

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น
สถาบันพระปกเกล้า

รางวัลพระปกเกล้า

เกียรติภูมิท้องถิ่น

KPI Awards ๕๙

- รางวัลพระปกเกล้าทองคำ
- รางวัลพระปกเกล้า

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ

- ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์
- ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

“...ข้าพเจ้าเห็นว่า สติธิเดือกตั้งของประชาชน
ควรจะเริ่มต้นที่การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล
ข้าพเจ้าเชื่อว่า ประชาชนควรมีสติธิมีเสียงในกิจการของท้องถิ่น
เรากำตั้งพยายามให้การศึกษาเรื่องนี้แก่เขา
ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นการผิดพลาด ถ้าเราจะมีกรปกครองระบมรัฐสภา
ก่อนที่ประชาชนจะมีโอกาสเรียนรู้ และมีประสุมการณ่อย่างดี
เกี่ยวกับการใช้สติธิเดือกตั้งในกิจการปกครองท้องถิ่น”

รางวัลพระปกเกล้า' 59

บรรณาธิการ   สุยามาลัย ชาวนา

ISBN = 978-974-449-941-7

วปท.59-43-1000.0

พิมพ์ครั้งที่ 1	พฤศจิกายน 2559
จำนวนหน้า	406 หน้า
จำนวน	1,000 เล่ม

ผู้จัดรูปเล่ม และออกแบบปก   นายสุชาติ วิวัฒน์ตระกูล

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

จัดพิมพ์โดย

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารบี ชั้น 5 (โซนทิศใต้)
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทรศัพท์ 02 - 141-9600 โทรสาร 02-143-8175
<http://www.kpi.ac.th>

พิมพ์ที่

บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด
745 ถนนนครไชยศรี แขวงนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 02-243-9040-4 โทรสาร 02-243-3225

สารบัญ

	หน้า
รายละเอียดตราวุฒพระปกเกล้าทองคำ ประจำปี 2559	7
ผลการตัดสินรางวัลพระปกเกล้าทองคำ ประจำปี 2559	15
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลพระปกเกล้าทองคำ ประจำปี 2559	17
<i>ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน</i>	<i>17</i>
1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล	18
2. เทศบาลตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่	30
3. เทศบาลตำบลเวียงสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	41
4. เทศบาลตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	53
5. เทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง	63
6. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย	74
<i>ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์</i>	<i>87</i>
1. เทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี	88
<i>ด้านเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม</i>	<i>99</i>
1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน	100
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย	113
3. เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	124
4. เทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี	136
5. เทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	148
6. เทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	161
7. เทศบาลเมืองลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	174
8. เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	186
9. เทศบาลเมืองเขาสามยอต อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	196
10. เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น	206
รายละเอียดตราวุฒพระปกเกล้า ประจำปี 2559	217
ผลการตัดสินรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2559	225

สารบัญ

หน้า

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2559	229
ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	229
1. เทศบาลเมืองกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่	230
2. เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	239
3. เทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	248
4. เทศบาลตำบลยางหนึ่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	259
5. องค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่	268
6. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี	277
ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์	287
1. เทศบาลนครเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย	288
2. เทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล	298
ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม	307
1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่	308
2. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	320
3. เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม	334
4. เทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	348
5. เทศบาลตำบลปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่	356
6. เทศบาลตำบลปาลัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	367
7. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร	376
8. องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	386
9. องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอพวน จังหวัดเชียงราย	394
รายชื่อคณะกรรมการพิจารณารางวัลพระปกเกล้าทองคำ และรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2559	405
คณะทำงานของวิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น	406

**รางวัล
พระปกเกล้าทองคำ
ประจำปี 2559**

รางวัลพระปกเกล้าทองคำ 2559

ที่มาและความสำคัญ

สืบเนื่องจาก สถาบันพระปกเกล้ากำหนดให้มีการมอบรางวัลพระปกเกล้าทองคำ ทุกๆ 2 ปี โดยมีการดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2549 2551 2553 2555 และ 2557 ดังนั้นในปี 2559 นี้ สถาบันพระปกเกล้า ได้จัดให้มีการมอบรางวัลพระปกเกล้าทองคำขึ้นเป็นครั้งที่หก

รางวัลพระปกเกล้าทองคำ เป็นรางวัลที่ริเริ่มขึ้นเพื่อเป็นแรงจูงใจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เคยได้รับรางวัลพระปกเกล้า มีการพัฒนาต่อยอดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการบริหารงานท้องถิ่นอยู่เสมอ ทั้งนี้ รางวัลพระปกเกล้าทองคำจะเป็นเครื่องหมายเชิดชูองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บริหารงานและตอบสนองความต้องการของประชาชน และพื้นที่ อย่างโดดเด่นต่อเนื่อง รวมถึงมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการบริหารงานใหม่ๆ อันเป็นแบบอย่างที่ดีแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในประเทศไทย

วัตถุประสงค์

 เพื่อจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เคยได้รับรางวัลพระปกเกล้าเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า และพัฒนาความเป็นเลิศและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

 เพื่อเชิดชูเกียรติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นสุดยอด ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ และด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม พร้อมสู่การเป็นแบบอย่างแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ

 เพื่อธำรงรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของรางวัลพระปกเกล้า

ประเภทของรางวัลพระปกเกล้าทองคำ

แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 รางวัลพระปกเกล้าทองคำ

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประเภทที่ 2 รางวัลพระปกเกล้าทองคำ

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสามัคคี

ประเภทที่ 3 รางวัลพระปกเกล้าทองคำ

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐเอกชน และประชาสังคม

คุณสมบัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถเข้าร่วมโครงการฯ

ต้องเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เคยได้รับรางวัลพระปกเกล้าในระดับเป็นเลิศ ในประเภทเดียวกันมาแล้ว 2 ครั้ง ในระยะเวลา 5 ปี นับย้อนหลังไป (ในปี 2559 ใช้ช่วงเวลา ปี 2554 ถึง ปี 2558)

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมโครงการโดยสมัครใจ

การมอบรางวัลพระปกเกล้าทองคำ

สถาบันฯ จัดให้มีการมอบรางวัลพระปกเกล้าทองคำ พร้อมใบประกาศเกียรติคุณ รางวัลพระปกเกล้าทองคำ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกของคณะกรรมการรางวัลพระปกเกล้าในงานประชุมวิชาการประจำปีสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 18 (KPI Congress 18) ในเดือนพฤศจิกายน 2559

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลพระปกเกล้าทองคำในปี 2559 จะไม่สามารถเข้าร่วมการพิจารณาให้รางวัลพระปกเกล้าในประเภทที่ได้รับรางวัล ในปีถัดไปเป็นเวลา 1 ปี และเมื่อเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้าอีกครั้ง สถาบันฯ จะเริ่มนับการ

พิจารณาการได้รับรางวัลพระปกเกล้าตามประเภทรางวัลฯ ที่ได้รับรางวัลพระปกเกล้า
ทองคำไปใหม่ทั้งหมด

หลักเกณฑ์การมอบรางวัลพระปกเกล้าทองคำ

เกณฑ์การมอบรางวัลพระปกเกล้าทองคำแบ่งเป็น 2 ลักษณะ โดยต้องผ่านเกณฑ์
ขั้นพื้นฐานก่อนจึงจะได้รับพิจารณาเกณฑ์ขั้นนวัตกรรม ของรางวัลพระปกเกล้าทองคำในแต่ละ
ประเภทรางวัลฯ ดังนี้

1. เกณฑ์ขั้นพื้นฐาน

เกณฑ์ขั้นพื้นฐาน	คำอธิบาย	การประเมิน
1. การทุจริตคอร์รัปชัน	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีกรณีทุจริตคอร์รัปชัน หรือการฟ้องร้องที่เกี่ยวข้องกับทุจริตคอร์รัปชัน อันเชื่อได้ว่ามีมูล - ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่อยู่ระหว่างการถูกพิจารณาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง (ใบแดง)	สอบถามข้อมูลจาก - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน - สำนักงาน ป.ป.ช. - สำนักงาน ป.ป.ท.
2. การดำเนินการตามภารกิจหน้าที่	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการตามภารกิจ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องกระทำให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบ และกฎหมาย อาทิ - จัดให้มีห้องข้อมูลข่าวสารบริการแก่ประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งมีวิธีการหรือแนวทางที่ทำให้ข้อมูลทันสมัย และเข้าใช้บริการได้ง่าย - จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของท้องถิ่น ที่แสดงถึงการดำเนินกิจกรรม ตลอดจนรายรับ-รายจ่ายของท้องถิ่น รวมทั้งมีการเผยแพร่ให้ประชาชนในท้องถิ่นรับทราบ - มีประกาศจัดซื้อจัดจ้าง ติดบอร์ดประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน หรือลงเว็บไซต์หน่วยงาน รวมทั้งมีการเผยแพร่ให้ประชาชนในท้องถิ่นรับทราบ - อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้	พิจารณาจาก - เอกสารข้อมูลเบื้องต้น ที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งมา - ตรวจสอบเบื้องต้น จากเว็บไซต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - การลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ของคณะกรรมการฯ

2. เกณฑ์ขั้นนวัตกรรม (Innovation)

เกณฑ์รางวัล พระปกเกล้าทองคำ	คำอธิบาย	การประเมิน
ด้านความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	- จำนวนโครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอเป็นเรื่องที่สะท้อนให้เห็นถึงความโปร่งใสในการบริหารงาน หรือการมีส่วนร่วมของประชาชน และมีจำนวนโครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่นอย่างเหมาะสม ไม่น้อยเกินไป และควรเป็นโครงการหรือกิจกรรม ซึ่งเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป - โครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ มีลักษณะต่อเนื่องให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงาน ไม่ใช่เป็นลักษณะชั่วคราว หรือเฉพาะกิจ - โครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ สะท้อนให้เห็นถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือเป็นนวัตกรรม ทั้งนี้ ถ้ามีความเหมือนกับที่อื่นจะต้องสามารถบอกถึงความแตกต่างจากที่อื่น และบอกถึงลักษณะเฉพาะของตนเองได้ - โครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ ควรสะท้อนให้เห็นถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูง ซึ่งส่งเสริมหรือให้บทบาทของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ มิใช่เพียงการรับประโยชน์เท่านั้น - โครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ ควรเป็นกิจกรรมที่แตกต่างจากกิจกรรมที่ได้เคยได้รับรางวัลพระปกเกล้า ความต่างต่างนั้นอาจเป็นกิจกรรมใหม่ หรือมีการพัฒนากิจกรรมเดิมให้มีความต่อเนื่องยั่งยืนไม่หยุดอยู่กับที่	พิจารณาจาก - เอกสารข้อมูลเบื้องต้น ที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งมา - การลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ของคณะกรรมการฯ - การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับประชาชน กลุ่ม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - การเข้าพบผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เกณฑ์รางวัล พระปกเกล้าทองคำ	คำอธิบาย	การประเมิน
● ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์	● จำนวนโครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอเป็นเรื่องที่สะท้อนให้เห็นมิติด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ และมีจำนวนโครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่นอย่างเหมาะสม ไม่น้อยเกินไป ● โครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ มีลักษณะต่อเนื่องให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงาน ไม่ใช่เป็นลักษณะชั่วคราว หรือเฉพาะกิจ ● โครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ สะท้อนให้เห็นถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือเป็นนวัตกรรม ทั้งนี้ถ้ามีความเหมือนกับที่อื่นจะต้องสามารถบอกถึงความแตกต่างจากที่อื่น และบอกถึงลักษณะเฉพาะของตนเองได้ ● โครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ ควรสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ โดยมีได้ทั้งพหุระบบการจัดการความขัดแย้งของระบบราชการ และมีผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ● โครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่น ควรเป็นการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ในเชิงป้องกัน การเกิดความขัดแย้งในพื้นที่ มีการให้ความสำคัญกับบริบทหรือสภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ตามความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมหรือปัจจัยที่เป็นมูลเหตุเบื้องต้น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจกรรมนั้นขึ้นมา ● โครงการหรือกิจกรรมที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ ควรเป็นกิจกรรมที่แตกต่างจากกิจกรรมที่ได้เคยได้รับรางวัลพระปกเกล้า ความแตกต่างนั้นอาจเป็นกิจกรรมใหม่ หรือมีการพัฒนากิจกรรมเดิมให้มีความต่อเนื่องยั่งยืนไม่หยุดอยู่กับที่	พิจารณาจาก ● เอกสารข้อมูลเบื้องต้น ที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งมา ● การลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ของคณะกรรมการฯ ● การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับประชาชน กลุ่ม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ● การเข้าพบผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เกณฑ์รางวัล พระปกเกล้าทองคำ	คำอธิบาย	การประเมิน
ด้านการเสริมสร้าง เครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม	- จำนวนเครือข่ายหรือกิจกรรมเครือข่ายที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอเป็นเรื่องที่สะท้อนให้เห็นมิติด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม และมีจำนวนเครือข่ายหรือกิจกรรมเครือข่ายที่โดดเด่นอย่างเหมาะสมไม่น้อยเกินไป - เครือข่ายหรือกิจกรรมเครือข่ายที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ มีลักษณะต่อเนื่องให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงาน ไม่ใช่เป็นลักษณะชั่วคราว หรือเฉพาะกิจ - เครือข่ายหรือกิจกรรมเครือข่ายที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ สะท้อนให้เห็นถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือเป็นนวัตกรรม ทั้งนี้ ถ้ามีความเหมือนกับที่อื่นจะต้องสามารถบอกถึงความแตกต่างจากที่อื่น และบอกถึงลักษณะเฉพาะของเครือข่ายตนเองได้ - เครือข่ายหรือกิจกรรมเครือข่ายที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ ควรเป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เป็นผู้ริเริ่มให้เกิดเครือข่าย หรือกิจกรรมเครือข่ายขึ้น - เครือข่ายหรือกิจกรรมเครือข่ายที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ ต้องมีการดำเนินงานต่างๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม ไม่ใช่อยู่ในระยะเริ่มต้นหรือเริ่มก่อตั้งเครือข่ายเท่านั้น - เครือข่ายหรือกิจกรรมเครือข่ายที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ มีการทำงานในลักษณะ Partnership เต็มเต็มซึ่งกันและกัน มีหน้าที่ร่วมมือกันอย่างชัดเจน ไม่ใช่ขับเคลื่่อนงานไปได้โดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น	พิจารณาจาก - เอกสารข้อมูลเบื้องต้น ที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งมา - การลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ ของคณะกรรมการฯ - การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับประชาชน กลุ่ม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - การเข้าพบผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

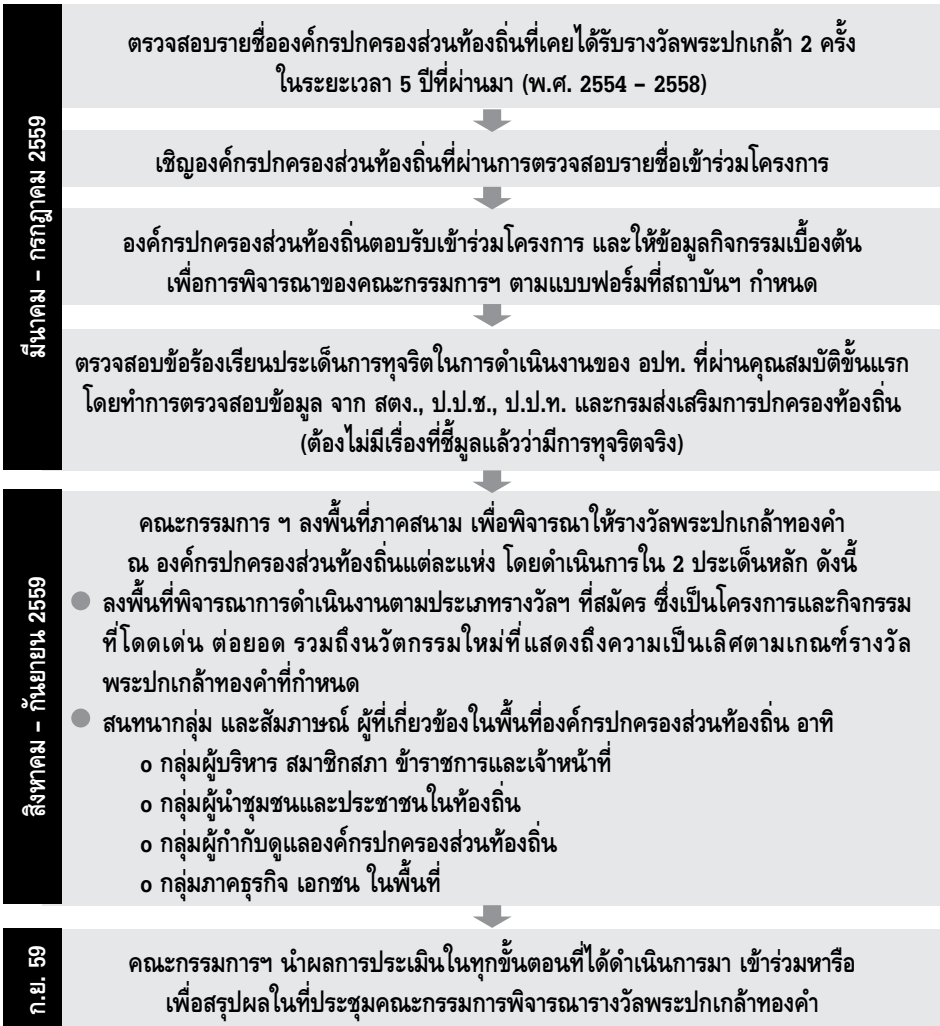

เกณฑ์รางวัล พระปกเกล้าทองคำ	คำอธิบาย	การประเมิน
	• เครือข่ายหรือกิจกรรมเครือข่ายที่โดดเด่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ ควรเป็นกิจกรรมที่แตกต่างจากกิจกรรมที่ได้เคยได้รับรางวัลพระปกเกล้า ความต่างต่างนั้นอาจเป็นกิจกรรมใหม่ หรือมีการพัฒนากิจกรรมเดิมให้มีความต่อเนื่องยั่งยืนไม่หยุดอยู่กับที่	

กระบวนการประเมินและคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัลพระปกเกล้าทองคำ

การประเมินและคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัลพระปกเกล้าทองคำ อันเป็นรางวัลสูงสุดของสถาบันพระปกเกล้า ที่จะมอบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศในด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน มีขั้นตอนหลัก ดังนี้

ผลการตัดสิน

การพิจารณาคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น
เพื่อรับรางวัลพระปกเกล้าทองคำ ประจำปี 2559

ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
จำนวน 6 แห่ง ได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
2. เทศบาลตำบลหนองควาย อำเภอหาดง จังหวัดเชียงใหม่
3. เทศบาลตำบลเวียงสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน
4. เทศบาลตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
5. เทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง
6. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ด้านเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์
จำนวน 1 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

จำนวน 10 แห่ง ได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
3. เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
4. เทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
5. เทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
6. เทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
7. เทศบาลเมืองลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
8. เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
9. เทศบาลเมืองเขาสามช่อ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
10. เทศบาลตำบลบ้านปาง อำเภอบ้านปาง จังหวัดขอนแก่น

๒๕๕๙

รางวัลพระปกเกล้าทองคำ ประจำปี 2559

**ต้นความโปร่งใสและ
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน**

๒๕๕๙

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

เลขที่ 888 หมู่ที่ 6 ถนนยนตรการกำธร ตำบลคลองขุด

อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 91000

โทรศัพท์ 074-712380 โทรสาร 074-723183

ประชากร

312,673 คน (ชาย 157,379 คน หญิง 159,004 คน)

พื้นที่

2,479 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 7 อำเภอ 99,139 ครัวเรือน)

รายได้

163,878,667.21 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินใช้จ่ายจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

72,699,732.00บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายสัมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
2. นายจรรย์ ดิเสาวภาคย์	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
3. นายอภิศักดิ์ อารีกุล	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 22 คน

หญิง จำนวน 2 คน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล “เมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เกษตรเพิ่มมูลค่า สังคมพัฒนา ก้าวหน้าสู่สากล” เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทุกด้าน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและร่วมตรวจสอบเพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงาน เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ ร่วมรับทราบ ร่วมแสดงความคิดเห็น โดยมีวิธีการสร้างความโปร่งใสของ อบจ.สตูล มีช่องทางต่างๆ ดังนี้

1. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วน ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น ข้อบัญญัติงบประมาณ โครงการที่ดำเนินการ ผลการดำเนินงาน ฯลฯ
2. มีช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย เช่น ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร มีวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ มีรายงานกิจการประจำปี มี www.satunpao.go.th มี LINE APPLICATION สือหลังสื่อพิมพ์ วิทยุ แผ่นพับ ฯลฯ
3. มีช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ อย่างหลากหลายและเป็นระบบ คือร้องทุกข์ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยราชการอื่น ร้องทุกข์ทางจดหมาย เขียนคำร้องที่ อบจ. ยื่นผ่านตู้รับเรื่องร้องทุกข์ ร้องทุกข์ทางเว็บไซต์ของ อบจ. ฯลฯ
4. มีการป้องกันการทุจริตโดยวางระบบควบคุมภายในองค์กรที่ดี คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจ้ดวางระบบควบคุมภายในและคณะติดตามและประเมินผล ฯลฯ

นอกจากนี้ อบจ.ยังส่งเสริมบทบาทของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกันแสดงความคิดเห็นร่วมกันตัดสินใจในการวางแผนแลดำเนินการพัฒนาจังหวัดสตูลในด้านต่างๆ โดยการจัดตั้งสภาความคิดของ อบจ. 4 ด้าน ตามความต้องการของประชาชน ได้แก่

1. สภาพัฒนาเกษตรกรรม
2. สภาการท่องเที่ยว
3. สภาพัฒนาสวัสดิการสังคม
4. สภาการศึกษา

โดยสภาความคิดทั้ง 4 ประกอบด้วยภาคเอกชนและประชาสังคมเป็นหลัก ภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนและภาควิชาการเป็นที่ปรึกษา โดยมี อบจ. เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม สภาความคิดมีบทบาทในการนำปัญหาความเดือดร้อน ความต้องการของประชาชนในด้านต่างๆ เข้ามาร่วมกันพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาและมีมติให้จัดโครงการเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา โครงการใดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการไหนก็ให้ส่วนราชการนั้นดำเนินการ ส่วนโครงการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ อบจ. ก็จะใช้งบประมาณของ อบจ. ดำเนินการ ที่ผ่านมาสภาความคิดทั้ง 4 สามารถแก้ไขปัญหาให้ประชาชนอย่างหลากหลายจนเป็นที่ประจักษ์

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ได้แก่

โครงการกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพจังหวัดสตูล

การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัดตามแนวนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาระบบสุขภาพ ส่งเสริมประชาชนให้ได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมของ หน่วยงาน องค์กรเอกชน และชุมชน ในการจัดบริการสาธารณสุข และดูแลสุขภาพสู่ภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน จึงจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพจังหวัดสตูล ขึ้นในปี พ.ศ.2556 โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน หน่วยบริการภาครัฐ องค์กรเอกชน ชุมชน และประชาชน ร่วมมือกันในการพัฒนาระบบฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ของหน่วยบริการ พัฒนาศักยภาพการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ขององค์กรคนพิการ องค์กรเอกชน ในการดูแลฟื้นฟู ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ที่อยู่ในระยะที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ

โครงสร้างการบริหารกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัด มีองค์ประกอบของผู้แทนจากกลุ่ม/องค์กร/ชมรมภาคประชาชนคนพิการ/ผู้สูงอายุที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนจากผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนจากหน่วยบริการสุขภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนจากหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกันเป็นคณะกรรมการบริหารฯ จัดการงานกองทุนฯ ให้เกิดความโปร่งใส โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน สามารถแก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มคนพิการผู้สูงอายุ และผู้ที่อยู่ในระยะที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ

โดยคณะกรรมการบริหารฯ ได้จัดตั้งคณะกรรมการฯ ชุดต่างๆ ร่วมเป็นคณะทำงานในการพิจารณาถ่วงน้ำหนักของแผนงานโครงการก่อนนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ พิจารณานอมนุมัติ จนถึงการศึกษาติดตามและประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ โดยมีประชาชนจากองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ ซึ่งโครงการต่างที่นำเสนอจะเกิดขึ้นจากความต้องการของประชาชนโดยกลุ่มประชาชนคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการตามสภาพปัญหาความเดือดร้อน ซึ่งประชาชนเหล่านี้จะคลุกคลีและเข้าใจสภาพปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. กิจกรรมปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยในการดำเนินงานก่อนการนำเสนอโครงการจะต้องมีการจัดทำประชาคมของหมู่บ้าน การประชุมชาวบ้าน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภาคประชาชน ภาคเอกชน ชมรมคนผู้สูงอายุ/ชมรมคนพิการ ผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน กลุ่ม อสม. รวมถึงเจ้าหน้าที่สาธารณสุขภาครัฐ ในการประชุมจัดทำประชาคมร่วมกันเพื่อคัดกรอง คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่สมควรได้รับการช่วยเหลือตามลำดับ ความจำเป็น และเหมาะสมโดยประชาชนในพื้นที่เป็นผู้นำเสนอกิจกรรมของแต่ละพื้นที่ต่อที่ประชุมประชาคม เพื่อพิจารณาคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยผลสำเร็จของกิจกรรมนี้ คือทำให้ คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพได้รับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย จำนวน 29 อปท. 98 ราย ให้สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้โดยสะดวก และเหมาะสมกับสภาพความพิการและดำรงชีวิตได้อย่างปกติมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น กลับไปใช้ชีวิตได้อย่างอิสระมากขึ้น และลดภาระในการดูแลของครอบครัว

2. กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อดูแลผู้สูงอายุ/ผู้พิการระยะยาวและผู้ป่วยระยะสุดท้ายในชุมชน (ครุ ก) วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ/ผู้พิการ และผู้ป่วยระยะสุดท้าย ให้ผู้ผ่านการอบรมได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปดูแลและส่งเสริมช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุ/ผู้พิการที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ให้ได้รับการดูแลทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต และเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี วิชาการ การดูแลดำเนินงานผู้สูงอายุ/ผู้พิการระยะยาวและผู้ป่วยระยะสุดท้ายให้แก่ประชาชนผู้ดูแลผู้ป่วยและญาติของผู้ป่วยเหล่านั้น รวมทั้งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้มีความรู้ ความเข้าใจ

และมีทักษะในการดูแลผู้ป่วยที่บ้านได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับอาการหรือเหมาะสมกับความพิการ จะเห็นได้ว่าโครงการดังกล่าวกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการอบรม (ครู ก) ได้มาถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชนที่ดูแลผู้ป่วยและญาติของผู้ป่วยให้สามารถดูแลกลุ่มเป้าหมายให้มีชีวิตที่ยืนยาว โดยไม่เป็นภาระต่อสังคม สามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงเป็นโครงการที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแล ส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ/คนพิการได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ โดยมีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

3. กิจกรรมสนับสนุนวัสดุ/ครุภัณฑ์ ของหน่วยบริการสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ/คนพิการและผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ โดยประชาชนลงพื้นที่สำรวจตรวจเยี่ยมของผู้นำชุมชน ประชาชน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการศึกษาสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ศึกษาลักษณะความเจ็บป่วย ความต้องการวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับอาการและเหมาะสมกับความพิการ นำเสนอผ่านหน่วยงานสาธารณสุขภาครัฐ เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์จากกองทุนฟื้นฟู สำหรับกลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและลดภาวะแทรกซ้อนของผู้สูงอายุ ผู้พิการให้มีโอกาสในการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและเหมาะสม และสนับสนุนการจัดบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ให้แก่กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ป่วยที่อยู่ในระยะสุดท้ายและผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ โดยภายหลังจากการดำเนินกิจกรรมนี้ทำให้กลุ่มผู้สูงอายุ/คนพิการ และผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ สามารถใช้บริการอุปกรณ์เสริมได้ และสามารถช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้นได้

4. กิจกรรมฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพเด็กพิการในจังหวัดสตูล โดยครอบครัวและชุมชน เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็กพิการ และอาสาสมัครสาธารณสุข มีความรู้ความเข้าใจ ในการช่วยเหลือดูแล ฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพเด็กพิการเพื่อส่งเสริมให้เด็กพิการได้รับการบริการอย่างต่อเนื่องที่บ้าน จากสถานบริการใกล้บ้านสโดยได้ขยายพื้นที่การให้บริการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการประจำอำเภอ จำนวน 7 อำเภอ 7 แห่ง เพื่อให้เด็กพิการรุนแรงที่อยู่ตามบ้านและชุมชนที่อยู่ห่างไกล ที่ไม่สามารถมารับบริการที่ศูนย์บริการของจังหวัด ได้มาใช้บริการของศูนย์การเรียนรู้ได้ทุกวัน โดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็กพิการ เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล ศึกษาเรียนรู้ ถึงวิธีการดูแลและพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

5. กิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทักษะความรู้ด้านกายอุปกรณ์เครื่องช่วยเด็กพิการที่มีมูลค่าสูง เป็นโครงการที่อาศัยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานอื่นในการขอสนับสนุนกายอุปกรณ์ ช่วยเหลือคนพิการ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูลขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนฟื้นฟู จำนวนเงิน 239,500 บาท เพื่อจัดหารถเข็น/รถสามล้อโยก ให้แก่เด็กพิการในสถานศึกษาซึ่งอยู่ในวัยเรียน แต่เนื่องจากระเบียบการสนับสนุนกายอุปกรณ์กับกลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษายังไม่มีความชัดเจน ปสช.ได้แนะนำให้โรงพยาบาลสตูลเป็นผู้ขอรับสนับสนุนกายอุปกรณ์จากศูนย์สิรินธรฯ โดยไม่ต้องใช้งบประมาณ ภายใต้เงื่อนไขจะต้องมีช่างกายอุปกรณ์ที่ได้รับการฝึกทักษะความรู้เรื่องการวัด และการประกอบรถเข็น จากศูนย์สิรินธรฯ กองทุนฟื้นฟูฯ จึงได้ส่งช่างกายอุปกรณ์ของโรงพยาบาลสตูลเข้ารับการฝึกทักษะความรู้ โดยภายหลังการดำเนินงานแล้วเด็กพิการที่มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหวจำนวน 32 ราย ได้รับรถเข็นและอุปกรณ์เครื่องช่วยเดินที่เหมาะสมถูกต้อง 100% และสามารถใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ช่างกายอุปกรณ์ได้เพิ่มพูนทักษะความสามารถในการจัดประกอบรถเข็นและสามารถปรับให้เข้ากับความต้องการทั้งในเด็กพิการและผู้ป่วยพิการซ้ำซ้อนได้มากขึ้น

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพ ยังมีโครงการอื่นๆ อีกหลายโครงการที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารฯ ซึ่งทุกโครงการล้วนเกิดขึ้นจากความต้องการและความเดือดร้อนของประชาชน โดยผ่านการคัดกรองคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยประชาชน จากตัวแทนประชาชน องค์กรภาคประชาชน จากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และจากผู้ดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ โดยตรงซึ่งจะทราบปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนได้เป็นอย่างดี การคัดกรองผู้ป่วยไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ป่วยที่ติดเตียงที่สมควรได้รับการฟื้นฟู และดูแล เป็นการทำงานร่วมกันของประชาชน ผู้ดูแลผู้ป่วย อาสาสมัครชุมชน ผู้นำชุมชน อสม. และกลุ่มองค์กรประชาชนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นชมรมคนพิการ ชมรมผู้สูงอายุ เพื่อตรวจคัดกรองกลุ่มเป้าหมาย ก่อนจะเข้าสู่กระบวนการนำเสนอโครงการต่างๆ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านหน่วยงานสาธารณสุขหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามลำดับ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูฯ พิจารณาอนุมัติโครงการ

โครงการจัดงานชาลามัตฮารีรายา อัญญาอัญญา

“ชาลามัตฮารีรายา” (Hari Raya) เป็นวันสำคัญและเป็นวันรื่นเริงประจำปีของชาวมุสลิม เป็นวันเฉลิมฉลองเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ เป็นวันแห่งการให้อภัย เป็นวันแห่งการแบ่งปันช่วยเหลือ ผู้ตกทุกข์ได้ยากและผู้ด้อยโอกาสในสังคม ในวันดังกล่าวมุสลิมทุกคนจะไปเยี่ยมพ่อแม่ เคารพญาติ และเพื่อนบ้าน เพื่อขออภัยต่อกันในสิ่งที่ได้กระทำผิดหรือล่วงเกินในสิ่งที่ผ่านมา และมีการบริจาคทานให้แก่คนยากจนอนาถา ผู้ตกทุกข์ได้ยาก ผู้ด้อยโอกาสในสังคม ลูกหลานที่อยู่ต่างถิ่นจะกลับภูมิลำเนาเพื่อพบปะพ่อแม่ ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน ทุกครอบครัวจะอยู่พร้อมหน้ากัน รับประทานอาหารและทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นบรรยากาศในครอบครัวที่อบอุ่นและมีความสุข ถือเป็นบันไดขั้นแรกในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว ในการพัฒนาคนให้ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา

ขั้นตอนแรก การประชุมปรึกษาหารือ กำหนดแนวทางโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ชมรมอิหม่ามประจำอำเภอชมรมตาคีกาอำเภอ ทั้ง 7 อำเภอ ตัวแทนครูผู้สอนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาคีกา) มาประชุมปรึกษาหารือ รับทราบ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการจัดโครงการจัดงานวันชาลามัตฮารีรายา (อัญญาอัญญา) และแนวทาง ในการดำเนินกิจกรรม ทั้งชมรมอิหม่ามประจำอำเภอ ชมรมตาคีกาอำเภอ และตัวแทนครูผู้สอน ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาคีกา) จะต้องมีส่วนร่วมและเป็นกำลังหลักในการจัด กิจกรรมของแต่ละอำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลจะมอบหมายให้แต่ละอำเภอไปบริหารจัดการและดำเนินการจัดกิจกรรมกันเอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลจะเป็นเพียงผู้ให้การ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมเท่านั้น เพราะประชาชนเจ้าของพื้นที่แต่ละแห่งจะทราบ และเข้าใจสภาพสังคมและชุมชนได้ดีกว่าและสามารถขอความร่วมมือชุมชนในการปรับ แก้ไข เพิ่มเติมกิจกรรมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นได้ อีกทั้งประชาชนในบางอำเภอ มีศักยภาพที่จะ สนับสนุนทั้งด้านงบประมาณหรือปัจจัยที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมเพิ่มเติม เพื่อให้การจัดกิจกรรม มีความสมบูรณ์และยิ่งใหญ่ขึ้น

ขั้นตอนที่สอง การวางแผน กำหนดรายละเอียดกิจกรรมและดำเนินการ โดยชมรมอิหม่าม ประจำอำเภอ ชมรมตาคีกาอำเภอทั้ง 7 อำเภอและตัวแทนครูผู้สอนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำ มัสยิด (ตาคีกา) กำหนดรายละเอียดกิจกรรมที่จะจัดให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งกิจกรรมที่กำหนด ประกอบด้วย กิจกรรมการแสดงความสามารถบนเวที การแข่งขันประกวดทักษะทางวิชาการ และ

การแข่งขันกีฬา ของนักเรียนจากศูนย์ตาดีกาต่างๆ ในแต่ละอำเภอ สำหรับกำหนดการจัดกิจกรรม แต่ละด้าน ที่ประชุมกำหนดให้อยู่ในดุลยพินิจของแต่ละอำเภอ โดยจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับเวลา สภาพดินฟ้าอากาศ และสภาพท้องถิ่นนั้นๆ

ขั้นตอนที่สาม หลังจากกำหนดวัน เวลา สถานที่และรูปแบบกิจกรรมของแต่ละอำเภอ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ทุกอำเภอจะต้องไปประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องในอำเภอของตน เพื่อมอบหมายภารกิจ ความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรม โดยเริ่มจากประชาสัมพันธ์การจัดงานให้ประชาชนในอำเภอ ของตนทราบเพื่อให้เด็กและเยาวชนมาร่วมงาน ติดต่อบริษัทผู้ประกอบการหรือผู้รับจ้าง ในพื้นที่ เพื่อจัดสถานที่ ระบบไฟฟ้าและเครื่องเสียง จัดของรางวัล ประกอบอาหารสำหรับผู้มาร่วมงาน โดยเมื่อแต่ละอำเภอได้ผู้รับจ้างหรือผู้ประกอบการ และรายละเอียดการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว จะส่งข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวเพื่อให้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างตามระเบียบว่าด้วยพัสดุต่อไป สำหรับวันจัดกิจกรรมแต่ละอำเภอ จะมีนักเรียนและเยาวชน จากศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในแต่ละอำเภอเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อาทิ การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงความสามารถบนเวที การประกวดแข่งขัน หาความเป็นเลิศในด้านวิชาการและกีฬา เพื่อเป็นตัวแทนจังหวัดสตูลเข้าร่วมแข่งขันมหกรรมกีฬา และวิชาการนักเรียนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) 5 จังหวัดชายแดนใต้ โดยประชาชนในพื้นที่จะร่วมเป็นกรรมการประกวดตัดสิน รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ พบปะแลกเปลี่ยนและทำกิจกรรมร่วมกันโดยใช้งานวันชาลามัตฮารีรายา (อิฎิ้ลอัฎฐา) เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการศึกษาหาความรู้ สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น คู่ชุมชนท้องถิ่นจังหวัดสตูล

โครงการจัดงานวันชาลามัตฮารีรายา (อิฎิ้ลอัฎฐา) ได้ใช้ความสำคัญของงานวันชาลามัตฮารีรายา เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมสร้างความรู้ให้แก่เด็ก เยาวชน ทั้งวิชาการ คุณธรรมจริยธรรมและศาสนา โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในชุมชนบูรณาการ การทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ผลผลิตและผลลัพธ์ที่สามารถตอบสนองต่อ เป้าหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

โครงการขับเคลื่อนอนาคตสตูลด้านการเกษตร

ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดสตูลมีอาชีพเกษตรกรรมถึงร้อยละ 70 ทำให้โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดสตูล ยังคงพึ่งพาภาคการเกษตรเป็นหลัก ได้แก่ เกษตรพืช การประมง และปศุสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่ ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว จึงมีความเสี่ยงต่อความมั่นคงทางรายได้ เมื่อเกิดสถานการณ์ราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำ ประกอบกับการยึดแนวทางการทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ขาดการนำเทคนิควิชาการสมัยใหม่มาใช้ ทำให้ผลผลิตที่ได้ลดน้อยลง และไม่มีคุณภาพ อบจ.สตูล จึงได้ร่วมกับสถาบันออกแบบอนาคตประเทศไทยจัดเวทีระดมสมอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในการวางแผนพัฒนาทางด้านการเกษตร โดยมีเป้าหมายหลัก คือกลุ่มเกษตรกรยางพารา ปาล์ม และไม้ผลที่มีการบริหารจัดการสมัยใหม่ เกษตรกรอย่างน้อย 30,000 ครัวเรือนได้ยกระดับการบริหารจัดการการเกษตรเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

ขั้นแรกการเตรียมจัดตั้ง “สภาพัฒนาเกษตรกรรม อบจ.สตูล” ที่มาจากภาคส่วนต่างๆ หลังจากนั้นมีการกำหนดแผนดำเนินงาน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่วมกันเสนอปัญหา ความต้องการ ร่วมพิจารณากรอบเงินงบประมาณและจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม ที่จะขอความเห็นชอบจากสภา และคณะกรรมการสภาพัฒนาเกษตรกรรม อบจ.สตูล ประชุมพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน/โครงการ

ต่อจากนั้น ได้มีกำหนดให้แต่ละตำบลดำเนินการคัดเลือกแกนนำเกษตรกรมาตำบลละ 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 70 คน เพื่อมาร่วมฝึกอบรมเทคนิคการตรวจวิเคราะห์ค่าธาตุอาหารในดินอย่างเข้มข้นทำให้เกิดความชำนาญในการตรวจและสามารถแนะนำเกษตรกรอื่นได้ โดยผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมอย่างเข้มข้นนี้จะเป็นผู้ดำเนินการตรวจวิเคราะห์ค่าธาตุอาหารในดินให้กับเกษตรกรครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัดสตูล ซึ่งแต่ละคนจะรับผิดชอบตรวจในพื้นที่ตำบลของตนทุกหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 25 ตัวอย่าง กำหนดเป้าหมายการตรวจไว้ทั้งหมด 6,975 ตัวอย่าง เมื่อดำเนินการจริงปรากฏว่าสามารถตรวจวิเคราะห์ได้รวมทั้งสิ้นประมาณ 4,000 ตัวอย่าง ทั้งนี้เกษตรกรที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์ค่าธาตุอาหารในดินแล้วจะสามารถนำผลการวิเคราะห์และคำแนะนำจากผู้ตรวจ กลับไปดำเนินการจัดการดินและปุ๋ยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ อบจ.สตูล ได้นำผลการวิเคราะห์ดินมาสรุปผลในระดับตำบลค่าเฉลี่ยพบว่าพื้นที่ที่มีการเพาะปลูกยางพารา ปาล์ม น้ำมัน หรือไม้ผลโดยส่วนใหญ่ผลการตรวจค่าธาตุอาหาร N P K จะมีผลออกมาต่ำทุกตัว แสดงให้เห็นว่า

พฤติการณ์การใช้ปุ๋ยน้อยกว่าที่พืชต้องการหรือไม่มีการใช้ปุ๋ยเลย แตกต่างกับพื้นที่ทุ่งนาที่มีการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่ผลการตรวจค่าธาตุอาหาร N P K จะมีผลของปริมาณธาตุ N (ไนโตรเจน) อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยยูเรีย (ไนโตรเจน) มีปริมาณที่มากเกินไปกว่าที่พืชใช้ไป ทำให้ตกค้างอยู่ในดินจำนวนหนึ่ง อบจ. ได้มีการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้กับเกษตรกรนำไปเป็นข้อมูลประกอบการจัดการดินและปุ๋ยให้มีความเหมาะสมตามพื้นที่และสอดคล้องกับชนิดของพืช ผ่านทางเว็บไซต์ของ อบจ. สตูล www.satunpao.go.th โดยข้อมูลปริมาณการใช้ธาตุอาหารของพืชแต่ละชนิดอ้างอิงมาจากผลงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภายใต้การดำเนินโครงการขับเคลื่อนอนาคตสตูลด้านการเกษตร ยังประกอบด้วยโครงการ/กิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ

☛ โครงการแปลงทดลอง/สาธิตการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต ด้วยจากข้อมูลทางวิชาการพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยสำเร็จรูปในการทำการเกษตรทำให้การใช้ปุ๋ยไม่สอดคล้องกับปริมาณปุ๋ยที่พืชต้องการและสภาพดินในแต่ละพื้นที่ อบจ. สตูลจึงส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการตรวจวิเคราะห์ค่าธาตุอาหารในดินของตนเอง และเพื่อให้เห็นเป็นเชิงประจักษ์จึงได้จัดทำแปลงทดลอง/สาธิตขึ้น กิจกรรมดังกล่าวมีผลต่อเนื่องมาจากกิจกรรมการตรวจวิเคราะห์ค่าธาตุอาหารในดิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรได้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เปรียบเทียบกับการใช้ปุ๋ยในลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งได้มีการจัดทำแปลงทดลอง/สาธิตให้เห็นเป็นประจักษ์ว่าการใช้ปุ๋ยให้ตรงตามค่าวิเคราะห์ดินและมีความสอดคล้องกับชนิดของพืชที่ปลูกนั้น จะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 20 % และจะสามารถลดต้นทุนได้ประมาณ 15 % การดำเนินงานตามกิจกรรมดังกล่าวนี้ อบจ. สตูลได้ร่วมกับ สนง.เกษตรจังหวัด/อำเภอ สถานีพัฒนาที่ดินสตูล ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ที่ได้จัดทำขึ้นร่วมกันเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2558

☛ คณะงานโครงการ/กิจกรรมดังกล่าวได้ประชุมร่วมกันหลายครั้งเพื่อพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการซึ่งกำหนดไว้อำเภอละ 12 ราย และคณะทำงานได้พิจารณาคัดเลือกมาจำนวนทั้งสิ้น 82 ราย ประกอบด้วยแปลงยางพารา 50 ราย ปาล์มน้ำมัน 30 ราย และข้าว 2 ราย ผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องไปดำเนินการจัดทำแปลงย่อยพร้อมบันทึกข้อมูลใช้ระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 2 ปี เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีคุณภาพและน่าเชื่อถือ โดยจะสิ้นสุดโครงการในเดือนพฤศจิกายน 2560

☛ โครงการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร จากที่เกษตรกรของจังหวัดสตูลส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ย โดยขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการดินและปุ๋ย สมาพันธ์พัฒนาเกษตรกรรวม อบจ.สตูล โดย อบจ.สตูล จึงได้ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ สถานีพัฒนาที่ดินสตูล จัดประชุมกำหนด เป้าหมายเพื่อจัดอบรมหลักสูตรตามที่สมาพันธ์พัฒนาเกษตรกรรวม อบจ.สตูล กำหนด คือ หลักสูตร การผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน จำนวน 7 รุ่น และ หลักสูตรเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพ ผู้ปลูกและตัดปาล์มน้ำมัน โดยกำหนดจัดอบรม จำนวน 1 รุ่น เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่อง การลดต้นทุนการผลิตโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์เป็นส่วนประกอบหนึ่งในการลดต้นทุนการทำเกษตร

อบจ.สตูล ได้กำหนดให้มีการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ต่างๆของสมาพันธ์พัฒนาเกษตรกรรวม อบจ.สตูล ในที่ประชุมสภาฯ ทุกครั้งที่มีการประชุมสภาฯ ซึ่งกำหนดไว้ 3 เดือนต่อครั้ง สำหรับการสรุปผลการดำเนินงานนั้น สภาฯ กำหนดให้มีการสรุปผล ในการประชุมครั้งสุดท้ายของปีงบประมาณ เพื่อแจ้งผลการดำเนินงานให้ที่ประชุมได้รับทราบและ รับฟังข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานในปีงบประมาณถัดไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าสมาพันธ์พัฒนาเกษตรกรรวม อบจ.สตูล นั้นมีองค์ประกอบของการสร้างความ โปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมไว้ทุกขั้นตอนเพื่อให้การดำเนินงานของสภาฯ สะท้อนปัญหา และความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

เทศบาลตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ 50230

โทรศัพท์ 053-125-070 โทรสาร 053-125-070

ประชากร

10,666 คน (ชาย 5,003 คน หญิง 5,663 คน)

พื้นที่

17.40 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 12 หมู่บ้าน)

รายได้

49,027,297.57 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

11,215,713 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายณรงค์ ธิลา	นายกเทศมนตรีตำบลหนองควาย
2. นายสมชาย ศรีมูล	ประธานสภาเทศบาลตำบลหนองควาย
3. นายมงคลศักดิ์ เมืองธรรม	ปลัดเทศบาลตำบลหนองควาย

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 10 คน

หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลตำบลหนองควาย วางจุดยืนในการบริหารงาน โดยกำหนดบทบาทขององค์กร ให้เป็นองค์กรสามมิติ ได้แก่ 1) องค์กรทางการเมือง 2) องค์กรทางการบริหารงานราชการ 3) องค์กรชุมชน และยึดแนวทางการดำเนินงานในการบริหารงานพัฒนาตามหลัก 4Cs ซึ่งประกอบไปด้วย

- การมีส่วนร่วมของประชาชน (Connect with people)
- ความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน (Commitment)
- การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
- การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

นอกจากนี้ เทศบาลตำบลหนองควาย ยังขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยการถอดบทเรียน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการจนได้รับรางวัล ต่าง ๆ มากำหนดเป็นแนวคิดและวิธีการของตนเอง ซึ่งได้นำไปสู่การสร้าง BRAND ภายใต้ชื่อ **“ทีมหนองควาย” (NK TEAM)** อันสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็ง และการบริหารงานที่เหมาะสม กับสภาพบริบทของตำบล

หนองควายเอง โดยทีมหนองควายจะมีหลักการทำงานภายใต้แนวคิดหนองควายยิ้ม หรือ NK SMART ที่มุ่งเน้นให้บุคลากรภายในหน่วยงาน นำความรู้ความสามารถมาปรับใช้ในการ ทำงาน โดยได้รับแรงสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาทุกระดับ เพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพและเอื้อประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง อีกทั้งเพื่อเป็นการปลุกขวัญและ กำลังใจแก่บุคลากรให้มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง อันจะส่งผลต่อการดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และอีกหนึ่งแนวคิดคือ หนองควายยิ้ม หรือ NK SMILE คือการมีใ้ บริการ โดยที่บุคลากรในหน่วยงานให้บริการแก่ประชาชนด้วยความเต็มใจ มีความเสมอภาค เท่าเทียมกัน มุ่งเน้นการสร้าง ความประทับใจแก่ประชาชนในพื้นที่และผู้เข้ารับบริการ

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลตำบลหนองควาย ได้แก่

โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลหนองควาย

จุดเริ่มต้นของโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลหนองควายเกิดขึ้นจากการที่ตำบลหนองควายมีแนวโน้มของจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเปรียบเทียบสถิติจำนวนผู้สูงอายุจากรายงานการรับสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำปีงบประมาณต่างๆ และนำมาซึ่งการสำรวจข้อมูลด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลหนองควาย จำนวน 861 คน (อ้างอิงจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร) ตามแบบสำรวจของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ผลจากการสำรวจพบว่า การได้รับบริการจากภาครัฐที่มีอัตราสูงที่สุดคือ (1) การรับสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ร้อยละ 98.71 (2) การรับบริการตรวจสุขภาพประจำปี ร้อยละ 71.38 (3) การรับบริการตรวจทางการแพทย์ ร้อยละ 44.16 ตามลำดับ และในทางตรงกันข้ามการบริการจากภาครัฐที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังไม่ถึงการบริการนั้น คือ (1) การรับบริการจากสถานสงเคราะห์ คนชรา ร้อยละ 1.05 (2) การรับบริการด้านสงเคราะห์ ร้อยละ 5.49 (3) การรับบริการจากการจัดทัศนศึกษา ร้อยละ 8.53 (4) การรับบริการด้านการฝึกอบรมสัมมนา ร้อยละ 15.54 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเกิดจากปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันของแต่ละครัวเรือน ประกอบกับในการประชุมประชาคมของตำบล ผู้สูงอายุได้มีการเสนอให้ทางเทศบาลจัดกิจกรรมหรือมีเวทีเฉพาะเพื่อความ เป็นเอกภาพในการดำเนินงานแก่ผู้สูงอายุ ซึ่งหลังจากที่ได้รับทราบความต้องการประกอบกับ ผลการสำรวจดังกล่าว จึงได้ดำเนินการวางแผนร่วมกันจากหลายภาคส่วน ประกอบด้วย ผู้บริหารเทศบาล หัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำชุมชน และประธานชมรมผู้สูงอายุทั้ง 12 หมู่บ้าน เพื่อหาแนวทางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กลุ่มผู้สูงอายุได้มีเวทีในการแสดงออกและเกิดการ รวมกลุ่มที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

จากผลการสำรวจคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบกับความต้องการของผู้สูงอายุดังกล่าวข้างต้น ได้นำมาซึ่งการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการ “ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลหนองควาย” เพื่อให้มีสถานที่ที่เป็นจุดศูนย์รวมให้ผู้สูงอายุได้มีเวทีในการทำ กิจกรรมร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ประกอบกับเพื่อให้ชุมชนและสังคมได้ตระหนักถึงคุณค่าและเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ และเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเอาใจใส่ให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันสามารถ

นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับตนเอง ครอบครัวและสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลหนองควาย มีหลักการดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยการแต่งตั้งตัวแทนจากทั้ง 12 หมู่บ้าน ประกอบกับมีการแต่งตั้งคณะทำงานในรูปแบบจตุภาคีจากภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เพื่อให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับระเบียบกฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ในการใช้จ่ายงบประมาณแต่ละครั้งจะเป็นไปในลักษณะของคณะกรรมการ โดยจะมีการขออนุมัติการใช้จ่ายเงินประกอบกับมีการรายงานการใช้จ่ายเงินให้สมาชิกทราบทุกครั้ง นอกจากนี้กิจกรรมของศูนย์ฯ ล้วนเกิดขึ้นจากการรับฟังความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ที่ต้องการมีเวทีในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นเอกภาพ จนเกิดการประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกันในระดับองค์กร ชุมชน และระดับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ตามลำดับ บูรณาการการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ในรูปแบบการทำงานที่ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ซึ่งการทำกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์จะได้รับความร่วมมือจากกลุ่มมวลชนในพื้นที่และองค์กรเครือข่ายเหล่านี้ในการร่วมคิดและจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ซึ่งเนื้อหาของแต่ละสัปดาห์นั้นมาจากการประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาตามความสนใจของผู้ร่วมกิจกรรมมาตั้งแต่แรกเริ่มโครงการ ครอบคลุมกิจกรรมทั้งด้านองค์ความรู้ สันทนาการ พุทธศาสนา การฝีมือ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เป็นต้น ตลอดจนสมาชิกภายในศูนย์จะมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์และเป็นวิทยาทานแก่กัน ประกอบกับการร่วมมือกันของคนในชุมชนในการช่วยกันประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ จนได้รับความสนใจจากคนในชุมชนมาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้น อีกทั้งสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่สนใจได้อีกด้วย

ทั้งนี้ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เริ่มขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ.2558 เป็นต้นมา ซึ่งงบประมาณทั้งสิ้น 240,460 บาท มีการจัดกิจกรรมทุกวันอังคาร ตั้งแต่เวลา 08.30 ถึง 12.00 น. สำหรับในรายที่ไม่สามารถเดินทางมาด้วยตนเองเทศบาลจะอำนวยความสะดวกให้มีรถรับส่งผู้สูงอายุทั้ง 12 หมู่บ้าน นอกจากนี้แล้วยังได้รับความร่วมมือจากสมาชิกสภาเทศบาล อำนวยความสะดวกในการบริการรับส่งเช่นกัน จากการดำเนินงานที่ผ่านมา เทศบาลมีการใช้จ่ายเงินจากการอุดหนุนงบประมาณตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

และมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างคุ้มค่า เพื่อให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมได้ตลอดทั้งปีงบประมาณ ซึ่งงบประมาณบางส่วนนอกจากจะใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการฝึกอบรมแล้วยังถูกจัดสรรสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายแก่วิทยาการในแต่ละสัปดาห์ โดยแต่ละสัปดาห์นั้นมีการกำหนดเนื้อหาตามความสนใจของผู้สูงอายุ และเสริมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้สูงอายุผ่อนคลาย รวมทั้งสร้างรอยยิ้มและเสียงหัวเราะแก่ผู้ร่วมกิจกรรม

เทศบาลตำบลหนองควาย ได้เล็งเห็นความสำคัญของความต่อเนื่องของโครงการอีกทั้งผู้สูงอายุมีความสนใจในกิจกรรมและมีการบอกต่อ ทำให้มีจำนวนสมาชิกในแต่ละปีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ปีงบประมาณ พ.ศ.2558 จำนวน 117 คน ปีงบประมาณ พ.ศ.2559 จำนวน 170 คน) ในช่วงปลายปีงบประมาณ พ.ศ.2558 จึงได้มีการปรับรูปแบบการดำเนินงานโดยการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วยการจัดกิจกรรมศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลหนองควาย ระหว่างเทศบาลตำบลหนองควาย กับ กลุ่มองค์กรภาคประชาชนและหน่วยงานภาครัฐในอำเภอหาดง ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินกิจกรรมมีประสิทธิภาพและส่งเสริมความร่วมมือให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยปัจจุบันมีมวลชนและหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมจัดกิจกรรมรวม 23 หน่วยงาน ซึ่งการทำ MOU นั้นนอกจากจะช่วยเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรม และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนแล้ว ยังช่วยให้การบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าเพราะมีการใช้จ่ายเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เห็นได้จากในปีงบประมาณ พ.ศ.2559 ใช้งบประมาณเพียง 90,000 บาท ซึ่งเป็นลักษณะการอุดหนุนให้แก่ชมรมผู้สูงอายุตำบลหนองควายให้มีการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมตามระเบียบ ข้อบังคับของชมรมโดยมีเทศบาลตำบลเป็นหน่วยงานที่คอยให้คำปรึกษา นอกจากนี้แล้วการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2559 สามารถลดค่าใช้จ่ายในเรื่องของค่าตอบแทนวิทยากรเนื่องจากการจัดทำ MOU ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย เพื่อร่วมกันเป็นวิทยากรจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์อีกด้วย

ในอนาคตเทศบาลตำบลหนองควาย ตั้งเป้าที่จะเพิ่มจำนวนภาคีเครือข่ายให้ครอบคลุมทั้งในส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอหาดง หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เช่น อุทยานหลวงราชพฤกษ์ และสวนสัตว์เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ตลอดจนหน่วยงานภาคเอกชน เช่น ห้างสรรพสินค้า บิ๊กซี เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อขอรับความร่วมมือในการร่วมกันจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่กลุ่มผู้สูงอายุ รวมถึงการตั้งเป้าจำนวนผู้สูงอายุให้เพิ่มมากขึ้น โดยการประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน

อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับทราบข่าวสารอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังได้วางโครงการในการสร้างอาคารอเนกประสงค์เพื่อรองรับการจัดกิจกรรมของผู้สูงอายุในอนาคต เนื่องจากหากมีจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สถานที่ที่จัดกิจกรรมปัจจุบันจะไม่สามารถรองรับจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เพียงพอ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ ได้ในระยะยาว

โครงการเพื่อนภาษี

โครงการเพื่อนภาษี เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลหนองควาย เนื่องจากผู้มาติดต่อชำระภาษีมีความต้องการเรื่องความสะดวกของสถานที่รับชำระ โดยปรับปรุงจุดรับชำระภาษี เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ชำระภาษี แต่เนื่องจากปัญหาด้านการจัดเก็บภาษีมีย้อยอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลหนองควายย้อนหลัง 3 ปี พบว่าแม้ว่ายอดการจัดเก็บรายได้จะเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ปรากฏว่าเมื่อเทียบกับจำนวนมีผู้อยู่ในข่ายชำระภาษี มีแนวโน้มลดลง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากประชาชนไม่เข้าใจหลักเกณฑ์การประเมินภาษี การประชาสัมพันธ์และการสร้างความเข้าใจในการจัดเก็บภาษีที่ไม่ทั่วถึง ซึ่งส่งผลให้ประชาชนเกิดการหลีกเลี่ยงการชำระภาษี จนทำให้มีลูกหนี้ค้างชำระภาษีเพิ่มขึ้นทุกปี เทศบาลตำบลหนองควายเล็งเห็นความสำคัญของการจัดเก็บรายได้ จึงได้จัดทำโครงการ “เพื่อนภาษี” ขึ้น เพื่อดำเนินการปรับปรุงระบบการให้บริการโดยปฏิบัติการเชิงรุก สร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน

โครงการเพื่อนภาษี มีขั้นตอนการดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้

- 1) ปรับปรุงสื่อการประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์เทศบาลตำบลหนองควาย เพิ่มช่องทางการชำระภาษี มีเว็บบอร์ดกระดานเกี่ยวกับภาษี บริการแจ้งรายละเอียดของการประเมินภาษี บริการดาวน์โหลดแบบพิมพ์ต่างๆ เกี่ยวกับภาษีผ่านเว็บไซต์เทศบาลตำบลหนองควาย
- 2) จัดมุมต้อนรับผู้ชำระภาษี และให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาษี
- 3) ดำเนินการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับภาษีกับผู้ประกอบการ
- 4) ดำเนินการรับสมัครผู้สนใจเข้าโครงการ “เพื่อนภาษี” และแต่งตั้งเป็น คณะทำงานเครือข่ายเพื่อนภาษี

- 5) ประชุมให้ความรู้กับผู้เข้าร่วมเครือข่ายเพื่อนภาษี บริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับภาษี ประชาสัมพันธ์เรื่องภาษี และบริการข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับภาษีให้กับเครือข่ายและประชาชนผู้สนใจ

กิจกรรมที่ต่อยอดมาจากปี 2557 ที่สำคัญคือ การที่เทศบาลตำบลหนองควายจัดให้มีกลุ่มเครือข่ายเพื่อนภาษี ซึ่งเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นจากการสมัครใจของกลุ่มผู้เสียภาษีในพื้นที่ ที่จะร่วมกันสร้างบทบาทและต้องการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ แบบเพื่อนบอกเพื่อน ปากต่อปาก และได้รับความร่วมมือจากสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองควาย ร่วมด้วยอีกทางหนึ่ง หากเกิดปัญหา หรือข้อซักถามกลุ่มเครือข่ายก็จะรับปัญหาดังกล่าว มาประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของเทศบาล ทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงระหว่างผู้เสียภาษีกับหน่วยงานเทศบาล ส่งผลให้เทศบาลตำบลหนองควาย มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นทุกปี และสามารถลดจำนวนลูกหนี้ค้างได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จากการสำรวจข้อมูลการเสียภาษีล่าสุดพบว่า จำนวนเงินรายได้จากการจัดเก็บภาษี ในปีงบประมาณ 2557 มีเพิ่มสูงขึ้นจากปีงบประมาณ 2556 คิดเป็นร้อยละ 27.34 และจำนวนลูกหนี้ภาษีลดลงอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยในปี 2557 ลดลงจากปี 2556 คิดเป็นร้อยละ 11.73 และในปี 2558 ลดลงจากปี 2557 คิดเป็นร้อยละ 4.86

การประสบความสำเร็จในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ส่งผลให้งานพัฒนา และจัดเก็บรายได้ กองคลัง เทศบาลตำบลหนองควาย เน้นที่จะส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงาน โครงการเพื่อนภาษี ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากจะเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลหนองควาย สร้างจิตสำนึกที่ดี กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการชำระภาษีอย่างตรงเวลา ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นธรรม ยังเน้นการสร้างเครือข่ายเพื่อนภาษี ผู้รับบอกต่อปากต่อปาก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดเก็บภาษี ประชาชนเกิดความรู้สึกที่ดี เสียภาษีอย่างถูกต้องและถูกใจ รวมถึงการพัฒนาผู้นำเครือข่ายเพื่อนภาษีอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน และชำระภาษีที่ถูกต้องต่อไป

โครงการสละสามัญประจำบ้าน และกิจกรรมคลินิกช่าง ช่อมได้

สืบเนื่องมาจากโครงการ “คลินิกช่าง” ในปี 2557 ซึ่งประชาชนได้รับความรู้และข้อมูล รายละเอียดโครงการที่เกี่ยวกับการก่อสร้างและการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบโครงการเพื่อความโปร่งใส และมีการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการฯ ต่างๆ ซึ่งโดยพื้นฐาน คณะกรรมการเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นผู้มีความรู้ด้านงานก่อสร้างหรืองานช่างอยู่ในระดับผู้ชำนาญงานหลายท่าน บางท่านถูกเรียกชื่อโดยมีคำนำหน้าว่า “สลา...” เนื่องจากมีความเชี่ยวชาญในด้านงานช่าง ประกอบกับผู้มีความรู้ดังกล่าวมีอยู่ในทุกหมู่บ้านซึ่งสามารถใช้ความรู้ที่สั่งสมมาเป็นเวลานานเพื่อเป็นประโยชน์ให้กับชุมชนนั้น

จากการดำเนินงานในปี 2557 ที่ผ่านมา เทศบาลตำบลหนองควาย ได้พิจารณาเห็นว่า “สลา” สามารถแบ่งปันความรู้ให้คำปรึกษาหรือให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาโครงการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานให้แก่เทศบาลตำบลหนองควายได้เช่นกัน เพื่อให้เป็นแบบแผนเทศบาลจึงได้ดำเนินการจัดทำทำเนียบ “สละสามัญประจำบ้าน” โดยขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญ “สลา” ผู้มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญด้านงานช่างหลากหลายสาขาหมู่บ้านละ 2 คน เข้าร่วมเป็นสละสามัญประจำบ้านด้วยความสมัครใจเพื่อสร้างเครือข่ายช่างขึ้นในทุกหมู่บ้าน ช่วยให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมกันตรวจสอบการดำเนินการก่อสร้างโครงการโครงสร้างพื้นฐานของผู้รับจ้าง เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของช่างผู้ควบคุมงาน เนื่องจากปัจจุบันเทศบาลมีนายช่างผู้ปฏิบัติไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและความโปร่งใสในการดำเนินโครงการของเทศบาลตำบลหนองควาย นอกจากนี้ โครงการดังกล่าวยังนำไปสู่กิจกรรม “คลินิกช่าง ช่อมได้” ซึ่งเป็นการนำความรู้ความสามารถของ “สละสามัญประจำบ้าน” มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เกิดประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสภายในตำบลที่ขาดทุนทรัพย์ ทุพพลภาพ ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ หรือแม้แต่ผู้ประสบภัยธรรมชาติ อันเป็นการแสดงออกถึงความมีน้ำใจเต็มใจของสลาแต่ละคนในการช่วยเหลือผู้อื่น แสดงออกถึงความสามัคคีของประชาชนในตำบลหนองควาย

ทั้งนี้ ในกระบวนการดำเนินงาน หลังจากที่เทศบาลจัดทำทำเนียบ “สละสามัญประจำบ้าน” จะมีการประกาศให้ทราบ ซึ่งเมื่อมีการพิจารณาจัดทำโครงการก่อสร้างประจำปี หรือโครงการที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ก็ขอความร่วมมือทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยแจ้งให้สละสามัญประจำบ้านร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้างหรือตรวจการจ้าง

พิจารณาแบบแปลนโครงการก่อสร้าง หรือการเข้าร่วมตรวจสอบสภาพการก่อสร้าง ณ สถานที่ก่อสร้างจริง

โครงการสถาปัตย์ประจำบ้าน และกิจกรรมคลินิกช่างซ่อมได้ ล้วนแล้วแต่มีต้นกำเนิดจากโครงการ “คลินิกช่าง” ซึ่ง กองช่าง เทศบาลตำบลหนองควาย ยังคงดำเนินการโครงการอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ได้มีการบรรจุโครงการเข้าสู่เทศบัญญัติตำบล ซึ่งมีการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดหาผู้ทรงคุณวุฒิและความรู้ทางด้านงานช่าง มาบรรยายให้ความรู้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาคม สถาปัตย์ประจำบ้านของตำบลหนองควาย จำนวนไม่ต่ำกว่า 50 คน และมีเป้าหมายที่จะสร้างเครือข่ายของสถาปัตย์ประจำบ้านให้เพิ่มมากขึ้นจากเดิมหมู่บ้านละ 2 คน ให้เป็น 3 ถึง 5 คน เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านงานช่างให้มากขึ้น กระจายความรู้ทางด้านงานช่างออกสู่ชุมชน และกระจายการตรวจสอบงานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อโครงการก่อสร้างที่ได้มาตรฐานถูกต้องตามแบบแปลนคุ้มค่างบประมาณที่ใช้จ่ายไป และตอบรับกับความต้องการของประชาชนที่อยู่ในชุมชนได้เป็นอย่างดี

โครงการส่งเสริมศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการตำบลหนองควาย

จากเวทีการประชุมวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพผู้พิการและผู้สูงอายุ ระหว่างเทศบาลตำบลหนองควายกับภาคีเครือข่ายสุขภาพได้แก่ โรงพยาบาลหางดง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองควาย ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลหนองควาย พบว่า ปัญหาสุขภาพผู้สูงอายุและผู้พิการมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก และจำเป็นต้องเข้ารับบริการที่โรงพยาบาลหางดงจำนวนมากขึ้นจนเกิดความแออัด ผู้พิการบางรายต้องอยู่บ้านเพื่อรักษาร่างกายตามอัตภาพ จึงเกิดปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการรักษาฟื้นฟู

สำหรับการให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้พิการที่ผ่านมา ตำบลหนองควายมีกลุ่มคณะกรรมการผู้พิการซึ่งเป็นอาสาสมัครดูแลผู้พิการในชุมชน พร้อมทั้งมีสหวิชาชีพจากหลายหน่วยงาน อาทิเช่น โรงพยาบาลหางดง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองควาย และคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดกิจกรรมออกปฏิบัติหน้าที่คอยช่วยเหลือที่บ้านตลอดจนประสานงานส่งต่อความช่วยเหลือผู้พิการทั้งในด้านการดูแลสุขภาพร่างกาย จิตใจ สังคม รวมถึงสวัสดิการต่างๆ

ด้วยจิตอาสาเสมอมา แต่จะเป็นรูปแบบต่างคนต่างทำให้การช่วยเหลือเป็นบางครั้งบางคราว ไม่ได้ให้การช่วยเหลือแบบต่อเนื่อง และขาดการบูรณาการ เทศบาลตำบลหนองควาย จึงเห็นว่า การมีศูนย์บริการคนพิการในพื้นที่ตำบลหนองควาย จะสามารถเป็นศูนย์รวมให้ผู้พิการที่มีปัญหาทางด้าน การเคลื่อนไหวมารับบริการได้อย่างต่อเนื่อง จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการตำบลหนองควายขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2557 ซึ่งเป็นศูนย์บริการผู้พิการที่ไม่เคยมีหน่วยงานใดจัดตั้งขึ้นมาก่อนในพื้นที่ตำบลหนองควาย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือให้เป็นสถานที่สำหรับบริการการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยอาสาสมัครฟื้นฟูผู้พิการและช่วยเหลือด้านการแพทย์จากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งให้บริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ลดค่าใช้จ่ายแก่คนพิการที่อยู่ในระยะที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ และส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิบริการ อันเป็นสาธารณะโดยปราศจากอุปสรรคตลอดจนส่งเสริมการช่วยเหลือผู้พิการโดยจิตอาสา อีกทั้งเป็นสถานที่ที่ให้กลุ่มผู้พิการก็ได้มีโอกาสได้มาพบปะกันภายในศูนย์ฯ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ถือว่าเป็นการพัฒนากิจกรรมด้านการฟื้นฟูผู้พิการให้เข้าถึงกลุ่มคนในระดับพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ กระบวนการดำเนินงานของศูนย์บริการคนพิการตำบลหนองควาย จะมีหน่วยงานหลายๆ ภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งเทศบาลตำบลหนองควาย โรงพยาบาลทางดง โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ อาสาสมัครฟื้นฟูผู้พิการ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และศูนย์พัฒนาการเด็กรวงสนครินทร์ นอกจากนั้น ยังมี อสม. ช่วยในการสำรวจผู้พิการเพิ่มเติม ตลอดจนยังมีชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านในการช่วยประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองควายช่วยดูแลสุขภาพด้านอื่นๆ ให้แก่ผู้พิการอีกด้วย

เทศบาลตำบลเวียงสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลเวียงสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน 55110

โทรศัพท์ 054-781-681

ประชากร

3,095 คน (ชาย 1,435 คน หญิง 1,660 คน)

พื้นที่

1 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 2 ชุมชน)

รายได้

20,654,182.12 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

20,970,245.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายวิโรจน์ หวันท้อก	นายกเทศมนตรีตำบลเวียงสา
2. นายอดุลย์ ปัญญาภู	ประธานสภาเทศบาลตำบลเวียงสา
3. นางวิภาวรรณ สมฤทธิ์	ปลัดเทศบาลตำบลเวียงสา

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 7 คน

หญิง จำนวน 5 คน

เทศบาลตำบลเวียงสา ซึ่งมีแนวทางการบริหารพื้นที่โดยนายวิโรจน์ ห้วนท้อก นายกเทศมนตรีตำบลเวียงสาได้กำหนดไว้ออกเป็นแนวทางการทำงานสำคัญไว้ 6 ด้าน คือ ด้านการสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐานซึ่งครอบคลุมการก่อสร้างถนน การประปา การป้องกันน้ำท่วม และการบรรเทาสาธารณภัย ส่วนนโยบายด้านการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เทศบาลตำบลเวียงสาเน้นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนี้ นโยบายด้านการเมืองการปกครอง เทศบาลตำบลเวียงสาเน้นการส่งเสริมและพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยให้กับประชาชนด้วยหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นการสร้างพื้นที่ของการมีส่วนร่วมของประชาชน และการนำเอาเทคโนโลยีมาเสริมให้การบริหารจัดการของเทศบาลมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น เทศบาลส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนของตนเอง ภายใต้แนวทางของการทำให้เทศบาลตำบลเวียงสาเป็นเมืองคาร์บอนต่ำ ทั้งนี้ ยังรวมถึงการทำให้เทศบาลเป็นพื้นที่สีเขียวด้วยโครงการหน้าบ้านนำมอง และการสร้างรายได้จากการจัดการขยะของชุมชน ส่วนงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว นั้น ครอบคลุมทั้งในส่วนของการส่งเสริมผู้ประกอบการทางอาหารให้ถูกสุขลักษณะ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเวียงสา เช่น ประเพณีการแข่งขันเรือการตักบาตรเทียนซึ่งถือเป็นประเพณีท้องถิ่นที่โดดเด่นของอำเภอเวียงสา และยังรวมถึงโครงการอนุสรณ์รอยพระบาทแรกแห่งแผ่นดินน่าน ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้เน้นการส่งเสริมอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชนโดยยึดแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการทำงานสุดท้ายของเทศบาลตำบลเวียงสา คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม ซึ่งเห็นได้จากโครงการด้านสวัสดิการสังคมเฉพาะกลุ่ม เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมดูแลชุมชนของตนเองผ่านโครงการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) การบรรเทาสาธารณภัย การเฝ้าระวังยาเสพติด และการตั้งกลุ่มเพื่อกิจกรรมภายในชุมชน ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้พิการ กลุ่มสวัสดิการต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ในการทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยแนวทางที่เทศบาลใช้คือการบูรณาการกิจกรรมร่วมกันระหว่างกลุ่มต่างๆ แนวทางการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าว เชื่อมโยงสู่การทำให้วิสัยทัศน์การพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียงสาเป็นจริงขึ้นมา ภายใต้คำขวัญที่ว่า **“เมืองสา เมืองเก่า เมืองนำอยู่ เมืองแห่งวัฒนธรรม นำสู่ประชาคมอาเซียน”**

ผลสำเร็จของจากแนวทางการพัฒนาเมืองเวียงสาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นจากรางวัลซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญระดับหนึ่งของเทศบาลตำบลเวียงสา ไม่ว่าจะเป็นรางวัล “เทศบาลเมืองน่าอยู่” ปี พ.ศ.2544-2545 จากสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย รางวัล “โครงการสวนสาธารณะรื่นรมย์” ปี พ.ศ.2546 ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข รางวัล “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ปี พ.ศ.2549” รางวัล “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่าอยู่ยอดเยี่ยมระดับจังหวัด” ประจำปี พ.ศ.2553 โดยศูนย์อนามัยที่ 10 จังหวัดเชียงใหม่ รางวัล “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปลอดภัย” ประจำปี พ.ศ.2556 จากโรงพยาบาลน่าน กระทรวงสาธารณสุข

นอกจากนี้ความสำเร็จอันเกิดจากการใช้ประโยชน์จากทุนทางวัฒนธรรมของเวียงสา ซึ่งให้เห็นว่าสามารถนำเอาประเพณีและทุนในชุมชนของตนมาทำให้ชุมชนมีความโดดเด่นขึ้นมาดังที่เห็นได้จากคัดเลือกให้ประเพณีแข่งเรือวันออกพรรษา ตำบลกลางเวียง เป็นรางวัลวัฒนธรรมระดับอำเภอเวียงสา ด้านประเพณี ตามโครงการรางวัลวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ประจำปี พ.ศ.2557 รวมถึงการได้รับรางวัล “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม” ประจำปี พ.ศ.2557 จากกระทรวงวัฒนธรรม เป็นต้น

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลตำบลเวียงสา ได้แก่

โครงการประเพณีแข่งเรือวันออกพรรษา ตานก๋วยสลาก วัดบุญยืน (พระอารามหลวง) อำเภอเวียงสา ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตามประวัติศาสตร์แล้ว ประเพณีแข่งเรือในวันออกพรรษาเป็นกิจกรรมที่อยู่คู่เวียงสามานาน โดยเป็นวัฒนธรรมที่อยู่คู่กับประเพณีการกินสลาก หรือการทานสลากซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในวันออกพรรษา โดยวัดบุญยืนซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่านเป็นที่แรกที่จัดให้มีการแข่งเรือในวันดังกล่าวเป็นประจำทุกปีตั้งแต่อดีต โดยปรากฏหลักฐานว่ามีมาตั้งแต่สมัยเจ้าฟ้าอัครวรปัญญา จนกระทั่งวัดอื่นในจังหวัดน่านได้เห็นร่วมให้วัดบุญยืนเป็นพื้นที่ของการจัดประเพณีทานก๋วยสลากและแข่งเรือออกพรรษาในรอบสุดท้ายจนกระทั่งปีพ.ศ.2497 ซึ่งการแข่งขันเรือได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบด้วยการประคบคู่จับสลากและแบ่งสายน้ำจนถึงปัจจุบัน ในขณะเดียวกันได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการแข่งขัน กฎ กติกาการแข่งขันสลับสายน้ำ การจัดแบ่งประเภทเรือแข่ง

ตั้งแต่ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก รวมถึงการกำหนดฝีมือของเรือแต่ละประเภท และการประกวดเรือสวยงาม หากแต่เมื่อมีเรือเข้าร่วมการแข่งขันมากขึ้นทำให้งบประมาณสำหรับการจัดแข่งเรือก็เพิ่มสูงขึ้น จึงทำให้มีภาคหลายส่วนในพื้นที่เข้าร่วมสนับสนุนเพราะเห็นว่าเป็นกิจกรรมหลักคู่บ้านคู่เมือง

จนกระทั่งปี พ.ศ.2551 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงโปรดเกล้าพระราชทานถ้วยรางวัลเรือประเภทใหญ่ และในปีพ.ศ.2558 ได้โปรดเกล้าพระราชทานถ้วยรางวัลเรือเอกลักษณะน่าน หรือชื่ออื่นว่า “เรือมะเก่า” ให้แก่เรือที่ชนะเลิศการแข่งขัน กล่าวได้ว่า กิจกรรมประเพณีลำนานาได้ถูกทำให้น่าสนใจด้วยลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดน่านที่มีสายน้ำไหลผ่านทำให้การแข่งขันในอำเภอเวียงสาสามารถสืบทอดอยู่คู่งานบุญประเพณีมาช้านานโดยได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น

ปัจจุบันเทศบาลตำบลเวียงสาได้รับมอบหมายให้ดำเนินการแข่งขันเรือร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน รวมถึงภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ดำเนินการจัดกิจกรรมทั้งสองประเภทให้เกิดขึ้นทุกปี หากแต่ในปัจจุบัน ประเพณีการแข่งขันเรือถูกลดคุณค่าด้วยเหล่าเบียร์และการพนันซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับการแข่งเรือทุกปี ทำให้ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นถูกบดบังด้วยอบายมุขต่างๆ ที่มาจากการแข่งขัน ประกอบกับความทันสมัยของเทคโนโลยีและการพัฒนาที่ใช้มีการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น การประกอบเรือตามโบราณประเพณี ทั้งไม้ที่นำมาใช้ ขนาดของเรือ และการตกแต่งเรือเริ่มผิดเพี้ยนไปจากเดิม ทำให้องค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องเริ่มกลับมารณรงค์ให้ประเพณีการแข่งขันเรือมีลักษณะใกล้เคียงกับอดีตเพื่อธำรงคุณค่าของประเพณีไว้ต่อไป

ในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญของโครงการดังกล่าว เทศบาลตำบลเวียงสาได้มีบทบาทโดดเด่นในการทำให้การแข่งขันเรือวันออกพรรษา ตานก้วยสลากสอดคล้องกับโบราณกาลจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการนี้ไว้เป็นการส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น และส่งเสริมความสามัคคี ความมีวินัยระหว่างหมู่คณะ ทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการออกกำลังกายด้วยคำว่ากีฬาอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ยังมุ่งหวังให้โครงการดังกล่าวเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเชิดชูเอกลักษณ์ของอำเภอเวียงสา และจังหวัดน่าน ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการดังกล่าว มาจากการที่เทศบาลตำบลเวียงสาเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมดำเนินงาน ทั้งขั้นตอนของการวางแผน การตัดสินใจในการกำหนดกฎ กติการ่วมกัน โดยเฉพาะการกำหนดรูปแบบของเรือแข่งตามแบบของเรือมะเก่าซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญของเวียงสา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- การแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ โดยคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ที่ประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความถนัด มาเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ เช่น คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบเรือ คณะกรรมการจุดปล่อยเรือ คณะกรรมการฝ่ายตัดสินกองเชียร์ คณะกรรมการฝ่ายตัดสินเรือเอกลักษณ์น่าน คณะกรรมการฝ่ายวิทยุสื่อสาร และคณะกรรมการฝ่ายโฆษกสนาม เป็นอาทิ อย่างไรก็ตาม บทบาทของคณะกรรมการต่างๆนี้ มีความสำคัญในแง่ของการทำให้ประเพณีการแข่งขันเรือมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับในอดีตมากที่สุด จากการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมเป็นกรรมการ เพื่อกำหนดลักษณะของเรือที่สะท้อนเอกลักษณ์ของจังหวัดน่าน การแข่งขันเรือแต่ละประเภท กติกาและการลงโทษผู้ฝ่าฝืน
- ในส่วนของเทศบาลได้มีการตั้งเทศบัญญัติงบประมาณเทศบาลตำบลเวียงสาให้กับโครงการประเพณีแข่งเรือวันออกพรรษาทานก๋วยสลาก วัตถุประสงค์ (พระอารามหลวง) อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ซึ่งด้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และทำสัญญาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตอำเภอเวียงสา 16 แห่ง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งให้การสนับสนุนที่ละ 10,000 บาท ซึ่งถือเป็นการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในโครงการดังกล่าว
- การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ โดยให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของเทศบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สถานีวิทยุท้องถิ่น และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดน่าน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ผ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แผ่นพับ โปสเตอร์ เคเบิลทีวี และเว็บไซต์ชื่อ nanlongboat

- ในส่วนของกิจกรรมเพื่อการแข่งขันแข่งเรือปลอดเหล้าเบียร์ ได้มีเจ้าหน้าที่ของสถานีตำรวจภูธรเวียงสา เจ้าหน้าที่สรรพาสามีต อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และซูปเปอร์มาร์เก็ตเรือข่ายงดเหล้า เป็นภาคีในการทำงานเพื่อตรวจร้านค้าในเขตเทศบาลตำบลเวียงสา ส่วนในวันงานก็ได้รับความร่วมมือจากเยาวชนในการรณรงค์ภายในโรงเรียนของอำเภอเวียงสาให้การแข่งขันเรือปลอดเหล้าเบียร์ ซึ่งโครงการรณรงค์นี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนมาจากกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- ในส่วนวันที่มีการแข่งเรือ มีกิจกรรมประเพณีประกอบ ทั้งการพ่อน้ำล้นนาของกลุ่มเยาวชนที่ไม่รับค่าตอบแทน รวมถึงผู้ตีกลองสะบัดชัยในงานก็มาร่วมโดยไม่มีค่าตอบแทนเช่นกัน

ผลสำเร็จจากโครงการดังกล่าวซึ่งมีเทศบาลตำบลเวียงสาเป็นแกนนำคือ การทำให้วัฒนธรรมภายในท้องถิ่นกลับมามีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่อีกครั้ง โดยเป็นการสะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งประเพณีการแข่งเรือ หรือการผลิตสินค้าออกมาจำหน่ายเพื่อใช้ประโยชน์ในงานต่างๆ เช่น เรือเป็นที่ใช้พายปากกา เรือจำลองขนาดเล็กสำหรับใช้ประดับหน้ารถยนต์ เรือพวงกุญแจ หรือของที่ระลึกรูปแบบอื่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและการบริการภายในเวียงสา

นอกจากนั้นแล้ว การแข่งเรือประเพณีดังกล่าวยังกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่มากขึ้น จนทำให้เศรษฐกิจหมุนเวียนของเวียงสาดีขึ้นกว่าเดิม โดยในส่วนของประเพณีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น ยังเป็นการทำให้การท่องเที่ยวเชิงประเพณีเช่นนี้มีความบริสุทธิ์ด้วยการรณรงค์ให้ปลอดจากอบายมุขต่างๆ อีกทั้งการรื้อฟื้นรูปแบบการแข่งขันเรือมะเก่า ซึ่งถือเป็นประเพณีดั้งเดิมของเวียงสาให้กลับมาทำให้นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพราะเป็นการแข่งขันเรือวันเดียวกับการออกพรรษาซึ่งมีประเพณีตานก๋วยสลาก ทำให้กิจกรรมดังกล่าวได้รับความสนใจมากขึ้นและแตกต่างจากพื้นที่อื่นทั่วไปในภาคเหนืออย่างชัดเจน

นอกจากนี้แล้ว ความยั่งยืนจากโครงการดังกล่าวยังทำให้เทศบาลตำบลเวียงสาเป็นแกนหลักของการส่งเสริมประเพณีแข่งเรือของเทศบาลตำบลเวียงสาได้กลายเป็นตัวแบบสำคัญให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นมาเรียนรู้และแลกเปลี่ยนการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อเป็นการขยายผลกิจกรรมเชิงประเพณีให้กว้างขวางยิ่งขึ้นในเขตอำเภอเวียงสา

โครงการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงสา

โครงการนี้เป็นการปรับปรุงอาคารที่ว่าการอำเภอหลังเก่าซึ่งปัจจุบันเป็นสำนักงานของเทศบาลตำบลเวียงสาให้กลายเป็นพิพิธภัณฑ์ เนื่องจากเห็นว่าเป็นอาคารไม้หลังเก่าที่มีประวัติศาสตร์เชื่อมโยงกับการเสด็จของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อปีพ.ศ.2501 ซึ่งบริเวณหน้ามูข ชัน 2 ของอาคารที่ว่าการอำเภอในขณะนั้นเป็นที่ประทับและถือเป็น “รอยพระบาทแรกแห่งแผ่นดินน่าน” ด้วยความเป็นมาที่ยาวนานและความชื่นชมในพระบารมี จึงทำให้เทศบาลตำบลเวียงสาซึ่งดูแลอาคารดังกล่าว เนื่องจากใช้เป็นสำนักงานของเทศบาลได้จัดบางส่วนของอาคารเป็นศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของเวียงสา ในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ที่เก็บรักษาพระราชกรณียกิจ วัสดุหยากร เครื่องใช้โบราณเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

โครงการดังกล่าวจึงทำให้หลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้อาคารโบราณซึ่งมีที่มาทางประวัติศาสตร์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่าของชุมชน โดยประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ตั้งแต่ พ.ศ.2554 จนถึงปัจจุบัน ดังนี้

- การประชุมปรึกษาหารือ โดยได้เชิญบุคลากรฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยอำเภอเวียงสา เทศบาลตำบลเวียงสา สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอเวียงสา สภาวัฒนธรรมอำเภอเวียงสา กลุ่มฮักเมืองเวียงสา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการ รวมถึงการศึกษาความเป็นไปได้ ผลกระทบของการดำเนินโครงการ และปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น
- การแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อศึกษาแนวทาง และการดำเนินการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ประกอบด้วย การจัดเตรียมสถานที่ และบุคลากร การจัดหาและรวบรวมสิ่งของ เครื่องใช้โบราณ การแบ่งพื้นที่สำหรับการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ การแยกหมวดหมู่ของสิ่งของในบริเวณพิพิธภัณฑ์ และจัดทำบัญชีรายการข้อมูล
- ในปี พ.ศ.2556 มีการเชิญเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัดน่านมาอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้เป็นผู้ที่ให้ความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชมได้ รวมถึงการติดตั้งกล้องวงจรปิด และถังเคมีดับเพลิงเพื่อความปลอดภัย
- ต่อมาได้มีการจัดโครงการ “อนุสรณ์รอบพระบาทแห่งแผ่นดินน่าน” ในรูปแบบนิทรรศการให้ความรู้แก่ผู้สนใจ ซึ่งถ่ายทอดเหตุการณ์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เสด็จเยือนจังหวัดน่าน ซึ่งเวียงสาเป็นพื้นที่แรกของจังหวัดน่านซึ่งเป็นที่ประทับของทั้ง 2 พระองค์

ผลจากการดำเนินโครงการดังกล่าว ทำให้ภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ซึ่งเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ สามารถทำงานร่วมกับเทศบาลตำบลเวียงสาแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นความโปร่งใสในการทำงานร่วมกันขั้นตอนต่างๆ เช่น การรับบริจาคสิ่งของได้มีการบันทึกข้อมูลและรายละเอียดอย่างครบถ้วนและมีข้อมูลที่ทันสมัย ส่วนการเบิกจ่ายงบประมาณก็เป็นไปตามระเบียบราชการซึ่งเน้นความประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด โดยผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมาแล้ว

ส่วนผลการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนพบว่า สิ่งของและวัสดุหายากบางอย่างได้รับบริจาคมาจากประชาชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมในพื้นที่ และหน่วยงานต่างๆ เช่น โรงเรียน วัด สภาวัดฆนธรรม ชมรมทหารผ่านศึก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้เยี่ยมชมจากนอกพื้นที่ที่บริจาคของใช้โบราณให้กับพิพิธภัณฑ์ ในส่วนของการนำชมพิพิธภัณฑ์ยังได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนสาส่งนักเรียนเข้าร่วมอบรมเป็นมัดคฤหะทักน้อยจำนวน 80 คนเพื่อให้ความช่วยเหลือต้อนรับผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์อีกด้วย

โครงการจัดการสิ่งแวดล้อมตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เนื่องจากเทศบาลตำบลเวียงสาประชากรเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน ทำให้ความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีแนวโน้มที่จะถูกทำลายมากขึ้น ทั้งยังมีปัญหาที่ตามมาเช่น มลพิษทางอากาศ น้ำเน่าเสีย ขยะมูลฝอยซึ่งส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนโดยตรง ด้วยการตระหนักในปัญหาดังกล่าว ทำให้เทศบาลตำบลเวียงสาปรับเอาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาปรับใช้สำหรับการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลตำบลเวียงสา โดยครอบคลุมการจัดการขยะมูลฝอย การเพิ่มพื้นที่สีเขียว การลดการใช้พลังงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการทำให้เวียงสาเป็นเมืองคาร์บอนต่ำ เทศบาลตำบลเวียงสาจึงได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหโดยยึดการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกหลักในการปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมของโครงการซึ่งแสดงให้เห็นวิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมเห็นได้จากกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับท้องถิ่น โดยกอง

สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลเวียงสา โดยกิจกรรมมีการแต่งตั้งคณะทำงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ แล้วมีการประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติการร่วมกัน โดยได้รับความร่วมมือจากกระทรวงสิ่งแวดล้อม ประเทศเยอรมันผ่านองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ เยอรมัน

กิจกรรมต่อมาคือ การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนและชุมชน โดยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลเวียงสา ซึ่งจัดให้มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์การคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยเทศบาลตำบลเวียงสาได้รับความร่วมมือจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อบรบควมรู้เรื่องการคัดแยกขยะในครัวเรือนแก่ประชาชนในเขตเทศบาล ในกิจกรรมนี้ประชาชนที่เข้าร่วมได้รับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะในครัวเรือน การทำปุ๋ยหมักในครัวเรือน การทำน้ำหมักชีวภาพ การจัดการขยะรีไซเคิลซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้ชุมชนต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง กิจกรรมที่โดดเด่นคือ การทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิล โดยแต่เดิมนั้น เทศบาลตำบลเวียงสา ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านกลางเวียง บ้านบุญยืนร่วมกันระดมทุนเพื่อจัดซื้อขยะรีไซเคิลจากประชาชนใน 2 หมู่บ้านซึ่งยึดอัตราซื้อขายของบริษัทหวัชร์พาณิชย์ จำกัด ซึ่งหลังจากที่รับซื้อแล้วได้นำไปจำหน่ายให้กับร้านรับซื้อของเก่า

หากแต่ประสบปัญหาการรับซื้อของเก่าของร้านค้าไม่ตรงเวลา ทำให้สถานที่รวบรวมขยะไม่เพียงพอ และราคาซื้อขยะที่ผันผวนตลอดเวลา ทำให้เทศบาลตำบลเวียงสา ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) คณะกรรมการหมู่บ้าน เปลี่ยนรูปแบบการจัดการขยะรีไซเคิล จากการรับซื้อขยะมาเป็นการขอรับบริจาคขยะในหมู่บ้านเพื่อนำมาทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิลและนารายได้มอบให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านไว้ใช้ในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขมูลฐานในหมู่บ้านต่อไป นอกจากนี้แล้ว ยังมีกิจกรรมการจัดทำปุ๋ยหมักจากเศษใบไม้ และหญ้า การทำปุ๋ยหมักในบ่อคอนกรีต การทำปุ๋ยหมักชีวภาพจากเศษอาหาร ผัก และผลไม้เพื่อเป็นการป้องกันและบำบัดกลิ่นน้ำเสียในชุมชน

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมซึ่งอยู่ในขอบเขตของการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลเวียงสาซึ่งมีฐานของการทำงานอยู่ในชุมชนต่าง ๆ นั้น ยังรวมถึงการเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยการรณรงค์ให้ประชาชนปลูกต้นไม้ในครัวเรือนและพื้นที่สาธารณะ เพื่อเป็นพื้นที่นันทนาการ และการออกกำลังกาย ส่วนการรณรงค์เพื่อการลดใช้พลังงาน เทศบาลได้รณรงค์ให้มีการใช้รถจักรยานในการเดินทางและเพื่อการออกกำลังกาย โดยมีชมรมนักปั่นจักรยานบ้านกลางเวียงเป็นแกนนำ

หลักในการส่งเสริมการใช้จักรยานและต่อมามีการขยายเครือข่ายเพิ่มขึ้นเป็นชมรมปั่นจักรยาน บ้านบุญยืน

กิจกรรมในโครงการนี้ ยังครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งสัตว์น้ำในแม่น้ำสา และแม่น้ำน่าน การทำฝายชะลอน้ำซึ่งเป็นความร่วมมือกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเวียงสาเพื่อทำฝายชะลอน้ำขึ้นมา และกิจกรรมสุดท้ายของโครงการนี้คือ การทำจุดสาธิตแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการทำจุดสาธิตการเพาะเห็ด เพื่อเป็น แหล่งเรียนรู้การเกษตร การลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนตามแนวทางเศรษฐกิจ พอเพียง

ความสำเร็จของโครงการดังกล่าวเห็นได้จากผลงานด้านต่างๆจากกิจกรรมของโครงการ เช่น การมีแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ พ.ศ.2557-2593 ซึ่งเป็นผล ให้เทศบาลตำบล

เวียงสาแต่งตั้งคณะทำงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบ โดยมีที่มาจากทุกภาคส่วนของเทศบาล มีบทบาทในการเป็นผู้สร้างกระบวนการ จัดทำแผนการ รับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการอบรมด้านวิชาการให้แก่เจ้าหน้าที่ของเทศบาล เพื่อทำงานร่วมกับคณะทำงานในพื้นที่ต่างๆของเทศบาลด้วยรูปแบบของการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งทำให้แผนและการดำเนินงานมีความต่อเนื่อง โดยพบว่าหลังการดำเนินงานระดับหมู่บ้านแล้ว ชาวบ้านมีความตระหนักเรื่องการดูแลสภาพแวดล้อม และการคัดแยกขยะ การทำปุ๋ยหมักเพื่อนำ มาใช้ประโยชน์ในการเกษตรหมุนเวียน เป็นสำคัญ

โครงการศูนย์เด็กเล็กปลอดภัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงสาเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เน้นพัฒนาการสร้าง เสริมความปลอดภัยของเด็กด้วยการริเริ่มและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการมีส่วนร่วมดังกล่าวครอบคลุมตั้งแต่การ คำนึงปัญหา การวางแผน การจัดหางบประมาณ การดำเนินงาน การประเมินผลกิจกรรม ซึ่งมาตรฐานความปลอดภัยทั้งหมด 6 ด้านคือ มาตรฐานความปลอดภัยด้านอาคาร มาตรฐาน ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ มาตรฐานความปลอดภัยด้านการเดินทาง มาตรฐานความปลอดภัย ด้านการป้องกันภัยจากบุคคล มาตรฐานความปลอดภัยด้านระบบฉุกเฉิน มาตรฐานความ

ปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินงานในโครงการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลเวียงสา

สาเหตุสำคัญของการพัฒนาความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็กปลอดภัยคืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับ เด็กและผู้ปกครองระหว่างเดินทาง ในส่วนของศูนย์เด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงสาเห็นว่า เด็กนักเรียนของศูนย์ฯ มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยจึงได้จัดกำหนดแนวทางลดความเสี่ยงร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมมาตรฐานความปลอดภัยทั้ง 6 ด้านข้างต้น จึงพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ให้เป็นโครงการแห่งความปลอดภัยสำหรับเด็กเล็กมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การดำเนินโครงการนี้ เริ่มจากการจัดตั้งกลุ่มดำเนินงานความปลอดภัยและการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยศูนย์พัฒนา เด็กเล็กให้อยู่ในรูปของ “คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” โดยมีตัวแทนมาจากผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชนเป็นหลัก นอกจากนี้ ยังมีการใช้บันทึกการบาดเจ็บของเด็กรายคนเพื่อแสดงข้อมูล เปรียบเทียบก่อนเกิดเหตุการณ์และหลังอุบัติเหตุ โดยเป็นรูปแบบบันทึกประจำตัวเพื่อให้ทราบ สาเหตุของอุบัติเหตุว่าเกิดจากปัจจัยใด เช่น สิ่งแวดล้อม พฤติกรรม หรือผลิตภัณฑ์เพื่อการ บริโภคต่างๆ

นอกจากนี้ ปัจจัยแวดล้อมที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุก็เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ด้วยการ สำรวจจุดเสี่ยงของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นแล้ว และมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการเดินสำรวจ เช่นนี้จะทำทุก 3 เดือนตามข้อตกลงร่วมกันของคณะกรรมการ โดยมีการปรึกษาหารือเพื่อให้ได้ แนวทางปฏิบัติร่วมกัน จึงนำมาสู่ขั้นตอนของการกำหนดเป็นนโยบายให้ใช้หมวกป้องกันนิรภัย สำหรับเด็กและผู้ปกครอง ในขั้นตอนของการรณรงค์ใช้หมวกนิรภัยนี้ มีการจัดอบรมให้กับ บุคลากรที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กทั้งการปฐมพยาบาลขั้นต้น การกู้ชีพพื้นฐาน การประสานงานหน่วยงาน เพื่อให้ความช่วยเหลือ และยังรวมถึงการสร้างนวัตกรรมการออกแบบของเล่นฝึกทักษะเด็กที่อาศัย ความรู้มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันระหว่างเด็กนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการ ศูนย์ฯ

ผลสำเร็จจากโครงการดังกล่าว ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลเวียงสาได้รับรางวัลศูนย์เด็ก เล็กปลอดภัยจากกระทรวงสาธารณสุข โดยโรงพยาบาลน่าน เมื่อปีพ.ศ.2556 และ 2557 นอกจากนี้ ยังได้รับรางวัลจากโครงการปราชญ์ชุมชนปลอดภัยการจรรยาจรติเด่น ปี พ.ศ.2557 จาก โครงการเอ-ทรานส์สัมพันธ์เพื่อชุมชนปลอดภัยจรรยาจร จากสมาคมวิทยาการขนส่งแห่งเอเชีย ปี พ.ศ.2557

เทศบาลตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58110
โทรศัพท์ 053-681-231 โทรสาร 053-681-231

ประชากร

3,007 คน (ชาย 1,462 คน หญิง 1,545 คน)

พื้นที่

1.38 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 9 ชุมชน)

รายได้

20,323,586.79 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

20,377,445.22 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายพัลลภ หว่าละ	นายกเทศมนตรีตำบลแม่สะเรียง
2. นายมนตรี บำรุงกิจ	ประธานสภาเทศบาลตำบลแม่สะเรียง
3. นายธนาพล ศิริกุลปิยรัตน์	รักษาการ ปลัดเทศบาลตำบลแม่สะเรียง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน - คน

เทศบาลตำบลแม่สะเรียง ดำเนินการบริหารงานพัฒนาพื้นที่โดยตั้งเป้าหมายสูงสุด คือ ประโยชน์ของประชาชน แต่ด้วยงบประมาณของเทศบาลที่ค่อนข้างจำกัด ประกอบกับปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยเทศบาลเพียงลำพัง เทศบาลจึงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในพื้นที่ ยิ่งไปกว่านั้นเทศบาลมีใจจำกัดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเฉพาะในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ หรือมองปัญหาแบบแยกส่วน แต่มองการพัฒนาและแก้ไขปัญหาแบบเป็นองค์รวม นอกจากนี้ เทศบาลยังมุ่งเน้นการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ดังวิสัยทัศน์ที่ว่า **“วัฒนธรรมเด่น เน้นบริการ บริหารงานโปร่งใส ใส่ใจสิ่งแวดล้อม พร้อมพัฒนาเศรษฐกิจ”**

ผลสำเร็จของการพัฒนาพื้นที่แม่สะเรียง จึงขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนของประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแข็งขัน อาจกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วม ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานของเทศบาลตำบลแม่สะเรียง ที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจระดับต่างๆ เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุดตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง สำหรับประเด็นความโปร่งใส เทศบาลตำบลแม่สะเรียง นำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบความถูกต้อง และช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต รวมทั้งนำไปสู่การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน ระหว่างประชาชนต่อองค์กร ดังนั้น เทศบาลจึงมีการปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความโปร่งใส โดยมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารอย่างทั่วถึง อาทิ สถานีวิทยุกระจายเสียง เสียงตามสายของเทศบาล เว็บไซต์ ทรประชาสัมพันธ์ ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนจะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารได้โดยสะดวก มีการแต่งตั้งตัวแทนชุมชนเข้าร่วมเป็นกรรมการตรวจรับการจ้างหรือร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาล ก่อให้เกิดภาพของเทศบาลเป็นหน่วยงานที่ใสสะอาด ปลอดภัยจากการทุจริตคอร์รัปชัน และเป็นที่ยอมรับศรัทธาของประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง สสส

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลตำบลแม่สะเรียง ได้แก่

โครงการนวัตกรรม “สังคมแจ่มกัน มุ่งมั่นพัฒนา เทศบาลตำบลแม่สะเรียง”

เนื่องด้วยพื้นที่เทศบาลตำบลแม่สะเรียง เป็นพื้นที่ที่มีประวัติความเป็นนามากกว่า 150 ปี มีความหลากหลายทั้งด้านชาติพันธุ์ ประเพณี วัฒนธรรม การนับถือศาสนาของคนในพื้นที่มีความหลากหลาย ในพื้นที่มีวัด 9 วัด โบสถ์ 3 แห่ง มัสยิด 1 แห่ง รวมกันเป็นชุมชนอยู่อาศัย ที่มี

วิถีความเป็นอยู่และวัฒนธรรมอันดีร่วมสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลาช้านาน การที่พื้นที่ที่มีความหลากหลายด้านสังคม และก่อให้เกิดความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปรองดองสมานฉันท์ เข้าใจวิถีความเป็นอยู่ซึ่งกันและกัน มีการให้เกียรติในความแตกต่างทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม มีวิถีความเป็นอยู่ที่มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ การให้ความช่วยเหลือเอาใจใส่ซึ่งกันและกันในพื้นที่ โดยไม่มีการแบ่งแยกด้าน ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นต้นแบบของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสมานฉันท์ โดยไม่ให้ความแตกต่างเป็นอุปสรรคในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม

ที่สำคัญคือการดำเนินโครงการนวัตกรรม “สังคมแจ่มกัน มุ่งมั่นพัฒนา เทศบาลตำบลแม่สะเรียง” มิได้ดำเนินการภายใต้ปัญหาของพื้นที่ หากแต่เป็นความต้องการที่จะร่วมกันมุ่งเน้นการสืบทอดสังคมตัวอย่าง สังคมสันติสุขที่มีประวัติและพื้นฐานการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขภายใต้สังคมที่มีความหลากหลายทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม เล็งเห็นถึงปัญหาและปัจจัยความเสี่ยงต่างๆ ในปัจจุบัน ที่อาจเป็นสาเหตุของการแตกแยก การเข้าใจผิดในปัญหาโดยขาดการไตร่ตรอง ปัญหาการขยายตัวของสังคมเมือง รวมถึงความรวดเร็วในระบบสื่อสารในยุคปัจจุบัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจนำไปสู่ความแตกแยกในอนาคต และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพื้นที่ในระยะยาว

การดำเนินงานโครงการนวัตกรรม “สังคมแจ่มกัน มุ่งมั่นพัฒนา เทศบาลตำบลแม่สะเรียง” จะอาศัยกิจกรรมทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรมถิ่นในพื้นที่ เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ซึ่งตลอดทั้งปีในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่สะเรียง จะมีการจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวมากมาย ที่เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และชักทอเป็นเครือข่ายการดำเนินงานที่มีความเข้มแข็ง กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่

- กิจกรรมลานวัฒนธรรม กาดมั่ว ครั้วหอม ประเพณีออกหว้าเทศกาลออกพรรษา วัดจองสูง “ลานแห่งการเรียนรู้วิถีแม่สะเรียง”
- กิจกรรมอาหารสะอาด รสชาติอร่อย” ในบริบทต่างวัฒนธรรมการกิน เชื่อมโยงการพัฒนา
- กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแม่สะเรียง โรงเรียนแม่สะเรียง บัณฑิตวิทยาลัย “ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ คู่สังคมแจ่มกัน”

- กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแม่สะเรียง โรงเรียนแม่สะเรียง บัณฑิตวิทยาลัย “ศูนย์ประสานการเรียนรู้ คู่สังคมแจ่มกัน”
- กิจกรรมปอยสาบลอง (วัดสุพรรณรังษี/วัดศรีบุญเรือง) “วิถีไทยใหญ่ คงไว้ซึ่งสังคมตัวอย่าง”
- กิจกรรมวันคริสต์มาส ชุมชนคริสเตียน “รักในเพื่อนมนุษย์ รักในสังคมแจ่มกัน”
- กิจกรรมเยาวชนต้นกล้า “เยาวชนต้นกล้า สาสนสายใยสามศาสนา เพื่อแจ่มกันสันติสุข”
- กิจกรรมร่วมกับศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ของชุมชนมุสลิม) เพื่อร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ และคงไว้ซึ่งสังคมตัวอย่าง “ตระหนักถึงความสำคัญ มุ่งมั่นสู่การพัฒนา”

จากกิจกรรมต่างๆ ที่ยกตัวอย่างมา ล้วนแต่เป็นกิจกรรมหลักของแต่ละศาสนา แต่ละวัฒนธรรมของชนเผ่าที่มีอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่สะเรียง แต่ในการร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น เทศบาลสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมผ่านการมีส่วนร่วมของคนในทุกศาสนาและทุกชนเผ่าในพื้นที่ โดยไม่มีความรู้สึกถึงความแตกต่างว่ากิจกรรมที่ตนเข้าร่วมไม่ใช่กิจกรรมในรูปแบบวิถีชีวิตของตัวเอง ซึ่งนับว่าเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในระดับชุมชนได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามไม่เพียงแต่กิจกรรมต่างๆ ที่กล่าวมาเท่านั้น ในการดำเนินงานเทศบาลยังได้นำเอาเครื่องมือรูปแบบใหม่เข้ามาใช้ในการพัฒนาพื้นที่ที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากชุมชนเป็นหลัก ได้แก่

1) การร่วมกันจัดเก็บข้อมูลเพื่อเป็นฐานข้อมูลของชุมชน TCNAP (Thailand Community network Appraisal Program) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้และการจัดการข้อมูลของชุมชนเพื่อพัฒนาสู่ตำบลสุขภาวะ นำไปสู่การมีระบบข้อมูลพื้นที่ ที่สามารถนำใช้และปรับปรุงให้ทันสมัยได้ด้วยตนเอง เกิดความรู้ในเรื่องขององค์ประกอบการจัดระบบข้อมูล เช่น ข้อมูลศักยภาพชุมชน ข้อมูลด้านสุขภาพ ข้อมูลประชากร ข้อมูลสิ่งแวดล้อม ข้อมูลเศรษฐกิจ ข้อมูลการเมืองการปกครอง เป็นต้น เพื่อใช้ในการศึกษา การวิจัย การถอดบทเรียนและประสบการณ์ในการดำเนินงานต่างๆ และสามารถแบ่งปันข้อมูลให้กับ กลุ่มประชากร หน่วยงานองค์กรต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน

2) การวิจัยชุมชน RECAP (Rapid Ethnographic Community Assessment Process) ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเองภายใต้หลักการ

คือ “รู้จักตนเอง เห็นศักยภาพตนเอง” เป็นการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเอง การร่วมกันสร้างและพัฒนาแหล่งประโยชน์ของชุมชนให้เป็นงานใหม่ กิจกรรมใหม่ (อาทิ การเกิดนวัตกรรมชุมชนศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชุมชนมุสลิม และกิจกรรมอินทพาล์มโมเดล) เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลของชุมชน พื้นที่ซึ่งมีอยู่เดิมแล้ว แต่ผ่านกระบวนการจัดเก็บที่เป็นหมวดหมู่ และวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของแต่ละทุนทางสังคม เพื่อสะดวกในการนำใช้ข้อมูล การแบ่งปันข้อมูล เพื่อการพัฒนาพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้ยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ และวิถีของพื้นที่ไว้ให้คงเดิม

ที่กล่าวมาเห็นได้ว่านวัตกรรม “สังคมแจกัน มุ่งมั่นพัฒนา เทศบาลตำบลแม่สะเรียง” คือการเปิดแม่สะเรียงให้เป็นแหล่งเรียนรู้แห่งสังคมสันติสุข มีการพัฒนากิจกรรมให้หลากหลาย อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการประสานงานและเชิญชวนเครือข่ายความร่วมมือให้มากยิ่งขึ้น มีการส่งเสริมกิจกรรมของเด็กและเยาวชนที่เป็นต้นกล้าทางสังคมและอนาคตของอำเภอแม่สะเรียง ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินโครงการและกิจกรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

โครงการจิตอาสาพิเศษ

เทศบาลตำบลแม่สะเรียง มีพื้นที่ 1.38 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 3,000 คน สภาพพื้นที่เป็นเขตเมือง มีความเจริญเติบโตในเรื่องของที่พักอาศัย และการเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นวันละประมาณ 3-4 ตัน จากสถานการณ์ดังกล่าวเทศบาลตำบลแม่สะเรียง ได้จัดกิจกรรมที่หลากหลายในการรณรงค์ให้ประชาชน มีการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งมาโดยตลอดในระยะเวลา 3-4 ปีที่ผ่านมา ซึ่งระบบการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนดีขึ้นมาในระดับหนึ่ง แต่ยังคงต้องมีการพัฒนาระบบให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

การดำเนินงานเริ่มแรกเทศบาลตำบลแม่สะเรียง แบ่งการกำจัดขยะจากทุกครัวเรือนทั้ง 9 ชุมชน จำนวน 3.45 ตัน/วัน ดังนี้

- ขยะแห้งทั่วไป นำไปเผาในเตาเผาขยะ
- ขยะเปียกนำไปทำปุ๋ยหมัก นำหมักชีวภาพ
- ขยะรีไซเคิลนำไปขายสร้างรายได้
- ขยะที่ไม่สามารถจำแนกได้นำไปฝังกลบในบ่อฝังกลบ

โดยมีสถานที่ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ตั้งอยู่ในเขตหมู่บ้านทุ่งแล้ง หมู่ที่ 1 ตำบลแม่คง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะประชาชนใช้ร่วมกัน โดยเทศบาลตำบลแม่สะเรียง เป็นผู้บริหารจัดการทั้งหมด แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ไม่มีการคัดแยกขยะอย่างจริงจัง ทั้งในครัวเรือน สถานประกอบการ ร้านอาหาร สถานศึกษา และศาสนสถาน ซึ่งประกอบไปด้วย วัดและมัสยิด ชาวบ้านไม่ตระหนักถึงปัญหาขยะที่มีอยู่ในพื้นที่ จะมีขยะแห้ง ขยะเปียก และขยะอันตราย ปนกันอยู่ในถุงสีส้มของเทศบาล เมื่อเทศบาลจัดเก็บแล้ว ก็จะนำไปที่โรงเรือนเตาเผาและบ่อฝังกลบเลย ทำให้เป็นปัญหาในการนำขยะเข้าเตาเผา และบางครั้งกระป๋องต่างๆ เกิดการระเบิดใส่หน้าผู้ปฏิบัติงานหน้าเตาเผา ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้เป็นเพราะว่า ชุมชนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ขาดจิตสำนึกและขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะเท่าที่ควร และที่สำคัญมาจากพฤติกรรมความเคยชินที่เคยทำกันมานาน และพฤติกรรมในการเลือกอุปโภคบริโภคที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยเป็น ทำให้แนวโน้มของปริมาณขยะในอนาคตมีจำนวนมากขึ้น ถ้าไม่รีบแก้ไขและสร้างความตระหนักให้กับชุมชน ก็ยากที่จะแก้ไขปัญหาขยะล้นเมืองได้ และแนวทางที่จะจัดการขยะได้เป็นอย่างดีและยั่งยืนได้นั้น ต้องมีการคัดแยกขยะจากครัวเรือนนั่นเอง เพราะเป็นการแก้ไขปัญหาค้นต้นทาง

จากปัญหาดังกล่าว จึงได้มีกลุ่มอาสาสมัครกลุ่มหนึ่งที่ได้เล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ชมรม อสม.เทศบาลตำบลแม่สะเรียง ได้อาสาเข้ามาร่วมกันจัดการขยะที่เกิดขึ้นในชุมชนของตน โดยร่วมกับเทศบาลตำบลแม่สะเรียง จัดกิจกรรมการรณรงค์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขึ้น เพื่อเป็นจุดเริ่มในการที่จะให้ชุมชน เกิดความตระหนัก และร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะให้ถูกวิธี เพื่อจะลดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมในชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นไป ภายใต้แนวคิด **“จิตอาสา ตาวิเศษ”** โดยการดำเนินการนั้นจะอาศัยความร่วมมือของชุมชนและคนในพื้นที่เป็นหลักผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ได้แก่

1. การศึกษาดูงาน เพื่อหาแนวทาง นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ และสร้างความรู้ความเข้าใจการจัดการขยะในชุมชน
2. การสร้างความรู้ความเข้าใจการจัดการขยะในชุมชน
  - o การเคาะประตูบ้านสร้างความรู้ความเข้าใจการจัดการขยะ ในชุมชน และให้ครัวเรือนสมัครเข้าร่วมการจัดการขยะในครัวเรือน

- o ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดการขยะและให้ความรู้ในการคัดแยกขยะผ่านสื่อต่างๆ
  - o จัดกิจกรรมเชิดชูเกียรติแก่ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะอย่างเป็นระบบ 825 ครัวเรือน
  - o คัดเลือกครัวเรือนต้นแบบในการจัดการขยะ จำนวน 49 ครัวเรือน
3. การสร้างกลุ่ม/ชุมชนต้นแบบและการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานเพื่อรองรับการขยายผลการดำเนินงาน
- o กิจกรรมรณรงค์ และส่งเสริมการคัดแยกขยะชุมชน
  - o กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนจัดเก็บขยะลงถุงของเทศบาล แบบแยกประเภท แยกถุง แยกสี
  - o กิจกรรมจูงใจรับซื้อขยะรีไซเคิลในชุมชน โดยผู้ประกอบการค้าของเก่า
  - o เสริมความรู้เรื่องการจัดการขยะ ตลอดจนเสริมทักษะการจัดการขยะในครัวเรือน และการใช้ประโยชน์จากขยะ
4. การพัฒนาระบบการจัดการขยะในชุมชน(ขยะต้นทาง)
- o คัดเลือกครัวเรือนที่มีการคัดแยกขยะที่เป็นระบบ (เพิ่มเติม) เพื่อเลือกเป็นบ้านตัวอย่างในชุมชนทั้ง 9 ชุมชนๆละ 5-6 ครัวเรือน
  - o จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะเปียกในชุมชน
  - o จัดตั้งกลุ่มทำน้ำหมักชีวภาพจากขยะเปียกในชุมชน

ผลจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทำให้มีครัวเรือนที่มีการคัดแยกขยะที่เป็นระบบ เพื่อเป็นครัวเรือนต้นแบบในชุมชนทั้ง 9 ชุมชน เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.53 นอกจากนี้ ศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะเปียกในชุมชน และกลุ่มทำน้ำหมักชีวภาพจากขยะเปียกในชุมชน ได้รับความสนใจจากประชาชนในพื้นที่และนอกพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมและขอศึกษาดูงาน เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติยังพื้นที่อื่นๆ ในขณะเดียวกัน เทศบาลยังขยายโครงการนี้เข้าไปในสถานศึกษาในพื้นที่ด้วยอีกทาง เนื่องจากต้องการปลูกฝังให้เยาวชนในพื้นที่รักที่จะคัดแยกขยะ มีจิตสำนึกในเรื่องขยะ เพื่อสามารถนำไปถ่ายทอดแก่ครอบครัวต่อไป โดยกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ได้แก่ กิจกรรมการทำผ้าป่าจากขยะ การรณรงค์กินอาหารหมดจาน เป็นต้น

โครงการ ประชาชนร่วมใจ ใส่ใจผู้สูงอายุ

จากข้อมูลการสำรวจจำนวนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลแม่สะเรียง พบว่ามีจำนวน 720 คน ชาย 360 คน หญิง 414 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 3,007 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศ ทั้งนี้ เทศบาลแม่สะเรียงมองเห็นเป็นปัญหาที่จะตามมาซึ่งจะเป็นภาระแก่เทศบาลต่อไปในอนาคต เทศบาลจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบและยั่งยืน แต่การดำเนินงานทางด้านนี้ เทศบาลไม่มีศักยภาพพอที่จะทำได้โดยลำพังให้ประสบความสำเร็จได้ จึงได้มีการระดมทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง รวมถึงสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เข้าร่วมดำเนินการพัฒนาผู้สูงอายุในโครงการนี้ ในลักษณะรูปแบบคณะกรรมการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบไปด้วย

1. นายกเทศมนตรีตำบลแม่สะเรียง	ประธานกรรมการ
2. รองนายกเทศมนตรีตำบลแม่สะเรียง	รองประธานกรรมการ
3. ปลัดเทศบาลตำบลแม่สะเรียง	กรรมการ
4. ตัวแทนเมืองสุภาพะ	กรรมการ
5. ตัวแทนโรงพยาบาลแม่สะเรียง	กรรมการ
6. ตัวแทนสาธารณสุขอำเภอแม่สะเรียง	กรรมการ
7. ตัวแทนวิทยาลัยชุมชน จ.แม่ฮ่องสอน	กรรมการ
8. ตัวแทนการศึกษานอกโรงเรียน	กรรมการ
9. ผู้อำนวยการสาธารณสุข	กรรมการเลขานุการ

นอกจากนี้ ยังมีภาคส่วนต่างๆ มาร่วมให้ความร่วมมือในการดำเนินการต่างๆ อาทิ วิทยาลัยการอาชีพแม่สะเรียง พัฒนาชุมชนแม่สะเรียง ปราชญ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด โบสถ์ มัสยิด ร่วมกันดำเนินการใน 6 กิจกรรมหลัก คือ

1. พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ
  - o จัดตั้งโรงเรียนแม่สะเรียงปัจฉิมวัย วุฒิมัธยมศึกษา
  - o จัดตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อส่งเสริมรายได้ผู้สูงอายุ
  - o จัดให้มีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ เช่น ไม้พลองแม่บุญมี

2. พัฒนาสภาพแวดล้อมผู้สูงอายุ
  - o จัดตั้งศูนย์กายอุปกรณ์ เช่น วีลแชร์ วอล์คเกอร์ ไม้ 3 ขา ไม้ค้ำยัน
  - o จัดให้มีสื่อนสุขภาพเพื่อออกกำลังกาย
3. พัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุ
  - o จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน
  - o จัดตั้งธนาคารความดี
4. พัฒนาระบบการบริการรับส่ง
  - o จัดการบริการรับ - ส่ง ผู้สูงอายุ
  - o ประสานงานกับโรงพยาบาลแม่สะเรียง
5. พัฒนาระบบดูแลสุขภาพ
  - o จัดทำระบบดูแลสุขภาพ เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสุขภาพของประชาชนในเขตเทศบาล
6. พัฒนาระบบข้อมูล
  - o จัดทำข้อมูล Tecnap
  - o จัดทำข้อมูล Recap

โครงการนี้ ไม่เพียงแต่จะทำให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาและดูแลจากสังคมเท่านั้น กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นยังครอบคลุมไปสู่อีกหลายคนหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มติดบ้าน ติดเตียง และติดสังคม ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่สะเรียงอย่างชัดเจน

เทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลศาลา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง 52130

โทรศัพท์ 054-281-066 โทรสาร 054-282-402

ประชากร

4,704 คน (ชาย 2,165 คน หญิง 2,539 คน)

พื้นที่

4.74 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 7 หมู่บ้าน)

รายได้

28,407,706.96 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

26,148,451.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู	นายกเทศมนตรีตำบลเกาะคา
2. นายนิรุทธิ์ ปัญญาดี	ประธานสภาเทศบาลตำบลเกาะคา
3. นายวุฒิกิจ พิฉอมบุตร	ปลัดเทศบาลตำบลเกาะคา

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 5 คน

หญิง จำนวน 7 คน

เทศบาลตำบลเกาะคา วางแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ภายใต้การมีส่วนร่วมและสร้างความโปร่งใสในกระบวนการทำงาน เน้นความสำคัญที่การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย หมายถึง ให้ทุกฝ่ายรู้สึกเป็นเจ้าของ ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจในโครงการต่างๆ ทุกฝ่าย ก่อเกิดเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของชุมชน รับรู้ข่าวสารในพื้นที่ด้วยกัน สามารถเข้ามาตรวจสอบการทำงาน เป็นส่วนหนึ่งของระบบที่ช่วยกันดูแลพื้นที่ นำมาซึ่งความโปร่งใสในการทำงาน เทศบาลตำบลเกาะคาใช้กลไกการจัดการแบบครอบครัวเดียวกันเพราะเมื่อรู้สึกเป็นครอบครัวเดียวกันแล้วจะนำมาซึ่งความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการทำงาน สร้างการยอมรับเพื่อพัฒนาชุมชนและพื้นที่ให้น่าอยู่บนรากฐานแห่งการเรียนรู้ร่วมกันเป็นชุมชนแห่งการเอื้ออาทร โดยมีเครื่องมือที่เทศบาลตำบลเกาะคานำมาใช้กับทุกโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่ คือ เวทีสาธารณะรับฟังความคิดเห็น 2 เวที ได้แก่ เวทีช่วงญาติซึ่งเป็นเวทีกลางในการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาคนในชุมชนด้วยคนในชุมชน และเวทีประชาคมซึ่งเป็นเวทีในการปรึกษาหารือระหว่างเทศบาลกับชุมชน ทั้งสองเวทีทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับทราบปัญหาในพื้นที่ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อการทำงานของเทศบาล ในขณะเดียวกันเทศบาลสามารถสื่อสารกลับไปยังประชาชน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาทำให้ประชาชนรับทราบความเคลื่อนไหวของแต่ละโครงการต่างๆ ในพื้นที่ และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกผ่านกลไกต่างๆ และสามารถติดตามตรวจสอบการทำงานของเทศบาลได้หลายช่องทาง แนวคิดหลักสำคัญ คือ เทศบาลเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลและการใช้หลักการบริหารบ้านเมืองที่ดีมาใช้บริหารงาน และส่งเสริมให้ประชาชนใช้หลักร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เมื่อทั้งสองฝ่ายรับรู้ข้อมูล และสามารถเข้าถึงข้อมูลการทำงานแล้วยอมรับนำมาซึ่งความโปร่งใสและการมีธรรมาภิบาลในการทำงาน กลไกดังกล่าวทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการเมืองมีความใกล้ชิดรู้สึกผูกพันเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลตำบลเกาะคา ได้แก่

โครงการสร้างเครือข่ายทางสังคมในการคุ้มครองเด็กในชุมชนเทศบาลตำบลเกาะคา

จากโครงการส่งเสริมและพัฒนาทางด้านครอบครัวมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2557-2558 ได้มีการพัฒนาโครงการต่อยอดให้ชัดเจนขึ้นด้วยการพัฒนาเป็นโครงการสร้างเครือข่ายทางสังคมในการคุ้มครองเด็กในชุมชนเทศบาลตำบลเกาะคาเพื่อสร้างเครือข่ายการทำงานเชิงบูรณาการด้านการคุ้มครองเด็กอย่างเป็นรูปธรรม และดำเนินการสร้างระบบข้อมูล และสถานการณ์ของเด็กในพื้นที่ ดำเนินการวางแผนให้การช่วยเหลือพร้อมทั้งเฝ้าระวังคุ้มครองเด็ก และครอบครัวได้อย่างเหมาะสม โดยระบบดังกล่าวเป็นฐานข้อมูลสำคัญที่เทศบาลจะนำมาพัฒนาและวิเคราะห์จัดทำแผน/กิจกรรม/โครงการ ภายใต้การทำงานแบบมีส่วนร่วมในการแก้ไขและป้องกันปัญหาเด็กเยาวชนในชุมชนที่มีความเสี่ยง

เทศบาลได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายคุ้มครองเด็กอำเภอเกาะคา โดยขยายพื้นที่การสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวัง และคุ้มครองเด็กทั้งเกาะคาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้บทบาทการทำงานด้านการคุ้มครองเด็กในพื้นที่ นอกจากนี้เทศบาลตำบลเกาะคายังดำเนินกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมให้เด็กเยาวชนในพื้นที่รู้จักป้องกันตัวเองในสถานการณ์ต่าง ๆ รู้จักวิธีการปฏิเสธต่อสิ่งยั่วยุและสร้างภูมิคุ้มกันทางความคิดอันก่อให้เกิดรูปธรรมในการทำงานที่ชุมชนมีส่วนร่วมให้การทำงานและดูแลเฝ้าระวังเด็กในชุมชนของตนเอง

ความโดดเด่นในกระบวนการดำเนินการโครงการดังกล่าว คือ การที่เทศบาลนำระบบ CPMS ซึ่งเป็นระบบสารสนเทศที่ได้รับการออกแบบให้จำแนกเด็กทุกคนในเขตเทศบาลมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลเด็กในทุกชุมชน โดยจะมีกลุ่มจิตอาสาในชุมชนสำรวจข้อมูลเด็กว่ามีภาวะสุ่มเสี่ยงมากน้อยเพียงใด หรือมีเด็กที่ตกเป็นเหยื่อจำนวนเท่าใด หรือมีความเสี่ยงในการถูกล่อลวงปล้นสะดมหรือไม่ ในแต่ละปีมีการใช้ความรุนแรงและการถูกล่วงละเมิดในครอบครัวมากน้อยเพียงใด ผลการวิเคราะห์ของระบบ CPMS จะสะท้อนผลไปถึงสภาพปัญหาครอบครัว ซึ่งจะช่วยให้เทศบาลตำบลเกาะคามีข้อมูล และสถานการณ์ในการวางแผนเพื่อดำเนินการให้การช่วยเหลือเด็กและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังนำข้อมูลนี้นำไปสู่การวางแผนการเฝ้าระวัง และคุ้มครองเด็กด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อดำเนินกิจกรรม/โครงการ ในการป้องกันส่งเสริมความเข้มแข็งของเด็กและครอบครัวได้ในอนาคต

นอกจากการใช้ฐานข้อมูล CPMS ดังกล่าวแล้วเทศบาลยังดำเนินการจัดทำระบบติดตามดูแลเด็กแบบหน่วยจัดการดูแลรายกรณี Case Management Unit (CMU) ซึ่งได้ดำเนินการร่วมกับโรงเรียนอนุบาลเกาะคา เพื่อพัฒนา โดยจะดูแลเด็กด้วยโอกาสนอกระบบการศึกษาและเด็กที่มีความเสี่ยงที่อยู่ในระบบการศึกษาในระดับท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้การแก้ไขปัญหาได้อย่างครอบคลุมและทำให้เด็กที่มีความเสี่ยงมีความมั่นใจในจิตใจมากขึ้น มีการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก รวมถึงได้รับการบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมและเข้าถึงแหล่งทรัพยากรในการได้รับการส่งเสริมช่วยเหลือเพื่อให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพในชุมชนและสังคมต่อไป

กิจกรรมสำคัญอื่นๆ ที่เทศบาลตำบลเกาะคาดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วมในโครงการดังกล่าว ได้แก่

- โครงการอดเปรี้ยวไว้กินหวาน เป็นโครงการที่เทศบาลฯร่วมกับเครือข่ายผู้ติดเชื้อ HIV/AIDS จังหวัดลำปาง และคณะทำงานเครือข่ายผู้ติดเชื้อฯ จัดหาวิทยากรให้ความรู้ในกิจกรรมเป้าหมายชีวิตของเยาวชน, รู้จักเส้นทางชีวิตและอนาคต (เน้นเรื่องเพศสัมพันธ์) รู้จักวิธีป้องกันและการดูแลตนเอง
- โครงการค่ายเยาวชน To be number one “สานฝันปันรัก” เพื่อสร้างตัวแทนแกนนำกลุ่มเด็กเยาวชนในแต่ละชุมชน
- โครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยมีสถานีตำรวจภูธรเกาะคา/เจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจภูธรเกาะคา, นักเรียนโรงเรียนอนุบาลเกาะคา และโรงเรียนบ้านท่าผา/ฝึกอบรมการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด, ควบคุมการขยายตัว และลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียน และชุมชน, ทักษะในการหลีกเลี่ยงและการปฏิเสธการใช้ยาเสพติด
- โครงการอบรมอาสาสมัครศูนย์รับแจ้งเหตุเด็กและสตรีในเครือข่ายระดับพื้นที่อำเภอเกาะคา โดยร่วมกับแกนนำชุมชน, คณะทำงานศูนย์พัฒนาครอบครัวทั้ง 10 อบท. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของพรบ.คุ้มครองเด็ก, พรบ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินด้านเด็ก สตรี และครอบครัวในชุมชน การเฝ้าระวัง การช่วยเหลือ และขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความสำเร็จของโครงการดังกล่าวมาจากการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการความร่วมมือของคนในชุมชนที่เห็นความสำคัญของงานด้านคุ้มครองเด็กในชุมชนของตนเอง ต้องการป้องกันปัญหาล่วงหน้าโดยเข้ามามีส่วนร่วมเสมอเพื่อกำหนดมาตรการที่ช่วยกันส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในชุมชนไม่ให้เกิดเป็นความเสี่ยงต่อการพัฒนาสังคมในภาพรวมต่อไป ความสำเร็จดังกล่าวยังได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากทีมสหวิชาชีพ ผู้บริหารและทีมงานของเทศบาลตำบลเกาะคาที่มีส่วนผลักดันตั้งแต่ริเริ่มโครงการและยังคงประสานช่วยเหลือให้งานด้านการพัฒนาครอบครัวและการคุ้มครองเด็กอย่างต่อเนื่องมาหลายปี โดยจัดสรรงบประมาณดำเนินงานเป็นประจำทุกปี

โครงการการเสริมสร้างความเสมอภาคทางเพศมุ่งสู่สังคมจิตอาสา สังคมคุณธรรม

เทศบาลตำบลเกาะคา มีประชากรผู้หญิงคิดเป็นร้อยละ 53.94 ของประชากรทั้งหมด ปัญหาที่พบในพื้นที่ในการประชุมเวทีประชาคมและการพัฒนาโครงการต่างๆ ตั้งแต่ปี 2547 คือ การขาดบทบาทของผู้หญิงในการมีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับชุมชน สตรีมักไม่กล้าออกเสียงหรือแสดงความคิดเห็นในเวทีสาธารณะและกังวลที่จะทำงานบริการสาธารณะไปพร้อมกับการทำงานที่ในบ้าน เทศบาลตำบลเกาะคาได้ส่งเสริมการก่อตั้งกลุ่มสตรีหรือ (กพสม.) ในหมู่บ้าน ส่งเสริมอาชีพสตรีในระดับหมู่บ้าน ในช่วงแรกกลุ่มสตรีในหมู่บ้านยังไม่เข้มแข็งมากพอ ผู้นำกลุ่มสตรีระดับหมู่บ้านก็เริ่มสร้างกลุ่มให้เกิดความเข้มแข็งและแสดงถึงความสามัคคีในกลุ่มโดยเริ่มจากการเข้าร่วมกิจกรรมผ้าป่าพัฒนาสตรี เปิดร้านธารน้ำใจโดยการนำสินค้ามือสองของกลุ่มสตรีไปจำหน่ายในราคาที่ถูกเพื่อนำรายได้จากการจำหน่ายมาหมุนเวียนใช้จ่ายในการดำเนินงานของกลุ่มสตรี ต่อมากลุ่มสตรีพัฒนากลายเป็นแกนนำหลักในการส่งเสริมอาชีพ เช่น กลุ่มผ้ามัดย้อม กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี และได้ขยายกลุ่มไปยังชุมชนอื่นและได้จัดอบรมให้ความรู้กับกลุ่มสตรีเกี่ยวกับเรื่องของสิทธิสตรี จนพัฒนาเป็นกลุ่มสตรีจิตอาสาทางสังคม โดยมีกิจกรรมที่เน้นด้านการพัฒนาสังคม ครอบครัวยุว การดูแลเด็กเพื่อให้เด็กและสตรีที่มีปัญหาในพื้นที่ ดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน การจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน ซึ่งเป็นการทำงานแบบจิตอาสาไม่หวังผลตอบแทน เกิดการแลกเปลี่ยนบอกเล่าความดีที่ทำผ่านกาดมั่วหัวรั้วความดีปีละ 2 ครั้ง มีการพัฒนาศักยภาพการทำงานของกลุ่มสตรีอย่างต่อเนื่อง มีการขยายการทำกิจกรรมร่วมกับวัด โรงเรียน กลายเป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งในชุมชนและมักทำกิจกรรมก็จะประสบความสำเร็จเสมอ

เทศบาลตำบลเกาะคาพิจารณาว่าสตรีกลุ่มดังกล่าวจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนกระบวนการและสร้างสังคมแห่งคุณภาพได้ จึงร่วมกับกลุ่มสตรีจัดโครงการที่เสริมสร้างบทบาทความเสมอภาคของหญิงชายในสังคมเพื่อยกระดับทางแนวคิดและเสริมพลังให้กลุ่มสตรีหลากหลายวัยทำกิจกรรมทางสังคมด้วยจิตอาสาที่มีความสุข โดยผู้ที่จะเข้ามาทำงานในกลุ่มนี้จะอยู่ภายใต้แนวคิดเดียวกันที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. การมีส่วนร่วมต้องเกิดจากความเต็มใจและตั้งใจที่อยากมีส่วนร่วม จากความตั้งใจจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น จะเน้นการพัฒนาศักยภาพและสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน
2. กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันในการทำงานและคำนึงถึงศักยภาพที่แตกต่างกันในการทำงานของบุคคลทำให้เกิดการยอมรับและการช่วยเหลือกัน เกิดการทำงานเป็นเครือข่าย
3. การมีส่วนร่วมต้องอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพ การมีอิสระภาพทางความคิดและมีพื้นที่แสดงออกทางความคิด การทำงานในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เน้นการพัฒนาและการมีส่วนร่วมบนฐานของข้อมูลปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน ก่อเกิดการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคม

ผลงานสำคัญที่กลุ่มได้เสริมสร้างความเสมอภาคทางเพศมุ่งสู่สังคมจิตอาสา สังคมคุณธรรม มีดังนี้

ดำเนินกิจกรรม/โครงการที่ดีเพื่อมุ่งสู่สังคมคุณธรรม มีความสุขจากการเป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างจิตสำนึกสาธารณะในความเป็นเจ้าของชุมชนท้องถิ่น โดยกลุ่มสตรีร่วมกันคิดวางแผนทำความดีที่ผ่านภาคมั่วทวีความดีในชุมชนเป็นประจำ กล่าวคือ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้พูดคุยกันถึงความดีที่ตนเองได้ทำมา เพื่อสร้างให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำความดี กระตุ้นให้คนอยากทำความดี จนสะสมเป็นธนาคารความดี ซึ่งก็คือการจดบันทึกความดีที่ได้ทำนำความดีที่สะสมมานับจำนวนคะแนน เมื่อครบจำนวนที่กำหนดจะได้รับ แก้วน้ำ “น้องความดี” และเสื้อ “น้องความดี”

ดำเนินการกิจกรรมความดีอื่นๆในประเด็นทางด้านครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เช่น การดูแลเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุติดเตียง ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส, การร่วมกิจกรรมเวที

ช่วงพญา, การทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาพื้นที่สาธารณะ, การออมเงินประกันหนึ่งบาท คือ การร่วมออมเงินจำนวนคนละหนึ่งบาทในการแจกเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ, กิจกรรมชยะออมบุญ คือ การจัดกิจกรรมหรือการประชุม หรือกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ จะให้ผู้สูงอายุได้มารวมกันในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง แล้วนำชยะที่รวบรวมได้ไปขายเพื่อนำเงินรายได้ดังกล่าวไปใช้ในการซื้อของฝาก เพื่อเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุ ผู้ป่วยต่างๆ การทอดผ้าป่าชยะ, กิจกรรมอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและนกสืบสายน้ำ, กิจกรรมเมืองสวยใส ไร้มลพิษ จิตอาสา ปันจักรยาน ทำความดี รักษาสิ่งแวดล้อม, กิจกรรมจิตอาสาผู้สูงอายุ, กิจกรรมเยาวชนจิตอาสา เป็นต้น

ความสำเร็จที่โดดเด่นของโครงการนอกเหนือไปจากการเกิดกลุ่มสตรีจิตอาสาแล้วยังได้ทำให้สตรีกลุ่มนี้กลายเป็นเปลี่ยนแปลงเชิงทัศนคติ ความคิดและมุมมองใหม่ต่อสตรีในชุมชนซึ่งสามารถขึ้นมาทำหน้าที่เป็นแกนนำสำคัญที่ด้านการพัฒนาสังคมคุณธรรมเกิดการบูรณาการร่วมกันทั้งภาคท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาชน เปลี่ยนสังคมสตรีในรูปแบบเดิมของชุมชนให้เป็นสังคมที่บ่มเพาะความคิดที่กล้าแสดงออก กล้าเป็นผู้นำในการพัฒนาโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาป้องกัน และแก้ไขปัญหาสังคมในชุมชนอย่างเป็นองค์รวม สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังด้านเด็กสตรีและครอบครัวในทุกชุมชน มีการขยายเครือข่ายสู่การทำงานเพื่อสาธารณะให้สมาชิกในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยเห็นถึงคุณค่าบทบาทการทำงานของสตรีกลุ่มนี้ จนในที่สุด สตรีในชุมชนตำบลเกาะคาได้รับรางวัลจากองค์กรภาครัฐหลายปีติดต่อกัน ทำให้เจตคติของสังคมที่เกี่ยวกับสตรีเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

สิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเห็นได้จากจำนวนของสตรีที่เข้ามาทำงานจิตอาสาและการเมืองเพิ่มขึ้น เห็นได้จาก ปี 2547 ตำบลเกาะคามีสมาชิกสภาเทศบาลเพียง 2 คน แต่ในปัจจุบันมีผู้ได้รับเลือกสมาชิกสภาเทศบาลถึง 7 คน จากสมาชิกสภาทั้งหมด 12 คน คิดเป็นร้อยละ 58.34 และนายกเทศมนตรีตำบลเกาะคาเป็นสตรีเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ จำนวนผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่เป็นผู้หญิงเพิ่มขึ้นโดย ก่อนปีพ.ศ.2556 ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ชายทั้งหมด จนกระทั่งในปี พ.ศ.2556 มีสตรีคนแรกที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านจำนวน 2 คน จากผู้ใหญ่บ้านทั้งหมด 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29 และนำมาซึ่งการแต่งตั้งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้หญิงจำนวน 3 คน จากผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 21 โดยผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านสตรีเหล่านี้ เป็นผู้ที่เคยเป็นแกนนำกลุ่มสตรีในชุมชน เป็นวิทยากรแหล่งเรียนรู้ซึ่งเป็นผู้หญิงถึงร้อยละ 40 ผู้หญิงทำงานเป็นกลุ่ม อสม. ถึงร้อยละ 70 และ

กลุ่มสตรีจิตอาสา ที่ทำงานเพื่อชุมชนมาโดยตลอด จึงได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้เป็นผู้นำในหมู่บ้าน ด้วยเหตุนี้เอง สังคมของเทศบาลตำบลเกาะคา ได้ยกระดับจากสังคมของการมีส่วนร่วมเป็นสังคมที่ยอมรับในความเท่าเทียมกันทางเพศ ผู้หญิงมีบทบาททางสังคมมากขึ้น รวมทั้งได้รับการพัฒนาศักยภาพตนเอง ผ่านการฝึกอาชีพ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และได้รับการยอมรับในสังคม

โครงการพื้นที่สีเขียวสู่ความมั่นคงทางอาหาร

สถานการณ์และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะในพื้นที่เทศบาลตำบลเกาะคา คือจุดเริ่มต้นที่ทำให้เทศบาลตำบลเกาะคาสร้างนวัตกรรมชุมชนต้นแบบด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและต่อยอดกิจกรรมเพื่อการสร้างชุมชนให้เป็น “พื้นที่สีเขียวสู่ความมั่นคงทางอาหาร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเองในชุมชน ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนพึ่งพากันผ่านเครือข่ายและเพื่อนบ้านสสและสร้างระบบการเกื้อหนุนและพึ่งพาช่วยเหลือกันผ่านการรวมกลุ่ม พัฒนาการทางด้านอาหารและเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลเกาะคาเกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี 2552 - 2555 ที่เทศบาลเข้าร่วมกิจกรรมกับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมนำรูปแบบระบบบริหารจัดการขยะโดยชุมชนมาดำเนินการอย่างจริงจัง และได้รับการสานต่อโครงการดังกล่าวในทุกปี จนกลายเป็นชุมชนต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อมเพราะเน้นแนวคิดในการปลูกฝังให้ประชาชนรักชุมชนของตนเอง เกิดความตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะ มีศักยภาพในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และขยายแนวคิดเชื่อมโยงระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสุขภาพที่ดีที่สามารถสร้างเองได้ภายในครัวเรือน

จากการเป็นชุมชนต้นแบบได้ต่อยอดเป็นโครงการ “ตู้เย็นพอเพียงตู้เย็นในสวน” โดยเทศบาลตำบลเกาะคาณรงค์ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้ประชาชนเพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณบ้าน โดยการเห็นการปลูกผักในครัวเรือนอย่างน้อย 7 ชนิดไว้รับประทานเองในครัวเรือนภายใต้แนวคิด “ตู้เย็นในสวน ตู้เย็นพอเพียง” เพื่อเป็นการสร้างเสริมสุขภาพที่ดี ลดการสูญเสียทางเศรษฐกิจของครัวเรือน โดยสามารถรับประทานผักได้อย่างมั่นใจ สะดวก สะอาด ปลอดภัย ประหยัดทั้งเงินและเวลาในการต้องออกไปซื้อหาจากนอกครัวเรือนเพื่อนำมาบริโภคหรือประกอบอาหาร อีกทั้งสามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านหรือคนในชุมชนด้วยการแบ่งปันผลผลิตต่อกัน หรือจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้เสริมในครอบครัว

ท้ายที่สุดได้มีการพัฒนาและยกระดับให้ครัวเรือนในชุมชนปลูกผักมากกว่า 10 ชนิดขึ้นไป เพื่อให้เป็น “ครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียง” ในปี 2558 มีการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารด้วยการรวมตัวของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ในการเปิดโรงเรียนเกษตรอินทรีย์เพื่อเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มซึ่งมีสมาชิก 52 คนที่รวมตัวกันจัดตั้งกองทุนข้าวอินทรีย์ “กลุ่มข้าวบ้านใจ” เนื่องจากประสบปัญหาเรื่องราคาผลผลิตข้าวตกต่ำ และปัญหาสภาพดินเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมี พัฒนาการของโครงการตั้งแต่จุดเริ่มต้นเล็กไม่ก็ครัวเรือนในชุมชนได้ต่อยอดให้พื้นที่ตำบลเกาะคา กลายเป็นแหล่งเรียนรู้การสร้างความมั่นคงทางได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

โครงการพื้นที่สีเขียวสู่ความมั่นคงทางอาหารนี้ นำกรอบแนวคิดที่เป็นแบบอย่างของการทำงานจากหลายภาคส่วนมาปรับใช้ในพื้นที่ ด้วยหลักคิดสำคัญ คือ

- ค้นหาทุนทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์อันดีในชุมชนความเอื้ออาทร ความไว้วางใจ และการพึ่งพาอาศัยกัน หรือสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้
- การสร้างการมีส่วนร่วมหมายถึงการเปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกภาคส่วนสามารถเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันได้ในทุกขั้นตอนตามแต่ศักยภาพและบทบาทหน้าที่ของตนเอง
- การจัดการที่ยั่งยืน หมายถึง เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้วยกระบวนการจัดการที่เหมาะสม ต่อเนื่อง และตอบสนองต่อความต้องการของคนในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลเสียต่อคนรุ่นต่อไป

จากกรอบแนวคิดข้างต้น ก่อให้เกิดรูปธรรมการทำงานที่ชุมชนสามารถพัฒนาและยกระดับการทำงานให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมให้กับชุมชน และพัฒนาศักยภาพกลุ่มแกนนำชุมชนให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้หรือกิจกรรมในพื้นที่ในการจัดการพื้นที่สีเขียวสู่ความมั่นคงทางอาหารที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชนและ/หรือท้องถิ่นอื่นได้ด้วยตนเอง โดยมีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

- สร้างความรู้ ความเข้าใจ การมีส่วนร่วมในการ “สร้างพื้นที่สีเขียวสู่ความมั่นคงทางอาหาร”
- พัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมและถ่ายทอดวิชาความรู้ทั้งด้านการสร้างพื้นที่สีเขียว

- รมว.รงคส์สงเสริมการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวและปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภคในครัวเรือน
- สงเสริมการรวมกลุ่มในการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆและการจัดการด้านการตลาด/การจำหน่ายสินค้า
- พัฒนาพื้นที่และสงเสริมการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ “ครัวเรือนต้นแบบแหล่งอาหารปลอดภัยในชุมชน”

ในการทำกิจกรรม/โครงการต่างๆของทางเทศบาล ซึ่งเป็นไปตามทิศทางนโยบายการบริหารท้องถิ่นของผู้บริหารเทศบาลตำบลเกาะคาที่มีเป้าหมายจะสร้างเกาะคาให้เป็นเมืองน่าอยู่ น่าประทับใจ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาชนที่เป็นเจ้าของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ผลความสำเร็จที่สะท้อนถึงความเป็นเลิศ คือ ตำบลเกาะคากลายเป็นเมืองน่าอยู่ น่าประทับใจ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ชุมชนเกาะคาสร้างพื้นที่สีเขียวให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบทั้งตำบลภายใต้การเข้ามามีส่วนร่วม ผลักดันพื้นที่สีเขียวของชุมชนเชื่อมโยงไปยังสุขภาพของประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการสร้างปฏิญาสุขภาพที่ทุกคนยอมรับและปฏิบัติ ขยายผลไปสู่เกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ครัวเรือน มีการปลูกพืชผักสวนครัวและพืชผักตามฤดูกาลไว้บริโภคเอง มากกว่าร้อยละ 70 และยกระดับเป็นกองทุนข้าวอินทรีย์ ทำให้ชุมชนเห็นถึงประโยชน์และคุณค่าของเศรษฐกิจในครัวเรือน โครงการดังกล่าวทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาและยกระดับการทำงานให้เกิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้เกิดการถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อย่างคุ้มค่า สนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแกนนำชุมชนให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้หรือกิจกรรมในพื้นที่ที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชนและ/หรือท้องถิ่นอื่นได้ด้วยตนเอง

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย 57240
โทรศัพท์ 053-767-124-5 โทรสาร 053-767-114

ประชากร

12,425 คน 4,228ครัวเรือน (ชาย 6,178 คน หญิง 6,247 คน)

พื้นที่

109 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 19 ชุมชน)

รายได้

22,154,709.90 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

28,187,340 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายวีรชิต วรรณชิตกุล	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง
2. นายพงษ์ศักดิ์ อภิสวัสดิ์สุนทร	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง
3. นายเผ่าพันธุ์ธิน ธรรมบัณฑิต	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 33 คน

หญิง จำนวน 5 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง ยึดหลักการบริหารจัดการที่ดีเพื่อที่จะเป็นองค์กรที่ให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และเหมาะสม โดยได้กำหนดนโยบายการบริหารงานว่า จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดทิศทางการบริหารงานของ อบต. ในการพัฒนาท้องถิ่นทุกชั้นตอน และบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส จริงใจ สามารถตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นภายใต้หลักธรรมาภิบาล

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงแม้จะเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเล็กๆ มีความแตกต่างหลากหลายทั้งชาติพันธุ์และภาษา ประกอบด้วย 7 ชนเผ่า ได้แก่ อาข่า ลาหู่ดำ ลาหู่แดง จีนยูนนาน ไทยลื้อ ไทยใหญ่ และลั๊วะ แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคในการบริหารงานเพื่อให้บริการที่ทั่วถึง เป็นธรรม และเหมาะสมแก่ประชาชน โดยนำรูปแบบการทำงานที่สร้างความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนในหลากหลายวิถี อาทิ การจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อปัญหาและความต้องการทุกหมู่บ้าน เพื่อจัดทำโครงการหรือแผนงานในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องทุกปี การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในกระบวนการต่างๆ เช่น การจัดทำและการติดตามประเมินผลพัฒนาท้องถิ่น แผนการจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจรับ อีกทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินงานตามโครงการในรูปแบบเครือข่ายและอาสาสมัคร ฯ

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง ได้แก่

โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟฟ้า

มอกควันและไฟฟ้าในภาคเหนือเป็นปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี เมื่อเข้าสู่ฤดูแล้ง มีแนวโน้มของความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สาเหตุหลักของปัญหามอกควันเกิดขึ้นจากหลายปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องคือ ไฟป่า ฝุ่นละออง การเผาไหม้เชื้อเพลิงของยานพาหนะ รวมถึงสภาพภูมิประเทศภาคเหนือมีภูเขาล้อมรอบ ทำให้มลพิษต่างๆ ถูกกักและแผ่ปกคลุมทั่วพื้นที่ภาคเหนือ เป็นภัยที่มีสาเหตุหนึ่งเกิดจากการเผาป่าของมนุษย์โดยความตั้งใจและความประมาท ซึ่งการเผาป่าของชาวบ้านหรือคนในชุมชนจะมีจุดประสงค์แตกต่างกันไป เช่น การเผาพื้นที่เกษตรเพื่อเตรียมการเพาะปลูก การเผาเพื่อเลี้ยงสัตว์ การเผาป่าเพื่อล่าสัตว์ รวมถึง

ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของประชาชน เช่น การเผาหญ้า การเผาขยะตามบ้านเรือนหรือตามที่สาธารณะ ล้วนก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ระบบเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และสุขภาพอนามัยของประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจึงได้บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ รวมถึงภาคประชาชน ดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2549 โดยได้ดำเนินการจัดทำแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน พร้อมประชาสัมพันธ์ให้หมู่บ้านทราบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการบูรณาการร่วมกัน และได้จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า จากนั้นจัดทำประกาศขอความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมหมอกควันและไฟป่า พร้อมประชาสัมพันธ์ให้หมู่บ้านทราบและปฏิบัติตาม รวมทั้งได้มอบอุปกรณ์ดับไฟป่า เช่น ถังดับเพลิงพร้อมหัวฉีด ไม้ตบ ตามแผนสนับสนุนอุปกรณ์ดับไฟป่า พร้อมให้คำแนะนำและสาธิตวิธีการใช้หากเกิดเหตุ

ในปี 2551 องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงได้ร่วมกับนายอำเภอแม่ฟ้าหลวง โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และหัวหน้าสถานีควบคุมไฟป่า พื้นที่ทรงงานโดยตุง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอแม่ฟ้าหลวง สถานีตำรวจภูธรแม่ฟ้าหลวง ทหาร และผู้แทนชุมชน จัดตั้งกองอำนวยการร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า ในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กอ.ร่วมฯ) เพื่อบูรณาการ ทำงานร่วมกันทั้งด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากร และในปี 2556 องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน กับนายอำเภอแม่ฟ้าหลวง (ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันอำเภอแม่ฟ้าหลวง) ตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ 9 จังหวัด ตามหลักการ 2P2R ประกอบด้วย 8 มาตรการได้แก่

มาตรการที่ 1 ห้ามไม่ให้มีการเผาช่วง 100 วันอันตราย
(21 มกราคม 2556 ถึง 30 เมษายน 2556)

มาตรการที่ 2 ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าอย่างเข้มข้น

มาตรการที่ 3 สนับสนุนชุมชนมาตรฐานหมู่บ้านปลอดการเผา

มาตรการที่ 4 ส่งเสริมภาคเอกชนและภาคีเครือข่ายเข้าร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันพิษจากหมอกควัน

มาตรการที่ 5 สื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุกสู่กลุ่มเป้าหมาย

มาตรการที่ 6 แจ้งเตือนสถานการณ์หมอกควัน

มาตรการที่ 7 ขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านลดปัญหาหมอกควันข้ามแดน

มาตรการที่ 8 จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันพิษจากหมอกควันระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล

ทั้งนี้ ยังคงดำเนินการตามมาตรการต่อเนื่องทุกปี

ในปี 2558 องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง ได้จัดทำโครงการจัดตั้งชมรมป้องกันไฟป่าตำบลแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2558 เนื่องจากคาดหมายว่าในช่วงเดือนเมษายน อุณหภูมิจะสูงขึ้นอาจส่งผลให้สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันที่เริ่มจะคลี่คลาย กลับมามีโอกาสเกิดขึ้นและทวีความรุนแรง จึงต้องมีการเฝ้าระวังและปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง โดยวิธีการดำเนินโครงการ ดังนี้

1) ประกาศเชิญชวน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา อบต. และประชาชนทุกหมู่บ้านฯ ละ 25 คน และผู้แทนหน่วยงานในพื้นที่รวม 504 คน เข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมป้องกันไฟป่าตำบลแม่ฟ้าหลวง

2) สมาชิกชมรมป้องกันไฟป่าตำบลแม่ฟ้าหลวง รับมอบนโยบายจากศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันอำเภอแม่ฟ้าหลวง และร่วมเดินขบวนรณรงค์ประชาสัมพันธ์โครงการ

3) องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ดับไฟป่า สำหรับให้สมาชิกชมรมป้องกันไฟป่าตำบลแม่ฟ้าหลวงเพื่อพร้อมสำหรับการทำงานเฝ้าระวังและเตรียมความพร้อมในพื้นที่รับผิดชอบ แต่ละหมู่บ้าน นอกจากนี้ สมาชิกชมรมและประชาชนตำบล

แม่ฟ้าหลวงยังได้ร่วมกันทำแนวกันไฟ อบรมการทำปุ๋ยหมักจากเศษวัชพืช ใบไม้แทนการเผาพื้นที่ การเกษตร และจัดทำโครงการพัฒนาแนวกันไฟสองแผ่นดิน เกิดให้องค์ราชันย์ ณ พื้นที่ฐาน ปฏิบัติการข้ามจบจนถึงบ้านจะล่อ หมู่ที่ 10 แนวชายแดน ไทย-เมียนมาร์

ผลความสำเร็จของโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่านั้นพบว่าการเกิดไฟป่าตั้งแต่ ปี 2540-2550 (11 ปี) มีไฟป่าเกิดขึ้นจำนวน 697 ครั้ง มีพื้นที่เสียหาย 8,746 ไร่ เฉลี่ย 63 ครั้งต่อปี หรือ 157 ไร่ต่อปี หลังจากการดำเนินโครงการ สถิติข้อมูลการเกิดไฟป่าตั้งแต่ ปี 2551-2557 (7 ปี) มีไฟป่าเกิดขึ้น จำนวน 152 ครั้ง มีพื้นที่เสียหาย 1,099 ไร่ เฉลี่ย 22 ครั้งต่อปี หรือ 157 ไร่ต่อปี และ ปี 2558 มีไฟป่าเกิดขึ้นจำนวน 35 ครั้ง มีพื้นที่เสียหาย 397 ไร่ 3 งาน 57 ตารางวา จากสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าความเสียหายได้ลดลงอย่างชัดเจน การป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่าในพื้นที่เป็นไปโดยความเรียบร้อย ทันต่อเหตุการณ์ โดยประชาชนทุกหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการในลักษณะเครือข่ายหรืออาสาสมัครดับไฟป่าหมู่บ้าน ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการเฝ้าระวังและควบคุมไฟป่า ทำให้ภารกิจการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่าในพื้นที่ตำบลแม่ฟ้าหลวง มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ประชาชนมีศักยภาพ มีความเข้มแข็งในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่ตำบลแม่ฟ้าหลวงยังคงสภาพเป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ประชาชนสามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างเพียงพอ ทั้งยังส่งผลดีในทางคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

โครงการ อบต. พบประชาชน การจัดทำเวทีประชาคมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. อย่างมีส่วนร่วม

ในอดีตที่ผ่านมาผู้นำชุมชน สมาชิกสภา อบต.แต่ละหมู่บ้าน ได้ส่งโครงการที่หมู่บ้าน ต้องการบรรจุเข้าแผนพัฒนา อบต. มาให้ทาง อบต. โดยไม่มีเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าผ่านการ ประชุมประชาคมแต่อย่างใด มีเฉพาะชื่อโครงการอย่างเดียวซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงจึงได้จัดทำ “โครงการ อบต.พบประชาชน การจัดทำเวที ประชาคม การจัดทำแผนพัฒนา อบต.อย่างมีส่วนร่วม” ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ท้องถิ่น และแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ในตำบลแม่ฟ้าหลวง และใช้เป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

แม่ฟ้าหลวง และเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในตำบลทราบถึงบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง และรายงานผลการดำเนินงานในปีงบประมาณที่ผ่านมา ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลแม่ฟ้าหลวง

โดยในระยะแรกได้ดำเนินการการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และร่วมกันประชุมกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ และโดยสภาพพื้นที่ ชุมชน/หมู่บ้านอยู่ห่างไกลจากสำนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง จึงได้ดำเนินการในลักษณะการเข้าพื้นที่ร่วมประชุมประชาคมกับประชาชน ในช่วงเวลากลางคืนหรือเวลาที่ประชาชนเห็นสมควร ซึ่งเป็นช่วงที่ประชาชนว่างเว้นจากภารกิจการประกอบอาชีพ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วมประชาคมอย่างทั่วถึง มีการแต่งตั้งคณะทำงานปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ โดยมีผู้บริหาร สมาชิกสภา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ อบต. และคณะกรรมการพัฒนาตำบล เข้าร่วมประชาคมหมู่บ้านทั้ง 19 หมู่บ้านหลัก 5 บ้านบริวาร ซึ่งในการประชาคมแต่ละครั้งจะมีล่ามแปลภาษาแต่ละชาติพันธุ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุหรือผู้ที่ไม่รู้ภาษาไทยสามารถเข้าใจอย่างทั่วถึง เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกภาษา ได้รับทราบข่าวสารต่างๆ รวมถึงสามารถแสดงความคิดเห็นได้ด้วย

การดำเนินโครงการ อบต.พบประชาชน การจัดทำเวทีประชาคม การจัดทำแผนพัฒนา อบต.อย่างมีส่วนร่วมนั้นส่งผลให้โครงการและกิจกรรมที่หมู่บ้านเสนอขึ้นมา จากเดิมจะเป็นเรื่องโครงสร้างพื้นฐานทั้งหมด แต่ภายหลังปรากฏผลชัดเจนว่ามีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ ได้แก่ การส่งเสริมอาชีพทำกิน เช่น ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสุกร ไก่ และปลา การทำเกษตรตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งชาวบ้านมีความรู้ในแบบดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติต่อๆ กันมา เลี้ยงแบบตามมีตามเกิดเพื่อการยังชีพ และเมื่อ อบต.ให้การสนับสนุนในเรื่องของการจัดการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมอาชีพทำกิน และก่อให้เกิดรายได้ ส่งผลให้ชาวบ้านมีความรู้ ความเข้าใจ และนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดพัฒนาอาชีพของตนเอง ก่อให้เกิดรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาทั้งตนเองและท้องถิ่นของตนเองในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งโครงการและกิจกรรมที่หมู่บ้านเสนอปัญหาและความต้องการมีความหลากหลาย ไม่เฉพาะแต่โครงการขนาดใหญ่ แต่โครงการขนาดเล็กที่มีความสำคัญกับความเป็นอยู่ของชาวบ้านได้รับการยอมรับจากเสียงข้างมาก ทำให้ไม่เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนในหมู่บ้าน

เดียวกัน และไม่เกิดความขัดแย้งระหว่างหมู่บ้านด้วย รวมถึงผู้บริหารท้องถิ่นได้มีโอกาสชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณด้านการพัฒนาที่มีอย่างจำกัดทำให้ทุกหมู่บ้านเข้าใจและยอมรับจนกระทั่งเกิดจิตสาธารณะร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเอง ดังเช่น การดำเนินการปรับปรุงถนนภายในบ้านเขาแห่งพัฒนา หมู่ 5 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงสนับสนุนวัสดุอิฐบล็อกรูปตัว I และประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันรื้อถอนและนำไปปรับปรุงถนนภายในหมู่บ้านกันเอง หรือแม้แต่โครงการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นชนเผ่าที่ประชาชนแต่ละชนเผ่าร่วมกันสนับสนุนงบประมาณในการจัดงานนอกเหนือจากงบประมาณที่ อบต. จัดสรรให้

นอกเหนือจากโครงการและกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงที่มีการพัฒนาแล้ว ประชาชนก็ได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองตามวิถีประชาธิปไตย ทั้งมีบทบาทในการกำหนดแผนพัฒนาตำบลที่สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการ และเหมาะสมกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม บทบาทในการติดตามตรวจสอบการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบล การใช้จ่ายงบประมาณและผลการดำเนินการตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีที่ผ่านมา ในการจัดทำเวทีประชาคม การจัดทำแผนพัฒนา อบต.ประจำปี บทบาทในการมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมตรวจสอบ ในการบริหารจัดการและการดำเนินงานต่างๆ ของ อบต. ในฐานะการเป็นเจ้าของท้องถิ่นและเป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ประชาชนมีความเข้าใจในระบบการปกครองท้องถิ่น มีจิตสำนึกและมีความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเมืองหรือท้องถิ่นของตนเอง และมีจิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ

โครงการ ให้..วันละบาทเพื่อโอกาสที่เท่าเทียม

จากแนวคิด “วันหนึ่งเงินหนึ่งบาทใช้ทำอะไรได้บ้าง” เป็นจุดเริ่มต้นของ “ให้..วันละบาทเพื่อโอกาสที่เท่าเทียม” เป็นโครงการที่แสดงให้เห็นถึงความสามัคคีและการเสียสละของเจ้าหน้าที่พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงที่ต้องการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมได้แก่ เด็ก ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน ผู้ป่วยที่ขาดสิ่งของอุปโภคบริโภค ฯลฯ เนื่องจากสภาพทางสังคมของพื้นที่ตำบลแม่ฟ้าหลวงประชากรบางส่วนไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร การให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคมจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น และคำพูดที่ว่าทุกคนเกิดมาเท่ากันแต่โอกาสไม่เท่ากัน จึงทำให้เกิดการริเริ่มโครงการ ให้..วันละบาทเพื่อโอกาสที่เท่าเทียมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ สร้างเสริมกำลังใจให้กับเด็กผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน ผู้ป่วยที่ขาดสิ่งของอุปโภคบริโภค ฯลฯ รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำความดีและการให้ที่เป็นค่านิยมสำคัญในชีวิตประจำวัน และเพื่อให้เกิดความสามัคคีของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง โดยดำเนินการรวบรวมเงินจากพนักงานส่วนตำบลภายในวันสิ้นเดือนของทุกเดือน และมีการจัดทำบัญชี การรับเงินของโครงการให้เป็นไปอย่างโปร่งใส และเมื่อต้องมีการพิจารณาให้ความช่วยเหลือเด็ก ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน ผู้ป่วยที่ขาดสิ่งของอุปโภคบริโภค ฯลฯ ต้องมาจากมติที่ประชุมพนักงานส่วนตำบล ซึ่งมีหลักเกณฑ์การช่วยเหลือคือ ผู้สูงอายุ ผู้ไม่มีสัญชาติไทย ผู้ที่ไม่มีคนดูแล และยากจน หรือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเป็นรายการณ์โดยพิจารณาตามความเหมาะสม เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ ฯลฯ ตามสถานการณ์และความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องได้รับการรับรองข้อมูลในเบื้องต้นจากสมาชิก อบต. หรือผู้นำชุมชนในพื้นที่ โดยการให้ความช่วยเหลือไม่เกิน 3 ครั้งต่อปี/ราย ครั้งละไม่เกิน 2,000 บาท

ผลการดำเนินงานทำให้ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือมีสภาพครัวเรือนดีขึ้น การช่วยกันดูแล ผู้พิการหรือผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ให้มีสภาพที่ดีขึ้น พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับครัวเรือน อาทิเช่น การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น การออม และมีค่านิยมของการให้ การเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

โครงการพัฒนาอ่างเก็บน้ำปึงตอนบน (ป่าขางนาเงิน) และอ่างเก็บน้ำปึง (จะล่อ) เพื่อนำน้ำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พื้นที่ตำบลแม่ฟ้าหลวงมีแหล่งกักเก็บน้ำที่สำคัญคือ อ่างเก็บน้ำปึงตอนบน (ป่าขางนาเงิน) และอ่างเก็บน้ำปึง(จะล่อ) โดยอ่างเก็บน้ำปึงตอนบน (ป่าขางนาเงิน) สร้างขึ้นเมื่อปี 2541 มีความจุ 220,000 ลูกบาศก์เมตร มีท่อเดิมขนาด 8 นิ้ว 6 นิ้ว 4 นิ้ว และ 2 นิ้ว เพื่อนำน้ำมาลงสระพลาสติก จำนวน 1 สระ ความจุ 1,800 ลูกบาศก์เมตร โดยระหว่างทางที่ท่อผ่านมีพื้นที่ของเกษตรเพาะปลูกข้าว กาแฟ และชาอัสสัม ไม่ได้ใช้น้ำจากแนวท่อนี้ ส่วนอ่างเก็บน้ำปึง (จะล่อ) สร้างขึ้นเมื่อปี 2535 มีความจุ 470,000 ลูกบาศก์เมตร ส่งน้ำด้วยระบบท่อ 2 เส้น คือ ระบบท่อฝั่งขวา

ส่งน้ำสู่สระพลาสติกบ้านปางอาฮา แม่เป็น สามัคคีใหม่ ห้วยปู่ใหม่ และสามัคคีเก่า และระบบท่อ
ฝังซ้ายส่งน้ำสู่สระ 10,000 ลูกบาศก์เมตร แล้วส่งน้ำเข้าแปลงเกษตร 4,000 ไร่ ซึ่งเพาะปลูกลิ้นจี่
ชาอู่หลง กาแฟโรบัสต้า ข้าวโพด และไม้ผลอื่นๆ แต่ในปัจจุบันระบบท่อภายในพื้นที่ 4,000 ไร่
มีความเสียหายหลายจุด เนื่องจากเป็นโครงการที่เกิดมานาน เกษตรกรในพื้นที่ 4,000 ไร่ ไม่มี
โอกาสได้ใช้น้ำมานาน 10 ปี ต้องอาศัยเพียงน้ำฝนในการทำการเกษตร ดังนั้น เพื่อให้เกิดการ
บริหารจัดการน้ำทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่มีส่วนร่วมของชุมชน โดยสามารถจัดส่งน้ำที่มี
คุณภาพเหมาะสมให้ไปถึงพื้นที่เพาะปลูกในเวลาและปริมาณที่พืชต้องการ เพื่อให้การเพาะปลูกนั้น
เกิดผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงสุด และเพื่อการกำจัดน้ำที่มากเกินไปเกินความต้องการออกจากพื้นที่
เพื่อสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช และอำนวยความสะดวกต่อการ
เกษตรกรรมในพื้นที่ อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และโดยประหยัด จึงได้มีการแต่งตั้งคณะทำงาน
“การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตรและชนบท” (คพช.อ.แม่ฟ้าหลวง)
ประกอบด้วยหน่วยงานราชการที่ปฏิบัติงานในเขตอำเภอแม่ฟ้าหลวง เช่น ฝ่ายปกครองอำเภอแม่
ฟ้าหลวง กำนันตำบลแม่ฟ้าหลวง สถานีตำรวจภูธรแม่ฟ้าหลวง สถานีควบคุมไฟป่าดอยตุง ทหาร
ทหารพราน ตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานชลประทาน โครงการพัฒนาโดยตุง ปศุสัตว์อำเภอ
แม่ฟ้าหลวง พัฒนาการอำเภอ คณะกรรมการน้ำพื้นที่ป่าชางนาเงินและพื้นที่สีพันไร่ เกษตรอำเภอ
แม่ฟ้าหลวง อบต.แม่ฟ้าหลวง เป็นต้น ได้มีการประชุมทำความเข้าใจ และได้มีมติร่วมกันจัดตั้ง
คณะทำงานขึ้นมา 4 ฝ่าย คือ

1. **ฝ่ายอำนวยการ** ประกอบด้วย นายอำเภอแม่ฟ้าหลวงเป็นประธาน มีหน้าที่กำกับ ดูแล
ติดตาม ประเมินผล ให้การสนับสนุนและเป็นที่ปรึกษาโครงการฯ
2. **ฝ่ายเทคนิคและปฏิบัติการ** มีโครงการชลประทานเป็นหัวหน้าคณะทำงาน ปฏิบัติ
หน้าที่ทางเทคนิค การต่อระบบน้ำ เครื่องมือเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ระบบน้ำ
3. **ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ** มีพัฒนาการอำเภอเป็นหัวหน้าคณะทำงาน ปฏิบัติหน้าที่ในการจัด
ทำแผนการส่งเสริมการเพาะปลูก การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การหาแหล่งตลาด
4. **ฝ่ายกิจการมวลชน** มีปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าคณะทำงาน ปฏิบัติหน้าที่ประชาสัมพันธ์
เผยแพร่ความเข้าใจของโครงการ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของราษฎรทั้ง 2 พื้นที่

คณะทำงาน “การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตรและชนบท”
ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการ ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ประชุมชี้แจงชาวบ้านสร้างความเข้าใจในการมีส่วนร่วม
- ขั้นที่ 2 ร่วมกับชาวบ้านและส่วนงานที่เกี่ยวข้องสำรวจความเสียหายและแนวทางปรับปรุง
- ขั้นที่ 3 ประเมินความเสียหายและแนวทางปรับปรุง และประเมินความคุ้มทุนชาวบ้านได้อะไร
- ขั้นที่ 4 คั้นข้อมูล จัดตั้งคณะกรรมการ ร่างกฎระเบียบ และประชาคมความเห็นชาวบ้านร่วมโครงการ
- ขั้นที่ 5 ร่วมกับส่วนงานที่เกี่ยวข้องจัดตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินโครงการฯ และวางแผนปฏิบัติงานดำเนินโครงการ
- ขั้นที่ 6 ส่งเสริมเพิ่มศักยภาพให้กับเกษตรกรในด้านการบริหารจัดการน้ำและอาชีพติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินผล

เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำมีความมั่นคงและยั่งยืนสามารถรองรับการเจริญเติบโตของชุมชนในอนาคต จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำภายใต้โครงการพัฒนาอ่างเก็บน้ำบึงตอนบน (ป่าซางนาเงิน) และอ่างเก็บน้ำบึง (จะล่อ) เพื่อนำน้ำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งมีคณะกรรมการในแต่ละโซนและมีการร่างกฎระเบียบการใช้น้ำของแต่ละกลุ่มตามความเห็นของสมาชิก เช่น กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำบึงตอนบน (ป่าซางนาเงิน) ค่าสมัครสมาชิกคนละ 100 บาท สมาชิกต้องจ่ายค่าบำรุงรักษา 20 บาท/ไร่/ปี การขโมยระบบท่อส่งน้ำและอุปกรณ์อื่นๆ มีบทลงโทษปรับ 10 เท่าของราคาจริง ห้ามไม่ให้บุคคลที่ไม่เป็นสมาชิกหรือสมาชิกต่อนำให้คนนอกกลุ่มผู้ใช้น้ำปรับ 5,000 บาท สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำต้องร่วมกันพัฒนาระบบแนวท่อ หากสมาชิกไม่ร่วมพัฒนาจะเสียค่าปรับตามค่าแรงรายวันในพื้นที่หรือขั้นต่ำนั่นละ 150 บาท เป็นต้น และข้อตกลงระหว่างผู้ใช้น้ำและคณะกรรมการผู้ใช้น้ำที่ต้องร่วมกันจัดการ ดูแลตรวจสอบอ่างพวง ถังเก็บน้ำ และแนวท่อ เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน ในส่วนของกลุ่มผู้ใช้น้ำพื้นที่ 4,000 ไร่ ระบบแนวท่อส่งน้ำอ่างเก็บน้ำบึง (จะล่อ) ก็มีกฎระเบียบการใช้น้ำเช่นเดียวกัน อาทิ ผู้ใช้น้ำต้องสมัครสมาชิกและ

เสียค่าสมาชิกเป็นการต่อมาตรวัดน้ำ 100 บาท และจ่ายค่าบำรุงรักษาระบบน้ำและมาตรวัดน้ำ ปีละ 100 บาท ผู้ใช้น้ำต้องชำระค่าน้ำตามที่ใช้จริง หน่วยละ 1 บาท และแต่ละโซนต้องร่วมกันออกค่าใช้จ่าย 400 บาท/โซน เพื่อจ้างคนจดหน่วยมาตรวัดน้ำ ผู้ใช้น้ำทุกคนมีหน้าที่ร่วมพัฒนา ปรับปรุง ซ่อมแซม ระบบกักเก็บและส่งน้ำ ผู้ใช้น้ำต้องมีความซื่อสัตย์ และเอื้อเอื้อในการใช้น้ำซึ่งกันและกัน รู้รักและสามัคคีต่อตนเองและชุมชน เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในดำเนินงานของกลุ่มผู้ใช้น้ำนั้น ส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มมีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน โดยมีการแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อยในการรับผิดชอบดูแลการส่งน้ำของกลุ่ม ทำให้สมาชิกมีความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันอย่างเต็มศักยภาพ ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมความสามัคคี ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน และความเสียสละแก่ส่วนรวมส มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อที่จะบริหารและพัฒนากลุ่มให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น และมีแนวคิดการพัฒนาวิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติในลักษณะคนอยู่ร่วมกับป่าโดยไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำริ ทำให้คณะกรรมการพร้อมด้วยสมาชิกจะร่วมประชุมและตกลงวางแผนการปลูกพืช และการส่งน้ำกันก่อนฤดูการเพาะปลูกทุกครั้ง เพื่อให้การเพาะปลูกสัมพันธ์กับปริมาณน้ำที่มี ทำให้การใช้น้ำที่มีปริมาณจำกัดได้ประโยชน์มากที่สุดและทั่วถึง สำหรับน้ำที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค ทางกลุ่มจะชักน้ำจากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ไปเก็บไว้ในอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก และจากอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กไปเก็บไว้ในสระเก็บน้ำ ทำให้ในหมู่บ้านมีน้ำใช้ตลอดปี ปัจจุบันสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๒๕๕๙

รางวัลพระปกเกล้าทองคำ ประจำปี 2559

ต้นเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์

๒๕๕๙

เทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลเดชา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 96000

โทรศัพท์ 073-335-918 โทรสาร 073-335-919

ประชากร

44,689 คน (ชาย 21,847 คน หญิง 22,842 คน)

พื้นที่

4.78 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 19 ชุมชน)

รายได้

234,751,640.02 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

265,503,209.82 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายพิทักษ์ ก่อเกียรติพิทักษ์	นายกเทศมนตรีเมืองปัตตานี
2. นายพันธุ์เกียรติ จ่างเจริญ	ประธานสภาเทศบาลเมืองปัตตานี
3. นายวิเชียร โภชนกิจ	ปลัดเทศบาลเมืองปัตตานี

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน - คน

เทศบาลเมืองปัตตานี เป็นสังคมที่มีความหลากหลายทั้งด้านความเชื่อ วัฒนธรรม และศาสนา ดังนั้นเทศบาลเมืองปัตตานีจึงได้มีการดำเนินนโยบายที่มุ่งเน้นให้ประชาชนทุกคน ที่ไม่ว่าจะแตกต่างกันด้วยเพศ อายุ ศาสนา หรือเป็นผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส คนต่างด้าว อยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลาย แต่ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตน เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี และความสมานฉันท์ ที่จะทำให้เมืองปัตตานีเกิดสันติสุขอย่างยั่งยืนได้ ดังนี้

1) นโยบายด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้ความสำคัญกับทุกศาสนา โดยไม่แบ่งแยกหรือเลือกปฏิบัติตามหลักพหุวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเป็นการส่งเสริมให้เกิดความรัก ความสามัคคี สมานฉันท์ ที่จะทำให้เมืองปัตตานีเกิดสันติสุขอย่างยั่งยืนได้

2) นโยบายด้านการพัฒนาสังคม ชุมชน เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว เทศบาลจะจัดการบริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียม เข้าถึง ทั่วถึงทุกตำบล/ชุมชน

3) นโยบายด้านการสาธารณสุข สิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต เทศบาลจะส่งเสริมสนับสนุนแผนงาน/โครงการด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ตอบสนองความต้องการของประชาชนภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่าย ให้บริการอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงผู้ด้อยโอกาสและต่างด้าว ทั่วถึงทุกตำบล/ชุมชน

4) นโยบายด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เทศบาลจะส่งเสริม สนับสนุนหาแนวทาง มาตรการป้องกัน/ลดความสูญเสียจากภัยพิบัติต่างๆ ทั้งสาธารณภัย และภัยจากเหตุการณ์การก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่ประชาชน เพื่อสร้างสังคมปลอดภัย ให้ประชาชนอย่างยั่งยืน

5) นโยบายด้านการบริหารจัดการ พัฒนาระบบบริหารจัดการไปสู่เป้าหมายของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และยึดหลักโปร่งใส ตรวจสอบได้

6) นโยบายด้านการสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมสนับสนุนแผนงานโครงการ ด้านสาธารณสุขโรคและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อจัดบริการสาธารณสุขตอบสนองความต้องการของประชาชนภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่าย อย่างเท่าเทียมทุกตำบล/ชุมชน

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ของเทศบาลเมืองปัตตานี ได้แก่

โครงการอุโมงค์น้ำพุสงกรานต์

เทศบาลเมืองปัตตานี มีการจัดงานประเพณีสงกรานต์ซึ่งเป็นวันสำคัญวันหนึ่งที่พุทธศาสนิกชนได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นประเพณี ในช่วงระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน ของทุกปี และนอกจากจะเป็นวันสงกรานต์แล้ว ยังเป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติอีกด้วย ทำให้ประชาชนและครอบครัวที่มีบุตรหลานไปทำงานต่างจังหวัด ต่างประเทศได้มีโอกาสเดินทางกลับภูมิลำเนาเพื่อร่วมรดน้ำดำหัว ขอพรจากผู้สูงอายุที่มีคุณูปการ และเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตน รวมถึงได้ร่วมทำบุญ สรงน้ำพระ พระพุทธรูป ร่วมขบวนแห่สงกรานต์ ร่วมเล่นน้ำสงกรานต์ ชมการแสดงรื่นเริงบันเทิงต่างๆ ที่จัดขึ้น โดยแต่เดิมนั้นในเขตเทศบาลเมืองปัตตานีไม่มีสถานที่หรือเวทีรวมเฉพาะสำหรับให้ประชาชนเล่นน้ำสงกรานต์ เฉกเช่นถนนข้าวสารในกรุงเทพฯ ทำให้ชาวบ้านมักจะเล่นสาดน้ำสงกรานต์ บริเวณถนนเจริญประดิษฐ์ ที่เป็นถนนเข้าสู่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งปัญหาที่พบมากในช่วงสงกรานต์ คือ การทะเลาะวิวาท ชกต่อยกัน การขัดแย้ง ไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ที่ขับรถสัญจรไปมา ซึ่งไม่ต้องการเล่นสาดน้ำ และยังไม่มีความมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เป็นระบบ เทศบาลเมืองปัตตานีจึงริเริ่มให้มีสถานที่หรือเวทีเฉพาะสำหรับให้ประชาชนได้เล่นสงกรานต์อย่างมีความสุข ดังนั้น ในปี 2550 เทศบาลเมืองปัตตานี จึงได้ริเริ่มให้มีการจัดงานประเพณีสงกรานต์ ณ บริเวณถนนมะกรูด ให้ชื่อว่า “ถนนข้าวยา” ซึ่งเป็นชื่ออาหารพื้นถิ่นของชาวปัตตานี และได้จัดติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน และในปี 2555 ได้จัดให้มีอุโมงค์น้ำพุ ณ ถนนมะกรูด ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ ไม่มีที่ใดมาก่อน อันเป็นที่ตื่นตาตื่นใจแก่ประชาชนที่มาร่วมกิจกรรมสงกรานต์ และเป็น Landmark ที่จะทำให้นักธุรกิจเมืองปัตตานี จนทำให้ประเพณีสงกรานต์ของปัตตานีเป็นที่ยอมรับจากประชาชน สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์การท่องเที่ยวต่างๆ ในชื่อ “ถนนข้าวยา” ปัตตานี ที่ประชาชนไม่ต้องตักน้ำหรือหาน้ำมาเล่นสงกรานต์ ลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน อีกทั้งยังมีมาตรการเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยแก่ประชาชนผู้มาร่วมสงกรานต์

โดยในปี 2558 ที่ผ่านมา เทศบาลเมืองปัตตานีได้ริเริ่มนวัตกรรมโดยการก่อสร้างระบบประปา ที่มีการเดินท่อประปา และมีท่อธารรับน้ำดับเพลิงเป็นระยะๆ ตามจุดที่กำหนดริมถนน

ทุกแห่ง เอื้อต่อการดำเนินการพัฒนาเป็นอุโมงค์น้ำพุเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในช่วงสงกรานต์ได้ ทำให้ “อุโมงค์น้ำพุสงกรานต์” เป็นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ อาศัยแนวคิดจากระบบประปาและระบบแรงดันน้ำดับเพลิงของเทศบาลเมืองปัตตานี เป็นการประยุกต์ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดนวัตกรรมใหม่ที่เกิดประโยชน์แก่ประชาชนได้ จึงได้ขยายและเพิ่มระยะทางการติดตั้งระบบอุโมงค์น้ำพุตลอดถนนมะกรูด จากเดิมเพียงข้างละ 100 เมตร มาเป็นข้างละ 250 เมตร (รวม 2 ข้าง 500 เมตร) ตลอดสาย เป็น “อุโมงค์น้ำพุที่ยาวที่สุดในประเทศไทย” จนเป็นแบบอย่างให้เทศบาลเมืองสตูลนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่

การกำหนดพื้นที่ที่ชัดเจนในการเล่นน้ำสงกรานต์ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปัตตานีนี้ ทำให้เกิดพื้นที่ที่ทุกคนจะมาเล่นสาดน้ำสงกรานต์กันอย่างมีความสุข สนุกสนาน ขณะเดียวกัน ผู้ที่ไม่ประสงค์เล่นน้ำจะได้หลีกเลี่ยงเส้นทางไปใช้ถนนสายอื่นในการเดินทาง จะช่วยลดความขัดแย้ง และความไม่เข้าใจกันได้ นอกจากนี้ยังสามารถดูแลรักษาความปลอดภัยได้อย่างเป็นระบบ โดยความร่วมมือระหว่างเทศบาล อปพร. ตำรวจ ทหาร สร้างความมั่นใจให้กับประชาชนที่มาเล่นน้ำสงกรานต์ เป็นสงกรานต์ที่ปราศจากอันตราย และสามารถกำหนดพื้นที่บริเวณถนนมะกรูด เป็นพื้นที่เล่นน้ำสงกรานต์ ปลอดภัยและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ช่วยลดปัญหาอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท เป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ประเพณีสงกรานต์อันดีงามของปัตตานี และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ช่วยสร้างความสุข สนุกสนาน เป็นการผ่อนคลายให้กับประชาชน ภายใต้สถานการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของจังหวัดปัตตานี ในด้านการเป็นเมืองแห่งการสร้างสรรคและเมืองน่าอยู่ ผู้คนมีความสัมพันธ์ที่ดีเข้าหากัน บนพื้นฐานความแตกต่างแต่ไม่แตกแยก เป็นการนำเสนอมุมมองด้านดีของจังหวัดปัตตานี ให้คนไทยจากภูมิภาคอื่นได้รับรู้นอกเหนือจากข่าวสารของความรุนแรงจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นเพียงด้านเดียว

โครงการจัดกิจกรรมนันทนาการลานคนเมือง : พื้นที่สร้างสรรค์เพื่อสร้างสุข

จากปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยรวมถึงสภาพจิตใจของประชาชน ทุกเพศ ทุกวัย เนื่องจากไม่มีสถานที่ที่เดินทางสะดวกและปลอดภัยให้ประชาชนได้นำสมาชิกในครอบครัวไปออกกำลังกาย ทำกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมสร้างสรรค์ที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้าน EQ และ IQ ของเด็ก เทศบาลเมืองปัตตานี เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำกิจกรรมนันทนาการลานคนเมืองขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของประชาชนทุกเพศ ทุกวัย
2. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว และบุคคลอื่น ๆ ที่มาร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน
3. เพื่อให้มีสถานที่ ที่สะดวกปลอดภัย ให้กับประชาชนในการพักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย และกิจกรรมนันทนาการ
4. เพื่อสร้างความสุข สนุกสนาน เป็นการผ่อนคลายให้กับประชาชน ภายใต้อาคารมรดกแห่งความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
5. เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของจังหวัดปัตตานี ในด้านการเป็นเมืองแห่งการสร้างสรรค์และเมืองน่าอยู่ ผู้คนมีความสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจกัน บนพื้นฐานความแตกต่าง แต่ไม่แตกแยก

กิจกรรมนันทนาการลานคนเมือง ได้ใช้สถานที่บริเวณลานศิลปวัฒนธรรม ถนนสายบุรี ซึ่งตั้งอยู่บริเวณใจกลางเมือง มีความสะดวก และปลอดภัยเป็นสถานที่จัดทำโครงการ โดยจะปิดถนนในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ในเวลา 16.00-20.00 น. โดยมีการจัดโซนกิจกรรม เช่น โซนออกกำลังกายสำหรับผู้ใหญ่ มีอุปกรณ์สำหรับออกกำลังกาย โซนเต้นแอโรบิค รำไทเก๊ก โซนจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน มีอุปกรณ์เด็กเล่น ดนตรีคาราโอเกะ เล่นเกม มีบริการอาหารว่างและเครื่องดื่ม ทั้งนี้เทศบาลเมืองปัตตานีได้จัดตารางบริการชมสถานที่สำคัญของเมือง และสถานที่น่าสนใจอื่นๆ ขึ้นเป็นประจำทุกสัปดาห์

กิจกรรมนี้นอกจากเทศบาลเมืองปัตตานีเป็นผู้ดำเนินการแล้วยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น บริษัทเอกชนร่วมสนับสนุนอาหารและเครื่องดื่มให้กับเด็กและผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานีนำนักศึกษามาสอนการประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี สนับสนุนการทำตุ๊กตาปูนปั้น ฯลฯ

ผลประโยชน์สูงสุดที่ได้จากการจัดกิจกรรมนันทนาการลานคนเมือง คือ ประชาชนในท้องถิ่นสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ทุกเพศ ทุกวัย สามารถมาทำกิจกรรมร่วมกันในสถานที่ที่สะดวก ปลอดภัย และจัดต่อเนื่องทุกสัปดาห์ เด็กและเยาวชน ทั้งไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยจีน พม่า ฯ มีพื้นที่ในการทำกิจกรรมร่วมกัน ได้มารู้จักกัน เป็นมิตรกัน ได้มาเล่นกับเพื่อน

ทั้งวัยเดียวกันและต่างวัย ได้ทำกิจกรรมลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง ทำให้เด็กกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอื้ออาทรและแบ่งปันกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะ ในส่วนของผู้ปกครองนอกจากจะได้ร่วมกันทำกิจกรรมกับบุตรหลานของตนเองแล้ว ยังได้ร่วมกันทำกิจกรรมกับผู้ปกครองคนอื่น ได้รู้จักกันพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันและช่วยเหลือกัน เด็กและผู้ปกครองที่มาจากชุมชนเดียวกันก็ได้กลับไปทำกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน เกิดการไปมาหาสู่กัน ส่งผลให้เกิดความสนิทสนมเป็นกันเอง สร้างความสุข ลดความหวาดระแวง เชื้อใจกัน ไว้วางใจกันซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสมานฉันท์และสังคมที่มีความสันติสุขอย่างยั่งยืน

โครงการสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ปัตตานี : พื้นที่สร้างสรรค์ เพื่อสร้างสุข

สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ปัตตานี เป็นสวนลำดับที่ 7 ของประเทศ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการจัดสร้างตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม 2527 ณ บริเวณหมู่ที่ 1 ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี มีพื้นที่ 107 ไร่ โดยประมาณ มีพิธีเปิดเมื่อวันอาทิตย์ที่ 21 สิงหาคม 2537 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ปัตตานี ตามคำขอประทานกราบทูลเชิญของกระทรวงศึกษาธิการ ทรงปลูกต้นสารภีทะเล (กระทัง) ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำสวนแห่งนี้นับแต่นั้นมา สวนสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ จังหวัดปัตตานี ประชาชนในพื้นที่และเขตใกล้เคียงได้เข้ามาพักผ่อน ออกกำลังกาย ใช้ประโยชน์ และทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความสุข

นอกจากนี้ ยังมีสวนสมเด็จพระเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งก่อสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุ 80 พรรษา ในบริเวณป่าชายเลน มีขนาดพื้นที่ 117 ไร่ 1 งาน 25 ตารางวา ติดกับสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ปัตตานี สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ทรงทำพิธีเปิด ในวันศุกร์ที่ 8 สิงหาคม 2546 ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของมูลนิธิสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ จังหวัดปัตตานี และเทศบาลเมืองปัตตานีเป็นผู้ดูแลรักษา จึงมีหน้าที่ดูแล รักษา ปรับปรุง เพิ่มคุณภาพประสิทธิผลการบริหารจัดการบริเวณสวนสมเด็จพระเจ้ามาอย่างต่อเนื่อง

โดยตลอดมาเทศบาลเมืองปัตตานีได้บริหารจัดการสวนสมเด็จพระเจ้า เป็นอย่างดี และในปีที่ผ่านมาได้มีการปรับปรุงเพื่อจัดการแก้ไขปัญหาเพื่อการให้บริการที่ดีขึ้น อาทิ ปรับปรุงซ่อมแซมห้องน้ำ ห้องส้วม หลังเวทีสวนสมเด็จพระเจ้า ที่ชำรุดเนื่องจากใช้งานมานานและปรับปรุงให้ทันสมัย ปรับปรุงภูมิทัศน์รอบรางระบายน้ำภายในสวนสมเด็จพระเจ้า เพื่อให้มีน้ำมีการระบายที่ดี ไม่เกิดสภาพน้ำเน่าเสีย รักษาสภาพภูมิทัศน์ และระบบนิเวศภายในสวนฯ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงภารกิจงานให้บริการสาธารณะเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ราชการและแก่ประชาชนตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการดูแลบำรุงรักษาสวนสมเด็จพระเจ้า สวนแม่-สวนลูก และสวนจ้าวทะเล จากเดิมที่เทศบาลดำเนินการเอง ได้แก่ การจัดตกแต่งต้นไม้เปลี่ยนไม้ดอกไม้ประดับ จัดสวนหย่อม เก็บกวาดขยะ ใบไม้ กิ่งไม้ รดน้ำต้นไม้ และดูแลรักษาความสะอาดบริเวณโดยรอบสวนฯ เปลี่ยนเป็นให้เอกชนเข้าดำเนินการแทนในลักษณะ Privatization เพื่อให้การบริหารจัดการ การให้บริการประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการ มีการปลูกและอนุรักษ์พันธุ์ไม้ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และให้ความร่วมมือร่วมเย็นแก่ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการ ด้วยธรรมชาติของสวนฯ ที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล มีน้ำเค็มที่ถูกลมพัดเข้ามาয়สวนฯตลอดเวลา สภาพดินเค็ม สภาพะน้ำที่ขุดเจาะลงไปก็เป็นน้ำเค็มและน้ำกร่อย จนไม่สามารถใช้น้ำให้เป็นประโยชน์ต่อการเพาะปลูกต้นไม้ได้ สภาพดินเค็มก็ต้องแก้ปัญหาด้วยการนำดินจากภูเขาหรือดินจืดที่อื่นมาถมบนดินเค็ม แต่เมื่อปลูกต้นไม้ลงไป รากต้นไม้เมื่อถูกน้ำเค็มก็ทำให้ต้นไม้ตายหรือไม่เจริญงอกงามเท่าที่ควร จึงพยายามอย่างเต็มที่ที่จะปรับปรุงดินเค็มมาเป็นดินที่อุดมด้วยแร่ธาตุพอเพียงสำหรับการปลูกพืชพันธุ์และไม้ดอกไม้ประดับบางประเภทที่มีความอดทนทั้งสภาพดินและสภาพอากาศ และปัจจุบันสามารถปลูกพันธุ์ไม้ต่างๆ เช่น สน สารภีทะเลหรือกระทิง (ต้นไม้ประจำสวนสมเด็จพระเจ้า) โกกังก จามจุรี ประดู่ ตีนเป็ดน้ำ ปาล์มน้ำมัน ปาล์มจีน มะขาม มะขามเทศ ต้นมุจลินท์หรือจิกทะเล (ต้นไม้ประจำสวนสมเด็จพระเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาฯ) แสมทะเล แสมดำ ลำพู โกกังกใบเล็ก โพธิ์ทะเล ตาตุ่มทะเล ไม้ดอกไม้ประดับ เช่น ชบา เฟื่องฟ้า สวนหย่อมตามฤดูกาล ฯลฯ

โครงการที่ได้ดำเนินการในปี 2558 ได้แก่

- โครงการปรับปรุงทางเดินศึกษาธรรมชาติภายในสวนแม่-สวนลูก

- โครงการชุดล่อกล่าเหมือง และก่อสร้างท่อส่งน้ำพร้อมประตูประบายน้ำจากแม่น้ำปัตตานี - สวนสมเด็จพระเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา(สวนแม่ สวนลูก)
- โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์รอบรางระบายน้ำภายในสวนสมเด็จพระเจ้า
- โครงการก่อสร้างเส้นทางเดินวิ่ง-ปั่นจักรยานภายในเขตเทศบาล และรอบสวนสมเด็จพระเจ้า
- โครงการติดตั้งระบบจำหน่ายไฟฟ้าภายในสวนสมเด็จพระเจ้า
- โครงการก่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Park) ภายในสวนสมเด็จพระเจ้า (สวนแม่-สวนลูก)
- โครงการก่อสร้างราวกันตก พร้อมซ่อมแซมอาคารศาลาภายในสวนแม่-สวนลูก

ผลสำเร็จของการดำเนินการโครงการสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ปัตตานี มีทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม นอกจากรางวัลต่างๆ ที่ได้รับ เช่น สวนสาธารณะมาตรฐานระดับดีมาก ในโครงการสวนสาธารณะ (สวนสุขภาพ) น่านรมย์ ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมสุขภาพ ลักษณะพื้นที่ของสวนฯ ที่แต่เดิมสวนฯ มีลักษณะเปิดโล่ง มองเห็นชายหาดที่เป็นเลนที่อยู่ใกล้ได้ชัดเจน มีต้นเสม โกกง และพืชป่าชายเลนขึ้นประปราย มีสัตว์ทะเลเล็กๆ น้อยๆ พอให้เห็น หากมีพายุรุนแรงจะไม่มีสิ่งใดช่วยบรรเทา แต่ในปัจจุบัน จากการดูแลบริหารจัดการมาอย่างต่อเนื่อง มีลักษณะเป็นสวนสาธารณะมาตรฐาน ต้นไม้ป่าชายเลนได้เจริญงอกงามและเติบโตขยายอาณาเขตจับดินเลนให้ต้นเขินทำให้แผ่นดินงอกเกิดประโยชน์ด้านนิเวศวิทยาเป็นอย่างดีเป็นที่พักผ่อนและอยู่อาศัยของนกและสัตว์ป่าชายเลนนานาชนิด

ในส่วนของการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน มีกลุ่ม/คณะที่มาใช้บริการเพิ่มขึ้น เปรียบเทียบข้อมูลกับปี 2557 มีกลุ่ม/คณะมาใช้บริการ 13 ราย ในปี 2558 มีกลุ่ม/คณะมาใช้บริการ 30 ราย แสดงให้เห็นว่าผู้ขอใช้บริการในสวนสมเด็จพระเจ้า ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลเมืองปัตตานีดำเนินการ

ในด้านารดำเนินงานต่างๆ เทศบาลเมืองปัตตานีสามารถสร้างเครือข่ายในการบริหารจัดการและดูแลสวนฯ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ มากมาย เช่น กรมส่งเสริม

การปกครองท้องถิ่น จังหวัดปัตตานี คณะกรรมการบริหารสวนระดับจังหวัด มูลนิธิสวนสมเด็จพระเจ้า
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี ฯลฯ ทั้งในด้านงบประมาณ การปรับปรุงและ
พัฒนา เทคนิคการดูแลต่างๆ การดูแลรักษาความปลอดภัย เป็นผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ
สำเร็จ เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนได้

เหนือสิ่งอื่นใด ความสำเร็จที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของการดำเนินงานโครงการสวนสมเด็จพระเจ้า
พระศรีนครินทร์ปัตตานี ก็คือ การที่คนทุกชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ได้มารวมตัวกัน ได้มาพบปะ
พูดคุยทักทายกัน สร้างความรัก ความสามัคคี ครอบคลุมได้มีกิจกรรมร่วมกัน แม้ว่าจะมีดักก็ยังไม่
ไปทำกิจกรรมได้ เป็น "พื้นที่ปลอดภัย" ที่ทุกคนที่มาสวนสมเด็จพระเจ้า จะมีความรู้สึกปลอดภัย

ท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงจังหวัดปัตตานี
เทศบาลเมืองปัตตานี มุ่งมั่น ตั้งใจ ที่จะบริหารงานตามแนวทางสร้างสันติสุขและสมานฉันท์
โดยส่งเสริมและสร้างสรรค์โครงการและกิจกรรมที่หลากหลายทุกมิติ ทั้งความหลากหลายทาง
เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ตามแนวทางพหุวัฒนธรรม มีความพยายามที่จะสอดแทรก
3 วัฒนธรรม ไทย มุสลิม และจีน ในทุกๆพื้นที่ เน้นความเสมอภาคเท่าเทียม เพื่อเสริมสร้าง
สันติสุขและสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อหวังเยียวยาสังคม เสริมสร้างบรรยากาศแห่งสันติสุข
สร้างพื้นที่ปลอดภัย ให้สังคมลิ้มเลือนภาพความรุนแรง ประชาชนมีความมั่นใจ เพื่อให้ปัตตานีเกิด
สันติสุขอย่างยั่งยืน

ราชบัณฑิตยสถาน

รางวัลพระปกเกล้าทองคำ ประจำปี 2559

ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย
รัฐ เอกชน และประชาสังคม

ราชบัณฑิตยสถาน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000

โทรศัพท์ 053-611-385 โทรสาร 053-611-507

ประชากร

274,934 คน (ชาย 104,306 คน หญิง 134,628 คน)

พื้นที่

12,681,259 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุม 7 อำเภอ 44 ตำบล 415 หมู่บ้าน)

รายได้

143,162,594.84 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

69,388,822 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายอัครเดช วันไชยธนวงศ์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. นายบุญสม ชูสวรรค์	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. นายเทิดเกียรติ สุกใส	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 22 คน

หญิง จำนวน 2 คน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเมินต้นทุนและข้อจำกัดของเมืองแม่ฮ่องสอนไว้ว่า “เป็นเมือง 4 อ. 4 จ.” ซึ่งหมายถึง เมืองที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ เมืองที่มีเอกลักษณ์ทางศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม เมืองที่มีอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และเมืองที่มีสังคมอันอบอุ่น อย่างไรก็ตาม แม่ฮ่องสอนก็ยังเป็นเมืองที่จนการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ จนโอกาสทางการศึกษา จนรายได้ และจนสิทธิ์ในการถือครองที่ดินเพื่อการทำมาหากินและอยู่อาศัย ที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนพยายามพัฒนาเมืองเพื่อลดข้อจำกัดดังกล่าว แต่ก็ประสบกับภาวะงบประมาณและกำลังคนไม่เพียงพอ โดยเฉพาะการพัฒนาในพื้นที่ห่างไกล พื้นที่บนเขาสูงชัน และพื้นที่ที่เข้าถึงยากลำบาก ซึ่งจำเป็นต้องใช้งบประมาณและกำลังคนเป็นจำนวนมาก

องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ค้นหาแนวทางใหม่ในการทำงาน โดยประสานเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมทั้งในและนอกพื้นที่ให้เข้ามาเป็นแนวร่วมหรือเครือข่ายในการทำงาน รวมทั้งพัฒนาระบบการทำงานของตน ภายใต้กลยุทธ์ที่เรียกว่า **“สร้างคน สร้างความเข้มแข็งจากภายใน และสร้างที่มั่นคง”**

สร้างคน องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนพัฒนาคณะในองค์กรให้เป็นพันธมิตร ขับเคลื่อนการทำงานที่มีคุณภาพ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยพัฒนาคณะในทุกมิติ ทั้งการส่งเสริมสุขภาพกายและใจให้แข็งแรงและมีความสุข การปลูกฝังความมีน้ำใจและความเอื้ออาทร การปลูกฝังพฤติกรรมรักการเรียนรู้และความเป็นมืออาชีพ การมีคุณธรรม การรู้จักใช้เงินและออมเงิน การรักและดูแลครอบครัว และการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

สร้างความเข้มแข็งจากภายใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กรเพื่อให้สามารถจัดบริการสาธารณะได้ตรงตามมาตรฐานและมีคุณภาพ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี แผนปฏิบัติการ รวมถึงแผนการบริหารงานด้านต่างๆ อาทิ แผนการบริหารงานบุคคล และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีข้อกำหนดตามมาตรฐานในการทำงาน ขั้นตอน และระยะเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมทั้งประเมินความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเพื่อนำข้อเสนอแนะมาใช้ปรับปรุงพัฒนาการให้บริการ ที่สำคัญ มุ่งเน้นการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสและถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย และรายงานข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบเพื่อให้เกิดการตรวจสอบและ

การเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชน

สร้างทีมงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนแสวงหาทีมงานหรือเครือข่ายภายนอกองค์กรให้เข้ามาเป็นแนวร่วมในการทำงาน โดยเปิดเวทีประชาคมให้ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน และประชาสังคม เข้ามาร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปรึกษาหารือ และกำหนดเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน จากนั้นจึงเชิญชวนหน่วยงานต่างๆ ให้เข้ามาเป็นเครือข่ายในการทำงาน ระหว่างภาคีเครือข่ายมีลักษณะความสัมพันธ์ที่เกะเกี้ยวและเกื้อกูลกัน โดยเกะเกี้ยวกันด้วยการพบปะหรือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเป็นประจำสม่ำเสมอ รวมทั้งเกะเกี้ยวกันอย่างเป็นทางการด้วยการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ และแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ/ คณะทำงาน นอกจากนี้ ภาคีเครือข่ายยังมีการเกื้อกูลสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรในการดำเนินงานร่วมกัน

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่

เครือข่ายด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แม่ฮ่องสอนประกอบไปด้วยประชากรกลุ่มชาติพันธุ์มากถึง 7 กลุ่ม ได้แก่ ไทยใหญ่ กะเหรี่ยง มูเซอ ลีซอ ละว้า ม้ง และจีนยูนนาน ซึ่งแต่ละกลุ่มมีวิถีชีวิต ภาษา อาหาร การแต่งกาย ประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายกัน อันกลายเป็นเสน่ห์ของเมืองแม่ฮ่องสอน

ประเพณีออกหว่า เทศกาลปอยออกหว่า (ภาษาไทใหญ่) หรือออกพรรษา เป็นประเพณีที่สืบต่อกันมาอย่างยาวนานกว่าร้อยปีของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 หรือวันออกพรรษาจะมีการละเล่นเฉลิมฉลองหลายอย่างตามถนนหนทางและบ้านเรือน อาทิ การฟ้อนโต การฟ้อนรูปสัตว์ต่างๆ และการฟ้อนก้าแลว (ฟ้อนดาบ) เป็นต้น ซึ่งเชื่อว่าเป็นพุทธบูชารับเสด็จพระพุทเจ้า ก่อนวันแรม 8 ค่ำ จะมีพิธีหู่เตนเหงหรือการถวายเทียนพันเล่มโดยมีการแห่ต้นเทียนไปถวายที่วัด และในวันกอยจ๊อด คือ วันแรม 8 ค่ำ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของเทศกาล จะมีพิธีถวายไม้เกี้ยวโดยมัดรวมกันเป็นต้นสูงแล้วแห่ไปทำพิธีจุดถวายเป็นพุทธบูชาที่ลานวัด ในช่วงออกหว่า ประชาชนจะร่วมใจกันทำความสะอาดบ้านเรือน ทำราชวัตรและนำมาประดับประดาหน้าบ้านเรือน พร้อมกับโคมไฟ และต้นเกี้ยว

องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนพยายามฟื้นฟูประเพณีออกหว่าที่เลือนหายไปตามกาลเวลาและตามการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตผู้คน โดยนำจุดเด่นของประเพณีมาสร้างเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว ให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชาวแม่ฮ่องสอน ภายใต้แนวคิดที่ว่า “วัฒนธรรมสร้างรายได้” ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา และกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ และสร้างเครือข่ายการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ประเพณีออกหว่าและส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา

ในกระบวนการสร้างเครือข่าย องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนริเริ่มประสานเชื่อมโยงหรือเกาะเกี่ยวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียงซึ่งเป็นพื้นที่จัดประเพณีออกหว่าให้เข้ามาเป็นเครือข่ายในการดำเนินงาน โดยการจัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือและระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ประเพณีออกหว่าและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมื่อได้ข้อสรุปร่วมกันแล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยเทศบาลตำบลแม่สะเรียง และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่งอง รับผิดชอบจัดประเพณีออกหว่า ทำการประชาสัมพันธ์จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว รณรงค์ให้ประชาชนร่วมกันอนุรักษ์และสืบทอดประเพณี ด้วยการตกแต่งประดับประดาบ้านเรือนด้วยราชวัตร โคมไฟและต้นเกี๊ยะ และอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ สำหรับประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ให้ความรู้และฝึกสอนการทำโคมไฟแก่เยาวชน ขณะที่สถานศึกษาสนับสนุนให้เด็กนักเรียนและเยาวชนเข้ามาเรียนรู้การทำโคมไฟ และต่อยอดด้วยการเพิ่มมูลค่าเป็นสินค้าท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้การสนับสนุนกิจกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำโคมไฟจากประชาชนชาวบ้านสู่เด็กและเยาวชน โดยเชิญชวนประชาชนชาวบ้าน จำนวน 10 คน และเชิญชวนเด็กนักเรียนกว่า 100 คนจากสถานศึกษา 7 แห่ง เข้าร่วมฝึกอบรมทำโคมกว่า 1,200 ลูก นอกจากประชาชนร่วมกันตกแต่งบ้านเรือนด้วยราชวัตร โคมไฟ และต้นเกี๊ยะแล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังจัดนิทรรศการโคมและติดตั้งโคมรูปแบบต่างๆ รวมถึงโคมพื้นถิ่นในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง ซึ่งเป็นการเติมเต็มการตกแต่งประดับประดาพื้นที่อำเภอแม่สะเรียงให้มีความสวยงามเต็มไปดด้วยบรรยากาศของโคมทั่วทั้งเมือง และเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตลอดจนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังจัดกิจกรรม “มหัศจรรย์สีสันแห่งโคม” เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในช่วงเทศกาลออกหว่า

การสร้างเครือข่ายด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการจัดงาน ประเพณีออกหว่า ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีของท้องถิ่นให้คงอยู่ โดยชาว แม่ฮ่องสอนให้ความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในงานประเพณีดังกล่าว ประกอบกับภูมิปัญญา ในการประดิษฐ์ราชวัตรและโคมไฟได้มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ ซึ่งคนรุ่นใหม่ ได้กลายเป็นผู้เชี่ยวชาญและผู้สอนในรุ่นต่อไป รวมทั้ง สถานศึกษาได้นำภูมิปัญญาการประดิษฐ์ โคมไฟไปจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นสอนในสถานศึกษา ที่สำคัญ ภาคีเครือข่ายสามารถนำ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่า โดยสร้างเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้ามาในพื้นที่ในช่วงเทศกาลออกหว่า และเกิดผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่สามารถจำหน่ายเป็นที่ ระลึกท้องถิ่นได้ กลุ่มผู้สูงอายุผลิตโคมตามความต้องการซื้อและจำหน่าย และมีการพัฒนาวัสดุใน การทำโคมให้มีความเหมาะสมกับสภาพอากาศในปัจจุบัน นอกจากนี้ การจัดงานมหัศจรรย์สีสัน แห่งโคมยังเป็นกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวในพื้นที่ 3 อำเภอ เกิดการกระตุ้น เศรษฐกิจในช่วงเวลาดังกล่าว ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในช่วงดังกล่าว เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3 จากรายได้ของโรงแรม ที่พัก และร้านอาหาร

เครือข่ายพัฒนางานบริการด้านเครื่องจักรกล

ด้วยลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่สูง ชุมชน จึงตั้งอยู่กระจัดกระจายและห่างไกลกัน การเดินทางระหว่างหมู่บ้านหรือชุมชน และการเดินทางเข้า สู่ตัวเมืองเพื่อทำธุระหรือเข้ามาใช้บริการจากภาครัฐค่อนข้างลำบาก เพราะถนนยังเป็นดินลูกรังและ ในบางพื้นที่ยังเป็นเส้นทางในป่า ทั้งนี้ การก่อสร้างถนนหนทางในจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็เต็มไปด้วย ข้อจำกัดหลายประการ อาทิ งบประมาณของภาครัฐมีจำกัด การก่อสร้างและปรับปรุงถนนมีต้นทุน สูงเพราะการขนส่งวัสดุอุปกรณ์ในระยะทางที่ค่อนข้างไกล บางพื้นที่ประสบกับปัญหาการขอ อนุญาตใช้พื้นที่ป่าเพราะเป็นพื้นที่ป่าสงวน และสภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงชันและคดเคี้ยว หากไม่ ขำนาญเส้นทางอาจเกิดอุบัติเหตุได้ เป็นต้น ไม่เพียงแต่ปัญหาการคมนาคมสัญจรที่ยากลำบาก เพียงเท่านั้น ในช่วงฤดูฝน จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังประสบกับปัญหาน้ำป่าไหลหลาก ดินถล่มลงมา ปิดทับเส้นทางทั้งถนนสายหลักและสายรองทำให้ไม่สามารถสัญจรได้ และยังเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ ทางการเกษตรและพื้นที่สาธารณประโยชน์

ด้วยสภาพปัญหาเหล่านี้ การแก้ไขปัญหาและการบรรเทาความเดือดร้อนทั้งด้าน การคมนาคมและสาธารณภัยให้แก่ประชาชน จำเป็นต้องใช้เครื่องจักรกลเข้าไปดำเนินการ อาทิ

การปรับปรุงซ่อมแซมถนนที่เสียหายจากอุทกภัย ดินสไลด์ปิดทับเส้นทาง น้ำป่าไหลหลากเข้าท่วม ถนน และน้ำกัดเซาะถนนทำให้เป็นหลุมเป็นบ่อ, การขุดลอกเปลี่ยนทิศทางเดินน้ำและป้องกันไม่ให้ น้ำไหลเข้าท่วมพื้นที่ทางการเกษตร และการขุดบ่อกักเก็บน้ำไว้ใช้, การปรับพื้นที่สาธารณประโยชน์ และพื้นที่ทางการเกษตรที่ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย และการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยอื่นๆ เช่น ภัยแล้ง อัคคีภัย รวมถึงอุบัติเหตุต่างๆ เป็นต้น

ที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเครื่องจักรกลจัดไว้ให้บริการประชาชน หน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาขอใช้บริการ ซึ่งมีความต้องการใช้ เครื่องจักรกลในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาการบริการให้ รวดเร็ว ทัวถึง มีคุณภาพ และตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้มากขึ้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านเครื่องจักรกลให้ บุคลากรภายในองค์กรยึดถือปฏิบัติ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายพัฒนางานบริการด้านเครื่องจักรกล ซึ่งประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดและเครือข่ายภาคประชาชน โดยมี การดำเนินงาน ดังนี้

การพัฒนาางานบริการเครื่องจักรกลตามแผนบริการเครื่องจักรกลประจำปี องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจัดประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้บริการเครื่องจักรกลเพื่อปรึกษาหารือและกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน จากนั้นในเวทีประชาคมได้แจ้งมาตรฐานการปฏิบัติงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนทราบ พร้อมทั้งรับฟังปัญหาและความต้องการใช้ เครื่องจักรกลของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เมื่อได้รับทราบปัญหาและ ความต้องการแล้ว ภาคีเครือข่ายร่วมกันจัดลำดับความสำคัญในการให้บริการ และสำรวจความ เป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ สุดท้ายจึงจัดทำแผนปฏิบัติการเครื่องจักรกลประจำปี ก่อนออก ปฏิบัติงานตามแผน องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนร่วมกับภาคีเครือข่ายทำการตรวจสอบ พื้นที่ และเมื่อปฏิบัติงานแล้วเสร็จ ภาคีเครือข่ายก็ร่วมกันติดตามและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ตรวจสอบปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง และประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายทราบ

การบูรณาการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน นอกจากการปฏิบัติงานด้าน เครื่องจักรกลตามแผนปฏิบัติการเครื่องจักรกลประจำปีแล้ว ยังมีการจัดให้บริการเครื่องจักรกล ตามปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่วมเป็นเครือข่าย

จะช่วยกันสนับสนุนงบประมาณในการแก้ไขปัญหา โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่แจ้งปัญหาความเดือดร้อนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนทราบ พร้อมแจ้งความประสงค์ในการสนับสนุนงบประมาณ ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะนำข้อมูลมาจัดทำแผนปฏิบัติการและแจ้งให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทราบ องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนและภาคีเครือข่ายร่วมตรวจสอบพื้นที่ก่อนการปฏิบัติงาน และเมื่อปฏิบัติงานแล้วเสร็จ จะมีการติดตามและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ตรวจสอบปริมาณการใช้น้ำผ่านเชื้อเพลิง และประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายทราบ

ผลจากการดำเนินงานของเครือข่ายพัฒนางานบริการด้านเครื่องจักรกล ทำให้ในปี พ.ศ. 2558 องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนสามารถนำเครื่องจักรกลออกให้บริการเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้ ดังนี้

โครงการ/กิจกรรม	ปี 2558
1. ปรับปรุง/ซ่อมแซมถนน	46
2. ขุดลอกเหมืองฝาย ลำห้วย อ่างเก็บน้ำ ทำแนวป้องกัน ตลิ่งแก้ไขระบบประปา	12
3. ปรับพื้นที่สาธารณประโยชน์ พื้นที่ทางการเกษตร	20
4. แก้ไขปัญหาอุทกภัย	6
5. ขุด ปรับบ่อขยะ	2
6. ปรับสนามกีฬา	11
รวม	97

การก่อสร้าง ปรับปรุง และซ่อมแซมถนนส่งผลให้ประชาชนทั่วทั้ง 7 อำเภอมีถนนใช้สัญจรได้สะดวกมากขึ้น ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐและทำธุระในตัวเองได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ช่วยลดระยะเวลาในการเดินทาง และลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ สำหรับการขุดลอกลำเหมือง ขุดลอกลำห้วย และขุดลอกฝาย สามารถช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาหน้าท่วม ขณะที่การขุดบ่อกักเก็บน้ำเพื่อรองรับน้ำฝนและน้ำที่มาจากแหล่งน้ำธรรมชาติช่วยให้ประชาชนมีน้ำสำรอง

สำหรับการอุปโภค บริโภค และเกษตรกรรมในหน้าแล้ง สำหรับการปรับพื้นที่วัด โรงเรียน และพื้นที่สาธารณประโยชน์ช่วยให้มีสถานที่จัดกิจกรรมของชุมชน มีการชุดบ่อขยะ และปรับสนามกีฬา

“ระหว่างภาคีเครือข่ายพัฒนางานบริการด้านเครื่องจักรกล” มีการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และเครื่องจักรซึ่งกันและกัน ซึ่งช่วยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนสามารถให้บริการด้านเครื่องจักรกลได้มากขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา และสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด เท่าทันสถานการณ์ปัญหา เป็นไปอย่างโปร่งใส และประหยัดงบประมาณค่าน้ำมันเชื้อเพลิงได้มากขึ้น ขณะที่ ประชาชนรู้สึกพึงพอใจมากต่อการจัดให้บริการด้านเครื่องจักรกลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนและภาคีเครือข่าย

เครือข่ายพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากร เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 88.02 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด นับเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้มากที่สุดของประเทศ จังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงมีหมู่บ้านและชุมชนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ป่ามากถึง 408 หมู่บ้าน จากจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 415 หมู่บ้าน หรือคิดเป็นร้อยละ 98.33 ของหมู่บ้านทั้งหมด หากนับเป็นครัวเรือน มีครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่า จำนวน 88,337 ครัวเรือน และหากนับเป็นประชากรรายคน มีประชากรอาศัยอยู่ในพื้นที่ป่า จำนวน 248,495 คน จังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงมีปัญหาเรื่องการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อการอยู่อาศัยและการทำมาหากิน อันนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพราะการมีที่ดินจำกัดส่งผลโดยตรงต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของประชาชน แต่การมีพื้นที่ป่าลดลงก็ส่งผลกระทบต่อเกิดอุทกภัยและภัยแล้งตามมา

ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2549 องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงริเริ่มจัดทำโครงการบริหารจัดการดิน น้ำ ป่าและคนแบบมีส่วนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงการ ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและการทำมาหากินที่ถูกต้องตามกฎหมาย ประกอบกับส่งเสริมให้ประชาชนร่วมอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่า ในช่วงแรก การดำเนินงานเป็นการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการดูแลป่า การออกกฎระเบียบของหมู่บ้านในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และการทำแนวเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ชัดเจน ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 ได้พัฒนาแนวเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินของหมู่บ้านลงในระบบภูมิสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS)

เพื่อจัดทำฐานข้อมูลการใช้ที่ดินและข้อมูลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ กระทั่งในปีพ.ศ. 2555 ได้ออกข้อบัญญัติตำบลเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้ดูแลรักษาพื้นที่ป่า ในการดำเนินงานช่วงนี้ได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม จนเกิดเป็นเครือข่ายการดำเนินงานที่ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สภาองค์กรพัฒนาองค์กรชุมชน (ภาคเหนือ) สำนักงานสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน สมาคมฟื้นฟูและพัฒนาลุ่มน้ำสาละวิน และภาคประชาสังคม

กล่าวได้ว่า ช่วงปีพ.ศ. 2549 - 2555 เป็นระยะของการสร้างเครือข่ายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และช่วงปี พ.ศ. 2556 - 2557 เป็นช่วงของการขับเคลื่อนการดำเนินงานและเรียนรู้ ในปีพ.ศ. 2558 เป็นช่วงแห่งการพัฒนาและขยายผลการดำเนินงาน โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 44 ตำบล กำหนดให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นวาระท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ทำกินในเขตป่าให้มีความสมดุล ภายใต้แนวคิดที่ว่า “คนดูแลป่า ป่าดูแลคน” ทั้งนี้ได้มีการจัดทำฐานข้อมูลการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้วยระบบ GIS ซึ่งได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ เป็นอย่างดี ทั้งบุคลากรงบประมาณ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในการพัฒนาฐานข้อมูล นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังสร้างความเข้าใจกับชุมชน โดยเฉพาะการเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติตำบลในการดูแลรักษาพื้นที่ป่า

ความพยายามในการแก้ไขปัญหาด้วยการจัดทำฐานข้อมูลการใช้ที่ดินและข้อมูลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้วยระบบ GIS ทำให้ประชาชนมีแผนที่ที่อยู่อาศัย แผนที่ที่ดินทำกิน และแผนที่การอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ เพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานกับทางราชการ แต่การดำเนินงานก็ประสบกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ อาทิ ชาวบ้านขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะการใช้ระบบ GIS และ GPS และการขาดหน่วยงานกลางในการรวบรวมข้อมูล ฯลฯ ข้อมูลที่มีอยู่ในขณะนั้นจึงยังไม่สามารถนำมาใช้ประมวลผลหรือใช้ประโยชน์ได้ตามที่ต้องการ ด้วยเหตุนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเชิงภูมิศาสตร์ (ศูนย์ GIS) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแม่ฮ่องสอนขึ้น โดยทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางรับผิดชอบการจัดเก็บข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด จัดทำฐานข้อมูล

ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เชิงพื้นที่ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีความถูกต้อง ทันสมัย และมีมาตรฐาน

ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาคประชาชน สมาคมฟื้นฟูผู้ลุ่มน้ำสาละวิน สภาองค์กรพัฒนาชุมชน (ภาคเหนือ) วิทยาลัยชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน และองค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งศูนย์ GIS โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- ประชุมหารือร่วมกับเครือข่ายของ 6 ตำบลนำร่อง ได้แก่ ตำบลท่าผาป๋ม ตำบลปางหมู ตำบลห้วยผา ตำบลห้วยปูลิง ตำบลแม่ฮี้ และตำบลแม่กี้ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของฐานข้อมูลเดิมที่มีอยู่
- รวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่ของ 6 ตำบลนำร่อง
- สํารวจฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ที่หน่วยงานอื่นได้จัดทำไว้ รวมทั้งนำข้อมูลทั้งหมดมาจำแนกหมวดหมู่ และจัดทำพจนานุกรมฐานข้อมูล
- พัฒนาฐานข้อมูลระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ที่มีอยู่เดิมให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมถูกต้อง แม่นยำ ทันสมัย และใช้งานได้ง่าย
- ประชุมกับ 6 ตำบลนำร่อง เพื่อนำเสนอและรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับฐานข้อมูล เพื่อให้ฐานข้อมูลมีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการใช้จริง
- พัฒนาฐานข้อมูลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และจัดทำแผนการนำฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์
- จัดฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูลให้แก่ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นเครื่องมือการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ในเขตพื้นที่
- จัดให้บริการฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ศูนย์ GIS และทางเว็บไซต์ www.mhs-pao.com/mhsgis/

ฐานข้อมูลระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ที่จัดทำขึ้นมีประโยชน์อย่างมากต่อการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนและเครือข่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามความจำเป็น กล่าวคือ

- มีข้อมูลพื้นฐานสำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินและการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ อาทิ จำนวนหมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ป่า, ข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงพื้นที่ทำการเกษตรของประชาชนและพื้นที่ป่า, ข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมแสดงพื้นที่ทับซ้อนในการทำการเกษตรและพื้นที่ป่า ข้อมูลพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรรูปแบบใหม่ และข้อมูลแปลงที่ดินทำกินของเกษตรกร เป็นต้น
- มีฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด อาทิ ข้อมูลที่ตั้งหมู่บ้านในและนอกเขตพื้นที่ป่า ข้อมูลการใช้ที่ดินภาพรวมของจังหวัด ข้อมูลการใช้ที่ดินรายแปลงที่ดินทำกินของเกษตรกร ข้อมูลแปลงที่ดินทำกินของเกษตรกรที่ทับซ้อนกับพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และข้อมูลทรัพยากรน้ำ เป็นต้น

ที่สำคัญ ฐานข้อมูลยังช่วยลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชนได้เป็นอย่างมาก เพราะประชาชนมีข้อมูลหรือหลักฐานในการเจรจากับเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ ฐานข้อมูลยังสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนและองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่นาร่อง 6 ตำบล ได้นำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ การวางแผนพัฒนาถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้ข้อมูล ได้แก่ ความกว้าง ความยาว ประเภทผิวทาง ประวัติสายทาง การซ่อมบำรุง และพิกัดของถนนในแผนที่ GIS นอกจากนี้ ยังใช้ข้อมูลของถนนตำแหน่งพิกัดของเส้นทางสปรอบกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ เส้นชั้น ความสูง ค่าระดับสูง-ต่ำของพื้นที่สภาวะที่หาจุดเสี่ยงภัยพิบัติจุดเสี่ยงดินสไลด์ และจุดเสี่ยงน้ำป่าไหลหลาก เพื่อป้องกันการเกิดเหตุและเมื่อเกิดเหตุก็สามารถใช้ข้อมูลในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันที ตลอดจนในแผนที่ GIS สามารถระบุตำแหน่งเครื่องจักรกลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อให้ประชาชนสามารถติดตามการทำงานของเครื่องจักรกล และหากเกิดภัยพิบัติก็สามารถใช้เครื่องจักรกลที่อยู่ใกล้จุดเกิดเหตุที่สุด
- การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและส่งเสริมสินค้าชุมชน อาทิ การนำข้อมูลเชิงพื้นที่มาวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกกาแฟเพื่อให้มีผลผลิตที่ดีโดยดู

ระดับความสูงจากน้ำทะเล, การจัดตั้งกลุ่มเก็บของป่าควบคู่ไปพร้อมกับการดูแลรักษาป่า, การวิเคราะห์หาที่ดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชต่างๆ เพื่อสร้างรายได้ และการวิเคราะห์รูปแบบการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เป็นต้น

ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนและเครือข่ายมุ่งขยายผลการดำเนินงานให้มีการจัดเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่ให้ครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัด เพื่อให้ฐานข้อมูลระบบสารสนเทศจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความสมบูรณ์และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการดิน น้ำ และป่าไม้ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้มีความยั่งยืน สมดังที่เป็นเมืองที่มีป่าไม้มากที่สุดของประเทศ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย 64000
โทรศัพท์ 055-019-611 โทรสาร 055-019-611 ต่อ 114

ประชากร

601,017 คน (ชาย 292,765 คน หญิง 308,252 คน)

พื้นที่

6,596,092 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 9 อำเภอ)

รายได้

516,252,031.69 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินช่วยเหลือจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

207,621,430.38 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
2. นายมงคล ศรีอ่อน	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
3. นายรุ่งโรจน์ ศรีสุทธิรักษ์	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 26 คน

หญิง จำนวน 3 คน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ดำเนินการกิจและบทบาทสำคัญในการดำรงและรักษา ร่องรอยของความเป็นเมืองโบราณและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรมสมัยสุโขทัยมาโดยตลอด เพราะเป็นทรัพยากรอันมีคุณค่าเป็นต้นทุน หลักของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยใช้หลักธรรมาภิบาลและ หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงานร่วมกันเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการทำงาน จนทำให้เกิดความ ไว้วางใจและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากภาคีเครือข่าย มุ่งเน้นให้สมาชิกภาคีเครือข่ายได้เข้า มามีส่วนร่วมในการทำงานตั้งแต่การทำแผนแม่บทการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมย่อย ของการท่องเที่ยว รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรขององค์กรภายใต้ค่านิยมหลักที่ว่า **“เป็นองค์กรยุคใหม่ เต็มใจบริการ ทำงานเพื่อประชาชน เน้นผลงานคุณภาพ”** ทำงานร่วมกัน อย่างมีความสุขให้มีการพัฒนาตัวเองและพัฒนาวิธีการทำงาน ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย เน้นการใช้รูปแบบการดำเนินความสัมพันธ์ในลักษณะความเป็นพี่น้องและความเป็นหุ้นส่วนการ ทำงานระหว่างภาคีเครือข่ายและขับเคลื่อนร่วมกันในโครงการฯ

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการ เสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ได้แก่

โครงการส่งเสริมค่านิยมการท่องเที่ยวสุโขทัย สู่ การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี : อบจ.ชวนเที่ยว โดย อบจ.สุโขทัย

โครงการดังกล่าวเป็นโครงการเดิมที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 และยังคงยึดอด การพัฒนาด้วยการดำเนินกิจกรรมสำคัญที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยร่วมบูรณาการกับ หน่วยงานและประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อมุ่งเน้นส่งเสริมค่านิยมการท่องเที่ยวและการสร้าง บุคลากรและประชาชนชาวจังหวัดสุโขทัยให้ป็นเจ้าบ้านที่ดี โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ยังเน้นทิศทางการพัฒนาจังหวัดสุโขทัยโดยส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรมเป็น สำคัญ และสร้างคุณค่าให้ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นภายใต้ต้นทุนทางวัฒนธรรมให้กลายเป็นอัตลักษณ์ ของสุโขทัย รวมทั้งให้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวติดตลาดเป็นของฝากให้นักท่องเที่ยวทำให้เครือข่ายเกิด ความสนใจและเข้าร่วมกันผลักดันให้บรรลุเป้าหมายให้เกิดเป็นความนิยมว่าหากจะเที่ยวเมืองที่ เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ต้องนึกถึงจังหวัดสุโขทัยและอยากมาตลอดทั้งปี

สำหรับปี 2559 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยได้ดำเนินกิจกรรมที่สำคัญมากขึ้น คือ

1. การสร้างกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายเพื่อการท่องเที่ยว : โดยจัดกิจกรรมตามประเพณีและวันสำคัญทางประวัติศาสตร์ให้เชื่อมกับการท่องเที่ยว และมอบให้ภาคีเครือข่ายแต่ละภาคส่วนเข้ามาร่วมกันดำเนินการ อาทิเช่น จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมอำเภอละ 1 แห่ง รวม 9 ศูนย์ จัดตั้งหมู่บ้านอัตลักษณ์ 9 อำเภอ ทั้งนี้เพื่อต่อยอดให้เป็นกิจกรรมชวนคนมาเที่ยว จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อเผยแพร่กิจกรรมไปยังกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาร่วมกิจกรรม เช่น เทศกาลสงกรานต์สุโขทัย เที่ยวได้ครึ่งเดือน งานวันพ่อขุนรามคำแหงงานย้อนอดีตศรีสขาลัย นุ่งผ้าไทย ใส่เงินทองโบราณ รวมทั้งการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว

2. ชวนคนมาเที่ยว : เสริมสร้างประสบการณ์และค่านิยมการเป็นนักท่องเที่ยวของประชาชนจังหวัดสุโขทัย สร้างประสบการณ์ให้ประชาชนแต่ละอำเภอมาท่องเที่ยวไม่น้อยกว่ากลุ่มละ 200 คน จำนวน กิจกรรมต่อปี, ภาคีเครือข่ายนำบุคลากรมาท่องเที่ยว อาทิ กลุ่มสตรี กลุ่มเกษตร กลุ่มสื่อมวลชน ฯลฯ ไม่น้อยกว่า 2 กิจกรรมต่อปี, รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของชุมชนให้เป็นพลังสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการสร้างงาน สามารถนำของดีในตำบลหรือหมู่บ้านของตนมาสร้างมูลค่าเพิ่มและเป็นรายได้แก่ชุมชน ข้อมูลสถิติชี้ให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมีมาเที่ยวในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ ในปี 2556 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 1,200,000 คน แต่ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 1,497,900 คน ทำให้ธุรกิจโรงแรม ร้านค้า ที่พักและเกสต์เฮาส์ก่อสร้างเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.47

3. เป็นเจ้าบ้านที่ดี : ชาวจังหวัดสุโขทัยจะทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพและเป็นเจ้าบ้านที่ดีต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยหน้าที่สำคัญ คือ เป็นเจ้าบ้านที่ดี สื่อสารให้ข้อมูลที่มีความแท้จริง อำนวยความสะดวก สร้างความประทับใจด้วยมิตรไมตรีแก่นักท่องเที่ยวพร้อมสร้าง “รอยยิ้ม” และความประทับใจให้กับทุกคนที่มาเยือน และอยากกลับมาเที่ยวจังหวัดสุโขทัยทุกครั้งเมื่อมีเวลาพักผ่อน ซึ่งเป็นความโดดเด่นของโครงการที่ต้องการสร้างสำนึกพลเมืองเพื่อให้ข้อมูลท้องถิ่นของตนว่าจังหวัดมีกิจกรรมหรือประเพณีสำคัญแต่ละช่วงเวลาใดบ้าง รู้จักเรื่องราวในบ้านเมืองของตน หรือทราบถึงภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของจังหวัดของตนแต่ละตำบล และแหล่งท่องเที่ยวแนะนำ

ความเป็นเลิศในโครงการดังกล่าวมาจากการพัฒนาโครงการเดิมให้มีความต่อเนื่องและทำให้มีภาคีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแต่ละเครือข่ายมีหน้าที่ขับเคลื่อนการท่องเที่ยว ดังนี้

เครือข่ายหลัก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ดำเนินการเป็นเจ้าภาพ มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงาน ประชาสัมพันธ์ จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนบุคลากรดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดประชุมการดำเนินงาน การติดตามงานความคืบหน้า และจัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานสู่แหล่งท่องเที่ยว พัฒนาเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตลอดจนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่

เครือข่ายสนับสนุน ได้แก่

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จังหวัดสุโขทัย ทำหน้าที่ส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนท่องเที่ยว
- ตำรวจท่องเที่ยว/อาสาสมัครตำรวจบ้าน ดำเนินการจัดระบบการจราจร และดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ติดตั้งกล้องวงจรปิด CCTV
- โรงเรียนท่องเที่ยว (โรงเรียนวัดคลองโป่ง) และโรงเรียนสังกัด อปท. 28 โรงเรียน ดำเนินการอบรมและผลิตเจ้าบ้านน้อย พัฒนาหลักสูตรการท่องเที่ยวท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัยเพื่อสอดรับวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ของโครงการ
- สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย /สภาอุตสาหกรรม/หอการค้า ขยายการส่งเสริมการท่องเที่ยวสู่อาเซียน เชื่อมมรดกโลก พม่า สุโขทัย และลาว ดำเนินการออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวประสานผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรมเกสต์เฮ้าส์และร้านอาหาร
- องค์การบริหารพื้นที่พิเศษเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ร่วมมือสร้างเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชื่อมโยง 84 ตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 74 ตำบล พัฒนาแบรนด์ “มรดกพระร่วง” พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นสินค้าที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ท้องถิ่นและเชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์

ผลงานต่อเนื่องของโครงการดังกล่าว มีดังนี้

1. จากการที่คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบให้ประกาศเขตพัฒนาการท่องเที่ยวมรดกโลกด้านวัฒนธรรม และกำหนดให้จังหวัดสุโขทัยเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา จึงขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวบูรณาการกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดร่วมกับหอการค้า ประธานสภาอุตสาหกรรมและสร้างการมีส่วนร่วมในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ สุโขทัย พิษณุโลก ตาก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์

2. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยร่วมกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยวังค์หลวงพระบาง สปป.ลาว ทำวิจัยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก

3. ดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย ณ ทะเลหลวง ซึ่งกรรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้เสนอโครงการศึกษาและออกแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยเป็นหน่วยงานบริหารจัดการศูนย์บริการเพื่อให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวชุมชน รวมทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย มีการรวบรวมแหล่งที่พัก จุดพักรถ บริการห้องน้ำ ร้านกาแฟ ร้านอาหาร สินค้า ของฝากของที่ระลึก มุมถ่ายรูป

4. นำร่องสร้างมัคคุเทศก์เชี่ยวชาญมรดกโลกเฉพาะ (วัฒนธรรมท้องถิ่น) แห่งแรกของประเทศไทย พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือมัคคุเทศก์เชี่ยวชาญมรดกโลกเฉพาะร่วมกับองค์การบริหารพื้นที่พิเศษเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) สำนักงานยูเนสโก (UNESCO) และมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยให้มัคคุเทศก์เชี่ยวชาญมรดกโลกเฉพาะ (วัฒนธรรมท้องถิ่น) ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เจ้าบ้านน้อยเยาวชน และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

5. ดำเนินการขยายเส้นทางท่องเที่ยวสู่ระดับอาเซียน “โอกาสแห่งการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและส่งเสริมตลาดไมซ์ สามแผ่นดิน” บูรณาการความร่วมมือกับคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ได้ข้อสรุปร่วมกันทั้ง 3 ประเทศ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว มรดกโลก พม่า ไทย ลาว

6. วางแผนจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กินไป-เที่ยวไปภายในจังหวัด

โครงการส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการน้ำทะเลหลวงอย่างมีส่วนร่วม

ด้วยสภาพพื้นที่ของจังหวัดสุโขทัยเป็นที่ลุ่มมีแม่น้ำยมเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่านจังหวัดสุโขทัยยาวถึง 170 กิโลเมตร แม่น้ำยมจึงที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวสุโขทัยมาตั้งแต่โบราณ โดยเฉพาะการทำนาและการนำน้ำมาใช้อุปโภคและบริโภค แม้ว่าในอดีตจังหวัดสุโขทัยเคยเป็นราชธานีที่มีการวางระบบชลประทานแห่งแรกก็ตาม เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ มีการขยายตัวของสิ่งก่อสร้างตลอดจนบ้านเรือนเพิ่มมากขึ้นบริเวณใกล้แม่น้ำจนจำกัดเส้นทางไหลของลำน้ำตามธรรมชาติ ส่งผลกระทบให้เกิดการใช้ประโยชน์จากที่ดินในเมือง นอกจากนี้ พื้นที่ป่าตอนบนแม่น้ำยมที่เคยช่วยชะลอน้ำหลากในฤดูฝนถูกทำลาย พอถึงฤดูแล้งก็ขาดแคลนน้ำเพื่อทำการเกษตรและอุปโภคและบริโภค จากการดำเนินงานเวทีประชาคมขับเคลื่อนแก้ปัญหาหน้าท่วมสุโขทัยเมื่อปี 2554 ได้นำมาสู่การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและภาคส่วนต่างๆ เวทีดังกล่าวยังเป็นเวทีที่ให้ภาคีเครือข่ายได้ร่วมให้ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการลุ่มแม่น้ำยมแบบบูรณาการโดยประเด็นสำคัญ คือ การพัฒนาพื้นที่แก้มลิงในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย 4 แห่ง ได้แก่ ทุ่งทะเลหลวง วังทองแดง ทุ่งคุยทอง และหนองกาใหญ่ และนำภูมิปัญญาระบบชลประทานในสมัยสุโขทัย ในการทำคันดิน เพื่อบังคับกระแสลำน้ำให้ไหลไปยังทิศทางที่ต้องการ แล้วขุดสระน้ำรองรับเอาไว้ มีการวางท่อส่งน้ำเข้าไปในเมืองและสถานที่สำคัญต่างๆ ด้วยเหตุนี้เอง จึงเป็นที่มาให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยริเริ่มให้เกิดเครือข่ายบริหารจัดการน้ำ โดยให้ภาคีเครือข่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งใช้วิธีการทำงานแบบหุ้นส่วน (Partnership) โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการส่งเสริมและขับเคลื่อนให้เกิดการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำทะเลหลวง

บทบาทการทำงานของภาคีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นได้ดำเนินการสร้างความสำเร็จ ดังนี้

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย เป็นแกนหลักส่งเสริมศักยภาพการจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำทะเลหลวง สร้างเครือข่ายบริหารจัดการน้ำ จัดตั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุโขทัย จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นบูรณาการจัดการน้ำอย่างครบวงจร ขุดลอกคลอง ปูกลูกหญ้าแฝก ป้องกันตลิ่ง

- สำนักงานชลประทาน สร้างอ่างเก็บน้ำ/แก้มลิงการผันน้ำจากแม่น้ำ ปิง-ยม จากท่อทองแดง จัดทำรายงานข้อมูลปริมาณน้ำ ข้อมูลโครงข่ายลุ่มน้ำ ระบบระบายน้ำ ก่อสร้างฝาย/ประตูน้ำ ประเมินผลการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำ จัดหาเครื่องสูบน้ำ สร้างแรงจูงใจจัดให้มีการประกวดกลุ่มผู้ใช้น้ำดีเด่น
- กองกำกับการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยชุดประสานงานประจำอำเภอ 9 อำเภอ ทำหน้าที่เป็นศูนย์รับแจ้งปัญหาความเดือดร้อนน้ำท่วม-ภัยแล้งและประสานขอความร่วมมือด้านเครื่องจักรมายังองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
- กลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำ และกลุ่มผู้ใช้น้ำทะเลหลวง ทำหน้าที่บริหารจัดการน้ำ มีความรู้เกี่ยวกับต้นทุนน้ำที่ใช้ ดูแลแหล่งน้ำ เป็นวิทยากรให้ความรู้การบริหารจัดการน้ำ การปลูกพืชใช้น้ำน้อย และเศรษฐกิจพอเพียงให้กับกลุ่มผู้ใช้น้ำกลุ่มอื่นๆ
- ชมรมสามพี่น้องท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 90 แห่งร่วมกันพัฒนาคูคลอง กำจัดผักตบชวา และวัชพืชในแหล่งน้ำสาธารณะ
- พลังงานจังหวัดสุโขทัย สนับสนุนวิทยากรให้ความรู้การใช้พลังงานทดแทน ใช้พลังงานแสงอาทิตย์กับเครื่องสูบน้ำ
- สำนักงานเกษตร สนับสนุนข้อมูลวิชาการ เป็นวิทยากรการปลูกพืชใช้น้ำน้อย เป็นคณะทำงานศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริแก่กลุ่มผู้ใช้น้ำทะเลหลวง ให้พันธุ์พืช และเมล็ดพันธุ์ทดลองต่างๆ
- สำนักงานประชาสัมพันธ์ทะเลหลวง ดำเนินการใช้น้ำทะเลหลวงเป็นน้ำดิบเพื่อผลิตประปา สนับสนุนน้ำดื่มบรรจุขวดให้กับผู้มาศึกษาดูงานศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มผู้ใช้น้ำทะเลหลวง
- สวนพฤกษศาสตร์พระแม่ย่า ดำเนินการปลูกต้นไม้ ปรับปรุงภูมิทัศน์ทุ่งทะเลหลวง สนับสนุนการปลูกปอเทืองเพื่อบำรุงดิน
- มูลนิธิอุทกพัฒน์ สนับสนุนวิทยากรและข้อมูลวิชาการด้านน้ำ และการนำข้อมูลภูมิศาสตร์สารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการน้ำให้แก่กลุ่มบริหารจัดการน้ำจังหวัดสุโขทัย

- สำนักงานประมง สนับสนุนพันธุ์ปลาแก่เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำ ให้ความรู้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ
- สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ทำรายงานสถิติ แจ่งสภาพอากาศและปริมาณน้ำฝนรายงานให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยทราบรวมทั้งเครือข่ายที่เกี่ยวข้องใช้ในการดำเนินงาน

โครงการสานพลังเครือข่ายร่วมสร้างสุขโขทัยเมืองสุขภาพดี

จากการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยขับเคลื่อนการบริหารงานภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนมาอย่างต่อเนื่องนั้นพบว่าประเด็นหลักในการพัฒนาพื้นที่ คือ “คน” ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยได้บรรจุไว้ในวิสัยทัศน์ 20 ปี โดย ดร.พรพนสิริ กุลนาถศิริ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยในฐานะประธานสมัชชาสุขภาพประชุมสมัชชาสุขภาพดำเนินการร่วมประชุมเวทีเสวนา “โอกาสและคุณภาพสมัชชาสุขภาพจังหวัด” และได้นำเสนอความคิดเห็นและกำหนดนโยบายสุขภาพของจังหวัด จากเวทีดังกล่าวนำไปสู่การเสนอแนะนโยบายสาธารณะ และมีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพระดับพื้นที่กับ 13 ข้อสรุปจากเวทีนี้ได้กำหนดทิศทางสมัชชาสุขภาพไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การบูรณาการงานอาหารปลอดภัยชุมชน 2) การแก้ปัญหาวัยรุ่นไทยกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม และ 3) การออกกำลังกายตามกลุ่มวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยเป็นเจ้าภาพหลักรับผิดชอบประเด็นที่ 3 จากนโยบายนี้เองจึงเป็นที่มาของโครงการสานพลังเครือข่ายร่วมสร้างสุขโขทัยเมืองสุขภาพดี โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินโครงการอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยดำเนินการก่อสร้างสนามฟุตบอลทะเลหลวงเพื่อให้รองรับที่หนึ่งผู้ชม 10,000 ที่นั่ง และวางแผนต่อเนื่องให้กลายเป็นสนามฟุตบอลระดับมาตรฐานของจังหวัดและของประเทศเพื่อใช้จัดแข่งขันกีฬาระดับสากล
- โครงการพัฒนาแผ่นดินรูปหัวใจ พุงทะเลหลวง(แก้มลิง) จังหวัดสุโขทัย (Smart Talay luang Sukhothai : STST) วางแผนการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการท่องเที่ยว การเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติในเขตพื้นที่

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยร่วมกับชมรมต่างๆ เช่น ชมรมวิ่ง ชมรมปั่นจักรยาน ชมรมผู้สูงอายุ ที่เข้ามาใช้สวนสาธารณะสวนหลวง ร.9 เฉลิมพระเกียรติ ช่วยกันดูแล และรักษาความสะอาดสวนดังกล่าวให้เป็นสถานที่ออกกำลังกายเป็นประจำของประชาชนทุกคน
- โครงการอบรมกีฬาภาคฤดูร้อน “Sport Camp” ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดเขต 38 จังหวัดสุโขทัยได้มีโอกาสเล่นฟุตบอล ณ สนามฟุตบอลทะเลหลวง
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยร่วมกับสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัยและชมรมวิ่งจังหวัดสุโขทัย ส่งเสริมกิจกรรมออกกำลังกายด้วยการจัดงานวิ่งมาราธอนที่ยิ่งใหญ่ของจังหวัดทุกปีในงาน “วิ่งพิชิตใจ สุโขทัยมาราธอน Run Around The Heart Land” โดยมีจำนวนผู้ร่วมกิจกรรมมากกว่า 2,000 คน/ครั้ง
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยร่วมกับอปท. 90 แห่งในพื้นที่สร้างสนามฟุตบอล และดูแลสนามดังกล่าวร่วมกับชุมชนเพื่อเป็นที่ฝึกซ้อมกีฬาฟุตบอลแก่เยาวชนเพื่อก้าวสู่การเป็นนักกีฬาอาชีพ หรือการออกกำลังกายเพื่อการมีสุขภาพที่ดี
- โครงการ “Bike Lane ทะเลหลวง” “ปั่นรอบรูปแผ่นดินหัวใจหนึ่งเดียวในโลก” องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยจึงร่วมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จัดทำเลนจักรยานยาว 11 กิโลเมตรให้เป็นเส้นทางสำหรับปั่นจักรยานที่มีมาตรฐานสากลเพื่อใช้แข่งขันกีฬาระดับจังหวัดและระดับประเทศได้

ความเป็นเลิศในด้านการเสริมสร้างเครือข่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย คือความสามารถในการเชื่อมโยงบทบาทการทำงานด้านสุขภาพระหว่างภาคีเครือข่ายด้วยกันเพื่อสร้าง “คน” โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยใช้รูปแบบความร่วมมือแบบทางการและไม่เป็นทางการในการเชิญให้ภาคีเครือข่ายร่วมกันผลักดันโครงการดังกล่าว ประกอบด้วย

หน่วยงานหลัก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยร่วมกับเทศบาลจำนวน 90 แห่ง และชมรมสามพี่น้องทองถิ่นสุโขทัย ทำหน้าที่ส่งเสริมการออกกำลังกายในประชาชนทุกกลุ่มวัย กำหนดนโยบายสาธารณะที่จะสนับสนุนกิจกรรมออกกำลังกายที่เพียงพอต่อการป้องกันโรคในทุกกลุ่มวัย

ภาคีเครือข่าย ได้แก่ หน่วยงานราชการ ประกอบด้วย สาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย สถาบันการพลศึกษาสุโขทัย พัฒนาชุมชนจังหวัดสุโขทัยพร้อมด้วยศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสุโขทัย ทำหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลการออกกำลังกายที่เพียงพอเพื่อการป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และภาวะแทรกซ้อนตามกลุ่มวัย สนับสนุนวิทยากร ด้านการออกกำลังกาย สนับสนุนการฝึกอบรมความรู้และทักษะในการออกกำลังกายเพื่อการป้องกันโรค

องค์การธุรกิจเอกชน ประกอบด้วยหอการค้าสุโขทัย สมาอุตสาหกรรมจังหวัดสุโขทัย ผู้ประกอบการร้านค้า ผู้ประกอบการอาหารเพื่อสุขภาพ ผู้ประกอบการด้านนันทนาการกีฬา สนับสนุนอุปกรณ์ออกกำลังกาย เสื้อผ้า อาหาร และเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ และสื่อการประชาสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้สนใจการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

ภาคประชาสังคม ประกอบด้วยสภาเยาวชนสุโขทัย ชมรมสี่มอวลชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน ชมรมรักษาสุขภาพสุโขทัย สมาคมกีฬาจังหวัดสุโขทัย แพทย์แผนไทยราชธานี ชมรมผู้พิการจังหวัดสุโขทัย องค์กรงดเหล้าองค์กรชุมชนลูกพ่อขุน สมาคมเครือข่ายสื่อท้องถิ่นเมืองพระร่วง สมาคมท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย ชมรมวิ่งจังหวัดสุโขทัย ชมรมจักรยานจังหวัด ชมรมลีลาลีลาศ ชมรมแอโรบิกทุกอำเภอ กลุ่มแฟนคลับฟุตบอลสุโขทัยและแฟนคลับฟุตบอลสุโขทัยพลัดถิ่น

สถาบันการศึกษา ประกอบด้วยเขตพื้นที่การประถมศึกษา เขต 1 และเขต 2 เขตพื้นที่การมัธยมศึกษา เขต 38 สำนักงานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย สถาบันการพลศึกษาสุโขทัย อาชีวศึกษาสุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน จัดให้มีสถานที่ อุปกรณ์และเวลาสำหรับออกกำลังกาย จัดให้มีการเรียนการสอนด้านการออกกำลังกาย จัดให้มีบุคลากรที่มีทักษะในด้านการสอนการออกกำลังกาย

เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 043-221-202 โทรสาร 043-224-033

ประชากร

119,044 คน (ชาย 55,860 คน หญิง 63,184 คน)

พื้นที่

46 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 95 ชุมชน)

รายได้

717,730,870.41 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

463,749,857.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายธีระศักดิ์ ทีฆายุพันธุ์	นายกเทศมนตรีนครขอนแก่น
2. นายเรืองชัย ตราชู	ประธานสภาเทศบาลนครขอนแก่น
3. นายกฤษณวรุณ ไชยนิจ	ปลัดเทศบาลนครขอนแก่น

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 18 คน

หญิง จำนวน 6 คน

เทศบาลนครขอนแก่น มีการบริหารงานแบบองค์กรที่สมัย (Smart Organization) เพื่อแก้ไขและตอบสนองต่อปัญหา และมีการกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า **“พัฒนาเมืองสู่สากล สร้างสังคมแห่งความสุข”** ทั้งนี้ในปัจจุบันกระบวนการดำเนินงานต่างๆ ของเทศบาลนครขอนแก่น ได้ต่อยอดจาก Smart Organization เป็น Smart City หรือเมืองที่มีวิถีการพัฒนาสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยการบริหารงานพัฒนายังคงให้ความสำคัญในการสานพลังความร่วมมือกับภาคประชาชน และมีการต่อยอดการเสริมพลังการพัฒนาโดยมุ่งเน้นไปที่ความร่วมมือกับภาคพลเมือง ซึ่งไม่ได้สังกัดองค์กรใดๆ อาทิ องค์กร สมาคม ในพื้นที่ ตลอดจนกลุ่มองค์กรและหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ที่มีเป้าหมายการดำเนินงานในพื้นที่ร่วมกัน ผ่านการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการควบคู่กันไป

นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการต่างๆ โดยมีภาคพลเมืองที่มีได้สังกัดหน่วยงานใดเป็นแกนนำในการดำเนินงานร่วมกับเทศบาลนครขอนแก่น เนื่องจากสามารถเข้าถึงกลุ่มคนและชุมชนต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและตอบสนองปัญหาในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การเกิดกลุ่มพลเมืองที่ใช้ชื่อว่า **“อาสา Smart”**

อาสา Smart เป็นกลุ่มที่เข้ามาร่วมถักทอเป็นเครือข่ายโดยไม่ปรากฏในระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับทางราชการ แต่ทุกคนมาร่วมด้วยความสมัครใจ ซึ่งการดำเนินงานของเทศบาลนครขอนแก่นตามแนวทาง Smart City แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านจรรยาบรรณสร้างสรรค์ ด้านพื้นที่สร้างสรรค์ และด้านเศรษฐกิจสังคมสร้างสรรค์ อาทิ การเฝ้าระวังแก้ไขปัญหาจราจรของเมืองขอนแก่น ในอดีตเทศบาลนครขอนแก่นเป็นผู้คิดและนำเสนอให้ประชาชนตัดสินใจว่ารับหรือไม่รับทางเลือกใด แต่ปัจจุบันภาคประชาชนโดยกลุ่มอาสา Smart ซึ่งเสนอตัวร่วมถักทอเป็นเครือข่ายร่วมกับเทศบาลนครขอนแก่นและภาคส่วนอื่นๆ มาร่วมคิดวิธีการแก้ไขปัญหาและวิธีดำเนินงานร่วมกันในการพัฒนาเมืองในมิติการจราจรสร้างสรรค์ มีแผนงานและโครงการนำร่องที่กำหนดโดยคณะทำงานภาคีเครือข่าย

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลนครขอนแก่น ได้แก่

เครือข่ายระบบขนส่งมวลชน (Smart City)

จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ ศูนย์กลางการศึกษา และเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภูมิภาคอินโดจีน กอปรกับโครงการที่มีอิทธิพลต่อพื้นที่ การศึกษาอีกหลายโครงการ ทำให้จังหวัดขอนแก่นมีการเจริญเติบโตทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม การใช้ประโยชน์ที่ดิน การคมนาคมขนส่งและการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ซึ่งได้ก่อให้เกิด ปัญหาอุบัติเหตุจราจร ปัญหาการจราจรติดขัดในเขตศูนย์กลางธุรกิจการค้า ปัญหาผลกระทบ สิ่งแวดล้อม และการสูญเสียพลังงานเชื้อเพลิงซึ่งไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้ อีก ปัญหาเหล่านี้ เป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้สูญเสียคุณภาพชีวิตของประชาชนและความเป็นเมืองหน้าด่านของจังหวัดขอนแก่น และขัดแย้งกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้จากข้อมูลการศึกษาพบว่า การเดินทางของปี พ.ศ. 2554 มีปริมาณการเดินทาง 567,606 เที่ยวต่อวัน และจากผลการคาดการณ์การเดินทางในปี พ.ศ. 2574 จะมีปริมาณการเดินทาง 731,131 เที่ยวต่อวัน จากข้อมูลดังกล่าวจะส่งผลทำให้ ความเร็วในการเดินทางจะลดลงจาก 25.8 กิโลเมตรต่อชั่วโมงในปีพ.ศ. 2554 เป็น 17.0 กิโลเมตร ต่อชั่วโมงในปี พ.ศ. 2574 ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนา และก่อสร้างระบบรถขนส่งมวลชนรางเบา ต้นแบบในเมืองภูมิภาค จังหวัดขอนแก่น อย่างเร่งด่วน รวมถึงการวางแผนออกแบบผังเมือง เพื่อเข้ากับการพัฒนาอย่างบูรณาการของ จังหวัดต้นแบบเองอย่างถูกหลักวิชาการ

การดำเนินงานตามโครงการโดยรวมให้ประสบผลสำเร็จนั้น จะประกอบด้วยกิจกรรมและ โครงการย่อยที่หลากหลาย แล้วมาบูรณาการในภาพรวม ดังนั้นงานด้านนี้จึงจำเป็นต้องอาศัย ภาคส่วนภาคีเครือข่ายจำนวนมาก ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย เทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลเมืองศิลา เทศบาลตำบลเมืองเก่า เทศบาลตำบล สำราญ เทศบาลตำบลท่าพระ และภาคส่วนราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานนโยบาย และแผนการขนส่งและจราจร กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจ กรมทางหลวง กรมธนารักษ์ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การรถไฟแห่งประเทศไทย ตำรวจทางหลวง สภ.เมืองขอนแก่น เป็นต้น จึงจะทำให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายโดยรวมที่วางไว้ ทั้งนี้สามารถกล่าวโดยสรุปถึง กิจกรรมหรือโครงการย่อยต่างๆ ได้แก่

1. การก่อสร้างระบบขนส่งมวลชนรางเบาต้นแบบในเมืองภูมิภาคจังหวัดขอนแก่น (เฟส 1: สายเหนือ-ใต้) โดยการลงทุนร่วมจากภาคเอกชน เพื่อการสร้างโครงสร้างเมืองอย่างยั่งยืน
2. การสร้างโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาครูปแบบใหม่ที่เอกชนมีส่วนร่วมในสาระสำคัญ
3. การพัฒนาพื้นที่และปรับปรุงโครงสร้างเมืองอย่างเหมาะสมในแนวเส้นทางระบบขนส่งมวลชนผ่าน (TOD) TRANSIT ORIENTED DEVELOPMENT โดยเริ่มต้นจากบริเวณกลางเมือง
4. การจัดตั้งกองทุนโครงสร้างพื้นฐานขอนแก่นโดยภาคเอกชนในจังหวัด และโดยการระดมทุนจากตลาดหลักทรัพย์ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง
5. การสนับสนุนให้มีอุตสาหกรรมระบบราง รวมถึงอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง และการสร้างบุคลากรระบบรางในภูมิภาค ราง ตั๋วรถ อาณัติสัญญาณ การบริหารงาน เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมไปกับโครงการขนาดใหญ่ของรัฐบาลที่กำลังจะเกิดขึ้น
6. เตรียมวางโครงสร้างพื้นฐาน เฟส 2 ขอนแก่น Smart City โดยเริ่มศึกษาการวางโครงข่ายใยแก้วนำแสงให้เข้าถึงทั้งจังหวัด

จากกิจกรรมที่กล่าวมา เห็นได้ว่าระบบขนส่งมวลชน ถึงแม้ว่าจะเป็นการบริหารจัดการกิจการสาธารณะซึ่งเป็นภารกิจหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่หากจะดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารเชิงยุทธศาสตร์หรือวางกลยุทธ์ในการบริหารจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานของเมือง ระบบขนส่งของเมือง และการวางผังเมือง สำหรับโครงการนี้ เทศบาลนครขอนแก่นได้ใช้กลยุทธ์การดำเนินงานแบบบูรณาการและการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามแผนยุทธศาสตร์ที่วางไว้ อีกทั้งต้องใช้นวัตกรรมใหม่ เช่น การบริหารจัดการภาครัฐและเอกชน การระดมทุนเพื่อให้โครงการเป็นไปได้ การทำ TOD เป็นต้น ดังนั้น การดำเนินการจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง มีการวางรากฐานความรู้ กำหนดแผนนโยบายให้เป็นของเครือข่ายร่วมกันเพื่อความต่อเนื่อง การพัฒนาบุคลากรรองรับโครงการ และที่สำคัญคือความเป็นผู้นำที่เด็ดเดี่ยวตั้งใจของผู้นำท้องถิ่น ที่จะนำพาโครงการนี้ให้สำเร็จ เพื่อรองรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองอย่างยั่งยืนสู่มาตรฐานระดับสากลต่อไป

เครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตและระบบบริการสุขภาพ

การดูแลประชาชนให้มีสุขภาพดี และการดูแลผู้ป่วยให้สามารถดูแลรักษาตนเองที่บ้านได้ ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน ป้องกันไม่ให้เกิดการเจ็บป่วยซ้ำ จำเป็นต้องอาศัยหน่วยบริการปฐมภูมิ ซึ่งตั้งอยู่ในชุมชน มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ทำงานโดยใช้หลักเวชศาสตร์ครอบครัว มีการจัดบริการแบบ “สร้างนำซ่อม” มีการผสมผสานทั้ง 5 บทบาท ได้แก่ การรักษา การส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมป้องกันโรค การฟื้นฟูสภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค มีการจัดการดูแลให้เกิดความต่อเนื่องเป็นบริการที่ไร้รอยต่อ (Seamless Health Service)

กิจกรรมดังกล่าวจำเป็นต้องมีการดำเนินงานในรูปของเครือข่าย เป็นการดำเนินงานแบบ Primary Care Cluster ซึ่งถือเป็นการต่อยอดงานของเทศบาลนครขอนแก่นที่เคยทำไว้ผ่านกิจกรรมหมอบประจำครอบครัว ทั้งนี้ การทำงานมีลักษณะเป็นการรวมกลุ่มหน่วยบริการปฐมภูมิให้เป็นเครือข่ายการดูแลประชาชนที่อยู่ในเขตรับผิดชอบร่วมกัน ด้วยทีมสหวิชาชีพ เพื่อเพิ่มคุณภาพให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันและ ให้มีการบริหารจัดการ ใช้ทรัพยากรร่วมกันในกลุ่มปฐมภูมินั้นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการปฐมภูมิอย่าง “ครอบคลุม ทั่วถึง เท่าเทียมและมีคุณภาพ” จึงมีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบให้บริการระดับปฐมภูมิได้เต็มพื้นที่ นำไปสู่การลงนามความร่วมมือเป็น “เครือข่ายบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ” ระหว่างเทศบาลนครขอนแก่น กับโรงพยาบาลขอนแก่น โรงพยาบาลศรีนครินทร์ และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2556 เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่าย ดังนี้

- เทศบาลนครขอนแก่นเน้นให้การสนับสนุนในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค การฟื้นฟูสภาพ การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การช่วยเหลือผู้ยากไร้และอ่อนแอ การสร้างความเข้มแข็งภาคประชาชนผ่านทางกองทุนสุขภาพ
- โรงพยาบาลศรีนครินทร์และโรงพยาบาลขอนแก่น สนับสนุนด้านมาตรฐานการรักษาพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ การอบรมพัฒนาบุคลากรในทุกกระดับ และมีการติดตามนิเทศงาน ประสานความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด
- คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สนับสนุนนักศึกษายพบาลทุกระดับชั้น เข้าฝึกปฏิบัติงานในศูนย์บริการสุขภาพและชุมชน เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ นวัตกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประชาชนในชุมชน รวมถึงทีมสหวิชาชีพ

ทั้งนี้ การดำเนินงานของเครือข่ายมีการวางแผนและดำเนินการเพื่อรองรับการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิในเครือข่าย โดยกำหนดลักษณะการให้บริการครอบคลุมทั้ง 2 ลักษณะคือ

เชิงรุก เป็นบริการสุขภาพในชุมชน บ้านผู้ป่วย โรงเรียน วัด เป็นต้น ซึ่งจัดขึ้นนอกศูนย์แพทย์และศูนย์บริการสาธารณสุข ได้แก่ การตรวจคัดกรองผู้ป่วยโรคเรื้อรัง การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กนักเรียน การตรวจคัดกรองสุขภาพและเฝ้าระวังโรคตามกลุ่มวัย การดูแลผู้ป่วยกลุ่มเป้าหมายที่บ้าน เช่น ผู้ป่วยสูงอายุ โรคมะเร็ง โรคเรื้อรัง ผู้พิการ การเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้เลือดออก วัณโรค ในชุมชน การสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชนในกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลนครขอนแก่น เป็นต้น

เชิงรับ เป็นบริการสุขภาพที่จัดขึ้นในศูนย์แพทย์และศูนย์บริการสาธารณสุข เพื่อให้การตรวจรักษาโรค การส่งเสริมสุขภาพและการสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน ตลอดจนถึงการฟื้นฟูสุขภาพ รวมทั้งกำหนดมาตรฐานวิธีการดูแลสุขภาพประชาชนร่วมกันในเครือข่ายโดยมีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างเทศบาลนครขอนแก่น โรงพยาบาลขอนแก่น และโรงพยาบาลศรีนครินทร์ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน และวางระบบการจัดบริการรับและส่งต่อผู้ป่วยเพื่อการรักษาต่อเนื่อง โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- การรับกลับ เพื่อการดูแลและฟื้นฟูสุขภาพอย่างต่อเนื่องที่บ้านด้วยการดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัวภายใต้การช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- การส่งต่อ ณ ที่ตั้งศูนย์แพทย์และศูนย์บริการสาธารณสุข เพื่อต้องการใช้อุปกรณ์เครื่องมือและพบแพทย์เพื่อการตรวจรักษาโรค
- การส่งต่อไปยังสถานพยาบาลระดับโรงพยาบาลเมื่อต้องการรักษาที่มีความเชี่ยวชาญ เฉพาะนอกจากนี้ ยังได้มีการประชุมวางแผนงานและตกลงการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบบริการสุขภาพในการป้องกันโรค ส่งเสริมสุขภาพ รักษาโรคและฟื้นฟูสุขภาพ รวมถึงมีระบบสารสนเทศและข้อมูล ที่เชื่อมโยงแลกเปลี่ยน เพื่อการบริการต่อเนื่องในเครือข่าย

จากการดำเนินงานของเครือข่ายในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาพบว่า มีหน่วยบริการปฐมภูมิที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพเครือข่ายบริการปฐมภูมิ (Primary Care Award : PCA) เพิ่มขึ้น ประชาชน

สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพใกล้บ้านใกล้ใจได้มากขึ้น มีการสร้างมาตรฐานเชิงกระบวนการและเชิงผลลัพธ์ร่วมกัน สามารถประเมินผลกระบวนการทำงานและผลลัพธ์การดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงบริการสุขภาพที่จัดให้บริการเป็นแบบบูรณาการเป็นองค์รวม ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างคุ้มค่า ลดความซ้ำซ้อน ลดภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร โดยมีเป้าหมายเดียวกัน คือ “พื้นที่เป็นฐาน ประชาชนเป็นศูนย์กลาง”

ขอนแก่นเมืองใจดี ออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Khonkaen Universal Design Project)

โครงการขอนแก่นเมืองใจดี ออกแบบเพื่อคนทั้งมวล เป็นโครงการที่เทศบาลนครขอนแก่นมีเจตนา จะใช้กระบวนการนี้เป็นการขับเคลื่อนโครงการในการสร้างวิถีของคนในสังคมเมืองขอนแก่นให้มาดูแลซึ่งกันและกันอย่างเป็นรูปธรรมด้วยความเอื้ออาทรและใส่ใจกันและกัน ซึ่งนำร่องในการสร้างสังคมที่เป็นมิตรกับกลุ่มคนพิการในเขตเทศบาลนครขอนแก่น มีการเชิญชวนให้คนพิการเข้ามาบริหารจัดการเอง และเข้ามากำหนดแนวทางที่คนพิการควรจะได้รับจากสังคมหรือหน่วยงานของรัฐควรจะดำเนินการให้ในรูปแบบของ**คณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อช่วยเหลือคนพิการ** และคณะกรรมการชุดดังกล่าว ประกอบด้วย ตัวแทนจากคนพิการและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลนครขอนแก่นซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผน กำหนดแนวทางในการพัฒนาเพื่อเป็นตัวกลางในการเสนอให้ทางเทศบาลนครขอนแก่น รับรู้รับทราบและนำไปดำเนินการให้กับกลุ่มคนพิการในเขตเทศบาลนครขอนแก่น และตลอดระยะเวลาการทำงานที่ผ่านมาของเครือข่ายเพื่อคนพิการได้ขับเคลื่อนในการเสนอให้ทางเทศบาลนครขอนแก่นดำเนินการทำทางลาดในระยะแรกตามสถานที่ต่างๆ จำนวน 4 แห่งรวม 24 จุด และปัจจุบันได้ขยายวงกว้างของการทำงานเพื่อคนพิการในเขตเทศบาลนครขอนแก่นอย่างต่อเนื่อง โดยการกำหนดเพิ่มพื้นที่จุดต่างๆ ในการทำทางลาดทางชัน ห้องน้ำ ลิฟท์สำหรับคนพิการตามสถานที่ต่างๆ เช่น สวนสาธารณะ สถานที่หน่วยงานราชการบางพื้นที่ ถนนสายหลักของเมืองขอนแก่น เป็นต้น

ในขณะเดียวกัน คณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อช่วยเหลือคนพิการยังได้เข้าไปร่วมมือกับคณะกรรมการดำเนินงานบริหารจัดการและนำเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเป็นคณะกรรมการอีกชุดหนึ่งที่เทศบาลนครขอนแก่นจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือคนพิการในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

โดยคณะกรรมการชุดนี้เป็นการทำงานในความร่วมมือระหว่าง 3 หน่วยงาน คือ เทศบาลนครขอนแก่น ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น ในการดำเนินงานบริหารจัดการและนำเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนพิการและผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเป็นกลุ่มที่ขึ้นทะเบียนคนขอนแก่นไม่ทอดทิ้งกัน ที่อยู่ในภาวะยากลำบากที่ต้องการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกมาช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น ให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเป็นสุขและปลอดภัย ทั้งนี้คณะกรรมการชุดนี้ มีการดำเนินงานหลักเกี่ยวกับติดตั้งชุดปิด-เปิดอุปกรณ์ไฟฟ้าเอนกประสงค์ อุปกรณ์แจ้งเหตุฉุกเฉินในชุมชนให้กับคนพิการ และยังจัดให้มีการจัดอบรมอาสาชุมชนในการลงพื้นที่ช่วยเหลือคนพิการทุกปี

จากการขับเคลื่อนการทำงานเพื่อคนพิการที่ผ่านมา ทำให้เทศบาลนครขอนแก่นมีฐานเครือข่ายที่เข้มแข็งทั้งสองเครือข่าย แต่เทศบาลนครขอนแก่นเล็งเห็นว่าการจะบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายจำเป็นต้องมีการขยายวงในการดำเนินงานสู่ภาคส่วนอื่นๆ เพราะทั้ง 2 เครือข่ายนั้นมุ่งเน้นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการเป็นหลัก ยังขาดในมิติของคุณภาพชีวิตและสุขภาพของคนพิการ ดังนั้นในปีปลายปี พ.ศ.2556 เทศบาลนครขอนแก่นจึงขยายเครือข่ายด้วยการหาแนวร่วมและทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ จำนวน 13 หน่วยงาน ดังนี้

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
2. ศูนย์ประสานงานสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย จ.ขอนแก่น
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
4. โรงเรียนการศึกษาเด็กพิเศษนิรมล
5. สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดขอนแก่น
6. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดขอนแก่น
7. โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
8. ฝ่ายการศึกษาพิเศษ ศูนย์วิจัยฮิสตริก
9. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
10. องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
11. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น
12. โรงพยาบาลศรีนครินทร์
13. โรงพยาบาลขอนแก่น
13. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น โดยมีภารกิจร่วมกัน ดังนี้

- ร่วมผลักดันและสนับสนุนการดำเนินงานให้จังหวัดขอนแก่นเป็นขอนแก่นเมืองใจดี ออกแบบเพื่อคนทั้งมวล
- ส่งเสริมสนับสนุนการเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพ ตลอดจนการสร้างโอกาสด้านการศึกษา อาชีพ และสังคม สำหรับทุกกลุ่ม

- ส่งเสริมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยน ความรู้ บุคลากร ทรัพยากรในการขับเคลื่อนโครงการ

เครือข่ายเมืองที่เป็นมิตรต่อเด็กและเยาวชน

เทศบาลนครขอนแก่น มีนโยบายในการขับเคลื่อนและพัฒนาเมืองตามแนวคิด “การพัฒนาเมืองสู่สากล สร้างสังคมแห่งความสุข” จึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการต่างๆ เช่น โครงการคนขอนแก่นไม่ทอดทิ้งกัน โครงการชมรมคนใจเดียวกัน โครงการบ้านสีขาว โครงการชุมชนสีขาว เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ให้ความสำคัญกับการดูแลและให้บริการแก่ภาคประชาชนหลากหลายกลุ่ม ภารกิจหนึ่งที่มีความสำคัญและก่อให้เกิดความยั่งยืนของเมือง คือ การสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นคนที่มีความรู้ในอนาคต ในอดีตที่ผ่านมา เทศบาลนครขอนแก่นได้จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่เด็กและเยาวชน โดยแบ่งเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับการศึกษาระบบนอกระบบนั้น มีโรงเรียนในสังกัด 11 โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 11 ศูนย์ มีเด็กและนักเรียนในความดูแลกว่า 14,000 คน ทั้งนี้ ได้ดำเนินการในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา ตลอดจนการจัดทำแผนงานการศึกษา (Blueprint) ส่วนการศึกษานอกระบบ มีการสร้างแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่มีความหลากหลาย ได้แก่ โฮงมนมั่งเมืองขอนแก่น ศูนย์พัฒนาทักษะและการเรียนรู้ ICT เทศบาลนครขอนแก่น ห้องสมุดเด็ก ศูนย์เยาวชนและครอบครัว เทศบาลนครขอนแก่น ศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น (To Be Number One Friend Corner) และในส่วนของการศึกษาตามอัธยาศัย มีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาสด้านการศึกษา ด้านสังคม หรือที่เรียกว่ากลุ่มเด็กชายขอบ โดยจัดโครงการอบรมฟื้นฟูเยียวยาและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กเยาวชนชายขอบในสังคมเมืองขึ้นมา เพื่อให้เด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวมีโอกาสพัฒนาตนเอง ทำงานร่วมกัน ดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในปัจจุบันกลุ่มเด็กชายขอบก็กำลังจะกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งจากการดำเนินงานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้ก่อให้เกิดการพัฒนาที่เข้าถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนที่หลากหลาย รวมทั้งยังเป็นการสร้างทางเลือก เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการที่ดี ทั้งด้านวิชาการ สันทนาการ สังคม จิตใจ และที่สำคัญที่สุดคือ การมีพื้นที่ ดี ๆ ที่เอื้อให้เด็กและเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ สามารถเข้ามาใช้บริการได้ ดังนั้น ถ้าจะสรุปถึงโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญของเครือข่ายเมืองที่เป็นมิตรต่อเยาวชนและครอบครัว ที่เทศบาลนครขอนแก่นดำเนินการมาตลอดหลายปีที่ผ่านมาจะประกอบด้วย

- โฮงมู๋นังเมืองขอนแก่น
- โครงการสร้างสังคมแห่งการอ่าน
- ศูนย์พัฒนาทักษะและการเรียนรู้ ICT เทศบาลนครขอนแก่น
- ศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น (TO BE NUMBER ONE FRIEND CORNER)
- ศูนย์เยาวชนและครอบครัว เทศบาลนครขอนแก่น
- โครงการอบรมฟื้นฟูเยาวชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กเยาวชนชายขอบในสังคมเมือง

ดังนี้

1. เทศบาลนครขอนแก่น จัดการประชุมภายในร่วมกับผู้รับผิดชอบทั้ง 6 โครงการ เพื่อกำหนดทิศทางและนโยบายร่วมกัน ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้เทศบาลนครขอนแก่นเป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อเยาวชนและครอบครัว โดยกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องและเอื้อต่อการเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทรัพยากร บุคลากร และข้อมูลต่าง ๆ ระหว่าง 6 โครงการ
2. เทศบาลนครขอนแก่น ประสานไปยังหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม เพื่อเชิญตัวแทนเข้าร่วมประชุมวางแผนกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน รวมทั้งมอบหมายภารกิจหน้าที่ ทั้งในส่วนของเทศบาลนครขอนแก่นและหน่วยงานที่เป็นเครือข่าย
3. เทศบาลนครขอนแก่น ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในแต่ละโครงการ หรือ จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างเทศบาลนครขอนแก่น และหน่วยงานที่เป็นเครือข่าย
4. ประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ
5. ดำเนินการจัดโครงการตามแผนงาน โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักคือ เด็กและเยาวชนที่อยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น นอกจากนี้ในหลายกิจกรรมก็มีการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนภายนอกที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมได้

6. สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ ร่วมกับหน่วยงานที่เป็นเครือข่าย

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของเครือข่ายเมืองที่เป็นมิตรต่อเยาวชนและครอบครัว ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ในการพัฒนาเมืองให้สามารถจัดบริการและสร้างพื้นที่ที่สร้างสรรค์ เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความปลอดภัยต่อเด็กและเยาวชน นอกจากนี้เครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม ยังมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทั้งการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย อย่างเหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน หลากหลายกลุ่ม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การดำเนินงานของเครือข่ายทุกภาคส่วนที่กล่าวมาข้างต้น ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นรูปธรรม และมีการพัฒนาต่อยอดเป็นกิจกรรมย่อยมากมาย เพื่อจะทำให้เมืองขอนแก่นเป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อเยาวชนและครอบครัว โดยมีการระดมความคิด ข้อเสนอแนะ และความร่วมมือจากเครือข่าย ทั้งในภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน ได้แสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนเอง โครงการที่จัดขึ้นจึงเอื้อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง ส่งผลให้ในปี 2558 เทศบาลนครขอนแก่นได้รับการคัดเลือกจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ให้เป็นหนึ่งในพื้นที่นำร่องที่จะร่วมพัฒนาแนวคิดและรูปแบบการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อเด็กและเยาวชน (Child and Youth Friendly City)

เทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลบางกระสอบ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 02-589-0500, 02-589-0505 โทรสาร 02-589-0516

ประชากร

256,718 คน (ชาย 121,814 คน หญิง 134,904 คน)

พื้นที่

38.9 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 93 ชุมชน)

รายได้

660,530,883.4 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

366,445,204.8 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายสมนึก ธนเดชากุล	นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี
2. นางสาวพิมพ์พรณ ธนเดชากุล	ประธานสภาเทศบาลนครนนทบุรี
3. นายเปี่ยมศักดิ์ ตันนิรต์ร์	ปลัดเทศบาลนครนนทบุรี

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน 5 คน

เทศบาลนครนทบุรี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีอาณาเขตติดต่อกับ กรุงเทพมหานคร โดยครอบคลุมพื้นที่ 5 ตำบล คือ ส่วนใหญ่ บางกระสอ ตลาดชวีญ ท่าทราย และบางเขน รวม 93 ชุมชน สภาพพื้นที่จัดว่าเป็นสังคมเมือง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้าง และเป็นลูกจ้างของสถานประกอบการ ลักษณะสังคมไม่แตกต่างจาก กรุงเทพมหานคร

เทศบาลนครนทบุรีกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานไว้ว่า **“นครนนท์เมืองน่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีบริการที่เป็นเลิศ และบริหารจัดการที่ดี”** โดยหมายถึงการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยถือว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญของการขับเคลื่อนงานของเทศบาล ทั้งในการร่วมคิด ร่วมทำ การบูรณาการทรัพยากร ความร่วมมือในการเสริมสร้างการทำงานแบบเครือข่ายให้มีความหนักแน่น โดยการทำงานของเทศบาลนครนทบุรีในรูปแบบของเครือข่ายนั้น สะท้อนจากนโยบายของเทศบาลที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยถือว่าการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆมีความสำคัญต่อการนำไปสู่การพัฒนาที่ดีและมีความยั่งยืน

เพราะฉะนั้น กลไกสำคัญของเทศบาลนครนทบุรีคือการสร้างรูปแบบเครือข่ายในการทำงานทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการในการจัดการกิจกรรมต่างๆของเทศบาล ดังที่เห็นจากเครือข่ายด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดลอม การป้องกันยาเสพติด การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เด็ก เยาวชน และครอบครัว จึงพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลและเครือข่ายต่างๆอยู่ในรูปแบบของความร่วมมือกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ โดยเครื่องมือสำคัญคือการประชุม การทำงานร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการจัดกิจกรรมต่างๆ เทศบาลจึงเป็นเหมือนแกนกลางที่ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้งิจกรรมและโครงการของเทศบาลและชุมชนบรรลุผลสำเร็จร่วมกันในที่สุด

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลนครนทบุรี ได้แก่

เครือข่ายการพัฒนาเด็กและเยาวชน

เทศบาลนครนทบุรีนับเอาการพัฒนาศักยภาพสภาพสภาเด็กและเยาวชนเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งในการส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ซึ่งได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสภาเด็กและ

เยาวชนขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางกลไกประสานความร่วมมือของหน่วยงาน องค์กร ภาคีเครือข่ายในการพัฒนาเด็กและเยาวชน บนพื้นฐานความเชื่อว่า เด็กและเยาวชนเป็นบุคคลที่มีศักยภาพ และเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ควรค่าแก่การได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังเป็นหุ้นส่วนของสังคมให้สืบบทบาทและมีความคิด เสนอแนวทาง วางแผนและร่วมดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหา และจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ชุมชน สังคม

บทบาทหน้าที่ของสภาเด็กและเยาวชนจึงเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านวิชาการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา กีฬา และวัฒนธรรม โดยจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมและจริยธรรม และที่สำคัญเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง มีโอกาสฝึกฝนการทำงานเป็นทีมเพื่อที่จะสามารถขับเคลื่อนสภาเด็กและเยาวชนให้เข้มแข็งและเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีชีวิต กล่าวคือเป็นศูนย์ที่มีการพัฒนา ไม่หยุดนิ่ง มีการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีการเรียนรู้และฝึกฝนไปด้วยกันของสมาชิกสภาเด็กและเยาวชน โดยปัจจุบันได้มีกลุ่มสถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นเครือข่ายการพัฒนาเด็กและเยาวชนเทศบาลนครนนทบุรี จำนวน 23 แห่งประกอบด้วย

1. เทศบาลนครนนทบุรี
2. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนนทบุรี
3. สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี
4. ชุมชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี
5. โรงเรียนนครนนท์วิทยา 1
6. โรงเรียนนครนนท์วิทยา 2
7. โรงเรียนนครนนท์วิทยา 3
8. โรงเรียนนครนนท์วิทยา 4
9. โรงเรียนนครนนท์วิทยา 5
10. โรงเรียนกีฬาานครนนท์วิทยา 6
11. โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม
12. โรงเรียนสตรีนนทบุรี
13. โรงเรียนศรีบุญยานนท์
14. โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์

15. โรงเรียนรัตนานธิเบศร์
16. โรงเรียนวัดท่าหนักใต้
17. โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม
18. โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์
19. วิทยาลัยเทคโนโลยีพงษ์สวัสดิ์
20. วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์
21. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ นนทบุรี
22. โรงเรียนพัฒนวิทย์บริหารธุรกิจ
23. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาบทบาทของภาคีที่ร่วมอยู่ในเครือข่ายการพัฒนาเด็กและเยาวชนแล้ว สามารถจำแนกได้ ดังนี้

- **เทศบาลนครนนทบุรี** ทำหน้าที่ ให้คำปรึกษา แนะนำ เสริมสร้างความรู้ พัฒนาศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน ตลอดจนประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานของภาครัฐ และองค์กรเอกชนในการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านเด็กและเยาวชน สนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้คณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนดำเนินกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม
- **สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนนทบุรี** ทำหน้าที่สนับสนุนงบประมาณโดยให้สภาเด็กและเยาวชนเขียนโครงการ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน และสนับสนุนด้านวิชาการการให้ความรู้ ให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ
- **สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี** ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่สภาเด็กและเยาวชนระดับตำบลและระดับเทศบาล รวมทั้งให้ความรู้และดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ให้แก่ผู้เข้าร่วมการอบรม
- **โรงเรียนและสถาบันศึกษาที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายฯ** ทำให้หน้าที่สนับสนุนเด็กนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับเทศบาลนครนนทบุรี หรือกิจกรรมต่างๆ ที่สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลนครนนทบุรีได้จัดขึ้น

- **ชุมชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี** โดยรวมทั้งสิ้น 93 ชุมชน มีประธานคณะกรรมการชุมชน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับเด็กและเยาวชนในการพัฒนาท้องถิ่นหรือเรียนรู้การดำเนินงานกิจกรรมชุมชนตามคำสั่งเทศบาลนครนนทบุรี

ความสำเร็จจากการทำงานในรูปแบบเครือข่ายเด็กและเยาวชนดังกล่าวสามารถสะท้อนได้จากโครงการต่างๆ ดังนี้

- โครงการพื้นที่สร้างสรรค์เด็กและเยาวชน ในหัวข้อ **“กิจกรรมพัฒนา เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสวันแม่แห่งชาติ 12 สิงหาคม มหาราชินี”** เมื่อวันเสาร์ที่ 2 สิงหาคม 2557 มีเด็กและเยาวชนเข้าร่วมโครงการ 221 คน โดยจัดกิจกรรมลอกโคลง ฆ คลองบางตลาด บริเวณซอยสามัคคี 53 ถนนสามัคคี ตำบลท่าทราย และมีเจ้าหน้าที่ทหารกรมพลธิการทหารบกเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมดังกล่าว ทำให้เด็กและเยาวชนมีบทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความเป็นจิตอาสา มีความรักและสามัคคีต่อกัน ถือเป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม
- โครงการเสริมสร้างทักษะศักยภาพสภาเด็กและเยาวชน วันพุธที่ 21 มกราคม 2558 ในหัวข้อ **“4 สิทธิของฉัน...สำคัญแค่ไหน?”** โดยมีเด็กและเยาวชนเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 138 คน และคณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี เป็นวิทยากรบรรยายและดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โรงเรียนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี สนับสนุนเด็กนักเรียนเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมนี้ทำให้เกิดการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพภาวะผู้นำของเด็กและเยาวชนให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์ แก้ไขปัญหา สร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น รู้จักการทำงานเป็นทีม สามารถเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกัน แก้ไขปัญหาและจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนท้องถิ่น
- **โครงการเยาวชนไทยกับค่านิยม 12 ประการ** โดยจัดขึ้นเมื่อวันศุกร์ที่ 4 กันยายน 2558 เป็นกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ซึ่งเด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและดำเนินชีวิต

เพื่อความอยู่ดีมีความสุข โครงการนี้ได้รับงบประมาณอุดหนุนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนนทบุรี จำนวน 10,000 บาท และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรจังหวัดนนทบุรีให้การสนับสนุนวิทยากร

- **โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “จิตอาสา และพัฒนาเศรษฐกิจน้อยพอเพียงเพื่อเสริมสร้างพื้นที่คุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชน”** จัดขึ้นเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2558 ณ ห้องประชุม K-Expert Center ชั้น 2 ศูนย์การค้าจามจุรีสแควร์ กรุงเทพมหานคร โดยมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนนทบุรี ร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี ศูนย์ประสานงานเครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี (องค์กรสาธารณประโยชน์) และภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อรวมพลังผลักดันนักเรียน นักศึกษาในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีให้เป็นนักจิตอาสาที่สามารถขับเคลื่อนการทำงานทั้งภาคสังคม ภาคการศึกษา ภาคจิตอาสา และภาคเศรษฐกิจภายในชุมชน ท้องถิ่น และภายในจังหวัดได้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเทศบาลนครนนทบุรีได้เข้าร่วมลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) ว่าด้วยความร่วมมือด้านการจัดกิจกรรมจิตอาสาและพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี เพื่อพัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้เป็นจังหวัดน่าอยู่สำหรับเด็กและเยาวชน โดยในพิธีการดังกล่าว มีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาทั่วทั้งจังหวัดนนทบุรีเข้าร่วม
- **การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสภาเด็กและเยาวชน** โดยมีกิจกรรมอันประกอบด้วย การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชน เทศบาลนครนนทบุรีชุดใหม่แทนชุดเดิมที่หมดวาระลง เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง และมีโอกาสฝึกฝนการทำงานเป็นทีม สามารถขับเคลื่อนสภาเด็กและเยาวชนให้เข้มแข็งและเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีชีวิต และที่สำคัญได้รับการปลูกฝังในเรื่องของประชาธิปไตย โดยได้รับการสนับสนุนวิทยากรจากสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี และศูนย์ป้องกันต่อต้านยาเสพติดภาคเยาวชนจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้ มีเด็กและเยาวชนจากโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่างๆ เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 430 คน มีกิจกรรมการ

บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสภาเด็กและเยาวชน และให้ความรู้เรื่องสิทธิเด็ก กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การลงคะแนนเลือกตั้ง นอกจากนี้แล้ว ยังจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำแผนของสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลนครนนทบุรี” เพื่อวางแผนและร่วมดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ชุมชนและสังคม อีกทั้งเป็นการส่งเสริมกิจการสภาเด็กและเยาวชนให้มีแนวคิดในการจัดทำมาตรฐานสภาเด็กและเยาวชนให้เป็นองค์กรที่มีระบบโครงสร้างการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคม

เครือข่ายพัฒนาสังคมและครอบครัว

ภายใต้หลักคิดของเทศบาลนครนนทบุรีที่ต้องการสร้าง “เครือข่ายพัฒนาสังคมครอบครัว” เพื่อเป็นแกนนำการพัฒนา ริเริ่มกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่ม องค์กร ชุมชน ภาคประชาสังคมทั้งภายในชุมชนและนอกชุมชน สร้างกระบวนการเรียนรู้และความเข้มแข็งของเครือข่ายครอบครัว ชุมชน สังคม อีกทั้งสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ ได้ จนมีผลงานเป็นที่ยอมรับ และได้ร่วมกำหนดอนาคตและทิศทางของการพัฒนาท้องถิ่น โดยเทศบาลนครนนทบุรีร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม เพื่อสร้าง “เครือข่ายพัฒนาสังคมครอบครัว” โดยในปัจจุบันประกอบด้วยเครือข่าย ดังนี้

เทศบาลนครนนทบุรี และหน่วยงานภายในองค์กร โดยกองสวัสดิการสังคมทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน เครือข่าย การเชื่อมโยงการทำงานเข้าด้วยกันกับกลุ่ม องค์กร เครือข่ายภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การแก้ปัญหาชุมชน ส่งผลให้ภารกิจบรรลุเป้าหมาย สำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดเป้าหมาย ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ร่วมกันกับเครือข่าย ร่วมกันแก้ไขปัญหาในชุมชน และร่วมมือกับภาคีเครือข่ายอื่น ๆ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกเพศวัย นอกจากนี้ยังมีสำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่ส่งเสริมความรู้ในชุมชน เช่น การควบคุมป้องกันโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ พฤติกรรมอนามัย การสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อย่างทั่วถึง จัดให้บริการเผยแพร่ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการส่งเสริมสุขภาพป้องกันการโรค และกองวิชาการและแผนงานทำหน้าที่

การประชาสัมพันธ์ความรู้ผ่านทางสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น ออกแบบและผลิตป้ายประชาสัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย บันทึกภาพกิจกรรม กระจายเสียงตามวิทยุชุมชน และสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น

เครือข่ายภาครัฐ ประกอบด้วยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เป็นหน่วยงานรัฐที่สนับสนุน กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ องค์ความรู้ แนวทางการปฏิบัติ มาตรฐานการดำเนินงาน แก่หน่วยงานและเครือข่าย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนนทบุรี ทำหน้าที่สนับสนุน ระเบียบ ความรู้วิชาการ ข้อมูลสถานการณ์ปัญหา มาตรฐานการดำเนินงานงบประมาณเพื่อใช้ขับเคลื่อนกลุ่ม องค์กร ภาคประชาสังคม ในเขตเทศบาลนครนนทบุรี

นอกจากนี้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ให้การสนับสนุนวิทยากรและอุปกรณ์การจัดนิทรรศการ และร่วมสมทบงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมโครงการของเครือข่าย โดยธนาคารออมสิน นนทบุรี ให้การสนับสนุนวิทยากร อุปกรณ์การจัดนิทรรศการ และร่วมสมทบงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมโครงการของเครือข่าย

สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเครือข่าย ซึ่งเทศบาลนครนนทบุรีได้รับการสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับภัยยาเสพติด การป้องกัน และแนวทางป้องกันปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ภัยจากความล้ำหน้าทางเทคโนโลยี พัฒนาการของภัยสังคม เป็นต้น

เครือข่ายภาคเอกชน ที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายประกอบด้วย วิทยาลัยเทคโนโลยีพงษ์สวัสดิ์ และวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ นนทบุรี ร่วมสนับสนุนนักเรียน นักศึกษา บุคลากร เจ้าหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ บริษัทโลหวัฒน์ สตีล จำกัด บริษัทชัยใจ เต็นท์ อินเตอร์เนชั่นแนล และบริษัทเมเจอร์ ซีเนเพล็กซ์ กรุ๊ป จำกัด ร่วมให้งบประมาณในการดำเนินกิจกรรมโครงการของเครือข่าย สนับสนุนของรางวัล ในการดำเนินกิจกรรมโครงการของเครือข่าย

เครือข่ายภาคประชาสังคม ประกอบด้วยคณะกรรมการชุมชน ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เครือข่ายชมรมสตรีทิวาณนท์ พัฒนา เทศบาลนครนนทบุรี เครือข่ายครอบครัว เทศบาลนครนนทบุรี เครือข่ายคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเขตเทศบาล เครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน ศูนย์อำนวยการประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภาคเยาวชนจังหวัดนนทบุรี (คอ.ปส.ย.นบ.)

เครือข่ายเด็กและเยาวชนเทศบาลนครนนทบุรี เครือข่ายโรงเรียน และสถานศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนในโรงเรียนและสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

เครือข่ายดังกล่าวถูกทำให้มีความชัดเจนมากขึ้นด้วยกิจกรรม “เครือข่ายคุ้มครองทางสังคม” ซึ่งเป็นการสนับสนุนโดยเทศบาลนครนนทบุรีเพื่อให้ครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งการอบรมให้ความรู้และการปฏิบัติร่วมกันระหว่างคนวัยต่างๆในครอบครัว การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเชิงปฏิบัติมาปรับปรุงและพัฒนาครอบครัวตนเอง อีกทั้งยังมีการเผยแพร่ขยายฐานเครือข่าย นำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของ “เครือข่ายพัฒนาสังคมและครอบครัว” เพื่อครอบครัวของตนเอง และครอบครัวในชุมชนท้องถิ่น ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของครอบครัว สังคม การสร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครอบครัว การสร้างความสัมพันธ์ ความรัก ความเข้าใจและความผูกพันระหว่างสมาชิกครอบครัว สร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ สร้างการสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว และการใช้หลักธรรมคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต ครอบครัวการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัว เช่น การมีเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของบุตรหลานที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น การปฏิบัติต่อโรคเอดส์และโรคทางเพศสัมพันธ์ ยาเสพติด แก๊งเด็กแข่งรถ การยกพวกตีกัน และการติดเกมส์ เป็นต้น

เครือข่ายส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน

การทำงานที่โดดเด่นของเทศบาลนครนนทบุรีอีกหนึ่งกลุ่มงานคือ เครือข่ายส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน โดยเป็นการทำงานในรูปแบบเครือข่ายที่สามารถจำแนกได้ ดังนี้

เครือข่ายภาครัฐ ประกอบด้วย เทศบาลนครนนทบุรี โดยสำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลนครนนทบุรี โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 5 แห่งในเขตเทศบาลนครนนทบุรี สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และเหล่ากาชาดจังหวัดนนทบุรี

เครือข่ายประชาสังคม ประกอบด้วย ชมรมผู้สูงอายุในชุมชน ชมรมเครือข่ายการออกกำลังกายในชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จิตอาสาส่งเสริมสุขภาพ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ผู้จัดการ

การดูแลผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care manager & Care giver) ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.)

เครือข่ายภาคเอกชน ประกอบด้วย โรงพยาบาลนทเวช วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ นนทบุรี

บริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และเครือข่ายภาควิชาการ ประกอบด้วย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี และคณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุดังกล่าวเห็นได้จากโครงการที่เทศบาลนครนนทบุรีเข้าไปมีบทบาทร่วมกับภาคีเครือข่ายข้างต้นในหลายโครงการตัวอย่าง ดังนี้

- **โครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เทศบาลนครนนทบุรี** เป็นการดำเนินงานเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยมีเทศบาลนครนนทบุรีรับผิดชอบหลักในการก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลนครนนทบุรีเพื่อให้เป็นศูนย์ประกอบกิจกรรมของผู้สูงอายุที่รองรับความต้องการของคนสูงอายุในเมืองได้อย่างครบครัน
- **โครงการอบรมผู้จัดการดูแลผู้สูงอายุ (Care manager)** ผลจากโครงการดังกล่าวนี้ทำให้เทศบาลนครนนทบุรีมีผู้จัดการผู้ดูแลผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรีที่สามารถวางแผนและดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชน โดยการสร้างเครือข่ายผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care giver) ที่มาจากจิตอาสาในชุมชนให้เข้ามารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชน
- **โครงการส่งเสริมแกนนำเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุ** ซึ่งเกิดจากเครือข่ายองค์กรประชาชนหมู่ 8 วัดกำแพง และชุมชนริมสวน ร่วมกันสร้างแกนนำเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุ โดยจัดทำโครงการส่งเสริมแกนนำเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลนครนนทบุรี เนื้อหาของกิจกรรมคือการให้แกนนำมีความรู้ความเข้าใจ ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองและผู้สูงอายุ ทั้งด้านโภชนาการ การฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจ สร้างขวัญและ

กำลังใจให้ผู้สูงอายุมีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพและปลูกฝังให้คนรุ่นหลังเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุให้ช่วยกันดูแลสุขภาพเพื่อดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและสุขภาพดี โดยเป็นกิจกรรมที่มีฐานกับการทำงานภายในชุมชน

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จจากเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน เห็นได้จากการเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน การแก้ไขปัญหา ตลอดจนเป็นที่ปรึกษา ร่วมกันระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ อีกทั้งยังทำให้เห็นกระบวนการสนับสนุน การแบ่งปันบุคลากร การแบ่งปันงานและงบประมาณสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของแต่ละกลุ่มภาคี ผลสำเร็จที่ตามมาอีกประการคือ การสร้างอำนาจในการต่อรองให้กับเครือข่ายในการดำเนินงาน หรือการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆโดยมีจุดหมายร่วมกันคือ การทำให้ชุมชนของตนเองน่าอยู่ด้วยการเอื้ออาทรกัน

ในแง่หนึ่งจึงทำให้เห็นว่ารูปแบบของการเป็นจิตอาสาในเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรีมีความโดดเด่นสูงมาก โดยเฉพาะจิตอาสาที่เป็นผู้สูงอายุได้เข้ามาถ่ายทอดความรู้ในสาขาที่ตนเองถนัดให้กับสมาชิกศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุในชุมชน ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ด้วยเหตุนี้ การเป็นจิตอาสาของผู้สูงอายุจึงไม่ได้เป็นแต่เพียงผู้มีส่วนร่วมจัดบริการให้กับผู้อื่น แต่ผู้สูงอายุที่เป็นจิตอาสาก็ยังได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมอันเกิดจากการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้จากผู้สูงอายุคนอื่นๆ ด้วย

เทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

เลขที่ 52/1 ถนนนริศร อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000

โทรศัพท์ 076-212196, 076-213551 โทรสาร 076-213374

ประชากร

79,178 คน (ชาย 36,638 คน หญิง 42,540 คน)

พื้นที่

12.56 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 1 อำเภอ)

รายได้

980,548,251.47 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

230,508,203.42 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นางสาวสมใจ สุวรรณศุภพนา	นายกเทศมนตรีนครภูเก็ต
2. นายพงษ์สิทธิ์ ฒ นคร	ประธานสภาเทศบาลนครภูเก็ต
3. นายรัชชัย ทองมั่ง	ปลัดเทศบาลนครภูเก็ต

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 17 คน

หญิง จำนวน 5 คน

เทศบาลนครภูเก็ต ด้วยวิสัยทัศน์ **“นครภูเก็ต เป็นนครแห่งการสร้างสรรค์ และน่าอยู่อย่างยั่งยืน”** ซึ่งเทศบาลนครภูเก็ตได้ยึดเป็นแนวทางในการบริหารงาน เพื่อก้าวไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยนำวิสัยทัศน์มาแปลงเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ในการบริหาร “8 สร้างสรรค์” ที่มุ่งสร้างสรรค์ใน 8 ด้าน ได้แก่ การศึกษา สังคม สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต การบริหารจัดการ โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ และอัตลักษณ์ตัวตนของนครภูเก็ต

เทศบาลนครภูเก็ต เน้นการบริหารงานด้วยวิธีการสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม โดยเริ่มจากการบูรณาการร่วมกันในเทศบาลที่ประกอบด้วย สำนัก กองต่างๆ ที่จะนำนโยบายไปทำให้เกิดการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม มีแผนงาน กิจกรรมที่ต่อเนื่อง และการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับประโยชน์/ความภาคภูมิใจร่วมกัน เช่น การรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเข้าสู่กระบวนการพัฒนาท้องถิ่นอันนำไปสู่งบประมาณ การดำเนินงานและการติดตามประเมินผล

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลนครภูเก็ต ได้แก่

เครือข่ายอนุรักษ์และพัฒนาย่านการค้าเมืองเก่า

การดำเนินงานภายใต้โครงการปรับปรุงระบบเคเบิลใต้ดินเขตย่านการค้าเมืองเก่าภูเก็ต เป็นแนวคิดที่ผู้บริหารเทศบาลนครภูเก็ตร่วมกันคิดที่จะปรับปรุงสายเคเบิลไฟฟ้าและสายเคเบิลสื่อสารต่างๆ ในเขตย่านการค้าเมืองเก่าให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยสามารถมองเห็นทัศนียภาพของอาคารเก่าได้อย่างชัดเจน แต่เนื่องจากระบบไฟฟ้าและระบบสื่อสารมีอยู่ในความรับผิดชอบของหลายๆ หน่วยงาน หากจะดำเนินการแต่เพียงฝ่ายเดียวก็ไม่สามารถดำเนินการได้ จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พัฒนาย่านการค้าเมืองเก่า

ดังนั้น ในการดำเนินงานโครงการปรับปรุงระบบเคเบิลใต้ดินเขตย่านการค้าเมืองเก่าภูเก็ต จึงได้ประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ เพื่อจัดทำแผนการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ อันประกอบด้วย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค บริษัท TOT จำกัด (มหาชน) บริษัท CAT จำกัด (มหาชน) บริษัท TT&T จำกัด (มหาชน) ผู้ให้บริการระบบสื่อสารอื่นๆ รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ย่านการค้าเมืองเก่า เพื่อจัดทำแผนการดำเนินการพัฒนา

ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณเขตอนุรักษณ์ย่านการค้าเมืองเก่า โดยจัดวางระเบียบสายไฟฟ้า สายเคเบิลลงใต้ดินขึ้น โดยการดำเนินงานโครงการนี้ เพื่อพลิกฟื้นเขตย่านการค้าเมืองเก่าภูเก็ตให้กลับคืนสู่สภาพเหมือนดังเช่นในอดีต ให้เป็นเมืองแห่งสถาปัตยกรรม วัฒนธรรม เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง และเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน

การดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายต่างๆ ประกอบด้วยเครือข่ายต่างๆ โดยมีหน้าที่ดังนี้

1. เครือข่ายภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ

- 1.1 เทศบาลนครภูเก็ต เจ้าของพื้นที่ มีหน้าที่ ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทุกภาคส่วน
- 1.2 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาครับผิดชอบงานระบบไฟฟ้าทั้งระบบไฟฟ้าแรงสูงและระบบไฟฟ้าแรงต่ำ
- 1.3 บริษัท TOT จำกัด (มหาชน) รับผิดชอบ งานระบบสื่อสารที่ให้บริการ
- 1.4 บริษัท CAT จำกัด (มหาชน) รับผิดชอบ งานระบบสื่อสารที่ให้บริการ

2. เครือข่ายภาคเอกชน

- 2.1 บริษัท TT&T จำกัด (มหาชน) รับผิดชอบ งานระบบสื่อสารที่ให้บริการ
- 2.2 บริษัท ซูเปอร์บรอดแบนด์ จำกัด (AIS)
- 2.3 บริษัท เคพีพีเอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด
- 2.4 บริษัท ภูเก็ตเคเบิล จำกัด
- 2.5 บริษัท ยูไนเต็อดอินฟอร์เมชันไฮเวย์ จำกัด
- 2.6 บริษัท ทรปเปิดทีบรอดแบนด์ จำกัด (3 BB)
- 2.7 บริษัท ทฤษฎีนิเวอร์แซลคอนเวอร์เจนซ์ จำกัด

เครือข่ายภาคเอกชน จะรับผิดชอบงานเกี่ยวกับสายระบบสื่อสารในรูปแบบการให้บริการที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ WIFI ระบบเคเบิลทีวี ทีวีท้องถิ่น

3. ภาคประชาสังคม

- 3.1 มูลนิธิเมืองเก่าภูเก็ต
- 3.2 สมาคมเพอรานากัน
- 3.3 ชุมชนย่านการค้าเมืองเก่าภูเก็ต

3.4 ประชาชนในพื้นที่โครงการก่อสร้างของถนนแต่ละสาย (ประกาศแต่งตั้งจากเทศบาลฯ)

เครือข่ายภาคประชาสังคมมีหน้าที่ประสานงานกับประชาชนในพื้นที่ ให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการของโครงการ ร่วมประชาสัมพันธ์โครงการ

ทั้งนี้ ในการทำงานที่ประกอบด้วยเครือข่ายทุกภาคส่วนจะดำเนินการกันเป็นแนวราบ ทุกหน่วยงานไม่ขึ้นกับหน่วยงานใด มีความเป็นอิสระในการทำงาน แต่ประสานงานโยงใยในการทำงาน มีการทำบันทึกข้อตกลงกันทำงานร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้โครงการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน มีความเข้าใจตรงกัน มีงบประมาณในการดำเนินการเป็นของตนเอง โดยมีเทศบาลนครภูเก็ต เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายในการประสานงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ เช่น การจัดประชุม การติดตามความก้าวหน้าของงาน เป็นต้น

การดำเนินงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายส่งผลให้เกิดเครือข่ายในการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นอีก เนื่องจากการพัฒนาอนุรักษ์เขตย่านการค้าเมืองเก่าในด้านโครงสร้างพื้นฐาน นอกจากจะปรับปรุงระบบเคเบิลใต้ดินเพื่อให้สามารถมองเห็นสถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีสแล้ว ยังจำเป็นจะต้องติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง ตัวอาคารเพื่อให้สามารถมองเห็นสถาปัตยกรรมในยามค่ำคืน พร้อมทั้งทาสีตัวอาคารด้านหน้าเพื่อให้มองเห็นสถาปัตยกรรมเด่นชัดขึ้น เทศบาลนครภูเก็ต จึงได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในทางทาสีอาคารและติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างในตัวอาคาร

แผนการดำเนินการในอนาคตที่ผู้บริหารเทศบาลนครภูเก็ต มีแนวนโยบายที่จะต่อยอดในการปรับปรุงระบบเคเบิลใต้ดินในเขตพื้นที่ต่อเนื่องกับย่านการค้าเมืองเก่า ประกอบด้วยบริเวณถนนเทพกระษัตรี(จากสุดเขตเทศบาลถึงสี่แยกถนนदीบุก) ถนนระนอง และถนนภูเก็ต (จากวงเวียนพระอร่ามถึงสวนสาธารณะสะพานหิน) ในเบื้องต้นได้ประสานให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคบรรจุโครงการไว้ในแผนพัฒนาระบบเคเบิลใต้ดินในเมืองใหญ่

ความสำเร็จของโครงการนี้ คือ เป็นแบบอย่างแก่เมืองที่จะดำเนินโครงการปรับปรุงระบบเคเบิลใต้ดิน เช่น จังหวัดบุรีรัมย์ได้เคยมาดูงาน และเป็นเมืองเก่ามีภูมิทัศน์ที่ดีขึ้น นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสามารถมองเห็นสถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีสได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

เครือข่ายการบริหารจัดการศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย

เทศบาลนครภูเก็ต ได้ดำเนินการร่วมกับเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม เพื่อทำให้การจัดการขยะจังหวัดภูเก็ตมีการพัฒนาเป็นแบบอย่างที่ดีรองรับการท่องเที่ยวอื่น ๆ มาเรียนรู้ทั้งด้านการจัดการเครือข่ายและด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการพัฒนาเครือข่ายสิ่งแวดล้อม โดยองค์ประกอบของเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมที่ดำเนินงานร่วมกับเทศบาลนครภูเก็ต มีดังต่อไปนี้

1. เครือข่ายภาครัฐ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียจังหวัดภูเก็ต เป็นเครือข่ายที่เป็นทางการ ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด (ประธาน) รองผู้ว่าราชการจังหวัด (บ.) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาคที่ 15 ภูเก็ต นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัดภูเก็ต โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดภูเก็ต ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต ท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต พลังงานจังหวัดภูเก็ต อุตสาหกรรมจังหวัดภูเก็ต ประชาสัมพันธ์จังหวัดภูเก็ต นายอำเภอทุกอำเภอ ผู้อำนวยการโครงการชลประทานภูเก็ต ผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขากภูเก็ต หัวหน้าศูนย์ประสานงานป่าไม้ภูเก็ต ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทะเลอันดามัน นายกเทศมนตรีทุกแห่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ประธานหอการค้าจังหวัดภูเก็ต นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต นายกอสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต ประธานมูลนิธิเพื่อสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต ประธานเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านจังหวัดภูเก็ต ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต (เลขาฯ) ผู้อำนวยการส่วนสิ่งแวดล้อม สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผู้ช่วยเลขาฯ)

มีหน้าที่กำหนดรูปแบบ แนวทางและมาตรการในการบริหารจัดการศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมจังหวัดภูเก็ต และการจัดการน้ำเสียให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบำรุงรักษาศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย การออกระเบียบข้อกำหนดว่าด้วยการบริหารจัดการขยะมูลฝอยทุกประเภท รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมค่ากำจัดขยะมูลฝอยของศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย ฯลฯ

2. เครือข่ายภาคเอกชน เป็นความร่วมมือของสถานประกอบการภายในเขตเทศบาลนครภูเก็ต ได้แก่ชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร ประชาคมพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเมืองภูเก็ต และปัจจุบันพัฒนาเป็น “มูลนิธิเพื่อสิ่งแวดล้อมภูเก็ต” เป็นองค์กรที่ช่วยเหลือภาครัฐในการดำเนินนโยบายของคณะกรรมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียจังหวัดภูเก็ต ในการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเข้าสู่ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมของจังหวัดภูเก็ต โดยการใช้หลักการ 3Rs (Reduce Reuse Recycle) ลด คัดแยก และนำกลับมาใช้ประโยชน์

มูลนิธิเพื่อสิ่งแวดล้อมภูเก็ตมีหน้าที่ประสานงานและจัดการองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน รวบรวมปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะการคิดเชิงระบบสร้างสำนึกรักในพื้นที่ให้ผู้ที่มาอยู่อาศัยโดยไม่มีภาระแบ่งแยกสร้างภาคีเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และร่วมผลักดันการแก้ปัญหา รวมทั้งสร้างวินัย จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการร่วมมือและความคิดสร้างสรรค์

3. เครือข่ายภาคประชาสังคม ได้แก่ ประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน โรงเรียน โรงแรม ที่ได้นำองค์ความรู้เรื่องการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ซึ่งช่วยในการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเข้าสู่ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมของจังหวัดภูเก็ต และพัฒนาขึ้นเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นต้นแบบสู่ประโยชน์ 4 อย่าง (ใช้ประโยชน์ได้ กินได้ ขายได้ ถ่ายทอดได้) ให้กับชุมชน โรงเรียน สถานประกอบอื่นๆ ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน ปัจจุบันสามารถพัฒนาเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ เป็น 12 ศูนย์การเรียนรู้

เทศบาลนครภูเก็ต ร่วมกับมูลนิธิเพื่อสิ่งแวดล้อมภูเก็ตได้คัดค้านต้นแบบถังหมักปุ๋ยอินทรีย์แบบใช้อากาศเพื่อช่วยลดปริมาณขยะอินทรีย์อย่างยั่งยืน โดยมีการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างประชาชนและเทศบาลในการใช้ถังหมักปุ๋ยอินทรีย์แบบใช้อากาศ โดยเทศบาลให้ยืมถังฯ มูลนิธิเพื่อสิ่งแวดล้อม อบรมการใช้ถังฯ ประชาชนนำถังไปใช้งาน ครบ 6 เดือน นำวัสดุปรับปรุงดินมาให้เทศบาลเพื่อยืนยันว่าได้นำถังหมักปุ๋ยอินทรีย์แบบใช้อากาศ (ถังไม่มีวันเต็ม) ไปใช้งานจริง มีการนำไปใช้ทั้งสิ้น 407 ถัง สามารถลดขยะอินทรีย์จากครัวเรือน ได้ 1,159 ตัน

ผลสำเร็จคือ

- ขยะที่สามารถกำจัดได้ ร้อยละ 77.9
- มีการนำขยะกลับไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 22.1

เครือข่ายการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต

เทศบาลนครภูเก็ตได้กำหนดนโยบายการบริหารงานที่มุ่งเน้นส่งเสริมในเรื่องของการศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตได้นั้น จะต้องจัดการศึกษาโดยการบูรณาการการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย คือการเรียนรู้จากครอบครัวสู่การเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาชุมชน และสังคม เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตการประกอบอาชีพ และใช้ในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร ตลอดจนการพัฒนา ระบบเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge-based Economy) ทำให้เกิดความต้องการ การเรียนรู้อย่างกว้างขวางในแทบทุกกิจกรรมของสังคมวิถีการเรียนรู้ของคน จึงขยายขอบเขตจาก การศึกษาในระบบไปสู่การเรียนรู้จากการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทำให้เกิด กิจกรรมการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายสร้างความเสมอภาคแก่คนทุกเพศทุกวัย ให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และมีโอกาสได้รับการเรียนผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยการ ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้

ดังนั้นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตทุกโรงเรียนจึงนำแนวคิดดังกล่าวนี้ไปใช้ในการ บริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) ซึ่งเป็นการ ทำงานร่วมกับเครือข่ายต่างๆ โดยนำความร่วมมือของเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ต่อยอดสู่นวัตกรรมศูนย์การเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวบูรณาการเอกลักษณ์ท้องถิ่นและการสร้าง เครือข่ายรักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขับเคลื่อนโดยใช้รูปแบบคณะกรรมการเครือข่าย ทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งภาคประชาสังคมและคนในชุมชน บริเวณรอบๆโรงเรียน ดำเนินนโยบายเชิงรุกภายใต้แนวคิด โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School As Learning Community) ทั้งนี้การดำเนินงานภายใต้เครือข่ายการบริหารจัดการ การศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตยังประกอบไปด้วยกิจกรรมการต่อยอดที่ก่อให้เกิด เครือข่ายเพิ่มขึ้น คือ

- **กิจกรรมการสร้างเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวบูรณาการเอกลักษณ์ท้องถิ่น**

โรงเรียนเทศบาลบ้านบางเหนียวเป็นหนึ่งใน 80 โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกจากการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย (ททท.) ให้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยว ตามนโยบายของเทศบาล

นครภูเก็ตในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่จะช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ และช่วยให้เกิดการกระจายรายได้สู่ประชาชนในทุกส่วนที่มีสถานที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเทศบาลนครภูเก็ตได้ริเริ่มให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยโครงการย้อนอดีตเมืองภูเก็ต ณ บริเวณถนนถลาง และต่อยอดมาสู่ การสร้างเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวบูรณาการเอกลักษณ์ท้องถิ่น เพื่อให้รู้ถึงคุณค่าของประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ความเป็นมาและวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น อันจะสร้างความภูมิใจและจิตสำนึกในการรักษา วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นสืบไป เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานเพื่อพัฒนาต่อยอดการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยว บูรณาการเอกลักษณ์ท้องถิ่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของประเทศไทย

นอกจากนี้การดำเนินงานในการจัดเก็บข้อมูลทำให้โรงเรียนต้องหาเครือข่ายเพิ่มเติมอีกที่จะมาช่วยในการให้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เช่น เครือข่ายชมรมเรือก้อจัน นักประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ชุมชนลีลียง ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนทำให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และเมื่อมีการส่งเสริมการทำหลักสูตรธุรกิจอาหารท้องถิ่นเพื่อรองรับศูนย์การเรียนรู้ท่องเที่ยว จึงมีเครือข่ายชุมชนอาหารท้องถิ่นเกิดขึ้นอีกเพื่อช่วยกันพัฒนานักเรียนให้เรียนรู้วิธีการประกอบอาหารท้องถิ่น รวมทั้งวิทยากรที่เป็นนักวิชาการด้านอาหารท้องถิ่นจากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตและวิทยาลัยอาชีวภูเก็ต

ผลสำเร็จของกิจกรรมนี้ เห็นได้จากจากการดำเนินงานโครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวบูรณาการเอกลักษณ์ท้องถิ่น ทำให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในด้านองค์ความรู้ และดำเนินงานประมาจนทำให้โรงเรียนสามารถระดมทุนเพื่อการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้การท่องเที่ยวได้สำเร็จเกิดเป็นรูปธรรม และจากการประเมินโครงการ ปรากฏผลดังนี้ ผลการประเมินโครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวบูรณาการเอกลักษณ์ท้องถิ่นทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ โดยภาพรวมในการประเมินทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.38$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการถ่ายโยงความรู้ ($\bar{X} = 4.00$) และผลจากการดำเนินการโครงการ ทำให้โรงเรียนมีแหล่งอนุรักษ์ข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์และแสดงถึงวิถีชีวิตระบบเศรษฐกิจสังคมของชุมชนบางเหนียว และความเป็นท้องถิ่นภูเก็ตเป็นจุดท่องเที่ยวที่สำคัญในชุมชนส่งเสริมเศรษฐกิจ

การท่องเที่ยวแก่จังหวัดภูเก็ตและสร้างงานอาชีพบริการแก่นักเรียนและคนในชุมชน เป็นแหล่งเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวแก่นักเรียนและคนในชุมชน

● กิจกรรมการสร้างเครือข่ายรักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ด้วยนโยบายการบริหารงานของเทศบาลนครภูเก็ตในด้านการจัดการศึกษา คือการพัฒนาให้นักเรียนที่จบชั้น ป. 3 ทุกคนต้องอ่านออกเขียนได้ และในปัจจุบันโรงเรียนประสบปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนยังไม่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นโดยตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับคุณภาพ คิดเป็นร้อยละ 77.86 ดังนั้นโรงเรียนจึงได้หาแนวทางในการแก้ปัญหาการอ่านและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

เครือข่ายการอ่าน

บทบาทหน้าที่ของเครือข่าย

1. คณะกรรมการเครือข่ายห้องสมุด มีหน้าที่เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนงานกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประชุมวางแผนงาน กำหนดการจัดกิจกรรม ติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมและสรุปผลการทำงาน รวมทั้งการจัดหางบประมาณมาช่วยในการดำเนินการ
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ร่วมวางแผนจัดกิจกรรมกับทางเครือข่าย ร่วมสนับสนุนในด้านวิชาการ และกำลังคนเพื่อจัดกิจกรรม
3. เทศบาลนครภูเก็ต เป็นหน่วยงานองค์กรหลักที่ช่วยสนับสนุนการจัดกิจกรรมและงบประมาณ รวมทั้งให้นโยบายในการปฏิบัติงานแก่โรงเรียน
4. ชุมชนทั้ง 4 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชน 40 ห้อง ชุมชนตันโพธิ์ ชุมชนแสนสุข และชุมชนกอไผ่ เป็นชุมชนหลักที่มีความสำคัญในการร่วมพัฒนาเด็ก เยาวชนและคนในชุมชนของตนให้มีแหล่งเรียนรู้ และห้องสมุดชุมชน

5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชมรมผู้ปกครองและศิษย์เก่า ร่วมช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมและให้แนวคิดแก่คณะกรรมการเครือข่ายในการทำงาน
6. กระบวนการดำเนินงานใช้กระบวนการ PDCA เพื่อสร้างเครือข่ายรักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การดำเนินงานจะใช้กระบวนการ PDCA เพื่อสร้างเครือข่ายรักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้

- **ระยะที่ 1** ขึ้นวางแผน (Plan) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายห้องสมุดเป็นผู้ขับเคลื่อนการจัดกิจกรรม โดยมีการประชุมระดมสมองการทำงานร่วมกับชุมชน เทศบาล นครภูเก็ต และมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตและเครือข่ายห้องสมุดมนุษย์แห่งประเทศไทย และการประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและนักเรียน เพื่อวางแผนและเตรียมการในการจัดทำโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน

โดยดำเนินการวางแผนและเตรียมการจัดการประชุมชี้แจงสภาพปัญหาการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนตามทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอสภาพปัญหา และระดมความคิดเห็นในการเลือกวิธีการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ในโรงเรียน และแนวทางพัฒนา โดยจัดประชุมผู้เกี่ยวข้องในสถานะผู้นำในระดับต่างๆ ประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะกรรมการเครือข่ายห้องสมุด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการชมรมผู้ปกครอง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างาน โดยใช้กระบวนการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ให้ผู้บริหารนำเสนอข้อมูลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการวางแผนพัฒนาพร้อมกัน

- **ระยะที่ 2** ขึ้นดำเนินงาน (DO) การส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมห้องสมุดสู่ชุมชน โดยดำเนินการเชิงรุก เน้นการมีส่วนร่วมจากชุมชนทั้ง 4 ชุมชนเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนและประชาชนในชุมชน โดยใช้นักเรียนและผู้ปกครองในชุมชนเป็นแกนนำ

- **ระยะที่ 3** ขึ้นประเมินผล (CHECK) การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้หลักการตรวจสอบคุณภาพของเดรมมิ่ง(PDCA) เข้ามาตรวจสอบและแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้

● ระยะที่ 4 ขั้นการปรับปรุง (Action) การประชุมเพื่อนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ และปรับปรุงสรุปแนวคิดในการพัฒนาต่อยอด

ผลสำเร็จของกิจกรรมนี้จะเห็นได้จากผลการประเมินด้านมาตรฐานด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยรวมมีค่าเฉลี่ยรวมคิดเป็นร้อยละ 81.92 เมื่อจำแนกเป็นรายตัวบ่งชี้ พบว่าตัวบ่งชี้ด้านความสามารถใช้ห้องสมุดใช้แหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษาค่าเฉลี่ยสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 85.75 รองลงมาคือตัวบ่งชี้ด้านนิสัยรักการอ่าน รู้จักตั้งคำถาม เพื่อหาเหตุผล สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ รอบตัวมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.50 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือตัวบ่งชี้ด้านวิธีการเรียนรู้ของตนเองสามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและสนุกกับการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 76.50 นอกจากนี้โรงเรียนยังได้รับรางวัลในด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอีกมาก เช่น รางวัลโรงเรียนต้นแบบชุมชนอ่านสร้างสุขในปีการศึกษา 2557 ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โรงเรียนได้รับรางวัลโรงเรียนส่งเสริมการอ่านยอดเยี่ยม ระดับประเทศ ระดับประถมศึกษาจากโครงการน่านมืคส์ Reading Clubโรงเรียนได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนต้นแบบนวัตกรรมส่งเสริมการอ่าน ประจำปี 2558

นวัตกรรมและการต่อยอด เห็นได้จากการที่โรงเรียนได้มีการพัฒนานวัตกรรม Easy Read and Learn เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านให้ผู้อ่านมีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล สามารถอ่านได้ทุกที่ทุกเวลาเมื่อต้องการอ่าน โรงเรียนจึงได้ประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการเครือข่ายห้องสมุด เพื่อพัฒนานวัตกรรม AR (Application Aurasma Augmented Reality) ขึ้น เป็นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการในการเรียนรู้ผ่านโทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์ที่เป็นการผสมผสานระหว่างโลกแห่งความจริงเข้ากับโลกเสมือนจริง ช่วยให้เกิดการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน เยาวชน และผู้ปกครองที่สนใจ ให้สามารถเข้าถึงการอ่านได้อย่างง่ายดาย สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายที่คาดหวังไว้ว่าจะมีผู้เรียนในโรงเรียนได้เข้ามาใช้ ทั้งร้อยละ 100 และบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยที่ครูผู้สอนจะทำหน้าที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการอ่านด้วยตนเอง

เทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

โทรศัพท์ 073-223-666 โทรสาร 073-215-675, 073-244-292

ประชากร

61,213 คน (ชาย 28,992 คน หญิง 32,221 คน)

พื้นที่

19.4 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 40 ชุมชน)

รายได้

528,782,937.69 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

495,821,376.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายพงษ์ศักดิ์ ยิ่งชนม์เจริญ	นายกเทศมนตรีนครยะลา
2. นายเสริมวิทย์ ลิขิตกำจร	ประธานสภาเทศบาลนครยะลา
3. นายกฤษทวีฏ ฤทธิรงค์	ปลัดเทศบาลนครยะลา

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 20 คน

หญิง จำนวน 5 คน

เทศบาลนครยะลา เน้นการบริหารงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ภายใต้คำขวัญ การบริหาร **“สร้างเมืองให้น่าอยู่ สร้างความรู้สู่มวลชน สร้างสังคมให้โปร่งใส สร้างสานใจ ร่วมพัฒนา นครยะลาสู่สากล”** เพื่อให้เมืองยะลา มีความเจริญทุกด้านอย่างสมดุล ทั้งด้าน การศึกษา ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ เศรษฐกิจ และการบริหารงาน โดยนำจุดเด่นหรือ ต้นทุนเดิมของเมืองยะลา 5 ทุน คือ ทุนความสะอาด ทุนความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทุนด้าน สิ่งแวดล้อมเมือง ทุนด้านการศึกษา และทุนวัฒนธรรม มาปรับเปลี่ยนการพัฒนาเมืองยะลาภายใต้ แนวทาง **“3R”** คือ **Restructure** การปรับโครงสร้างเมืองด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และด้านการ ขนส่งและคมนาคม **Repositioning** การวางตำแหน่งเมือง ตั้งเป้าหมายให้ยะลาเป็นเมืองแห่ง ความสมานฉันท์ (Harmonized City) สร้างยะลาให้เป็นจุดศูนย์กลาง (Hub) ของวัฒนธรรม มลายู การสร้างแบรนด์ (Brand) เมืองยะลาโดยสร้าง Product DNA ด้วยเรื่องราว (Story) ที่นำเสนอภาพลักษณ์เชิงบวกให้แก่เมืองยะลา และ **Reimage** การเปลี่ยนภาพลักษณ์ของ นครยะลาเสียใหม่ โดยปรับเปลี่ยนด้วยการ Re-thinking ปรับเปลี่ยนความคิดและทัศนคติที่มีต่อ เทศบาลนครยะลา Re-freshment ปรับเปลี่ยนเมืองให้มีชีวิตชีวา และ Re-event จัดกิจกรรม ระดับชาติหรือนานาชาติในพื้นที่ ซึ่งดำเนินการขับเคลื่อนโดยยึดแนวทางการดำเนินงานผ่านความ ร่วมมือจากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม แม้จะมีข้อจำกัดในเรื่องของ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ก็ตาม

เทศบาลนครยะลาได้นำแนวคิดการสร้างเครือข่ายมาใช้ในการบริหารงานเชิงพัฒนาและ บูรณาการ ใช้หลักการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรที่ทำงานพึ่งพากันมากกว่าการแข่งขัน โดย ทำงานร่วมกันในรูปแบบของการเป็นหุ้นส่วน (Partner) ซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ทุกเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน ให้อิสระในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของเครือข่าย อย่างเท่าเทียม มีการประสานงาน ติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่าย เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารได้อย่างทั่วถึง สร้างความเข้าใจในการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสิ่งสำคัญ ที่เทศบาลนครยะลาให้ความสำคัญถึงการทำงานของเครือข่าย คือ การเคารพในการทำงานของ ทุกภาคส่วน มอบความไว้วางใจในการทำงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและ ผลสำเร็จที่กำหนด โดยได้ดำเนินการและจัดการเครือข่าย ดังนี้

1. ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม เทศบาลนครยะลาได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ สถาบันการศึกษาในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค จนถึงระดับชาติและต่างชาติ เช่น การบริหารอุทยาน การเรียนรัฐยะลา (TK Park) เครือข่ายเยาวชน “ต้นกล้าคุณภาพ” สมาเด็กและเยาวชน ออร์เคสตร้า

เยาวชนเทศบาลนครยะลา และค่ายฟุตบอลเยาวชน เป็นต้น ด้านการอนุรักษ์สืบสานประเพณี วัฒนธรรม เทศบาลนครยะลาได้ใช้จุดเด่นของพหุวัฒนธรรม และองค์ความรู้ดั้งเดิมของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเครือข่ายการจัดงาน/กิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายครอบคลุมทุกเชื้อชาติศาสนา เช่น งานประเพณีชักพระ ประเพณีไหว้พระจันทร์ กิจกรรมศาสนาสัมพันธ์ (Melayu day @yala) เป็นต้น

2. ด้านความปลอดภัยและความสมานฉันท์ เทศบาลนครยะลาใช้เครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมในการทำงานร่วมกันเพื่อรักษาความปลอดภัย รวมถึงส่งเสริมความรัก ความสามัคคีในสังคมให้กับประชาชน กิจกรรมที่ส่งเสริมให้อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ อาทิ ชุดลอกแก้มลิงบริเวณบึงแบะมาและก่อสร้างสันเขื่อนเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาน้ำท่วม การสร้างเครือข่ายการดูแลรักษาความปลอดภัยภาคประชาชน ในการจัดตั้งชุดปฏิบัติการ (ขป.) ดูแลรักษาความปลอดภัยในเมืองยะลา กิจกรรมธรรมสังฆจร ออร์เคสตราเยาวชนเทศบาลนครยะลา เยาวชนรักท้องถิ่น ฯลฯ

3. ด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครยะลามีเป้าหมายการพัฒนาเมืองให้เป็น “นครแห่งสวน” มีความร่มรื่น สร้างอากาศที่ดีในเมือง จึงได้สร้างเครือข่ายในทุกภาคส่วนในการร่วมกันปลูกต้นไม้ที่มีลักษณะของสวนล้อมเมืองและสวนในเมือง พร้อมกับสร้างเครือข่ายดูแลรักษาสวนสิ่งแวดล้อม โดยใช้วิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน ให้ชุมชนนำร่องการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังได้จัดระเบียบถนนและทางเท้า การร่วมกันลดปริมาณขยะ รักษาความสะอาดและจัดระเบียบบ้านเมืองให้คงเอกลักษณ์เมืองยะลา “สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย”

4. ด้านสุขภาพ สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสุขภาพให้กับประชาชนในเมืองยะลา ทั้งถึงทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา โดยได้จัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพในการดูแลและส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันและควบคุมโรคของประชาชน สร้างเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน (อสม.) ทุกชุมชน นอกจากนั้นยังได้จัดให้มีสภาพแวดล้อมอื่นที่สะดวกสบายต่อการดำเนินชีวิต เช่น ระบบสาธารณสุขปโภาค สาธารณูปการที่สะดวก รวดเร็ว และได้มาตรฐานเพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน

5. ด้านเศรษฐกิจ เทศบาลนครยะลาได้สร้างเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจเมือง ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนกลุ่มธุรกิจ SME การจัดตั้งเครือข่ายกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์และ

ภูมิปัญญาของท้องถิ่น โดยเทศบาลนครยะลาสนับสนุนช่องทางการตลาด การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมวัฒนธรรมและฝึกอบรมทักษะฝีมือ นอกจากนี้ได้ร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ กรมทรัพย์สินทางปัญญา พัฒนาและต่อยอดโครงการ Yala Bird City โดยใช้วัฒนธรรมผนวกกับการออกแบบคิดค้นผลิตภัณฑ์และเอกลักษณ์ความเป็นเมืองยะลา (Yala City Branding)

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของเทศบาลนครยะลา ได้แก่

โครงการศาสนาสัมพันธ์ (Melayu day@yala)

จังหวัดยะลาเป็นหนึ่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่แม้จะประสบกับเหตุการณ์ความไม่สงบ แต่ประชาชนในพื้นที่ดำเนินชีวิตด้วยวิถีและวัฒนธรรมมลายูมาอย่างยาวนาน ทั้งในเรื่องของ วัฒนธรรม ประเพณี ภาษา อาหารและการแต่งกาย ที่มีเอกลักษณ์อันโดดเด่นและผสมผสานกันอย่างกลมกลืน จึงนับเป็นอัตลักษณ์อย่างหนึ่งของจังหวัดยะลา เป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมและเป็นเอกลักษณ์ที่ควรค่าแก่การดำรงไว้สืบไป ประกอบกับเทศบาลนครยะลาได้มีนโยบายให้เมืองยะลาเป็นเมืองแห่งความสมานฉันท์ (Harmonized City) ให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างสันติสุข เทศบาลนครยะลาจึงได้ริเริ่มจัดกิจกรรมส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมมลายูเป็นเมืองแรกของประเทศไทย ทั้งนี้วัฒนธรรมมลายูครอบคลุมแหลมมลายู ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนประชากรกว่า 300 ล้านคน เทศบาลนครยะลาจึงมีแนวคิดในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคม รวมถึงเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศในการร่วมกันจัดโครงการมลายูเดย์ ออฟ ยะลา โดยมุ่งหวังให้เทศบาลนครยะลาเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมมลายูในอนาคต

โครงการมลายูเดย์ ออฟ ยะลา เริ่มจัดครั้งแรกเมื่อปี 2557 โดยร่วมกับภาคส่วนต่างๆ เช่น กระทรวงวัฒนธรรม อบ.จ.ยะลา สถานกงสุลใหญ่มาเลเซียและอินโดนีเซีย ประจำจังหวัดสงขลา สถานศึกษา ผู้นำศาสนา นักร้อง นักแสดง และประชาชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ฯลฯ จัดกิจกรรม เช่น สัมมนาวិชาการโลกมลายู การแข่งขันทักษะทางวิชาการ การประกวดกล่าวสุนทรพจน์ การประกวดเพลงอนชืด การแข่งขันเล่านิทานประกอบท่าทาง การประกวดว่าว ขบวนวัฒนธรรมมลายู และกิจกรรมอื่นๆ และจากการติดตามและสรุปผลการดำเนินงานจากเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ในปีถัดมาจึงได้เสริมกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจในวิถี “โลกมลายู” เพื่อรวบรวมและ

เผยแพร่วัฒนธรรมมลายูให้ประชาชนได้รับรู้ เข้าใจและเกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม เสริมสร้างให้ประชาชนอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างปกติสุข และเกิดความสมานฉันท์อย่างยั่งยืน

เครือข่ายการดำเนินงานโครงการมลายูเดย์ ออฟ ยะลา ประกอบด้วย ภาคส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

- ภาครัฐ ประกอบด้วย เทศบาลนครยะลา กระทรวงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวและกีฬา สถานกงสุลใหญ่มาเลเซีย ประจำจังหวัดสงขลา สถานกงสุลใหญ่อินโดนีเซีย ประจำจังหวัดสงขลา ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำ จังหวัดยะลา, บัตตานิ, นราธิวาส มหาวิทยาลัยอูตรประเทศมาเลเซีย มหาวิทยาลัยและสถานศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 55 โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เป็นต้น
- ภาคเอกชน ประกอบด้วย สมาพันธ์องค์การนักเขียนแห่งชาติมาเลเซีย หอการค้าจังหวัดยะลา มูลนิธิมะทา มูลนิธิเพื่อสันติ ชมรมตาดีกา จังหวัดยะลา ผู้ประกอบการ/ร้านค้า ฯลฯ
- ภาคประชาสังคม ประกอบด้วย สมาคมโลกมลายูโลกอิสลาม ผู้นำศาสนา พิพิธภัณฑสถานเมืองกือเม็ง ตัวแทนชุมชน

ในกระบวนการดำเนินงาน เทศบาลนครยะลาจะเป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการประสานงานและเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนกระบวนการและการทำงานของเครือข่าย จัดประชุมเครือข่ายการดำเนินงานทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาสังคม เพื่อร่วมกันวางแผน ชี้แจงเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรมให้เครือข่ายทราบ พร้อมกำหนดรูปแบบการดำเนินกิจกรรมและเครือข่ายแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไปดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรมมลายู และเป้าหมายการดำเนินงาน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดกิจกรรมเป็นฝ่ายต่างๆ และแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อให้การดำเนินกิจกรรม ฯ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ลดความซ้ำซ้อน เกิดการบูรณาการร่วมกัน มีการประสานงานทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในส่วนการประชาสัมพันธ์กิจกรรมได้รับความร่วมมือทั้งในส่วนของเทศบาลนครยะลาเองและประชาสัมพันธ์โดยเครือข่ายการดำเนินงานทั้งในและต่างประเทศหลายช่องทาง เช่น

ป้ายโฆษณา จอ LED รายการโทรทัศน์ สถานีวิทยุ เสียงตามสาย รถประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ และสื่อโซเชียลเน็ตเวิร์คต่างๆ ภายหลังการจัดงานเทศบาลได้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมโดยการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่และประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมในด้านต่างๆ เช่น ด้านกิจกรรมวิชาการ ด้านการจัดนิทรรศการ ด้านการบริหารและการจัดกิจกรรม รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะ มาสรุปและประมวลผลเพื่อรายงานต่อผู้บริหารและเครือข่ายให้ทราบถึงผลสรุป ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานกิจกรรมในครั้งถัดไปให้ดียิ่งขึ้น

จากความร่วมมือร่วมใจของเครือข่ายการทำงานต่างๆ ทำให้โครงการมลายูเดย์ ออฟ ยะลา ได้รับความสนใจจากประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และพื้นที่อื่นๆ อย่างมากมาย และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โครงการมลายูเดย์ ออฟ ยะลา ทำให้เกิดกิจกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจมากมาย ได้แก่ ขบวนแห่วัฒนธรรมมลายู ซึ่งได้ท่างายจากพื้นที่ไปนาน เป็นการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมมลายูให้คนรุ่นหลังเกิดการรับรู้และสืบทอดประเพณี นอกจากความสวยงามแล้วก็มีประเพณี วัฒนธรรมของต่างประเทศอย่างมาเลเซียและอินโดนีเซียร่วมอยู่ในขบวนแห่ด้วย เช่น ขบวนแห่ช้าง ขบวนแห่กบ ขบวนบุหงารายา ขบวนขันหมาก แต่งงาน พิธีสู่นัต ฯลฯ สัมมนาทางวิชาการ ทั้งปาลูกกาพิเศษ และนำเสนอบทความทางวิชาการเพื่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานความเป็นมาของชาติพันธุ์ อารยธรรมมลายู ภาษามลายู กิจกรรมเสวนาโต๊ะกลม เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือโลกมลายูโลกอาเซียน การแข่งขันทักษะทางวิชาการ การจัดนิทรรศการเป็นสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ภาษา การแต่งกาย ภาพวาด วัตถุโบราณ สาธิตการทำอาหารและขนมพื้นเมืองของมลายู 13 รายการ การจัดแสดงว่า สาธิตการทำวาว และประกวดว่าวประเภทต่างๆ การจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ฮาลาลจากผู้ประกอบการกว่า 100 ร้านค้า รวมทั้งการแสดงบนเวที ขบร้อง การละเล่นตามประเพณีผสมผสานทั้ง ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

นอกจากนี้แล้ว ทำให้เกิดเครือข่ายการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาสังคม ทั้งในและต่างประเทศ ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจในวัฒนธรรมของมลายู รวมไปถึงวัฒนธรรมแต่ละศาสนาทั้งไทยพุทธ ไทยเชื้อสายจีน ทำให้เกิดความปรองดอง มีความสมานฉันท์กัน เห็นได้จากไม่ว่าจะเป็นชาวไทยพุทธ จีนหรือมุสลิมต่างเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมกันนั้นในปีล่าสุดได้มีการเปลี่ยนชื่อโครงการจาก มลายูเดย์ ออฟ ยะลา เป็น “Melayu day @ yala” เพื่อเปิดโอกาสและส่งเสริมให้จังหวัดอื่นๆ ได้จัดงานในลักษณะเดียวกันนี้ โดยเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง

ได้จัดงานมลายูเดย์ ในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล ต่อยอดและสานต่อการจัดกิจกรรม Melayu day @ yala ต่อจากเทศบาลนครยะลา โดยเทศบาลนครยะลาได้ตั้งเป้าหมายว่าในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปจะเชิญประเทศบรูไนเข้ามาร่วมเป็นเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมด้วย ซึ่งในอนาคตเทศบาลนครยะลาได้ตั้งเป้าหมายให้เมืองยะลา เป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมมลายู ทั้งประเพณี วัฒนธรรม และภาษามลายูที่จะกลายเป็นภาษาอาเซียนต่อไป นับได้ว่าเป็นการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างแท้จริง

โครงการบริหารจัดการน้ำในเขตเทศบาลนครยะลา

เทศบาลนครยะลา มีสภาพเป็นพื้นที่ลุ่มมีภูเขาล้อมรอบ ฝั่งตะวันตกมีแม่น้ำปัตตานี ไหลผ่านตัวเมืองยะลาเป็นระยะทางยาวกว่า 16 กิโลเมตร ตั้งแต่เรือน้ำกลางจังหวัดยะลา จนถึงบ้านจารู (ตลาดเก่า) ส่วนฝั่งด้านตะวันออกมีบึงแบะมา ซึ่งเป็นบึงธรรมชาติที่รองรับน้ำจากตัวเมืองยะลา เขตเทศบาลเมืองสะเตงนอก เขตเทศบาลตำบลบุดี ฯลฯ มารวมกัน ทำให้โอกาสการเกิดปัญหาน้ำท่วมในตัวเมืองยะลามีสูงเหมือนกับเมืองอื่นๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำ โดยในอดีตได้เกิดปัญหาน้ำท่วมแทบจะทุกปี นำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ที่อยู่อาศัยและพื้นที่การเกษตรของประชาชนได้รับความเสียหาย อีกทั้งในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมา เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ โดยเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ ส่งผลให้ปริมาณฝนลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ในบางปีเขตเทศบาลนครยะลาเกิดภัยแล้ง น้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคมีไม่เพียงพอ สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนอย่างมาก ดังนั้น ปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งจึงเป็นปัญหาที่เทศบาลนครยะลาให้ความสำคัญมาอย่างต่อเนื่องโดยได้มีการวางแผนป้องกันน้ำท่วมและภัยแล้งแบบครบวงจร โดยเครือข่ายในพื้นที่ร่วมกัน ด้วยข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณในการดำเนินงาน เนื่องจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ต้องใช้ทรัพยากรในการก่อสร้างจำนวนมาก และใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ อีกทั้งบริเวณต้นน้ำและทางไหลของน้ำติดต่อกับเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ จึงต้องมีการบูรณาการและสร้างเครือข่ายการดำเนินงานป้องกันน้ำท่วมและภัยแล้งร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ

เทศบาลนครยะลาจึงได้จัดทำโครงการบริหารจัดการน้ำ ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2554 จนถึงปัจจุบัน โดยสร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม เพื่อร่วมกันป้องกัน แก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง พร้อมกับสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครยะลา และพื้นที่ใกล้เคียง

เครือข่ายการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการน้ำในเขตเทศบาลนครยะลา ประกอบด้วยภาคส่วนที่สำคัญได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

- ภาครัฐ ประกอบด้วย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตเขื่อนบางลางจังหวัดยะลา กรมอุตุนิยมวิทยา กรมทรัพยากรน้ำ สำนักงานชลประทานจังหวัดยะลา สำนักงานชลประทานจังหวัดปัตตานี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เป็นต้น
- ภาคเอกชน ประกอบด้วย มูลนิธิแม่ทับทิม มูลนิธิแม่กอเหนี่ยว มูลนิธิมีสยิดกลางจังหวัดยะลา วิทยุชุมชน ฯ
- ภาคประชาสังคม ประกอบด้วย เครือข่าย Big Cleaning ตัวแทนชุมชน

ในขั้นตอนการดำเนินงาน เทศบาลนครยะลาได้เตรียมแนวทางดำเนินงานไว้ 2 กรณี คือ กรณีน้ำท่วม และกรณีภัยแล้ง

1. กรณีน้ำท่วม มีกระบวนการดำเนินงานดังนี้

1.1 การเตรียมการป้องกันน้ำท่วม โดยสำรวจเส้นทางท่อไหลของน้ำและจุดที่มีปัญหาในการระบายน้ำตลอดเส้นทางความยาวของคลองระบายน้ำหลัก ประชุมเครือข่ายดำเนินงานเพื่อวางแผนปฏิบัติการป้องกันน้ำท่วม และดำเนินการตามแผนปฏิบัติการร่วมกับเครือข่าย

1.2 การเตรียมการเมื่อฝนเริ่มตกหนัก เริ่มต้นจากตรวจสอบสภาพอากาศจากภาพถ่ายดาวเทียม ของกรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อพยากรณ์สภาพอากาศ ตรวจสอบปริมาณน้ำฝนเพื่อใช้เป็นข้อมูลคาดการณ์ล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำ จากนั้นประสานงานกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตเขื่อนบางลางจังหวัดยะลา สำนักงานชลประทานจังหวัดยะลาและปัตตานี เพื่อกำหนดสัดส่วนการกักเก็บ-ปล่อยน้ำจากเขื่อนฯ โดยให้ระดับน้ำมีความสมดุลกัน

1.3 การดำเนินการเมื่อเกิดน้ำท่วม ให้ประกาศแจ้งเตือนอุทกภัยแก่ประชาชนในพื้นที่ โดยใช้สื่อต่างๆ และดำเนินการตรวจสอบสภาพการไหลของน้ำในคลอง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสิ่งกีดขวางทางเดินน้ำ จากวัชพืช กิ่งไม้ เศษขยะอื่นๆ จากนั้นจัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหามหาภัย ตลอด 24 ชั่วโมง ร่วมกับจังหวัดยะลา สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

ยะลา องค์การบริหารจังหวัดยะลา เทศบาลเมืองสะเตงนอก เทศบาลตำบลบูดี เทศบาลตำบลท่าสาป มูลนิธิต่างๆ และจัดเตรียมบุคลากร รถยนต์และเรือที่จะเข้าช่วยเหลือขนย้ายสิ่งของ แจกจ่ายอาหาร เครื่องดื่มและยารักษาโรค

1.4 การติดตามและรายงานสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เทศบาลมีการประชุมติดตามและรายงานสถานการณ์น้ำท่วมเป็นระยะๆ พร้อมทั้งประกาศแจ้งให้กับประชาชนรับทราบ ในส่วนการเยียวยาผู้ประสบสาธารณภัย เทศบาลนครยะลา ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดยะลาในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม

2. กรณีภัยแล้ง มีกระบวนการดำเนินงานดังนี้

2.1 การดำเนินการเมื่อเกิดภัยแล้ง เทศบาลจะมีประกาศแจ้งเตือนภัยแล้ง และขอความร่วมมือประชาชนให้ประหยัดน้ำในการใช้น้ำอุปโภคและบริโภค ผ่านทางสื่อต่างๆ และจัดประชุมภาคส่วนต่างๆ ทั้งการไฟฟ้าฝ่ายผลิต เขื่อนบางลาง สำนักงานชลประทาน ผู้สื่อข่าวและตัวแทนชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และประสานงานกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิต เขื่อนบางลาง สำนักงานชลประทานจังหวัดยะลาและปัตตานี ในการกักเก็บ-ปล่อยน้ำ เพื่อให้มีปริมาณน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคที่เพียงพอ พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ร่วมกับจังหวัดยะลา สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดยะลา สำนักงานชลประทานจังหวัดยะลา และปัตตานี การไฟฟ้าฝ่ายผลิต เขื่อนบางลาง เทศบาลข้างเคียง และจัดเตรียมรถบรรทุกน้ำ และจุดบริการน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภค แก่ประชาชนในพื้นที่

2.2 การติดตามและรายงานสถานการณ์อย่างใกล้ชิด มีการประชุมติดตาม และรายงานสถานการณ์ภัยแล้ง พร้อมทั้งประกาศแจ้งให้กับประชาชนรับทราบ ในส่วนการเยียวยาผู้ประสบสาธารณภัย เทศบาลนครยะลา ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดยะลาในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง

การจัดทำโครงการบริหารจัดการน้ำในเขตเทศบาลนครยะลาภายใต้การบริหารงานแบบเครือข่ายนี้ ได้ก่อให้เกิดโครงการต่างๆ ที่ทำให้การบริหารจัดการน้ำเกิดประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การขุดลอกลำน้ำคลองแบแบมา คลองอุเทน คลองตาย และคลองบางโอบ ทำให้ลำน้ำกว้างและลึกขึ้น ไม่มีวัชพืชและขยะกีดขวางการไหลของน้ำ น้ำในคลองไหลได้สะดวกและสามารถระบายน้ำได้อย่างรวดเร็ว

2. ขุดแก้มลิงรองรับน้ำ เพื่อเป็นแหล่งรองรับน้ำจำนวนมากก่อนระบายลงสู่แม่น้ำปตตานี แก้ไขปัญหาหน้าท่วม และเป็นแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ไว้ใช้ประโยชน์ในช่วงฤดูแล้ง
3. โครงการก่อสร้างท่อลำเลียงน้ำขนาดใหญ่ใต้พื้นถนน เพื่อวางระบบการระบายน้ำใต้พื้นถนนให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่ ซึ่งขณะนี้ดำเนินการแล้วเสร็จทั้ง 6 เส้นทาง ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหาหน้าท่วมได้เป็นอย่างดี
4. โครงการก่อสร้างประตูประบายน้ำและติดตั้งเครื่องสูบน้ำ เพื่อให้สามารถระบายน้ำได้รวดเร็วกว่าเดิม และสูบน้ำออกจากประตูประบายน้ำ ในกรณีที่น้ำในแม่น้ำปตตานีมีระดับที่สูงกว่า
5. โครงการเสริมคันป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำปตตานี เพื่อป้องกันน้ำท่วมจากระดับน้ำในแม่น้ำปตตานีที่เพิ่มสูงขึ้นและไหลป่าเข้าสู่บ้านเรือนของประชาชน
6. การจัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาหน้าท่วมและภัยแล้ง โดยเทศบาลนครยะลา ได้ร่วมกับเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชน จัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาหน้าท่วมและภัยแล้ง เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหา และเกิดการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งการจัดเตรียมและระดมทรัพยากรในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย เช่น รถยนต์ เรือ อาหารและยารักษาโรค รวมถึงจัดบริการน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภค ในกรณีเกิดภัยแล้ง ทำให้การแก้ไขปัญหาหน้าท่วมและภัยแล้ง เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสถานการณ์คลี่คลายได้อย่างรวดเร็ว

ผลจากการดำเนินโครงการบริหารจัดการน้ำในเขตเทศบาลนครยะลา ได้นำไปสู่ระบบการป้องกันน้ำท่วมและภัยแล้งอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ประชาชนมีน้ำไว้ใช้อุปโภคและบริโภคในฤดูแล้งได้เป็นอย่างดี มีสวนสาธารณะที่จะเป็นปอดของเมืองแห่งใหม่ การแก้ไขปัญหาหน้าท่วมช่วงบริเวณจุดต่างๆ สามารถลำเลียงน้ำระบายลงคลองได้อย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ โดยในปี 2557 ถือเป็นบทพิสูจน์การป้องกันน้ำท่วมของเมืองยะลาได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นช่วงฤดูฝนประกอบกับมีมรสุม ทำให้มีฝนตกหนักต่อเนื่องหลายวัน จนทำให้ปริมาณน้ำในเขื่อนบางลางเกินปริมาตรในการกักเก็บ จึงจำเป็นต้องระบายน้ำออก ส่งผลให้ตัวเมืองยะลาต้องรับน้ำเป็น 2 เท่า จากปริมาณน้ำฝนที่ตกอยู่และน้ำจากการปล่อยของเขื่อนฯ แต่ด้วยระบบการระบายที่ได้เตรียมการไว้ ทำให้สามารถระบายน้ำและสูบน้ำออกจากพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว มีเพียงบางจุดเท่านั้นที่น้ำท่วมขังเล็กน้อย แต่ก็สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และแม้ว่าในปี 2558 ที่ผ่านมามีน้ำ

เกิดปัญหาน้ำท่วม แต่กลับมีปัญหามัน้ำแล้งเข้ามาแทน แต่การรักษาสมดุลในการกักเก็บ-ปล่อยน้ำ ทำให้มีปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และใช้ในพื้นที่การเกษตร จนกลายเป็น Model การสร้างเครือข่ายป้องกัน แก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งของเมืองยะลา สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับเมืองอื่นๆ นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะภูมิประเทศของเมืองนั้นๆ ต่อไป

โครงการปั่นแลนิง ยลเมืองยะลา

ความสะอาด บ้านเมืองเป็นระเบียบเรียบร้อย และผังเมืองมีความสวยงามมีลักษณะเป็น ไยแมงมุม มีวงเวียนเป็นศูนย์กลางของเมืองซ้อนกัน 3 วง ถือเป็นจุดเด่นของเทศบาลนครยะลา และสิ่งที่ถือเป็นนวัตกรรมของการออกแบบผังเมืองยะลา นั่นคือ “เลนจักรยาน” (Bike Lane) ที่มีการกันช่องทางจักรยานแยกออกจากช่องทางรถยนต์ รถจักรยานยนต์อย่างชัดเจน แสดงให้เห็นถึง วิสัยทัศน์ของผู้นำในอดีตที่มุ่งหวังให้เกิดประโยชน์ในการใช้สอยในระยะยาวแก่คนทุกกลุ่มวัย ถึงแม้ว่าในขณะนั้นสภาพการจราจรมีความคล่องตัวมากกว่าในปัจจุบัน

ปัจจุบันกิจกรรมปั่นจักรยานเป็นที่นิยมของคนไทยมาก นับตั้งแต่กิจกรรม Bike for Mom ที่จุดประกายให้คนหันมาใส่ใจสุขภาพมากขึ้น เกิด “สิงห์นักปั่น” ทั้งที่เป็นมืออาชีพ มือสมัครเล่นมากมายทั่วประเทศ โดยมีเป้าหมายเดียวกัน คือ การมีสุขภาพที่แข็งแรง ประกอบกับ สถานการณ์เมืองยะลาในปัจจุบันมีความสงบปลอดภัย ทำให้เทศบาลนครยะลาเล็งเห็นพลังของกลุ่มของนักปั่นจักรยานที่แม้จะมีความหลากหลายของเชื้อชาติ ศาสนา ช่วงอายุที่มีตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ ไปจนกระทั่งผู้สูงอายุ แต่นักปั่นเหล่านี้กลับแสดงพลังของความสามัคคี การให้ความช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน เทศบาลนครยะลาจึงได้ขับเคลื่อนกิจกรรมการปั่นจักรยานอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรม เมืองปั่นได้ เมืองปั่นดี ที่รณรงค์ให้ประชาชนหันมาใช้จักรยานในชีวิตประจำวันมากขึ้น เช่นเดียวกับพนักงานในสำนักงานเทศบาลที่มีการปั่นจักรยานมาทำงานเพิ่มขึ้น เกิดการรวมกลุ่มเป็นชมรม จักรยานเทศบาลนครยะลา นำไปสู่การขับเคลื่อนกิจกรรมปั่นจักรยานในรูปแบบต่างๆ ร่วมกัน อาทิ โครงการปั่นปลูกป่า ปั่นจักรยานและร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม ลดพลังงาน ลดโลกร้อน รักษาสิ่งแวดล้อมและถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 88 พรรษา 5 ธันวาคม 2558

จากการรวมกลุ่มของนักปั่นในการทำกิจกรรมร่วมกันและพัฒนาพื้นที่อย่างสร้างสรรค์ ทำให้เทศบาลนครยะลามีความมุ่งมั่นที่จะสร้างพลังภาคประชาชน โดยอาศัยกิจกรรมปั่นจักรยาน

เป็นสื่อกลางในการรวมตัว สร้างความเชื่อมั่นให้เกิดในพื้นที่ จึงได้กำหนดจัดกิจกรรม “ปั่นแลนิง ยลเมืองยะลา” เพื่อส่งเสริมการใช้จักรยาน เล่นจักรยาน และเพื่อส่งเสริมและปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของเทศบาลนครยะลาในทัศนคติของคนทั่วประเทศให้เป็นไปในเชิงบวก สร้างความมั่นใจให้แก่นักท่องเที่ยว สร้างเครือข่ายการทำงานทั้งหน่วยงานราชการ เอกชน ภาคประชาสังคม แสดงให้เห็นถึงศักยภาพด้านบวกของพื้นที่ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มิได้เป็นอุปสรรคต่อการรวมพลังสร้างความดี ความสามัคคีของทุกกลุ่ม ทุกเครือข่าย และกิจกรรมนี้จะเป็นกิจกรรมที่ผลักดันให้จักรยานเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตในปัจจุบัน ผลักดันให้เกิดโครงการพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการ สร้างความเชื่อมั่นกลับคืนสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยพลังที่ยิ่งใหญ่ของประชาชนและเครือข่ายทุกภาคส่วน

กิจกรรมปั่นแลนิง ยลเมืองยะลา ได้จัดขึ้นเมื่อวันอาทิตย์ที่ 6 มีนาคม 2559 โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานรัฐ เอกชน และภาคประชาชน เช่น จังหวัดยะลา โรงเรียนอาชีวศึกษา ผดุงประชายะลา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ หน่วยเฉพาะกิจยะลา 16 สถานีตำรวจภูธร จังหวัดยะลา สถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา กลุ่มอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อปพร. โรงพยาบาลยะลา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยะลา เนชั่นทีวี บริษัทหิมิตซูบิชิ มูลนิธิต่างๆ และเครือข่ายชมรมจักรยานในจังหวัดยะลา 34 เครือข่าย เป็นต้น โดยเครือข่ายได้ประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดรูปแบบ แนวทางการทำงาน สำรวจเส้นทางการปั่นจักรยาน ประชาสัมพันธ์ และร่วมกันดำเนินการในวันที่จัดกิจกรรม เส้นทางการปั่นได้กำหนดให้ผ่านเทศบาลนครยะลา ชุมชนเมืองเก่า เมืองเก่าท่าสาป ซึ่งเป็นจุดรวมสถาปัตยกรรมพื้นบ้าน ต่อเนื่องไปถึงถ้ำศิลาป้อ ถ้ำเสือ วัดคูหาภิมุข ถนนเลียบบแม่น้ำปัตตานี ตึกสายรุ้ง สถานีรถไฟยะลา รวมระยะทางทั้งสิ้น 31 กิโลเมตร ซึ่งมีผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 5,500 คน นับว่ากิจกรรมประสบความสำเร็จทั้งสถิติจำนวนผู้เข้าร่วม และคุณค่าที่เกิดขึ้นทั้งในเชิงสังคม คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกศาสนา ได้ร่วมกิจกรรมกันโดยไม่มีการแบ่งแยก ความสามัคคีและความมีน้ำใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ได้ช่วยเหลือกัน ในเชิงวัฒนธรรมโดยเส้นทางการบินเป็นเส้นทางที่ผ่านชุมชน ผ่านเมืองเก่าของจังหวัดยะลา ทำให้ตลอดเส้นทางนักปั่นจะได้เห็นวิถีชุมชน ร่องรอยแห่งอารยธรรมของท้องถิ่น สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในเชิงเศรษฐกิจ ทำให้ร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรม หรือร้านจำหน่ายจักรยาน ร้านซ่อมจักรยาน และธุรกิจเกี่ยวเนื่อง ได้รับผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจร่วมกัน ประชาชนในพื้นที่ได้กลับไปท่องเที่ยวหลังจากห่างหายไปเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น และนักท่องเที่ยวได้เห็นจังหวัดยะลาในอีกมุมมองหนึ่งที่แตกต่างออกไป

เทศบาลเมืองลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000
โทรศัพท์ 053-511-013 โทรสาร 053-511-092

ประชากร

12,516 คน (ชาย 5,755 คน หญิง 6,761 คน)

พื้นที่

6 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 17 ชุมชน)

รายได้

92,771,879.03 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

182,409,327.24 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายประภัสร์ ภูเจริญ	นายกเทศมนตรีเมืองลำพูน
2. นายธีระศักดิ์ เล่าห์รอดพันธ์	ประธานสภาเทศบาลเมืองลำพูน
3. นายฉัตรกุล ชื่นสุวรรณกุล	ปลัดเทศบาลเมืองลำพูน

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 14 คน

หญิง จำนวน 3 คน

เทศบาลเมืองลำพูน ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ซึ่งเป็นเมืองเก่าที่มีอายุกว่า 1,400 ปี จึงมุ่งเน้นการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าให้คงเสน่ห์ ควบคู่ไปพร้อมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีกินดีภายใต้วิถีความพอเพียง ทั้งนี้ เทศบาลยึดมั่นในหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้การบริหารงานมีธรรมาภิบาล โดยมีแนวทางการบริหารงาน ดังนี้

หลักนิติธรรม เทศบาลออกเทศบัญญัติให้ทันสมัยและเป็นธรรมเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และมีการบังคับใช้ภายใต้ความเสมอภาค เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ

หลักคุณธรรม เทศบาลยึดมั่นในความถูกต้อง ซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ อดทน และมีระเบียบวินัย รวมทั้งให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค

หลักความโปร่งใส เทศบาลเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา มีช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีช่องทางให้ประชาชนสามารถตรวจสอบเทศบาลได้

หลักการมีส่วนร่วม เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของเทศบาลในทุกขั้นตอน ทั้งการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การลงมือปฏิบัติ การประเมินผล และการตรวจสอบ

หลักความรับผิดชอบ เทศบาลมุ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชน ใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ

หลักความคุ้มค่า เทศบาลมุ่งเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยใช้ทรัพยากรและงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่

เครือข่ายการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเมืองเก่าลำพูน

“เครือข่ายการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเมืองเก่าลำพูน” เป็นกิจกรรมที่ต่อยอดมาจากโครงการอนุรักษ์เรือนพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนและโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมเมืองเก่าลำพูน ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามแผนแม่บทและผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนาบริเวณเมืองเก่าลำพูน เทศบาลเมืองลำพูนเป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อน

การดำเนินงาน และประสานเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมภายใน และภายนอกจังหวัดให้เข้ามาเป็นแนวร่วมในการดำเนินงาน กระทั่งก่อเกิดเป็น “เครือข่ายการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเมืองเก่าลำพูน” ขึ้น

ภาคีเครือข่ายการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเมืองเก่าลำพูน ประกอบด้วย

ส่วนราชการ จังหวัดลำพูน, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดลำพูน, ผู้ประกอบกิจการสื่อสาร และโทรคมนาคมในจังหวัดลำพูน, โทรศัพท์จังหวัดลำพูน, การประปาส่วนภูมิภาค, สหกรณ์จังหวัดลำพูน, สถานีตำรวจภูธร จังหวัดลำพูน และอำเภอเมืองลำพูน

ชุมชน ชุมชนในเขตเทศบาลทั้ง 17 ชุมชน ประกอบด้วย ประธานและคณะกรรมการชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชน กลุ่มแม่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, เครือข่ายชุมชนบ้านเก่าลำพูน และศิลปินชาวลำพูน

วัด วัดสันป่ายางหลวง

สถาบันการศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน 4 แห่ง, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพ, มหาวิทยาลัยแม่โจ้, มหาวิทยาลัยพะเยา และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ การดำเนินงานของเครือข่ายมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การสร้างคุณค่าเมืองลำพูนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามรอยศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเครือข่ายได้ดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 7 กิจกรรมด้วยกัน ได้แก่

1. การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์เมืองเก่า

เทศบาลเมืองลำพูนมุ่งปลูกฝังจิตสำนึก ความรัก และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในหลายกิจกรรม อาทิ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จัดอบรมคุณครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการอนุรักษ์เมืองเก่าลำพูน และโรงเรียนต่างๆ ในสังกัดเทศบาลจัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่ผู้ปกครองและเด็กนักเรียน ได้แก่ การจัดทำแหล่งเรียนรู้จำลองเรือนพื้นถิ่นและการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เด็กนักเรียนโดยให้คนในชุมชนเป็นวิทยากร, การจัดกิจกรรมอุ้ยส่อนหลานสานสองวัยซึ่งเป็นกิจกรรมให้ปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม และงานหัตถกรรมให้แก่เด็กและเยาวชน

ในพื้นที่, การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของเมืองลำพูน เพื่อพัฒนามัคคุเทศก์น้อย, การจัดทำโครงการ แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมพื้นบ้าน และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากนี้ เทศบาลยังร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เผยแพร่เสน่ห์ และคุณค่าของเมืองเก่าลำพูนโดยการจัดทำวารสาร “Voice Of Lamphun” ที่เล่าเรื่องความเป็นมา ของเมืองลำพูน นโยบายและแนวทางการอนุรักษ์เมืองเก่า, “บ้านเก่า” ที่เป็นมรดกทาง สถาปัตยกรรม และการเป็นเมืองอนุรักษ์ที่ทรงคุณค่าให้ใช้จักรยานในการสัญจร

2. การอนุรักษ์บ้านเก่า เรือนพื้นถิ่น วัด และหอศิลป์ร่วมสมัย

เทศบาลเมืองลำพูน ต้องการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมดั้งเดิมทั้งวัดเก่า อาคารเก่า บ้านเก่า และคุ้มเจ้าในพื้นที่ให้คงอยู่เป็นมรดกของเมือง จึงร่วมกับภาคีเครือข่ายโดยเฉพาะเจ้าของ อาคารและคุ้มเจ้า จัดทำโครงการต่างๆ ได้แก่ การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชนเมืองโดยใช้อาคาร คุ้มเจ้าราชสัมพันธ์มณฑลเพื่อจัดแสดงเรื่องราว ชีวประวัติ ภาพถ่าย สิ่งของเครื่องใช้ของเจ้าผู้ครอง นครลำพูนทั้ง 10 องค์, การจัดทำแหล่งเรียนรู้ชุมชนของจังหวัดเพื่อจัดแสดงแหล่งเรียนรู้เชิง ประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมเมืองโดยใช้คุ้มเจ้ายอดเรือน, การอนุรักษ์เรือนพื้นถิ่นหรือ บ้านโบราณที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของชาวลำพูนโดยมีการขึ้นทะเบียนบ้านเก่าและพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เรือนพื้นถิ่น, การจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบที่อยู่อาศัยและวิถีการอยู่อาศัย โดยสร้างระบบข้อมูลที่อยู่อาศัยเป็นโปรแกรมประยุกต์ และนำโปรแกรม สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) มาจัดทำฐานข้อมูลบ้านเก่า และการปรับปรุงศาลากลางเดิมเป็น ศูนย์วัฒนธรรมร่วมสมัยทริภุญไชย

3. การปรับปรุงภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม

เทศบาลเมืองลำพูน ดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองเก่า กำแพงเมือง คูเมือง คบคู ไปพร้อมกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคใต้ดิน โดยการนำสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ และ สายสื่อสารลงใต้ดิน พร้อมออกแบบเสาไฟฟ้าแบบไร้สาย ทั้งนี้ เทศบาลได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือและได้รับงบประมาณอุดหนุนจากหลายหน่วยงาน อาทิ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน ผู้ประกอบการสื่อสารและโทรคมนาคมในจังหวัดลำพูน โทรศัพท์จังหวัดลำพูน การประปา ส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน และเครือข่ายชุมชนทั้ง 17 ชุมชน

4. การพัฒนาโครงข่ายการเดินทางในเขตเมือง

เทศบาลเมืองลำพูน พัฒนาโครงข่ายการเดินทางในเขตเมืองเก่าโดยจัดให้บริการรถรางสำหรับเยี่ยมชมสถานที่สำคัญและน่าสนใจของเมืองลำพูน พร้อมทั้ง ส่งเสริมให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเดินทางภายในเขตเมืองเก่าโดยใช้จักรยาน ซึ่งเทศบาลอำนวยความสะดวกด้วยการจัดทำเส้นทางจักรยาน จุดจอดจักรยาน และจัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการใช้จักรยานโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สสส.

5. การฟื้นฟูช่างฝีมือท้องถิ่นและการเพิ่มมูลค่าสินค้า

เทศบาลเมืองลำพูน เล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปินเมืองลำพูน จึงร่วมกับกลุ่มศิลปินจัดทำ “โครงการเขียนศิลปิน ทศนศิลป์เมืองลำพูน” ให้เป็นแหล่งรวบรวม จัดแสดง และเผยแพร่ผลงานของศิลปินและครูภูมิปัญญา เพื่อฟื้นฟูช่างฝีมือของเมืองลำพูน

6. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเผยแพร่องค์ความรู้

เทศบาลเมืองลำพูนและภาคีเครือข่ายร่วมกันเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเมืองเก่าผ่านระบบเสียงตามสายแบบไร้สายทางไกลอัตโนมัติ ซึ่งสามารถควบคุมโดยใช้ระบบ Wifi และ Application บนมือถือ รวมทั้งมีการจัดทำ Website เมืองเก่าลำพูน และ Application เพื่อการท่องเที่ยวเมืองเก่าโดยใช้จักรยาน

7. การจัดการการท่องเที่ยวเมืองเก่าให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

เพื่อให้การจัดการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ที่เป็นเมืองเก่า จึงมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อาทิ การรื้อฟื้นการใช้รถบุษบกในงานประเพณี การแห่ขบวนสงฆ์นำพระธาตุหริภุญชัย ประเพณีตานก๋วยสลาก ฯลฯ

“เครือข่ายการท่องเที่ยวมัรดกทางวัฒนธรรมเมืองเก่าลำพูน” ช่วยให้เกิดการอนุรักษ์และต่อยอดวัฒนธรรมที่ดีของเมืองลำพูน โดยสามารถคงไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และเกิดการถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองลำพูนไม่ได้มีเพียงทางกายภาพเท่านั้น แต่รวมถึงประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวลำพูน เมืองลำพูนจึงกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ และก้าวเข้าสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงศาสนาและศิลปวัฒนธรรมตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

จากการดำเนินงานของเครือข่ายการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและพัฒนาเมืองเก่าลำพูน ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2555 จนถึงปัจจุบัน ทำให้เมืองลำพูนได้รับการส่งเสริมให้เป็น 1 ใน 12 เมืองต้องห้ามพลาตัสของไทย และมีการทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างเมืองเก่าในประเทศไทย และต่างประเทศหลายเรื่อง นอกจากนั้น ยังได้รับการสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าอย่างต่อเนื่องจากสถาบันต่างๆ อาทิ สวทท. สสส. ECUP และสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นต้น

เมืองคาร์บอนต่ำนำไปสู่ลำพูนเป็นสุข

ในปี พ.ศ. 2557 เทศบาลเมืองลำพูน ได้ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงเพื่อเข้าร่วมโครงการ “ส่งเสริมการจัดทำคาร์บอนฟุตพริ้นท์สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรายงานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกระดับเมือง” กับองค์การบริหารก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อค้นหาแนวทางในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของเมืองลำพูนซึ่งนำไปสู่การเป็นเมืองคาร์บอนต่ำ ขณะเดียวกัน การดำเนินงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสอดคล้องกับกรอบแนวคิดเรื่อง “เมืองคาร์บอนต่ำ” ของสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ที่กำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานไว้ 4 ด้าน ได้แก่ เมืองแห่งต้นไม้ เมืองไร้มลพิษ เมืองที่ขีดพลังงาน และเมืองที่มีการบริหารโคอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองลำพูนจึงบูรณาการงานเข้าด้วยกันและดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว

เทศบาลเมืองลำพูน ได้ดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ภายในและภายนอกพื้นที่จำนวนมาก ได้แก่

หน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ประกอบด้วย องค์การบริหารก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน), มหาวิทยาลัยมหิดล, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, กลุ่ม Big tree มหาวิทยาลัยแม่โจ้, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สาขาลำพูน, การประปาส่วนภูมิภาค สาขาลำพูน, สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน, สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), เรือนจำจังหวัดลำพูน, สถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน 4 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองลำพูน โรงเรียนมงคลวิทยา โรงเรียนเลาหจิตรวิทยา โรงเรียนสวนบุญโญภิรมย์, กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่, จังหวัดลำพูน, สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน, สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำพูน, สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน,

สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดลำพูน, สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดลำพูน และเครือข่าย LA 21 ภาคเหนือ

ภาคเอกชน ประกอบด้วย ชมรมแต่งผม-เสริมสวยเทศบาลเมืองลำพูน, ชมรมผู้ประกอบการ การไต่รุ่ง, ผู้ประกอบการในตลาดสด, ชมรมกลุ่มอาชีพซาเล้ง, ผู้ประกอบกิจการค้าในเขตเทศบาลเมืองลำพูน, ผู้ประกอบกิจการแก๊ซหุงต้มภายในเขตเทศบาลเมืองลำพูน และกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP ในชุมชน

ภาคประชาสังคม ประกอบด้วย ศาสนสถาน ได้แก่ วัดพระธาตุทริภุญชัย วัดจามเทวี วัดมทาววัน วัดสันป่ายางหลวง, ประชาชนทั้ง 17 ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน, ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข, ชมรม อย.น้อยในโรงเรียน และชมรม อสม.น้อยในชุมชน

เทศบาลเมืองลำพูนและภาคีเครือข่ายร่วมกันสนับสนุนและดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ดังนี้

1. เมืองแห่งต้นไม้ เป็นกิจกรรมที่เื้อื่อต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ รวมถึงรักษาพื้นที่สีเขียวให้มีความสมบูรณ์ ร่มรื่น และเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้มากขึ้น โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การศึกษาและออกแบบเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวภายในเขตเทศบาล ซึ่งกลุ่ม Big tree ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ศึกษาและออกแบบ ขณะที่เทศบาลเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณและดำเนินการสร้าง ดูแล และรักษาพื้นที่สีเขียว, การจัดทำบัญชีต้นไม้และบันทึกข้อมูลพื้นที่สีเขียวทั้งหมดในพื้นที่เพื่อนำไปคำนวณการดูดกลับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ โดยโรงเรียนในสังกัดเทศบาลและเทศบาลร่วมกันจัดทำบัญชีต้นไม้, การใช้น้ำหมักชีวภาพในการย่อยสารอินทรีย์ในแหล่งน้ำ ได้แก่ คูเมืองทั้ง 15 คู และย่อยสลายสารอินทรีย์ตามท่อระบายน้ำในตลาดสดเทศบาลเมืองลำพูน โดยเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดลำพูนกับเทศบาล และสำหรับเทศบาลได้จัดทำโครงการสำนักงานสีเขียว ซึ่งมีการดูแลรักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวภายในสำนักงานเพื่อเป็นการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และเป็นการบำบัดมลพิษทางอากาศด้วยวิถีทางธรรมชาติ

2. เมืองไร้มลพิษ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการลดและการจัดการมลพิษตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ โครงการผ้าป่าขยะเทศบาลเมืองลำพูน ซึ่งมีการเปิดซื้อขยะรีไซเคิล และนำรายได้มาเป็นปัจจัยในการทอดผ้าป่า รวมทั้งสะสมเป็นทุนการศึกษา

ให้แก่เด็กนักเรียนในชุมชน, โครงการสร้างจิตสำนึกในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งเสริมการคัดแยกขยะในครัวเรือนและสถานศึกษาโดยใช้หลัก 3Rs, กิจกรรมลดการใช้ถุงพลาสติก, การติดตั้งบ่อดักไขมันในอาคาร, การรับบริจาควัสดุที่ทำมาจากอลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน, โครงการถนนปลอดถังขยะ โดยขอความร่วมมือไม่นำถังขยะมาวางไว้บริเวณหน้าบ้าน ทางเท้า ข้างถนนทุกสายในพื้นที่ ยกเว้นช่วงเวลาการเก็บขยะ, โครงการ Zero waste school ปลุกฝังให้เด็กนักเรียนคัดแยกขยะเพื่อลดปริมาณขยะ, โครงการธนาคารขยะในโรงเรียน, กิจกรรมโยน EM Ball ลงแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และโครงการส่งเสริมผู้ประกอบการร้านอาหาร – แผงลอยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน : กิจกรรมลด ละ เลิก การใช้โฟมบรรจุอาหาร 100% ทั้งนี้กิจกรรมทั้งหมดล้วนได้รับการสนับสนุน ความร่วมมือร่วมใจ และดำเนินการขับเคลื่อนโดยภาคีเครือข่ายทั้งโรงเรียน วัด ชุมชน ผู้ประกอบการ ร้านค้า เจ้าของอาคาร และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน

3. เมืองพีชิตพลังงาน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ลดการใช้พลังงาน และใช้พลังงานอย่างประหยัด คุ่มค่า รวมทั้งใช้พลังงานทางเลือก โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ เทศบาลเมืองลำพูนให้บริการเก็บขยะมูลฝอยในตรอกซอยโดยใช้รถบรรทุกขนาดเล็กแทนขนาดใหญ่, เทศบาลเมืองลำพูนให้บริการรับส่งประชาชนในงานพิธีฌาปนกิจศพ รับส่งผู้ป่วยมายังศูนย์บริการสาธารณสุข รับส่งผู้พิการและผู้สูงอายุในการเข้าร่วมประชุม และรับส่งนักท่องเที่ยวในการชมเมืองเก่าโดยใช้รถไฟฟ้าสาธารณะ, เทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน วัดพระธาตุหริภุญชัยฯ และการไฟฟ้าจังหวัดลำพูน ได้ร่วมกันเปลี่ยนหลอดไฟฟ้าภายในวัดและทางสาธารณะให้เป็นหลอด LED, การส่งเสริมให้ประชาชนใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยใช้จักรยาน ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และการรณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัด

4. เมืองที่มีการบริโภคอย่างยั่งยืน เป็นกิจกรรมมุ่งเน้นให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้บริโภคและใช้สินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชน และมีการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ชุมชนจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ปฎิหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ซึ่งได้รับการพัฒนาองค์ความรู้จากสำนักพัฒนาที่ดินจังหวัดลำพูนและสำนักงานศึกษาธิการภาคที่ 1 และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาล, การส่งเสริมให้ประชาชนปลูกพืชผักสมุนไพรในครัวเรือน และส่งเสริมการทำนายพืชผักปลอดสารพิษ, เทศบาลร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน

อสม. อสม.น้อย ชมรมอสม.น้อยในโรงเรียน ตรวจสอบแป้นเบื่อนในอาหาร ตรวจสอบคุณภาพสินค้า ตรวจสอบเคมีกำจัดศัตรูพืชในผักผลไม้ สารโพลาร์ในน้ำมันทอดซ้ำ และตรวจสอบสถานประกอบการ ร้านอาหาร ตลาดสด และเทศบาลเมืองลำพูนร่วมกับศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ และกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ตรวจสอบคุณภาพน้ำอุปโภคบริโภค

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ด้านของเทศบาลเมืองลำพูนและภาคีเครือข่ายบรรลุนิติภาวะที่กำหนดไว้ ส่งผลให้เมืองลำพูนมีพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้น สัดส่วนพื้นที่สีเขียวในเขตพื้นที่เทศบาลต่อจำนวนประชากรสูงกว่าค่าตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานการเป็นเมืองลดคาร์บอนขององค์การบริหารก๊าซเรือนกระจก และทำให้ในปี พ.ศ. 2559 มีการดูดกลับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จำนวน 74,850 กิโลกรัมคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า หรือ 74.85 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ซึ่งสูงกว่าปี พ.ศ. 2557 ทั้งนี้ นอกจากจะสามารถช่วยลดภาวะโลกร้อนได้แล้ว ลำพูนได้กลายเป็นเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยวิถีชีวิตของผู้คนที่รักษาสีเขียวและวิถีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเป็นเมืองแห่งความสุขที่ประชาชนมีสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี ดังคำพูดที่ว่า “ลำพูนเป็นสุข”

CARE CENTER การดูแลผู้สูงอายุเทศบาลเมืองลำพูน ผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลาง

ด้วยนโยบายของผู้บริหารเทศบาลเมืองลำพูนที่มุ่งเน้นการดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ เทศบาลจึงจัดตั้งคลินิกชุมชนอบอุ่นเพื่อให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมป้องกันโรค และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ต่อมาเทศบาลได้ทำการสำรวจฐานข้อมูลประชากรในพื้นที่และพบว่า เขตเทศบาลเมืองลำพูนเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ โดยมีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต อาทิ โรคความดัน โรคเบาหวาน และโรคซึมเศร้า เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ เทศบาลจึงริเริ่มการวางระบบการดูแลผู้สูงอายุแบบองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม

จากการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุโดยใช้แบบคัดกรองความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน เทศบาลแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่สามารถดูแลตนเองได้หรือกลุ่มติดสังคม กลุ่มที่เคลื่อนไหวได้บ้าง/ช่วยเหลือตนเองได้บ้างหรือกลุ่มติดบ้าน และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีภาวะ

คุณภาพหรือกลุ่มติดเตียง สำหรับการดำเนินงานดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลได้ใช้โมเดลการดูแลโดยยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person - Centered Care ; PCC) และมุ่งเน้นการดูแลสุขภาพใน 4 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะนี้จำเป็นต้องอาศัยภาคีเครือข่ายร่วมเป็นพันธมิตรขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ เทศบาลได้ประสานเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน, สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำพูน, โรงพยาบาลลำพูน, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอเมืองลำพูน, สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองลำพูน, องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน, ตำรวจ, โรงเรียน, วัด, ผู้ประกอบการร้านค้า, อสม., ชมรมผู้สูงอายุ, ชมรมเพื่อนช่วยเพื่อนผู้พิการ, ชมรมอาสาสมัครดูแลผู้พิการ, ผู้นำชุมชน และประชาชน

การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุแบบองค์รวมโดยให้ผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลางมีการดำเนินงาน ดังนี้

1. การรักษาสุขภาพ มีการพัฒนาระบบการบริการตรวจรักษาพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุและผู้พิการในคลินิกชุมชนอบอุ่น โดยอาศัยภาคีเครือข่ายที่เป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุในแต่ละชุมชน อาทิ อสม. แกนนำสุขภาพชุมชน และอาสาสมัครดูแลผู้พิการ ทำการตรวจคัดกรองค้นหาผู้ป่วยสูงอายุและผู้พิการในชุมชน เมื่อพบผู้ป่วยสูงอายุหรือผู้พิการ จะส่งตัวให้มารับการรักษาพยาบาลในคลินิก ซึ่งคลินิกได้จัดช่องบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการในทุกชั้นตอน ตั้งแต่จุดตรวจเบาะเตียงและบัตร จุดซักประวัติ จุดตรวจรักษาพยาบาล และจุดรับยา ทั้งนี้ เมื่อผู้สูงอายุและผู้พิการรับบริการเสร็จเรียบร้อยแล้ว หากไม่มีญาติคอยรับ-ส่ง สามารถเดินทางกลับได้โดยรถรับ-ส่งที่จัดให้บริการ และหากมีความจำเป็นต้องได้รับการตรวจพิเศษเพิ่มเติม แพทย์จะส่งต่อไปยังโรงพยาบาลลำพูนต่อไป

2. การส่งเสริมสุขภาพ ชมรมผู้สูงอายุเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุกลุ่มติดเตียงและติดบ้าน เทศบาลเมืองลำพูนสนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุในทุกชุมชนทั้ง 18 ชมรม ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพแก่สมาชิกเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งกิจกรรมประกอบด้วย การฟังธรรม การตรวจสุขภาพเบื้องต้น การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การให้ความรู้เรื่องอื่นๆ ที่ผู้สูงอายุควรรู้ กิจกรรมนันทนาการตามเทศกาล การตรวจคัดกรองมวลกระดูก การเต้นลีลาศ และการร้องเพลงคาราโอเกะ รวมทั้งทุกปีจะมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของแต่ละชมรม

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2558 เทศบาลริเริ่มโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งการเรียนการสอนและกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุมักเป็นเรื่องที่ผู้สูงอายุสนใจ มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต และช่วยเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็น ซึ่งวิทยาการของโรงเรียนเป็นผู้มีจิตอาสาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของจังหวัดลำพูน สถานีตำรวจภูธรจังหวัดลำพูน และสำนักงานประกันสังคม เป็นต้น กิจกรรมภายในโรงเรียนยังส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้แสดงศักยภาพของตน โดยให้ผู้สูงอายุถ่ายทอดภูมิปัญญาความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่รุ่นลูกรุ่นหลานเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ให้คงอยู่

สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุทุกพลภาพก็ได้รับการส่งเสริมสุขภาพอย่างเหมาะสม อาทิ การได้รับประทานอาหารที่ดี การออกกำลังกายที่เหมาะสม การส่งเสริมสุขภาพจิต และการดูแลสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3. การควบคุมป้องกันโรค มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้สูงอายุเพื่อดูแลสุขภาพ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการป้องกันโรคของผู้สูงอายุ โดยเทศบาลและภาคีเครือข่ายดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการป้องกันโรคผ่านสื่อที่หลากหลาย การรวมกลุ่มอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุพิการและอาสาสมัครสาธารณสุขในชุมชนเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นแก่ผู้สูงอายุ การตรวจคัดกรองโรคประจำปี การเยี่ยมบ้านและการประเมินความเสี่ยง และการเยี่ยมผู้ป่วยจิตเวชโดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและแกนนำจิตเวชในชุมชนที่ผ่านการอบรมเข้าไปพูดคุยสอบถามปัญหาและให้กำลังใจผู้ป่วย เป็นต้น

4. การฟื้นฟูสมรรถภาพ ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านโดยทีมสหวิชาชีพเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการ ผู้สูงอายุติดเตียง และผู้ป่วยเรื้อรัง การจัดทำฐานข้อมูลผู้พิการ การพัฒนาอาสาสมัครผู้ดูแลในชุมชนและขยายผลต่อยอดพัฒนาอาสาสมัครดูแลผู้พิการกระทั่งก่อเกิดชมรมอาสาสมัครผู้ดูแลผู้พิการ และการจัดตั้งศูนย์ Day Care Center ซึ่งเป็นศูนย์สำหรับการรวมกลุ่มทำกิจกรรมและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการโดยนักกิจกรรมบำบัด

ทั้งนี้ เทศบาลเมืองลำพูน ไม่หยุดการดูแลผู้สูงอายุไว้เพียงเท่านั้น เพราะได้วางแผนจัดตั้งศูนย์ Elder Care Center สำหรับผู้สูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นสถานที่ดูแลผู้สูงอายุในช่วงเวลากลางวัน ทำกิจกรรมการเฝ้าระวังสุขภาพ และส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น

เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 20150

โทรศัพท์ 038-933-179 โทรสาร 038-933-177

ประชากร

74,720 คน (ชาย 33,440 คน หญิง 41,280 คน)

พื้นที่

45.54 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุม 1 อำเภอ)

รายได้

360,796,873.54 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

93,326,735 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายมาย ไชยนิตย์	นายกเทศมนตรีเมืองหนองปรือ
2. นายปรีชา วงศ์ศิริวิมล	ประธานสภาเทศบาลเมืองหนองปรือ
3. นายธีรวิทย์ ทองนอก	ปลัดเทศบาลเมืองหนองปรือ

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลเมืองหนองปรือ เป็นเทศบาลเมืองที่ต้องรองรับทั้งความเจริญเติบโตและสภาพปัญหาที่มาพร้อมกับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเมืองและประชากรอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอพยพของประชากรที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ มีการลงทุนทำธุรกิจค้าขายเชิงพาณิชย์เนื่องจากทำเลที่ตั้งของเทศบาลอยู่ติดกับเมืองพัทยา ดังนั้น เพื่อให้รองรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เทศบาลเมืองหนองปรือยึดหลักการพัฒนาพื้นที่ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า **“เมืองหนองปรือน่าอยู่ ผู้คนสมานฉันท์ ผูกพันวัฒนธรรม เลิศล้ำการศึกษา”** และขับเคลื่อนงานนโยบายการพัฒนาว่าจะต้องส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นแบบพหุภาคี การขับเคลื่อนนโยบายจะประสบความสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างองค์กรให้เกิดการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ หัวใจหลักสำคัญในการจัดบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จได้นั้นลำพังเพียงไม่สามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ แต่จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งเข้ามาช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการบริการสาธารณะไปด้วยกัน ภายใต้การมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมการค้นหาคำปัญหา และสาเหตุของปัญหา (ร่วมคิด) ร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน (ร่วมดำเนินการ) และร่วมในการติดตามประเมินผล

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคมของเทศบาลเมืองหนองปรือ ได้แก่

เครือข่ายดำเนินงานศูนย์ไตเทียม เทศบาลเมืองหนองปรือ

โรคไตถือเป็นภัยเงียบของสังคมไทย ในปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคไตเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี โดยเฉพาะผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ต้องการฟอกไต และต้องได้รับการรักษาและฟอกไตอย่างต่อเนื่องจากการดำเนินกิจกรรมโครงการคัดกรองสุขภาพของประชาชนเทศบาลหนองปรือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ถึงปี 2559 พบว่าประชาชนในเขตพื้นที่กว่าร้อยละ 30 มีปัญหาโรคภัยที่เสี่ยงทำให้เกิดภาวะไตวาย อาทิ ระดับน้ำตาลในเลือดสูง ความดันโลหิตสูง ฯลฯ ซึ่งในเขตพื้นที่ไม่มีการจัดบริการสาธารณสุขที่ให้บริการเพื่อฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม มีเพียงสถานพยาบาลของภาคเอกชนเท่านั้นที่จัดให้บริการแต่ก็มีค่าใช้จ่ายและค่ารักษาพยาบาลที่สูงเป็นอย่างมาก ทางเลือกเพียงอย่างเดียวที่ประชาชนจะสามารถทำการฟอกเลือดได้คือการต้องเดินทางไปต่างจังหวัดที่ห่างไกลทำให้ยังต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพิ่มขึ้น และเสียเวลามากขึ้นด้วย จากปัญหา

ข้างต้นทำให้เทศบาลเมืองหนองปรือจึงริเริ่มให้มีโครงการจัดตั้งศูนย์ไตเทียมขึ้นภายในพื้นที่ แต่เนื่องจากเทศบาลเมืองมีข้อจำกัดทั้งงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์ไตเทียม ทรัพยากรบุคคลที่มีความชำนาญในการฟอกไต อุปกรณ์ทางการแพทย์ อาคารและสถานที่ที่ให้บริการทางการแพทย์ ด้วยข้อจำกัดเหล่านี้เองเทศบาลเมืองหนองปรือจึงปรึกษาหารือและระดมความร่วมมือจากเครือข่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดทำโครงการดังกล่าว

การสร้างศูนย์ไตเทียมจะประสบความสำเร็จและสามารถเปิดให้บริการประชาชนได้นั้น มีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ได้เข้ามาร่วมมือสนับสนุนช่วยเหลือร่วมกับเทศบาล ได้แก่

1. การสร้างอาคาร 3 ชั้นจำนวน 1 หลัง มูลค่า 5,000,000 บาท และการติดตั้งลิฟท์โดยสาร 1 ตัว ในส่วนนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน อาทิ บริษัทเอสแอนด์เอสควอลิตี้เฮาส์ จำกัด, บริษัท จอมเทียนธานี, บริษัท รอยัลไฮลิค รีสอร์ท จำกัด, บริษัท จอมเทียนพลาซ่า จำกัด และบริษัทฉัตรแก้ว พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด

2. การจัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์ การวางระบบ และเตรียมความพร้อมในการให้บริการฟอกไต ทั้งการจัดหาอุปกรณ์ ทีมเจ้าหน้าที่ การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลนั้นเทศบาลเมืองหนองปรือได้ร่วมมือกับบริษัท อีออนเมด จำกัด ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญแบบมืออาชีพเกี่ยวกับการฟอกไต และทางบริษัทได้ติดตั้งเครื่องไตเทียม จำนวน 8 ยูนิตพร้อมอุปกรณ์ทางการแพทย์ รวมถึงจัดหาแพทย์และพยาบาลวิชาชีพที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากคณะกรรมการตรวจรับรองมาตรฐานการรักษาโดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (ตรต.) มาอยู่ประจำเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในศูนย์ไตเทียมของเทศบาลฯ

3. ดำเนินงานตามมาตรฐานการจัดตั้งศูนย์ไตเทียม เช่น ขอรหัสสถานพยาบาล ขอรับการตรวจประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการรักษาโดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ในส่วนนี้ได้รับการช่วยเหลือจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี โรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลกรุงเทพ-พัทยา และราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทยในการให้คำแนะนำและดำเนินการอย่างเต็มที่ร่วมกับเทศบาลเมืองหนองปรือ

4. การขึ้นทะเบียนสถานพยาบาลฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม เทศบาลได้สร้างความร่วมมือกับสำนักงานประกันสังคมเพื่อดำเนินการขึ้นทะเบียนให้กับผู้ป่วยอย่างเป็นระบบ

5. การเบิกค่าใช้จ่ายในการฟอกเลือดกรณีผู้มีสิทธิประกันตน และจัดทามันทีกข้อตกลง

ให้บริการสาธารณสุขตามกิจกรรมการบริการ เทศบาลเมืองหนองปรือร่วมมือกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับเบิกค่าใช้จ่ายในการฟอกเลือดในกรณีผู้มีสิทธิหลักประกัน

นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดทำข้อตกลงในการเบิกค่าใช้จ่ายในการฟอกเลือดกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กรณีผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสำนักงานประกันสังคม โดยขึ้นทะเบียนสถานพยาบาลฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมเพื่อให้ผู้ป่วยที่มารับการรักษาไม่ต้องจ่ายค่าบริการหรือมีค่าบริการอื่นเพิ่มเติมแต่อย่างใด และจะทำการเบิกจ่ายเพื่อชำระให้กับบริษัท อีออนเมด จำกัด ต่อไป ที่สำคัญ คือ การมีแผนการรักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยกรณีฉุกเฉินระหว่างการฟอกไตด้วยการประสานการทำงานร่วมกับเครือข่ายของโรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลกรุงเทพพญา ทั้งนี้เพื่อส่งต่อให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาในขั้นตอนต่อไป

ผลงานความสำเร็จและความเป็นเลิศของโครงการดังกล่าวเกิดขึ้นได้เพราะเทศบาลเมืองหนองปรือมีความกล้าหาญที่จะริเริ่มดำเนินการจัดบริการสาธารณสุขด้านสาธารณสุขและการแพทย์ได้อย่างสร้างสรรค์เป็นแห่งแรก และถือเป็นเรื่องใหม่ในพื้นที่ โดยเทศบาลเมืองหนองปรือได้ปฏิบัติตามหลักการจัดการบริการสาธารณสุขของท้องถิ่นที่ดี ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่ส่งผลต่อการสูญเสียชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ผลงานนี้สะท้อนให้เห็นว่าเทศบาลเมืองหนองปรือได้สร้างจุดเริ่มต้นและจุดประกายในการยกระดับการพัฒนาการบริการสาธารณสุขของท้องถิ่นในอนาคตได้อย่างชัดเจน เห็นได้จากศูนย์ไตเทียมมีผู้เข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน บางครั้งจำเป็นต้องจองคิวล่วงหน้าหลายสัปดาห์ ปัจจุบันศูนย์ไตเทียมสามารถรองรับการให้บริการผู้ป่วยได้วันละ 24 คน โดยในเดือนพฤษภาคม 2559 มีผู้เข้ารับบริการศูนย์ไตเทียมถึง 55 ราย และทำการฟอกไตไป 256 ครั้ง ทำให้ประชาชนไม่ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายไต ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ประหยัดเวลา สะดวกสบายแก่ทั้งผู้ป่วยและครอบครัวที่ต้องมาเฝ้าดูแลอาการระหว่างฟอกไต กล่าวได้ว่าศูนย์ไตเทียมได้สร้างชื่อเสียงให้แก่เครือข่ายที่เข้ามาร่วมดำเนินการและเป็นการยืนยันว่าเทศบาลเมืองหนองปรือมีความสามารถในการเข้าไปดูแลชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และแน่นอนว่าความต้องการของผู้ป่วยที่จะมาใช้บริการศูนย์ไตเทียมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ในอนาคตเองเทศบาลเมืองหนองปรือจะมีการเพิ่มจำนวนเครื่องไตเทียมเพื่อให้บริการผู้ป่วยได้มากขึ้นกว่า 40 ยูนิต ซึ่งจะสามารถรับผู้ป่วยได้ 100 - 120 คนต่อวัน ทำให้ในอนาคตอาจสามารถรองรับผู้ป่วยจากนอกพื้นที่ได้ และนายกเทศบาลเมืองหนองปรือมีแนวคิดที่จะก่อตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่มีฐานะยากจนเพื่อให้ความช่วยเหลือในการรักษาต่อไป

โครงการเครือข่ายแก้ไขความขัดแย้งและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

พื้นที่เทศบาลเมืองหนองปรือตั้งอยู่ในอำเภอบางละมุงและเป็นทำเลที่อยู่ติดใกล้ชิดกับเมืองพัทยา กล่าวได้ว่าเป็นพื้นที่ที่ต้องรองรับความเจริญเติบโตของเมืองพัทยาซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวและเมืองเศรษฐกิจที่มีชื่อเสียงระดับโลก มีผู้คนหลั่งไหลเข้ามาพักอาศัยและประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก ข้อมูลสถิติประชากรพบว่าเทศบาลเมืองหนองปรือมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น (ประชากรรวม 74,720 คน (ชาย 33,440 คน หญิง 41,280 คน) (30 เม.ย. 59) ด้วยเหตุนี้เองเทศบาลเมืองหนองปรือต้องรับภาระการขยายตัวทั้งการเจริญเติบโตและปัญหาหลายด้านจากเมืองพัทยาย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จนมีผู้กล่าวขานกันว่าหนองปรือเปรียบเสมือน “ห้องนอนและห้องครัว” ของเมืองพัทยา อันเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่เข้ามาพักอาศัยและพักผ่อนหลังจากทำงานในเมืองพัทยา

ด้วยเหตุนี้เอง ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ปัญหาผู้ติดเชื่อเอดส์ จากข้อมูลของเทศบาลพบว่าในเขตเทศบาลมีผู้ติดเชื่อประมาณ 5,000 คน โดยประมาณการร้อยละ 70 เป็นประชากรแฝง ซึ่งเป็นวัยแรงงานและมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ปัญหาเริ่มต้นขึ้นเมื่อมีผู้ติดเชื่อเอดส์ท่านหนึ่งได้เข้ามาพักอาศัยในเขตเทศบาลและได้ชักชวนเพื่อนที่ติดเชื่อเอดส์ด้วยกันมาพักอาศัยในห้องเช่าเดียวกัน เพราะเห็นว่าตนเองยังสามารถทำงานเลี้ยงชีพในเมืองพัทยาได้อย่างปกติ รวมทั้งมีร้านอาหารและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรอบ สามารถเดินทางไปทำงานได้โดยง่ายและไม่ไกลจากที่พัก ทำให้เพื่อนบ้านละแวกใกล้เคียงมีความกังวลใจและไม่ยอมรับการเข้ามาพักอาศัยอยู่อย่างถาวรของกลุ่มผู้ติดเชื่อเอดส์ดังกล่าว จึงกลายเป็นกระแสการต่อต้านผู้ติดเชื่อเอดส์ทางสื่อโทรทัศน์ และวิทยุ และกลายเป็นข่าวลือสารออกไปในหลายช่องทางและกลายเป็นประเด็นดังของสังคมในเวลาเพียงไม่กี่วันจนก่อให้เกิดกระแสการต่อต้านและขับไล่กลุ่มผู้ติดเชื่อเอดส์ดังกล่าวออกไปจากชุมชนโดยเร็วที่สุด จนในที่สุดได้มีภาคเอกชนเข้ามาดำเนินการจัดสถานที่พักพิงผู้ป่วยโรคเอดส์ขึ้น คือ มูลนิธิกระท่อมพระสิริและได้ย้ายกลุ่มผู้ติดเชื่อดังกล่าวมาอยู่ที่ชุมชนหลังเนินหมู่ 3 ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง อย่างไรก็ตาม การเข้ามาของมูลนิธิกระท่อมพระสิริไม่ได้ช่วยทำให้สถานการณ์ดีขึ้นเพราะทัศนคติของประชาชนบริเวณใกล้เคียงได้พูดถึงความเลวร้ายของการมีผู้ติดเชื่อเอดส์ในชุมชนประกอบกับอาคารบ้านพักผู้ป่วยของมูลนิธิมีการวางระบบกำจัดของเสีย การกำจัดขยะไม่ได้มาตรฐาน ประชาชนในชุมชนส่วนหนึ่งได้ลุกฮือต่อต้านขับไล่มูลนิธิกระท่อมพระสิริให้ออกจากพื้นที่เพราะกลัวการติดเชื่อเอดส์ มีการล่ารายชื่อขับไล่และร้องเรียนไปยังนายกรัฐมนตรีเมืองหนองปรือว่าไม่ต้องการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื่อเอดส์ หากไม่ดำเนินการตามมติของประชาคมจะดำเนิน

การขึ้นเด็ดขาด ปัญหาความขัดแย้งนี้เองจึงเป็นปัญหาที่เทศบาลเมืองหนองปรือเข้าไปเจรจาแก้ไข ปัญหาอย่างเร่งด่วนเพื่อหาข้อยุติโดยเร็วลำพัง เทศบาลเพียงองค์กรเดียวไม่สามารถ แก้ไขปัญหา ดังกล่าวได้จึงต้องเปิดให้เครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคมเข้ามาร่วมกันดำเนินการ ยุติโดยเร็ว

ความโดดเด่นในโครงการดังกล่าวมาจากการที่เทศบาลเมืองหนองปรือเป็นองค์กร ที่ทำงานใกล้ชิดประชาชน เข้าใจสภาพพื้นที่ รับรู้ถึงสาเหตุของปัญหาได้อย่างแท้จริงและริบ ดำเนินการร่วมกับเครือข่ายในการยุติปัญหา โดยเทศบาลเมืองหนองปรือและเครือข่ายเห็นพ้อง ร่วมกันว่าปัญหาโรคเอดส์ไม่ใช่ปัญหาเรื่องแพร่หรือเป็นโรคระบาด แต่เป็นเรื่องของทัศนคติและ การสร้างความสบายใจให้แก่ประชาชนและสร้างการยอมรับร่วมกันของชุมชน ดังนั้น วิธีการแก้ไข ปัญหาที่เป็นเลิศทางความคิด คือ ใช้วิธีการแก้ไขปัญหาด้วยการสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง ในเรื่องโรคเอดส์แก่ชุมชนร่วมกับเครือข่าย สร้างการยอมรับในเรื่องมนุษยชนประกอบกับ การทำงานเชิงรุกของเทศบาลด้วยการสร้างมาตรฐานทางด้านสาธารณสุข มีระบบการกำจัดขยะ ระบบระบายน้ำ ระบบจัดสิ่งปฏิกูลที่ได้มาตรฐานให้แก่ผู้ติดเชื้อเอดส์ ในท้ายที่สุดแล้วทั้งเครือข่าย ของเทศบาลเมืองหนองปรือ คณะกรรมการชุมชนหลังเนินและมูลนิธิกระท่อมพระลิรี จึงมีความ เห็นร่วมกันว่าชุมชนหลังเนินและผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์สามารถอยู่ด้วยกันในสังคมได้อย่างปลอดภัย ไร้กังวล นอกจากนี้ เทศบาลเมืองหนองปรือยังดำเนินการให้เกิดความมั่นใจให้ชุมชนด้วยการจัดหา สถานที่พักฟื้นแห่งใหม่ให้ผู้ติดเชื้อที่มีความเหมาะสมมากกว่าชุมชนหลังเนิน โดยให้มูลนิธิฯ ย้ายไปอยู่ ณ ที่ตั้งแห่งใหม่ในชุมชนหนองไม้แก่น โดยได้ประสานงานเครือข่ายเข้ามาช่วยทำงาน ร่วมกับเทศบาลเมืองหนองปรืออย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีศักยภาพในการระดมทุนจากทุกภาคส่วน ของสังคม โดยสถานที่แห่งใหม่เป็นพื้นที่ที่ชุมชนให้การยอมรับและมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ป่วยโรคเอดส์ สามารถอยู่ร่วมกันได้เป็นปกติสุข

ความเป็นเลิศในโครงการดังกล่าว มาจากการแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงานของเครือข่าย เพื่อร่วมกันยุติปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ ดังนี้

1. บทบาทด้านการปรับทัศนคติและสร้างความเข้าใจในเรื่องโรคเอดส์ ประกอบด้วย สำนักงานควบคุมโรคเอดส์วันโรค, ศูนย์คามิลเลียน, ศูนย์วิจัยเอคโค (พิทยา), สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดชลบุรี, สำนักงานสาธารณสุข อ.บางละมุง, สคร.6 ชลบุรี, ศูนย์พิทยารักษ์, รพ.บางละมุง, รพ.สต., อสม.

2. บทบาทด้านการเจรจาไกล่เกลี่ย ประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี, นายอำเภอบางละมุงนายกเทศมนตรีเมืองหนองปรือ, คกก.สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, หลวงพ่ออลงกต วัดพระบาทน้ำพุ, พมจ.ชลบุรี, สาธารณสุขจังหวัดชลบุรี, สสจ.

3. บทบาทด้านการระดมทุน ประกอบด้วย วัดพระบาทน้ำพุ, อปท., NBT ช่อง 11, ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง, องค์กรสาธารณประโยชน์, เมืองพัทยา, กิงกาชาด อ.บางละมุง, สโมสรไลออนส์ต่างๆ, สมาคมYWCA, กลุ่มพ่อค้าและประชาชน, มูลนิธิ HHN เพื่อเด็กไทย, กลุ่มพัฒนาสตรี

4. บทบาทด้านการก่อสร้างสถานพักฟื้น ประกอบด้วย กองช่าง/กองสาธารณสุข, กรมทางหลวงชนบท, องค์กรบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี, ผู้ประกอบการในพื้นที่

5. บทบาทด้านการบริการสถานพักฟื้น ประกอบด้วย มูลนิธิกระท่อมพระลิรี, คณะกรรมการดูแลกำกับการบริหารงานมูลนิธิฯ

ผลสำเร็จของเทศบาลเมืองหนองปรือ คือ การทำงานเชิงรุกภายใต้ความร่วมมือกับเครือข่ายอย่างรวดเร็ว สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ให้แก่ประชาชน และสามารถหาข้อมูลอย่างรวดเร็วด้วยการทำงานภายใต้ความร่วมมือระหว่างเครือข่ายจากทุกภาคส่วนเพื่อช่วยกันเสนอทางออกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เครือข่ายร่วมกันสร้างความรู้ความเข้าใจและบริหารงานอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาวิกฤต จนในที่สุดทำให้ทั้งสองฝ่ายสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ชุมชนเกิดการยอมรับกับกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ ไม่หวาดกลัวหรือรังเกียจผู้ติดเชื้อเอดส์ ทำให้ผู้ติดเชื้อเอดส์มีกำลังใจในการมีชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพและไม่ถูกรังเกียจหรือถูกกีดกันจากชุมชนอีกต่อไป

เครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุ

เทศบาลเมืองหนองปรือเล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้สูงอายุมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 แต่เมื่อมีผู้สูงอายุจำนวนมากขึ้นในพื้นที่เห็นได้จากแนวโน้มของจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น 4,274 คน คิดเป็นร้อยละ 6.68 ของประชากรทั้งหมดในพื้นที่ ทำให้เทศบาลเมืองหนองปรือต้องขยายการทำงานด้วยการเพิ่มเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุเพื่อให้งานดูแลผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหนองปรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากเดิมที่มีเพียงโรงพยาบาลบางละมุง สาธารณสุขอำเภอ

บางละมุง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่เข้ามาสนับสนุนการทำงานของเทศบาลเท่านั้น โดยเครือข่ายใหม่ที่เข้ามามีส่วนร่วม ประกอบไปด้วย

- **ภาครัฐ** ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 6, คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี, โรงเรียนบ้านเนินพลับหวาน, โรงเรียนวัดสุทธาวาส, โรงเรียนบ้านทุ่งกลม, โรงเรียนวัดบุญสัมพันธ์, โรงเรียนชุมชนบ้านหนองปรือ, โรงเรียนวัดเขาโพธิ์ทอง, โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองหนองปรือ, กศน., โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์, องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
- **ภาคเอกชน** ได้แก่ มิตรไมตรีคลินิกเวชกรรม, ตลาดน้ำสี่ภาค, ผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่, บริษัทไทยธรรม
- **ภาคประชาสังคม** ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน, วัด, มัสยิด, มูลนิธิสว่างบริบูรณ์

ผลงานที่เป็นเลิศของเครือข่ายใหม่ คือ การต่อยอดการทำงานของเทศบาลเมืองหนองปรือให้มีประสิทธิภาพและร่วมกันผลักดันให้กลุ่มผู้สูงอายุมีสุขภาพดี มีศักยภาพสามารถนำภูมิปัญญาและประสบการณ์ต่างๆ มาถ่ายทอดสู่ครอบครัวชุมชนและสังคมได้ กิจกรรมสำคัญที่ได้ดำเนินการ มีดังนี้

1. **จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหนองปรือ** ได้แก่ โครงการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเทศบาลเมืองหนองปรือโดยมีเป้าหมายของการดำเนินงานเครือข่าย ผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคม และผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน
2. **จัดกิจกรรมของเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมืองหนองปรือ** (ชมรมดอกคำดวง) โดยจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุแบบองค์รวม มีเป้าหมายของการดำเนินงานเครือข่ายผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคม และกลุ่มติดบ้าน เข้าร่วมกิจกรรม และเน้นให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพและมีความสนใจเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนผู้สูงอายุ
3. **จัดกิจกรรมของเครือข่ายอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ** มีเป้าหมายของการดำเนินงานเครือข่ายโดยเฉพะอย่างยิ่ง อพส. ที่ควรพัฒนาศักยภาพให้สามารถดูแลผู้สูงอายุได้อย่างดี ควรได้รับการอบรมเพื่อเป็น Care Giver ต่อไปในอนาคต

จากการดำเนินงานด้านการดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เทศบาลเมืองหนองปรือต่อยอดการทำงานร่วมกับเครือข่ายโดยใช้กลไกการประชุม การปรึกษาหารือ และความเป็นหุ้นส่วนมาโดยตลอดเพื่อยกระดับการพัฒนาให้ผู้สูงอายุได้ศึกษาหาความรู้ในการดำรงชีวิตไปพร้อมกับการดูแลสุขภาพโดยมีการดำเนินการดังนี้

1. โรงเรียนสังกัด สพฐ.เขตพื้นที่ 3 และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาเข้ามาช่วยดำเนินการร่วมกับเทศบาลเมืองหนองปรือในการประชุมปรึกษาหารือเพื่อจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ และคณะกรรมการผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุให้ประสบความสำเร็จ
2. เทศบาลเมืองหนองปรือ ร่วมกับเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ชมรมผู้สูงอายุ (ดอกคำวน) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข และคณะกรรมการชุมชน จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เตรียมความพร้อมการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองหนองปรือ โดยกำหนดให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จำนวน 20 คนสามารถนำแนวคิดมาปรับใช้ในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองหนองปรือ รวมทั้งสามารถประมวลความรู้ที่ได้รับจากโรงเรียนผู้สูงอายุนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและถ่ายทอดความรู้ให้แก่สังคม
3. การจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ เทศบาลเมืองหนองปรือ ร่วมกับคณะกรรมการชุมชนได้คัดเลือกสถานที่ก่อตั้งโรงเรียน ในท้ายที่สุดได้ตัดสินใจร่วมกันในการให้พื้นที่สวนป่าชุมชนบ้านลำหนองสมอเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหนองปรือ และประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากอำเภอบางละมุงเพื่อปรับปรุงอาคารศาลาชุมชนเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุ
4. เมื่อได้มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุแล้ว จึงแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองหนองปรือ โดยมีเครือข่ายที่ร่วมกันเข้ามาเป็นคณะกรรมการ ได้แก่ ผู้แทนโรงเรียนบ้านเนินพลับหวาน ผู้แทนโรงเรียนวัดสุทธาวาส ผู้แทนโรงเรียนบ้านทุ่งกลม ผู้แทนโรงเรียนวัดบุญสัมพันธ์ โรงเรียนชุมชนบ้านหนองปรือ ผู้แทนโรงเรียนวัดเขาโพธิ์ทอง และโรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองหนองปรือ

เทศบาลเมืองเขาสามยอด อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลเขาสามยอต อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000
โทรศัพท์ 036-627-377 โทรสาร 036-627-377

ประชากร

29,941 คน (ชาย 16,563 คน หญิง 13,378 คน)

พื้นที่

32.5 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 34 ชุมชน)

รายได้

96,631,617.24 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

27,219,308 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นางสาวใจ เลิศวิริยะประภา	นายกเทศมนตรีเมืองเขาสามยอต
2. นายทองเต็ม ประรามข	ประธานสภาเทศบาลเมืองเขาสามยอต
3. ส.ต.ต.สินชัย ขวัญเขียว	ปลัดเทศบาลเมืองเขาสามยอต

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 13 คน

หญิง จำนวน 5 คน

เทศบาลเมืองเขาสามยอต มีพื้นที่ประมาณ 20,148 ไร่ มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบแอ่งกระทะระหว่างเชิงเขาสามลูกทำให้เป็นพื้นที่รับน้ำเมื่อถึงฤดูฝน โดยที่ทำการของเทศบาลอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองลพบุรีไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 2 กิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 34 ชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ รองลงมา คือ อาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง สภาพทั่วไปของเทศบาลเมืองเขาสามยอตเป็นกิ่งเมืองกิ่งชนบททำให้ประชากรมีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามแต่ละชุมชน พื้นที่โดยรวมเป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ทำให้มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น นอกจากนี้พื้นที่เทศบาลเมืองเขาสามยอตยังเป็นพื้นที่ของหน่วยงานทหารเช่นเดียวกับพื้นที่จังหวัดลพบุรีโดยรวม ทำให้ชาวบ้านและชุมชนในเขตเทศบาลเมืองเขาสามยอตมีความโดดเด่นในด้านการประสานความร่วมมือระหว่างชุมชน เทศบาล และข้าราชการทหาร ซึ่งส่งผลดีตามมาคือ พื้นที่ได้รับการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานโดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทหารเป็นอย่างดี

สำหรับวิสัยทัศน์การดำเนินงานของเทศบาลเมืองเขาสามยอตคือ **“4 ปีต่อไปนี้ คุณภาพชีวิตจะดีในทุกด้าน การศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นเลิศ”** ซึ่งได้มีการจำแนกหลักการในการทำงานเพื่อผลักดันวิสัยทัศน์ข้างต้นให้เป็นจริง อันประกอบไปด้วย 5 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ต้องผ่านเกณฑ์พื้นฐาน ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับการพออยู่พอกิน ยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพที่เน้นการมีสุขภาพที่ดี ยุทธศาสตร์การศึกษาที่มุ่งเน้นมาตรฐานการศึกษา และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ทันสมัยและมีมาตรฐาน

ความน่าสนใจต่อการดำเนินงานของเทศบาลเมืองเขาสามยอตอยู่ที่การทำงานเชิงรุกเพื่อมุ่งแก้ปัญหาในชุมชน ฉะนั้นเทศบาลจึงเปิดโอกาสให้ชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาลได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการตัดสินใจหาแนวทางแก้ปัญหาต่างๆ เนื่องจากประชาชนจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์ในท้ายที่สุด ไม่เพียงเท่านั้นเทศบาลยังเน้นการทำงานเป็นเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อให้การแก้ปัญหาราบริ่น ทันเวลา และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ความร่วมมือผ่านเครือข่ายนั้นยังทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นไปอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่มีความยั่งยืนขึ้นอีกด้วย

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลเมืองเขาสามยอต ได้แก่

เครือข่ายโครงการเฝ้าระวังควบคุมป้องกันโรคระบาดสัตว์

เทศบาลเมืองเขาสามยอตถือเป็นพื้นที่ที่มีสุนัขจำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2545 ได้เกิดการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า โดยเริ่มจากหมู่ที่ 1 ซอยอ่อนนุช ตำบลเขาสามยอต จากนั้นจึงเกิดการกระบาดไปยังพื้นที่ข้างเคียง เทศบาลเห็นความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาดังกล่าว จึงตั้ง **เครือข่ายควบคุมป้องกันโรคระบาดสัตว์ของเทศบาลเขาสามยอต** ขึ้นในปี พ.ศ. 2547 โดยในเบื้องต้นเทศบาลได้ประสบปัญหาในการควบคุมโรคระบาดหลายประการ อาทิ ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับโรคระบาดยังมีไม่เพียงพอ เจ้าของสุนัขขาดความมั่นใจที่จะพาสัตว์เลี้ยงของตนมาฉีดวัคซีนกับทางเทศบาล เพราะเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นที่เฉพาะทาง และรูปแบบการให้บริการยังไม่ครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้นที่ควร ดังนั้นเพื่อให้การทำงานเป็นระบบและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ทางเทศบาลจึงตั้งคณะทำงานระดับตำบลเพื่อสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้า นอกจากนี้เทศบาลยังได้จัดจัดหาบุคลากรเฉพาะทาง (สัตวบาล) เพื่อดำเนินงานด้านนี้โดยเฉพาะ มีแผนการดำเนินงานและเป้าหมายที่ชัดเจน คือ สุนัขและแมวในตำบลเขาสามยอตต้องได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทุกตัวครบ 100 % รวมถึงลดจำนวนผู้ป่วยและผู้สัมผัสเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าให้เหลือ 0 % ซึ่งเทศบาลได้ริเริ่มการทำงานเป็นเครือข่ายเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาโดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ โดยเริ่มจากการให้ความรู้แก่ประชาชนผ่านการอบรมอาสาสมัครปศุสัตว์ตำบล เพื่อพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครให้สามารถเผยแพร่ความรู้สู่คนอื่น ๆ ได้ โดยเทศบาลได้แบ่งเครือข่ายทั้งหมดออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- **เครือข่ายระดับชุมชน** ประกอบด้วย 34 ชุมชนในเขตพื้นที่เขาสามยอต สภาเด็กและเยาวชนในเทศบาลเมืองเขาสามยอต และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบล
- **เครือข่ายระดับท้องถิ่น** ประกอบด้วยโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) วิทยาลัยเทคโนโลยีละโว้ ศูนย์บริหารสัตว์ โรงเรียนเมืองละโว้ วัดในเขตเทศบาล
- **เครือข่ายระดับจังหวัด** ประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ ทั้งมูลนิธิธรรมรักษ์ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์อำเภอและจังหวัด เสนารักษ์ประจำหน่วยทหาร 9 หน่วยและกองบิน 2 กองทัพอากาศ
- **เครือข่ายระดับประเทศ** ได้แก่ สำนักงานป้องกันและควบคุมโรคที่ 2 สำนักงานสัตวศาสตร์และอนามัยที่ 1 สมาคมพิทักษ์ไทย

การดำเนินงานในส่วนแรกนั้นผู้รับผิดชอบหลัก คือ ปศุสัตว์ตำบล ดำเนินการสำรวจและขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน หลังจากนั้นได้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสัตว์ที่ลงทะเบียน รวมทั้งยังทำหน้าที่เจาะเลือดโค กระบือ แพะ แกะ เพื่อตรวจหาโรค Brucellosis โรคแท้งติดต่อ อีกทั้งยังสำรวจและค้นหาโรคไข้หวัดนกเพื่อเป็นการป้องกันล่วงหน้า ปศุสัตว์ตำบลยังทำหน้าที่ควบคุมการเจริญพันธุ์ของสุนัขและแมวด้วยวิธีผ่าตัดทำหมัน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากประชาชนทั้ง 34 ชุมชนเป็นอย่างดี และยังทำหน้าที่เป็นศูนย์กระจายวัคซีนให้แก่ละพื้นที่อีกด้วย

สำหรับแผนการทำงานที่เน้นนวัตกรรมเครือข่ายนั้นได้ถูกแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นหลักด้วยกัน ซึ่งในส่วนนี้เทศบาลเมืองเขาส่งมอบพยายามดึงศักยภาพของแต่ละภาคีเครือข่ายออกมาใช้ให้มากที่สุด เพื่อให้การเฝ้าระวังการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าครอบคลุมทั้งพื้นที่และสามารถหยุดยั้งการระบาดได้ ได้แก่

ประเด็นที่ 1 บุคลากรที่มีวิชาชีพเฉพาะทางด้านสัตวแพทย์และนักวิชาการสาธารณสุข
 โดยความร่วมมือจาก กรมปศุสัตว์ ทำหน้าที่สนับสนุนฯ วัคซีน และเวชภัณฑ์ บุคลากรเฉพาะทาง (สัตวแพทย์) เพื่อให้ความรู้ทางเทคนิคให้กับอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำตำบล หน่วยงานต่อมาคือ สมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย และ สาธารณสุขอำเภอ ทั้งสองหน่วยงานทำหน้าที่ให้ความรู้ด้านวิชาการกับเยาวชนโดยเน้นสถานศึกษาในพื้นที่ เพื่อให้เด็กๆ มีความเข้าใจและปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง อีกทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายเพื่อเฝ้าระวังโรคอีกด้วย จากการดำเนินงานในส่วนนี้ทำให้เทศบาลเมืองเขาส่งมอบเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งแรกและแห่งเดียวในจังหวัดลพบุรีที่มีการดำเนินงานในรูปแบบปศุสัตว์ตำบล ยังผลให้การทำงานเพื่อแก้ปัญหาคล่องตัวและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 2 ด้านการประชาสัมพันธ์และเก็บข้อมูลจำนวนผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน
 หน่วยงานหลักคือ อาสาสมัครปศุสัตว์ อาสาสมัครสาธารณสุข และ ตัวแทนเทศบาลเมืองเขาส่งมอบ เนื่องจากปัญหาขาดบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ เก็บข้อมูล และเฝ้าระวังโรคระบาดจึงเกิดการบูรณาการสามหน่วยงานขึ้น โดยการเข้าไปให้ความรู้กับเด็กนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ ในพื้นที่ รวมถึงสภาเด็กและเยาวชนตำบลเขาส่งมอบอีกด้วย ซึ่งตัวแทนเทศบาลทำหน้าที่เก็บข้อมูลประชากรสัตว์เลี้ยงในแต่ละชุมชนเป็นประจำทุกปี

ประเด็นที่ 3 สถานที่ควบคุมดูแลสุนัขจรจัด เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนพื้นที่ที่ศูนย์บริหารสัตว์ จึงได้ประสานงานกับสองหน่วยงานคือ กองบิน 2 และ มูลนิธิธรรมรักษ์วัดพระบาท

น้ำพุ เพื่อจัดพื้นที่ควบคุมสุนัขจรจัด จึงได้เกิดสถานที่ควบคุมสุนัขจรจัดกองบิน 2 และการใช้พื้นที่ในวัดพระบาทน้ำพุขึ้น ด้วยความร่วมมือจากสองหน่วยงานทำให้เทศบาลประหยัดค่าใช้จ่ายในการหาพื้นที่ควบคุมดูแลสุนัขจรจัดได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเกิดการบูรณาการร่วมกับศูนย์บริหารสัตว์เทศบาลเมืองเขาสองยอดจนเกิดเป็นระบบป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ที่สามารถต่อยอดเป็นระบบการเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อจากสัตว์สู่คนได้อย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วย

ประเด็นที่ 4 การเฝ้าระวังป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า จากปัญหาที่เกิดขึ้นจึงก่อให้เกิดเครือข่ายเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าซึ่งถือเป็นความสำเร็จของเทศบาลเมืองเขาสองยอดที่สามารถเชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆ เข้ามาเป็นภาคีเพื่อแก้ปัญหานี้ได้ โดยหน่วยงานที่เข้าร่วมเป็นเครือข่าย ได้แก่ กรมปศุสัตว์ โดยปศุสัตว์จังหวัดและปศุสัตว์อำเภอ อาสาสมัครปศุสัตว์ตำบลเขาสองยอด สาธารณสุขจังหวัดและสาธารณสุขอำเภอ อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลเขาสองยอด ประธานและผู้นำชุมชนจำนวน 34 ชุมชน หน่วยทหาร 9 หน่วยงาน มูลนิธิธรรมรักษ์วัดพระบาทน้ำพุ สถานที่ควบคุมสุนัขจรจัด กองบิน 2 วัดจำนวน 9 แห่งในพื้นที่ สมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย สถานศึกษาในพื้นที่ และสภาเด็กและเยาวชนตำบลเขาสองยอด

เครือข่ายผู้สูงอายุ : โครงการสภา 3 วัยหัวใจเดียวกัน

เทศบาลเมืองเขาสองยอดมีผู้สูงอายุกว่า 3,000 คนในปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่ชุมชนผู้สูงอายุ ทำให้ครอบครัวต้องรับผิดชอบในการดูแลด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุเหล่านี้ เทศบาลจึงเกิดแนวคิดในการพัฒนาชีวิตผู้สูงอายุ ด้วยการสร้างเครือข่ายให้เกิดเป็นชุมชนผู้สูงอายุขึ้นมา เพื่อให้พื้นที่ตรงนี้เป็นที่ในการพบปะสังสรรค์ แรกเริ่มเกิดจากโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุที่บริหารจัดการโดยชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมืองเขาสองยอด แต่ความต้องการในการรองรับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เทศบาลจึงเข้ามาดูแลและต่อยอดโครงการดังกล่าว โดยใช้ชื่อว่า “สภา 3 วัยหัวใจเดียวกัน” วัตถุประสงค์เพื่อให้สภาแห่งนี้เป็นตัวเชื่อมระหว่างเทศบาลและผู้สูงอายุ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ให้ผู้สูงอายุใช้ในการปรึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตระหว่างกัน และให้การทำงานของกลุ่มผู้สูงอายุตาสับประรดเป็นไปอย่างมีระบบ

แต่เดิมโรงเรียนผู้สูงอายุและชุมชนเสริมสร้างสุขภาพเทศบาลเมืองเขาสองยอดอาศัยโรงเรียนแห่งนี้เป็นที่ให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุและส่งเสริมการออกกำลังกายเพียงเท่านั้น เทศบาลจึงเกิดความคิดที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีบทบาทมากขึ้น กระบวนการจึงเริ่มต้นจากการ

เชิญผู้สูงอายุจากภาคส่วนต่างๆ เช่น สมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ เพื่อมาประชุมกัน และร่วมกันหาแนวทางในการจัดตั้งสภาผู้สูงอายุ เมื่อได้รูปแบบที่ทุกคนตกลงกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็ประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการบริหารสภาผู้สูงอายุและดำเนินการแต่งตั้ง หลังจากนั้น คณะกรรมการสภาผู้สูงอายุก็ประชุมเพื่อวางแผนงาน โดยแผนงานที่ได้จากการประชุม ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเขาสามยอตโดยระบุประเด็นด้านสุขภาพ การรักษาพยาบาล เพื่อให้สามารถช่วยเหลือกันได้อย่างถูกต้องในกรณีฉุกเฉิน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเร่งด่วนให้กับผู้ป่วยติดเตียง การฝึกซ้อมแผนช่วยเหลือผู้สูงอายุกรณีเพลิงไหม้หรือมีเหตุอันตราย และการเป็นอาสาสมัครอันหมายถึงความห่วงใยที่จะคอยดูแลช่วยเหลือกันและกันระหว่างผู้สูงอายุ ขั้นสุดท้ายคือการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อวางแผนการดำเนินงานในระยะยาว โดยมีเครือข่ายที่เข้าร่วม ได้แก่ ชมรมเสริมสร้างสุขภาพเขาสามยอต ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมืองเขาสามยอต สมาชิกเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุ 5 รุ่น โรงพยาบาลในเขตเทศบาลเมืองเขาสามยอต สภาวัฒนธรรมตำบลเขาสามยอต พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลพบุรี ส่วนกิจกรรมที่จัดขึ้นให้กับผู้สูงอายุต่างได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ เป็นอย่างดี อาทิ กิจกรรมออกกำลังกายโดยกลุ่มเสริมสร้างสุขภาพฯ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและสันทนการ โดยชมรมผู้สูงอายุฯ กิจกรรมให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสภาวัฒนธรรมตำบลเขาสามยอต กิจกรรมให้ความรู้ด้านสุขภาพโดยโรงพยาบาลในพื้นที่ และการสนับสนุนด้านบุคลากรโดยพัฒนาสังคมฯ เป็นต้น

ผลจากการทำโครงการสภา 3 วัยหัวใจเดียวกันทำให้ผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองเขาสามยอต ได้รู้จักกันมากขึ้น เหนือกว่านั้น คือ พวกท่านไม่รู้สึกลัวว่าตัวเองถูกทอดทิ้งและได้มีโอกาสช่วยเหลือซึ่งกัน เพราะต่างรับรู้ปัญหาของกันและกัน นอกจากนี้เทศบาลยังได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากเครือข่ายผู้สูงอายุและหน่วยงานอื่นๆ ที่สำคัญคือทำให้เทศบาลมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุในพื้นที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งนี้ก็เพื่อให้เทศบาลสามารถจัดบริการที่เหมาะสมและการดูแลทั่วถึงที่สำหรับผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว ซึ่งหลังจากการจัดโครงการนี้พบว่า ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดี และมีความสุขมากขึ้น ทุกวันนี้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลเมืองเขาสามยอต เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้สูงอายุที่ปัจจุบันมีจำนวนกว่า 4,000 คน มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุให้กับผู้ที่สนใจ การจัดทำโครงการเช่นนี้ทำให้ผู้สูงอายุมีการปรับตัวและค้นพบศักยภาพตัวเองอีกครั้ง ทำให้ท่านมีความสุขกับการพบปะสังสรรค์และได้ออกกำลังกายเพื่อลดความเสี่ยงจากโรคต่างๆ

เครือข่ายโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกับนวัตกรรมต่อเนื่อง

เนื่องจากเทศบาลเมืองเขาส่งขอมมีลักษณะพื้นที่ที่เป็นที่ราบแอ่งกระทะระหว่างเชิงยอดเขาสามยอดซึ่งเป็นทางผ่านของน้ำที่จะไหลไปลงแม่น้ำลพบุรี ทำให้เกิดน้ำท่วมทุกปีตั้งแต่ปีพ.ศ.2547 เป็นต้นมา ในปีพ.ศ. 2552 - 2554 มีสถิติน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ 877 - 1,473 มม./ปี น้ำท่วมซึ่งเกิดขึ้นครอบคลุม 20 ชุมชน ประมาณ 45 วันในหนึ่งปี ซึ่งสร้างความเสียหายแก่บ้านเรือนและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้พื้นที่ทางการเกษตรของชาวบ้านก็ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมซึ่งเช่นกัน เริ่มแรกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งที่ได้รับผลกระทบต่างแก้ไขปัญหานี้ตามแนวทางของตนแบบต่างคนต่างทำ การระบายน้ำออกไปยังพื้นที่อื่นจึงมักเกิดความขัดแย้งกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรอบข้าง เทศบาลเมืองเขาส่งขอมจึงต้องคิดค้นนวัตกรรมเกี่ยวกับการจัดการน้ำเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

จากปัญหาดังกล่าวจึงเกิดเครือข่ายการจัดการน้ำชื่อว่า “เครือข่ายป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม” ซึ่งได้รับความร่วมมือด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและเทคโนโลยี รวมถึงพื้นที่ระบายน้ำและพื้นที่รับน้ำ จากเครือข่าย 17 เครือข่าย เป็นหน่วยงานราชการ 15 หน่วยงาน เช่น หน่วยงานทหารในพื้นที่สำนักชลประทาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด กรมทรัพยากรน้ำ แขวงทางหลวงลพบุรี สำนักงานอุตุวิทยามหาวิทยาลัย สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง เป็นต้น ร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชนอีก 2 เครือข่าย ซึ่งดำเนินการแก้ไขมาอย่างต่อเนื่อง เช่น ในปี พ.ศ. 2554 ได้สร้างฝังทางเดินน้ำเฟสที่ 1 ชุดแก้มลิงความจุ 153,300 ลูกบาศก์เมตร ในพื้นที่ของศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร และโครงการท่อระบายน้ำ คสล. ถนนพหลโยธิน ในปี พ.ศ. 2555 ทำแก้มลิงเฟสที่สองความจุ 242,000 ลูกบาศก์เมตร ชุดคลองระบายน้ำเพิ่มเติม และได้มีการสร้างท่อระบายน้ำ บล็อกคอนกรีต เพื่อผันน้ำเชื่อมโยง 10 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เป็นต้น จนในปี พ.ศ. 2557 พบว่า พื้นที่น้ำท่วมลดเหลือ 5 ชุมชน และระยะเวลาน้ำขังลงเหลือ 15 วัน/ปี ซึ่งถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก

สิ่งที่น่าสนใจกว่านั้น คือ โครงการต่อยอดจากโครงการแก้ปัญหาน้ำท่วมในครั้งนี้ โครงการแรกคือ **สวนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา** เพื่อใช้สถานที่บริเวณอ่างเก็บน้ำที่ได้รับการสนับสนุนตัดแปลงมาเป็นสถานที่ออกกำลังกาย พักผ่อนหย่อนใจ และใช้เป็นสถานที่พักผ่อนผู้ป่วย โดยมีขั้นตอนคือ เทศบาลประสานงานกับเครือข่ายเพื่อรับการสนับสนุนเครื่องออกกำลังกาย สนามเด็กเล่น และการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบ มีเครือข่ายที่เข้าร่วมได้แก่ สำนัก

ปลัดกระทรวงกลาโหม ส่วนนงนุช สำนักงานกรุงเทพมหานคร และเทศบาลเมืองเขาสามยอต โดยสำนักปลัดฯ สนับสนุนงบประมาณ 10 ล้านบาทเพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ ส่วนนงนุชสนับสนุนพันธุ์ไม้เพื่อประดับตกแต่งบริเวณ สำนักงานกรุงเทพฯ ช่วยร่วมปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณอ่างเก็บน้ำเทศบาลเมืองเขาสามยอตดูแลสนับสนุนเรื่องเครื่องออกกำลังกาย สนามเด็กเล่น และจัดทำลู่วิ่งรถจักรยานบริเวณอ่างเก็บน้ำ ซึ่งในช่วงเย็นมีประชาชนมาใช้พื้นที่ในการออกกำลังกายมากขึ้นเรื่อยๆ นับเป็นการส่งเสริมสุขภาพร่างกายและช่วยให้ประชาชนมีสุขภาพจิตแจ่มใสยิ่งขึ้น โครงการต่อมาคือ ระบบประปาเพื่ออุปโภค บริโภค โดยการตั้งโรงสูบน้ำ 2 โรง ได้แก่ สูบน้ำจากบ่อเฉลิมพระเกียรติ และ โรงสูบน้ำสระรูปตัว L เพื่อใช้แก้ปัญหาภัยแล้งและใช้เมื่อประชาชนร้องขอ นอกจากนี้ยังสูบน้ำเพื่อผลิตน้ำดื่มและน้ำใช้กว่า 15,000 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน ส่งผลให้ในช่วงหน้าแล้งประชาชนได้รับผลกระทบจากภัยแล้งน้อยลง โครงการสุดท้ายคือ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่ได้รับความร่วมมือจากกรมประมง ศูนย์เพาะพันธุ์กล้าไม้สิงห์บุรี และกรมชลประทาน ในการสนับสนุนพันธุ์ปลา กุ้ง ไม้ และความรู้และเทคนิคเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา เนื่องจากอยากให้ประชาชนได้เรียนรู้การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยใช้อ่างเก็บน้ำเป็นบ่อเลี้ยงปลาสำหรับโครงการนี้ หลังดำเนินโครงการพบว่า ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้นอีกด้วย

เครือข่ายสิ่งแวดล้อม สู่โครงการกองทุนชุมชนเทศบาลเมืองเขาสามยอต ต่อยอดสู่ค่าาณาปทิจสงเคราะห์

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เทศบาลเมืองเขาสามยอต (ณ ขณะนั้น) มีปริมาณขยะมากถึง 30 ตัน/วัน จึงเกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง 5 แห่งเพื่อร่วมกันจัดหาพื้นที่ทิ้งขยะ ซึ่งได้ข้อตกลงเป็นพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลถนนใหญ่ ใช้งบประมาณในการจัดการขยะปีละ 660,000 บาท อย่างไรก็ตามในอนาคตอันใกล้พื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถรองรับขยะจำนวนเท่าเดิมได้อีกต่อไป เทศบาลจึงต้องหาทางออกใหม่ด้วยการร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ ในการลดปริมาณขยะ ในปี พ.ศ. 2549 จึงเกิดโครงการ “ชุมชนไร้ถัง” ขึ้น เพื่อดึงดูดให้ประชาชนแยกขยะตั้งแต่ในครัวเรือน และนำขยะกลับมารีไซเคิลด้วยตนเอง ในปี พ.ศ. 2557 เทศบาลเมืองเขาสามยอตสามารถลดขยะได้จาก 30 ตัน/วัน เหลือ 10 ตัน/วัน และไม่มีชุมชนหรือประชาชนแจ้งความประสงค์ให้มีถังขยะเพิ่มอีกเลย จากโครงการดังกล่าวเทศบาลเมืองเขาสามยอตจึงคิด

ต่อยอดไปสู่การตั้งเป็นกองทุนฌาปนกิจโดยอาศัยการออมจากชาวบ้านผ่านการฝากขยะเข้ากองทุน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนแรกคือให้ประชาชนแยกขยะก่อนที่จะนำเข้าฝากกับกองทุนฯ โดยมีสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลพบุรีคอยสนับสนุนทางวิชาการการแยกขยะและร่วมเป็นที่ปรึกษากองทุนขยะชุมชน จากนั้นจึงดำเนินการตั้งกองทุนโดยมีรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้การจ่ายเงินแก่สมาชิกกรณีฌาปนกิจเป็นไปตามกฎเกณฑ์ ดังนี้ สมาชิกต้องเป็นบุคคลธรรมดาที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเขาสถาปัตยกรรม ต้องนำขยะรีไซเคิลฝากเข้ากองทุนฯ ทุกเดือนเมื่อครบ 6 เดือนจะต้องมียอดเงินจากการฝากไม่น้อยกว่า 300 บาท จึงจะมีสิทธิรับค่าฌาปนกิจศพ เมื่อครบ 6 เดือนแล้วหลังจากนั้นต้องฝากไม่ขาดเกิน 1 เดือนเพราะจะหมดสิทธิ์ สิทธิจะกลับมาสมบูรณ์อีกครั้งเมื่อฝากต่อเนื่องกันสองเดือนติด โดยค่าฌาปนกิจศพจะคิดจากจำนวนครัวเรือนหากสมาชิกต่ำกว่า 1,000 ครัวเรือน ครอบครัวสมาชิกจะได้ค่าฌาปนกิจเท่ากับจำนวนครัวเรือนคูณ 40 บาท หากมีสมาชิกตั้งแต่ 1,000-2,000 ครัวเรือนจะได้ค่าฌาปนกิจเท่ากับจำนวนครัวเรือนคูณ 30 บาท สมาชิกตั้งแต่ 2,000 ครัวเรือนขึ้นไปจะได้ค่าฌาปนกิจเท่ากับจำนวนครัวเรือนคูณ 20 บาท หากสมาชิกครอบครัวใดเสียชีวิตก็ต้องยื่นเอกสารที่จำเป็นเพื่อขอรับเงินค่าฌาปนกิจศพตามกฎหมาย

ซึ่งผลจากการดำเนินโครงการนี้ทำให้ปริมาณขยะลดลงอย่างต่อเนื่อง เพราะไม่เพียงแต่การแยกขยะจะมีประโยชน์โดยตัวของมันเอง อาทิ คุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ทัศนียภาพของหมู่บ้านสวยงาม เกิดการเรียนรู้การพึ่งพาตัวเอง อาทิ การทำปุ๋ยชีวภาพ หรือ หมักขยะอินทรีย์เป็นแก๊สชีวภาพ เพื่อใช้ในครัวเรือน เป็นต้น โครงการนี้ยังส่งเสริมความเอื้ออาทรระหว่างกันและกัน เครือข่ายต่างๆ เช่น โรงเรียนในเขตเทศบาลให้นักเรียนแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง หน่วยงานทหารเอื้อเพื่อสถานที่เพื่อตั้งธนาคารขยะ วัดพระบาทน้ำพุสนับสนุนของขวัญเพื่อเป็นรางวัลในกิจกรรมแยกขยะ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถต่อยอดไปสู่โครงการอื่นๆ ได้อีกด้วย

เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น 40270

โทรศัพท์ 043-269-002-3 โทรสาร 043-269-001

ประชากร

4,726 คน (ชาย 2,345 คน หญิง 2,417 คน)

พื้นที่

5 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 5 หมู่บ้าน)

รายได้

24,014,927.76 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

21,398,615.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายชัยดี รัตน์ปรีดา	นายกเทศมนตรีตำบลบ้านฝาง
2. นายผดุงเกียรติ แสนสมบัติ	ประธานสภาเทศบาลตำบลบ้านฝาง
3. นายสุพจน์ โคตรมณี	ปลัดเทศบาลตำบลบ้านฝาง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน - คน

เทศบาลตำบลบ้านฝาง ขับเคลื่อนการดำเนินงานในการพัฒนาร่วมกับภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการขยายเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาในพื้นที่ โดยไม่ได้หยุดนิ่ง เสริมสร้างพลังการสร้างเครือข่ายกับองค์กรประชาชนในพื้นที่ ให้สามารถแสวงหาเครือข่ายมาจัดการกับปัญหาในชุมชนเองโดยไม่ต้องผ่านเทศบาล นอกจากนี้ยังได้ขยายเครือข่ายออกไปยังองค์กรแหล่งทุน ที่เกินศักยภาพของภาคีเครือข่ายเดิม โดยที่ทุกภาคีเครือข่ายยังมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นหุ้นส่วน มีความผูกพันที่เหนียวแน่น ตลอดจนนำความรู้ใหม่ ๆ ทรัพยากรเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน แต่อยู่บนความเป็นอิสระและแนวทางประชาธิปไตย เน้นผลลัพธ์อันเป็นหมายร่วมกันว่าจะนำไปสู่ เครือข่ายที่เข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างต่อเนื่องจากปัจจุบัน สู่ออนาคต อย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ โครงการที่เกิดขึ้นสามารถเดินหน้าได้โดยเทศบาลไม่ได้เป็นเจ้าของโครงการ แต่มีเครือข่ายที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมในการที่จะเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน ในภาพของเครือข่ายด้านการศึกษาและเรียนรู้ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาคุณภาพและสังคม ด้านแก้ไขปัญหาความยากจน และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งการดำเนินการทุกภารกิจที่มีเครือข่ายเข้ามาร่วมและเป็นเจ้าของ นั่นคือความสำเร็จภายใต้วิสัยทัศน์ **“ความคิด ก้าวหน้า ประชาชนมีส่วนร่วม บ้านเมืองน่าอยู่ เขตสุขภาพธรรม”**

สำหรับนวัตกรรมและการดำเนินงานที่เป็นเลิศที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลตำบลบ้านฝาง ได้แก่

เครือข่ายการจัดการขยะในชุมชน

เทศบาลตำบลบ้านฝาง มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 4 ตารางกิโลเมตร 7 ชุมชน มีประชากรทั้งหมด 4,759 คน จำนวนครัวเรือน 1,707 ครัวเรือน ประชากรแฝงในพื้นที่ประมาณ 700 คน มีสถานที่ราชการประกอบด้วย ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจภูธร โรงเรียน สถานบริการด้านสาธารณสุข ความหนาแน่นของประชากร/ต่อพื้นที่ ประมาณ 1,365 คน/ตร.กม. เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาขยะจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของประชาชน ก่อนปี พ.ศ. 2553 มีปริมาณขยะ จำนวน 6 ตันต่อวัน เทศบาลสามารถเก็บขนนำไปฝังกลบได้เพียง 3 ตันต่อวัน ทำให้มีขยะมูลฝอยตกค้างจำนวน 3 ตันต่อวัน และไม่สามารถดำเนินการจัดการขยะโดยลำพัง จึงจำเป็นต้องแสวงหาเครือข่ายจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และองค์กรต่างๆ เข้ามา

เป็นเครือข่ายในการจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเริ่ม ณ แหล่งกำเนิดขยะ คือ ครัวเรือน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญเข้ามาเป็นเครือข่ายการจัดการขยะในชุมชน

เทศบาลตำบลบ้านฝาง จึงได้เข้าร่วมเป็นเครือข่าย “การจัดการขยะในชุมชน” โดยมีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นคู่สัญญาหลัก และได้ขยายภาคีเครือข่ายไปยังภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และองค์กรต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการบริหารจัดการขยะ มีการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะแบบครบวงจร และต่อเนื่อง ทั้งนี้ เครือข่ายที่เข้าร่วม จะมีการกำหนดทิศทางกิจกรรม และวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายอื่นๆ แต่ละเครือข่ายจะมีระบบการบริหารจัดการต่างกัน การเชื่อมโยงจะเสริมความสมบูรณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลดความซ้ำซ้อน นำจุดแข็งแต่ละเครือข่ายมาใช้ประโยชน์ ซึ่งประชาชนในชุมชนมีอิทธิพลในการกระตุ้นจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบร่วมกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมขยะในชุมชน และการให้ประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้ในการคัดแยกขยะจากต้นทาง อย่างเป็นระบบ จริงจังและต่อเนื่อง จะทำให้ปริมาณขยะที่คงเหลือที่จะนำไปกำจัดจะมีปริมาณลดลงและสามารถกำจัดได้หมดในแต่ละวัน

ปัจจุบัน “การจัดการขยะในชุมชน” เป็นโครงการที่เทศบาลตำบลบ้านฝางได้จัดทำขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการใช้แนวทางในการแก้ไขปัญหาแนวใหม่ โดยเริ่มจากการจัดการขยะจากต้นทาง แหล่งกำเนิดขยะ การลดปริมาณขยะ การนำกลับมาใช้ใหม่ การจัดการกลางทางโดยผ่านระบบบริหารจัดการขยะของเทศบาลตำบลบ้านฝาง และการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่ ทำให้ประชาชนในชุมชนได้มีความรู้ถึงผลกระทบสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยเฉพาะบทบาทในการบริหารจัดการขยะในชุมชน เพื่อนำไปสู่การเป็นชุมชนสะอาด น่าอยู่ มีสุขภาวะที่ดีชุมชนมีการพัฒนาศักยภาพมากขึ้น รู้จักการพึ่งพาตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ดี ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีชุมชนบ้านหัวบึง หมู่ที่ 3 เป็นชุมชนนำร่อง ที่ลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะที่ต้นทางในครัวเรือนและชุมชน บริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ และสามารถเป็นต้นแบบให้แก่ชุมชนอื่น ๆ ทั้งภายในเขตพื้นที่และนอกเขตพื้นที่

ทั้งนี้ บทบาทหน้าที่ของภาคส่วนต่างๆ ที่เข้าร่วมการเป็นเครือข่ายการจัดการขยะในชุมชน ประกอบไปด้วย

1. ด้านสนับสนุนงบประมาณ
  - เทศบาลตำบลบ้านฝาง
  - กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
  - สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10
  - สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น
2. ด้านสนับสนุนบุคลากร
  - เจ้าหน้าที่งานสุขาภิบาลอนามัยสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบ้านฝาง
  - เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10
  - เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น
  - เจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์จากไม้ทำพระ
3. ด้านสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์
  - เทศบาลตำบลบ้านฝาง
  - สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น
4. ด้านองค์ความรู้/ฝึกอบรม
  - งานสุขาภิบาลอนามัยสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบ้านฝาง
  - สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10
  - สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น
  - ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์จากไม้ทำพระ
  - องค์การบริหารส่วนตำบลเพ็กใหญ่
  - โรงเรียนเทศบาลบ้านตูม
  - เทศบาลเมืองชุมแพ
5. สนับสนุนด้านพื้นที่ (ดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะในชุมชน)
  - ที่ว่าการอำเภอบ้านฝาง
  - สถานีตำรวจภูธรบ้านฝาง
  - กศน.อำเภอบ้านฝาง
  - โรงพยาบาลบ้านฝาง

- โรงเรียนฝางวิทยายน โรงเรียนชุมชนบ้านฝาง และโรงเรียนโชคมณีศึกษา
- สหกรณ์ชุมชนตำบลบ้านฝาง
- ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง
- สภาเด็กและเยาวชนฯ
- ชุมชนบ้านฝาง หมู่ 1
- ชุมชนแวงใหม่ และชุมชนหลักเมือง หมู่ 2
- ชุมชนบ้านหัวบึง หมู่ 3
- ชุมชนฝางเมืองใหม่ และชุมชนฝางเมืองทอง หมู่ 9
- ชุมชนหลักเมืองเก่า หมู่ 12
- ตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านฝาง

จากการรวมตัวกันทำงานของภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่างๆ นำไปสู่กิจกรรมมากมายที่เป็นนวัตกรรมด้านการจัดการขยะในชุมชน ได้แก่

● **กิจกรรมถนนปลอดถังขยะ**

มีการคัดเลือกเครือข่ายชุมชนบ้านหัวบึง หมู่ที่ 3 ซึ่งมีความพร้อมเป็นชุมชนนำร่อง ดำเนินการจัดการขยะในชุมชน แบบถนนปลอดถัง มีการอบรมให้ความรู้ การคัดแยก และการจัดการประเภทขยะมูลฝอย (ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะทั่วไป) ที่เกิดจากแหล่งกำเนิดภายในชุมชน เพื่อลดปริมาณขยะในชุมชน และในปี 2555-2556 ได้ทำการขยายเครือข่ายถนนปลอดถังขยะครอบคลุมทุกชุมชนในพื้นที่

จากการดำเนินกิจกรรมถนนปลอดถังขยะ ก่อนดำเนินการมีปริมาณขยะ 6,000 กิโลกรัมต่อวัน หลังดำเนินการปริมาณขยะในชุมชนลดลงเหลือ 4,200 กิโลกรัมต่อวัน มีจุดรวมขยะอันตรายชุมชนละหนึ่งแห่งครบทุกชุมชน

● **กิจกรรมการรณรงค์ สร้างจิตสำนึก ในการลด คัดแยกและนำขยะกลับไปใช้ประโยชน์**

สร้างความตระหนักมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ลดการใช้ถุงพลาสติก หรือลดกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดขยะจากถุงพลาสติกอย่างไม่จำเป็น ด้วยการอบรมให้ความรู้ ชี้แจงทำความเข้าใจแนวคิด หลักการจัดการขยะมูลฝอย ประเภทถุงพลาสติก เพื่อลดภาวะ

โลกร้อน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่แท้จริงและสร้างวินัยในการลดขยะแบบ 3R (Reduce Reuse Recycle) เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความร่วมมือในการจัดการขยะทางบวก มีวินัย มีความตื่นตัวในเรื่องการลด คัดแยกขยะ และนำขยะไปใช้ประโยชน์ด้วยการนำขยะมาทำปุ๋ย ควบคู่กับการเลี้ยงไส้เดือน ทำให้ชุมชนมีการพัฒนาศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง และรู้จักการพึ่งพาตนเอง ซึ่งสามารถยกตัวอย่างของกลุ่มต่างๆ ที่มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะในปัจจุบัน ได้ดังนี้

- พ่อค้าแม่ค้าในตลาดสดเทศบาล ร่วมกิจกรรมลดการใช้ถุงพลาสติก นำเศษผักผลไม้ไม่ไปทำปุ๋ยหมักและน้ำหมัก นำไปเป็นอาหารสัตว์ ส่งผลให้ตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านฝาง ได้รับรางวัลสถานบริการสาธารณสุขสะอาด ระดับดีตามโครงการขอนแก่นสะอาด คนในชาติมีสุข จังหวัดขอนแก่น (ระยะที่ 1) เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปี พ.ศ. 2558
- เครือข่ายแม่บ้าน ผู้จำหน่ายซื้อของในตลาดสดเทศบาล ร่วมกิจกรรมถือตะกร้าไปจ่ายตลาด ลดการใช้ถุงพลาสติก
- ผู้ประกอบการร้านค้าเข้าร่วมกิจกรรมลดการใช้ถุงพลาสติก จำนวน 20 ร้าน
- นักเรียนโรงเรียนฝางวิทยายนต์และโรงเรียนชุมชนบ้านฝาง ร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะในโรงเรียน นำขยะไปสมทบกองทุนขยะเพื่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง และเป็นกิจกรรมทำสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุรีไซเคิล
- สภเด็กและเยาวชน ร่วมกับนักเรียนโรงเรียนฝางวิทยายนต์ ดำเนินกิจกรรมการลดขยะภายในโรงเรียน ในปี พ.ศ. 2559 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมรวมพลังหน่วยงานหัวใจสีเขียว (Green office) จากสถาบันพระปกเกล้า เป็นเงิน 49,818 บาท ผลการประกวดได้รับรางวัลระดับชมเชย

● กิจกรรมชุมชนต้นแบบปลอดขยะ (Zero Waste)

เทศบาลตำบลบ้านฝาง คัดเลือกเครือข่ายชุมชนบ้านหัวมิ่ง หมู่ 3 มีจำนวน 163 ครัวเรือน ดำเนินกิจกรรมการบริหารจัดการขยะในครัวเรือนของตนเอง ด้วยวิธีการ 3R เทศบาลตำบลบ้านฝาง ดำเนินการเก็บขยะวันเว้นวัน เก็บเฉพาะขยะทั่วไป ส่วนขยะอินทรีย์ชุมชนดำเนินการ

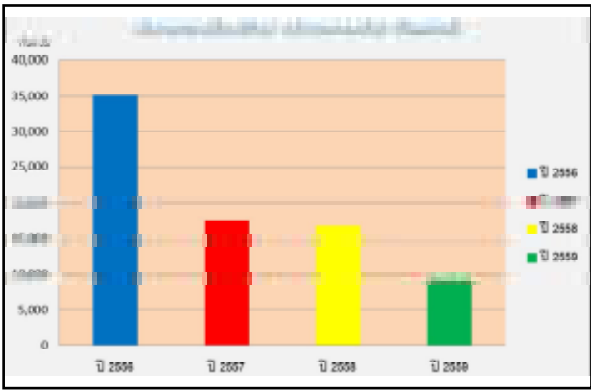
บริหารจัดการด้วยตนเอง มีศูนย์สาธิตการเลี้ยงไส้เดือน การทำปุ๋ยหมัก และทำน้ำหมักชีวภาพ และจัดตั้งธนาคารขยะชุมชน มีการขยายผลไปสู่ชุมชนอื่นในพื้นที่

● **กิจกรรมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง**

เทศบาลตำบลบ้านฝาง ได้จัดทำโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กองทุนสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งบประมาณ 226,600 บาท (สองแสนสองหมื่นหกพันหกร้อยบาทถ้วน)

ทั้งนี้ ก่อนดำเนินกิจกรรมการคัดแยกขยะต้นทาง ได้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็น ร่างระเบียบเทศบาลตำบลบ้านฝาง ว่าด้วยการจัดการขยะมูลฝอยต้นทาง และประชาคมรับฟังความคิดเห็น ร่างระเบียบเทศบาลตำบลบ้านฝาง ว่าด้วยการจัดการขยะมูลฝอยต้นทาง พ.ศ. 2558 ซึ่งหลังจากประชาคม เครือข่ายทุกภาคส่วน จำนวน 21 เครือข่าย ร่วมลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) ในการจัดการขยะต้นทาง วันศุกร์ที่ 11 กันยายน 2558 ณ เทศบาลตำบลบ้านฝาง และจัดประชุมเครือข่ายพิจารณา ร่างระเบียบการจัดการขยะต้นทาง ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559 มติที่ประชุม เห็นชอบร่างระเบียบการจัดการขยะต้นทาง มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆในการจัดการขยะต้นทาง โดยมีชุมชนบ้านหัวบึง หมู่ที่ 3 เป็นต้นแบบในการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝางและขยายผลการจัดการขยะต้นทางไปยังชุมชนนอกพื้นที่

โดยสรุปจากการดำเนินการของเครือข่ายการจัดการขยะในชุมชน ส่งผลให้เทศบาลตำบลบ้านฝาง ได้รับการคัดเลือกเป็นเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบการจัดการขยะต้นทาง ระดับภาค ในระดับดีมาก ประจำปี พ.ศ. 2559 และรางวัลหมู่บ้าน

สะอาด (ชุมชนบ้านหัวบึง หมู่ 3) ระดับดีมาก ตามโครงการขอนแก่นสะอาด คนในชาติมีสุข

จังหวัดขอนแก่น (ระยะที่ 2) เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปี พ.ศ. 2559 ซึ่งสามารถเปรียบเทียบปริมาณขยะที่ผ่านมา ได้ดังนี้

- o ปี พ.ศ. 2559 ประชากรทั้งหมด 4,759 คน จำนวน 1,707 ครั้วเรือน
  - * ปริมาณขยะรวม 9,290 กิโลกรัม/สัปดาห์
  - * คิดเป็นขยะครั้วเรือนละ 5.44 กิโลกรัม/สัปดาห์
  - * คิดเป็นขยะต่อคน 1.95 กิโลกรัม/สัปดาห์

เครือข่ายการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง

เทศบาลตำบลบ้านฝาง มีประชากรทั้งหมดจำนวน 4,726 คน มีจำนวนผู้สูงอายุถึง 842 คน คิดเป็นร้อยละ 17.88 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านฝางกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง จึงได้ประสานความร่วมมือแสวงหาเครือข่ายที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน เข้าใจตรงกัน ใ่วางใจซึ่งกันมีการปรึกษาหารือและกำหนดบทบาทหน้าที่ตามศักยภาพของแต่ละเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่

ปัจจุบันเครือข่ายการทำงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบ้านฝาง ประกอบด้วย เทศบาลตำบลบ้านฝาง โรงพยาบาลบ้านฝาง คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลบ้านฝาง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการจังหวัดขอนแก่น กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สนับสนุนเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและปรึกษาการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์จากไม้ขนาดเล็กขอนแก่น สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลบ้านฝาง สถานศึกษาในพื้นที่และวัด ชมรมผู้สูงอายุนอกพื้นที่ 75 หมู่บ้าน เป็นต้น

จากความร่วมมือของภาคีเครือข่าย นำไปสู่การจัดตั้ง ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง โดยเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุ แก่นนำ อาสาสมัคร องค์กร

เครือข่ายจากภาครัฐ และภาคเอกชน มีส่วนร่วมขับเคลื่อนการดำเนินการศูนย์ โดยมีเทศบาลตำบลบ้านฝาง ให้การหนุนเสริม ดำเนินการภายใต้แนวคิด “ร่วมแรง ร่วมใจ ผู้สูงวัยกายใจ เบิกบาน” เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีสถานที่รวมกลุ่มในการจัดกิจกรรมและบริการที่ครอบคลุมทุกมิติทางด้านสุขภาพ สังคม จิตใจ และเศรษฐกิจ โดยเฉพาะมิติทั้งด้านเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างรายได้และการมีงานทำที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุเพื่อยกระดับการจัดบริการและสวัสดิการทางสังคมในการคุ้มครอง ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบครบวงจร สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุและชุมชนได้

ทั้งนี้ สามารถแบ่งกิจกรรมออกได้เป็น 2 ลักษณะ และมีการดำเนินการมาถึงปัจจุบัน คือ

- 1) กิจกรรมภายในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เช่น
  - ส่งเสริมสุขภาพอนามัย เช่นการออกกำลังกาย การรักษาสุขภาพ การรับประทาน อาหาร การป้องกันโรคต่างๆ
  - สนับสนุนการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุ สิทธิของผู้สูงอายุ ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
  - ส่งเสริมให้มีกิจกรรมด้านอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น ฝึกอบรมอาชีพต่างๆ
  - ส่งเสริมการผลิตจำหน่ายผลิตภัณฑ์และการรับงานไปทำที่บ้าน เช่น ร้านค้า ผางสูงวัย
  - การถ่ายทอดวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น กิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่ลูกหลาน
- 2) กิจกรรมภายนอกศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เช่น
  - อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุและคนพิการในชุมชน ลงพื้นที่เยี่ยมผู้สูงอายุที่ติดบ้านติดเตียง
  - ประสานเชื่อมโยงการให้บริการของหน่วยงานต่างๆ ตามความต้องการของผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง เช่น กายอุปกรณ์ เงินสงเคราะห์ ซ่อมแซมบ้าน

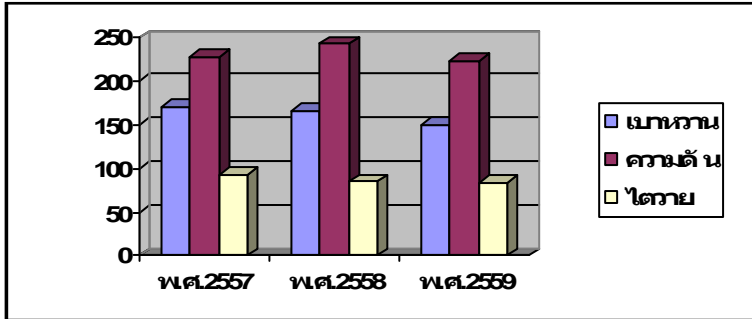
จากการดำเนินงานของเครือข่ายผ่านศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง ก่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่บ้านฝาง ดังนี้

มิติด้านสุขภาพ

ผลจากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกายและจิตใจดีขึ้น จากสถิติของศูนย์ส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลบ้านปาง เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2559 ที่ผ่านมา

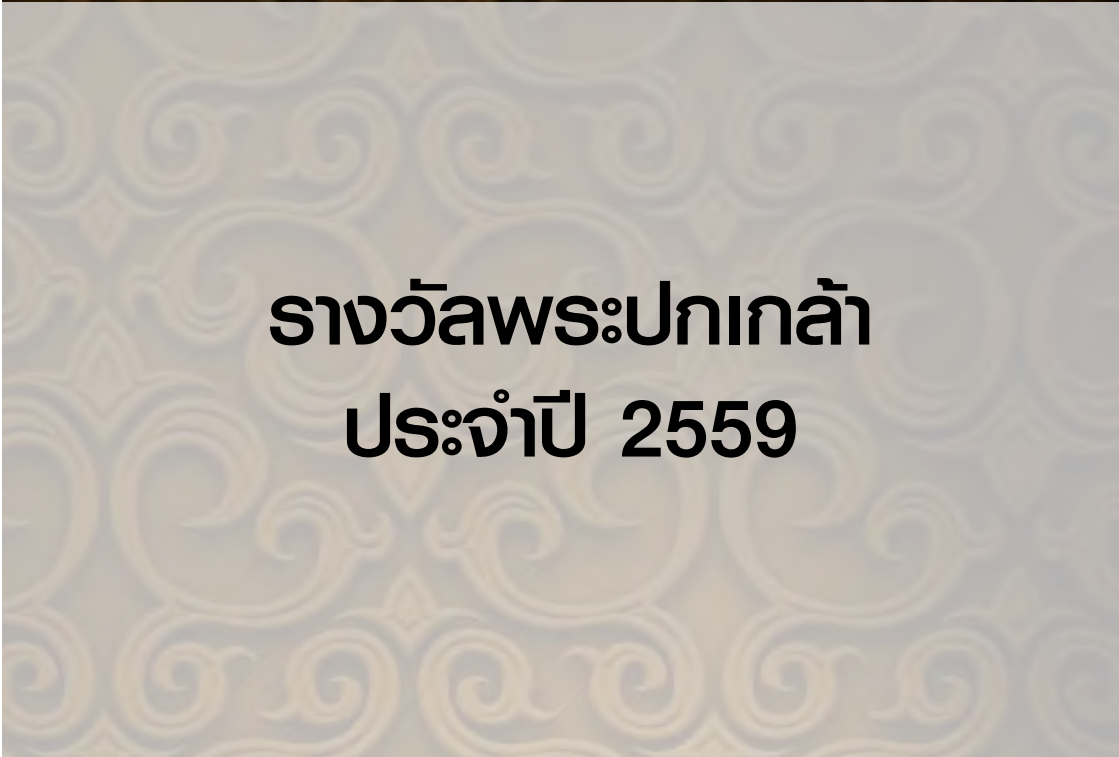

จากสถิติสามปีที่ผ่านมาจำนวนผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคต่างๆ ลดลง เนื่องจากได้มีการส่งเสริมให้ความรู้ การป้องกัน การดูแลรักษาและการตรวจเยี่ยมจากภาคีเครือข่าย

มิติด้านอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

มีการส่งเสริมและสนับสนุนในการฝึกอบรมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ เช่น กลุ่มทอผ้า 20 คน มีเงินทุนหมุนเวียน 8,000 บาท กลุ่มดอกไม้จันทร์ 30 คน เงินทุนหมุนเวียน 21,635 บาท กลุ่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ 30 คน มีเงินทุนหมุนเวียน 22,800 บาท กลุ่มปลูกผักสวนครัวยุคใหม่ 50 คน มีเงินทุนหมุนเวียน 11,916 บาท กลุ่มร้านค้าผู้สูงอายุ 100 คน มีเงินทุนหมุนเวียน 250,000 บาท คิดเป็น 27 % จากจำนวนสมาชิก 842 คน ทำให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตได้โดยไม่เป็นภาระให้กับลูกหลาน

มิติด้านสิ่งแวดล้อม

จัดตั้งเป็นกลุ่มกองทุนขยะเพื่อการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ โดยการขอความร่วมมือให้ชุมชนและส่วนราชการต่างๆ คัดแยกขยะและนำมาบริจาคให้กับผู้สูงอายุเพื่อนำไปขายเป็นกองทุนในการจัดสวัสดิการต่างๆ เป็นการลดขยะในชุมชนอีกหนึ่งทาง จากการดำเนินการที่ผ่านมาสามารถลดปริมาณขยะในชุมชนได้ถึง 35% ของปริมาณขยะทั้งหมด 4,200 กิโลกรัม

**รางวัลพระปกเกล้า
ประจำปี 2559**

รางวัลพระปกเกล้า 2559

เกียรติภูมิท้องถิ่น

ก้าวขึ้นสู่อันดับที่ 16 กับ “รางวัลพระปกเกล้า”
รางวัลอันทรงเกียรติ ที่มีอายุยาวนานที่สุดในประเทศไทย
ที่มอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเลิศและโดดเด่น

วัตถุประสงค์

สถาบันพระปกเกล้า ในฐานะเป็นหน่วยงานอิสระของรัฐ ภายใต้การกำกับดูแลของประธานรัฐสภา มีพันธกิจในการส่งเสริมและพัฒนาความรู้และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงได้จัดให้มีการมอบรางวัลพระปกเกล้า และใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้าขึ้นเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา ซึ่งให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อมาในปี 2552 สถาบันได้ขยายรางวัลพระปกเกล้าให้ครอบคลุมการดำเนินงานของท้องถิ่นอาทิ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการท้องถิ่น การเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ในท้องถิ่น และการเสริมสร้างเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ในปี 2559 สถาบันพระปกเกล้า แบ่งรางวัลพระปกเกล้า ออกเป็น 3 ประเภทรางวัลได้แก่

ประเภทที่ 1

รางวัลพระปกเกล้าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ
ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประเภทที่ 2

รางวัลพระปกเกล้าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ
ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์

ประเภทที่ 3

รางวัลพระปกเกล้าสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ
ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

ประเภทที่ 1

ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของ
หลักธรรมาภิบาลในการปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักความโปร่งใสในการบริหารงาน
และหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรอบแนวคิดสำคัญ

ประเภทที่ 2 ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์

เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่มากที่สุด ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลรักษาความสงบ ตลอดจนปลูกจิตสำนึกแห่งพลังความสามัคคีของคนในพื้นที่ ได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานในการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์ ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น อันเป็นรากฐานสำคัญที่จะก่อให้เกิดความสันติสุขสมานฉันท์ในระดับชาติ

กรอบแนวคิดสำคัญ

ประเภทที่ 3 ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่บริหารจัดการท้องถิ่น ให้สามารถร่วมมือกับเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการร่วมมือพัฒนาท้องถิ่นไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน

กรอบแนวคิดสำคัญ

หลักเกณฑ์

การมอบรางวัลพระปกเกล้าและใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า

การมอบรางวัลพระปกเกล้าแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านต่างๆ ที่กล่าวมา แบ่งการมอบรางวัลพระปกเกล้า ออกเป็น 2 ระดับ คือ

🏆 โลรางวัลพระปกเกล้า พร้อมใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า

มอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการพิจารณาตัดสินของคณะกรรมการแล้วว่า **มีความเป็นเลิศ** ในด้านนั้นๆ

🏆 ใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า

มอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการพิจารณาตัดสินของคณะกรรมการแล้วว่า **ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้** ในด้านนั้นๆ

กระบวนการประเมินและคัดเลือก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า 2559

การประเมินและคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อมอบรางวัลพระปกเกล้า และใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า มีกระบวนการหลัก ดังนี้

ขั้นที่ 1 รับสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมในโครงการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมัครเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2559 โดยกรอกใบสมัครเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า พร้อมแนบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาตามที่ได้กำหนดไว้ในใบสมัคร

ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสมัครเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2559 ได้เพียง 1 ประเภทรางวัลเท่านั้น โดยทำการเลือกประเภทรางวัล ตามที่ได้กำหนดไว้ในหน้าแรกของใบสมัคร และต้องกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในแต่ละประเภทของรางวัล ซึ่งมีการแยกประเภทรางวัลไว้แล้วในใบสมัครส่วนต่างๆ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำใบสมัครมาจาก 2 ช่องทางสำคัญ ได้แก่

- 1) สถาบันฯ จัดส่งใบสมัครให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งโดยตรง

- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดาวน์โหลดใบสมัครได้จากเว็บไซต์สถาบันฯ
ที่ www.kpi.ac.th

ขั้นที่ 2 ประเมินคุณสมบัติขั้นต้น

คณะวิจัยฯ ทำการพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครเข้าร่วมโครงการทั้งหมด โดยพิจารณาให้คะแนนจากเกณฑ์ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน และตัวชี้วัดขั้นพัฒนา (แยกตามประเภทรางวัลฯ) ในขั้นนี้หลักฐานและเอกสารประกอบการพิจารณาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งให้แก่คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ จะได้รับการตรวจสอบและให้คะแนนอย่างถี่ถ้วน

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นภารกิจที่บังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องกระทำหรือต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบ และกฎหมาย เช่น แต่งตั้งตัวแทนประชาชนเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เปิดเผยรายรับรายจ่าย การจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่มีการปฏิบัติตามตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานตัวใดตัวหนึ่งแล้ว จะถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินในขั้นต้น

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา เป็นตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงวิธีการหรือแนวทางการดำเนินงาน ตามอำนาจหน้าที่ ที่มีการพัฒนาและมีความก้าวหน้ามากขึ้น รวมทั้งมีความเข้มข้นในด้านการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นในชุมชนท้องถิ่น

“ทั้งนี้ ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและตัวชี้วัดขั้นพัฒนาที่กล่าวมานั้น จะถูกนำมาแปลงเป็นข้อคำถามในใบสมัครการเข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ในแต่ละประเภท ซึ่งจะมีการคิดคะแนนที่ให้น้ำหนักแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมในแต่ละตัวชี้วัด”

ขั้นที่ 3 ประเมินคุณสมบัติเฉพาะประเด็น แบ่งเป็น

ขั้นที่ 3.1 การประเมินความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่

คณะวิจัยฯ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามในการประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเด็นต่างๆ

ขั้นที่ 3.2 การประเมินการดำเนินโครงการและกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะวิจัยฯ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดย การสนทนากลุ่ม การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่การดำเนินงานของโครงการและ กิจกรรม

ขั้นที่ 4 คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ ทำการศึกษาข้อมูลในพื้นที่

ในขั้นตอนนี้ จะเกิดขึ้นหลังจากคณะวิจัยฯ นำเสนอผลคะแนนที่ได้จากการประเมินตาม ขั้นที่ 2 และ 3 ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ จะมีการประชุมเพื่อกำหนดการลงพื้นที่ ประเมินจริงในภาคสนาม โดยเกณฑ์ในการพิจารณาประเมินขั้นนี้ พิจารณาจาก

- 1) การนำเสนอผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) การสังเกตสภาพทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสภาพทั่วไปของเมืองโดยรวม
- 3) การเยี่ยมชมโครงการและกิจกรรมตัวอย่างที่ดี

ขั้นที่ 5 ประชุมคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัล พระปกเกล้า 2559

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกฯ ทำการศึกษาข้อมูลในพื้นที่แล้ว ได้จัดให้มีการประชุมพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ และพิจารณาว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใด มีความเหมาะสมที่จะได้รับรางวัลพระปกเกล้า ในฐานะที่มี “ความเป็นเลิศ” และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นแห่งใดที่ “ผ่านเกณฑ์” และสมควรได้รับใบประกาศเกียรติของคุณสถาบันพระปกเกล้า

ทั้งนี้ ในการพิจารณาของคณะกรรมการฯ จะมีการพิจารณาโดยนำข้อมูลการร้องเรียน ที่ได้จาก สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ปปท.) และ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในประเด็นเรื่องการทุจริตและความ ไม่โปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วย

ผลการตัดสิน

ของคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น เพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2559

รางวัลพระปกเกล้า
สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ ประจำปี 2559

ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
จำนวน 6 แห่ง

1. เทศบาลเมืองกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
2. เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เทศบาลเมืองแม่คီး อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
4. เทศบาลตำบลยางน่อง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
5. องค์การบริหารส่วนตำบลตำปอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่
6. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองทิว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์
จำนวน 2 แห่ง

1. เทศบาลนครเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
2. เทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละโว้ง จังหวัดสุโขทัย

ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

จำนวน 9 แห่ง

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
2. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
4. เทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
5. เทศบาลตำบลปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่
6. เทศบาลตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
7. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ
จังหวัดกำแพงเพชร
8. องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
9. องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ใบประกาศเกียรติคุณสถาบันพระปกเกล้า
สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
ประจำปี 2559

ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

จำนวน 15 แห่ง

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี
3. เทศบาลนครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
4. เทศบาลเมืองทุ่งสง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
5. เทศบาลเมืองไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
6. เทศบาลตำบลวิชิต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
7. เทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง จังหวัดเลย
8. เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน
9. เทศบาลตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
10. เทศบาลตำบลบ้านแปง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
11. เทศบาลตำบลกระสัง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
12. องค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
13. องค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
14. องค์การบริหารส่วนตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
15. องค์การบริหารส่วนตำบลบางโพ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้านการเสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์

จำนวน 4 แห่ง

1. เทศบาลนครพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. เทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
3. องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
4. องค์การบริหารส่วนตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา

ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชน และประชาสังคม

จำนวน 5 แห่ง

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
3. เทศบาลตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
4. เทศบาลตำบลน้ำแพร่พัฒนา อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
5. องค์การบริหารส่วนตำบลสิริกหลอง อำเภอกลómสั๊ก จังหวัดเพชรบูรณ์

รางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2559

**ประเภทที่ 1
ด้านความโปร่งใสและส่งเสริม
การมีส่วนร่วมของประชาชน**

เทศบาลเมืองกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 81000

โทรศัพท์ 075-620604 โทรสาร 075-620-601

ประชากร

31,610 คน (ชาย 14,726 คน หญิง 16,884 คน)

พื้นที่

19 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 14 ชุมชน)

รายได้

210,647,742.22 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

206,714,094.36 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายกীরติศักดิ์ ภูเก้าล้วน	นายกเทศมนตรีเมืองกระบี่
2. นายวิโรจน์ หวานดี	ประธานสภาเทศบาลเมืองกระบี่
3. นายประพันธ์ ศรีสุวรรณ	ปลัดเทศบาลเมืองกระบี่

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 17 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลเมืองกระบี่ มีหลักหรือแนวคิดในการบริหารงานโดยได้ยึดหลักธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้เป็นหลักในการบริหารงาน อันประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ทั้งนี้ก็เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง

เทศบาลเมืองกระบี่ และคณะผู้บริหาร ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล เริ่มตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ นั่นคือ การให้ประชาชนได้เสนอปัญหาความต้องการของชุมชน ในเวทีหรือช่องทางต่างๆ ที่เทศบาลเปิดให้มีการนำเสนอข้อมูล เช่น การจัดประชุมประชาคมในทุกเดือน การจัดทำแผนชุมชน การจัดประชุมประชาคม การแจ้งข้อมูลข่าวสารทางโทรศัพท์ ผ่านช่องทางเว็บไซต์ หนังสือร้องเรียนร้องทุกข์ ต่างๆ ซึ่งเป็นการเปิดช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ นอกจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแล้ว ประชาชนยังมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ อีกเช่น การร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการติดตามและประเมินผล การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้งบประมาณของเทศบาล ตลอดจนการร่วมติดตามและตรวจสอบโครงการหรือกิจกรรมของเทศบาล เทศบาลเมืองกระบี่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับประโยชน์ ด้วยเหตุผลที่ว่า หากกิจกรรมใดเกิดจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ประชาชนได้มีส่วนร่วมแล้ว ก่อให้เกิดความรักความหวงแหน เกิดการรักษาและพัฒนากิจกรรมนั้นๆ ให้คงอยู่อย่างต่อเนื่องยั่งยืนควบคู่ไปกับประชาชนในพื้นที่ ประโยชน์ก็จะเกิดขึ้นกับประชาชนเจ้าของพื้นที่นั้น และนำมาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไป

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองกระบี่ ได้แก่

โครงการยกระดับมาตรฐานของการพัฒนาการให้บริการด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้มีประสิทธิภาพ

งานบริการด้านการทะเบียนและบัตร เป็นงานที่ทำบัตรเพื่อขึ้นทะเบียนและให้ประชาชนมีไว้แสดงตน คู่สมรสสิทธิ ใช้สิทธิรับบริการที่รัฐจัดให้ และเป็นฐานข้อมูลบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยมีสำนักทะเบียนเป็นสถานที่ให้บริการอยู่ทุกจังหวัด/อำเภอทั่วประเทศ รวมถึงท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวกทั่วถึง จึงได้วางรากฐานเพื่อเป็น

แนวทางให้เกิดการพัฒนาด้วยการดำเนินการคัดเลือกสำนักงานทะเบียนคดีเด่นมาโดยตลอด โครงการนี้เสริมสร้างให้การจัดระบบการทำงานเกิดความคล่องตัว ปรับลดขั้นตอนการทำงานที่ยุงยากให้ง่ายขึ้นเพื่อสร้างงานบริการที่สะดวกรวดเร็ว นำเทคโนโลยีมาช่วยพัฒนาระบบให้เกิดความเสมอภาคเป็นธรรม รวมทั้งการเรียนรู้ความต้องการของผู้รับบริการ สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรนำไปสู่การยอมรับ เกิดศรัทธาและความเชื่อมั่น

การบริการและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของเทศบาลเมืองกระบี่ ภายใต้พันธกิจ “ให้บริการดูจญาติมิตร สะดวก รวดเร็ว มีอภัยคัยไมตรี ลดช่องว่างด้านการบริการ ยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก บนพื้นฐานแห่งความวิริยะอุตสาหะ (SERVICE MIND) จึงให้ความสำคัญในการปรับปรุงระบบการทำงานให้มีความเหมาะสมกับภารกิจที่รับผิดชอบ ลดความซ้ำซ้อน มีความยืดหยุ่นคล่องตัวสูง ตอบสนองต่อบทบาทภารกิจหรือบริบทในสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยได้ดำเนินการในส่วนต่าง ๆ อาทิเช่น

- เคน์เตอร์บริการต้อนรับส่วนหน้า คือด่านแรกที่จัดไว้คอยต้อนรับการให้บริการเพื่อสร้างความประทับใจ โดยจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ ยิ้มแย้มแจ่มใส คอยอำนวยความสะดวกในการแนะนำตรวจสอบเอกสาร และมีอาสาสมัครทางทะเบียนประจำชุมชนร่วมให้การต้อนรับด้วย
- นำระบบเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้รับบริการคือ ระบบบัตรคิวอัตโนมัติ จำแนกตามลักษณะความยากง่ายของงาน
- จัดช่องบริการเร่งด่วน ซึ่งประกอบด้วย ช่องบริการสำหรับ พระภิกษุ สามเณร ผู้พิการ สตรีมีครรภ์ และคนชรา และการขอคัดรายการบุคคลซึ่งมีความจำเป็นเร่งด่วนในการเดินทาง (ใช้เป็นหลักฐานประกอบการขึ้นเครื่องบิน) โดยช่องบริการดังกล่าวจะให้ความสะดวกเฉพาะกลุ่มบุคคลที่ต้องการความเร่งด่วนและมีความจำเป็น
- บริการเสร็จสิ้นในจุดเดียว One Stop ผู้รับบริการสามารถรับเอกสาร ณ จุดที่ใช้บริการ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ที่สามารถทำงานทดแทนกันได้

- มีป้ายแสดงมาตรฐานเวลาในการปฏิบัติงาน และ ป้ายแสดงอัตราค่าธรรมเนียม เพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ผู้รับบริการ
- มีแบบประเมินความพึงพอใจ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินซึ่งมีตัวแทนจากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยสำนักทะเบียนฯจะได้นำข้อมูลที่ได้รับหรือข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ
- มีการฝึกอบรมจิตอาสาทางทะเบียนซึ่งคัดเลือกจากชุมชนที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม โดยสำนักทะเบียนได้จัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ด้านระเบียบข้อกฎหมาย และสิทธิต่างๆ ที่พึงรู้ และเสริมสร้างให้เกิดความถูกต้องด้านการทะเบียน เพื่อให้ประชาชนเป็นตัวแทน เครือข่ายของสำนักทะเบียน และเพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของเอกสารทางทะเบียนมากขึ้น

นอกจากนี้ในส่วนของอาคารสถานที่ได้มีการจัดระเบียบ จัดสำนักงานมีความโปร่งใส สามารถมองเห็นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ทุกขั้นตอน มีป้ายแสดงช่องทางบริการ ป้ายแสดงเวลาปฏิบัติงาน ป้ายอัตราค่าธรรมเนียม มีการจัดทำทางลาดสำหรับอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ และผู้สูงอายุที่ต้องใช้รถเข็น มีป้ายแสดงขั้นตอนและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการขอรับบริการ และป้ายบอกชื่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และยังมีมุมเด็กเล่น สำหรับผู้มาใช้บริการที่นำบุตรหลานมาติดต่อราชการ มีบริการชา กาแฟ น้ำดื่ม และอินเตอร์เน็ตฟรี

โครงการยกระดับมาตรฐานของการพัฒนาการให้บริการด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้มีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนสามารถได้รับบริการที่ทันสมัย รวดเร็ว ชัดเจน โปร่งใส และเป็นมิตรทำให้เกิดความพึงพอใจในการรับบริการ โดยระยะเวลาในการรอคิวนั้นจะไม่เกินกว่า 15 นาที อีกทั้งยังมีบริการ one stop service ที่ทำให้ผู้ใช้บริการไม่ต้องเตรียมเอกสารจำนวนมาก และประหยัดเวลา อีกทั้งยังให้ความรู้กับจิตอาสาทางทะเบียนในเรื่องรับความรู้ในเรื่อง สิทธิและข้อกฎหมายและให้มีส่วนร่วมในการทำงานทะเบียนด้วย โดยเทศบาลได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 สำนักทะเบียนที่มีผลงานดีเด่นประจำปี พ.ศ.2559 ประเภทสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลและเมืองพัทยา จำนวนราษฎรตั้งแต่ 30,000 -70,000 คน และรางวัลด้านงานทะเบียนอื่นๆ อีกมากมาย

โครงการพัฒนาเทศบาลเมืองกระบี่สู่เมืองต้นแบบสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

แผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า แผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมโลก ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของโลกเสื่อมโทรมเกิดจากรูปแบบการบริโภคและการผลิตที่ไม่ยั่งยืน ความต้องการที่มากเกินไปเกินสมควรและการดำรงชีวิตที่ฟุ่มเฟือย เทศบาลเมืองกระบี่ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและการพัฒนาที่ต่อเนื่องยั่งยืน มุ่งสู่ความเป็นเมืองที่มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม ที่สามารถรักษาสิ่งแวดล้อมและความเป็นเมืองน่าอยู่ไว้ได้ถึงแม้ว่า จะมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม จึงได้จัดทำโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาเทศบาล เมืองกระบี่สู่เมืองต้นแบบสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ขึ้น

โครงการดังกล่าวมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- เทศบาลร่วมกับแกนนำชุมชนทั้ง 14 ชุมชน ประชุมเพื่อทบทวนพื้นที่ชุมชนที่มีการขับเคลื่อนและดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนเมือง คัดเลือกพื้นที่จาก 14 ชุมชน เหลือ 5 พื้นที่ เพื่อเปิดเป็นฐานการเรียนรู้โดยชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาและรับผลประโยชน์
- การจัดฝึกอบรมเพิ่มเติมองค์ความรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างกระบวนการ การดำเนินงานร่วมกันของเจ้าหน้าที่และแกนนำชุมชน โดยมีการจัดฝึกอบรม 2 ระดับ คือ
  - การจัดอบรมโดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการอบรมให้ความรู้กับแกนนำชุมชน
  - การพาแกนนำไปศึกษาดูงานและเรียนรู้ฐานการเรียนรู้ในพื้นที่ต่างๆ คือเทศบาลเมืองพิจิตร และเทศบาลนครเชียรราย
- สร้างเครือข่ายร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองระหว่างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น เทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เทศบาลตำบลระแงงนคร จังหวัดนครพนม เป็นต้น
- ปรับปรุงพื้นที่ของชุมชนเมืองเก่าพัฒนา ชุมชนบ้านทุ่งโหลง โรงเรียนเทศบาล ๒ คลองจิฬาต ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมอันดามัน และสำนักงานเทศบาลเมืองกระบี่ ให้เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมเมือง

- พัฒนาและสร้างวิทยาการชุมชนประจำแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมเมือง คือนางสาว อรพินทร์ บุญถาวร นางนิตยา เพชรแก้ว

จากการดำเนินงานที่กล่าวมานำไปสู่การเปิดแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมเมืองเทศบาลเมือง กระบี่ เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2559 จำนวน 5 แหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย แหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชุมชนเมืองเก่าพัฒนา, แหล่งเรียนรู้การจัดการของเสียและมลพิษเมือง (โรงเรียนเทศบาล ๒ คลองจิหลาด), แหล่งเรียนรู้การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และพื้นที่สวนสาธารณะ (ศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมอันดามัน), แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (การอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพบ้านทุ่งโหลง) และ แหล่งเรียนรู้เมืองแห่งการเรียนรู้และบริหารจัดการที่ดี (สำนักงานเทศบาลเมืองกระบี่) นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการ พัฒนา ปรับปรุง แหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมเมือง อย่างต่อเนื่อง

ความสำเร็จในการดำเนินงาน คือ ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายของทุกภาคส่วนที่มุ่งมั่นในการขับเคลื่อน โครงการ กิจกรรม สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ทำให้ไม่ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิต ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีของประชาชนในครอบครัวและชุมชน เกิดการตื่นตัวและตระหนักถึงผลดีและประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อตนเองและชุมชน ซึ่งเป็นกระบวนการขับเคลื่อนร่วมกันแบบบูรณาการทุกส่วน ในการจัดทำโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเทศบาลเมืองกระบี่สู่เมืองต้นแบบสิ่งแวดล้อมยั่งยืน มีภาคีเครือข่ายที่มีความหลากหลาย นับตั้งแต่ได้เปิดแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้ง 5 แหล่งเรียนรู้ เทศบาลเมืองกระบี่และชุมชนต่างๆ ได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง จัดทำสร้างแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่างๆ สำหรับการศึกษ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผักกางมุ้ง การผลิตถ่านอัดแท่งจากเศษวัสดุของชุมชน บ้านทุ่งโหลง การใช้พลังงานทางเลือก (พลังงานแสงอาทิตย์ : Solar Cell) การทำแก๊สชีวภาพจากเศษอาหารชุมชนรวมใจชน เป็นต้น โดยเทศบาลเมืองกระบี่ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ที่ 1 ระดับประเทศ ประเภทเทศบาลขนาดใหญ่ เทศบาลด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ประจำปี 2558

กิจกรรม ท.4 เทศบาลเมืองกระบี่ มินิมาราธอน ครั้งที่ 2

โรงเรียนเทศบาล 4 มหาราช ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 มาตรา 66 ข้อ (9) การจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และ

พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ การวิ่งออกกำลังกายเป็นการส่งเสริมสุขภาพให้นักเรียนมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง และเป็น การส่งเสริมเรื่องความสามัคคีให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง เป็นการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 4 มหาราชและเทศบาลเมืองกระบี่ ดังนั้นโรงเรียนเทศบาล 4 มหาราช ได้เห็นความสำคัญของกิจกรรมจึงจัดกิจกรรม ท.4 มินิมาราธอนครั้งที่ 2 เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเยาวชนและประชาชนใช้เวลาว่างในการวิ่งเพื่อสุขภาพ หลีกเลียงยาเสพติดและมีนิสัยรักการออกกำลังกาย และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครอง นักเรียนกับนักเรียน และคณะครูกับผู้ปกครอง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย อีกทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ “กระบี่ ๓๖๕ วันท่องเที่ยวได้ทุกวัน”

การดำเนินงานกิจกรรมมีขั้นตอน ดังนี้

- (1) การประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินกิจกรรม ท.4 เทศบาลเมืองกระบี่มินิมาราธอนครั้งที่ 2
- (2) ประสานงานกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- (3) ประชาสัมพันธ์โครงการ
- (4) ดำเนินการตามโครงการ
- (5) ติดตามผลประเมินโครงการ /รายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ

โครงการ ท.4 เทศบาลเมืองกระบี่ มินิมาราธอน ครั้งที่ 2 มีการดำเนินงานที่เรียกว่าแตกต่างจากที่อื่นคือ เน้นการมีส่วนร่วมกับบุคคลกลุ่มต่างๆ อย่างหลากหลาย ทั้งกลุ่มเด็กนักเรียนเยาวชน ผู้ใหญ่ และหลากหลายสาขาอาชีพ หลากหลายกลุ่มคน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของกลุ่มครอบครัว ทั้งพ่อ แม่ ลูก หรือพ่อ ลูก คุณปู่ หรือแม่ ลูก คุณยาย ในการร่วมกิจกรรมวิ่งออกกำลังกาย เพราะโครงการนี้มีการแบ่งประเภทการวิ่งเป็นประเภทครอบครัว ซึ่งในการจัดแบ่งแบบนี้ที่อื่นที่จัดกิจกรรมงานวิ่งไม่มีกัน นอกจากนั้นโครงการ ท. 4 เทศบาลเมืองกระบี่ มินิมาราธอนครั้งที่ 2 มีการต่อยอดจากการจัดกิจกรรมในปีก่อน ครั้งที่ 1 คือ ในครั้งที่ 2 นี้ จะมีประเภทการวิ่งมากขึ้นและที่สำคัญประเภทครอบครัวจะขยายกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากครั้งที่ 1 เฉพาะกลุ่มครอบครัวของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 4 มหาราช ในครั้งที่ 2 นั้น จะแบ่งรุ่นครอบครัวต่างๆ ไป

ไม่เจาะจงเฉพาะรุ่นครอบครัว ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 มหาราช ทำให้ครอบครัวต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดกระบี่ และต่างจังหวัดร่วมวงกันอย่างมากมาย นอกจากนั้น ในครั้งที่ 2 นี้ความแตกต่างจากครั้งแรก ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม คือ จะมีนักวิ่งทีมชาติไทย นายอำนวยการ มาร่วมวิ่งด้วยและมีนักวิ่งระดับนานาชาติจากเคนยามาร่วมวิ่งทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ทำให้สร้างสีสันของการมีส่วนร่วมอย่างหลากหลายเป็นอย่างดี

ความสำเร็จของการดำเนินงานอันแสดงให้เห็นถึง ความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการจัดกิจกรรม ท.4. มินิมาราธอน ซึ่งเกิดจากความร่วมมือของชมรมผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 4 มหาราช เกิดรายได้และมีงบในการทำกิจกรรมต่างๆ โรงเรียนตั้งนี้ที่แปร่งพื้นนักเรียน งบประมาณ 130,000 บาท หลังคากันฝนทางเชื่อมระหว่างอาคารและโรงอาหาร งบประมาณ 340,000 บาท และเวทีห้องประชุมราชพฤกษ์ งบประมาณ 500,000 บาท

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

โทรศัพท์ 043-511-222 โทรสาร 043-513-394

ประชากร

35,464 คน (ชาย 16,795 คน หญิง 18,669 คน)

พื้นที่

11.63 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 20 ชุมชน)

รายได้

186,557,952.13 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินใช้จ่ายจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

393,170,163.61 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายบรรจง โขจิตจรรย์นันท์	นายกเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด
2. นายพิเชษฐ สุขเพชรณ์	ประธานสภาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
3. นายสุเวช ชัยทองดี	ปลัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีหลักการทำงานที่ยึดมาตรฐานความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อขับเคลื่อนเมืองให้น่าอยู่ ดูแลทุกข์สุขของประชาชน อนุรักษ์ ฟื้นฟูสืบสานศิลปะวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ภายใต้วิสัยทัศน์ว่า **“บ้านเมืองน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก พุ่มพุกตำนานเมือง ลือเลื่องวัฒนธรรม”** กล่าวคือ

บ้านเมืองน่าอยู่ หมายถึง เทศบาลมีการบริหารงานระบอบประชาธิปไตย เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลบ้านเมือง เป็นผู้คิดและผู้ทำอย่างแท้จริง เพื่อช่วยกันพัฒนาบ้านเมืองให้น่าอยู่และดีขึ้น

ผู้คนน่ารัก หมายถึง ประชาชนมีการศึกษาและสุขภาพอนามัยดีทั้งร่างกายและจิตใจ ประพฤติตนตามคำสอนของศาสนา มีจิตใจโอบอ้อมอารี และมีคุณธรรม ตลอดจนปฏิบัติตาม กฎ กติกาและระเบียบของสังคม

พุ่มพุกตำนานเมือง หมายถึง อนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเมืองร้อยเอ็ด เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาสืบต่อและหวงแหนต่อไป

ลือเลื่องวัฒนธรรม หมายถึง การอนุรักษ์และสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามให้คงอยู่สืบไป ตลอดจนการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเชื่อมั่นว่าหากประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ข่าวสารทั้งก่อนการดำเนินงานระหว่างดำเนินงาน และหลังการดำเนินงาน รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการหรือการพัฒนาใดก็ตาม จะสร้างให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่นและเข้ามาเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาเทศบาลได้อย่างยั่งยืน เห็นได้จากการที่เทศบาลประชาสัมพันธ์ข้อมูลการบริหารงาน งบประมาณโครงการ การจัดซื้อจัดจ้าง การประกวดราคา ฯลฯ ในหลายช่องทาง เข้าถึงง่าย ชัดเจน ทันสมัย นอกจากนี้ยังให้ประชาชนเข้ามาร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการสาธารณะ การประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของเทศบาลของการจัดบริการสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ มีการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในพื้นที่ ซึ่งเป็นกระบวนการฝึกให้ชุมชนเป็นผู้นำทางความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเทศบาล สามารถให้ข้อเสนอแนะ การปรับปรุงพัฒนาเมืองสะท้อนกลับให้แก่เทศบาลเพื่อร่วมกันบรรลุวิสัยทัศน์อย่างแท้จริง

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้แก่

โครงการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม

จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว และจำนวนประชากรที่เข้ามาทำงานในเมืองร้อยเอ็ดเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้ชุมชนเมืองร้อยเอ็ดกลายเป็นเมืองที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว กระโดด มีการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ประโยชน์จากที่ดิน สิ่งแวดล้อมถูกทำลายอย่างรวดเร็ว เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจึงวางแผนระยะยาวเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวไม่ให้กระทบต่อภาพรวมของเมืองในอนาคต จึงพยายามรณรงค์การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เช่น รณรงค์การลดปริมาณขยะ การรักษาความสะอาดในชุมชนและสถานที่สาธารณะ การรักษาคุณภาพน้ำในบึง คลองรอบเมือง เป็นต้น อย่างไรก็ตามการดำเนินงานที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จมากนักเนื่องจากทุกภาคส่วนยังขาดจิตสำนึกและความตระหนักอย่างแท้จริง การจัดการสิ่งแวดล้อมในครัวเรือน สถานที่ราชการ สำนักงานเอกชน มักจะเน้นเพียงความสะอาด เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจึงได้จัดทำโครงการสร้างจิตสำนึกและตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน/องค์กรเอกชน/ส่วนราชการมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งกิจกรรมย่อยเป็นหลายกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนเรื่องจิตสำนึกให้ครอบคลุมทุกประเด็น โดยกิจกรรมดังกล่าวสามารถแยกออกเป็น

1. กิจกรรมการประกวดสุดยอดชุมชนหน้าบ้าน น่านมอง

ดำเนินการจัดประกวดสุดยอดชุมชนหน้าบ้าน น่านมอง โดยเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นเจ้าภาพเชิญส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด สาธารณสุขอำเภอเมืองร้อยเอ็ด โรงพยาบาลร้อยเอ็ด ทรพยาการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดร้อยเอ็ด ป้องกันจังหวัดร้อยเอ็ด ตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด เข้ามาเป็นคณะกรรมการตัดสิน ดำเนินการลงพื้นที่ตรวจประเมินด้านกายภาพและรวบรวมข้อมูล ปัญหาความยากง่ายในการดำเนินงานจากผู้นำชุมชนและประชาชนที่อาศัยอยู่ในถนนหรือซอยที่ส่งเข้าประกวด เพื่อคัดเลือกชุมชนที่ผ่านเข้ารอบการประกวดในครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นรอบตัดสิน ยึดหลักเกณฑ์คือ ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสวยงามบริเวณหน้าบ้าน ภายในบ้าน ความปลอดภัย มีขั้นตอนการดำเนินงานเริ่มจากให้ชุมชนมีมติร่วมกันในการคัดเลือกถนนหรือซอย เพื่อเข้าร่วมประกวด หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบจะลงพื้นที่ถ่ายภาพเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบก่อนและหลังดำเนินการ ทั้งนี้ ดำเนินการประกวดเป็น 2 ช่วง มีระยะเวลาทำงานประมาณ 2 เดือน จัดแบ่ง

พื้นที่การประกวดตามเขตเลือกตั้ง มีจำนวน 3 เขต รวมทั้งหมด 20 ชุมชน ซึ่งชุมชนที่ชนะการประกวดจะนำเงินรางวัลมาบริหารจัดการเป็นเงินกองกลางสวัสดิการชุมชน โดยกำหนดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงิน สร้างระบบการตรวจสอบร่วมกันระหว่างคณะกรรมการชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข สมาชิกในชุมชน ภายใต้เหตุผลความจำเป็นและบริบททางสังคมในแต่ละชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้จ่ายในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อม กิจกรรมสาธารณสุข และเป็นสวัสดิการให้สมาชิกในชุมชนผู้เฒ่า เมื่อมีความจำเป็นหรือเดือดร้อน โดยกิจกรรมดังกล่าวยังคงดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551 จนถึงปัจจุบัน รวมเป็นระยะเวลา 9 ปี แม้ในช่วงที่ไม่มีการประกวดประชาชนก็ยังรักษาความสะอาด และความสวยงามของหน้าบ้านตนเองอยู่เสมอ

2. กิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลัก ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluters Pay Principle) โดยจัดสรรค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บได้ให้กับชุมชนในอัตราร้อยละ 50 ชุมชนที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม จะคัดเลือกอาสาสมัครจัดเก็บเงินค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอย ประจำชุมชน เพื่อเสนอขอความเห็นชอบและลงนามแต่งตั้งโดยผู้บริหารเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด และมอบหมายภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

1. สำรวจข้อมูลครัวเรือน และแบ่งพื้นที่ฐานที่ปฏิบัติงานตามความเหมาะสม
2. จัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามเทศบัญญัติเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
3. นำส่งเงินค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ภายในวันที่ 25 ของทุกเดือน
4. รายงานปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ตลอดจนจนแนวทางแก้ไขปัญหาต่อคณะกรรมการชุมชน และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดทราบ

มีชุมชนที่เข้าร่วมทั้งหมด 6 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนจันทร์เกษม ชุมชนท่านคร ชุมชนวัดป่าเรไร ชุมชนหนองหญ้าม้า ชุมชนราษฎรอุทิศ และชุมชน บขส. มีอาสาสมัครที่ปฏิบัติหน้าที่จัดเก็บ

ค่าธรรมเนียมฯ ทั้งหมด 15 คน งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดนั้นให้เป็นที่ร่วมกันของคนในชุมชนกำหนดแนวทางการใช้จ่ายงบประมาณ มีระบบควบคุม ตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ชุมชนมีการนำงบประมาณมาใช้จ่ายในกิจกรรม พัฒนาสิ่งแวดลอม กิจกรรมสาธารณสุข ทุนการศึกษาตลอดจนจ่ายเป็นค่าตอบแทนให้อาสาสมัครที่ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ ผลสำเร็จที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ เทศบาลไม่ต้องเข้าดำเนินการจัดเก็บเอง แต่ให้ชุมชนร่วมกันรวบรวมเงินค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอยมาส่งให้เทศบาลในแต่ละเดือน และร่วมกันสอดส่องดูแลปัญหาการลักลอบทิ้งขยะ ขยะตกค้าง สามารถแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงการจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอยของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอยภายในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ปี 2557-2558 พบว่าค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอยที่จัดเก็บโดยชุมชนปี 2558 เพิ่มขึ้นจากปี 2557 เป็นร้อยละ 7.60 และปี 2557 เพิ่มขึ้นจากปี 2556 เป็นร้อยละ 4.16

3. กิจกรรมถนนปลอดถังขยะ

การจัดบริการเก็บขนขยะมูลฝอยในรูปแบบถนนปลอดถังขยะ ทำให้ประชาชนได้รับการที่รวดเร็ว ตรงเวลา ไม่มีขยะตกค้าง สามารถแก้ปัญหาเรื่องการปฏิเสธถังขยะ ปัญหาเหตุเดือดร้อนรำคาญจากกลิ่น แผลงสัตว์นำโรคลดลง ประหยัดงบประมาณ ส่งผลให้ภูมิทัศน์ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสวยงาม ประชาชนมีความพึงพอใจ และประสงค์ขอขยายพื้นที่ให้บริการ มีถนนสายหลักในเขตบริการ จำนวน 21 สาย ปัจจุบันเพิ่มเป็น 25 สาย

4. กิจกรรมธนาคารขยะรีไซเคิลในโรงเรียน

โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไรเป็นโรงเรียนตัวอย่างในการทำกิจกรรมซึ่งจะรณรงค์ให้ครู นักเรียน บุคลากร สมัครเป็นสมาชิกของธนาคารขยะและนำขยะมาฝากที่ธนาคาร โดยมีเจ้าหน้าที่ของธนาคาร ทำการคัดแยก ซึ่งน้ำหนักขยะและคำนวณเป็นเงินแล้วบันทึกลงสมุดคู่ฝาก โดยใช้ราคาที่ทางโรงเรียนประสานกับร้านรับซื้อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคา รายได้ของกิจกรรมมาจากการขายขยะสามารถนำไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในธนาคาร และใช้เป็นทุนการศึกษาของโรงเรียน จากผลการดำเนินงานกิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดธนาคารขยะรีไซเคิล ระดับประเทศ ประจำปี 2551 ได้รับคัดเลือกจากสำนักนโยบายและแผนทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ ประจำปี 2555 และได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 1 การประกวดโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ประจำปี 2556

โครงการบูรณาการด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

จากสภาพปัญหาน้ำท่วมขังรอการระบายในช่วงฤดูฝนเป็นประจำทุกปี เพราะลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของเทศบาลด้านทิศตะวันตกจะสูงและลาดเอียงไปทางทิศตะวันออกและด้านทิศใต้ ทำให้พื้นที่ทางด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ เป็นพื้นที่รับน้ำ เพื่อระบายลงสู่คลองรอบเมืองและไหลลงสู่แม่น้ำชี โดยผ่านประตูระบายน้ำที่ถนนรอบเมือง (ด้านทิศเหนือ) แต่เนื่องจากระบบการระบายน้ำดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับปริมาณน้ำฝนที่มีปริมาณมากจนเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนและทรัพย์สินของทางราชการทำความเดือดร้อนให้กับผู้อยู่อาศัยในบริเวณดังกล่าว และผู้สัญจรไปมาเป็นอย่างมาก แม้ว่าในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจะมีบึงพลาญชัยขนาดใหญ่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่รองรับน้ำฝนมีความจุประมาณ 2,000,000 ลูกบาศก์เมตร และเป็นบึงที่มีน้ำนิ่ง ไม่มีการไหลเวียนไปตามธรรมชาติ หากไม่มีการถ่ายเทน้ำในบึงจะทำให้เกิดการเน่าเสียและเกิดผลเสียหายต่อระบบนิเวศและต่อชุมชนได้ ดังนั้น ปัญหาทั้งสองอย่างที่กล่าวมาจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไข โดยจะต้องแก้ไขอย่างมีระบบและสร้างความยั่งยืน ซึ่งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ลำพังเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดไม่สามารถดำเนินการได้เองแต่ต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ตลอดจนจนประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณดังกล่าว จึงจะสามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้ โดยมีเป้าหมายเพื่อป้องกันมิให้เกิดน้ำเน่าเสียในบึงพลาญชัยและคลองคูเมืองและที่สำคัญคือ การแก้ไขปัญหาท่วมขังในชุมชน ดังนั้น เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจึงดำเนินการอย่างมีส่วนร่วม 2 เป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 แก้ไขปัญหาน้ำเน่าในบึงพลาญชัยให้ลงคลองรอบเมือง โดยร่วมกับกรมชลประทานเป็นผู้ดูแลและบริหารจัดการน้ำ จัดทำโครงการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำหนองหญ้าม้าเพื่อส่งเข้าสู่บึงพลาญชัย เพื่อให้น้ำดีจากอ่างเก็บน้ำไปผลักดันน้ำในบึงพลาญชัยให้ไหลลงคลองรอบเมือง ซึ่งอยู่ระดับต่ำกว่าบึงพลาญชัย แล้วปล่อยน้ำไหลผ่านประตูน้ำที่ฝายน้ำล้น (ปากกระโถน) บริเวณถนนรอบเมืองออกสู่ลำห้วยกุดขวาง ซึ่งเป็นลำห้วยธรรมชาติไหลผ่านพื้นที่ทำการเกษตรของประชาชนและประชาชนสามารถผันน้ำเข้าสู่พื้นที่ทำการเกษตรของตนเองได้

โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 2 พันไร่ ใช้งบประมาณดำเนินการ 35,000,000 บาท ซึ่งเป็นงบประมาณของกรมชลประทานทั้งหมด ความสำเร็จดังกล่าวมาจากการได้รับความร่วมมือจากประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากน้ำในอ่างเก็บน้ำหนองหญ้าม้าที่อยู่นอกเขตเทศบาลยินยอมให้มีการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำหนองหญ้าม้า มาลงที่บึงพลาญชัยเพื่อเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยาของบึงพลาญชัยให้มีความสวยงามตลอดเวลา ตลอดจนเป็นการรักษาระดับน้ำในบึงพลาญชัยให้คงที่อยู่เสมอเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามของจังหวัดร้อยเอ็ด

เป้าหมายที่ 2 แก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังในชุมชน การแก้ปัญหาดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งเทศบาลได้วางระบบการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังอย่างครอบคลุมและยั่งยืน ดังนี้

1. ก่อสร้างถนน ค.ส.ล. ถนนรัฐกิจไคลคลาช่วงจากถนนสุริยเดชบำรุงถึงแยกตัดถนนรณชัยชาญยุทธโดยการยกระดับถนนให้สูงกว่าเดิมประมาณ 20 เซนติเมตร เพื่อไล่น้ำจากชุมชนจันทร์เกษมให้ไหลลงสู่คลองรอบเมือง

2. ก่อสร้างถนน ค.ส.ล. และท่อระบายน้ำขนาด 0.80 เมตร ถนนสันติสุขตลอดสายเพื่อระบายน้ำออกจากชุมชนตลาดทุ่งเจริญ และระบายน้ำฝนที่เอ่อล้นบริเวณถนนข้าวหอมมะลิน้ำบึงพลาญชัยและถนนสุริยเดชบำรุง เพื่อไหลลงสู่คลองรอบเมืองอย่างรวดเร็ว

3. ก่อสร้างท่อระบายน้ำ ขนาด 0.80 เมตร ถนนเพลินจิต ซอย 4 เพื่อระบายน้ำจากชุมชนตลาดทุ่งเจริญบางส่วน และน้ำฝนจากถนนเพลินจิตบางส่วน เพื่อให้ไหลลงสู่คลองรอบเมือง

4. ปรับปรุงระบบระบายน้ำลำน้ำห้วยเหนือ (ปากกระโถน) ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสามารถระบายน้ำออกสู่ลำห้วยกุดขวางได้เร็วยิ่งขึ้น และยังสามารถลดระดับการไหลของน้ำในช่วงหน้าแล้งเพื่อรักษาระดับน้ำในคลองรอบเมืองไม่ให้ต่ำเกินไปพร้อมกับการรักษาสมดุลของระบบนิเวศวิทยา

5. จัดทำโครงการแบบบูรณาการร่วมกับโครงการชลประทานร้อยเอ็ดเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณจากกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับก่อสร้างกำแพงป้องกันตลิ่งด้านท้ายประตูระบายน้ำ (ท้ายปากกระโถน) ลำห้วยกุดขวาง เพื่อป้องกันน้ำกัดเซาะตลิ่งและรั้วกำแพงของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมตลิ่งห้วยกุดขวางทั้ง 2 ข้าง ซึ่งโครงการนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมชลประทาน จำนวน 14,625,000 บาท (สิบสี่ล้านหกแสนสองหมื่นห้าพันบาทถ้วน) เมื่อ ปี พ.ศ.2558

6. ติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างสองฝั่งลำห้วยกุดขวาง (ด้านใต้ของปากกระโถน) เพื่อให้มีแสงสว่างที่เพียงพอสร้างความสะดวกและเกิดความปลอดภัยต่อประชาชน

ผลงานความสำเร็จที่เกิดขึ้นมาจากการมีส่วนร่วมระหว่างเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดภาคประชาชน กรมชลประทานซึ่งจะต้องทำงานให้สอดคล้องรับกันและสามารถแก้ไขปัญหา น้ำท่วมขังในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ประชาชนได้มีส่วนร่วมให้การบริหารการจัดการวางระบบท่อระบายน้ำ มีความพร้อมใจกันเสียสละพื้นที่บางส่วน หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างของตนเอง เพื่อประโยชน์ส่วนรวมต่อบ้านเมืองไม่ให้เกิดปัญหาที่ประสบผ่านมาครั้งอดีต ตลอดจนการรักษา ระดับของน้ำในคลองรอบเมือง ป้องกันปัญหาดินสไลด์ ทำความเสียหายของตลิ่งคลองรอบเมือง และสามารถผันน้ำบางส่วนไปช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรสองข้างลำห้วยกุดขวางได้อีกด้วย

เทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50100
โทรศัพท์ 053-276-491 โทรสาร 053-805-183

ประชากร

18,964 คน (ชาย 8,663 คน หญิง 10,301 คน)

พื้นที่

24.405 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 10 หมู่บ้าน 26 ชุมชน)

รายได้

91,924,022.99 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

40,052,049.26 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายธนวัฒน์ ยอดใจ	นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ
2. นางจินตนา โนวีรัตน์	ประธานสภาเทศบาลเมืองแม่เหียะ
3. นายสมบุญ หิรัญยโชติ	ปลัดเทศบาลเมืองแม่เหียะ

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน 6 คน

เทศบาลเมืองแม่เหียะ การบริหารงานของเทศบาลยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและสร้างความโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมขององค์กรและสร้างความรู้ความเข้าใจที่ว่า **“เทศบาลเป็นของประชาชนในเมืองแม่เหียะทุกคน”** โดยเฉพาะบทบาทหน้าที่ของเทศบาล เพราะหากเทศบาลริเริ่มและดำเนินการในโครงการต่างๆ เพียงฝ่ายเดียวก็คงไม่ประสบผลสำเร็จ และไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ทุกด้าน ในทางตรงกันข้าม หากเมืองแม่เหียะเป็นของประชาชนทุกคนจะได้รับความร่วมมือและเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทำให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ดังเช่นคำคมของผู้บริหารที่ว่า **“พนักงานเป็นดวงตา ประชาชนเป็นดวงใจ”** กำหนดกลยุทธ์ แผนงาน กิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ประชาชนเข้ามาเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผลประโยชน์ เสริมสร้างให้ประชาชนมีความเป็นเจ้าของชุมชนอย่างกระตือรือร้นเพื่อกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันเทศบาลเมืองแม่เหียะก็มีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบจากทุกภาคส่วนต่อแนวทางกริใช้อำนาจของเทศบาล เปิดให้มีช่องทางและกระบวนการสื่อสารหลายทาง โดยเฉพาะข้อมูลสำคัญทางการเงิน งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การประมูลงานต่อสาธารณชน รวมทั้งการส่งข้อร้องเรียนและการแสดงความคิดเห็นต่อโครงการต่างๆ ในพื้นที่

ความโดดเด่นของเทศบาลด้านการบริหารงานของเทศบาล คือ การเน้นให้ทีมผู้บริหารข้าราชการฝ่ายประจำและฝ่ายการเมืองตลอดจนพนักงานของเทศบาลเมืองแม่เหียะสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ปราศจากการคอร์รัปชัน การไม่นำผลประโยชน์ของสาธารณะมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ยึดกรอบการดำเนินงานที่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม ลดกฎระเบียบที่มากจนเกินไป จนเป็นเหตุของการทำงานที่ล่าช้า จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายการดำเนินงานให้ชัดเจน เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม เพราะเชื่อมั่นว่าหากเทศบาลใช้แนวทางธรรมาภิบาลเป็นอย่างดีแล้วจะเป็นส่วนที่เสริมความเข้มแข็งและสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล ได้แก่

1. นิติธรรม กระบวนการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ จะต้องมีส่วนร่วมประชาชนเป็นกรรมการในการร่างกฎหมายเพื่อให้เกิดความยุติธรรมและเกิดการยอมรับจากทุกฝ่ายได้
2. ความโปร่งใส เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลให้มากที่สุดและหลายช่องทาง ได้รับความสะดวกในการรับข้อมูล ตลอดจนข้อมูลที่เผยแพร่ออกไปต้องมีความชัดเจนเพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในสาระอันสำคัญของข้อมูลนั้นๆ

3. การมีส่วนร่วม ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้นำที่เป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันซึ่งเป็นหลักที่เทศบาลถือปฏิบัติมาโดยตลอด
4. หลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ กำหนดตำแหน่งตรวจสอบภายในขององค์กรเป็นประจำ เพื่อพร้อมสำหรับการตรวจสอบทั้งจากหน่วยตรวจภายนอกเทศบาล และการตรวจสอบจากภาคประชาชนรวมไปถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
5. หลักความคุ้มค่า การใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลเป็นไปด้วยความประหยัดเพราะปัญหาความต้องการของประชาชนมีเป็นจำนวนมากจึงต้องใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ของงานมากที่สุด
6. หลักคุณธรรม ได้มีการส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรและแกนนำเกิดจิตสำนึกในการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริตและเคารพในสิทธิของผู้อื่น

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ ได้แก่

โครงการจัดการพื้นที่สาธารณะเชิงวัดพระธาตุดอยคำเพื่อสร้างคุณค่าชีวิตอย่างยั่งยืน

ในปี 2558 หลังจากที่เทศบาลเมืองแม่เหิยะได้เข้าไปหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาของโครงการ “ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจัดพื้นที่และจัดระเบียบร้านค้าเชิงพระธาตุดอยคำเพื่อสร้างคุณค่าชีวิตอย่างยั่งยืน” ที่ได้รับข้อร้องเรียนจากกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าและผู้ประกอบการริมทางในการจำหน่ายสินค้าริมทางบริเวณพระธาตุดอยคำโดยไม่ได้รับอนุญาต และปัญหาจราจรของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาสักการะพระธาตุดอยคำ รวมถึงการทะเลาะวิวาทเพื่อแย่งชิงพื้นที่ขายของบริเวณพุทธบาทสาธารณะ และความสกปรกของทัศนียภาพบริเวณเส้นทางขึ้นดอย โครงการดังกล่าวสามารถบรรลุเป้าประสงค์ได้อย่างเป็นเลิศก่อให้เกิดความพึงพอใจและกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนั้น เทศบาลเมืองแม่เหิยะจึงดำเนินการต่อยอดโครงการเพื่อสนับสนุนการทำงานให้มีความยั่งยืน โดยมีการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบภายใต้การมีส่วนร่วมทางตรงจากคณะกรรมการชมรมพ่อค้าแม่ค้าเชิงพระธาตุดอยคำ และคณะกรรมการชมรม

รถแดงเชิงพระธาตุตอดยคำในการจัดจำหน่ายสินค้าให้แก่นักท่องเที่ยว ให้คณะกรรมการซึ่งเป็นพ่อค้าแม่ค้าสร้างมาตรฐานร่วมกันในเรื่องของราคา สินค้า และปริมาณ อีกทั้งยังเปิดพื้นที่สนับสนุนการจัดจำหน่ายสินค้าของชุมชน สินค้าจากผู้สูงอายุในตำบลแม่เหียะ เช่น การสนับสนุนของของกลุ่มผู้สูงอายุตำบลแม่เหียะมาจัดจำหน่ายในช่วงเทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น ในการดำเนินการที่มีการสร้างจิตสำนึกร่วมกันของสมาชิก จึงก่อเกิดความรัก ความสามัคคี ความผูกพันที่จะร่วมกันจัดการแก้ไขและพัฒนาในช่วงระยะเวลา

การแก้ไขปัญหาจากโครงการเดิมและนำมาต่อยอดการดำเนินงานส่งผลให้เกิดการจัดตั้ง “กองทุนพัฒนาเชิงวัดพระธาตุตอดยคำ” ขึ้น ซึ่งปัจจุบันมีเงินหมุนเวียนในกองทุน เป็นเงิน 397,832.40 บาท เพื่อใช้ในการพัฒนาพื้นที่และได้มีเงินหมุนเวียนที่พอจะจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือจัดสวัสดิการให้แก่กลุ่มสมาชิกได้ เช่น เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ หรือเพื่อสวัสดิการของตนเองและครอบครัว

ความเป็นเลิศของโครงการกองทุนพัฒนาเชิงวัดพระธาตุตอดยคำเกิดขึ้นจากความร่วมมือของสมาชิกชมรมพ่อค้าแม่ค้า และสมาชิกชมรมรถแดงเชิงวัดพระธาตุตอดยคำ ที่ต้องการช่วยเหลือสมาชิกที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ เช่น การถูกแย่งลูกค้า การถูกตัดราคาสินค้า การเข้ามาของผู้ค้ารายอื่นหรือผู้ค้าจร และปัญหาด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพระธาตุตอดยคำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้ว่าสมาชิกของกองทุนขยายโอกาสของกองทุนให้คุ้มครองและเป็นหลักประกันความช่วยเหลือให้แก่สมาชิกด้วยตนเอง เป็นการสร้างพลังของความร่วมมือให้เกิดความยั่งยืนโดยกำหนดให้สมาชิกร่วมสมทบเงินในการจัดการเพื่อจะได้นำเงินกองทุนดังกล่าวไปพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขปัญหาต่างที่เกิดขึ้นในพื้นที่นี้ร่วมกัน ทั้งนี้เทศบาลเมืองแม่เหียะเป็นหน่วยผู้ประสานงานและสนับสนุนการทำงานให้กองทุนมีระบบการบริหารงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ มีการมอบหมายให้ตัวแทนสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน มีการเปิดเผยข้อมูลรายรับ-รายจ่ายให้แก่สมาชิกได้รับรู้ถึงจำนวนรายการงบประมาณ รายการค่าใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอ การดำเนินการของกองทุนดังกล่าวยึดหลักการสร้างธรรมาภิบาลเช่นเดียวกับการบริหารงานของเทศบาล ที่สำคัญ คือ ให้กองทุนดำเนินงานภายใต้ปรัชญา “ใช้หลักการออมทรัพย์เป็นอุปกรณ์ในการพัฒนา” เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศด้วยการสอดแทรกคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจในหมู่สมาชิก

โครงการฟ้าเป่งที่แจ่งดอย

จากสภาพปัญหาหมอกควันในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาหลายปี โดยตลอดทั้งวันจะพบว่าหมอกควันที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากการเผาไหม้และเศษวัสดุธรรมชาติ จนบางครั้งไม่สามารถออกจากเคหะสถานได้ ซึ่งเป็นสถานการณ์วิกฤตที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข เพราะมีผลกระทบต่อสุขภาพและระบบทางเดินหายใจของประชาชนและนักท่องเที่ยว เห็นได้จากสถิติของประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่เหียะที่เข้ารับการรักษาด้วยอาการป่วยจากระบบทางเดินหายใจ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นจำนวน 358 ครั้ง ซึ่งคิดเป็นปัญหาสุขภาพในพื้นที่อันดับ 3 รองจากโรคความดันและเบาหวาน สะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมของชุมชนส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการทำลายกิ่งไม้ใบไม้ด้วยการเผาในที่โล่งแจ้ง รวมทั้งมีใบไม้กิ่งไม้ถูกทิ้งประมาณ 3-5 ต้นต่อวัน ซึ่งวิธีกำจัดที่ง่ายที่สุดก็คือการเผา ส่วนกิ่งไม้ใบไม้บางส่วนที่ไม่มีการเผาประชาชนก็จะนำไปทิ้งในพื้นที่ว่างเปล่าหรือที่สาธารณะต่างๆ กลายเป็นมูลฝอยที่สกปรกและลดทัศนียภาพของเมือง นอกจากนี้ ยังมีการปลูกต้นไม้ในวาระสำคัญต่างๆ มาเป็นระยะเวลาานาน ซึ่งต้นไม้ต่างๆ ที่ปลูกไว้แต่เดิมและปลูกขึ้นมาใหม่ได้เจริญเติบโตขึ้น ส่งผลให้มีเศษกิ่งไม้ใบไม้เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก แม้ว่าเทศบาลเมืองแม่เหียะพยายามออกเทศบัญญัติ เรื่อง การควบคุมควันไฟและฝุ่นละอองจากการเผา พ.ศ. 2556 โดยกำหนดโทษว่าเมื่อเผาขยะกิ่งไม้ ใบไม้ต้องถูกปรับ 1,000 บาทแล้วก็ตาม แต่ปัญหาหมอกควันยังไม่ได้ลดลงมากนัก จึงมีการจัดทำโครงการ “ธนาคารกิ่งไม้ใบไม้เพื่อชุมชนเมืองแม่เหียะ” ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดปัญหาหมอกควันและแปรรูปกิ่งไม้ใบไม้ให้มีมูลค่าเพื่อคืนประโยชน์ให้กับชุมชน

จากโครงการดังกล่าวเทศบาลเมืองแม่เหียะคิดต่อยอดการทำงานให้ครอบคลุมปัญหาหมอกควันในพื้นที่ด้วยการขยายเป็นโครงการ “ฟ้าเป่ง ที่แจ่งดอย” โดยคำว่า “ฟ้าเป่ง” หมายถึง ท้องฟ้าที่มีความสว่างไสว มีความสดใส เปล่งบาน เปล่งรัศมีเป็นประกายส่องแสง และคำว่า “ที่แจ่งดอย” แจ่งในภาษาพื้นเมืองนั้นหมายความว่า “มุม” หมายถึง “ที่มุมดอย” อันเนื่องมาจากพื้นที่ตำบลแม่เหียะอยู่ติดกับดอยคำ และสถานที่ที่ตั้งของโครงการธนาคารกิ่งไม้ใบไม้เพื่อชุมชนเมืองแม่เหียะก็ยังคงอยู่บริเวณเชิงบันไดวัดพระธาตุดอยคำ ดังนั้นคำว่า “ฟ้าเป่ง ที่แจ่งดอย” จึงรวมกันหมายความว่า “ท้องฟ้าที่มีความสว่างไสวไร้หมอกควันที่ตำบลแม่เหียะ” โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อเป็นการต่อยอดกิจกรรมธนาคารกิงไม้ไปไม้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถรองรับกิงไม้ไปไม้จากชุมชนอื่นๆ สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักและขายราคาถูกให้แก่ชุมชนที่ต้องการ
2. คัดแยกกิงไม้ที่มีขนาดใหญ่เป็นไม้ที่ใช้ประโยชน์ได้นำไปส่งขายในพื้นที่อุตสาหกรรม บ้านถวยเพื่อนำไปผลิตเป็นของที่ระลึกของจังหวัดเชียงใหม่ นำรายได้จากการขายมาเข้าธนาคารกิงไม้ไปไม้
3. เพื่อลดการเผาในที่โล่งแจ้งของประชาชนตำบลแม่เหียะ และพื้นที่ใกล้เคียงไปไม้โดยมีการตั้งจุดตรวจเพื่อเฝ้าระวัง การเผาในพื้นที่ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับทราบถึงอันตรายของการเผากิงไม้ไปไม้
4. เพื่อลดจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจที่ได้รับสารพิษหมอกควันในพื้นที่และลดปริมาณค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการรักษาโรคทางเดินหายใจ
5. ให้ชุมชนดูแลจัดการปัญหา กิงไม้ไปไม้ในบ้านของตนเองด้วยการจัดเก็บกองรวมกันเพื่อรอการย่อยสลายและเป็นปุ๋ยให้แก่หน้าดิน หรือแจ้งให้เทศบาลมาจัดเก็บตามวันและเวลาที่กำหนดไว้เพื่อนำส่งเศษกิงไม้ไปไม้เข้าโครงการธนาคารกิงไม้ไปไม้เพื่อชุมชนเมืองแม่เหียะ
6. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้อย่างยั่งยืนและครบวงจรด้านการบริหารจัดการกิงไม้ไปไม้และแก้ไขปัญหาหมอกควันตำบลแม่เหียะภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน
7. เพื่อลดปริมาณมูลฝอยในตำบลแม่เหียะลงร้อยละ 10 ต่อปี โดยส่งเสริมให้ชุมชนร่วมกันคัดแยกขยะแก่ไปปัญหาเกี่ยวกับเศษผัก ผลไม้ อาหารที่เหลือใช้ ส่งกลิ่นเหม็น และเป็นปัญหาต่อการจัดเก็บอย่างเป็นระบบโดยให้นำเศษผัก ผลไม้ อาหารที่เหลือใช้ต่างๆ มาดำเนินการในพื้นที่ธนาคารกิงไม้ไปไม้ภายใต้การจัดทำน้ำหมักชีวภาพขึ้น
8. ส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวหรือเกษตรอินทรีย์ในชุมชนโดยใช้ปุ๋ยหมักแทนการใช้สารเคมี และนำพืชผักสวนครัวมาขายให้แก่คนในชุมชนก่อเกิดเป็นรายได้ให้แก่ครัวเรือน

การดำเนินงานของโครงการฟ้าป่าง ที่แจ้งโดยสร้างความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม คือ การส่งเสริมให้ประชาชนงดการเผาในพื้นที่โล่งแจ้งที่เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดั้งเดิมของคนในพื้นที่ให้ทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนและสร้างความตระหนักถึงมลพิษของหมอกควันที่เกิดขึ้น ชี้ชวนให้ประชาชนร่วมกันสร้างเมืองแม่เหิยะที่ไร้มลพิษทางอากาศ สามารถแก้ปัญหาและลดปริมาณหมอกควันที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตำบลแม่เหิยะและจังหวัดเชียงใหม่ให้หมดไปได้ กลายเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ

โครงการตะล่อมฮอมฮัก ไรอรามีโรยแรง

ดอกตะล่อม เป็นภาษาเหนือ หรือที่รู้จักกันในชื่อ “ดอกบานไม่รู้โรย” เป็นดอกไม้ที่ได้ชื่อว่าเป็นความงามที่ยั่งยืนผืนกาลเวลา กล่าวคือ แม้ว่าดอกบานไม่รู้โรยจะแห้งเหี่ยวลงแต่ก็ยังคงความงดงามไว้ให้คนทั่วไปได้มองเห็นเป็นเวลายาวนาน ประโยชน์ของดอกบานไม่รู้โรยที่รู้จักกันดีก็คือ การนำมาตกแต่งในงานพิธีสำคัญ เพราะนอกจากงดงามและคงทนได้นานแล้วยังถือเป็นดอกไม้มงคลชนิดหนึ่ง จึงมักใช้ร้อยเป็นพวงมาลัย หรือร้อยเป็นอุบะประดับในงาน ดอกตะล่อมจึงเปรียบดั่งเช่นผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลแม่เหิยะที่ แม้ว่าจะมีอายุที่พ้นวัยทำงานไปแล้ว แต่นั่นมิได้หมายความว่า จะทำให้คุณภาพของชีวิตของผู้สูงอายุลดลงไปตามกาลเวลา ในทางตรงกันข้าม คุณค่าของผู้สูงอายุยังคงอยู่ และสร้างประโยชน์ให้แก่ลูกหลานเพราะมีประสบการณ์ชีวิตที่สามารถบอกเล่าให้แก่คนรุ่นหลังให้สืบทอดต่อองค์ความรู้ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนขยายวงกว้างให้ครอบคลุม และสร้างวัฒนธรรมวิถีชีวิตให้กลายเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่มีพลังได้ โครงการตะล่อมฮอมฮักไรอรามีโรยแรงนี้เป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นจากโครงการพัฒนาศักยภาพการดูแลและฟื้นฟูผู้สูงอายุตำบลแม่เหิยะ เป็นโครงการที่มุ่งให้ผู้สูงอายุไม่ถูกทอดทิ้งและเยี่ยมเยียนเพื่อนสมาชิก ให้กลุ่มผู้สูงอายุเป็นกำลังใจให้ซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือดำเนินงานด้านการรักษาพยาบาล การเป็นเพื่อนร่วมทางใจยามเจ็บป่วยไร้ลูกหลานมาช่วยดูแล เป็นการส่งต่อพลังให้กลุ่มผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง ซึ่งในขณะนั้นเทศบาลเมืองแม่เหิยะเองไม่มีศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการและผู้สูงอายุ ประกอบกับข้อมูลประชากรผู้สูงอายุในพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2555 โดยเฉพาะในปี 2558 มีจำนวนผู้สูงอายุมากถึง 2,918 คน คิดเป็นร้อยละ 15.62 ของประชากร

ความโดดเด่นสำคัญภายใต้ศูนย์นั้นมียุทธศาสตร์ คือ เป็นโครงการที่ชมรมผู้สูงอายุเริ่มทำด้วยตนเองและยังไม่มีที่ใดดำเนินการในลักษณะเช่นนี้มาก่อน กล่าวได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมตั้ง

แต่ชุมชน ให้แกนนำของกลุ่มดำเนินการลงไปเยี่ยมเยียนทางกายและทางใจพร้อมทั้งเข้าไปประสานช่วยเหลือผู้สูงอายุท่านอื่น แม้ว่าจะมีหน่วยงานราชการเข้าไปทำหน้าที่ดังกล่าวแล้วก็ตามแต่การมี “เพื่อน” ที่คอยเป็นกำลังใจให้จะทำให้ผู้สูงอายุมองเห็นคุณค่าได้มากกว่า รวมทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้ “เมืองแม่เหียะเป็นเมืองแห่งคุณภาพสำหรับผู้สูงอายุ” เป็นสังคมแห่งคุณค่าและการแบ่งปัน เกิดขึ้นเพราะทุกฝ่ายในพื้นที่ร่วมกันผลักดันโดยมีเป้าหมายเดียวกันว่า ผู้สูงอายุคือกลุ่มบุคคลที่ยังสามารถสร้างประโยชน์ให้สังคมได้ เป็นปฏิกิริยาบุคคลที่ไม่ควรละเลยและหายไปจากสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญในการยกย่องให้ผู้สูงอายุเหล่านี้มีสุขภาพกายและสุขภาพใจที่แข็งแรง เชิดชูเกียรติให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข หน่วยงานหลายองค์กรในพื้นที่จึงร่วมกันวางแผน สร้างการมีส่วนร่วม จัดประชุมหารือแบบทางการและไม่เป็นทางการ จัดเวทีสัมมนาหลายครั้ง มีการแต่งตั้งคณะทำงาน ซึ่งมาจากตัวแทนของภาคส่วนต่างๆ ร่วมกันรับรู้โดยมีการประชาสัมพันธ์โครงการผ่านเสียงตามสาย วิทยุชุมชน เชิญชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ ซึ่งอาจเข้ามาร่วมในลักษณะขององค์ความรู้ แรงกาย วัสดุอุปกรณ์งบประมาณ สถานที่ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญหรือหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาชน อาทิเช่น ชมรมผู้สูงอายุ พระสงฆ์ ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(อพม.) อาสาสมัครหมอครอบครัว เยาวชน ชมรมวัฒนธรรมตำบล, ภาครัฐ ได้แก่ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลนครพิงค์ โรงพยาบาลเชียงใหม่ใกล้หมอ ศูนย์เวชศาสตร์ผู้สูงอายุ สาธารณสุขจังหวัด สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หน่วยงานเหล่านี้ได้เข้ามาร่วมกับเทศบาลเมืองแม่เหียะขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อทำให้สังคมแม่เหียะมีผู้สูงอายุที่มีคุณภาพไม่โรยราไปตามเวลา นอกจากนี้เทศบาลเมืองแม่เหียะได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งได้ขอรับข้อเสนอแนะเพื่อนำกลับมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงต่อไป

กระบวนการดำเนินงานของโครงการจัดแบ่งหน้าที่ของกลุ่มอาสาสมัคร โดยให้กลุ่มอาสาสมัครยึดกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ ผู้สูงอายุที่พึ่งพาตัวเองได้และผู้สูงอายุที่พึ่งพาตัวเองไม่ได้ และดำเนินการกิจกรรม ดังนี้

กลุ่มผู้สูงอายุที่พึ่งพาตัวเองได้ (กลุ่มดอกไม้บาน) กลุ่มนี้จะแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มติดสังคม เป็นกลุ่มที่มีสุขภาพแข็งแรง ชอบออกมาทำกิจกรรมกับคนวัยเดียวกันนอกบ้าน และยังเป็นกลุ่มที่สามารถช่วยเหลือสังคมได้นั้นจะมี

- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและผู้พิการตำบลแม่เหียะ นำโดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อาสาสมัครครอบครัว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าข้ามเข้ามาดูแล
- โครงการเสี้ยวเดียวกันจะนำกิจกรรมโดยผู้สูงอายุในชุมชนบ้านจัดสรร (ชุมชนกุหลาบนิรันดร์ 2,3,4)
- โรงเรียนผู้สูงอายุ นำโดยชมรมผู้สูงอายุตำบลแม่เหียะ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มติดบ้าน เป็นกลุ่มที่ยังสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ แต่ไม่ยอมออกไปไหนและไม่ได้นำเอาความสามารถของคนเองไปช่วยเหลือสังคม

กลุ่มผู้สูงอายุที่พึ่งพาตัวเองไม่ได้ (กลุ่มดอกไม้งา) คือ

กลุ่มติดเตียง ซึ่งมีอาการเจ็บป่วย จำเป็นต้องได้รับการดูแลจากข้อมูลที่ได้รับรวบรวมไว้พบว่ามีจำนวนกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 21 ราย โดยได้จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น

- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและผู้พิการตำบลแม่เหียะ นำโดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อาสาสมัครครอบครัว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าข้าม

โดยศูนย์ฯ ดังกล่าวสร้างแนวคิดที่จะพัฒนากิจกรรมภายในศูนย์ให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ถือว่าเป็นกลยุทธ์ในการสร้างความสัมพันธ์ก่อให้เกิดความเข้าใจในความแตกต่างของผู้สูงอายุในพื้นที่ชุมชนดั้งเดิมที่มีความเป็นชนบทและชุมชนเมืองให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างมีความเข้าใจ รู้รักสามัคคีซึ่งกันและกัน อาทิเช่น กิจกรรมด้านอาชีพ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและอนามัย กิจกรรมถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมการจัดทำระบบข้อมูลของผู้สูงอายุ กิจกรรมให้คำปรึกษาและช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุ กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของอาสาสมัคร และกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ

ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดนี้ประกอบไปด้วยกิจกรรมย่อยอีก ได้แก่ คลินิกหรือจุดบริการตรวจสุขภาพ , ศูนย์กายภาพบำบัด, การให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและการดูแลสุขภาพ, กิจกรรมธรรมะบำบัด, กิจกรรมห้องสมุดเรียนรู้, กิจกรรมนวดแผนไทยและสมุนไพรพื้นบ้าน, กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน, กิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านจากผู้สูงอายุสู่ลูกหลาน, การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และการให้ยืมอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ

2. การดำเนินกิจกรรมของผู้สูงอายุเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ให้มีการตั้งศักยภาพและใช้ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุมาช่วยยังประโยชน์ให้กลุ่มวัยต่างๆ ในสังคม โดยเฉพาะเรื่องของการนำภูมิปัญญาของผู้สูงอายุมาถ่ายทอดให้ลูกหลานได้เรียนรู้และสืบต่อ อีกทั้งเพื่อเป็นส่งเสริมการมีงานทำและรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ การจัดหาตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ

3. ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพ การแพทย์ทางเลือก และการดูแลอย่างใกล้ชิดแก่ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ตลอดจนการประสานให้โรงพยาบาลในตำบลและสถานพยาบาลต่างๆ เข้ามาดูแลผู้สูงอายุ ผู้ป่วย-ติดเตียง และผู้พิการอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง

เทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลยางหนึ่ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 50140
โทรศัพท์ 053-321-420 โทรสาร 053-321-420 ต่อ 103

ประชากร

9,714 คน (ชาย 4,433 คน หญิง 5,281 คน)

พื้นที่

10.04 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 13 ชุมชน)

รายได้

50,788,537.67 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

21,497,099.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายมนูญ บุรณพัฒนา	นายกเทศมนตรีตำบลยางหนึ่ง
2. นายสิงห์คำ แสงหล้า	ประธานสภาเทศบาลตำบลยางหนึ่ง
3. นายโกศล ทองสว่าง	ปลัดเทศบาลตำบลยางหนึ่ง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 9 คน

หญิง จำนวน 3 คน

เทศบาลตำบลยางหนึ่ง กำหนดหลักการบริหารงานที่ครอบคลุมกิจการต่างๆ ของเทศบาลรอบด้าน ทั้งการบริหารงานบุคคลซึ่งมีการจัดประชุมสภามหาการของเทศบาลอยู่เป็นประจำ เพื่อรับทราบนโยบาย และทิศทางการทำงานไปในทางเดียวกัน โดยมีการกำหนดให้บุคลากรของเทศบาล และกำหนด ผู้ใหญ่บ้านร่วมการประชุม “วาระยามเช้า” ทุกเดือน

นอกจากนี้ ในส่วนของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลยางหนึ่งได้จัดให้มีการทำประชาคมหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อเป็นพื้นที่เสนอความต้องการของตนเอง โดยมีคณะทำงานของเทศบาลตำบลยางหนึ่งติดตามทุกขั้นตอนการดำเนินงาน โดยเน้นหน่วยงานสำคัญของเทศบาลในฐานะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีการจัดบริการสาธารณะซึ่งถือเป็นหน้าที่พื้นฐานของที่ต้องให้บริการแก่ชุมชน ผ่านโครงการและกิจกรรมของเทศบาลที่มีอย่างต่อเนื่อง เช่น การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การจัดเก็บขยะมูลฝอย การรณรงค์และป้องกันพิษสุนัขบ้า

ในด้านการเงินการคลัง เทศบาลตำบลยางหนึ่ง มีการรายงานการใช้จ่ายให้กับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรายไตรมาส และมีแผนที่ภาษีสำหรับการจัดเก็บภาษีและการตรวจสอบการจัดเก็บภาษีที่ถูกต้อง ส่วนงานด้านกิจการสภานั้น เทศบาลตำบลยางหนึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นระหว่างที่มีการประชุมสภาเทศบาล และมีการประชาสัมพันธ์พร้อมแจ้งข้อมูลข่าวสารของเทศบาลผ่านสื่อต่างๆ ของเทศบาลอย่างสม่ำเสมอผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ของเทศบาล และสายด่วนรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนโดยตรง

เทศบาลตำบลยางหนึ่งยังทำการส่งเสริมความเข้มแข็งของประชาชน ด้วยการให้การอบรมวิชาชีพต่างๆ กับชุมชน ทั้งกลุ่มแม่บ้าน ผู้สูงอายุ และกลุ่มอื่นในชุมชน โดยโครงการที่เห็นชัดเจนคือ ตลาดนัดชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง ถนนคนเดินยางหนึ่ง เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน และยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกนัยหนึ่งด้วย

ส่วนงานด้านการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นนั้น เทศบาลตำบลยางหนึ่งได้ร่วมกับหน่วยงานราชการเพื่อจัดกิจกรรมประเพณีต่างๆ ร่วมกัน รวมถึงการปรับปรุงสาธารณูปโภคที่เชื่อมต่อกับหน่วยงานที่มีศักยภาพและมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยรวมถึงโครงการที่เป็นการให้ความรู้กับประชาชนทั้งการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และการฝึกอาชีพ และงานด้านสุดท้ายของเทศบาลคือ การติดตามและประเมินผลการทำงาน โดยเทศบาลได้รับการ

ประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารงานบุคคลและกิจการสภา ด้านการบริหารการเงินและการคลัง ด้านการบริการสาธารณะ อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยรวม ร้อยละ 89.65 ทั้งนี้ ยังได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ITA) อยู่ในระดับสูงมาก

สำหรับ โครงการและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน ของ เทศบาลตำบลยางหนึ่ง ได้แก่

โครงการประชุมเพื่อรับทราบปัญหาความต้องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในการพัฒนาหมู่บ้าน

โครงการนี้เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2555 โดยคณะผู้บริหารของเทศบาลตำบลยางหนึ่งต้องการให้ คณะกรรมการหมู่บ้าน และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน ด้วยการ ประชุมปรึกษาหารือ และระดมความเห็น โดยผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมมาจากแต่ละหมู่บ้านโดยตรง ทั้งตัวแทนของคณะกรรมการหมู่บ้านละ 5 คน จาก 8 หมู่บ้าน ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โครงการนี้จึงทำให้ชุมชนมีพื้นที่ของการแลกเปลี่ยนร่วมกับเทศบาล ทั้งยังสามารถกำหนดและ เสนอทิศทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสำคัญของหมู่บ้าน ตั้งแต่ประเด็นเฉพาะบุคคลไปจนถึง ประเด็นร่วมกันของชุมชน

ต้นเหตุของโครงการที่รู้จักกันในพื้นที่ว่า “วาระยามเช้า” จึงเป็นความต้องการของเทศบาล ที่จะทราบปัญหาที่ไม่ถูกนำเสนอโดยตัวแทนที่อยู่ในสภาของเทศบาล เพราะรวมถึงเสียงของคน ในชุมชนที่ไม่กล้านำเสนอปัญหาหรือความเดือดร้อนของตนเองผ่านช่องทางต่างๆ เทศบาลตำบล ยางหนึ่งจึงมี “ไบบอก” ซึ่งเป็นการแจ้งปัญหาและประเด็นที่คนในชุมชนต้องการให้เทศบาลแก้ไข เช่น การแจ้งเตือน หรือการแก้ไขปัญหาเฉพาะอันเกิดจากการอาศัยอยู่ร่วมกันระหว่างครัวเรือน ในชุมชน เช่น การส่งเสียงรบกวน เพราะฉะนั้น ไบบอกจึงเป็นช่องทางสำคัญที่นำปัญหา หรือ ความต้องการของชุมชนผ่านทางคณะกรรมการหมู่บ้านที่เข้าร่วมประชุมในกิจกรรม

“วาระยามเช้า” จัดขึ้นเป็นประจำทุกวันพฤหัสบดีที่ 3 ของแต่ละเดือน โดยจัดที่ห้องประชุม ของเทศบาลตำบลยางหนึ่ง และถ่ายทอดสดทางสถานีวิทยุพุทธศาสนาในชุมชน ช่วงเวลา 7.30-9.00 น. จากการจัดโครงการดังกล่าวขึ้น ทำให้เทศบาลทราบปัญหาและความต้องการของชุมชนมากขึ้น

โดยพบว่าส่วนใหญ่เป็นปัญหาสาธารณสุขโรคที่เกี่ยวกับถนน ไฟฟ้า ประปา และยังเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย และการดำเนินชีวิตประจำวัน

จุดเด่นของโครงการคือ เมื่อรับเรื่องจากไบบอกมาแล้ว เทศบาลสามารถรับมาดำเนินการแล้วมีการแจ้งผ่านทางคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือผ่านรายการวาระยามเช้าได้ทันที โดยส่วนใหญ่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่ไม่ยุ่งยากให้เสร็จสิ้นได้ภายใน 1 เดือน จากสถิติของการสรุปผลการแก้ไขปัญหาโดยเทศบาลตำบลยางนึ่ง ต่อเรื่องร้องเรียนบุคคล เรื่องร้องเรียนทั่วไป และไบบอกซึ่งเป็นการแจ้งบอกเรื่องทั่วไปนั้น พบว่าในปีงบประมาณ 2559 เทศบาลตำบลยางนึ่งสามารถแก้ไขปัญหาที่เป็นการร้องเรียนได้ 30 เรื่อง จาก 39 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 76.92 ส่วนเรื่องร้องเรียนทั่วไป เทศบาลตำบลยางนึ่งสามารถแก้ไขปัญหามาได้ 272 เรื่อง จากทั้งหมด 313 เรื่องร้องเรียนทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 86.90 และสามารถจัดการปัญหา หรือการเสนอแนะของชุมชนตามไบบอกได้ทั้งหมด 138 เรื่อง จากทั้งหมด 103 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 74.64 อย่างไรก็ตาม นอกจากรายการ “วาระยามเช้า” เพื่อเป็นช่องทางรับข้อมูลและเสนอข้อมูลระหว่างเทศบาลกับชุมชนแล้ว ยังมีรายการในทำนองเดียวกันอีกคือ “นายกฯพบประชาชน” ซึ่งมีทุกวันศุกร์ เวลา 7.30-8.30 น. แต่เน้นที่การนำเสนอผลงานและโครงการของเทศบาลในรอบสัปดาห์

ผลจากการดำเนินโครงการดังกล่าวคือการทำให้เทศบาลตำบลยางนึ่งได้ทราบปัญหา และความต้องการของชุมชน ทำให้เทศบาลสามารถทำงานตอบสนองความต้องการและสภาพพื้นที่ได้ตรงประเด็นกว่าเดิม เพราะถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการสะท้อนความต้องการของชุมชนมากกว่ารูปแบบที่ปรากฏอยู่ทั่วไป ผลของการดำเนินโครงการดังกล่าว ยังวัดได้จากความพึงพอใจของชุมชนในเทศบาลอีกด้วย เพราะทำให้ได้รับข่าวสารของเทศบาล และทำให้เข้าใจการทำงานของเทศบาลผ่านรายการวาระยามเช้าในที่สุด

โครงการตลาดสดปลอดภัยสุขใจผู้บริโภค

ตลาดสดยางนึ่งถือเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางส่งเพราะอยู่ติดกับจังหวัดลำพูน และเป็นตลาดศูนย์กลางของอำเภอสารภี โดยเป็นตลาดเช้าที่มีผู้ประกอบการมาซื้อผักสดจำนวนมากตั้งแต่เปิดตลาดช่วงเช้าตรู่ และก่อสร้างมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2490 บริหารและจัดการโดยเอกชนในที่ดินของกรมธนารักษ์ แต่ด้วยสภาพที่ทรุดโทรมเนื่องจากก่อสร้างมานาน และไม่ถูกสุขอนามัย และขาดแคลนสาธารณสุขโรคที่ดี จนเสี่ยงต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ทำให้เทศบาลตำบล

ยางหนึ่งเข้าปรับปรุงและรับดำเนินการต่อจากเอกชนที่หมดสัญญาเข้าไปตั้งแต่ปีพ.ศ.2552 โดยใช้งบประมาณจากโครงการไทยเข้มแข็งของรัฐบาลขณะนั้น

ต่อมา เมื่อเทศบาลตำบลยางหนึ่งเข้าปรับปรุงและเป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบพื้นที่ดังกล่าวแล้ว จึงได้ดำเนินการปรับปรุงให้เป็นตลาดสดประเภทที่ 1 ที่ได้มาตรฐาน และเปิดดำเนินการอีกครั้งตั้งแต่วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ.2553 โดยอยู่ในความดูแลของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลยางหนึ่ง โดยผ่านเกณฑ์การประเมินครบ 3 ด้านคือ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัยของอาหาร และด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยตลาดสดยางหนึ่งได้รับการประเมินทั้ง 3 ด้านให้เป็นตลาดสดระดับดีมาก โดยเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันระหว่างเทศบาลและเครือข่ายของประชาชนและหน่วยงานราชการจนทำให้ตลาดสดยางหนึ่งมีมาตรฐาน ในแต่ละวัน ตลาดสดยางหนึ่งเปิดทำการตั้งแต่เวลาประมาณ 3.00-10.00 น.

นอกจากการดำเนินการโครงการนี้จะสามารถทำให้ตลาดสดมีมาตรฐานแล้ว ยังสามารถแก้ปัญหาภายในตลาดสดที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมได้ โดยปัญหาที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวกับโครงสร้างตลอดจนพื้นที่บริเวณตลาดสด เช่น หลังคารั่วซึม แสงสว่าง ขยะตกค้าง กลิ่นเหม็นจากน้ำเสีย ส่วนปัญหาที่มีลักษณะเป็นนามธรรมคือ ความสามารถแก้ไขปัญหาสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ ปัญหาน้ำหนักสินค้าที่ไม่ตรงกันจนกลายเป็นข้อพิพาทระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

จุดเด่นของโครงการดังกล่าวจึงอยู่ที่การมี “คณะกรรมการตลาดสด ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลยางหนึ่ง 3 คน ตัวแทนพ่อค้าแม่ค้าในตลาด 10 คน และตัวแทนผู้บริโภค 3 คน โดยมาจากการเสนอรายชื่อในที่ประชุมจนได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าวมีหน้าที่ในการพิจารณาข้อร้องเรียนต่างๆ ตลอดจนการพัฒนามาตรฐานตลาดสด การบริหารจัดการผู้ค้าขายในตลาดสดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดถูกสุขลักษณะ โดยคณะกรรมการตลาดสดจะมีการประชุมและพูดคุยเพื่อแก้ไขปัญหาอยู่เสมอ ทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์การแก้ปัญหาตามข้อร้องเรียนของผู้ซื้อ เช่น การให้ข้อมูลรายรับและรายจ่ายของตลาดบนบอร์ดประชาสัมพันธ์ การติดตั้งตู้ยาสามัญ การติดตั้งกล่องรับความเห็น และยังปรับปรุงการจัดการให้เป็นที่พอใจแก่ผู้ใช้บริการอยู่เสมอ เช่นที่เห็นจากการรณรงค์การลดใช้ถุงพลาสติกด้วยกิจกรรม “หิ้วช๊อปไปกาด” หรือการหิ้วตะกร้าไปตลาด โดยการซื้อของในตลาดที่ไม่รับถุงแต่ละครั้งจะได้รับการประทับตรา 1 ครั้ง เมื่อครบ 10 ครั้ง ก็สามารถนำไปแลกไข่ไก่ได้ 10 ฟอง ทำให้ลดการใช้ถุงพลาสติกได้มาก

นอกจากนี้แล้ว ตลาดสดยางหนึ่งยังมีเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนทั้งทางวิชาการ โดยมาจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสารภี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางหนึ่ง ด้วยการให้การอบรมความรู้ด้านการสุขาภิบาลอาหาร การตรวจหาสารพิษตกค้าง เป็นต้น ส่วนภาคีที่เข้าร่วมในโครงการด้านการรักษาความปลอดภัยในตลาดสด มาจากการที่ทุกวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 16.30 น. เป็นต้นไป เทศบาลได้จัดกิจกรรมถนนคนเดิน เพื่อแก้ปัญหาการใช้สถานที่ตลาดสดเป็นแหล่งมั่วสุม โดยได้รับความร่วมมือจากชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านของตำบลยางหนึ่งให้เข้ามาดูแลความปลอดภัยในตลาดสด และยังเป็นกรสร้างรายได้ให้กับชมรมฯจากการที่เทศบาลให้ดูแลความปลอดภัยของรถจักรยานยนต์ที่เข้ามาจอดในบริเวณถนนคนเดิน คันละ 5 บาท โดยถือว่าเป็นการสร้างความอุ่นใจให้กับผู้มาเดินชมถนนคนเดินแล้ว ยังเป็นการทำให้เกิดรายได้ภายในชุมชนด้วย

ผลการดำเนินงานโครงการดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการและผู้ซื้อมีความพึงพอใจจากการใช้ตลาดสดยางหนึ่ง เพราะนอกจากจะเป็นตลาดที่มีมาตรฐานประเภทที่ 1 ตามหลักสุขาภิบาลแล้ว ในด้านการบริหารจัดการด้วยคณะกรรมการตลาดก็ทำให้พ่อค้าแม่ค้ามีความเป็นกันเองกับผู้ที่มาจับจ่ายใช้สอย ด้วยราคายุติธรรม สินค้าสดสะอาดและปลอดภัย สอดคล้องกับโครงการ “ตลาดสดปลอดภัย สุขใจผู้บริโภค”

โครงการสนับสนุนศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลยางหนึ่ง

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศกบต.) เป็นรูปแบบการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งพืช การปศุสัตว์ การประมง โดยนำเอาปัญหาและความต้องการของเกษตรกรเป็นหลักในการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยศูนย์ฯ ดังกล่าวนี้นี้ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนงานร่วมกัน เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถ่ายโอนภารกิจของ ศกบต. ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบการทำงานร่วมกัน โดยส่วนกลางสนับสนุนวิชาการ และท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติและสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ

เทศบาลตำบลยางหนึ่งได้พัฒนาโครงการด้วยการสนับสนุนศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ตำบลยางหนึ่ง ด้วยการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลโดยการ

บูรณาการกับแผนพัฒนาการเกษตรท้องถิ่น และสนับสนุนการดำเนินงานของ ศกบต. ในการพัฒนาสมรรถนะของคณะกรรมการบริหาร ศกบต. ที่จะประสานงานกับเครือข่ายภาคีทางการเกษตร ในการให้บริการด้านการเกษตรกับพื้นที่ตำบลยางหนึ่ง

เพราะฉะนั้น กลไกการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบล (ศกบต. ยางหนึ่ง) จึงมีลักษณะของการมีส่วนร่วมของชุมชน เนื่องจาก “คณะกรรมการบริหาร ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบล” 16 คน มาจากการคัดเลือกของส่วนต่างๆ ภายในชุมชน ดังนี้

- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
- ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- กำนัน
- ผู้แทนสถาบันเกษตรกร
- อาสาสมัครเกษตรกรในตำบล

ผู้แทนหมู่บ้าน โดยพิจารณาจากหมู่บ้านที่มีกิจกรรมการเกษตรจากมากไปหาน้อย

การที่เทศบาลตำบลยางหนึ่งเข้าไปสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมของศูนย์ฯ ทำให้มีความโดดเด่นในการเป็นศูนย์รวมการพัฒนาทางด้านเกษตรด้วยรูปแบบการบูรณาการภาคส่วนต่างๆ เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เทคโนโลยีการเกษตรบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชน

กิจกรรมที่เห็นได้ชัดเจนคือ การเป็นพื้นที่ให้เกษตรกรในตำบลเข้ามาเสนอความต้องการผ่านเวทีชุมชนโดยใช้กลไกประชารัฐขับเคลื่อน โดยเริ่มการจัดทำเวทีประชาคมเมื่อปี พ.ศ. 2558 มีหลายภาคส่วนเข้ามาร่วม ทั้งฝ่ายปกครอง ผู้แทนหน่วยงานทหารในพื้นที่ ท้องถิ่น พัฒนาชุมชน เกษตร ภาครัฐ ประมง พัฒนาที่ดิน สกเกษตรกร เป็นต้น ทำให้เวทีในดังกล่าว มีมติออกมาเพื่อการจัดทำ 3 โครงการคือ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว โครงการส่งเสริมการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ และโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลาสด

ผลจากการดำเนินงานดังกล่าว ทำให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ย่างหนึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์แม่ข่ายในการศึกษาเรียนรู้เพื่อขยายผล โดยมีข้อมูล สถิติ แผนงานและโครงการ วัสดุอุปกรณ์อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการแก่เกษตรกรในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ศกบต.ยางหนึ่ง ยังสามารถพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ให้ดีกว่าเดิม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้เกษตรกรมีความรู้ที่สามารถนำไปปรับใช้ในการประกอบการเกษตรของตนได้ เช่น การทำเตาจากดินเหนียว การปลูกผัก เลี้ยงปลา โดยมีรูปแบบการจัดการบริหารรายได้ด้วยกลุ่มตนเอง

ลักษณะเฉพาะของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลยางหนึ่ง คือความสามารถทำให้การเกษตรสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ทำการแปรรูปข้าว และผักปลอดสารพิษ กระทั่งการปลูกกล้วยที่เหมาะสมกับดินในพื้นที่ โดยมีปราชญ์ชุมชนทำการถ่ายทอดการเกษตร ประกอบกับรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของศูนย์ฯ สามารถนำมาเป็นเงินออมและสวัสดิการภายในชุมชน โดยปัจจุบันมีผู้จัดทำบัญชีและมีความพยายามจัดการรายได้และรายจ่ายของศูนย์ฯอย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยมีการทำข้อตกลงร่วมกับกรมบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้ศูนย์ฯมีการออมทรัพย์ที่ดีขึ้น ปัจจุบันศูนย์ฯ มีเงินทุนหมุนเวียนภายในมากกว่า 300,000 บาท โดยมีการชักชวนคนรุ่นใหม่ภายในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานในศูนย์ฯมากขึ้น เช่นที่เห็นได้จากการทำโครงการยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นพื้นฐานของการทำการเกษตร โดยให้ยุวเกษตรกรนำผลผลิตจากการปลูกพืชผักไปทดลองจำหน่ายในตลาดอีกด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลดำพามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ 54150
โทรศัพท์ 054-656-111 โทรสาร 054-656-112

ประชากร

4,616 คน (ชาย 2,296 คน หญิง 2,320 คน)

พื้นที่

192 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 8 หมู่บ้าน)

รายได้

16,216,679.36 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

27,164,417.14 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายสุขวัฒน์ บัวมูล	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก
2. นายศิลาชัย นุหน้า	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก
3. นายวีระศักดิ์ ทองพลาย	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน 5 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับกลาง ที่มีเขตการปกครองครอบคลุมทั้ง 8 หมู่บ้าน โดยมีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าภูเขา มีที่ราบลุ่มเป็นจำนวนน้อย ทำให้มีทรัพยากรป่าไม้และมีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่าน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำสายหลัก คือลำห้วยแม่ตำผา เปรียบเสมือนเส้นเลือดของชุมชน และยังมีส่วนห้วยเล็กๆ กระจายอยู่ตามหมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ด้วยการทำไร่ข้าวโพด มันสำปะหลัง ผักกาดเขียวปลี ปลูกข้าว ทำสวนหน่อไม้เปาะ ส่งผลให้ข้าวโพด มันสำปะหลัง และหน่อไม้ไฟเปาะกลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลตำผามอก

ดังนั้น วิถีชีวิตของชาวตำบลตำผามอกจะเป็นแบบพึ่งพาอาศัยกันในลักษณะสังคมชนบทแบบเกษตรกรรม ซึ่งให้ความสำคัญในการร่วมมือร่วมมือกันทำงาน ตามแบบฉบับการลงแขกทำงานที่มีมาแต่เดิมและการได้รับความสำเร็จในเรื่องการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมาจากความไว้วางใจและสร้างความใกล้ชิดเปรียบเทียบเสมือนคนในครอบครัวเดียวกัน ผสมผสานระหว่างความศรัทธา การทำงานและความไว้วางใจของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล

ด้วยเหตุนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก จึงใช้กลยุทธ์ดังกล่าวเป็นกลไกการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในการพัฒนาตำบลตำผามอกเริ่มจากการสะท้อนปัญหาและเสนอความต้องการผ่านบุคคลที่มีความไว้วางใจ เช่น ผู้นำชุมชน สมาชิกสภา อบต. กำนันผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนชาวบ้าน หรือผ่านช่องทางที่ อบต. มีไว้ ได้แก่ ประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบล เครือข่ายศูนย์ข้อมูลข่าวสารประจำหมู่บ้าน สื่อออนไลน์ เป็นต้น นอกจากนี้ ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของชุมชนเอง เช่น การประชาคมเลือกประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง คณะกรรมการตรวจงานจ้าง โดยการหมุนเวียนประชาชนมาเป็นคณะกรรมการฯ ไม่มีการผูกขาดคนใดคนหนึ่ง และในประเด็นความโปร่งใสนั้น อบต. ให้ความสำคัญอย่างมาก โดยจะเน้นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เนื่องจากพื้นที่ตำบลตำผามอกกว้างขวาง จึงสร้างกลไกการดำเนินงานที่จะให้ประชาชนได้รับรู้ รับทราบ ร่วมตรวจสอบร่วมทำงานกับ อบต. มากที่สุด อาทิ การประกาศผ่านระบบไร้สายของ อบต. สภาชาวบ้าน, เครือข่ายศูนย์ข้อมูลข่าวสารประจำหมู่บ้าน, อบต. สัจจกร และ อบต. เคลื่อนล้อรับติดต่อร้องทุกข์ เป็นต้น ที่จะทำให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจาก อบต. มากที่สุด ขณะเดียวกัน อบต. ยังได้รับทราบปัญหาความต้องการจากประชาชนในพื้นที่เช่นกัน

สำหรับโครงการที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศในด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนของ องค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก ได้แก่

โครงการบริหารจัดการ “ลำน้ำแม่ต้า” แบบการมีส่วนร่วม

ด้วยพื้นที่ของตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ เป็นพื้นที่สูงเป็นดอยภูเขา ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของสายน้ำหลายสายน้อยใหญ่ โดยเฉพาะ “ลำน้ำแม่ต้า” ที่เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ของประชาชนในตำบลตำบามอกที่ไหลผ่านชุมชนประมาณ 8 กิโลเมตร เพราะเดิมประชาชนตำบลตำบามอก อาศัยนำจากแม่น้ำแม่ต้าทำการเกษตรได้ตลอดปี ซึ่งลำน้ำจะมีแอ่ง บึง หนอง อยู่ตลอดลำน้ำเป็นที่กักเก็บน้ำเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นช่วงฤดูฝนหรือฤดูแล้งจะมีน้ำใช้ตลอดปี แต่เมื่อประชาชนเพิ่มมากขึ้น ความเห็นแก่ตัวของประชาชนเริ่มบุกรุกลำน้ำแม่ต้า โดยเฉพาะที่ดินริมฝั่งสองฝั่งแม่น้ำ ทำให้ลำน้ำแคบลง ตื้นเขิน อีกทั้งประชาชนทั้งสองฝั่งลำน้ำตัดไม้ทำลายป่ามากขึ้น

ปี พ.ศ. 2555 พื้นที่ตำบลตำบามอกประสบกับปัญหาที่เรียกโดยชาวบ้านตำบามอกว่า “แม่ต้าลุ่มสลาย” ทั้งน้ำอุปโภค บริโภค และน้ำในการทำการเกษตรขาดแคลน ส่วนฤดูฝนก็มีน้ำไหลหลาก ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้เลย เพราะลำน้ำจากเดิมที่กว้าง 40 เมตร เหลือเพียงครึ่ง จากที่มีบึง แอ่ง ก็กลับไม่มี ลำน้ำตื้นเขิน และถึงขั้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก ใช้กุศโลบายในการสร้างการรับรู้แก่ประชาชน ว่าขณะนี้ “ลำน้ำแม่ต้า” เกิดวิกฤตอย่างรุนแรง โดยจัดการแข่งขันกีฬาบอลเลย์บอลกลางลำน้ำแม่ต้าได้ ดังนั้น ต้องดำเนินการแก้ไขโดยวิธีการเสาะหาแหล่งน้ำแหล่งใหม่ทั้งบนดินและใต้ดินมาแก้ไขปัญหาวิกฤตภัยแล้งให้ผ่านพ้นไป มีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลืออย่างเต็มที่

ปี พ.ศ. 2556 นายสุขวัญ บัวมูล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก ได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้จัดประชุมประชาคมตำบลตำบามอก ทั้ง 8 หมู่บ้าน ระดมความคิดเห็นในการที่จะร่วมด้วยช่วยกันแก้ไขปัญหาวิกฤตภัยแล้งให้ผ่านพ้นอย่างยั่งยืน โดยมีการประชุมประสานหน่วยงานต่างๆ ทั้งระดับจังหวัดแพร่และระดับภาคเหนือ รวมทั้งองค์กรเอกชน ได้แก่ ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดแพร่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ สำนักงานยุทธศาสตร์จังหวัดแพร่ มณฑลทหารบกที่ 42 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asia Development Bank : ADB) ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

ปี พ.ศ. 2557 ตำบลตำผามอกได้รับการคัดเลือกจากธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asia Development Bank : ADB) ดำเนินการเป็นแหล่งกรณีศึกษาในการจัดการน้ำแม่ตำผามอกโดยภาคประชาชนเป็นเจ้าของ มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารลำน้ำแม่ตำผามอก เพื่อความหวงแหนให้เกิดขึ้นกับทุกคนในตำบล มีการกำหนดปริมาณในการเปิดน้ำ-ปิดน้ำ ตั้งแต่หมู่ที่ 1 - หมู่ที่ 8 อย่างเป็นธรรมและโปร่งใส อีกทั้งเพื่อเป็นตัวอย่างที่จะนำไปใช้กับการบริหารจัดการแม่น้ำยมของจังหวัดแพร่ จนได้แนวทางในการบริหารจัดการน้ำ โดยประชาชนร่วมกันทยอยคืนพื้นที่ในการปลูกกุหลาบพันธุ์สองข้างฝั่งแม่ตำผามอก กำจัดแก่งวางสิ่งกีดขวางแม่ตำผามอก ชูดอกขยายสองฝั่งแม่ตำผามอก ตั้งแต่ต้นน้ำตำบลเวียงตำผามอก กลางน้ำตำบลตำผามอก และปลายน้ำตำบลบ้านปิน ตลอดระยะทาง 15 กิโลเมตร ก่อสร้างฝายกันน้ำเพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ในยามหน้าแล้งและเพื่อการเกษตร

ปี พ.ศ. 2558 ผลการจากดำเนินกิจกรรมและโครงการมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลตำผามอก มีน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้งอย่างเพียงพอ ตลอดนำไปใช้ในด้านการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่อไม้ไผ่เปาะ ซึ่งเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ทำเงินให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ตำบลตำผามอก ปีละกว่า 10 ล้านบาท ถ้าจะวิเคราะห์ของความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับประชาชนในตำบลตำผามอก คงจะยกย่องความสำเร็จกับประชาชนที่ร่วมกันเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจ และให้ความร่วมมือในการเพิ่มพื้นที่ของลำน้ำแม่ตำผามอก การมีคณะกรรมการบริหารจัดการลำน้ำแม่ตำผามอกโดยภาคประชาชน การได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ของหน่วยงานรัฐ รวมถึงการประสานงานของธนาคาร ADB

วิธีการดำเนินการของโครงการ

1. ปัญหาจากวัชพืชที่กีดขวางในลำน้ำแม่ตำผามอก ในปี พ.ศ. 2557 องค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก ได้ระดมกำลัง แรงงานจากประชาชนตำบลตำผามอก ร่วมกันแก่งวางเก็บเศษไม้ วัชพืชต่างๆ ที่กีดขวางลำน้ำแม่ตำผามอกตั้งแต่หมู่ที่ 1 ถึงหมู่ที่ 8 ซึ่งเป็นไปตามมติที่ประชุมเห็นชอบให้ใช้แรงงานจากประชาชนในตำบล โดยไม่มีค่าตอบแทน ส่วนของอาหารกลางวันได้รับความอนุเคราะห์จากผู้มีจิตศรัทธา และเจ้าอาวาสวัดในพื้นที่

2. ปัญหาลำน้ำแม่ตำผามอกตื้นเขิน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2559 องค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอกเป็นแกนนำในการจัดทำประชาคมทั้งบ้าน วัด โรงเรียน ในการจัดทำฝายกั้นถาวรบริเวณพื้นที่ฝายกันน้ำ บ้านศรีใจ หมู่ที่ 8 เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการอุปโภค-บริโภค โดยเฉพาะกับระบบประปาหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก แต่ในส่วน

แรงงานมาจากประชาชน ไม่มีค่าตอบแทนใดๆ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี

ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2559 องค์การบริหารส่วนตำบลตำบอมอก ได้จัดสรรงบประมาณดำเนินการขุดลอกพื้นที่ซึ่งผ่านการประชาคมตำบลมาแล้ว เพื่อเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำไว้สำหรับอุปโภค-บริโภคต่อไป

3. ปัญหาการรुक้าสองข้างฝั่งลำน้ำแม่ต้าของประชาชนในตำบล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2559) องค์การบริหารส่วนตำบลตำบอมอก ร่วมกับคณะกรรมการบริหารจัดการลำน้ำแม่ต้า และปลัดอำเภอคลอง ได้จัดโครงการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณประโยชน์ และการจัดการพื้นที่สาธารณประโยชน์ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนทุกหมู่บ้าน รวมทั้งได้จัดทำประชาคมหมู่บ้าน เพื่อทำความเข้าใจถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการขอคืนพื้นที่สองข้างฝั่งลำน้ำแม่ต้า ผลที่ได้จากการดำเนินงาน คือ ประชาชนและเกษตรกรในตำบลเข้าใจ และยินยอมให้องค์การบริหารส่วนตำบลตำบอมอกนำเสาและป้ายประกาศ เพื่อกั้นแนวพื้นที่ห้ามมิให้มีการบุกรุกกิจกรรมนี้ส่งผลให้ปัจจุบันสามารถขอคืนพื้นที่สาธารณตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำได้ประมาณ 20 ไร่ ซึ่งพื้นที่ที่ขอคืนมาได้นี้จะเป็นหลักประกันว่า “ลำน้ำแม่ต้า” จะมีความกว้างเพิ่มขึ้นและไม่แคบลงไปกว่านี้ และในอนาคตปริมาณน้ำในลำน้ำแม่ต้าจะมีปริมาณไม่น้อยกว่าปัจจุบันด้วย

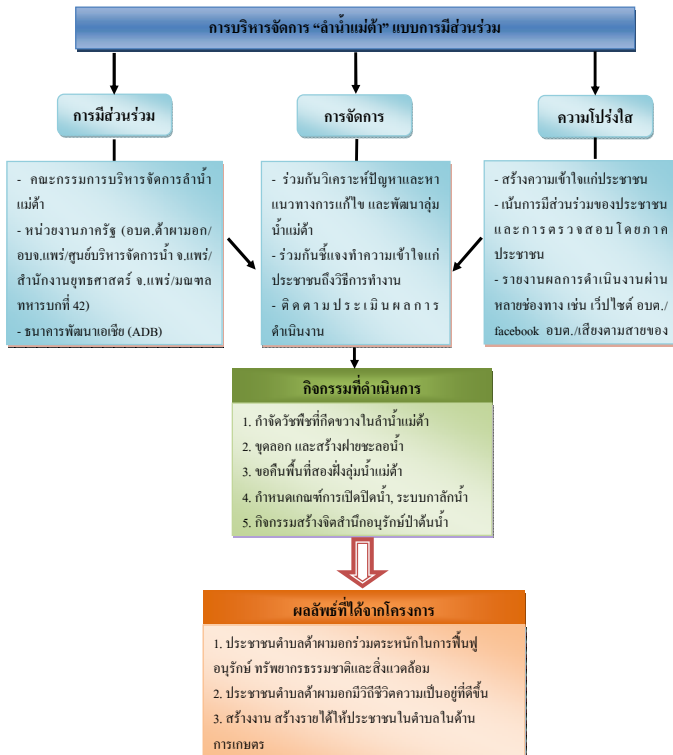
4. ปัญหาการเปิดน้ำแบบตามความต้องการเกษตรกร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตำบอมอก ได้เล็งเห็นให้ภาคประชาชนเข้ามาบริหารจัดการลำน้ำแม่ต้าอย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในตำบลตำบอมอกอย่างเท่าเทียมกัน โดยการประชุมร่วมกับคณะกรรมการบริหารจัดการลำน้ำแม่ต้า และคณะกรรมการบริหารจัดการฝายทั้ง 5 ฝาย เนื่องจากในอดีตการเปิด-ปิดน้ำของฝายแต่ละครั้ง จะเปิดที่ประตูน้ำ ทำให้ปริมาณน้ำที่มีอยู่อย่างจำกัดไหลออกมาไม่เท่ากัน บางฝายน้ำไหลออกหมดไปเลยสาเหตุเพราะประตูน้ำถูกตะไคร้หน้ำเกาะเกิดเป็นสนิม มติที่ประชุมจึงได้นำวิธีการแบบภูมิปัญญาชาวบ้านที่เรียกว่า “กาลักน้ำ” มาใช้ ซึ่งเป็นการถ่ายเทน้ำจากที่สูงสู่ที่ต่ำอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านตัวกลาง คือ ท่อส่งน้ำ โดยที่ไม่ต้องใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าช่วยแต่อย่างใด วิธีการทำโดยใช้ท่อส่งน้ำมาเติมน้ำให้เต็มปิดปลายท่อทั้งสองข้างเอาไว้ให้แน่น และนำปลายท่อข้างใดข้างหนึ่งปล่อยลงไปใ้ในฝายเก็บน้ำ และปลายท่ออีกข้างหนึ่งปล่อยลงสู่ลำน้ำแม่ต้า เพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณน้ำให้กับลำน้ำแม่ต้า

จากการดำเนินการดังกล่าว ทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับการจัดการน้ำอย่างเท่าเทียมกัน ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

5. ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า ปี พ.ศ. 2557 องค์การบริหารส่วนตำบลตำบอมอก ได้จัดกิจกรรมการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้โครงการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กิจกรรมปลูกป่า กิจกรรมบวชป่า ป่าชุมชน โดยได้รับความร่วมมือจากประชาชนตำบลตำบอมอก หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติดอยผาแดง และสวนป่าแม่ต้า เป็นอย่างดี และสิ่งที่เป็นความภาคภูมิใจของประชาชนตำบลตำบอมอก คือ คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชน อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ภาคเหนือ โดยสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 13 (แพร่) ได้พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนตำบลตำบอมอก อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เสนอขอพระราชทานธง “พิทักษ์ป่า เพื่อรักษาชีวิต” ประจำปี 2559

การดำเนินการรูปแบบความร่วมมือผ่าน “การบริหารจัดการลำน้ำแม่ต้าแบบการมีส่วนร่วม”

การดำเนินงานที่เป็นการต่อยอด ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 องค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก ได้ดำเนินโครงการ 85 ฝ่ายหลวง เปิดเมืองแพร่ เป็นโครงการที่ใช้วัฒนธรรมการลงแขกเสียดสละแรงงานประชาชนในพื้นที่ตำบลตำบามอก โดยไม่มีการจ้างแรงงาน และใช้กำลังอาสาสมัคร นักเรียน นักศึกษา ภิภุสามเณร และประชาชนเพื่อปลูกจิตสำนึกด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและฝึกปฏิบัติในการร่วมสร้างฝาย และมีการบูรณาการทั้งภาครัฐและเอกชน ครั้งนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก มองว่าฝายหลวงจะสามารถแก้ไขปัญหากล้วยแล้งและน้ำท่วมซ้ำซาก ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์มีความสอดคล้องต่อวิถีชีวิตในการทำมาหากินของประชาชนในพื้นที่ และหวังจะเป็นฝายต้นแบบให้องค์กรอื่นนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนได้

ปรากฏว่าในปี พ.ศ. 2555 ช่วงฤดูฝนน้ำป่าไหลหลาก ฝายหลวงไม่สามารถต้านทานความเสียหายของน้ำได้ เนื่องจากโครงสร้างของฝายทำมาจากไม้ไผ่และกระสอบทราย ทำให้ฝายหลวงพังทลายลง องค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก ตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งภัยแล้ง และน้ำท่วมไหลหลาก นั่นคือ จุดเริ่มต้นของการบริหารจัดการลำน้ำแม่ตำบามอกที่มีส่วนร่วมทั้งภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และองค์กรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการน้ำเป็นที่ปรึกษาให้จนเกิดเป็นกิจกรรม 5 กิจกรรมที่ได้เสนอข้างต้น

นอกจากนั้น การดำเนินการที่ถือเป็นการต่อยอดจากการบริหารจัดการลำน้ำแม่ตำบามอก คือ เกิดกลุ่มต่างๆ ในตำบลตำบามอก เช่น กลุ่มเพาะกล้าสัก, กลุ่มปลูกป่า, กลุ่มหน่อไม้ไผ่เปาะ เป็นต้น และเกิดโครงการต่างๆ เช่น โครงการสถานีสูบน้ำด้วยพลังไฟฟ้า, ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตรแบบเคลื่อนที่ เพราะลำน้ำแม่ตำบามอกมีปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้นเอง

ความสำเร็จของการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารจัดการลำน้ำแม่ตำบามอกมีส่วนร่วม เน้นถึงความโปร่งใสเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก ได้สร้างความรู้ เข้าใจแก่ประชาชนผ่านทางประชาคมหมู่บ้าน และตำบล เน้นการตรวจสอบโดยภาคประชาชน ซึ่งจะเห็นได้จากการแต่งตั้งประชาชนที่ได้รับคัดเลือกมาจากประชาคมหมู่บ้านเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง และคณะกรรมการตรวจรับงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก โดยไม่ผูกขาดคนใดคนหนึ่ง และมีการรายงานผลการดำเนินงานผ่านหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ของ อบต., facebook อบต., ประชาสัมพันธ์ทางระบบ

ไร้สายของ อบต. และส่งหนังสือให้ผู้ใหญ่บ้านช่วยประกาศเสียงตามสายของหมู่บ้าน และเวทีประชาคม เป็นต้น

นอกจากนั้น ยังโดดเด่นในการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน จากการจัดทำเวทีประชาคมตำบลได้ดึงศักยภาพและกระตุ้นให้ประชาชน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการ เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา การติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนตำบลตำผามอกได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง

ผลสำเร็จที่ได้จากการบริหารจัดการลำน้ำแม่ต้า

1. ประชาชนมีความรู้และเข้าใจ รักสามัคคี ห่วงแทนทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมตรวจสอบ
2. ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในด้านการนำน้ำมาอุปโภค - บริโภค และการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น งานประเพณีสงกรานต์ การแข่งขันกีฬาทางน้ำ (มวยทะเล/แข่งเรือ) เป็นต้น
3. สร้างงาน และรายได้ด้านการเกษตรในตำบล ลดอัตราการอพยพไปทำงานต่างจังหวัด
4. เป็นหน่วยงานต้นแบบทางด้านการบริหารจัดการน้ำให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองทิว อำเภอบ้านนิง จังหวัดชลบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลคลองกiew อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี 20220
โทรศัพท์ 038-446-358 โทรสาร 038-446-360 ต่อ 12

ประชากร

15,200 คน (ชาย 7,544 คน หญิง 7,656 คน)

พื้นที่

222.809 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 9 หมู่บ้าน)

รายได้

73,037,402.59 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

34,462,604.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายสมศักดิ์ สวัสดิ์มงคล	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกiew
2. นายวิโรจน์ เรืองสุข	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกiew
3. จำเริญชนชาติ จตุรภัทรภิญโญ	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกiew

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน 1 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีนโยบายการบริหารงานให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ล้วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานและเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาท้องถิ่นให้เติบโตอย่างยั่งยืน

ด้วยวิสัยทัศน์ของ อบต.คลองกิวที่ว่า **“มีสาธารณูปโภคทุกหมู่บ้าน ร่วมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ร่วมแรงพัฒนาเศรษฐกิจ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ไร้มลพิษทุกด้าน การศึกษาทันสมัย ด้านสื่อสารไร้พรมแดน”** ได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้าน ทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุข

นอกจากการบริหารงานโดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมแล้ว อบต.คลองกิวยังดำเนินงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ยึดหลักความโปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ ซึ่งแสดงให้เห็นในทางปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นทางเลือกตั้งของนายก อบต. ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิมีเสียงในการเลือกผู้นำท้องถิ่นของตน การจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ และการให้บริการสาธารณะที่เป็นธรรม

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว ได้แก่

โครงการการเฝ้าระวังและดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิว

พื้นที่ของ อบต.คลองกิว มีขนาดใหญ่ถึง 222.809 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขา มีแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ คือ อ่างเก็บน้ำบ้านบึง หรือที่เรียกว่าอ่างเก็บน้ำหนองน้ำเขียว น้ำในอ่างเก็บน้ำมีประโยชน์สำหรับการอุปโภค บริโภค และการเกษตร โดยเป็นแหล่งน้ำดิบในการผลิตประปาของการประปาส่วนภูมิภาคเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในเขตอำเภอบ้านบึงและพื้นที่ใกล้เคียง

แต่เดิมประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาทิ ทำไร่ไถนา ปลูกปาล์ม ปลูกยางพารา ปลูกมะพร้าว ปลูกข้าว ปลูกผลไม้ เป็นต้น ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตประปา การประปาส่วนภูมิภาคได้ให้บริการแก่ประชาชนในเขตอำเภอบ้านบึงและพื้นที่ใกล้เคียง

เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงทำให้มีนักลงทุนเข้ามาประกอบธุรกิจภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ ในปี พ.ศ.2558 ที่ผ่านมามีการตั้งโรงงานในเขตพื้นที่อบต.คลองกุ่มมากถึง 24 โรงงาน นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งบริษัท สถานประกอบการ ร้านค้าต่างๆ มากมาย ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยเฉพาะมลพิษทางด้านกลิ่น น้ำเสีย เสียงดังและแรงสั่นสะเทือนจากกระบวนการผลิต เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกุ่ม ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ จึงจัดทำโครงการการเฝ้าระวังและดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังจิตสำนึก ส่งเสริมองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเฝ้าระวังและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์ยั่งยืนสืบไป ทั้งนี้ ภายใต้โครงการการเฝ้าระวังและดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองกุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกุ่มได้ดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 4 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การปลูกจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมรักษาท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อมแก่ผู้ประกอบการโรงงานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกุ่ม

อบต.คลองกุ่มได้รวมกลุ่มประชาชนและเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ จัดตั้งเป็นกลุ่ม “ตาสับปะรด” ที่ทำหน้าที่คอยสอดส่อง เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบกับ อบต.คลองกุ่มได้จัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมรักษาท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ประกอบการโรงงานในเขตพื้นที่ อบต.คลองกุ่ม โดยมีกระบวนการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. จัดเวทีเสวนาสีสิ่งแวดล้อมให้แก่ภาคประชาชนและเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในเวทีได้มีการลงมติให้มีการรณรงค์การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อ่างเก็บน้ำบ้านบึง หมู่ที่ 3 ตำบลคลองกุ่ม เพื่อเป็นการนำร่อง โดยเริ่มดำเนินงานในวันที่ 5 มิถุนายน ซึ่งเป็นวันสิ่งแวดล้อมโลก

2. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการ โรงงาน และประชาชนในพื้นที่ พร้อมเชิญผู้นำกลุ่มต่างๆ ได้แก่ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตัวแทนคณะกรรมการอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นและวางแผนการดำเนินงาน

3. เตรียมอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งส่วนงานที่ดูแลเรื่องนี้คือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

4. เริ่มดำเนินการทำความสะอาดและเก็บขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลต่างๆ โดยรอบอ่างเก็บน้ำบ้านบึง (หนองน้ำเขียว) โดยได้รับความร่วมมือจาก คณะกรรมการอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตำบลคลองกิว เครือข่ายเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนผู้ประกอบการโรงงาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตพื้นที่ สมาชิกสภาอบต. และประชาชนทั้ง 9 หมู่บ้านในเขตพื้นที่

5. ติดตามเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมโดยรอบอ่างเก็บน้ำอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมของทั้ง 9 หมู่บ้าน

การดำเนินงานประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เพราะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วนในการช่วยกันทำความสะอาดบริเวณอ่างเก็บน้ำบ้านบึง ทั้งหน่วยงาน องค์กร กลุ่มเครือข่ายสถานประกอบการโรงงาน โรงเรียน โรงพยาบาล และประชาชน ล้วนตระหนักและให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และยังมีจิตสำนึกของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของตน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนและสถานประกอบการโรงงานต่างๆ ได้พบปะพูดคุยก่อให้เกิดความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจกัน และมีความเห็นพ้องต้องกันที่จะช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ในกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป

กิจกรรมที่ 2 การอบรมให้ความรู้และศึกษาดูงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของผู้นำชุมชนทั้ง 9 หมู่บ้าน

อบต.คลองกิว เล็งเห็นว่า การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทั้งหมดพิษทางกลิ่น เสียง และน้ำเน่าเสียที่มาจากโรงงานอุตสาหกรรม สามารถแก้ไขได้ด้วยความร่วมมือของประชาชนและโรงงานในพื้นที่ ดังนั้น อบต.คลองกิวจึงเริ่มดำเนินการสร้างฐานข้อมูลองค์ความรู้ให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตน อบต.คลองกิวได้ประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้มาเป็นวิทยากรสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน ประกอบกับได้พาผู้แทนชุมชนไปศึกษาดูงาน โดยมุ่งหวังว่าจะสามารถช่วยให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่

ขณะเดียวกัน กิจกรรมการอบรมให้ความรู้และการศึกษาดูงานยังเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้นำและบุคลากรท้องถิ่น เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดประสบการณ์ มีมุมมองใหม่ แนวคิด และกระบวนการทำงานที่หลากหลาย จึงนับว่าเป็นวิธีหนึ่งซึ่งช่วยพัฒนาทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ การพัฒนาศักยภาพของอบต.คลองกิวเป็นสิ่งจำเป็น เพราะอบต.คลองกิวเป็นแกนหลักในการดำเนินงานและเป็นผู้ขยายผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

การอบรมให้ความรู้และการศึกษาดูงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น หรือจิตอาสาจากทั้ง 9 หมู่บ้าน มาเข้าร่วมเป็นเครือข่ายอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเครือข่ายทำหน้าที่ให้ข้อมูลและแจ้งปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตน

2. จัดประชุมหารือระหว่างจิตอาสาของทั้ง 9 หมู่บ้าน เพื่อทราบถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น และให้จิตอาสาแจ้งความประสงค์ขอความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากอบต.คลองกิว

3. ประสานหน่วยงานและองค์กรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อมาอบรมให้ความรู้แก่จิตอาสาและประชาชนในพื้นที่

4. ดำเนินการอบรมให้ความรู้ในภาคทฤษฎีแก่จิตอาสาและประชาชน

5. ประสานงานกับภาคเอกชนและภาคอุตสาหกรรมที่เข้ามาจัดตั้งโรงงานในพื้นที่ เพื่อขอนำจิตอาสาของแต่ละหมู่บ้านและประชาชนบางส่วนเข้าศึกษาดูงาน ณ สถานที่จริง อาทิ การศึกษาดูงานกระบวนการผลิต ณ บริษัท ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) จังหวัดสระบุรี, บริษัท สโตนวัน จำกัด จังหวัดราชบุรี, บริษัท คิงส์แพ็ค อินดัสเตรียล จำกัด เป็นต้น

6. นำจิตอาสาและประชาชนที่ผ่านการอบรมภาคทฤษฎีแล้ว สํารวจพื้นที่ภายในเขตอบต.คลองกิวเพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น

หลังจากการอบรมให้ความรู้และการศึกษาดูงาน พบว่า ผู้นำชุมชนทั้ง 9 หมู่บ้าน จำนวน 120 คน ที่ ผ่านการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษา

ทรัพยากรธรรมชาติ ระหว่างการดำเนินงานเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ ซึ่งส่งผลต่อยอดให้เกิดมุมมอง แนวคิดใหม่ๆ และถ่ายทอดสู่คนในชุมชน นอกจากนี้ อบต. คลองกิวยังมีเครือข่ายอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญในการร่วมกันดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมในพื้นที่

กิจกรรมที่ 3 การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และสถานประกอบการในเขต อบต.คลองกิว เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อบต.คลองกิว ดำเนินการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และสถานประกอบการในเขตอบต.คลองกิว เพื่อร่วมกันฟื้นฟูและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ทั้งนี้ อบต.คลองกิวได้เชิญผู้ประกอบการโรงงานและประชาชนเข้าร่วมประชุมประชาคม เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล การกำหนดขอบเขต แนวทางการดำเนินโครงการ ตลอดจนผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น

เพื่อให้เกิดการดำเนินการขับเคลื่อนการฟื้นฟูและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม อบต.คลองกิวได้ดำเนินงาน ดังนี้

1. ประสานงานไปยังหน่วยงานต่างๆ อาทิ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี ฯลฯ เพื่อขอให้ส่งวิทยากรมาให้ความรู้แก่ประชาชน
2. ประสานไปยังตัวแทนหมู่บ้าน วัด โรงเรียน และสถานประกอบการในพื้นที่ อบต.คลองกิว เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมและสร้างเครือข่ายในการฟื้นฟูและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
3. ระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนและจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ร่วมกัน
4. ดำเนินการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่
5. จัดเวทีเสวนาแกนนำกลุ่มเครือข่ายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
6. จัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ พัฒนาคูคลอง ทำความสะอาดพื้นที่ และรณรงค์ให้คัดแยกขยะ

ตามหลัก 3 R ซึ่งได้แก่ Reduce (ลดการใช้), Reused (การใช้ซ้ำ), Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่)

7. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ พร้อมสนับสนุนให้ความรู้ที่ทันสมัยแก่องค์กรภาคส่วนต่างๆ เป็นประจำปีละ 2 ครั้ง

การดำเนินงานก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และสถานประกอบการในเขตอบต.คลองกิว ในการช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ทุกภาคส่วนมีทำงานในทิศทางเดียวกัน ส่งผลทำให้กระบวนการเผ่าระวังและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่เป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีการบูรณาการร่วมกัน ประชาชนในพื้นที่และโรงงานอุตสาหกรรมกว่า 20 แห่งอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

กิจกรรมที่ 4 การเฝ้าระวังมลพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิตของสถานประกอบการในเขต อบต.คลองกิว

ในปี พ.ศ.2558 บริษัท สยามมอร์ตาร์ จำกัด ซึ่งประกอบกิจการผลิตปูนสำเร็จรูป ได้แก่ ปูนฉาบ ปูนก่อ ปูนเทพื้น ฯลฯ ตั้งอยู่ภายในเขตพื้นที่หมู่ 8 ตำบลคลองกิว ได้ถูกร้องเรียนเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและแรงสั่นสะเทือน อบต.คลองกิว จึงประสานงานไปยังทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้ร่วมกันลงพื้นที่ตรวจสอบภายในโรงงาน และจัดประชุมหารือระหว่างสถานประกอบการ โรงงาน และประชาชนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อมีปัญห้าร้องเรียนและมีการตรวจสอบแล้วพบว่าปัญหาเกิดขึ้นจริง หากโรงงานยังละเลยและไม่รีบดำเนินการแก้ไข สถานประกอบการดังกล่าวจะถูกลงโทษให้ระงับการผลิต หรือปิดกิจการไปในที่สุด

กรณีศึกษาที่ทาง อบต.คลองกิว มีการเฝ้าระวังมลพิษ ได้แก่

1. บริษัท สยามมอร์ตาร์ จำกัด ถูกร้องเรียนเกี่ยวกับมลพิษด้านเสียงและแรงสั่นสะเทือน
2. บริษัท เจซีซีบี บิลซิเนส จำกัด ถูกร้องเรียนเกี่ยวกับมลพิษด้านน้ำเสีย
3. บริษัท เฉินเพย อินดัสเทรียล จำกัด ถูกร้องเรียนเกี่ยวกับมลพิษด้านกลิ่น

อบต.คลองกิวและประชาชนในเขตพื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวังมลพิษที่อาจเกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตภายในของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะเป็น “ตาข่ายประรด” ที่คอยสอดส่องดูแลและแจ้งปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนต่อ อบต.คลองกิว

ภายใต้บริบทความเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรมโรงงาน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิ่ว จึงเป็นพื้นที่ที่ชุมชนและโรงงานสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข โดยมีการเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบ ป้องกัน และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ร่วมกันระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลคลองกิ่ว ประชาชน และผู้ประกอบการโรงงาน

รางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2559

ประเภทที่ 2
ด้านการเสริมสร้างสันติสุข
และความสามัคคี

เทศบาลนครเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57000

โทรศัพท์ 053-711-333 โทรสาร 053-713-272

ประชากร

73,838 คน (ชาย 35,255 คน หญิง 38,583 คน)

พื้นที่

60.85 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 64 ชุมชน)

รายได้

407,506,005.46 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

9,895,348.78 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายวันชัย จงสุทธนามณี	นายกเทศมนตรีนครเชียงราย
2. นายสมศักดิ์ เวียงโอสถ	ประธานสภาเทศบาลนครเชียงราย
3. นายวิสูตร บรรเจดกิจ	รักษาการปลัดเทศบาลนครเชียงราย

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 22 คน

หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ที่มีพื้นที่ตั้งอยู่ในจุดศูนย์กลางของจังหวัดเชียงใหม่ บริหารงานภายใต้เป้าหมาย “เชียงใหม่เมืองน่าอยู่ นครแห่งความสุข” เพื่อสร้างให้เทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการใช้ชีวิตของประชาชนอย่างมีความสุขอย่างยั่งยืนไปพร้อมกันด้วย เทศบาลนครเชียงใหม่จึงได้วางยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการบริหาร และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งนำพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือสมเด็จพระย่า “ปลูกป่า สร้างคน” มาเป็นหลักแนวทางในการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

“ปลูกป่า” คือการสร้างเมืองให้เติบโตในทิศทางที่สอดคล้องกัน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม กล่าวคือหากเทศบาลมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ดี เพียงพอและทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็น ถนน ทางเดินเท้า ระบบไฟฟ้า แสงสว่าง หรือระบบระบายน้ำที่ดีแล้ว ย่อมจะมีผลต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวและนักลงทุนให้เข้ามาสร้างเศรษฐกิจที่ดีให้กับเทศบาลได้ ควบคู่ไปกับการพัฒนาเมือง เทศบาลได้มีการเตรียมพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และดำเนินโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กันด้วย

“การสร้างคน” คือ การสร้างคนให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม และจริยธรรม โดยการศึกษาถือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งต้องเร่งพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตในลักษณะแกนตั้งสูงตรงเป็นดั่งต้นไม้ใหญ่ เป็นคนเก่งและเป็นคนดีมีคุณธรรม ไม่ใช่เติบโตในแนวเฉียง ที่ขาดข้อใดข้อหนึ่งไป เพราะคนรุ่นต่อไปจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และมีคุณธรรมซึ่งจะเป็นผู้สืบสานการพัฒนาบ้านเมืองให้ไปสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืนได้อย่างต่อเนื่อง

เพราะเชื่อว่าเมื่อคนมีคุณภาพ มีคุณธรรม และจริยธรรม จะก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ เกิดความรัก ความสามัคคี ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาเพื่อ “เสริมสร้างสันติสุขและความสมานฉันท์” เทศบาลนครเชียงใหม่ ได้วางยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในแนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมที่นำสู่ชุมชนโดยเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพและความเข้มแข็ง

ของชุมชนเพื่อให้มีความรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม เสริมสร้างความสามัคคี และได้นำอุดมการณ์ แผนดินธรรมแผ่นดินทองไปพัฒนาชุมชนให้บรรลุผลสำเร็จในพื้นที่ชุมชนเทศบาลนครเชียงราย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของสังคม จุดประกายแห่งความมุ่งมั่นไปสู่ **“เชียงรายเมืองน่าอยู่ นครแห่งความสุข ที่สังคมมีความรู้รักสามัคคี และมีคุณธรรม จริยธรรม”**

นอกจากนี้เทศบาลนครเชียงราย ยังได้ให้ความสำคัญกับ เด็ก เยาวชนคนรุ่นใหม่ ซึ่งถือเป็นอนาคตของชาติ จึงได้ปฏิรูปกระบวนการคิดเพื่อวางรากฐานด้านการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชน ให้มีศักยภาพ มีความสามารถยืนอยู่ในจุดสูงสุดระดับประเทศได้อย่างเต็มความภาคภูมิ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม เป็นคนที่มีความรู้ ทั้งเป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณธรรม สามารถเป็นพลเมืองที่ดีนำสู่สังคมสมานฉันท์และสันติสุขได้ โดยเสริมสร้างให้โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงรายเป็นโรงเรียนคุณธรรม ที่ได้สอดแทรกคุณธรรม เข้าทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญของการปลูกฝัง สร้างสรรค์คุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนทุกคน ด้วยเชื่อว่าวิกฤตปัญหาต่างๆ ในสังคมปัจจุบันมีสาเหตุมาจากคนในสังคมขาด คีลธรรม ขาดคุณธรรม จริยธรรม ในการอยู่ร่วมกันเป็นสำคัญ และเห็นว่าสถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษาต้องมีส่วนรับผิดชอบเป็นพื้นฐานโดยตรง ด้วยเหตุนี้เทศบาลนครเชียงราย จึงมุ่งมั่นตั้งใจในการดำเนินการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนโดยผ่านกระบวนการ และกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งนับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าในการพัฒนานครเชียงรายในระยะยาว และเป็นสิ่งที่น่าชื่นชมเป็นอย่างยิ่งที่ว่าเด็กนักเรียนที่จบจากโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงราย จะเป็นคนที่มีความรู้ เป็นคนดี สามารถเป็นกำลังของชาติในวันข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างแน่นอน

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างสันติสุข และความสมานฉันท์ ของ เทศบาลนครเชียงราย ได้แก่

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตสู่สังคมอุดมปัญญาเพื่อความสมานฉันท์เยาวชน และครอบครัว : โครงการผู้สนับสนุนการเรียนรู้ประจำห้องเรียน (Learning Support Assistant : Ls)

เยาวชน เป็นวัยที่เรียกได้ว่าเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มากมาย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ หากไม่ได้รับการดูแลหรือได้รับคำแนะนำอย่างเหมาะสม

อาจทำให้วัยรุ่นเสี่ยงต่อการประสบปัญหามากมาย เช่น ปัญหาสัมพันธภาพก่อนวัยอันควร ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาความรุนแรง เป็นต้น ทั้งนี้ ปัญหาที่สำคัญของวัยรุ่นในปัจจุบันเกิดจากการขาดความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกาย และปัญหาความรุนแรง ความขัดแย้ง เลยกทำให้เกิดช่องว่างทางสังคมขึ้น ผู้คนสื่อสารผ่านเทคโนโลยี ในครอบครัวพูดคุยกันน้อยลง พ่อแม่มีงมงันในการประกอบอาชีพแต่ให้ความสนใจบุตรหลานน้อยลง เลยกส่งผลกระทบต่อที่กลายเป็นปัญหาทางสังคมมาก

จากปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับพฤติกรรมของเยาวชน ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนในโรงเรียน ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนนั้น จะมีครูที่คอยช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้กับนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของครูผู้สอน ในการดูแลเอาใจใส่ ติดตามพฤติกรรมนักเรียน และคอยช่วยเหลือแก้ไขอย่างใกล้ชิด แต่ในช่วงเวลาที่ผ่านมา โรงเรียนส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก พฤติกรรมของนักเรียนมีความหลากหลาย ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงทางสังคม การดูแลพฤติกรรมนักเรียนจึงยากแก่การควบคุมให้ทั่วถึง อีกทั้งไม่สามารถเข้าถึงปัญหาและแก้ไขปัญหานั้นได้ทันการณ์ เช่น การแต่งกายผิดระเบียบ การมาโรงเรียนสาย ติดเกมส์ ชู้สาว ทะเลาะวิวาท และเที่ยวกลางคืน พฤติกรรมเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อนักเรียนในเรื่องของการเรียน และนำไปสู่ความขัดแย้งกับผู้ปกครอง และสังคมภายนอก ประกอบกับการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนยังไม่เป็นระบบที่สมบูรณ์ ทำให้การสืบค้นข้อมูลของนักเรียนต้องใช้ระยะเวลานาน ทั้งข้อมูลด้านสุขภาพ ด้านการเรียน ด้านพฤติกรรม ด้านเศรษฐกิจ ครอบครัว ความสามารถพิเศษ ด้านการศึกษาต่อ ซึ่งความสำคัญ of ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของนักเรียนรายบุคคล ในการดูแล ช่วยเหลือแก้ไข นักเรียนได้ถูกทาง และเป็นการเชื่อมโยงสื่อสารการติดต่อกับผู้ปกครองในทุกด้าน

ดังนั้น เทศบาลนครเชียงราย และโรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย จึงได้ประชุมร่วมกับคณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อปรึกษาหาแนวทางแก้ไขจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย และจากการประชุมปรึกษาหารือทุกภาคส่วนจึงได้เกิด **โครงการผู้สนับสนุนการเรียนรู้ประจำห้องเรียน (Learning Support Assistant : LS)** เป็นการสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกด้านขึ้น ซึ่งผู้สนับสนุนการเรียนรู้ประจำห้องเรียนมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงต่อการดูแล ช่วยเหลือ และสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านต่างๆ ทั้งด้านการเรียน ด้านพฤติกรรม ด้านสุขภาพ

ด้านเศรษฐกิจ และเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในการดูแล ช่วยเหลือ แก้ไข พฤติกรรมนักเรียน อีกทั้งเป็นบุคลากรที่ช่วยสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ และความสามารถของนักเรียนรายบุคคล อีกทั้งเป็นเกราะป้องกันการเกิด คุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ และการดำเนินโครงการยังเป็นการขับเคลื่อนตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ถือเป็นหัวใจสำคัญในการดูแลเอาใจใส่ต่อ นักเรียน ซึ่งได้ยึดเป็นแนวในการปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำเนินชีวิตและอยู่ใน สังคมได้อย่างมีความสุข อันจะนำไปสู่สังคมที่มีสันติสุขและความสมานฉันท์

โครงการได้เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2557 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ตัวแทนเครือข่าย ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน ประชุมเพื่อปรึกษาหารือและร่วมกันวางแผนกำหนดคุณสมบัติ และขอบข่ายการทำงานของผู้ที่ จะเข้ามาทำงานในตำแหน่งผู้สนับสนุนการเรียนรู้อบรมประจำห้องเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะพบผู้สมัครคัดเลือกในตำแหน่งผู้สนับสนุนการเรียนรู้อบรมประจำห้องเรียน ก่อนสัมภาษณ์ และผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการงานด้าน บุคลากร ร่วมกันคัดเลือกผู้สมัครโดยการสอบสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้สมัครคัดเลือกแสดงทัศนคติ ปฏิภาณไหวพริบ บุคลิกภาพ และความสามารถของตนเองในขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

ผู้สนับสนุนการเรียนรู้อบรมประจำห้องเรียน (Learning Support Assistant : LS) คือ บุคลากรที่ทำหน้าที่ เป็นครู พี่เลี้ยงประจำห้องเรียน มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนการเรียนรู้อบรมของนักเรียนในความรับผิดชอบให้ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ตามศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคล

ผู้สนับสนุนการเรียนรู้อบรมประจำห้องเรียน จะต้องมีความสมบัติดังต่อไปนี้

- เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีไหวพริบ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
- เป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ดี
- เป็นบุคคลที่ไหวพริบ
- เป็นบุคคลที่มีความเมตตากรุณา และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

ขอบข่ายงานที่รับผิดชอบในตำแหน่งผู้สนับสนุนการเรียนรู้ประจำห้องเรียน (Learning Support Assistant : LS)

หน้าที่ต่อผู้เรียน

ด้านการเรียน

- แนะนำและดูแลนักเรียนให้ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองให้ถูกต้องเหมาะสมจากครูประจำชั้นและครูผู้สอน
- ติดตามงานที่ค้างส่งของนักเรียนร่วมกับครูผู้สอนแต่ละวิชา
- ช่วยควบคุมห้องเรียนและตรวจสอบเวลาการเข้าเรียนของนักเรียนประจำชั้นที่ตนรับผิดชอบ
- แนะนำและให้ความรู้ทั้งในบทเรียนและนอกบทเรียนให้กับนักเรียนเวลาที่นักเรียนไม่เข้าใจหรือสงสัย โดยจะนำข้อมูลมาปรึกษาครูประจำวิชาก่อนทุกครั้ง เพื่อข้อมูลที่ถูกต้อง และนักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด
- เป็นสื่อกลางในการประสานงานระหว่างนักเรียนกับครูต่างชาติในห้องเรียน
- ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนแทนครูประจำรายวิชานั้นๆ ในกรณีที่ครูประจำรายวิชาติดงานราชการ
- สอนเสริมวิชาทักษะชีวิต
- ติดตามข้อมูลด้านการศึกษาค้นคว้าต่อและการให้คำปรึกษาเรื่องการเรียน

ด้านพฤติกรรม

- สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง
- ดูแลและให้ความช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ
- การประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และผู้ปกครอง
- จัดทำรายงานพฤติกรรมนักเรียนประจำชั้น เพื่อให้ครูประจำชั้นและผู้ปกครองรับทราบ
- จัดเก็บข้อมูลประจำตัวของนักเรียนในด้านต่างๆ
- จัดทำสมุดประเมินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน
- ผู้สนับสนุนการเรียนรู้แจ้งพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนให้กับฝ่ายปกครองทราบ

ด้านสุขภาพ

- สัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับสุขภาพเป็นรายบุคคล
- จัดทำประวัติด้านสุขภาพเป็นรายบุคคล
- ติดตามผลการรักษาจากนักเรียนและผู้ปกครอง

ด้านเศรษฐกิจ

- ให้นักเรียนและผู้ปกครองกรอกแบบสอบถาม
- จัดทำประวัติด้านเศรษฐกิจเป็นรายบุคคล
- นำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพิจารณาทุนปัจจัยพื้นฐาน
- กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

ด้านอื่นๆ

- จัดทำประวัตินักเรียนเป็นรายบุคคล
- เป็นครูพี่เลี้ยงประจำห้องเรียน
- ดูแลและให้ความช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ
- มีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาและผู้ปกครอง
- ให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนในการพัฒนาห้องเรียนอยู่เสมอ
- เข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

หน้าที่ต่อผู้ปกครอง

- ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน เช่น การขาด ลา มา สาย เป็นต้น
- ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนที่ต้องการให้ผู้ปกครองเข้าร่วม
- แจ้งข่าวสารของโรงเรียนและกิจกรรมของนักเรียนผ่านช่องทางทางการติดต่อ เช่น Line , Facebook , และการโทร เป็นต้น

หน้าที่ต่อครูผู้สอน

- ติดต่อประสานงานกับครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา เช่น การมอบหมายงาน ติดตามงาน ค้างส่ง และช่วยครูผู้สอนในการดูแลพฤติกรรมนักเรียนในขณะเรียน
- รายงานพฤติกรรมนักเรียนที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ให้กับครูผู้สอนและครูที่ปรึกษาได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ

- รายงานเหตุการณ์ในชั้นเรียนให้กับครูที่ปรึกษาได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ

หน้าที่ต่อฝ่ายบริหาร

- เข้าร่วมรับฟังนโยบายจากฝ่ายบริหารเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน
- มีการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นที่น่าพอใจในทิศทางเดียวกัน
- เข้าร่วมประชุมชี้แจงปัญหาที่เกิดจากการทำงานเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน

ผลจากการที่เทศบาลนครเชียงรายและโรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย ได้จัดให้มีผู้สนับสนุนการเรียนรู้ประจำห้องเรียน (Learning Support Assistant : LS) ประจำทุกห้องเรียนนั้น ก่อให้เกิดผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี ในหลายๆ ด้าน ดังนี้

1. ผลต่องานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ได้มีการจัดทำเอกสารสำรวจความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลในชั้นเรียน เช่น การจัดเก็บข้อมูลประวัติของนักเรียนในทุกๆ ด้าน ทั้งข้อมูลผู้ปกครอง สถานะทางบ้าน สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในการวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้เรียน ทั้งระดับห้องเรียน และรายบุคคล

2. ผลต่องานแนะแนว โรงเรียนมีข้อมูลความถนัดและรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ทำให้งานแนะแนวสามารถวางแผนการแนะแนวนักเรียนในการเลือกวิชาเรียน เช่น วิชาเลือกเสรีได้ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนสามารถวางแผนการแนะแนวการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้เรียน

3. ผลต่องานการสอน ผู้สนับสนุนการเรียนรู้ประจำห้องเรียนจะช่วยครูผู้สอนในการติดตามงานจากนักเรียน ทำให้ปัญหาการขาดส่งงานลดน้อยลงอย่างมาก นอกจากนี้ ยังช่วยควบคุมชั้นเรียนและดูแลให้นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จหรือช่วยครูที่เข้าสอนแทนควบคุมชั้นเรียนให้เป็นปกติ

4. ผลต่องานกิจการนักเรียน ในกรณีที่นักเรียนประสบปัญหาบางอย่าง ผู้สนับสนุนการเรียนรู้จะเป็นผู้ทราบข้อมูลเบื้องต้น เช่น การมาสาย การขาดเรียน การหนีเรียน จากนั้นจะ

ดำเนินการประสานกับฝ่ายกิจการนักเรียนในการติดตาม ปรับแก้ และหาสาเหตุของพฤติกรรมของนักเรียน ทำให้สามารถลดปัญหาของนักเรียนลงได้มาก

5. ผลต่อผู้ปกครองนักเรียน ผู้สนับสนุนการเรียนรู้จะประสานกับผู้ปกครองนักเรียนในทุกด้าน เช่น การซักถามกรณีนักเรียนขาดเรียน การรายงานความต้องการ ความถนัด และความสนใจของนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบ สามารถเป็นพี่ เป็นเพื่อน ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาให้นักเรียนที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ หรือมาอยู่หอพัก ช่วยให้ผู้ปกครองคลายความกังวลได้

การนำระบบผู้สนับสนุนการเรียนรู้ประจำห้องเรียนมาใช้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 - 2558 พบว่าจำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง สามารถควบคุมดูแลจัดปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ ของนักเรียน เช่น ปัญหาความก้าวร้าวต่อครูบาอาจารย์ ปัญหาความขัดแย้งกับเพื่อนนักเรียน ปัญหาความไม่เข้าใจต่อครอบครัว ปัญหาการมาเรียนสาย ปัญหาการเรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้น และปัญหาอื่นๆ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้สนับสนุนการเรียนรู้ประจำห้องเรียนสามารถดูแล ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจ และเชื่อใจผู้สนับสนุนการเรียนรู้ประจำห้องเรียน กล้าที่จะปรึกษาหรือบอกเล่าเรื่องราวปัญหาต่างๆ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมต่างๆ ได้ตรงจุดมากขึ้น และทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียนมากขึ้น สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีขึ้น

ในส่วนของนักเรียนที่มีความสามารถในด้านต่างๆ ตลอดจนนักเรียนที่ได้รับการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แล้ว ผู้สนับสนุนการเรียนรู้ประจำห้องเรียน จะคอยช่วยสนับสนุน และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเองในทางที่สร้างสรรค์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น จนนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุ ลังคม และประเทศชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

เทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล 91110

โทรศัพท์ 074-701-597 โทรสาร 074-781-382

ประชากร

4,994 คน (ชาย 2,407 คน หญิง 2,587 คน)

พื้นที่

2.61 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 8 ชุมชน)

รายได้

31,465,073.16 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

29,694,662.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายวิชิต แซ่ลิ้ม	นายกเทศมนตรีตำบลกำแพง
2. นายนพดล พงศ์รัตนศักดิ์	ประธานสภาเทศบาลตำบลกำแพง
3. นายเลิศศักดิ์ พิพิธภักดิ์	ปลัดเทศบาลตำบลกำแพง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 11 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลตำบลกำแพง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแถบ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พื้นที่เทศบาลฯ ประกอบไปด้วยผู้คนจากหลากหลายศาสนาและวัฒนธรรมมาอาศัยอยู่ร่วมกัน ทั้งชาวไทยพุทธ ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวไทยมุสลิมมลายู และชาวไทยคริสต์ ฯลฯ แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันทางด้านศาสนา เชื้อชาติ และวัฒนธรรม แต่ประชาชนเหล่านี้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกันได้อย่างสงบสุข เทศบาลตำบลกำแพงดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า **“สังคม เศรษฐกิจดี ประชาชนมีสุข”** อันเป็นเป้าหมายหลักสำคัญที่ทำให้เกิดการขับเคลื่อนการทำงาน ทั้งในด้านการส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิการสังคมของประชาชนอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ เทศบาลยังมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต ร่วมกับการพัฒนาการศึกษา ตลอดจนการสืบสานและคงไว้ซึ่งประเพณีอันดีงามของแต่ละศาสนา ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความปลอดภัย

นอกจากนี้เทศบาลฯ ยังมีพันธกิจหลักที่มุ่งมั่นในการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ควบคู่ไปกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการขยะและระบบน้ำเสีย ธรนรงค์ให้ประชาชนทวงแหวน อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า รวมถึงการพัฒนาเพื่อยกระดับให้พื้นที่ของตนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และส่งเสริมการบริหารงานภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จนทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์สันติสุข บนพื้นฐานของความแตกต่างทางศาสนา เชื้อชาติ และวัฒนธรรม

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างสันติสุข และความสมานฉันท์ ของ เทศบาลตำบลกำแพง ได้แก่

โครงการร่วมสร้างความปลอดภัยทางถนน

ด้วยทำเลที่ตั้งของเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล เป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญของการท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ในจังหวัดสตูล เป็นประตูสู่ความเจริญของย่านเศรษฐกิจที่ครบครัน ทั้งร้านจำหน่ายทองคำ ร้านค้าปลีก-ส่ง ร้านอาหาร สถานบันเทิงต่างๆ ฯลฯ เรียกได้ว่าเป็นศูนย์กลางทางการค้าขายที่ใหญ่ที่สุดของอำเภอ และยังเป็นถนนสายหลักที่ใช้ในการสัญจรและมีปริมาณรถจำนวนมาก

หากย้อนกลับไปประมาณ ปี พ.ศ. 2554 บริเวณหน้าโรงเรียนนิเทศศึกษาศาสตร์จะพบว่า เกิดปัญหาการจราจรโดยเฉพาะบริเวณทางเข้าและออกของชุมชนนาโตะพอ (ซอยเทศบาล 5 และ 7) เนื่องจากถนนสายนี้เป็นถนนสายหลักที่ประชาชนใช้ในการสัญจรและติดขัดเป็นอย่างมากโดยเฉพาะช่วงเช้าและเย็นที่มีรถรับ-ส่งนักเรียนสัญจรอย่างหนาแน่น ส่งผลทำให้เกิดการจราจรติดขัดและเกิดอุบัติเหตุได้ง่ายต่อผู้ใช้รถใช้ถนนในช่วงเวลาดังกล่าว ปัญหาการจราจรนี้ลุกลามมากจนก่อให้เกิดความขัดแย้งของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณปากซอยกับประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน จนถึงขั้นที่ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณปากซอยปิดถนนไม่ให้รถสัญจรเข้าออก

เทศบาลฯ จึงได้ดำเนินการเรียกประชุมปรึกษาหารือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่กองช่าง ตำรวจ แกนนำชุมชน โรงเรียน และผู้นำศาสนา เพื่อร่วมกันหาสาเหตุ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาและชี้ให้เห็นประโยชน์ของทุกฝ่าย จึงได้จัดให้มี “โครงการร่วมสร้างความปลอดภัยทางถนน” ขึ้น และหลังจากที่มีการเจรจาร่วมกันแล้ว จึงมีข้อสรุปร่วมกันว่าควรกำหนดให้รถเดินทางเดียว (One way) โดยกำหนดให้ซอยเทศบาล 5 เป็นเส้นทางรถขาเข้า และซอยเทศบาล 7 เป็นเส้นทางรถขาออก โดยเทศบาลทำหน้าที่เป็นตัวหลักในการดำเนินงาน เช่น การติดป้ายประชาสัมพันธ์เส้นทางรถขาเข้าขาออก การติดกระจกโค้งเงา การประกาศเสียงตามสายเพื่อให้ประชาชนในชุมชนรับทราบการปรับเส้นทางเดินทางใหม่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการประสานงานกับโรงเรียนนิเทศฯ เพื่อทำการแจ้งรถรับ-ส่งนักเรียนและผู้ปกครองที่มาส่งบุตรหลานให้ปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ยังได้ประสานขอความร่วมมือไปยังตำรวจจราจร เทศกิจ และอาสาสมัครจราจร เพื่อช่วยสอดส่องดูแล และอำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้รถใช้ถนน

ผลของการดำเนิน “โครงการร่วมสร้างความปลอดภัยทางถนน” โดยใช้มาตรการการจัดระเบียบเส้นทางจราจรใหม่ ผนวกกับความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วนนั้น นับตั้งแต่ พ.ศ.2554 เป็นต้นมา ทำให้เกิดความสะดวกสบายในการสัญจร มีความปลอดภัยเพิ่มขึ้น และสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้รถใช้ถนนในปีต่อๆ มาอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้ยังทำให้เทศบาลตำบลกำแพงได้เป็นตัวแทนของจังหวัดสตูล ในการส่งผลงานการนำเสนอกิจกรรมของชุมชนร่วมใจสร้างความปลอดภัยทางถนน ผ่าน “โครงการร่วมสร้างความปลอดภัยทางถนน” ซึ่งได้รับรางวัลชนะเลิศจากสภาวิศวกร

โครงการร่วมสร้างความปลอดภัยบนทางถนน เกิดจากกลไกที่เรียกว่า “สมานฉันท์สันติสุข” โครงการนี้ได้มีการต่อยอดโครงการอย่างต่อเนื่อง ประชาชนได้มีการติดตามโครงการโดยจัดให้มีการประชุมทุกๆ 3 เดือน ร่วมกับการรณรงค์การใช้รถใช้ถนนตามเวลาอย่างเป็นระบบ และให้ความสำคัญกับเรื่องความปลอดภัยของบุตรหลานเป็นหลักสำคัญ

จะเห็นได้ว่าจากปัญหาการใช้รถใช้ถนนในบริเวณชุมชนนาโตะพอกับโรงเรียนนิด้าศึกษา ศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ถึงปัจจุบัน หลังได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนในพื้นที่ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม และเกิดโครงการดีๆ อย่างเช่น โครงการร่วมสร้างความปลอดภัยบนทางถนน โดยภายใต้การบริหารงานอย่างมีส่วนร่วม ทำให้กลายเป็นชุมชนที่น่าอยู่ ผู้คนสัญจรด้วยความปลอดภัย และยังสะท้อนให้เห็นว่าการได้พูดคุยหารือกัน ฟังเสียงประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่ ให้สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนบอกกล่าวถึงปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหา นั้น สามารถสร้างสมานฉันท์ของประชาชนที่อาศัยภายในเขตเทศบาลและประชาชนนอกเขตเทศบาลที่มีความจำเป็นต้องใช้เส้นทางการจราจรสายนี้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความรักใคร่และสามัคคี อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสมานฉันท์

โครงการจัดระเบียบทางเท้าสาธารณะและตลาดสดเทศบาลตำบลกำแพง

เทศบาลตำบลกำแพง เป็นศูนย์กลางด้านการขนส่ง การค้าขายที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดสตูล โดยมีการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนของสินค้าทั้งอุปโภคและบริโภค ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่ตลาดสดในเขตเทศบาลยังไม่คึกคักมากนัก การซื้อขายหรือไปมาหาสู่กันก็ค่อนข้างลำบาก ต่อมาเมื่อความเจริญเข้าสู่เทศบาลตำบลกำแพงทำให้เกิดตลาดสดแห่งใหม่ คือ “ตลาดละงู” ประกอบกับเส้นทางของเทศบาลฯ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้ จึงยังทำให้เกิดศูนย์รวมการคมนาคมขนส่งและการบริการต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ผู้คนในชุมชนต่างพากันมาจับจองพื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าเป็นจำนวนมากในบริเวณตลาดสด จนทำให้ผู้ที่ไม่มีพื้นที่ค้าขายในตัวตลาดต้องตัดสินใจออกมายึดพื้นที่ทางเท้า ริมนถนนและที่สาธารณะบริเวณตลาดใช้ในการค้าขาย จนทำให้เกิดปัญหากีดขวางเส้นทางการจราจรระหว่างพ่อค้าแม่ค้าและผู้ใช้รถใช้ถนน การจราจรติดขัด เกิดความสกปรกและไม่เป็นระเบียบ ที่สำคัญยังก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน

เทศบาลตำบลกำแพง จึงได้ดำเนินการจัดระเบียบทางเท้าสาธารณะ ฝาคู ริมถนน และ ตลาดสดของเทศบาลฯ อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความสะอาดสวยงามและความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยทางเทศบาลฯ ได้ดำเนินการจัดโซน และจัดระเบียบพ่อค้าแม่ค้าพ่อค้าแม่ขายให้มีพื้นที่จำหน่ายสินค้า ด้วยการสลับเวลาในการค้าขายระหว่างแม่ค้าที่มีแผงขาย ประจำ (ขายช่วงเช้า) กับแม่ค้าที่ไม่มีแผงขาย (ขายช่วงเย็น)

การดำเนินการในระยะแรกนั้น เกิดปัญหาขึ้นเนื่องจากพ่อค้าแม่ค้าส่วนใหญ่ไม่ยอมรับกฎที่เทศบาลสร้างขึ้น คือ การสลับหมุนเวียนเวลาในการค้าขาย ดังนั้น เทศบาลฯ จึงได้ลงพื้นที่หลายครั้งเพื่อสำรวจ พูดคุย ทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือจากพ่อค้าแม่ค้าชี้ให้เห็นถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนสภาพแวดล้อมและชุมชนโดยรอบของเทศบาลฯ ที่จะได้รับผลกระทบตามไปด้วย ภายหลังการพูดคุยทำให้พ่อค้าแม่ค้ายอมรับและปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดขึ้นร่วมกัน ทั้งในเรื่องของการออกกฎการจำหน่ายสินค้า การสลับหมุนเวียนเวลาในการค้าขาย ทั้งนี้เทศบาลฯ ยังมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายอย่างต่อเนื่องให้พ่อค้าแม่ค้าได้ทราบอย่างทั่วถึง

เทศบาลฯ ไม่เพียงแต่ประชาสัมพันธ์ ลงพื้นที่จัดระเบียบโซนจำหน่ายสินค้า แต่ยังมีมุ่งมั่นพัฒนาต่อยอดด้วยการกำหนดผังและโซนจำหน่ายสินค้าอย่างเคร่งครัด จัดระเบียบตลาดต่างๆ ส่งเสริมอาชีพการประมง รวมถึงให้พ่อค้าแม่ค้าสามารถสลับกันมาจำหน่ายสินค้าตามเวลาที่ตกลงกันได้ เพื่อให้เกิดความหลากหลายของสินค้าและบริการ สร้างความเป็นธรรมต่อทุกคน นอกจากนี้ยังจัดเวทีพูดคุยสร้างความเข้าใจร่วมกันของพ่อค้าแม่ค้าร้านค้าในตลาด ในการจัดจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพ สด สะอาด และได้มาตรฐานระดับสากล รวมทั้งคำนึงถึงข้อปฏิบัติของแต่ละศาสนาอย่างเคร่งครัด เช่น การจัดพื้นที่ “ตลาดรวมภูอน” เพื่อจำหน่ายสินค้าอุปโภคและบริโภครองรับในช่วงเดือนรอมฎอน, “ตลาดเช้า” เป็นตลาดสาธารณะที่มีพ่อค้าแม่ค้าค้าขายสินค้าอย่างหลากหลายมากถึง 270 ราย, “ตลาดนัดวันพุธและวันเสาร์” และ “ตลาดนัดเย็นเย็น” ที่เปิดบริการในช่วงเย็นของแต่ละวัน ตั้งแต่ 16.00-20.00 น.

ด้วยความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ทำให้มีตลาดมากมายในพื้นที่ของเทศบาลฯ แล้ว ยังมีจุดเด่นที่น่าสนใจ และเป็นการรับประกันคุณภาพของสินค้าและบริการ โดยพ่อค้าแม่ค้าได้จัดเวทีพูดคุยเกี่ยวกับ การรักษาและควบคุมคุณภาพและความสะอาดของอาหาร เช่น พ่อค้าแม่ค้าต้องสวมหมวกคลุมผมเพื่อป้องกันเส้นผมที่หลุดร่วงปะปนกับอาหาร มีการใช้แผ่นพลาสติกใส่

ความปลอดภัยเพื่อป้องกันแมลงวัน มีการจัดวางอาหารให้น่ารับประทาน เป็นต้น รวมถึง การรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณตลาด จากการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นนั้นสามารถสร้างความไว้วางใจให้กับผู้บริโภคได้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ พ่อค้าแม่ค้ายังได้คำนึงถึงการรักษาสีเงาแวววาว โดยคิดโครงการ “ถนนปลอดโพล์ม 100 เปอร์เซ็นต์” ร่วมกับ “โครงการตลาดปลอดน้ำอัดลม” และ “โครงการเมนูอาหารคลีนเพื่อสุขภาพ” เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาจับจ่ายใช้สอยได้รับความปลอดภัยในการบริโภคอาหารและเครื่องดื่ม และหันมาสนใจในการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ดังคำขวัญที่ว่า **“สตูล สงบ สะอาด ธรรมชาติบริสุทธิ์”** จุดเด่นนั้นนอกจากจะสร้างความไว้วางใจแล้วยังช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน พ่อค้าแม่ค้ามีรายได้เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

จากการดำเนินงานโครงการด้านการจัดระเบียบทางเท้าสาธารณะและตลาดสดเทศบาลตำบลกำแพงในหลายปีที่ผ่านมาด้วยความมุ่งมั่นนั้น สามารถจัดปัญหาการจราจรระหว่างพ่อค้าแม่ค้าและผู้บริโภคให้หมดไป พ่อค้าแม่ค้าไม่ถูกล้ำพื้นที่ถนน การจราจรมีความคล่องตัวและเป็นระเบียบ รวมถึงพ่อค้าแม่ค้าที่ไม่มีแผงค้าประจำได้มีพื้นที่ในการค้าขายในสัดส่วนและเป็นเวลาโดยไม่ส่งผลกระทบต่อพ่อค้าแม่ค้าที่มีแผงขายประจำ รวมทั้งการพัฒนาต่อยอดด้านการรักษาและควบคุมคุณภาพและความสะอาดของอาหารนั้น ทำให้ผู้ซื้อมีความไว้วางใจ และได้รับสินค้าที่มีคุณภาพ พ่อค้าแม่ค้าสามารถขายสินค้าได้ปริมาณมากขึ้นอีกด้วย

แม้ว่าเทศบาลตำบลกำแพงจะประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายศาสนา ได้แก่ ศาสนาอิสลามประมาณ 78% ศาสนาพุทธ 20% และศาสนาอื่น 2% แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ในขณะเดียวกันเทศบาลฯ ก็ยังคงตระหนักปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม เนื่องด้วยสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว มีการเข้าถึงสื่อต่างๆ ทั้งสื่อด้านดีและสื่อด้านร้ายได้อย่างง่ายดาย อันจะนำมาซึ่งปัญหาให้กับคนในสังคมได้ทุกเมื่อหากขาดสติและจิตสำนึกในการใช้งาน ดังนั้น เทศบาลฯ จึงได้มีการณรงค์เสียงตามสาย และการสนทนาเสวนาธรรม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมและหันมาใส่ใจให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการให้หลักศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ปลูกฝังคุณธรรมที่ดั่งตามหลักของแต่ละศาสนา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการมีสติและสมาธิในการดำเนินชีวิตด้วยความระมัดระวังไม่ประมาท อันเป็นพื้นฐานที่จะช่วยสร้างเกราะภูมิคุ้มกันและแก้ไขปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมได้ ทั้งต่อเด็กและเยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครอง กลุ่มข้าราชการและพนักงาน และประเทศชาติในลำดับต่อไป

โดยเทศบาลได้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมและประเพณีทางศาสนาให้กับทุกศาสนา ทั้งนี้ในการดำเนินการแต่ละกิจกรรม ทางเทศบาลฯ จะพิจารณาและไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนแต่ละศาสนา และอยู่ในขอบเขตของศาสนาของตนเอง ไม่ก้าวก่ายหรือล้ำเส้นกัน ด้วยเหตุผลนี้เองจึงทำให้คนในชุมชนเข้าใจและตระหนักถึงหลักปฏิบัติของแต่ละศาสนาเป็นอย่างดี ยอมรับซึ่งกันและกัน และมีความเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือกิจกรรมของแต่ละศาสนาตามขอบเขตที่แต่ละศาสนาสามารถปฏิบัติร่วมกันได้ จึงทำให้ประชาชนของเทศบาล ตำบลกำแพงอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์สันติสุข

รางวัลพระปกเกล้า ประจำปี 2559

**ประเภทที่ 3
ด้านการเสริมสร้างเครือข่าย
รัฐ เอกชน และประชาสังคม**

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์ 053-998-333 โทรสาร 053-998-334

ประชากร

1,728,242 คน (ชาย 840,412 คน หญิง 887,830 คน)

พื้นที่

20,986 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 25 อำเภอ)

รายได้

1,395,088,693.81 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินย่ำขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

133,985,225 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
2. นายจිරเดช จีแดง	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
3. นายกิตติบุรณ สุ่มันตกุล	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 33 คน

หญิง จำนวน 9 คน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยมีจุดเน้นให้เป็นหน่วยงานเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง กล่าวคือ ใช้หลักการบริหารแบบประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาล โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า ประชาชนชาวเชียงใหม่ทุกคนมีศักยภาพและมีความต้องการการพัฒนา โดยมีสาระสำคัญในการพัฒนา ดังนี้

1. การกระจายอำนาจ หรือ ภารกิจ ให้กับประชาชน หรือกลุ่มตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ ที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มชมรม สมาคม ฯลฯ
2. การมีส่วนร่วมของประชาชน หรือ กลุ่มตัวแทนของประชาชน ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันให้ครอบคลุมอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง
3. เปิดพื้นที่ หรือ เวทีในการประชุม ปรึกษาหารือ ของประชาชน หรือตัวแทนกลุ่ม ชมรม สมาคม ฯลฯ หาทางออกร่วมกันอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง
4. เข้าไปสนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างเครือข่ายให้เป็นรูปธรรม ปรับโครงสร้างความสัมพันธ์ของเครือข่าย และประชาสัมพันธ์สู่สาธารณะ

จากแนวคิดทั้ง 4 ข้อข้างต้นที่กล่าวมา กอปรกับบริบทของเชียงใหม่ ทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณี ทำให้การรวมกลุ่มในการพัฒนาเชียงใหม่ สามารถประสานงานและบูรณาการภาคส่วนต่างๆ มาเข้าร่วมเป็นเครือข่ายการดำเนินงาน และเชื่อมโยงรวมกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถเสริมสร้างความเป็นเครือข่ายในพื้นที่เพื่อเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็ง ก่อให้เกิดพลังการพัฒนาเติมพื้นที่มาร่วมกันทำงานพัฒนาเมืองเชียงใหม่ ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ บางเรื่องเป็นข้อเรียกร้องสาธารณะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับจังหวัดและระดับชาติ ซึ่งหากสำรวจถึงภาคีเครือข่ายในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีความเข้มแข็งก็จะเห็นได้ว่ามีอยู่หลากหลาย อาทิ ภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ชมรมคนรักถิ่นเกิด สมาพันธ์ผู้ปลูกกล้วยเพื่อคุณภาพ กลุ่มเชียงใหม่จัดการตนเอง กลุ่มชมรมคนรักน้ำแจ่ม ศูนย์การเรียนรู้สืบสานตำนานปี่ซอ ชมรมแพทย์แผนไทยเชียงใหม่ กลุ่มหมอเมืองเชียงใหม่ เป็นต้น

ดังนั้น การบริหารงานพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ จึงอาศัยเป็นจุดเด่นสำคัญคือการทำเนิงานโดยความร่วมมือของเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ ซึ่งมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดพลัง รวมถึงองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่ไม่สิ้นสุด และมีความยั่งยืน

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่

ภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา

สถานการณ์การศึกษาเชียงใหม่มีสภาพปัญหา ซึ่งถือเป็นโจทย์ของพื้นที่เชียงใหม่ ได้แก่

- ความเหลื่อมล้ำและโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
- การศึกษาไม่ตอบโจทย์บริบทของเชียงใหม่
- ขาดเอกภาพการบริหารการศึกษาของจังหวัด ไม่มีข้อมูลและเป้าหมายร่วมกัน
- ผู้ปกครอง ชุมชน ภาคสังคมขาดความตระหนักร่วมรับผิดชอบ

ในขณะเดียวกัน ถึงแม้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งจังหวัด แต่มีโรงเรียนในสังกัดเพียง 4 โรงเรียนเท่านั้น ซึ่งมีนักเรียน จำนวน 2,601 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.75 ของของจำนวนนักเรียนชั้นพื้นฐานของเชียงใหม่ ดังนั้น การจะแก้ไขปัญหาที่กล่าวมาจึงไม่สามารถที่จะดำเนินการได้เพียงลำพัง จำเป็นต้องมีภาคส่วนต่างๆ จำนวนมากเข้ามามีส่วนร่วม

ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ จึงเป็นการขับเคลื่อนที่อาศัยพลังเครือข่ายขนาดใหญ่ และเกี่ยวข้องกับภาคส่วนที่หลากหลายในพื้นที่ อันเป็นการรวมตัวบนความสมัครใจ และร่วมกันทำตามบทบาทในการรวมตัวกันขับเคลื่อน และแบ่งเป็นคณะทำงานย่อยหรือเครือข่ายขับเคลื่อนงานด้านต่างๆ ตามมาภายใต้กลไกแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสรุปพอสังเขปได้ ดังนี้

1. ภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา (99 องค์กร 26 บุคคล) ประกอบด้วย
  - หัวหน้าส่วนราชการที่มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 14 แห่ง
  - ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 10 แห่ง
  - ผู้บริหารสถาบันทางการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 แห่ง
  - หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำนวน 20 แห่ง

- ผู้บริหารองค์กรทางการศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภาคเอกชน ประชาสังคม จำนวน 23 แห่ง
- สื่อมวลชนในพื้นที่เชียงใหม่ จำนวน 4 สำนัก
- ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ จำนวน 26 คน

2. คณะเลขานุการภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วย ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกคนในส่วนราชการ สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

3. คณะทำงาน/คณะกรรมการชุดย่อยเคลื่อนงานเฉพาะกิจด้านต่างๆ ให้กับคณะภาคีมาจากองค์กรประกอบผู้แทนแต่ละเครือข่ายของภาคีร่วมเป็นคณะกรรมการ

4. คณะกรรมการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ระยะ 4 ปี (พ.ศ.2559 - 2562) องค์กรประกอบมาจากผู้แทนแต่ละเครือข่ายของภาคีร่วมเป็นคณะกรรมการ

ทั้งนี้ แนวทางการดำเนินงานหรือการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ มีการกำหนดแนวทางปฏิรูปการศึกษา ทั้งด้านกลไกขับเคลื่อน และเนื้อหา ภายใต้หลักการสำคัญ 4 ประการ ประกอบด้วย

- การศึกษาตลอดชีวิตของคนเชียงใหม่ (ในระบบ/นอกระบบ/ตามอัธยาศัย)
- พื้นที่ทั้งเชียงใหม่เป็นฐานการปฏิรูป
- คนเชียงใหม่มีส่วนร่วมและรับผิดชอบ
- กระจายอำนาจทางการศึกษาสู่จังหวัดการขับเคลื่อน

โดยการขับเคลื่อนด้านเนื้อหา จะเป็นกรอบทิศทางและเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาที่มีฉันทามติร่วมกัน ส่วนการขับเคลื่อนเชิงกลไกการบริหารจะเป็นหน้าที่ขององค์กรคณะทำงานซึ่งพื้นที่ ไม่มีสังกัดหรือผู้นำ แต่จะมีลักษณะการทำงาน **“วัฒนธรรมหน้าหู”** ในการดำเนินการ ดังนี้

บทบาทขององค์กรเชิงพื้นที่ ภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา

- 1) ประชุมร่วมเวทีการปฏิรูปการศึกษาประเด็นต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยน แบ่งปัน แนวคิด ข้อมูลความต้องการและองค์ความรู้ใหม่ๆ

- 2) ประชุมภาคีอย่างต่อเนื่องเพื่อรับทราบและร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 3) บูรณาการภารกิจสู่การปฏิบัติในหน่วยงานและสร้างเครือข่ายในพื้นที่ตามศักยภาพ
- 4) สนับสนุนและเสริมแรงการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาตามแผนยุทธศาสตร์

บทบาทของคณะเลขาธิการภาคีเชียงใหม่ (สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม)
 ซึ่งเป็นเจ้าภาพหลัก มีบทบาทหน้าที่ในการเชื่อมโยงและสนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกันเชิงพื้นที่ ดังนี้

- 1) จัดเวทีบูรณาการเพื่อการแลกเปลี่ยน ค้นหาข้อมูล ข้อเท็จจริง และแบ่งปันปัญหา/ความต้องการและแนวคิดที่ตรงร่วมกัน
- 2) รวบรวมและจัดระบบข้อมูลเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่
- 3) ประสานการจัดประชุมภาคีและคณะกรรมการย่อย
- 4) ดำเนินงานทางธุรการและประสานภาคีเครือข่ายผู้เกี่ยวข้อง
- 5) สนับสนุนการจัดกิจกรรม/โครงการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาสู่กลุ่มเป้าหมาย
- 6) ติดตามและสรุปผลการดำเนินงาน

บทบาทคณะกรรมการ/คณะทำงานชุดย่อยเฉพาะกิจ อาทิ

- 1) จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่
- 2) ประชาสัมพันธ์ การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่
- 3) จัดประกวด ออกแบบตราสัญลักษณ์ภาคี
- 4) จัดทำหลักสูตร วัชรเชียงใหม่
- 5) จัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศการศึกษาเชียงใหม่
- 6) ร่างโครงสร้างสภาการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

บทบาทคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์

- 1) บทบาทระดับคณะทำงานยุทธศาสตร์ (ภาพรวม)
- 2) บทบาทระดับคณะกรรมการขับเคลื่อนตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ 5 คณะ/เป้าหมาย ได้แก่
  - เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองเชียงใหม่
  - เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
  - เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีสัมมาชีพ
  - เพื่อพัฒนาครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและผู้บริหาร
  - เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาเชิงพื้นที่ เชียงใหม่

ทั้งนี้ จากบทบาทของเครือข่ายต่างๆ ที่กล่าวมา นำไปสู่การเกิดโครงการจำนวนมากที่สะท้อนให้เห็นถึงการปฏิรูปงานด้านการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1. การสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองเชียงใหม่ (รักษ์วัฒนธรรม)
  - โครงการเครือข่ายการอนุรักษ์ พื้นฟูและพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมล้านนาและเมืองประวัติศาสตร์
  - โครงการเชียงใหม่ สู่มรดกโลก
  - โครงการเชียงใหม่ เมืองสร้างสรรค์
  - โครงการหลักสูตร รักษ์เชียงใหม่
  - โครงการยกย่องเชิดชูเกียรติครูภูมิปัญญาเชียงใหม่ (เครือข่ายครูภูมิปัญญา 647 คน)
2. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (ทันการเปลี่ยนแปลง)
  - โครงการเชียงใหม่เมืองแห่งการอ่าน
  - โครงการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
  - โครงการพัฒนาทักษะ และวัฒนธรรมภาษาต่างประเทศ
  - โครงการศูนย์กีฬาและนันทนาการ

3. ส่งเสริมการจัดการศึกษา ให้มีสัมมาชีพ (แสงสัมมาชีพ)
  - โครงการเส้นทางอาชีพในโรงเรียนแม่ข่ายวิทยาคม ห้องเรียนหม่อนไหมและใยฝ้าย
  - โครงการเตรียมความพร้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สู่โลกของการทำงาน
4. พัฒนาครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง
  - โครงการโรงเรียนผู้ปกครอง
  - โครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
  - โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนในสังกัด กก.ตชด.ที่ 33
  - โครงการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD)
5. พัฒนาคือร่วมมือทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาเชิงพื้นที่เชิงใหม่
  - ลงนาม MOU กับหน่วยงานองค์กร 662 แห่ง
  - โครงการวิจัยการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่
  - โครงการจัดตั้งศูนย์เยาวชนจังหวัดเชียงใหม่

จากการดำเนินงานที่หยิบยกมา แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการขับเคลื่อนงานด้านการปฏิรูปการศึกษาของเชียงใหม่มาเป็นลำดับ ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เห็นว่าเป็นการดำเนินงานที่สามารถตอบโจทย์ปัญหา ที่เป็นโจทย์สำคัญของพื้นที่เชียงใหม่ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ดังนี้

1. ตอบโจทย์เอกภาพในการบริหารจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ และการมีส่วนร่วมโดยมีองค์กรกลไกขับเคลื่อนในรูปแบบภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ที่แสดงความรับผิดชอบและร่วมมือ/แบ่งปันทางการศึกษา
2. ตอบโจทย์บริบทเชียงใหม่ โดยมีเป้าหมายและทิศทางการออกแบบเด็ก เยาวชนคนเชียงใหม่ ที่มุ่งเป้าหมายเดียวกัน ผ่านกลไกแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ระยะ 4 ปี (พ.ศ.2559 - 2562) ภายใต้อำนาจและสารสนเทศทางการศึกษาเชียงใหม่ที่ครอบคลุมทั้งพื้นที่
3. ตอบโจทย์การยกระดับการเรียนรู้ และลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งจะเข้มข้น ตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นไป โดยจะเกิดโมเดล “การจัดการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน” ผ่านโครงการต่างๆ ที่จะลงสู่

การปฏิบัติและเรียนรู้บูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม มากขึ้นในระดับพื้นที่และองค์กรของภาคี/เครือข่ายที่หลากหลายทุกระดับ

เครือข่ายขับเคลื่อนเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก

เมืองเชียงใหม่ มีความโดดเด่นและมีบทบาทอย่างสำคัญในภูมิภาค ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ ของการตั้งเมืองซึ่งแสดงถึงอัจฉริยภาพของผู้สร้างเมืองหลายประการ ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน ระบบความคิดความเชื่อและประเพณีที่มีส่วนอย่างสำคัญในการเติบโตและสืบสานเอกลักษณ์ของเมืองให้มีชีวิตมาอย่างยืนยาวจนถึงปัจจุบัน มีผู้คนและองค์กรต่างๆ ในสังคมเป็นกลไกสำคัญในการปกป้องรักษาเมืองที่แข็งแรงและมีพลัง และมีหน่วยงานที่สนับสนุนนโยบายในการช่วยสนับสนุนการอนุรักษ์เมืองไว้อย่างเป็นทางการ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้มีการนำเสนอเมืองเชียงใหม่เข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative list) เมืองมรดกโลกของยูเนสโก โดยได้รับการยืนยันการเข้าสู่บัญชีตั้งแต่เดือนมีนาคม 2558

การทำงานการขับเคลื่อนเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก ประกอบด้วยหลายภาคส่วน ร่วมกันดำเนินงาน ได้แก่

- นักวิชาการจากหลายสาขา หลายมหาวิทยาลัย เช่น คณะวิจิตรศิลป์ มช. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มช. คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา คณะสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นต้น
- ส่วนราชการต่างๆ เช่น สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเชียงใหม่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่ สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น
- ภาคส่วนชุมชนท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เทศบาลนครเชียงใหม่ ภาคพื้นบ้านย่านเวียงเชียงใหม่ เครือข่ายชุมชนเมืองรักษ์เชียงใหม่

ทั้งนี้ในการขับเคลื่อนงานดังกล่าว จำเป็นจะต้องอาศัยพลังสังคมทุกภาคส่วนที่กล่าวมา โดยเฉพาะภาคชุมชนท้องถิ่น ที่จะเป็นส่วนสำคัญในการแสดงให้เห็นการรักษาและการสืบสานเอกลักษณ์ความเป็นเมืองเชียงใหม่ให้คงอยู่ และยังมีพลังในการเคลื่อนตัวไปสู่อนาคต เหมาะสม

กับการเป็นมรดกโลก ทั้งนี้ ระบุธรรมที่ปรากฏชัดเจน คือ

- 1) เชียงใหม่ยังมีชุมชนที่ยังคงมีบทบาทในการทำงานให้กับพื้นที่กำแพงเมืองชั้นใน 13 ชุมชน และกำแพงเมืองนอก ซึ่งเป็นเขตพื้นที่แนวกันชนของเมืองเก่ามีชุมชน 14 ชุมชน และพื้นที่โดยรอบมีชุมชนที่เข้มแข็งอีกเป็นจำนวนมาก
- 2) ในเขตพื้นที่เมืองเก่าเชียงใหม่ มีวัดจำนวน 38 วัดซึ่งยังคงประกอบกิจกรรมทางศาสนา และมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการทำงานในชุมชนอยู่อย่างสม่ำเสมอ มีบทบาทในการรักษาความเป็นย่านชุมชนไว้ด้วยระบบศรัทธาวัด อีกทั้ง ยังเป็นแกนหลักในพิธีกรรม และประเพณีที่สำคัญของเมือง
- 3) เชียงใหม่มีองค์กรเครือข่ายพื้นฐานทางการศึกษาในทุกระดับ เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยหลายแห่ง จึงมีความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานวิชาการที่จะนำมาเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนเมืองต่อไป อีกทั้งปัจจุบันยังมีการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับพื้นฐานภูมิธรรมเดิมของท้องถิ่น
- 4) บุคลากรของเมือง เต็มไปด้วยผู้รู้ทางประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาของล้านนา เสมือนเป็นทรัพย์สมบัติอันมีค่าของเมือง ที่ทำให้กระบวนการสืบสานความเป็นพื้นถิ่นดำเนินต่อเนื่องมาจากอดีตสู่ปัจจุบัน
- 5) ผู้คนทั่วไปยังคงเข้าร่วมและถือปฏิบัติในประเพณี พิธีกรรมต่างๆ เพื่อสืบสานรักษาศรัทธาความเชื่อ เป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษามรดกอันจับต้องไม่ได้ให้คงอยู่
- 6) มีเครือข่ายกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับพื้นที่เมืองเก่าเชียงใหม่ เช่น กลุ่มพื้นบ้าน ย่าน เวียงเชียงใหม่ เครือข่ายชุมชนเมืองรักษ์เชียงใหม่ กลุ่มมือเย็นเมืองเย็น เครือข่ายเชียงใหม่เขียว สวย หอม เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว ด้านนโยบายและการดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ล้วนส่งเสริมต่อกระบวนการขับเคลื่อนเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก อาทิ

- 1) หน่วยงานส่วนกลางโดยกระทรวงวัฒนธรรมได้มีบทบาทสนับสนุนการเสนอเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลกเข้าสู่คณะรัฐมนตรี ให้ให้สามารถเสนอเมืองเชียงใหม่เข้าสู่บัญชีเบื้องต้นขององค์การยูเนสโกได้

- 2) ท้องถิ่นในพื้นที่มรดกโลก คือ เทศบาลนครเชียงใหม่มีการเตรียมการโดยการออกเทศบัญญัติ เรื่องการกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทฯ พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นการควบคุมความสูง รูปแบบ สีของอาคาร พื้นที่ว่าง ให้มีลักษณะกลมกลืนและสอดคล้องกับลักษณะของเมืองเก่าเชียงใหม่
- 3) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีประกาศเขตเมืองเก่าเชียงใหม่ ซึ่งได้ครอบคลุมพื้นที่เขตเมืองโบราณของเชียงใหม่ทั้งชั้นในและชั้นนอก
- 4) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำการประกาศคุ้มครองต้นยางโบราณตลอดแนวถนนเชียงใหม่ - ลำพูน

ทั้งหมดนี้ ล้วนสนับสนุนให้เชียงใหม่มีความพร้อมที่จะเสนอเป็นเมืองมรดกโลก แต่จะต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติมอีกหลายประการด้วยกันเพื่อให้เมืองเชียงใหม่สามารถแสดงถึงคุณค่าของเมืองให้ปรากฏอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความพร้อมของระบบข้อมูลสนับสนุน สร้างกลไกการดูแลพื้นที่เมืองมรดกอย่างสมดุล และมีความยั่งยืนในระยะยาว มีข้อตกลงร่วมกันที่เป็นที่ยอมรับทั้งในแง่ของกฎหมาย ระเบียบ ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานเพื่อเสนอเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลกอย่างชัดเจน รับรู้กันโดยทั่วไปอย่างกว้างขวาง องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีกรอบนโยบายและทิศทางที่ชัดเจน

สำหรับบทบาทที่สำคัญของ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ในการขับเคลื่อนงานที่สำคัญนี้ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้เข้าทำการสนับสนุนกระบวนการขับเคลื่อนเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก นับแต่การจัดทำเอกสารเสนอเพื่อเข้าสู่ Tentative list จนถึงการจัดทำเอกสาร Nomination Dossier และแผนบริหารจัดการในปัจจุบัน ดังนี้

- เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากคณะสงฆ์ต่อการขับเคลื่อนเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก
- เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เรื่อง การขับเคลื่อนเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก

- เป็นเจ้าภาพรับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการ 1 ครั้ง /รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 1 ครั้ง รวมถึงจัดงานแถลงข่าวร่วมกับภาคีต่างๆ 1 ครั้ง
- เป็นเจ้าภาพในการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้คณะที่ปรึกษา ได้ทำการศึกษาและจัดเตรียมเอกสาร Nomination Dossier

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ยังได้ทำการสนับสนุนงบประมาณ ให้กับเครือข่ายเพื่อทำกิจกรรมที่เพิ่มศักยภาพของเครือข่าย และขยายการเข้ามีส่วนร่วมของภาคประชาชน อันเป็นการหนุนเสริมให้เห็นกิจกรรมที่ควรคู่กับการทำให้เชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก ในอนาคต เช่น สนับสนุนงบประมาณ เพื่อการทำกิจกรรม ตามประทีบส่องฟ้า ฮักษาเมือง กิจกรรมไหว้สาพญามังราย กิจกรรมการสอนสืบสานการฟ้อนเทียน การตีกลองสะบัดชัย การฟ้อนเชิง เป็นต้น

ดังนั้น บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ จึงเปรียบเสมือนการสร้างพื้นที่ให้ทุกหน่วยงานสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ เป็นแม่บ้านหลักที่จะทำให้เกิดการทำงานร่วมกันของภาคีต่างๆ ทุกฝ่าย เพื่อขับเคลื่อนเมืองเชียงใหม่ไปสู่เมืองมรดกโลกอย่างที่ตั้งเป้าหมายร่วมกันไว้

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000
โทรศัพท์ 0-4382-1354-6 โทรสาร 0-4348-11233

ประชากร

34,218 คน (ชาย 16,475 คน หญิง 17,743 คน)

พื้นที่

16.96 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 38 ชุมชน)

รายได้

175,189,692.62 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

130,753,924 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายจรรุวัฒน์ บุญเพิ่ม	นายกเทศมนตรีเมืองกาฬสินธุ์
2. นายโฆษิต ธีรกุล	ประธานสภาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
3. นายฉลอง ฆารเลิศ	ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 16 คน

หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ กำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนาองค์กรไว้ว่า **“กาฬสินธุ์เป็นเมืองน่าอยู่คู่ธรรมภิบาล”** ซึ่งแน่นอนว่าความโปร่งใสที่สามารถตรวจสอบได้เป็นยอมเป็นหลักการบริหารขององค์กรนี้ โดยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ได้กำหนดแนวทางของการทำงานไว้โดยสังเขป ดังนี้

- แผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลที่ต้องมีหลักนิติธรรมเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยยึดกฎระเบียบในการทำงาน แต่โครงการต่างๆ ของเทศบาลก็ต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
- บุคลากรของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ยึดหลักคุณธรรม ด้วยการมีทริ โอตดับปะ เป็นธรรมประจำใจเพื่อให้ประพฤติดีและนำพาการเป็นองค์กรแห่งคุณธรรม โดยได้รับยกย่องจากศูนย์คุณธรรมแห่งชาติ
- การทำงานโดยการยึดหลักความโปร่งใสด้วยการเปิดเผยข้อมูล จากกาที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์มีศูนย์ข้อมูลข่าวสาร การประกาศการจัดซื้อจัดจ้างทุกโครงการอย่างเปิดเผย
- การยึดหลักการมีส่วนร่วม ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานและโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมกับการทำงานของเทศบาลอยู่เสมอ เห็นได้จากการมีเครือข่ายในการทำงานพัฒนามากกว่า 7 เครือข่าย เช่น เครือข่ายการป้องกันการทุจริตและการขับเคลื่อนคุณธรรมความซื่อตรง เครือข่ายการจัดการขยะมูลฝอย เครือข่ายสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ เครือข่ายการดูแลผู้ป่วย เครือข่ายส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา
- การใช้หลักความคุ้มค่าในการทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยทุกโครงการของเทศบาลต้องให้ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม
- หลักความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน โดยการทำให้ฐานของเครือข่ายจากประชาชนมีความเข้มแข็ง และสามารถทำงานร่วมกับเทศบาลได้

หลักการทำงานพัฒนาข้างต้น ย่อมชี้ให้เห็นว่าเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์เน้นความสำคัญของการทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาล เห็นได้จากเครือข่ายของเทศบาลในการขับเคลื่อนโครงการต่างๆ ให้บรรลุผลด้วยดี การเติบโตของเมืองย่อมนำมาซึ่งปัญหาที่ต้องจัดการ ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัย หรือมลพิษ แม้แต่การให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มคนที่

ต้องการการดูแลโดยเฉพาะก็เป็นประเด็นที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์พร้อมรับมือจากโครงการของเทศบาลในการทำให้กาฬสินธุ์เป็นเมืองน่าอยู่คู่คุณธรรมโดยแท้จริง

สำหรับ เครือข่ายการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้าง เครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้แก่

เครือข่ายการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD)

โครงการนี้ ต้องการใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School-Based Management for Local Development: SBMLD) โดยมีรากฐานความคิดมาจากการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ถือว่าเป็นโครงการต่อเนื่องมาจากโครงการโรงเรียนทางเลือกที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างระหว่างรัฐ เอกชน องค์กรภาคเครือข่าย ประชาชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น โดยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ถือว่าเป็นนวัตกรรมของการจัดการศึกษาให้กับคนในท้องถิ่นโดยเป็นการบูรณาการรูปแบบการศึกษาที่เป็นทางการ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เข้าด้วยกัน เพื่อประโยชน์ของประชาชน

จุดมุ่งหมายของโครงการดังกล่าวคือการสร้างความเข้มแข็งของภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ทั้งส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กร ผู้ปกครอง และชุมชน ส่วนจุดประสงค์ของโครงการในเชิงวิชาการคือการพัฒนาการจัดการศึกษาในระบบให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี และได้รับการส่งเสริมความเป็นเลิศตามความสามารถของแต่ละคน ยังรวมถึงการพัฒนาการศึกษานอกระบบให้เด็ก เยาวชน และผู้สนใจทั่วไปมีทักษะชีวิตและอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข เป้าหมายต่อมาคือการสร้างรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับเด็กนักเรียน และประชาชนทั่วไปได้รับการศึกษาที่หลากหลายทุกช่วงวัย สอดคล้องกับแนวคิด การศึกษาตลอดชีวิต และเป้าหมายสุดท้ายของโครงการคือการพัฒนาแบบการทำงานแบบเครือข่ายเพื่อการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

อย่างไรก็ตาม ภาคีที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายในโครงการนี้ ประกอบด้วย

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ 1 และ 2

2. โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีทธิ
3. โรงเรียนเทศบาล 2 วัดสว่างคงคา
4. โรงเรียนเทศบาล 3 วัดเหนือ
5. โรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ
6. โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
7. ศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
8. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดกาฬสินธุ์
9. วิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดกาฬสินธุ์
10. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์
11. ศูนย์ผลิตภัณฑ์การแปรรูปจากเปลือก ตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
12. ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดกาฬสินธุ์
13. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเชียงงาม ตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลจากการดำเนินโครงการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นด้วยรูปแบบของเครือข่ายทำให้เกิดคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และองค์กรต่างๆ ในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีและเข้มแข็งมากกว่าเดิม โดยพบจากกิจกรรมที่ทำร่วมกัน เช่น การประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้ ยังรวมถึงการที่ผู้บริหารและตัวแทนของคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมอบรมในโครงการเพื่อใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น การประชุมผู้ปกครอง นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งยังผลให้โครงการสามารถขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือจากเสาหลักที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงานประการต่อมาคือ โครงการที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระบบสามารถทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้นกว่าเดิม เห็นได้จากโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ชี้ว่าผลการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนดีกว่าเดิม หรือโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามอัจฉริยภาพ ซึ่งเป็นโครงการที่เสริมการเรียนรู้ตามความสามารถและความถนัดของผู้เรียนเป็นหลัก โดยสอดคล้องกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น เช่น การทำขนมไทย การเลี้ยงจิ้งหรีด การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ การทำขนมอบ การถ่ายภาพ การทำไข่เค็ม การเลี้ยงปลา การทำน้ำเพื่อสุขภาพ ศิลปะสร้างสรรค์ และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยยังรวมถึง

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างการนวดฝ่าเท้าเพื่อสุขภาพ ช่างเสริมสวย มวยไทย การกีฬาอื่นๆ เป็นต้น

เช่นเดียวกับการดำเนินงานการศึกษาในระบบ ที่เป็นการฝึกอบรมในหลายหลักสูตร เช่น การทำฟิมเสนน้ำ การทำยาหม่องสมุนไพร การทำแชมพูสมุนไพร การทำดอกไม้ประดิษฐ์ การทำหม่าซึ่งเป็นอาหารพื้นบ้าน ส่วนกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ก็มีโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของคนทั่วไปในท้องถิ่นโดยไม่จำกัดกลุ่มวัย เช่น โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการสืบค้นผ่านสื่อเทคโนโลยี โครงการส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โครงการศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการลานรักสุขภาพเพื่อชุมชน และโครงการสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้สู่ชุมชน เป็นต้น

เครือข่ายการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

พื้นที่ของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ถือเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของจังหวัดโดยเป็นชุมชนเมืองขนาดใหญ่ อันประกอบไปด้วย โรงแรม สถานศึกษา ธนาคาร ศูนย์การค้า และห้างร้านต่างๆ ประกอบกับการพัฒนาเมืองอย่างก้าวกระโดด ทำให้มีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมากถึง 34,437 คน ประกอบกับมีประชากรในพื้นที่ใกล้เคียงเดินทางเข้ามาประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น และมีประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยอยู่ภายในเขตพื้นที่อีกจำนวนหนึ่ง ทำให้การจราจรมีผลต่อชีวิตประจำวันของผู้คนในเมืองอยู่สูงยิ่ง

ด้วยสภาพดังกล่าวจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาอาชญากรรมและปัญหาการจราจร และสถิติสาธารณภัยในปัจจุบันก็มีแนวโน้มเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและซับซ้อนมากขึ้น มีผลให้ประชาชนต้องเผชิญกับความเสี่ยงภัยและแนวโน้มที่จะได้รับอันตรายจากสาธารณภัยที่รุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์และภาคีเครือข่าย ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว เครือข่าย “ด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน” จึงเกิดขึ้น และถือว่ามีความสำคัญต่อชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเครือข่ายดังกล่าวได้เข้ามาแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและอุบัติเหตุในเมืองกาฬสินธุ์โดยตรง

เครือข่ายการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญคือ

- หน่วยงานภาครัฐ
  - เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
  - สำนักงานขนส่งจังหวัดกาฬสินธุ์
  - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์
  - แขวงทางหลวงจังหวัดกาฬสินธุ์
  - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดกาฬสินธุ์
  - สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์
  - สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ภาคเอกชนและประชาสังคม
  - หอการค้าจังหวัดกาฬสินธุ์
  - สมาคมพ่อค้าจังหวัดกาฬสินธุ์
  - บริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด สาขากาฬสินธุ์
  - มูลนิธิต่างๆ เช่น มูลนิธิคุณธรรมสงเคราะห์กาฬสินธุ์ มูลนิธิเต็ยก่า มูลนิธิจีลีงเกาะ มูลนิธิสว่างกาฬสินธุ์ มูลนิธิเมตตาธรรม มูลนิธิจีโหวงเกาะ กาฬสินธุ์

เครือข่ายนี้มีลักษณะการดำเนินงานโดยร่วมกันทำงาน ซึ่งมีการร่วมกันรับผิดชอบ เช่น โครงการติดตั้งกล้อง CCTV ภาคประชาชน ที่เทศบาลร่วมกับสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ โดยโครงการดังกล่าวได้ติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดตามบ้านเรือนของประชาชนและร้านค้าต่างๆ กว่า 100 จุด ในปีพ.ศ.2557 เพื่อบันทึกเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายกับชุมชนและเป็นหลักฐานในการติดตามผู้กระทำความผิด นอกจากนี้ ยังมีโครงการติดตั้งกล้องวงจรปิดของราชการ ตามแยกถนนสายหลักในเมืองรวม 32 จุด ด้วยจุดประสงค์เดียวกัน

อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการดังกล่าวยังเห็นได้จากในปี พ.ศ.2558 ผ่านกิจกรรมสายตรวจจักรยานโดยเป็นอาศัยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ออกตรวจในพื้นที่ชุมชนตั้งแต่เวลา 16.30-06.00 น.ทุกวัน ขณะเดียวกัน เทศบาลได้มีโครงการปรับปรุงป้ายจราจรชิดสี่ตีเส้นบนผิวถนนให้ชัดเจนมากขึ้น การปรับปรุงทางข้าม การปรับปรุงระบบสัญญาณจราจรเพื่อให้ผู้สัญจรไปมาได้เห็นสัญลักษณ์ระยะภัยเหล่านั้นได้อย่างทั่วถึง รวมถึงกิจกรรมรณรงค์เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนนที่อาศัยภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในช่วงเทศกาลสำคัญ เช่นปีใหม่ สงกรานต์ เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว โครงการที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ต้องการดำเนินต่อคือการเพิ่มการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ภาคประชาชน ด้วยการรณรงค์ให้ประชาชนติดตั้งกล้องเพิ่มอีก 100 จุด ภายในระยะเวลา 2 ปี รวมเป็น 200 จุด โดยโครงการนี้เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ให้การสนับสนุนจุดละ 4,000 บาท โดยส่วนที่เหลือภาคประชาชนที่สนใจเข้าร่วมโครงการเป็นผู้รับผิดชอบเอง ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการจูงใจให้ประชาชนตามบ้านเรือนและสถานที่ประกอบการร่วมโครงการดังกล่าวเพื่อสร้างมาตรการรักษาความปลอดภัยให้มากขึ้น โครงการติดตั้งกล้อง CCTV นี้ จะมีการสำรวจจุดเสี่ยงเพื่อจัดลำดับสำคัญว่าควรติดตั้งในที่ใด และมีการปรับเปลี่ยนรายปีโดยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมแต่ละบริเวณซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

ผลจากการดำเนินโครงการเพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนในลักษณะนี้มาตั้งแต่ปีพ.ศ.2557 ทำให้สถิติคดีอาชญากรรมในพื้นที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ลดลง โดยคดีชิงทรัพย์และฆ่า สามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้หมด และยังทำให้เกิดเครือข่ายในพื้นที่ที่ร่วมกันสร้างความสำนึกต่อส่วนรวมร่วมกัน

เครือข่ายการจัดบริการรองรับสังคมผู้สูงอายุเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

ด้วยสัดส่วนของผู้สูงในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ในปีพ.ศ.2550 มีประชากรที่เป็นผู้สูงอายุ 3,427 คน คิดเป็นร้อยละ 9.04 และในปีพ.ศ. 2557 มีประชากร 34,437 คน เป็นผู้สูงอายุ 4,645 คน หรือ ร้อยละ 13.49 ของประชากรทั้งหมด กล่าวได้ว่า ภายในระยะเวลา 7 ปี มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 4.45 โดยมีการคาดการณ์ว่าจะมีผู้สูงอายุถึง 8,320 คน ภายใน 10 ปี ข้อมูลสถิติดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การดูแลและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพนั้น ถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยเครือข่ายจากทุกภาคส่วน ทั้งจากหน่วยงานของรัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมอื่นๆ รวมทั้งกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่เขตเทศบาล

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์จึงได้กำหนดโครงการดังกล่าวขึ้นมาเพื่อดูแลผู้สูงอายุอย่างเป็นเครือข่าย ด้วยความร่วมมือกับภาคีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- **เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์** เป็นผู้กำหนดนโยบาย คิตรีเริ่มในการดำเนินงาน สนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนสถานที่ในการดำเนินการและในการจัดประชุมทุกครั้ง สนับสนุนบุคลากรในการดำเนินงาน และเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงานของทุกเครือข่าย

คอยช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของเครือข่าย และคัดแยกขยะรายได้ (recycle) ในครัวเรือนนำมาบริจาคเข้ากองทุนขยะรีไซเคิลเอื้ออาทรผู้ด้อยโอกาส

- **โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ หน่วยบริการปฐมภูมิเครือข่ายโรงพยาบาลฯ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพื้นที่ใกล้เคียง** ให้การสนับสนุนวิชาการในการจัดอบรม เป็นวิทยากรในการให้ความรู้ เป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงานของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) ในการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุในชุมชน ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำกับอผส. ในเครือข่ายความดูแลเพื่อขอรับคำปรึกษา วางแผนการดูแลผู้สูงอายุ โดยหน่วยงานเหล่านี้ยังให้ความดูแลผู้สูงอายุที่ติดเตียง ซึ่งเกินความสามารถของ อผส. จะดูแลได้ โดยการให้หมอนวดแผนไทยไปทำการฟื้นฟูสภาพที่บ้านของผู้สูงอายุตามความเหมาะสม รวมทั้งร่วมจัดเจ้าหน้าที่และวัสดุอุปกรณ์ออกหน่วยเคลื่อนที่รักษาพยาบาลเชิงรุกตรวจสุขภาพช่องปาก ตรวจสุขภาพตาในชุมชน ตามแผนการดำเนินงานของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
- **สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาฬสินธุ์** ให้การสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้กับผู้สูงอายุ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาสผ่านการประสานของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) และให้การประสานกับกลุ่มและองค์กรผู้สูงอายุได้จดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ และเป็นสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์อย่างถูกต้องตามกฎหมาย
- **สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์เบ็ญยังชีพผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์** บริหารจัดการสมาคม เบ็ญยังชีพฯ ในรูปแบบฌาปนกิจสงเคราะห์ สรรหาสมาชิกเพิ่ม นำเบ็ญยังชีพมอบให้กับญาติของสมาชิกที่ถึงแก่ความตาย และสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากที่เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์อุดหนุนให้ตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
- **สมาคม ชมรมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ 13 แห่ง** โดยทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เป็นคณะกรรมการดำเนินงานและขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยร่วมกันจัดทำหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ และบริหารกิจการของโรงเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในข้อบังคับของ

โรงเรียน รวมถึงการแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนได้ตามความจำเป็นและตามสมควร

- **อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ (อผส.)** ทำหน้าที่สำรวจจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่จริง และคัดแยกกลุ่มผู้สูงอายุตามความสามารถดูแลตนเอง และจัดกิจกรรมบริการด้านสุขภาพที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้านที่ไม่มีภาวะพึ่งพิง และจัดกิจกรรมเข้ากลุ่มเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ให้กับกลุ่มติดบ้านที่มีภาวะพึ่งพิงและกลุ่มติดเตียง รวมทั้งผู้ป่วยระยะสุดท้าย โดย อผส. ยังทำหน้าที่ออกเยี่ยมดูแลตามบ้านพักของผู้สูงอายุ และร่วมก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ทำหน้าที่คัดแยกขยะที่ขายได้ (recycle) ในครัวเรือนเพื่อนำมาบริจาคเข้ากองทุนขยะรีไซเคิลเอื้ออาทรผู้ด้อยโอกาส
- **อาสาสมัครสาธารณสุขเขตเมือง (อสม.)** ทำหน้าที่ช่วยอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุดูแลผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคม และติดบ้านที่ไม่มีภาวะพึ่งพิง และคัดแยกขยะขายได้ในครัวเรือนเพื่อนำมาบริจาคเข้ากองทุนขยะรีไซเคิลเอื้ออาทรผู้ด้อยโอกาส
- **โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์** จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนผู้สูงอายุรวมเวลาเรียน 200 ชั่วโมง ต่อ 1 ปี โดยจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร 3 ปี และยังทำการรับสมัครนักเรียน จัดทำทะเบียนนักเรียน และจัดหาวิทยากรทำการเรียนการสอน รวมทั้งแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเรียนการสอนให้สำเร็จลุล่วง และคัดแยกขยะที่ขายได้ในครัวเรือนเพื่อนำมาบริจาคเข้ากองทุนขยะเอื้ออาทรผู้ด้อยโอกาส
- **วัดและโรงเรียน** ทำหน้าที่เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุ ทั้งยังเป็นสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจและเป็นสถานที่เรียนของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ และร่วมจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างนักเรียนผู้สูงอายุกับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา
- **คณะกรรมการชุมชน** ทำหน้าที่ช่วยแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อม และดูแลความเป็นอยู่ทั่วไปในสังคมให้กับผู้สูงอายุที่ไม่มีทะเบียนบ้านในเขตเทศบาล และผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส

เครือข่ายข้างต้นมีบทบาทที่แตกต่างกันตามแต่ละโครงการที่จัดทำขึ้นมา โดยมี การดำเนินงานโครงการให้การดูแลผู้สูงอายุตั้งแต่ปีพ.ศ.2554 เป็นต้นมา เช่นการดำเนินงานของแต่ละ ขั้นตอนโดยสังเขป ดังนี้

- **การจัดตั้งสมาคมอาปนิกิจสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ** โดยมีเป้าประสงค์สำคัญที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุที่เสียชีวิตเพื่อทำพิธีศพตามศาสนา โดยการรวมกันตั้งสมาคมนี้ถือเป็นการรวมตัวของ “ผู้ก่อการ” มาตั้งแต่ปีพ.ศ.2554 จนสามารถจดทะเบียนเป็นองค์การสาธารณประโยชน์ได้ในปีต่อมา ผลการดำเนินงานของสมาคมนี้ ได้มีส่วนร่วมในการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุด้วยการสนับสนุนงบประมาณ 100,000 บาท เมื่อแรกตั้ง
- **การคัดเลือก อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.)** ในปี พ.ศ.2557 ได้ทำการคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติดูแลผู้สูงอายุจากอาสาสมัครสาธารณสุขเขตเมือง (อสม.) จำนวน 330 มาทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) เป็นจำนวน 86 คน เพื่อนำคนกลุ่มนี้มาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ โดย อผส. 1 คน มีหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุจำนวน 2-3 คน
- **การสำรวจผู้สูงอายุตามระดับของความสามารถในการพึ่งพาตนเอง** โดยในขั้นตอนนี้ทำการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มผู้สูงอายุติดสังคม ผู้สูงอายุติดบ้าน และผู้สูงอายุติดเตียง เพื่อให้การดูแลที่เหมาะสมตามความจำเป็นของผู้สูงอายุแต่ละราย
- **การออกแบบกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้รับบริการตามความเหมาะสม**
  - กลุ่มผู้สูงอายุติดสังคม มีกิจกรรมหลักคือ “โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์” โดยมีการเรียนการสอนปีแรกเมื่อพ.ศ.2558 และมีการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยจนได้รับความพอใจจากนักเรียนผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ โดยยังเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบให้กับพื้นที่อื่นใกล้เคียง
  - กลุ่มผู้สูงอายุติดบ้าน ได้รับการออกแบบกิจกรรมให้เป็น “กลุ่มสร้างเสริมสุขภาพ” โดยเป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้สูงอายุได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนวัยเดียวกัน และยังมีการตรวจสุขภาพเบื้องต้น

- กลุ่มผู้สูงอายุติดเตียง เครือข่ายดูแลผู้สูงอายุได้จัดให้มีกิจกรรม “เยี่ยมดูแลถึงบ้าน” โดย อพส.และหน่วยบริการปฐมภูมิเข้ามามีบทบาทในพื้นที่ของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ผลจากการจัดกิจกรรมดังกล่าว ทำให้ผู้สูงอายุติดเตียงได้รับการดูแลทั้งสิ้น 44 คน โดยมีอาการดีขึ้น 4 คน ทรงตัวได้ 34 คน และเสียชีวิต 6 คน โดยมีกรณีฟื้นฟูสภาพด้วยการนวดตามบ้านของผู้สูงอายุติดเตียงอีกด้วย
- **การจัดบริการเชิงรุกที่พบ** โดยถือเป็นกิจกรรมที่มุ่งแก้ไขปัญหาที่พบได้ทั่วไปในผู้สูงอายุ เช่น การเคี้ยวอาหาร การมองเห็น โดยการจัดบริการหน่วยเคลื่อนที่เข้าไปในชุมชนเป็นหน่วยตรวจสุขภาพช่องปากเคลื่อนที่ หน่วยตรวจสุขภาพตาเคลื่อนที่
- **การจัดบริการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะยากลำบาก** จากการสำรวจของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ พบว่ามีผู้สูงอายุบางส่วนที่ไม่มีชื่อในทะเบียนราษฎร และยากจน ซึ่งถือว่ามีความเสี่ยงในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ เครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุจึงมีโครงการ “กองทุนขยะรีไซเคิลเอื้ออาทรผู้ด้อยโอกาส” เพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุกลุ่มนี้ ด้วยการรับบริจาคขยะแล้วนำไปขาย เพื่อนำเงินซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาเฉพาะราย เช่น การซ่อมแซมที่อยู่อาศัย การเปลี่ยนสุขภัณฑ์ประจำบ้าน หรือการประสานเพื่อทำบัตรประชาชน และทำบัตรผู้พิการ เป็นต้น
- **การขยายเครือข่ายสู่ท้องถิ่นอื่น และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเยาวชน** โดยมีจุดประสงค์เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และเป็นการนำผู้สูงอายุมาถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับเด็กเยาวชนผ่านการเล่านิทาน และเข้าร่วมการจัดนิทรรศการต่างๆของโรงเรียน จนทำให้ผู้สูงอายุมีคุณค่าในการดำรงชีวิตมากขึ้นในสังคม

เครือข่ายความร่วมมือด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการสนับสนุนกิจการ ทอกระจายข่าวชุมชน

ตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยทอกระจายข่าวตามหมู่บ้านและชุมชน ประกอบกับความต้องการของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ที่ต้องการสร้างการรับรู้ต่อภารกิจงานของเทศบาลด้วยความโปร่งใส และเป้าหมายในการสร้างเครือข่ายของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

ระหว่างชุมชนกับเทศบาล จึงมีโครงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านหอกระจายข่าวชุมชนขึ้นมา โดยมีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการบริหารการดำเนินงานหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านและชุมชน” และ “ผู้ประกาศข่าวชุมชน” ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์เมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ.2556 เพื่อให้มีการดำเนินงานด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลและของราชการ และเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมถึงการสนับสนุนการดำเนินงานของหอกระจายข่าวชุมชนในเขตเทศบาลด้วย

โครงการดังกล่าวมีกระบวนการสร้างเครือข่ายมาจากการพิจารณาและปรึกษาหารือในที่ประชุมประจำเดือนกับคณะกรรมการชุมชน เพื่อกำหนดให้มีตัวแทนของแต่ละชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารการดำเนินงานหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านและชุมชน และมีตัวแทนในการเป็นผู้ประกาศข่าวชุมชน จนได้คณะกรรมการบริหารหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านและชุมชนและผู้ประกาศข่าวครบจำนวนตามองค์ประกอบที่กำหนด โดยคณะกรรมการได้มีการประชุมเพื่อเป็นการกำหนดแนวทางในการรับทราบปัญหาของการดำเนินงานและสิ่งที่จะต้องดำเนินงานในอนาคต เป็นประจำทุกเดือน จนนำไปสู่การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เรื่องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการสนับสนุนกิจการหอกระจายข่าวชุมชนระหว่าง เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ประชาสัมพันธ์จังหวัดกาฬสินธุ์ วิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์ สมาคมนักข่าวจังหวัดกาฬสินธุ์ สมาคมนักวิทยุกระจายเสียงจังหวัดกาฬสินธุ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็มที เคเบิลทีวี และห้างหุ้นส่วนจำกัด เจมส์มีเดียเน็ทเวิร์ค 105 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ.2557 เพื่อการบูรณาการร่วมกันในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการสนับสนุนจัดการหอกระจายข่าวชุมชนในเขตเทศบาล ภายใต้ขอบเขตอำนาจตามกฎหมาย

ด้วยลักษณะของการดำเนินงานข้างต้น ทำให้ภาคีที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวประกอบด้วย

- **เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์** ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ผ่านเครือข่ายเพื่อการเผยแพร่การดำเนินงานของเทศบาลให้ชุมชนรับรู้
- **เครือข่ายประชาสัมพันธ์** ประกอบด้วย ประชาสัมพันธ์จังหวัดกาฬสินธุ์ สมาคมนักข่าวจังหวัดกาฬสินธุ์ สมาคมนักวิทยุกระจายเสียงจังหวัดกาฬสินธุ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็มที เคเบิลทีวี และห้างหุ้นส่วนจำกัด เจมส์มีเดียเน็ทเวิร์ค 105 โดยเครือข่ายดังกล่าวนี้ ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ให้ประชาชนรับทราบ

- วิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์ ให้ความร่วมมือดำเนินงานบุคลากร และสนับสนุนกิจการ หอกระจายข่าวชุมชน

กิจกรรมร่วมกันของเครือข่ายที่ผ่านมามีทั้งการอบรมผู้ประกาศข่าวชุมชน จำนวน 80 คน ประจำตามหอกระจายข่าวที่มีอยู่ 37 แห่ง เพื่อพัฒนาทักษะของการประกาศข่าว การอ่านข่าวที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังมี กิจกรรมซ่อมดูแลรักษาหอกระจายข่าวชุมชนให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานของภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของหอกระจายข่าวชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ส่งผลให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาล และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้อย่างรวดเร็ว โดยมีการตั้งกลุ่มสื่อสารหอกระจายข่าวชุมชนผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (Line) เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารถึงประชาชนในแต่ละชุมชนได้อย่างทันทั่วถึง และยังประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนอีกด้วย

เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ 043-740-826 โทรสาร 043-711-504

ประชากร

52,587 คน (ชาย 23,020 คน หญิง 29,567 คน)

พื้นที่

24.14 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 30 ชุมชน)

รายได้

224,734,233.60 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

192,362,875.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายแพทย์กิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ นายกเทศมนตรีเมืองมหาสารคาม
2. นายถนอม รัตนมุลตรี ประธานสภาเทศบาลเมืองมหาสารคาม
3. นายสรณะ เทพเนาว์ ปลัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 14 คน

หญิง จำนวน 2 คน

เทศบาลเมืองมหาสารคาม ภายใต้การบริหารของนายกเทศมนตรีคนปัจจุบันได้กำหนดแนวทางการบริหารงานไว้ด้วยมุ่งหมายที่จะพัฒนาเมืองครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ ชุมชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ยังรวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาคุณภาพชีวิตซึ่งเป็นมิติทางสังคม และการยึดหลักการบริหารงานด้วยกรอบธรรมาภิบาล ภายใต้วิสัยทัศน์การบริหารงานที่กำหนดไว้ว่า **“องค์กรคุณภาพ การศึกษาเด่น เป็นเมืองน่าอยู่สู่สังคมสันติสุข”**

ด้วยเหตุที่การบริหารท้องถิ่นในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งจำนวนประชากรแฝงภายในเขตเทศบาลที่มีเป็นจำนวนมาก ล้วนแล้วแต่ท้าทายการดำเนินงานทั้งสิ้น และเทศบาลได้ตระหนักถึงข้อจำกัดทั้งอำนาจหน้าที่ งบประมาณ รวมถึงบุคลากรว่าไม่สามารถทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ การดำเนินงานของเทศบาลเมืองมหาสารคามจึงนำแนวคิด **“เครือข่ายกับการพัฒนาท้องถิ่น”** มาเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

- **การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่** ได้แก่ การแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาท้องถิ่น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ของเทศบาล ถือเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของเทศบาล และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับเทศบาลซึ่งเป็นพื้นฐานของการเริ่มต้นเครือข่ายภาคประชาชนอย่างแท้จริง
- **การให้ความสำคัญ และเตรียมความพร้อมทั้งในด้าน บุคลากร งบประมาณ กลไกการดำเนินงาน เพื่อการรองรับให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือภาคประชาชน** โดยกำหนดในวิสัยทัศน์ “สร้างสังคมเป็นสุข” เพื่อพันธกิจในการ “สร้างสังคมให้มีสุข ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง” ภายใต้ยุทธศาสตร์ “สร้างสังคมเอื้ออาทรและสมานฉันท์” โดยกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น สังคม และชุมชนเข้มแข็ง มีความเอื้ออาทร และสมานฉันท์ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ห่างไกลยาเสพติด ทั้งนี้ ก็เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่นโครงการแก้ไขปัญหาประชากรแฝงในเขตเทศบาล โครงการฟื้นฟูความรู้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โครงการฝึกซ่อม

แผนระงับอัคคีภัยและอพยพหนีไฟในอาคาร เป็นต้น นอกจากนี้ ความร่วมมือแบบเครือข่ายก็เห็นได้จาก เครือข่ายผู้ใช้จักรยานและรักการเดินทางจังหวัดมหาสารคาม เครือข่ายธนาคารขยะ เครือข่ายตลาดนัดสีเขียว ในขณะที่เดียวกันเทศบาลเมืองมหาสารคามยังส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสมาคม ชมรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนและทำงานร่วมกับเทศบาลอาทิเช่น ชมรมผู้สูงอายุตักสิลา ชมรมตลาดสด ชมรมร้านแต่งผม-เสริมสวย ชมรมเพลงในสวนชวนลีลาศ เป็นต้น

- **การจัดทำโครงการและบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน** อาทิเช่น การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรักษาความสงบเรียบร้อย การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น การเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังจะเห็นได้จาก โครงการตักสิลามหาสงกรานต์ โครงการประเพณีลอยกระทง กิจกรรมรับแลกน้ำมันทอดซ้ำในเขตเทศบาล โครงการขยายผลส่งเสริมการจัดทำคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น
- **การส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งของประชาชน** ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ทั่วไป การเสริมสร้างความสามารถเฉพาะทาง การปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ และค่านิยมอื่นๆ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น ตลอดจนเสริมสร้างการทำงานในรูปแบบเครือข่ายได้เป็นอย่างดี เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มเยาวชน โครงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ โครงการฟิงเทศน์ในระหว่างเข้าพรรษา โครงการชุมชนเข้มแข็งเตรียมความพร้อมป้องกันภัย โครงการมหาสารคาม 150 ปี ประชาคมหมู่บ้านเพื่อความอยู่ดี มีสุข รักสามัคคีอย่างยั่งยืน เป็นต้น

สำหรับ โครงการและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้แก่

โครงการพัฒนาระบบบริการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน (Long Term Care)

จากการสำรวจประชากรในปี พ.ศ.2558 เทศบาลเมืองมหาสารคามมีประชากรที่เป็นผู้สูงอายุ 5,942 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20 ของประชากรทั้งหมด หากแต่การสำรวจจริงกลับพบว่าเป็นผู้สูงอายุ 4,679 คน โดยในกลุ่มผู้สูงอายุดังกล่าว เป็นผู้ป่วยเรื้อรังที่มีลักษณะติดเตียง 57 คน กลุ่มที่มีลักษณะติดบ้าน 122 คน และกลุ่มที่ติดสังคมอีกประมาณ 4,500 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มปกติ 2,775 คน กลุ่มผู้ป่วย 1,725 คน และกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่ป่วยแต่มีภาวะเสี่ยงที่จะป่วยด้วยการเสื่อมถอยของร่างกาย และการดูแลสุขภาพไม่เหมาะสม

การสำรวจสภาพปัญหาของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามพบว่า การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงยังไม่ได้รับการดูแลที่เหมาะสมต่อเนื่องเป็นรูปธรรม โดยมีลักษณะที่หลายหน่วยงานแยกกันทำงานด้วยข้อจำกัดของกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจำนวนอัตรากำลังระบบการทำงาน วัสดุครุภัณฑ์ ทำให้ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงไม่สามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติสุข เนื่องจากสุขภาพจิตที่แย่ง ผู้ป่วยและญาติจะมีความเครียดและวิตกกังวลต่อการแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการดูแล ยิ่งเมื่อเป็นครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวมีฐานะยากจนก็จะไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ

เทศบาลเมืองจึงกำหนดโครงการพัฒนาระบบการบริการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนขึ้นมา โดยออกแบบการทำงานให้มีลักษณะของการทำงานร่วมกันในรูปแบบของเครือข่าย อันประกอบไปด้วย

1. โรงพยาบาลมหาสารคาม มีบทบาทในการสนับสนุนด้านงบประมาณ การสนับสนุนด้านวิชาการ และทีมสหวิชาชีพในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ และการรักษา/ตรวจทางห้องปฏิบัติการ (lab)
2. ศูนย์สุขภาพชุมชนเมือง (ศสม.) มีบทบาทในการให้บริการตรวจคัดกรองสุขภาพของผู้สูงอายุ และการส่งเสริมและป้องกันสุขภาพของผู้สูงอายุ การฟื้นฟู/รักษาสุขภาพผู้สูงอายุ การจัดบริการเชิงรุก (HHC/LTC) และการจัดหาแหล่งเงินทุนในการปรับสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัยและการฝึกอาชีพ

3. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมหาสารคาม มีบทบาทในการสนับสนุนงบประมาณในเรื่อง การปรับปรุงสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัยและการฝึกอาชีพ การให้ข้อมูลด้านกฎหมาย สวัสดิการที่ผู้สูงอายุควรได้รับ

4. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประกอบด้วย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ และคณะสาธารณสุขศาสตร์ มีบทบาทในการสำรวจและออกแบบ ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านเรือนที่อยู่อาศัยให้มีความเหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ การจัดนักศึกษาแพทย์ลงเยี่ยมตามบ้านโดยอยู่ในความดูแลของทีมนสหวิชาชีพแต่ละศูนย์บริการ การคัดกรองกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อวางแผนจัดนักศึกษาแพทย์ลงเยี่ยมตามบ้าน และการสนับสนุนความรู้และสื่อประชาสัมพันธ์

5. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีบทบาทในการประสานการดำเนินงานดูแลผู้สูงอายุระหว่างเทศบาลเมืองมหาสารคามกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 7 ขอนแก่น

6. วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม มีบทบาทในการสนับสนุนทีมวิชาการในการอบรมบุคลากรเพื่อเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการดูแลสุขภาพ (care worker) จำนวน 50 คน รวมถึงการสนับสนุนนักศึกษาพยาบาลเพื่อฝึกประสบการณ์ในชุมชน

7. ภาคเอกชน ประกอบด้วย ห้างหุ้นส่วนร้าน ร. พาณิชย์ ห้างสรรพสินค้า ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารอิสลาม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน และมูลนิธิ��ลโก้โลตัส) มีบทบาทในการสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส

8. ภาคประชาชน ประกอบด้วย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) ผู้ปฏิบัติงานด้านการดูแลสุขภาพ (CW) ผู้จัดการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (CM) และกรรมการชุมชน โดยมีบทบาทในการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในชุมชน การออกตรวจสุขภาพของผู้สูงอายุในเบื้องต้น การออกเยี่ยมผู้สูงอายุที่บ้านตามแผนการดูแล (care plan) และการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรื่องการดำเนินงานดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

9. ชมรมผู้สูงอายุตักสิลานคร ซึ่งมีบทบาทในการเป็นตัวแทนประสานงานระหว่างผู้สูงอายุกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเป็นแกนนำขับเคลื่อนเรื่องการดูแลสุขภาพและสวัสดิการของผู้สูงอายุ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารให้ผู้สูงอายุเข้าถึงบริการสวัสดิการที่รัฐจัดให้

10. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) มีบทบาทในการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาระบบบริการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน (Long Term Care) มากจากการที่เทศบาลเมืองมหาสารคามได้ทำบันทึกข้อตกลงกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2557 โดยร่วมกันดำเนินการตามโครงการพัฒนาระบบบริการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน (Long Term Care) หลังจากนั้นเทศบาลเมืองมหาสารคามทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการประสานหน่วยบริการปฐมภูมิคือ ศูนย์แพทย์ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยส่งพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเวชปฏิบัติ 3 คน และพยาบาลเวชปฏิบัติของเทศบาลเมืองมหาสารคามอีก 2 คน รวมเป็น 5 คน เข้ารับอบรมพัฒนาศักยภาพเป็นผู้จัดการดูแลผู้สูงอายุ (care manager) ระยะยาวที่มีภาวะพึ่งพิง หลังจากนั้นจึงได้คัดเลือก อสม.ในเขตเทศบาลอีก 50 คน เข้ารับการอบรมเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ (care worker) พร้อมทั้งจัดประชุมเครือข่าย เพื่อรับทราบโครงการและจัดตั้งเป็นคณะกรรมการทำงานเพื่อบูรณาการทรัพยากรในเขตจัดบริการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงระยะยาว

กล่าวได้ว่า เครื่องมือหลักของการทำงานแบบเครือข่ายข้างต้นนี้มาจากการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมระหว่างภาคีเครือข่ายให้รู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในการดำเนินการ โดยการดำเนินงานร่วมกันก็มีลักษณะของการเกื้อกูลในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีประเด็นสำคัญมาจากการนำเอาปัญหาอุปสรรคมาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และแก้ไขร่วมกัน โดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่ทำงาน และมีประชาชนเป็นกลุ่มเป้าหมาย

นอกจากนี้แล้ว ระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุยังมีลักษณะครบวงจรและมีความต่อเนื่องระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่ เช่น การดูแลที่บ้านอยู่เป็นประจำ แต่เมื่อใดก็ตามที่มีภาวะแทรกซ้อนก็จะส่งไปโรงพยาบาลทันทีด้วยการทำงานแบบเครือข่ายที่ประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง และเมื่อไม่จำเป็นต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาลแล้ว แพทย์อนุญาตให้กลับบ้านก็จะมีผู้เชี่ยวชาญดูแลตามแผนการดูแล (care plan) ที่กำหนดให้ มีลักษณะเฉพาะผู้สูงอายุแต่ละรายนั้น โดยศูนย์ COC (Continuity of care) เป็นผู้ส่งกลับจากโรงพยาบาลไปบ้านโดยการแจ้งศูนย์บริการสาธารณสุขในเขตพื้นที่ เพราะฉะนั้น ไม่ว่าผู้ป่วยจะพักรักษาตัวอยู่ที่บ้านหรือโรงพยาบาล ทีมที่ให้การดูแลและเยี่ยมผู้ป่วยจะทราบอยู่เสมอ โครงการนี้ยังมีความโดดเด่นอีกประการคือ การประเมินปัญหา

สุขภาพและการวางแผนดูแลและทำเป็นรายบุคคล เพราะผู้ป่วยหรือผู้ที่อยู่ในภาวะการดูแลอาจมี ปัญหาสุขภาพกายและใจ ซึ่งแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมรอบตัว

โดยรวมแล้ว การดูแลผู้สูงอายุตามโครงการดังกล่าวจะมีศูนย์การดูแลต่อเนื่อง (COC) เป็นศูนย์กลางของการเก็บข้อมูลของผู้ป่วยหรือผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแล ซึ่งจะให้ข้อมูลเฉพาะได้ว่า แต่ละรายมีความจำเป็นหรือต้องการได้รับการดูแล หรือแผนการดูแลแบบใด โดยผู้จัดการ การดูแล (care manager) จะทำหน้าที่เป็นเจ้าของใช้ ในแต่ละศูนย์ COC จะมีผู้จัดการการดูแล อยู่ประมาณ 2 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพยาบาลวิชาชีพ โดยจะทำหน้าที่อบรมการดูแลผู้สูงอายุ ที่เหมาะสมกับผู้ดูแล (care worker) อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งคนกลุ่มนี้มาจาก อสม.ในแต่ละชุมชน โดย ผู้ดูแลก็จะทำหน้าที่แนะนำและคอยเยี่ยมผู้สูงอายุซึ่งได้รับการดูแลจากผู้ให้การดูแล (care giver) อีกชั้นหนึ่ง โดยผู้ให้การดูแลถือว่ามีความใกล้ชิดกับผู้สูงอายุมากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้ที่ให้การดูแล ในครอบครัวมาจากญาติหรือลูกหลานในครอบครัวของผู้สูงอายุนั่นเอง การทำงานในลักษณะ ดังกล่าวยังเชื่อมโยงกับระบบการดูแลของหน่วยบริการปฐมภูมิ (primary care unit) ซึ่งอยู่ ภายใต้อาการดูแลของโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยทำให้การดูแลผู้สูงอายุที่ทำโดยหน่วยของเทศบาล สามารถที่จะเชื่อมต่อข้อมูลและแผนการดูแลกับโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นผลดี แก่ผู้สูงอายุในท้ายที่สุด

กล่าวได้ว่า ผลลัพธ์จากโครงการดังกล่าวทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการดูแลผู้สูงอายุที่มี ภาวะพึ่งพิงเป็นรูปธรรม และยังเป็นต้นแบบให้พื้นที่อื่นมาศึกษาดูงาน และทีมที่เกี่ยวข้องกับ การดูแลผู้สูงอายุของเทศบาลยังเป็นวิทยากรถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับหน่วยงานอื่นทั้งระดับเขต และระดับประเทศ นอกจากนี้ ในส่วนของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงก็ได้รับการดูแลที่มีคุณภาพ เหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตที่เป็นปกติสุขมากขึ้น หรือหากในกรณีที่มีอาการเจ็บป่วยถึงขั้น เสี่ยงชีวิตก็สามารถบรรเทาความทุกข์ทางใจของผู้ป่วยและครอบครัวได้มาก

อย่างไรก็ตาม ในมิติของครอบครัวแล้ว พบว่าโครงการนี้ทำให้ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงและ ญาติของผู้ป่วยมีความเข้าใจกันมากขึ้น โดยสามารถยอมรับปัญหาสุขภาพด้วยความรู้และเข้าใจ ต่อวิธีการดูแลผู้ป่วยโดยมีบุคลากรทางการแพทย์ และอสม. ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุอย่าง ต่อเนื่อง ทำให้ญาติของผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลมีโอกาสประกอบอาชีพภายนอกบ้านได้

นอกจากนี้ ยังทำให้เกิดเครือข่ายแกนนำแพทย์แผนไทย เครือข่ายปลุกสมุนไพรรักษาในเขต เทศบาลเมืองมหาวิทยาลัย เครือข่ายหมอครอบครัวระดับครัวเรือน และยังสามารถระดมทรัพยากร

เพื่อใช้ในการดูแลผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามได้อย่างต่อเนื่อง และท้ายที่สุดโครงการดังกล่าวยังทำให้เทศบาลเมืองมหาสารคามได้รับโลรางวัล “ศูนย์ต้นแบบในการดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ” จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เขต 7 ในปี พ.ศ. 2559 อีกด้วย

โครงการเมืองน่าอยู่ (เมืองสะอาด คนในชาติมีสุข)

ด้วยความตระหนักว่าต้นเหตุของขยะที่แท้จริงแล้วมาจาก “คน” การแก้ปัญหาการจัดการขยะที่ยั่งยืน คือการสร้างวินัยให้กับคนโดยการบูรณาการ สื่อสาร เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างความตระหนักในการรักษาความสะอาดในที่สาธารณะ การจัดการขยะอย่างครบวงจร ในด้านหนึ่ง เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าภูมิภาครูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 87 พรรษา และอีกด้านหนึ่งคือ ในปี 2558 จังหวัดมหาสารคาม ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาจังหวัดเป็น 5 วาระ ซึ่งวาระที่ 3 เป็นเรื่องที่ว่าด้วย “การณรงค์เสริมสร้างความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง คัดแยกและกำจัดขยะตามหลักสุขาภิบาล คลองสวยน้ำใส”

เทศบาลเมืองมหาสารคาม ในฐานะที่เป็นหน่วยบริการสาธารณะซึ่งอยู่ใกล้ชิดประชาชน ถือว่าเป็นภารกิจหลักที่ต้องดำเนินการจึงนำนโยบายดังกล่าวข้างต้นมากำหนดเป็นโครงการเมืองน่าอยู่ ซึ่งบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายต่างๆ เพื่อให้โครงการเป็นผลมากที่สุด โดยภาคีที่เข้าร่วมโครงการนี้มาจากหลายภาคส่วน ดังนี้

- เทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยทำหน้าที่ประสานงานภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ และจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ ของเทศบาล ดังนี้
  - สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สำนักงานช่าง
  - สำนักปลัดเทศบาล
  - กองวิชาการและแผนงาน
  - กองสวัสดิการและสังคม
- โรงพยาบาลมหาสารคาม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองมหาสารคาม ร่วมเป็นคณะกรรมการการประกวดชุมชนสะอาด

นำอยู่ และเป็นທີ່ปรึกษาความรู้ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การรักษาความสะอาด และการจัดการขยะมูลฝอย

- เครือข่ายอัยกแพง เบ็งแงง คณมหาสารคาม พัฒนามาจากการพูดคุยกันขององค์กรกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดซึ่งอยู่ในภาคประชาสังคมเมื่อปีพ.ศ.2553 โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยขับเคลื่อนประเด็นสำคัญในขณะนั้นคือ การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยทางอาหารด้วยแนวทางการเกษตรทางเลือก การพัฒนาเด็กและเยาวชน และการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาเป็นแนวทางของการส่งเสริมสุขภาพ และในปีพ.ศ.2555 มีการพัฒนามาจนตั้งเป็น “สภาอัยกแพง เบ็งแงง คณมหาสารคาม” เพื่อเป็นพื้นที่ของการเรียนรู้และวิเคราะห์สถานการณ์ภายในจังหวัด แล้วทางออกด้วยความร่วมมือกันระหว่างภาคประชาสังคมในจังหวัด โดยมีเป้าหมายเพื่อการทำให้มหาสารคามเข้าสู่การเป็นจังหวัดจัดการตนเอง ปัจจุบันมีเครือข่ายที่สำคัญเข้าร่วมในสภา ประกอบด้วย สวัสดิการชุมชน เกษตรกรและความมั่นคงทางอาหารของชุมชน เด็กและเยาวชน สภาองค์กรชุมชน เศรษฐกิจทุนชุมชน บ้านมั่นคง การจัดการที่ดิน ปัญหาภัยพิบัติ ผู้บริโภคป่าชุมชน ผู้สูงอายุ ภูมิปัญญา ผู้หญิง ครูสอนดี และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น โดยเครือข่ายอัยกแพง เบ็งแงง คณมหาสารคาม ทำหน้าที่ในการให้ความรู้ด้านการจัดการขยะในชุมชน และที่ปรึกษาการดำเนินงานของเครือข่าย
- เครือข่ายเยาวชนผึ่งน้อย เป็นกลุ่มเยาวชนที่รวมตัวกันด้วยจิตอาสา โดยมีเป้าหมายเพื่อการจัดการขยะภายในชุมชนตนเอง มากไปกว่านั้นคือความต้องการฝึกระเบียบวินัย และสำนึกสาธารณะให้กับกลุ่มเยาวชนด้วยหลักธรรมของพุทธศาสนา โดยกิจกรรมที่เครือข่ายเยาวชนผึ่งน้อยรับผิดชอบคือ การเข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะตามสถานที่ต่างๆ การรณรงค์รักษาความสะอาดและเผยแพร่การจัดการขยะที่ถูกต้อง
- สถาบันการศึกษา
- วัด
- ชุมรมและมูลนิธิ
- ชุมชน

ผลการดำเนินงานในโครงการดังกล่าว ทำให้เทศบาลมีเครื่องทำงานทั้งที่มาจากภาครัฐและภาคเอกชนมากกว่า 40 หน่วยงาน โดยนวัตกรรมที่มาจากการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย เช่นนี้ นำไปสู่กิจกรรมซึ่งไม่เคยปรากฏในพื้นที่มาก่อนอยู่หลายตัวอย่าง เช่น จัดสำนักของชุมชนในการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ด้วยการรณรงค์และให้ความรู้ของเครือข่ายที่ขยายลงไปสู่ระดับครัวเรือนได้อย่างต่อเนื่อง จนสามารถลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปฝังกลบได้วันละกว่า 11.25 ตัน หรือ 4,106 ตันต่อปี ผ่านกิจกรรมต่างๆซึ่งจำแนกต่างประเภทของขยะที่เกิดขึ้น ดังนี้

- ขยะอันตราย มีกิจกรรมแยกทิ้งตามจุดต่างๆในชุมชนทั้ง 15 ชุมชน และการส่งขยะไปกำจัดในสถานที่ที่ปลอดภัย
- ขยะรีไซเคิล ผ่านกิจกรรมผ้าป่ารีไซเคิล ธนาคารขยะรีไซเคิล การรับซื้อขยะรีไซเคิล กิจกรรมเรียกคืนวัสดุอลูมิเนียม การคัดแยกขยะเพื่อลดการใช้โฟมบรรจุอาหาร และการรับแลกน้ำมันทอดซ้ำ
- ขยะอินทรีย์ เช่น กิจกรรมคัดแยกเพื่อนำไปเลี้ยงสัตว์ การทำน้ำหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยหมักซีเมนต์ และการเลี้ยงไส้เดือนดิน
- ขยะทั่วไป โดยมีกิจกรรมถนน และชุมชนปลอดถังขยะ การทำความสะอาดร่วมกันในวัน Big cleaning day กิจกรรมนัดเก็บสิ่งของเหลือใช้ชิ้นใหญ่

โครงการดังกล่าวถือเป็นผลที่มาจากการสร้างเครือข่ายเพื่อการทำให้เมืองมหาสารคามเป็นพื้นที่สะอาดด้วยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการทำให้เมืองมหาสารคามกลายเป็นเมืองสะอาดและน่าอยู่อย่างมีความสุขจากการร่วมมือของทุกฝ่ายในเมืองมหาสารคาม

โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ

โครงการนี้มีรูปแบบการทำงานร่วมกันเป็น “เครือข่ายช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ” ซึ่งความพร้อมของเทศบาลเมืองมหาสารคามในปัจจุบันมีระดับเพลิง 12 คัน เจ้าหน้าที่ 32 คน ซึ่งแบ่งเวรสลับประจำการพร้อมให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยในพื้นที่ โดยที่ผ่านมามีภัยพิบัติมักเกิดขึ้นนอกเขตเทศบาลเป็นส่วนใหญ่ โดยเป็นพื้นที่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรอบข้าง โดยเทศบาลเมืองมหาสารคามได้ให้ความช่วยเหลือในระยะแรก และ

ได้พัฒนามาสู่รูปแบบขอความร่วมมือในระยะต่อมา ด้วยความตระหนักว่า การแก้ไขภัยพิบัติ ไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายได้ด้วยหน่วยงานเดียว และจำเป็นต้องทำงานร่วมกันด้วยความ จำเป็นทางด้านการเตรียมความพร้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การให้ความช่วยเหลือทันการณ์ เทศบาลเมือง มหาสารคามจึงได้ประสานความร่วมมือในการทำงานให้อยู่ในรูปแบบของเครือข่ายขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2558 เทศบาลได้สร้างเครือข่ายระดับชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือเหตุการณ์ เช่น การทำ แผนที่ชุมชน การสำรวจคนกลุ่มเสี่ยงในชุมชน และการฝึกซ้อมหนีภัย ปัจจุบันเครือข่ายดังกล่าว ประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดมหาสารคาม ทำหน้าที่ตัดกระแสไฟฟ้า ซ่อมแซมระบบ ไฟฟ้า และอำนวยความสะดวกในการใช้ไฟฟ้าเมื่อเกิดสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ
- แขวงทางจังหวัดมหาสารคาม ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนกำลังพล เครื่องมือ อุปกรณ์ในการซ่อมบำรุงสาธารณูปโภค
- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดมหาสารคาม ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา การทำงาน และประสานกับหน่วยงานภายนอกในกรณีที่หน่วยงานภายในไม่สามารถ ดำเนินการได้
- โรงพยาบาลมหาสารคาม ให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบภัย และรองรับผู้ป่วยจาก ภัยพิบัติ
- สถานีตำรวจภูธรเมืองมหาสารคาม ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ รักษาความสงบเรียบร้อย และจัดระเบียบจราจร
- กองกำลังมณฑลทหารบกจังหวัด ให้การสนับสนุนกำลังพล เครื่องมือและอุปกรณ์ให้ ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง รับผิดชอบการหากำลังพล อุปกรณ์ที่จำเป็นใน การช่วยเหลือ
- ภาคเอกชน สนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็น
- ภาคประชาสังคม เป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ

- การประสานงานภูมิภาคจังหวัดมหาสารคาม ให้นำเสนอสำหรับประชาชนที่ประสบภัย
- การชลประทานจังหวัดมหาสารคาม ให้การสนับสนุนกำลังคน และอุปกรณ์
- เหล่ากาชาดจังหวัดมหาสารคาม ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย และรับบริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นคือ ความสามารถในการลดความสูญเสียที่เกิดจากสาธารณภัย ด้านต่างๆ อย่างทันทั่วถึง ทั้งยังสามารถลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และสามารถขยายเครือข่ายความร่วมมือไปยังชุมชน องค์กรรัฐและเอกชนในการเข้าร่วมดำเนินงาน เป็นเครือข่ายขึ้นมา

โครงการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น

เครือข่ายนี้มาจากการทำงานร่วมกันระหว่างเทศบาลเมืองมหาสารคาม สถาบันการศึกษา ซึ่งสอนการอาชีพ ภาคเอกชน และชุมชน โดยมีพื้นฐานความคิดมาจากความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพให้กับเด็กนักเรียนของเทศบาลให้มีความรู้เรื่องการประกอบอาชีพควบคู่กับการเรียน วิชาสามัญ ภาคีที่ร่วมโครงการ นอกจากเทศบาลแล้ว ประกอบด้วย

- กลุ่มอาชีพชุมชน เช่น กลุ่มผลิตภัณฑจากเปลือกก กลุ่มอาชีพเพาะเห็ด กลุ่มอาชีพผลิตของชำร่วย งานประดิษฐ์ไม้ตอง
- วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ทำหน้าที่ในการฝึกทักษะการประกอบอาหารไทย ขนมเบเกอรี่เพื่อการสร้างรายได้ให้กับนักเรียนที่สนใจ
- ภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ประกอบการร้านอาหารต่างๆ
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม ที่เน้นการฝึกทักษะการเพาะเห็ดให้กับเด็กนักเรียน

การดำเนินงานในโครงการดังกล่าว มีพื้นที่ดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคารร่วมกับวิทยาลัยอาชีวะให้การฝึกทักษะวิชาชีพ เช่น อาหารไทย การทอเปลือก งานประดิษฐ์ การเพาะเห็ดแบบโรงเรือน และการฝึกเพาะเห็ดแบบมีส่วนร่วมกับ

ชุมชน ส่วนอีกพื้นที่หนึ่งคือโรงเรียนเทศบาลสองนางโย ซึ่งเป็นพื้นที่ของการฝึกทักษะวิชาชีพทางด้าน การเพาะเห็ด โดยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเข้ามาหนุนเสริม และเน้นการเพาะเห็ด ผลจากการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพภายใต้โครงการนี้ ทำให้ออกจากมีนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล เข้าร่วมโครงการแล้ว ยังมีผู้นำชุมชนต่างๆ และบุคลากรสถานศึกษาในเขตเทศบาลร่วมโครงการ โดยมีวิทยากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้านที่เปิดอบรมมาให้ความรู้

ผลที่ตามมาจากโครงการดังกล่าวคือ นักเรียนและผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน วิชาชีพมากขึ้น โดยจากเดิมบางแผนกวิชามีผู้ให้ความสนใจเข้าศึกษาน้อยก็มีผู้สนใจเพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบัน เช่น ศิลปะ คหกรรมศาสตร์ กล่าวได้ว่าโครงการดังกล่าวที่ดำเนินงานเป็นเครือข่าย โดยมีเทศบาลเมืองมหาสารคามเป็นกลไกหลักในการผลักดันนั้น มีผลกระทบต่อ การปรับทัศนคติ ของกลุ่มเป้าหมายให้เห็นความสำคัญของการศึกษาสายวิชาชีพมากกว่าเดิม และเป็น การสนองตอบ ความต้องการตลาดแรงงานภายในท้องถิ่นเป็นสำคัญ

เทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ถนนพหลโยธิน ตำบลเขาพระงาม อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี 15160
โทรศัพท์ 036-487-372-3 โทรสาร 036-641-817

ประชากร

27,758 คน (ชาย 17,953 คน หญิง 9,805 คน)

พื้นที่

21.01 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 24 ชุมชน)

รายได้

69,440,300 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

32,755,000 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายพูลสวัสดิ์ ถีอคง	นายกเทศมนตรีตำบลเขาพระงาม
2. นายกำชัย กองโชค	ประธานสภาเทศบาลตำบลเขาพระงาม
3. ลีเบกสุรศักดิ์ ปุ่นเอื้อง	ปลัดเทศบาลตำบลเขาพระงาม

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 8 คน

หญิง จำนวน 4 คน

เทศบาลตำบลเขาพระงาม ยึดแนวคิดและหลักในการบริหารงานของเทศบาลดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม ที่เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะกลุ่มที่ด้อยโอกาสในสังคม

2. การให้ความสำคัญกับประชาชน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดในการจัดบริการสาธารณะ แบ่งกลุ่มของประชาชนในพื้นที่ เช่น คณะกรรมการชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการ กลุ่มสตรี กลุ่มอาชีพ กลุ่มออกกำลังกาย กลุ่มสภาเด็กและเยาวชน กลุ่ม อสม. เป็นต้น เพื่อให้แต่ละกลุ่มมีความเข้มแข็ง สามารถเสนอแนะความต้องการของกลุ่ม และแนวทางแก้ไขปัญหาคู่ผู้บริหารท้องถิ่น

3. การประสานความร่วมมือจากส่วนราชการอื่น ภาคเอกชน ในลักษณะของการบูรณาการร่วมกัน แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมายจะเป็นนิติบุคคลก็ตาม แต่ลักษณะงานต้องใช้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ทักษะโดยเฉพาะ จึงต้องปฏิบัติงานโดยร่วมบูรณาการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

4. การบริหารงานทุกประเภทที่สำคัญ ต้องมีงบประมาณที่เพียงพอ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ นอกจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว อาจจะมีงบประมาณจากหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน เช่น กองทุนหลักประกันสุขภาพของท้องถิ่น (สปสช.) เพราะโครงการหรือกิจกรรมบางอย่างไม่สามารถใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรงได้ เพราะติดขัดด้วยกฎหมาย ระเบียบทางราชการ

5. การประชุมชี้แจง การปฏิบัติงานร่วมกันในการสร้างความเข้าใจพื้นฐานเพื่อให้การดำเนินงานไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง การแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นหรืออาจจะมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน

ผลแห่งความสำเร็จหรือปัจจัยที่เกิดขึ้นต้องขับเคลื่อนไปสู่ความสุขที่ยั่งยืนของประชาชนในพื้นที่ ตามวิสัยทัศน์ของเทศบาลที่ว่า **“ประเพณีล้ำค่า การศึกษาเป็นเลิศ ชูเขตแหล่งท่องเที่ยวในค่ายทหาร ธรรมชาติบาน่าวิดี ทุกภาคีร่วมคิด คุณภาพชีวิตยั่งยืน ร่มรื่นสิ่งแวดล้อม พร้อมเป็นเมืองน่าอยู่”**

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลตำบลเขาพระงาม ได้แก่

นวัตกรรมโครงการเสริมสร้างเครือข่ายดูแลผู้ป่วยเรื้อรังในชุมชน (Home Ward) และบริการโทรศัพท์ไร้สาย ตำบลเขาพระงาม

ในปัจจุบันพบว่ากลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง และผู้พิการส่วนใหญ่ ถูกทอดทิ้งให้ดำเนินชีวิตอยู่ที่บ้านตามลำพัง เนื่องจากบุคคลในครอบครัวต้องไปประกอบอาชีพนอกบ้านหรือต่างจังหวัด นับเป็นปัญหาสุขภาพจิตอย่างหนึ่ง อีกทั้งปัญหาการเข้าถึงการบริการด้วยเหตุภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง ภาวะทุพพลภาพและการพึ่งพา รวมถึงความยากจน และระบบเก็บหนี้ทางสังคม ตลอดจนการขาดผู้ดูแลในยามเจ็บป่วยหรือช่วยเหลือตนเองไม่ได้ จากจำนวนประชากรของเทศบาลตำบลเขาพระงาม มี 27,758 คน จะเป็นผู้สูงอายุ 3,120 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และขณะนี้ก็มีกลุ่มประชาชนที่อยู่ในช่วงอายุ 50-59 ปี จำนวน 4,242 คน ดังนั้น จะมีผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเขาพระงาม ประมาณ 7,286 คน หรือร้อยละ 26.19 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.31 มีผู้ป่วยสูงอายุที่ติดบ้านติดเตียง จำนวน 19 ราย จาก 33 ราย ดังนั้น จึงควรอย่างยิ่งที่จะเร่งการทำงานเชิงรุกในชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการดูแลกลุ่มเป้าหมายต่างๆ โดยมีการบริการช่วยเหลือผ่านทางโทรศัพท์ และมีบุคลากรสาธารณสุขออกเยี่ยมบ้านติดตามแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง

ในการนี้เทศบาลตำบลเขาพระงาม จึงได้ขอความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ทำให้เกิดเป็นเครือข่ายในการทำโครงการประสบความสำเร็จได้ โดยเครือข่ายต่างๆ มีบทบาท ดังต่อไปนี้

1. เครือข่ายในด้านการจัดฝึกอบรม รวมถึงเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง ตลอดจนออกเยี่ยมผู้ป่วยทางบ้าน ประกอบไปด้วย โรงพยาบาลพระนารายณ์, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพระพุทธรบาท, กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองลพบุรี
2. การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานโครงการ เช่น กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลเขาพระงาม, บริษัทไอเอสเอส เท็กเฮงฮยู จำกัด, กองทุนพระพุทธรธรรมณ, วัดพระบาทน้ำพุ และประชาชนในพื้นที่ร่วมกันบริจาค
3. การวางระบบสัญญาณโทรศัพท์สำรวจพื้นที่คู่สาย รวมถึงจัดบันทึกข้อตกลงในการบริการติดตั้งโทรศัพท์ 100 สายจำนวน 40 หลัง โดย บริษัท ทีไอที จำกัด มหาชน

4. การดูแลผู้ป่วยได้รับความร่วมมือจาก อสม. ที่ผ่านการอบรมจากหลักสูตรของทางโรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช ชมรมผู้สูงอายุและชมรมคนพิการ ที่ร่วมตรวจข้อมูลคนพิการและผู้สูงอายุที่มีลักษณะเป็นผู้ป่วยเรื้อรังติดบ้านติดเตียง และช่วยประสานงบประมาณสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชนร่วมคัดเลือกเยาวชนที่มีความสนใจเข้าร่วมตรวจเยี่ยมผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง รวมถึงประสานชุมชนต่างๆ และกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยและคัดเลือกผู้ป่วยเข้าร่วมโครงการ

ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการคือ มีการสร้างเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง (Home Ward) เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน สถานพยาบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ด้อยโอกาสโดยเฉพาะผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงได้รับการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมที่บ้าน ใกล้เคียงกับอยู่โรงพยาบาล และสามารถใช้บริการช่วยเหลืออัตโนมัติผ่านทางโทรศัพท์ที่ทางเทศบาลแจกให้โดยมีความง่ายต่อการใช้งาน มี call center รับเรื่องและมีฐานข้อมูลเตรียมพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือตลอด 24 ชั่วโมง ได้ครบทุกหลังคาเรือนที่เป็นผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงโดยรวมแล้วจำนวนผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงได้รับการติดตั้งโทรศัพท์อัตโนมัติช่วยเหลือฉุกเฉินทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 40 ราย และจากการสอบถามผู้ป่วย (ที่สามารถสื่อสารได้) ญาติผู้ป่วยประชาชนทั่วไปมีความพึงพอใจโครงการดังกล่าวร้อยละ 78.18

นวัตกรรมศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบครบวงจร (Khaoprangam Aging Complex Center)

จากสถานการณ์ของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลเขาพระงาม พบว่ามีผู้สูงอายุ 3,120 คน ซึ่งร้อยละ 82 ของจำนวนผู้สูงอายุดังกล่าว เป็นผู้สูงอายุที่ยังแข็งแรงและสามารถดูแลตัวเองได้พร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญในการเสริมสร้างสนับสนุนสังคมในด้านต่างๆ ทางเทศบาลจึงเห็นว่าการจัดให้มีบริการที่ช่วยให้ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ได้พัฒนาความสามารถเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และจำเป็นต้องทำควบคู่ไปกับการแจกเบี้ยยังชีพ การซ่อมแซมบ้าน เป็นต้น จึงริเริ่มความคิดโครงการหรือกิจกรรมที่เน้นพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มติดสังคม ซึ่งในกลุ่มนี้มีความสามารถที่แตกต่างหลากหลาย เช่น ด้านดนตรี งานประดิษฐ์ การเย็บผ้า ทำอาหาร ทำขนมไทย ตลอดจนความสามารถในการวาดภาพ จึงได้จัดตั้งเป็น “โรงเรียนปัจฉิมวัยวิทยา” เปิดให้บริการทุกวันพุธ มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการ และมีการจัดหลักสูตรซึ่งมาจากความสนใจในเรื่องต่างๆ ของผู้สูงอายุ

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุครบแบบวงจร เกิดขึ้นจากหลายภาคส่วนเข้ามาร่วม เป็นเครือข่าย ช่วยสนับสนุนให้เกิดเป็นหลักสูตรขึ้นมาได้ โดยแต่ละเครือข่ายมีบทบาทต่างๆ กัน ดังต่อไปนี้

เครือข่ายให้การศึกษาบรม ประกอบด้วย

- สถาบันราชภัฏเทพสตรี อบรมให้ความรู้ในด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ
- สำนักงานอัยการจังหวัดลพบุรี ให้ความรู้ในเรื่องกฎหมาย
- โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช ให้ความรู้ด้านสุขภาพ และช่วยคัดกรองสุขภาพผู้สูงอายุ
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขาพระงาม ให้ความรู้ในเรื่องการออกกำลังกาย เรื่องการรับประทานอาหารและอาหารที่เหมาะสมกับวัย ตลอดจนช่วยจัดสิ่งแวดล้อมสถานที่เรียนให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้ความรู้ในเรื่องสิทธิและบทบาทหน้าที่สำหรับผู้สูงอายุ
- บริษัทเบรณบาลานซิง จำกัด ให้ความรู้และส่งเสริมจินตคณิต เพื่อพัฒนาสมองผู้สูงอายุ
- กลุ่มสตรีตำบลเขาพระงาม ให้ความรู้และส่งเสริมด้านอาชีพ งานประดิษฐ์ การประกอบอาหาร
- สมาเด็กและเยาวชน ให้ความรู้เรื่องเทคโนโลยีและการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น

เครือข่ายให้ทุนสนับสนุน ได้แก่ บริษัทเมืองไทยประกันชีวิต ให้ความอนุเคราะห์ คอมพิวเตอร์ใช้ในการเรียนการสอน และทุนสนับสนุนจากครอบครัวผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 ศูนย์ของเทศบาลตำบลเขาพระงาม ได้ทำกิจกรรมส่งเสริมความผูกพันกัน ระหว่างผู้สูงอายุและลูกหลาน และชมรมผู้สูงอายุที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนา คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบครบวงจรด้วย

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบครบวงจร เป็นโครงการที่มีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุ เข้ามาบริหารจัดการ โดยกิจกรรมต่างๆ ผู้สูงอายุจะเป็นคนกำหนด ผู้สูงอายุมีอิสระในการ ขับเคลื่อนศูนย์ฯ ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ศูนย์ฯ แห่งนี้มีความยั่งยืน เพราะเป็นการบริหารจัดการโดยผู้สูงอายุเพื่อผู้สูงอายุเอง

นวัตกรรมเครือข่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จิตอาสาตาสับปะรด

การเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันเหตุสาธารณภัยต่างๆ เป็นสิ่งที่สำคัญ และเป็นหน้าที่หนึ่งของเทศบาลตำบลเขาพระงาม ไม่ว่าจะเป็นสาธารณภัยอย่าง อัคคีภัย วัตภัย และอุทกภัย นอกจากนี้ในพื้นที่ของเทศบาลยังมีชุมชนแออัด เป็นสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบท คนออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ซึ่งเป็นความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรม เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย เป็นต้น รวมไปถึงปัญหาในเรื่องของยาเสพติดด้วย เจ้าหน้าที่ของเทศบาลนั้นไม่สามารถที่จะสอดส่องดูแลได้ทั่วถึง และยังขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการป้องกันและช่วยเหลือ เทศบาลตำบลเขาพระงามจึงได้ดำเนินโครงการด้านความปลอดภัยหลายโครงการด้วยกัน และหนึ่งในนั้นคือ “โครงการเครือข่ายจิตอาสาตาสับปะรด”

โดยเครือข่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จิตอาสาตาสับปะรด จะประสบความสำเร็จไม่ได้เลยหากขาดเครือข่ายที่คอยประสานงาน ให้ข้อมูล รวมทั้งสนับสนุนในด้านต่างๆ โดยเครือข่ายประกอบไปภาคส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ส่วนราชการ ประกอบด้วย ป้องกันภัยจังหวัดลพบุรี ฝ่ายความมั่นคงอำเภอเมืองลพบุรี หน่วยงานทหารในพื้นที่จังหวัดลพบุรี หน่วยงานตำรวจ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง
2. องค์กรธุรกิจเอกชน ประกอบด้วย มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง สี่มอลชน
3. ภาคประชาสังคม ประกอบด้วย กลุ่มเครือข่ายจิตอาสาตาสับปะรด ญาติผู้ดูแลผู้ป่วย กำหนดผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน คณะกรรมการชุมชน องค์กรสตรี อสม. สภาเด็กและเยาวชน สมาชิก อปพร.
4. สถานศึกษา ประกอบด้วย โรงเรียนในพื้นที่

โดยเครือข่ายจิตอาสาตาสับปะรดจะได้รับการอบรมให้ความรู้ในการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายทุกคน ให้สามารถปฏิบัติงานหรือแจ้งเหตุได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว เพื่อให้สามารถระงับเหตุได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้ปฏิบัติงานรวดเร็วขึ้น เช่น ระบบโทรศัพท์ฉุกเฉิน และระบบ Application Line บทบาทหน้าที่ของเครือข่าย คือ ช่วยกันสอดส่องดูแลปัญหาต่างๆ ภายในชุมชน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยกดปุ่มฉุกเฉินทางโทรศัพท์ที่เทศบาลแจกให้กับเครือข่าย โดยจะแบ่งออกเป็น

- เหตุสุขภาพ เจ็บป่วยฉุกเฉิน เทศบาลจะมีรถ EMS ออกให้บริการรับผู้ป่วยพร้อมปฐมพยาบาลเบื้องต้นและนำส่งโรงพยาบาลได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีศูนย์ call center ที่สามารถรู้ได้ว่าผู้ก่เหตุ หรือผู้โทรแจ้งเหตุอยู่ที่ก่เหตุไหน
- เหตุเพลิงไหม้ เทศบาลมีรถดับเพลิงและเจ้าหน้าที่เตรียมพร้อมเข้าระงับเหตุ หากเหตุการณ์เกินจะรับมือทางเทศบาลจะประสานขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงช่วยระงับเหตุโดยเร็ว
- เหตุด้านอาชญากรรมและคดีความ เครือข่ายจิตอาสาฯ จะแจ้งมายังเทศบาลเพื่อที่จะประสานไปยังหน่วยงานตำรวจ หน่วยงานทหาร ร่วมกันออกระงับเหตุโดยเร็ว
- เหตุรำคาญ เครือข่ายจิตอาสาฯ จะแจ้งมายังเทศบาลเพื่อส่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและดำเนินการแก้ไข

นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มความปลอดภัยของเมืองโดยการติดตั้งกล้อง CCTV ตามจุดเสี่ยง อีกทั้งมีการติดตั้งตู้หน้าเงินซึ่งเป็นตู้รับเรื่องร้องทุกข์โดยจะมีการออกตรวจพื้นที่และเฝ้าระวังของเจ้าหน้าที่ สมาชิก อปพร. และเครือข่ายจิตอาสาตลอด 24 ชั่วโมง ตามจุดเสี่ยงต่างๆ ของตำบล โครงการนี้ยังได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนได้รับทราบโดยการติดสติ๊กเกอร์ที่มีเบอร์ call center รับแจ้งเหตุตามสถานที่ภายในชุมชน และมี “ไลน์กลุ่มจิตอาสาตำบลประด” ให้ประชาชนช่วยกันเฝ้าระวัง และแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายได้

จากการดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายจิตอาสาตำบลประดทำให้เทศบาลตำบลเขาพระงามสามารถที่จะนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลได้อย่างรวดเร็วปลอดภัย ในกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินสามารถดำเนินการได้คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้ป่วยฉุกเฉินทั้งหมดที่แจ้งเหตุในปี 2559 อีกทั้งมีการแจ้งเหตุให้กับเทศบาลภายในเครือข่ายฯ ได้รับทราบข้อมูลสาธารณสุขภัย เช่น เครือข่ายจิตอาสาได้พบการแตกรั่วของอ่างเก็บน้ำพิบูลสงคราม ทำให้เทศบาลตำบลเขาพระงามและเทศบาลใกล้เคียงประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าแก้ไขได้อย่างทันท่วงที ซึ่งหากดำเนินการแก้ไขล่าช้า อ่างเก็บน้ำอาจจะแตกและเกิดเป็นอุทกภัยที่สร้างความเสียหายมหาศาลได้

เทศบาลตำบลปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ 81160
โทรศัพท์ 075-687-141 โทรสาร 075-687-480

ประชากร

6,137 คน (ชาย 3,071 คน หญิง 3,066 คน)

พื้นที่

12.5 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 7 ชุมชน)

รายได้

29,956,477.13 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

29,599,483.20 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายจร ปานจิ้น	นายกเทศมนตรีตำบลปลายพระยา
2. นายสุรินทร์ จิตตรง	ประธานสภาเทศบาลตำบลปลายพระยา
3. นายอำนาจ สงบุตร	ปลัดเทศบาลตำบลปลายพระยา

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 10 คน

หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลตำบลปลายพระยา มีหลักหรือแนวคิดในการบริหารงานโดยยึดการดังต่อไปนี้
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันประกอบด้วย หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อันได้แก่ ความพอ
ประมาณ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขของความรู้อุและคุณธรรม เพื่อนำมา
ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนให้เกิดประโยชน์สุขอย่าง
ยั่งยืน

หลักการทรงงาน อันประกอบด้วย หลักการทรงงาน 14 ประการ อันได้แก่ ระบบการ
บริหารจัดการ หลักระเบิดจากข้างใน หลักคิดแบบองค์รวม หลักพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป
หลักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า หลักขาดทุนคือกำไร หลักประชาธิปไตย หลักภูมิสังคม หลักเรียบง่าย
ประหยัด หลักอนุรักษ์ทรัพยากร หลักตัวอย่างของความสำเร็จ หลักพออยู่พอกิน หลักพึ่ง
ตนเอง และหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือ หลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม
หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า
โดยมีเป้าประสงค์คือ การบริหารงานเพื่อเกิดประโยชน์สุขของประชาชน การบริหารงานเพื่อเกิด
ความสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ การบริหารงานราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า
การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ การอำนวยความสะดวกและ
ตอบสนองความต้องการของประชาชน มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

**สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้าง
เครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ เทศบาลตำบลปลายพระยา ได้แก่**

โครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ ประจำเทศบาลตำบล ปลายพระยา

สถานการณ์โดยรวมของประเทศไทย พบว่ามีคนพิการร้อยละ 2.17 ของประชากร หรือ
ประมาณ 1.47 ล้านคน (ข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2555) และแนวโน้มมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
และจากการสำรวจศึกษาข้อมูลของประชากรในเขตจังหวัดกระบี่ มีจำนวนผู้พิการทั้งสิ้นรวม
7,961 คน คิดเป็นร้อยละ 1.86 ของประชากรทั้งจังหวัด และในส่วนของเทศบาลตำบล
ปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ ซึ่งมีประชากรจำนวน 6,137 คน พบว่าเป็น
ผู้พิการจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 1.19 ของประชากร โดยปรากฏผู้พิการที่อยู่ในช่วงอายุ

ระหว่าง 0 - 18 ปี รวม 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.80 ของผู้พิการทั้งหมด ประกอบกับจากการที่เทศบาลได้มีการจัดกิจกรรมสวัสดิการสังคมต่างๆ รวมถึงโครงการเยี่ยมเยียนผู้พิการ ผู้สูงอายุ ในพื้นที่ พบว่าผู้พิการส่วนใหญ่จะเจอกับปัญหาอุปสรรคในหลายด้านด้วยกัน เช่น ในกลุ่มเด็กพิการ พบว่าจะไม่ได้รับการดูแลอย่างถูกวิธี และหลายครอบครัวมีฐานะยากจน จากสภาพปัญหาในเชิงพื้นที่ เทศบาลตำบลปลายพระยาจึงได้มีการทบทวนภารกิจของเทศบาลเกี่ยวกับการศึกษาใหม่ โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มคนพิการเป็นพิเศษ และต้องอาศัยกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิการ จึงได้มีการจัดตั้ง “ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ ประจำเทศบาลตำบลปลายพระยา” ขึ้น โดยความร่วมมือระหว่าง เทศบาลตำบลปลายพระยากับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกระบี่ โรงเรียน ชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ประชาชนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้พิการได้รับการดูแลและจัดสวัสดิการอย่างเหมาะสม

การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ เป็นการบูรณาการการจัดการศึกษา ร่วมระหว่างเทศบาลตำบลปลายพระยา กับ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกระบี่ หน่วยงานสาธารณสุข สถานศึกษาร่วมปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือการจัดการศึกษาให้กับผู้พิการ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกระบี่ รับผิดชอบ คัดกรองผู้พิการ จัดหาสื่อการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอน สนับสนุนครูผู้สอน งบประมาณ สนับสนุนงานวิชาการ
2. สถานศึกษาในเขตพื้นที่ อันได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลปลายพระยา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหน้าอำเภอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหาดถั่ว โรงเรียนบ้านบางเทียน โรงเรียนชุมชนวัดหาดถั่ว รับผิดชอบคัดกรองผู้เรียนในสถานศึกษา เด็กเรียนร่วม ชี้แจงประชาสัมพันธ์ผู้ปกครองในโรงเรียน
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลปลายพระยา องค์การบริหารส่วนตำบลเขาเขน องค์การบริหารส่วนตำบลคีรีวง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาต่อ รับผิดชอบ คัดกรอง ส่งตัว ชี้แจงประชาสัมพันธ์ชุมชน ผู้ปกครองในเขตพื้นที่ เพื่อส่งเด็กผู้พิการเข้าสถานศึกษา
4. ชุมชนและผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาล อันได้แก่ ชุมชนบ้านปากน้ำ ชุมชนบ้านหน้าอำเภอ ชุมชนหัวควนสามัคคี ชุมชนบ้านบางเทียน ชุมชนบ้านหาดถั่ว และชุมชนบ้านหน้าสวน

รับผิดชอบ ประชาสัมพันธ์ สอดส่อง ดูแลประชาชน ผู้พิการในชุมชน สร้างความเข้าใจและการยอมรับผู้พิการในชุมชน

5. หน่วยงานสาธารณสุข อันได้แก่ สาธารณสุขอำเภอปลายพระยา โรงพยาบาล ปลายพระยา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านบางเหียน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม) สนับสนุนข้อมูลวิชาการ การให้ความรู้ การตรวจพัฒนาการ การจัดกิจกรรมด้านสาธารณสุขเพื่อพัฒนาผู้พิการ

6. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ช่วยเหลือผู้พิการ (อพมก.) รับผิดชอบ สอดส่อง ดูแล ช่วยเหลือผู้พิการด้านสุขภาพและอื่นๆ ในชุมชน

ในส่วนของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ ประจำเทศบาลตำบลปลายพระยา มีผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานที่ผ่านมา ดังนี้ สามารถจัดการเรียนการสอน พื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ที่เข้าสู่ระบบการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ ให้มีพัฒนาการและช่วยเหลือตนเองได้ จำนวน 16 ราย มีการตรวจเยี่ยม ดูแล จัดบริการสุขภาพ ให้คำแนะนำผู้พิการที่ยังไม่เข้าสู่ระบบการจัดการเรียนการสอนของศูนย์ จำนวน 2 ราย มีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ช่วยเหลือผู้พิการ (อพมก.) เพื่อทำหน้าที่สอดส่อง ดูแล ช่วยเหลือผู้พิการด้านสุขภาพและอื่นๆ ในชุมชน รวมจำนวน 55 คน โดยสรุปแล้วการดำเนินงานของศูนย์ทำให้ผู้พิการสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคม ในอีกด้านหนึ่งสังคมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้พิการ มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของผู้พิการ รวมถึงมีส่วนร่วมในการดูแลพิการในชุมชน และมีแหล่งเรียนรู้ต้นแบบการจัดการผู้พิการ ให้กับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ประชาชน ให้สามารถนำไปใช้ในองค์กร หรือใช้ในการดูแลผู้พิการหรือกลุ่มเสี่ยงในชุมชนและครอบครัวได้

โครงการธนาคารสุขภาพเทศบาลตำบลปลายพระยา (Health for Bank)

ปัจจุบันสถานการณ์การเกิดปัญหาสุขภาพของประชาชนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ เช่น การป่วยไข้ การเกิดโรคต่างๆ โดยสาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ การขาดความใส่ใจในการดูแลสุขภาพของตนเองและบุคคลภายในครอบครัว

การละเลยในเรื่องของการไปตรวจสุขภาพร่างกาย การไปหาหมอหรือสถานพยาบาลต่างๆ รวมถึงการออกกำลังกายอันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการป้องกันการเกิดโรคต่างๆได้ จากสถิติการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในอำเภอปลายพระยาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1. โรคความดันโลหิตสูง 2. โรคเบาหวาน 3. โรคหัวใจและหลอดเลือด 4. โรคหลอดเลือดสมองหรืออัมพฤกษ์ อัมพาต (ข้อมูลจากโรงพยาบาลปลายพระยา ณ.วันที่ 30 กันยายน 2557) การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพเป็นภาระต่อครอบครัว ชุมชนและประเทศในการดูแลรักษา มีการสูญเสียค่าใช้จ่ายและเศรษฐกิจมหภาค ซึ่งโรคเหล่านี้ป้องกันได้ด้วยบุคคลและชุมชนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม ในกรณีนี้ เทศบาลตำบลปลายพระยา เล็งเห็นว่าการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพมีความสำคัญ เทศบาลตำบลปลายพระยา จึงได้จัดทำ “โครงการธนาคารสุขภาพเทศบาลตำบลปลายพระยา” ขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงาน/ศูนย์หลักในการจัดการปัญหาสุขภาพอย่างครบวงจร โดยกำหนดรูปแบบการทำงานในลักษณะการจัดการร่วมระหว่างเทศบาลตำบลปลายพระยา หน่วยงานสาธารณสุข ชุมชน และประชาชน

โดยโครงการนี้จะประสบความสำเร็จไม่ได้หากขาดเครือข่าย ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลากหลาย และมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกันดังนี้

- 1) เทศบาลเป็นหน่วยงานรับผิดชอบโครงการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รูปแบบวิธีการบริหารจัดการ งบประมาณ บุคลากร การดำเนินการกิจกรรมการส่งเสริม ป้องกัน รักษาฟื้นฟู การวิเคราะห์ประเมินผลการดำเนินการ โดยมีเครือข่ายสาธารณสุขร่วมดำเนินการในกรณีที่ต้องการรักษาผู้ป่วย หรือการสนับสนุนงานวิชาการและบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน
- 2) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ประสานงานเครือข่ายสาธารณสุข สนับสนุนงานวิชาการสาธารณสุข สนับสนุนสถานที่ตั้งพิตเนสกลางแจ้ง
- 3) โรงพยาบาลปลายพระยา สนับสนุนบุคลากรทางการแพทย์ แพทย์แผนไทย กายภาพบำบัด เวชภัณฑ์ ปฏิบัติหน้าที่รักษา
- 4) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบางเทียน สนับสนุนบุคลากรด้านการส่งเสริมสุขภาพ เวชภัณฑ์ ปฏิบัติหน้าที่รักษา ประสานเครือข่าย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อสม.

5) สำนักงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลปลายพระยา สนับสนุนงบประมาณเพื่อการดำเนินโครงการ

6) ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริม ให้ความรู้ประชาสัมพันธ์ ปฏิบัติงาน ณ ศูนย์บริการการพยาบาล ธาราการสุขภาพ

7) ค่ายเรือน ชุมชน ประชาสัมพันธ์ ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่าง ให้ความร่วมมือเฝ้าระวังรักษาสุขภาพ

ขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการธาราการสุขภาพ เริ่มต้นมีที่มาจากกรณีที่เทศบาลได้ ลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล รับฟังปัญหาความต้องการจากกระบวนการจัดทำแผนชุมชน และการประชาคม วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล จัดประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการเพื่อการแก้ไขปัญหา ประสานงานและจัดทหาคีเครือข่ายดำเนินงาน เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการ มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดตั้งสำนักงานธาราการสุขภาพ และศูนย์บริการการพยาบาลธาราการสุขภาพ โดยเริ่มจากการรับสมัครสมาชิก บันทึกประวัติส่วนตัว ประวัติสุขภาพ เช่น โรคประจำตัว สถานที่รักษา วิเคราะห์ประเมินข้อมูลสุขภาพเบื้องต้น โดยการแยกประเภทสมาชิกตามลักษณะโรค จัดทำสมุดบัญชีธาราการสุขภาพตรวจสุขภาพ ประเมินผลปัญหาสุขภาพของสมาชิก ให้คำแนะนำ และส่งต่อกิจกรรมธาราการสุขภาพ มีการทำบัตรสมาชิกที่แบ่งเป็นสี 3 สี โดย ผู้มีสุขภาพดีใช้บัตรสุขภาพสีเขียว หมายถึง สมาชิกผู้มีสุขภาพดีไม่เป็นโรค, ผู้ที่เสี่ยงเป็นโรคใช้บัตรสุขภาพสีเหลือง, ผู้ที่เป็นโรคใช้บัตรสุขภาพสีแดง โดยสมาชิกที่มีบัตรแต่ละสีจะได้รับใบสั่งยาที่เป็นการแนะนำ การปฏิบัติตัว การดูแลตัวเอง อาหารที่ควรรับประทาน ควรหลีกเลี่ยง และการออกกำลังกายประเภทต่างๆ ตัวอย่าง สมาชิกบัตรใบเหลือง จะได้รับใบสั่งยาให้สมาชิกไปรักษา ณ สถานออกกำลังกาย/สถานสุขภาพ ที่เหมาะสมตามแต่ละประเภทของโรค เช่น โรคความดันโลหิตสูง ไปรักษาที่สถานฟิตเนสกลางแจ้ง สถานฟิตเนสใหม่ สถานกีฬาว่ายน้ำ สถานกีฬาเปตอง สถานกีฬาเทนนิส สถานกีฬาฟุตบอล สถานเดินวิ่งออกกำลังกาย สถานปั่นจักรยาน สถานแอโรบิก และมีการแจกแผ่นพับ หรือสื่อที่ให้ความรู้ทางการรับประทานอาหาร เป็นต้น

จากการดำเนินงานโครงการธาราการสุขภาพ ตามขั้นตอนและรายละเอียดดำเนินการเพื่อการส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู สมาชิกธาราการสุขภาพเทศบาลตำบลปลายพระยา จำนวน 200 คน โดยสมาชิกที่เป็นโรค เดิมจำนวน 52 คน ปัจจุบันเหลือ 42 คน สมาชิกที่เสี่ยงเป็น

โรคเดิมจำนวน 68 คน ปัจจุบันคงเหลือ 22 คน สมาชิกที่ไม่เป็นโรค เดิมจำนวน 80 คน ปัจจุบันเพิ่มขึ้นเป็น 126 คน จะเห็นได้ว่าสมาชิกมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงขึ้น รวมถึงมีความเข้าใจในเรื่องของการดูแลสุขภาพการป้องกันมิให้เกิดโรค สวัสดิการการดูแลสุขภาพ มีทางเลือกในการออกกำลังกาย และได้รับการรักษาในอีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นการส่งเสริมการป้องกัน ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพ และค่ารักษาพยาบาล

โครงการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนด้านวิชาการ การกีฬาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ในช่วงปิดภาคเรียนเป็นเวลา ประมาณ 2 เดือนของปีการศึกษา ซึ่งเด็กและเยาวชน มีเวลาว่างในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นช่วงวัยที่ต้องเอาใจใส่และดูแลอย่างเหมาะสม รอบด้าน โดยเฉพาะช่วงเวลาว่างของเด็กและเยาวชน ไม่ให้ไปมีวุ่นวายสิ่งเสพติด หรือประพฤติดันเลื่อมเสีย ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว ชุมชน และสังคม ประกอบกับในช่วงปิดเทอม เดือนมีนาคม-พฤษภาคม เป็นช่วงอากาศร้อน เด็กๆ มักนิยมไปเล่นน้ำเพื่อคลายร้อน ทำให้พบสถิติการจมน้ำ ตั้งแต่ 2555 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2557 มีผู้ได้รับบาดเจ็บจากการตกน้ำ - จมน้ำ จำนวน 50 ราย มีผู้เสียชีวิตถึง 14 ราย ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี โดยสถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ทะเล หนองน้ำ คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ ซึ่งจากสาธารณสุขจังหวัดกระบี่ เปิดเผยว่า การตกน้ำ - จมน้ำเป็นเรื่องที่ป้องกันได้โดยผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ไม่ปล่อยให้เด็กเล่นน้ำตามลำพัง จากสถานการณ์ดังกล่าว จังหวัดกระบี่ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาเด็กจมน้ำเสียชีวิต เนื่องจากจังหวัดกระบี่เป็นเมืองท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงระดับโลก ได้มีการแก้ปัญหาโดยผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ได้มอบหมายให้ทุกภาคส่วนค้นหาปัญหา จุดเสี่ยง ร่วมพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือ ป้องกันก่อนเกิดเหตุเป็นสำคัญ โดยให้จัดทำมาตรการจังหวัด เป็นประกาศ แผ่นป้าย การแจ้งเตือน การจัดเตรียมความพร้อม บุคลากรในพื้นที่เกิดเหตุ อบรม EMR (Emergency Medical Responder) การจัดทำแผนพบ การจัดให้มี Beach guard ทั้งในเวลาปกติและช่วงเทศกาลต่างๆและได้บรรจุเป็นวาระของจังหวัดในประเด็นวาระ “กระบี่ปลอดภัย” ดังนั้น เพื่อความปลอดภัยในชีวิตของเด็กและเยาวชน และเพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และสามารถแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการดูแลเด็กและเยาวชน เทศบาลตำบลปลายพระยา จึงจัด “โครงการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนด้านวิชาการและการกีฬา” ขึ้นร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย ดังนี้

1. เทศบาลตำบลปลายพระยา มีความรับผิดชอบ จัดหาอาคารสถานที่สำหรับฝึกอบรม สื่อการเรียนการสอน งบประมาณ สํารวจกลุ่มเรียน บริการรถรับ-ส่งเด็กและเยาวชน (กีฬาวัยน้ำ) ดำเนินการตามขั้นตอนของโครงการและจัดทำเครื่องมือในการติดตาม ประเมินผลดำเนินงาน โครงการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนด้านวิชาการและการกีฬา
2. โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลปลายพระยา มีหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดส่งกลุ่มผู้เรียน ให้เทศบาลและช่วยเหลือและช่วยคอยรับ-ส่งเด็กและเยาวชนในระหว่างก่อนเรียนและหลังเลิกเรียน
3. โรงเรียนบ้านบางเหียน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดส่งกลุ่มผู้เรียนให้เทศบาล และครูผู้สอนหรือวิทยากรทำหน้าที่สอนในการสอนด้านวิชาการภาษาอังกฤษ และดูแลเด็กและเยาวชน ในระหว่างเรียน
4. โรงเรียนชุมชนวัดหาดถั่ว มีหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดส่งกลุ่มผู้เรียนให้เทศบาล และครูผู้สอนหรือวิทยากรทำหน้าที่สอนในการสอนด้านวิชาการภาษาอังกฤษ และดูแลเด็กและเยาวชน ในระหว่างเรียน
5. โรงเรียนอนุบาลคณาพร มีหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดส่งกลุ่มผู้เรียนให้เทศบาล และครูผู้สอนหรือวิทยากรทำหน้าที่สอนในการสอนด้านวิชาการภาษาอังกฤษ และดูแลเด็กและเยาวชน ในระหว่างเรียน
6. โรงเรียนปลายพระยาวิทยาคม มีหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดส่งกลุ่มผู้เรียนให้เทศบาล และครูผู้สอนหรือวิทยากรทำหน้าที่สอนในการสอนด้านวิชาการภาษาอังกฤษ และดูแลเด็กและเยาวชนในระหว่างเรียน
7. ศูนย์การเรียนรู้เทศบาลตำบลปลายพระยา บ้านหาดถั่ว (กีฬาวัยน้ำ) มีหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดส่งวิทยากรกีฬาวัยน้ำหรือวิทยากรทำหน้าที่สอนในการสอนกีฬาวัยน้ำ และอนุเคราะห์ ให้บริการระว่ยน้ำในการดำเนินกิจกรรมว่ยน้ำ และดูแลเด็กและเยาวชนในระหว่างเรียน
8. ศูนย์ส่งเสริมศิลปะแม่ไม้มวยไทยชุมชนบ้านทุ่งพัฒนา โดยนายทิต เอียดภิรมย์ (ครูสอนดี) มีหน้าที่ความรับผิดชอบจัดส่งวิทยากรหรือครูสอนศิลปะแม่ไม้มวยไทยและทำหน้าที่สอนเด็กและเยาวชนตามหลักสูตรท้องถิ่น และดูแลเด็กและเยาวชนในระหว่างเรียน

9. สำนักงานสภาการศึกษาจังหวัดกระบี่ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ สนับสนุนเงินงบประมาณและมอบวุฒิบัตรเด็กและเยาวชนในกีฬาว่ายน้ำ
10. สโมสรฟุตบอลกระบี่ FC มีหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดส่งวิทยากรกีฬาฟุตบอลหรือวิทยากรทำหน้าที่สอนในการสอนกีฬาฟุตบอล และดูแลเด็กและเยาวชนในระหว่างเรียน
11. องค์การบริหารส่วนตำบลปลายพระยา มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรม
12. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาเขน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรม
13. องค์การบริหารส่วนตำบลคีรีวง มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรม
14. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาต่อ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรม
15. ศูนย์เรียนรู้ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านการแสดงมโนราห์ หน้าที่ความรับผิดชอบจัดส่งวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านทำหน้าที่สอนเด็กและเยาวชนตามหลักสูตรท้องถิ่นการแสดงมโนราห์ และดูแลเด็กและเยาวชนในระหว่างเรียน
16. เครือข่ายเด็กและเยาวชน มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นแกนนำกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการและช่วยประชาสัมพันธ์ให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน

โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ เด็กและเยาวชน โรงเรียนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลปลายพระยา เพื่อได้พัฒนาและเสริมทักษะด้านการเรียนรู้ด้านวิชาการ คือภาษาอังกฤษ และพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถในด้านกีฬา นันทนาการ เช่น กีฬาว่ายน้ำ กีฬาฟุตบอล กีฬาฟุตซอล และด้านศิลปวัฒนธรรม เช่นด้านศิลปะแม่ไม้มวยไทย และการแสดงมโนราห์ เป็นต้นตามความถนัดของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการขยายโอกาสและสร้างเวทีให้กับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองเป็นพื้นฐานด้านอาชีพในอนาคต เช่น นักกีฬาว่ายน้ำ อาชีพตำรวจ และอาชีพทหาร ซึ่งต้องผ่านการฝึกฝนในการว่ายน้ำ อีกทั้งให้เด็กและเยาวชน

เป็นคนเก่ง คนดี มีคุณธรรม มีวินัยอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข บนวิถีชีวิตแบบไทย มีความรอบรู้อย่างเท่าทัน มีทักษะความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิตให้ปลอดภัย มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นพึงประสงค์ของสังคมไทย มีจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ และเตรียมการวางรากฐานการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคมและทางวัฒนธรรมต่อไป

ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการคือมีเด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆมากขึ้นทุกๆปี ทำให้เด็กและเยาวชนมีทักษะที่เพิ่มมากขึ้น เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งจากกิจกรรมที่ทางเทศบาลจัดได้เป็นการส่งเสริมศักยภาพในด้านต่างๆ ให้เยาวชนซึ่งประสบผลสำเร็จอย่างดี อาทิ ในการพัฒนาด้านกีฬาได้มีนักกีฬาที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการ เช่น นายนันทวัฒน์ สนวนแก้ว นักกีฬาฟุตบอลทีมชาตินักเรียนไทย อายุ 18 ปี เด็กหญิงวรรณพร คงทน นักกีฬาว่ายน้ำชิงแชมป์ประเทศไทย นักกีฬาว่ายน้ำยอดเยี่ยม อันดับที่ 3 แข่งขันว่ายน้ำ TACOLA CHAMPIONSHIP เป็นต้น

เทศบาลตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลปาลัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน 51000
โทรศัพท์ 053-537-478 โทรสาร 053-537-618

ประชากร

13,721 คน (ชาย 6,615 คน หญิง 7,106 คน)

พื้นที่

55.675 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 18 หมู่บ้าน)

รายได้

49,772,333.39 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

28,849,785.54 บาท

คณะผู้บริหาร

1. -	นายกเทศมนตรีตำบลปาลัก
2. นายวิทยา สะคำปัน	ประธานสภาเทศบาลตำบลปาลัก
3. นายอัครเดช เทพจักร	ปลัดเทศบาลตำบลปาลัก

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 9 คน
หญิง จำนวน 1 คน

เทศบาลตำบลป่าสัก มีการบริหารงานที่เน้นการทำงานแบบบูรณาการและยึดหลัก
 ธรรมภิบาลในทุกโครงการ เพราะเชื่อมั่นว่าความสำเร็จของโครงการต่างๆ ในพื้นที่ที่จะเกิดขึ้นได้
 ต้องอาศัยความร่วมมือจากกลุ่มองค์กรและหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ที่มีเป้าหมายการ
 ดำเนินงานในพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งหลักธรรมภิบาลคือฐานสำคัญนำไปสู่ความสำเร็จและยั่งยืนพร้อม
 กับการสร้างความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ ดังวิสัยทัศน์ที่ว่า **“ยึดหลัก
 ธรรมภิบาล ประสานความร่วมมือ บูรณาการสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”** ซึ่งเทศบาลตำบลป่าสัก
 กำหนดพันธกิจสำคัญในการบรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าวไว้ว่าจะพัฒนาให้ตำบลป่าสักสู่ตำบลแห่งสาม
 เมือง กล่าวคือ เมืองที่ 1 เมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี เมืองที่ 2 เมืองการเกษตร
 ปลอดภัย เมืองที่ 3 เมืองอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น โครงการหรือกิจกรรม
 ต่างๆ ที่เทศบาลตำบลป่าสักจัดทำขึ้นนั้นจะต้องสอดคล้องกับพันธกิจดังกล่าว

**สำหรับเครือข่ายและการดำเนินงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านการเสริมสร้าง
 เครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคมของเทศบาลตำบลป่าสัก ได้แก่**

โครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ตำบลป่าสัก (บ้านนำมอง ชุมชนปลอดภัย)

โครงการดังกล่าวได้รับการบรรจุอยู่ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะ
 3 ปี (2558-2560) ซึ่งต้องการบรรลุเป้าหมายให้เทศบาลตำบลป่าสักปลอดภัยจากขยะ จึงมีการริเริ่ม
 โครงการ “บ้านนำมอง ชุมชนปลอดภัย” โดยได้จัดทำแผนงานร่วมกับเครือข่ายที่ขับเคลื่อนกัน
 ภายใต้การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือต้องการให้ชุมชนมีการบริหาร
 จัดการตนเองแบบยั่งยืน และพัฒนาหมู่บ้านโดยใช้รูปแบบ “คุ้มนำอยู่” เป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้าน
 เช่น ด้านความสะอาดปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ สร้างเสริมสุขภาพชุมชน อยู่อย่างพอเพียงและ
 มีความสุข ทั้งนี้เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบลตามแผนเมืองไทยแข็งแรง (Healthy Thailand) สู่มือง
 นำอยู่ชุมชนน่าอยู่ (Healthy City) ตามนโยบายของรัฐบาล

จุดเริ่มต้นปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลป่าสักเกิดขึ้นเพราะประชาชนในหมู่บ้านทั้งขยะ
 ไม่ถูกที่ มีการจัดการขยะที่ไม่ถูกต้อง และประชาชนส่วนใหญ่มักกำจัดขยะด้วยวิธีอย่างง่าย นั่นคือ
 การเผา ที่สำคัญ คือ ประชาชนไม่มีการคัดแยกขยะในครัวเรือน ทำให้ยากต่อการกำจัดและส่งผล
 ให้ขยะมูลฝอยมีปริมาณเพิ่มขึ้น เทศบาลต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะสูงขึ้นทุกปี
 นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในตำบล ปัญหามลพิษโดยรวมของหมู่บ้านและ

ตำบลที่สภปรก ไร่ระเบียขาดการดูแลเอาใจใส่ เทศบาลตำบลป่าสักจึงทำแผนปฏิบัติการเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายและขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานแบบการจัดการขยะอย่างครบวงจรซึ่งเทศบาลตำบลป่าสักทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการทำงานและมีเครือข่ายเข้าร่วมจำนวน 15 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลตำบลริมปิง เทศบาลตำบลบ้านกลาง เทศบาลตำบลมะเขือแจ้ เทศบาลตำบลหนองช้างคืน เทศบาลตำบลศรีบัวบาน เทศบาลตำบลต้นธง เทศบาลตำบลเวียงยอง เทศบาลตำบลประตูป่า เทศบาลตำบลบ้านแบ้น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหนาม เทศบาลเมืองลำพูน เทศบาลตำบลท่าเชียงทอง เทศบาลตำบลเหมืองง่า โรงพยาบาลลำพูน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน บริษัทกรีน จำกัด รวมทั้งมีหน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมสนับสนุนด้านวิชาการ ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองลำพูน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองหลุม สำนักงานพัฒนาการอำเภอเมืองลำพูน สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำพูน เป็นต้น นอกจากนี้ ภาคเอกชนที่ได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ ได้แก่ บริษัทสหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) บริษัท ผลิตภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ จำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัดริยูส ห้างหุ้นส่วนจำกัดชาลีไซเคิล ห้างหุ้นส่วนจำกัดเลิศชายเจริญกิจ และบริษัท วาโก้ลำพูน จำกัด ส่วนภาคประชาสังคมที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์และระดมทรัพยากรดำเนินงาน ได้แก่ วัดและผู้นำชุมชนจำนวน 18 หมู่บ้าน โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบลป่าสัก

วิธีการดำเนินงานของโครงการดังกล่าว มีดังนี้

1. จัดประชุมคณะทำงาน และคณะกรรมการสภาเทศบาลตำบลป่าสักด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อทบทวนและกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงาน
2. จัดประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน/ตัวแทนคุ้ม เพื่อชี้แจงหลักเกณฑ์และแนวทางในการทำกิจกรรมในรูปแบบขยะสร้างชุมชน
3. จัดอบรมเกี่ยวกับการจัดการขยะและศึกษาดูงานในพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการขยะดีเด่น
4. จัดประชุมเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงในการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันโดยเน้นการจัดการขยะอันตรายและขยะทั่วไป

5. จัดสรรเงินอุดหนุนในการพัฒนาหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 18 หมู่บ้านๆ ละ 10,000 บาท โดยกำหนดให้ชุมชนบริหารจัดการเงินดังกล่าวด้วยตนเอง โดยเห็นควรว่าแบ่งเงินอุดหนุนออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ ส่วนพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในคุ้มจำนวน 6,000 บาท ส่วนพัฒนาสิ่งแวดล้อมในภาพรวม จำนวน 4,000 บาท
6. หมู่บ้าน/ชุมชนดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ครัวเรือน คัดแยกขยะมูลฝอยให้ถูกประเภท
7. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการออกติดตามการดำเนินโครงการโดยประชุมคณะกรรมการเมืองนำอยู่ระดับหมู่บ้านเพื่อเสนอผลการดำเนินงาน/ปัญหาอุปสรรคเพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาร่วมกับหมู่บ้าน จำนวน 2 ครั้ง
8. จัดเวทีนำเสนอผลการดำเนินงานคุ่มนำอยู่เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ทั้ง 18 หมู่บ้านจำนวน 1 วัน โดยได้มีวิทยากรจากหน่วยงานต่างๆ เข้ามาร่วมให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงให้ตำบลกลายเป็นพื้นที่ปลอดขยะ
9. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินรอบตัดสิ้นการประกวดจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
10. คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งออกประเมินและตัดสินการประกวด
11. ชุมชนต้นแบบที่ชนะเลิศชุมชนปลอดขยะระดับตำบลต้องพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
12. ขยายผลให้มีชุมชน/หมู่บ้านอื่นภายในตำบลเกิดการเรียนรู้เป็นชุมชน/หมู่บ้านปลอดขยะอย่างน้อย 2 หมู่บ้านและจัดซื้อเครื่องอัดขยะประเภทพลาสติกสำหรับใช้บริการอัดขยะในพื้นที่ตำบลป่าสักเพื่อรองรับกิจกรรมการคัดแยกขยะในครัวเรือน

ความสำเร็จของโครงการดังกล่าวสร้างผลงานที่โดดเด่นด้วยการนำขยะมาจัดบริหารอย่างสร้างสรรค์ ดังนี้

- การนำขยะมาจัดการด้านความปลอดภัยทางถนน กล่าวคือ เมื่อมีการจัดการขยะอย่างครบวงจรแล้วทำให้หมู่บ้าน/ตำบลมีสภาพน่าอยู่ ทัศนียภาพบริเวณข้างทางสวยงาม ปลอดภัย

ดังนั้น ชุมชนจึงร่วมกันจัดท้าววัสดุเหลือใช้มาต่อเติมป้ายรณรงค์ต่างๆ โดยชุมชนเป็นผู้ออกแบบและสำรวจ ค้นหา ดำเนินการแก้ไขจุดเสี่ยงร่วมกับทางเทศบาลเพื่อป้องกันปัญหาทางด้านอุบัติเหตุภาคเอกชน(บริษัท CPAC) ได้ให้การสนับสนุนวัสดุ ปูน ทราย หิน เพื่อก่อสร้างและปรับปรุงจุดที่มีความเสี่ยงต่อการใช้ถนนของประชาชนในพื้นที่

- การนำเทียนเก่ามาหลอมใหม่ เพื่อใช้เป็นเทียนพรรษาโดยบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน
- การบูรณาการเข้ากับกิจกรรมของทุกกลุ่มวัย รวมทั้งศาสนสถานในพื้นที่ ได้แก่ กิจกรรมการบริจาคขยะในกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อใช้ในกิจกรรมของกลุ่ม กิจกรรมให้วัดเป็นสถานที่ตัวอย่างในการคัดแยกขยะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานประเพณีสำคัญทางศาสนา ซึ่งจะมีขยะจากประชาชนเข้ามาทั้งในวัด จึงมีการรณรงค์ให้ประชาชนที่เข้ามาทำบุญหรือไหว้พระในวัดต้องคัดแยกขยะ นอกจากนี้ ยังมีการสร้างแรงจูงใจด้วยการให้รางวัลแก่ร้านค้าที่คัดแยกขยะ ร้านค้าในชุมชนมีส่วนช่วยในการรณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติก โดยได้รับการสนับสนุนรางวัลจากทางวัด

● โรงเรียนร่วมรณรงค์ลดการเผาขยะ ประสานงานร่วมกันบูรณาการในหลักสูตรการเรียนการสอน

● ประสานภาคีร้านค้าในชุมชนเพื่อการกุศล (ทำขาเทียม) ชักชวนให้ร้านค้าเข้าร่วมกิจกรรมรับบริจาคขยะอลูมิเนียม จำนวน 54 แห่ง โดยมีร้านค้า โรงเรียน สถานที่ราชการ ชุมชน ร่วมดำเนินการและส่งมอบให้กับทางสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน

● ให้ชุมชนนำขยะมาบริจาคเพื่อสมทบเข้ากองทุนพัฒนาสิ่งแวดล้อม หากสมาชิกที่เข้าร่วมกองทุนจะมีสวัสดิการจัดสรรให้แบ่งเป็นทุนการศึกษา กรณีเสียชีวิตและกรณีเจ็บป่วย

โครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จอย่างเห็นได้ชัด ทำให้ชุมชนป่าสักสามารถพัฒนาหมู่บ้านของตนเองให้เป็นหมู่บ้านที่ปลอดขยะ จำนวนปริมาณขยะในภาพรวมของตำบลลดลงจาก 684.8 กิโลกรัม (ปี 2557) เหลือเพียง 402.2 กิโลกรัม (ปี 2558) เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความสะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ ที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงไปถึงพฤติกรรมของประชาชนในพื้นที่ที่ค่อยแผ่ระว่างรักษาสิ่งแวดล้อม มีการคัดแยกขยะในครัวเรือน และสามารถขยายผลการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะไปยังหมู่บ้านได้อีก 3 หมู่บ้าน

กิจกรรมเครือข่ายป่าชุมชนภายใต้โครงการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม

จากสภาพปัญหาป่าในพื้นที่ถูกทำลายและถูกบุกรุกจากการที่ชุมชนมักเข้าไปหาของป่ามาขาย อาชีพหาของป่าได้ทำลายเส้นทางการเจริญเติบโตตามธรรมชาติของป่า ทำลายสมดุลของสิ่งมีชีวิตและไม่คำนึงถึงความยั่งยืนของป่าในอนาคตเพื่อลูกหลาน รวมทั้งมีการรุกรานของสภาพพื้นที่เมืองเข้าไปในเขตป่าชุมชน ทำให้จำนวนป่าไม้ลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งป่าชุมชนในตำบลป่าสักคือแหล่งต้นกำเนิดน้ำที่หล่อเลี้ยงชีวิตให้ประชาชนในพื้นที่ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ชุมชนตระหนักเห็นพ้องร่วมกันว่าควรจะต้องหาทางแก้ไขปัญหานี้ไม่ให้ลุกลามมากไปกว่านี้ โดยการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวจำเป็นต้องดำเนินงานในรูปของเครือข่ายจึงจะเกิดเป็นผลสำเร็จอันเนื่องมาจากป่าชุมชนเป็นพื้นที่ของทุกคนในชุมชนและเทศบาลตำบลป่าสักเพียงลำพังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการบุกรุกป่าชุมชนได้ จึงได้จัดตั้งเครือข่ายในการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นทางการเพื่อให้เกิดประชาชนสามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่าอย่างระมัดระวังควบคู่ไปพร้อมกับการอนุรักษ์ป่าในอนาคต โดยเทศบาลตำบลป่าสักใช้วิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดประชุมเครือข่ายเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อวางแผนการดำเนินงานจำนวน 1 วัน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ แกนนำหมู่บ้านละ 5 คน จำนวน 6 หมู่บ้านที่มีพื้นที่เขตป่าชุมชนเพื่อร่วมประชุมกับเครือข่าย ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน สำนักงานป่าไม้จังหวัดลำพูน บริษัท สหพัฒนา อินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และบริษัท สหโครเจนรีน จำกัด ซึ่งได้เข้ามาสนับสนุนงบประมาณในการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพเครือข่ายป่าชุมชนตำบลป่าสัก จำนวน 5,000 บาท โดยมีพี่เลี้ยงจากศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 1 (เชียงใหม่)
2. มีการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายป่าชุมชนและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นทางการชัดเจนครอบคลุมทุกหมู่บ้าน และจัดทำบันทึกข้อตกลง “ปฏิญญาป่าสัก” พ.ศ. 2558 ขึ้น
3. มีการออกกฎระเบียบป่าชุมชนตำบลป่าสัก โดยเครือข่ายป่าชุมชนตำบลป่าสักจำนวน 11 ช้อ เพื่อใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตป่าชุมชน
4. มีการดำเนินงานโดยการจัดทำฝายชะลอน้ำตามแนวพระราชดำริจำนวน 10 แห่ง ในพื้นที่ 4 หมู่บ้าน ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรลำพูน จำนวน 100,000 บาท

5. ชุมชนหมู่บ้านทรายทอง หมู่ที่ 16 ร่วมกับชุมชนหมู่บ้านห้วยม้าแก้ง หมู่ที่ 8 จัดทำพิธีบวงสรวงผีป่าขุนห้วยไฟ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ป่าและรักษาต้นน้ำไว้ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากบริษัท สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และบริษัท สหโครเจนกรีน จำกัด จำนวน 5,000 บาท สำหรับซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการทำพิธีและชาวบ้านร่วมใจกันบริจาคเพิ่มเติมจำนวน 3,000 บาท

6. จัดกิจกรรมเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตตำบลปาลักโดยการปลูกต้นไม้ซึ่งได้รับสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้จากบริษัท สหโครเจนกรีน จำกัด โดยมีประชาชน นักเรียนโรงเรียนวัดน้ำพุและโรงเรียนวัดห้วยม้าแก้งเข้าร่วมกันปลูกป่า

7. จัดอบรมกิจกรรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าภาวะหมอกควันในพื้นที่ซึ่งได้รับการสนับสนุนเครื่องเป่าเศษใบไม้ทำแนวกันไฟจากสำนักงานป่าไม้จังหวัดลำพูนพร้อมทั้งวิทยากรให้ความรู้

จากการขับเคลื่อนโครงการร่วมกับเครือข่ายหลายภาคส่วนทำให้เทศบาลตำบลปาลักมีความเข้มแข็งในการด้านการติดตามและเฝ้าระวังพื้นที่ป่าชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ มีคณะกรรมการเครือข่ายเฝ้าระวังป่าชุมชนที่ทำงานเชิงรุก สร้างระบบเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดการบูรณาการและร่วมกันป้องกันปัญหาอย่างชัดเจนและสามารถพลิกฟื้นให้ป่าชุมชนกลับมามีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้นได้

กิจกรรมอนุรักษ์ลำน้ำสารภายใต้โครงการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ปัญหาผักตบชวา คือ มลพิษสำคัญในลำน้ำสารซึ่งเป็นลำน้ำหลักในพื้นที่ของตำบลปาลัก ประชาชนใช้ลำน้ำแห่งนี้ตลอดทั้งสาย ผักตบชวามักเกิดขึ้นเป็นประจำ บางครั้งลำน้ำสารถูกปล่อยทิ้งและไม่มีหน่วยงานใดเข้ามาดูแลลำน้ำสารให้สะอาด ผักตบชวาเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้ปริมาณออกซิเจนในลำน้ำสารต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เกิดน้ำเน่าเสีย และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อาศัยบริเวณลำน้ำสารไม่สามารถนำน้ำมาอุปโภคหรือบริโภคได้ ด้วยเหตุนี้ จึงเกิดเครือข่ายสร้างกิจกรรมอนุรักษ์ลำน้ำสาร โดยเทศบาลตำบลปาลักบูรณาการความร่วมมือในลักษณะเครือข่าย ดังนี้

1. ประชุมเครือข่ายเฝ้าระวังด้านน้ำเพื่อวางแผนและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาผักตบชวาปัญหาลำน้ำสารเน่าเสียร่วมกับเครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่และประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนให้มา

พูดคุยและหาแนวทางอย่างยั่งยืนเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพลำนํ้าสารให้ฟื้นคืนกลับมา

2. จัดตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนให้เข้ามาดูแลลำนํ้าสาร
3. ประสานเครือข่ายขอความร่วมมือในการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าว ซึ่งเครือข่ายที่เข้ามาร่วมมือในโครงการแบ่งการสนับสนุนและการทำหน้าที่ ดังนี้

ด้านงบประมาณ ได้แก่

- บริษัท สหโคเจน กรีน จำกัด มอบเงินจากกองทุนสิ่งแวดล้อมรอบโรงสับ จำนวน 100,000 บาท/ปี ให้กับชุมชนเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม
- ภาคประชาชนสนับสนุนเงินจำนวน 42,000 บาท
- ภาคประชาชนร่วมกับพระสงฆ์ในพื้นที่ทำการทอดผ้าป่าเพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนลำนํ้าสารและสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำได้อย่างยั่งยืน

ด้านบุคลากร ได้แก่

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำนํ้าพูนสนับสนุนรถแบคโฮ น้ำมันเชื้อเพลิงและคนขับในการเก็บผักตบชวา
- เทศบาลตำบลศรีบัวบาน ทำหน้าที่ร่วมกันกำจัดผักตบชวา
- สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงใหม่ ทำหน้าที่รังวัดที่ดินสาธารณะบริเวณลำนํ้าสาร
- สำนักงานที่ดินจังหวัดลำนํ้าพูน ทำหน้าที่รังวัดที่ดินสาธารณะบริเวณลำนํ้าสาร
- เทศบาลตำบลเวียงยอง ทำหน้าที่สนับสนุนเรือยนต์พร้อมคนขับ
- กองกำลังรักษาความสงบ กองพลทหารราบที่ 7 ส่วนแยกที่ 1 จังหวัดลำนํ้าพูน จัดหากำลังพลและนักศึกษาวิชชาทหารจำนวน 50 คน ทำหน้าที่ขุดลอกลำนํ้าสารและกำจัดผักตบชวา

ด้านวิชาการ ได้แก่

- ภาคประชาชนร่วมกับสถาบันหรือศูนย์จัดเวทีเสวนากำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียและวางแผนป้องกันไม่ให้มีผักตบชวาในระยะยาว
- ขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในการวิเคราะห์คุณภาพของลำนํ้าสารเพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลให้เครือข่ายร่วมกันเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร 62170
โทรศัพท์ 055-857-711 โทรสาร 055-857-714

ประชากร

9,430 คน (ชาย 4,765 คน หญิง 4,665 คน)

พื้นที่

89 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 14 หมู่บ้าน)

รายได้

43,940,021.31 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

10,671,977 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายน้อย พะโยม	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง
2. นายเอี้ยต มากอยู่	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง
3. นางสมिता อรรถวงษ์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 27 คน

หญิง จำนวน - คน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ตระหนักถึงข้อจำกัดของตนเองที่ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ให้สำเร็จได้เพียงลำพัง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขาดแคลนน้ำในการประกอบเกษตรกรรม การพบผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และคุณภาพชีวิตของประชากรบางกลุ่มยังไม่ดีเท่าที่ควร องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงจึงปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการทำงาน โดยประสานและผนึกกำลังของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคมทั้งในและนอกพื้นที่ให้เข้ามาเป็นเครือข่ายผู้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับประโยชน์ในการดำเนินงาน ดังนี้

- เครือข่ายร่วมกันริเริ่มโครงการ โดยช่วยกันค้นหาปัญหา สาเหตุ และแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- เครือข่ายร่วมกันวางแผน โดยช่วยกันกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ และแนวทางการดำเนินงาน
- เครือข่ายร่วมกันรับผลประโยชน์จากผลการดำเนินงานที่ลงมือปฏิบัติร่วมกัน
- เครือข่ายร่วมกันประเมินผลโครงการ เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ได้แก่

เครือข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในพื้นที่ตำบลหนองหลวง

ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยส่วนใหญ่ปลูกข้าว แต่ด้วยข้อจำกัดของลักษณะพื้นที่ที่ไม่มีแม่น้ำไหลผ่านจึงจำเป็นต้องขอใช้น้ำจากเขื่อนภูมิพลและทำการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อใช้ในเกษตรกรรม แต่เดิมน้ำมีปริมาณมาก ชาวนาสามารถทำนาได้มากถึง 3 ครั้งต่อปี ต่อมาเมื่อประสบภัยแล้ง การทำนาจึงทำได้เพียงปีละ 1 ครั้งเท่านั้น ด้วยสถานการณ์เช่นนี้ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย กระทั่งเกิดภาวะหนี้สินและมีการขายที่ดินทำกินในที่สุด

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงเล็งเห็นถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว จึงมีแนวคิดที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนจากการทำนาปลูกข้าวเป็นการทำการเกษตรอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งมุ่งเน้นการปลูกพืชผลเพื่อบริโภคในครัวเรือน หากเพียงพอต่อการบริโภคแล้ว จึงผลิตเพื่อขายสร้างรายได้ต่อไป สาเหตุที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในพื้นที่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา เพราะเล็งเห็นถึงประโยชน์ที่ว่า จะสามารถช่วยแก้ปัญหาให้ประชาชนมีกินมีใช้ด้วยการปลูกข้าวและพืชผลหมุนเวียนตลอดปี มีเงินเหลือเพิ่มมากขึ้นจากการลดค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารเพื่อบริโภคและการรู้จักความพอเพียง และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคแล้ว

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงผลักดันหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นในทางปฏิบัติมาโดยตลอด กระทั่งปี พ.ศ. 2558 ได้ดำเนินงานในรูปแบบใหม่โดยประสานหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมทั้งในและนอกพื้นที่ให้เข้ามาเป็นเครือข่ายในการดำเนินงาน เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงทราบถึงข้อจำกัด/ จุดอ่อนของพื้นที่ที่มีอยู่หลายประการ อาทิ องค์ความรู้ งบประมาณ บุคลากร ฯลฯ จึงจะอาศัยจุดแข็งและทรัพยากรของภาคีเครือข่ายเข้ามาช่วยเติมเต็มในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานสัมฤทธิ์ผลมากขึ้นจากการประสานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงจึงเกิดเป็น “เครือข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในพื้นที่ตำบลหนองหลวง” ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน คือ การใช้ชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สมาชิก “เครือข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในพื้นที่ตำบลหนองหลวง” ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองหลวง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองหลวง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพปึงมาลัย สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลานกระบือ สำนักงานเกษตรอำเภอลานกระบือ ฝ่ายส่งเสริมและบำรุงรักษาที่ 2 โครงการชลประทานกำแพงเพชร สำนักชลประทานที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โรงเรียนในเขตตำบลหนองหลวง การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพ และกลุ่มผู้ใช้น้ำ ทั้งนี้เครือข่ายร่วมกันทำกิจกรรม 3 ด้าน ดังนี้

- **ด้านการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร** องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงได้พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยขุดลอกคลอง ขุดเจาะน้ำบาดาล และก่อสร้างท่อส่งน้ำพร้อม

ประตูเปิด-ปิดน้ำ เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในการเกษตร นอกจากนี้ยังร่วมกับฝ่ายส่งเสริมและบำรุงรักษาที่ 2 โครงการชลประทานกำแพงเพชร สำนักชลประทานที่ 4 และกลุ่มผู้ใช้น้ำ วางระบบการบริหารจัดการน้ำภายในพื้นที่ ซึ่งฝ่ายส่งเสริมและบำรุงรักษาที่ 2 ฯ เป็นผู้ให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

● **ด้านส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ** เครือข่ายร่วมกันส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยจัดฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้นหลายหลักสูตรให้แก่ผู้สนใจ ได้แก่ การแกะสลักกระเจก การซ่อมเครื่องยนต์เล็ก การเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด การทำอาหารโต๊ะจีน การจักสานตะกร้า การเลี้ยงปลาในจืด และการทำขนมไทย โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลานกระบือและสำนักงานประมงจังหวัดกำแพงเพชรเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมอาชีพ เมื่อได้รับการฝึกอบรมแล้ว กลุ่มอาชีพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และประชาชน นำความรู้มาใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์และการบริการเพื่อออกจำหน่าย ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรได้เข้ามาช่วยในเรื่องการออกแบบบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาหีบห่อสินค้าและการทำบัญชี ขณะนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงให้การสนับสนุนงบประมาณเป็นกองทุนหมุนเวียนเพื่อการประกอบอาชีพในทุกหมู่บ้าน นอกจากนี้เครือข่ายยังร่วมกันจัดอบรมการส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพดีและการอบรมการส่งเสริมการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ ซึ่งมีการศึกษาดูงาน ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ และเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้มากขึ้น สำนักงานเกษตรอำเภอลานกระบือและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยังให้ความรู้ด้านการเกษตรและสารเคมีที่ตกค้างในร่างกายเพิ่มเติม

● **การส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เด็กและเยาวชน** ภาคิเครือข่ายที่เป็นสถาบันการศึกษา ทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนในเขตตำบลหนองหลวง จำนวน 6 โรงเรียน และศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่างจัดแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา อาทิ การปลูกพืช ผัก สมุนไพร และผลไม้ต่างๆ การเพาะเห็ด การเลี้ยงกบ ปลาจุก กุ้งฝอย ปูนา หมู ไก่ ฯลฯ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กนักเรียน เยาวชน และผู้ปกครองนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติจริงในครัวเรือน

การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ภาคิเครือข่ายมีการติดต่อสื่อสาร ประสานงาน กำหนดแนวทางและเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกัน และมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยตลอด โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จเห็นผลเป็นรูปธรรมหลายประการ ได้แก่

● **ความสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร** พื้นที่การเกษตรมีน้ำใช้เพิ่มมากขึ้น 28,000 ไร่ จากเดิมที่มีน้ำใช้เพียง 10,000 ไร่ มีน้ำใช้สำหรับการทำนาได้มากถึง 3 ครั้งต่อปี แม้นปีที่ผ่านมาพื้นที่ประสบภัยแล้ง แต่ด้วยการวางระบบการบริหารจัดการน้ำที่ดีทำให้สามารถทำนาได้ 2 ครั้งต่อปี และไม่เกิดความขัดแย้งในการแย่งชิงน้ำระหว่างเกษตรกรและภาคอุปโภคบริโภค ชวนาจำนวนมากถึง 17 รายสามารถพัฒนาคุณภาพข้าว ทำการแปรรูปข้าว และขายด้วยตนเอง ส่งผลให้มีรายได้จากการขายข้าวเพิ่มมากขึ้นถึงหนึ่งเท่า

● **ด้านส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ** เกิดกลุ่มอาชีพ 4 กลุ่ม ได้แก่ วิสาหกิจกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ วิสาหกิจกลุ่มคนรักแม่หนองหลวง (แปรรูปข้าว) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมะพร้าวสวย (แปรรูปมะพร้าว น้ำพริก ขนมไทย) และวิสาหกิจกลุ่มแปรรูปสมุนไพรไบหม่อน นอกจากเกิดกลุ่มอาชีพและกลุ่มวิสาหกิจขึ้นแล้ว กลุ่มยังมีศักยภาพในการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเสนอขอกู้เงินจาก ธกส. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และยี่ห้อผลิตภัณฑ์เป็นของตนเอง และการได้รับการรับรองผลิตภัณฑ์ตามมาตราฐานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

● **ด้านการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เด็กและเยาวชน** สถานศึกษาได้ขยายผลต่อยอดทำกิจกรรมอื่นๆ คือ ธนาคารออมเงิน และยังคงกลายเป็นสถานที่ศึกษาดูงานจากผู้สนใจทั่วประเทศ ที่สำคัญ เด็กนักเรียน เยาวชน และผู้ประกอบการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติจากโรงเรียนไปใช้จริงในครัวเรือน ซึ่งกล่าวได้ว่าการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติและมีความยั่งยืนในกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง

เครือข่ายการดูแลและส่งเสริมสุขภาพโรคไม่ติดต่อเรื้อรังให้กับประชาชนตำบลหนองหลวง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงมุ่งแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ให้ครอบคลุมในทุกมิติ ซึ่งนอกจากการส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้ประชาชนอยู่ดีกินดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังโครงการที่กล่าวไปแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงยังส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรค ทั้งนี้ จากการทำงานของกองทุนสุขภาพระดับท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงทำให้ทราบว่า มีผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non - communicable diseases : NCDs) ที่เข้ามารับการรักษา ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

ภาพชุมชนตำบลหนองหลวงในปี พ.ศ. 2549 เป็นจำนวนมาก กล่าวคือ ผู้ป่วยโรคเบาหวาน 159 ราย ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง 421 ราย ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและหัวใจ 13 ราย ผู้ป่วยโรคมะเร็ง 14 ราย และผู้ป่วยโรคหัวใจ 3 ราย

เมื่อทราบถึงจำนวนผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงจึงปรับเปลี่ยนแนวคิดในการทำงาน จากเดิมที่ทำงานเชิงรับหรือรองรับการรักษาผู้ป่วยเพียงอย่างเดียว เปลี่ยนเป็นการทำงานทั้งเชิงรับและเชิงรุกที่มุ่งเข้าถึงประชาชนในพื้นที่เพื่อคัดกรองผู้ที่มีความเสี่ยงและทำการป้องกันไม่ให้เป็นโรค องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงได้ริเริ่มประสานกับโรงพยาบาลสุขภาพชุมชนตำบลหนองหลวงซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกันในเชิงนโยบาย และได้พูดคุยประสานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมอื่นๆ ในพื้นที่ ให้เข้ามาเป็นเครือข่ายในการดำเนินงานตามแนวทางใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงตระหนักดีว่า ไม่สามารถดำเนินงานได้โดยลำพัง เพราะการดำเนินงานในลักษณะนี้จำเป็นต้องอาศัยทั้งองค์ความรู้เฉพาะทาง ผู้เชี่ยวชาญ ความมีจิตอาสา และกำลังคนจำนวนมาก ในที่สุดจากการประสานงานได้เกิดเป็น “เครือข่ายการดูแลและส่งเสริมสุขภาพโรคไม่ติดต่อเรื้อรังให้กับประชาชนตำบลหนองหลวง”

“เครือข่ายการดูแลและส่งเสริมสุขภาพโรคไม่ติดต่อเรื้อรังให้กับประชาชนตำบลหนองหลวง” ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง กองทุนหลักประกันสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลหนองหลวง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลบึงมาลัย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และผู้นำชุมชน ทั้งนี้ เครือข่ายมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน คือ การส่งเสริมสุขภาพประชาชนทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ หรือการดำเนินงานทั้งในเชิงป้องกันและรักษา เพื่อลดจำนวนผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและฟื้นฟูให้ผู้ป่วยมีสุขภาพดีขึ้น

ในปี พ.ศ. 2550 เครือข่ายได้จัดทำประชาคมเพื่อจัดทำแผนชุมชน ซึ่งนำไปสู่การจัดทำแผนสุขภาพชุมชน และแผนการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ซึ่งก่อให้เกิดโครงการในการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนเพื่อป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุตำบลหนองหลวง 2) โครงการเฝ้าระวังสุขภาพผู้หญิงสตรีห่างไกลมะเร็ง 3) โครงการควบคุมป้องกันโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง หัวใจและหลอดเลือด

ภายใต้โครงการทั้งสาม เครือข่ายร่วมกันดำเนินกิจกรรมโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลหนองหลวง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบึงมาลย์ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอลานกระบือ และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร ให้ความรู้เรื่องโรค NCDs และการดูแลผู้ป่วยแก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประชาชน และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง จากนั้น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และแพทย์ได้เข้าไปตรวจเยี่ยมในแต่ละ หมู่บ้าน เพื่อคัดกรองผู้ที่มีความเสี่ยงเป็นโรค NCDs และตรวจวัดความดันโลหิต เบาหวาน มะเร็ง เต้านม และมะเร็งปากมดลูก ให้แก่ประชาชนที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป หากพบผู้ที่มีความเสี่ยงก็ดำเนินการส่งต่อไปยังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเพื่อตรวจป้องกันและรักษาต่อไป ทั้งนี้การดำเนินงานได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองหลวง ซึ่งเป็นการสมทบทุนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประชาชน และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง

การดำเนินงานของเครือข่ายในปี พ.ศ. 2558 สามารถดำเนินการเชิงรุกโดยเข้าตรวจมะเร็ง ปากมดลูกและมะเร็งเต้านมให้แก่ประชาชนที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไปได้ จำนวน 1,281 ราย และ ให้บริการเชิงรับโดยตรวจที่โรงพยาบาล จำนวน 321 ราย ผลการตรวจพบผู้ที่ต้องเฝ้าระวังและ ให้การรักษา จำนวน 1 ราย และผู้ที่เป็นโรคมะเร็งปากมดลูกและมะเร็งเต้านม จำนวน 1 ราย สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ เครือข่ายดำเนินการเชิงรุกโดยเข้าตรวจเยี่ยมในหมู่บ้านได้ จำนวน 903 ราย และให้บริการเชิงรับโดยตรวจรักษาที่โรงพยาบาล จำนวน 889 ราย ขณะที่การตรวจโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และโรคหลอดเลือดสมอง สามารถให้บริการเชิงรุกได้ จำนวน 2,693 ราย และเชิงรับได้ จำนวน 1,248 ราย ผลการตรวจพบผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง 425 ราย โรคเบาหวาน 161 ราย และไม่พบผู้ป่วยโรคหัวใจและโรคหลอดเลือดสมอง นอกจากนี้ การดำเนินงานของเครือข่ายยังส่งผลให้ประชาชนมีความรู้ในการดูแลสุขภาพและเกิดอาสาสมัคร ดูแลผู้ป่วยประจำครอบครัว หรือที่เรียกว่า “Care Giver” ทั้งนี้ เครือข่ายยังคงดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพราะมีการบรรจุโครงการเหล่านี้ไว้ในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองหลวง

เครือข่ายสวัสดิการชุมชนตำบลหนองหลวง

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองหลวงจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2552 ตามนโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนให้มีสวัสดิการชุมชน โดยกองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสวัสดิการพื้นฐานให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มตลอดช่วงชีวิต ทั้งนี้กองทุนดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายซึ่งมีทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมร่วมกันดำเนินงาน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผู้นำชุมชน มูลนิธิ องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันทางศาสนา

ในการบริหารจัดการกองทุนมีการแต่งตั้งผู้นำชุมชนและตัวแทนหมู่บ้านให้เป็นคณะกรรมการกองทุนฯ และจัดทำระเบียบของกองทุน ซึ่งในช่วงแรกยังไม่มีการจัดสวัสดิการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส สมาชิกแรกเข้าของกองทุนมีจำนวน 90 ครัวเรือน และคงที่เช่นนี้มาตลอดในช่วงปีแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงได้เข้ามาประสานงานกับคณะกรรมการกองทุนฯ และเป็นแกนหลักในการพัฒนากองทุนให้มีความเข้มแข็ง โดยจัดประชุมผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ และประชาชน เพื่อหาแนวทางในการขับเคลื่อนกองทุน มีการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนให้มีตัวแทนครอบคลุมทุกหมู่บ้าน และทำการปรับปรุงระเบียบกองทุนให้ตอบสนองต่อความเดือดร้อนของประชาชนในทุกเรื่องทั้งเกิดแก่ เจ็บ และตาย รวมทั้งให้มีสวัสดิการครอบคลุมประชากรทุกกลุ่มโดยเฉพะผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส กล่าวคือ

- การคลอดบุตร ได้รับสวัสดิการรับขวัญบุตร 500 บาท
- การเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ได้รับค่าเสียเวลาคืนละ 100 บาท ซึ่งเบิกได้ไม่เกิน 10 คืนต่อครัวเรือนต่อปี
- การเสียชีวิตไม่ว่ากรณีใดๆ ผู้รับผลประโยชน์หรือทายาทได้รับค่าปลงศพ 9,000 บาท
- นอกจากนี้ยังมีสวัสดิการสาธารณสุข ประโยชน์ สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส/ผู้พิการ สวัสดิการผู้ประสบปัญหาทางสังคม สวัสดิการทุนการศึกษา สวัสดิการทุนการศึกษา สวัสดิการผู้ประสบภัยธรรมชาติในด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการค่าตอบแทนคนทำงาน ซึ่งให้ความช่วยเหลือโดยพิจารณาเป็นรายกรณี และสวัสดิการอื่นๆ ตามที่ประชุมเห็นสมควร

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงยังเป็นพี่เลี้ยงให้แก่คณะกรรมการกองทุนฯ ในการวางระบบการบริหารจัดการ งานเอกสาร และการจัดเก็บข้อมูล ประกอบกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชรให้ความรู้ในการบริหารกองทุนเพิ่มเติม และจัดประชุมระดับจังหวัดเพื่อติดตามผลการดำเนินงานของกองทุน ทั้งนี้ กองทุนได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ประชาชน มูลนิธิ และวัด ซึ่งกองทุนขอสนับสนุนเงินสมทบจากภาครัฐตามจำนวนสมาชิกในอัตรา 365 บาทต่อคนต่อปี และมีการเก็บเงินจากสมาชิก 400 บาทต่อครอบครัวต่อปี

การที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงเข้ามาเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนกองทุน ส่งผลให้กองทุนมีความน่าเชื่อถือและมีสมาชิกเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2558 กองทุนมีสมาชิกรวม 1,491 ครอบครัว จากทั้งหมด 2,894 ครอบครัว และมีเงินกองทุน รวม 596,400 บาท ระเบียบกองทุนได้รับการพัฒนาให้ช่วยเหลือประชาชนได้มากถึง 10 เรื่อง จากเดิมที่มีเพียง 3 เรื่อง และเป็นสวัสดิการที่มีการช่วยเหลือทั้งการเกิด แก่ เจ็บ ตาย แก่ประชากรทุกกลุ่มรวมทั้งกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและผู้ยากไร้ ดังเช่นในปี พ.ศ. 2558 กองทุนสามารถให้เงินช่วยเหลือการคลอดบุตร 153 ราย การรักษาพยาบาล 1,289 ราย การเสียชีวิต 153 ราย ผู้ด้อยโอกาส 34 ราย ทุนการศึกษา 32 ราย และผู้ประสบปัญหาทางสังคม 1 ราย นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงยังได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชรให้เป็นพื้นที่นำร่องในเรื่อง “ตำบลสวัสดิการถ้วนหน้า” ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงจะได้ขยายผลการดำเนินงานต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลการดำเนินงานของ อบต.ช่วงเปา					
ลำดับ	ประเภท	จำนวน	มูลค่า	รายละเอียด	หมายเหตุ
1	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
2	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
3	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
4	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
5	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
6	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
7	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
8	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
9	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
10	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
11	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
12	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
13	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
14	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
15	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
16	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
17	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
18	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
19	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
20	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
21	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
22	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
23	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
24	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
25	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
26	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
27	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
28	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
29	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	
30	การดำเนินงาน	1	1,000,000.00	ค่าจ้างเหมาบริการ	

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ 50160
โทรศัพท์ 053-826-839 โทรสาร 053-826-839

ประชากร

5,925 คน (ชาย 2,872 คน หญิง 3,053 คน)

พื้นที่

49.50 ตารางกิโลเมตร

รายได้

21,724,883.27 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

21,655,884.20 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายรุ่งสุริยา เชียงซีระ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา
2. นายพิทยา เอื้อะไพบูลย์	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา
3. จ.ส.ต.จิตประชา มูลสมบัติ	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 18 คน

หญิง จำนวน 8 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา กำหนดแนวทางการทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานที่มุ่งบูรณาการการทำงานระหว่างด้านทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และองค์ความรู้ของทุกภาคส่วนเพื่อให้พัฒนาท้องถิ่นไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ตามวิสัยทัศน์ว่า **“ชุมชนแห่งการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสังคมที่เข้มแข็ง ภายใต้วิถีชีวิตแบบพอเพียงอย่างยั่งยืน”**

องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาจึงแบ่งมิติของการทำงานที่สร้างความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยการเน้นรูปแบบของเครือข่ายที่มีส่วนร่วมต่องานขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ดังนี้

- การปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรภายในหน่วยงานและประชาชนทุกกลุ่ม
- การบริหารราชการในทุกขั้นตอน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลและหลักกิจการบ้านเมืองที่ดี
- การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเน้นการทำงานแบบบูรณาการกับภาคีเครือข่าย
- การเสริมสร้างและปรับปรุงกลไกในการตรวจสอบภายในองค์กร
- การเตรียมความพร้อมในการเป็นองค์กรโปร่งใส โดยให้ความสำคัญต่อเนื้อเรื่องและสร้างความยั่งยืน

มาตรการดังกล่าวข้างต้น ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาใช้กิจกรรม โครงการต่างๆ เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ คิด ทำ และติดตาม ด้วยสำนึกของความเป็นเจ้าของ นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปายังได้ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ ทั้งคณะกรรมการ สภาองค์กรชุมชน โดยปัจจุบันมีกลุ่มองค์กรที่เป็นเครือข่ายกับองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปามากกว่า 25 องค์กร เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะเจ้าของร่วมกัน

สำหรับ โครงการและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ได้แก่

โครงการบริหารจัดการขยะโดยชุมชนตำบลช่วงเปา

การบริหารจัดการขยะในชุมชนตำบลช่วงเปา เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยให้หลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ การแก้ไข โดยใช้รูปแบบการจัดการบ่อขยะ การจ้างเหมาเอกชนเข้ามาจัดเก็บขยะ การส่งเสริมการบริหารจัดการขยะ การคัดแยกขยะด้วยชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือจากเครือข่าย ในชุมชนเป็นหลัก

รูปแบบดังกล่าวริเริ่มจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาร่วมกับมหาวิทยาลัย นอร์เทียใหม่ ซึ่งมีอาจารย์ที่เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเข้ามาให้ความรู้กับชุมชน ในการจัดการขยะในปีพ.ศ.2557 ในปีต่อมา มีการศึกษาดูงานและเรียนรู้จากพื้นที่ตัวอย่างอื่น หลังจากนั้นได้กลับมาวางแผน ดำเนินงานให้เป็นแผนงานเฉพาะของตำบลช่วงเปา โดยให้ประชาชน ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของ “คณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนระดับหมู่บ้าน (คกช.)” โดยมีฐานะเป็นทั้งเจ้าของตลาดขยะ และผู้ขายขยะ โดยกำไรที่ได้จากการจำหน่ายขยะ จะนำเข้าบัญชีกองทุนขยะหมู่บ้าน ซึ่งอบต.ช่วงเปาทำหน้าที่เพียงผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณ สำหรับดำเนินโครงการในระยะแรก

การดำเนินโครงการดังกล่าวในระยะแรก กำหนดให้แต่ละหมู่บ้านเปิดบัญชีกองทุนรองรับ และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนระดับหมู่บ้าน (คกช.) ขึ้นมาบริหารจัดการขยะ ในหมู่บ้านของตนเอง รวมถึงการจัดตลาดนัดขยะชุมชน การกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับสำหรับการจัดการ เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่ผ่านการทำเวทีประชาคมหมู่บ้านมาก่อนทั้งสิ้น โดยขยะที่สามารถ ขายได้ก็สามารถนำรายได้เข้าสู่กองทุน ส่วนขยะที่ไม่สามารถขายได้ก็ให้แลกเปลี่ยนด้วยน้ำยา อเนกประสงค์แทน หรือกระทั่งขยะประเภทใบไม้ ก็สามารถนำไปทำปุ๋ยหมักได้ ส่วนขยะประเภท อื่นทราย อบต.ช่วงเปาก็ทำสถานที่เก็บรอทำลายไว้โดยเฉพาะ

กลไกสำคัญสำหรับการขับเคลื่อนโครงการนี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์คือ “คณะกรรมการ สิ่งแวดล้อมชุมชนระดับหมู่บ้าน” ซึ่งมีตามหมู่บ้านต่างๆ เพื่อมาดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- การเปิดรับสมัครหมู่บ้านนำร่อง และประชุมประชาคมหมู่บ้านเป้าหมาย 5 หมู่บ้าน เพื่อทำการชี้แจงนโยบาย วัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์ การส่งเสริมการลด

ปริมาณขยะ การทิ้ง การคัดแยกขยะ การกำจัดขยะที่ถูกต้อง โดยตั้งเป้าหมายให้หมู่บ้านนำร่องขับเคลื่อนโครงการด้วยตนเอง

- หลังจากนั้น อบต.ช่วงเปาทำการคัดเลือกหมู่บ้านที่มีความพร้อมขึ้นมา 5 แห่ง โดยมีหมู่บ้าน 13 บ้านหนองห่ายสามัคคีเป็นหมู่บ้านแรกที่เข้าร่วมโครงการ
- มีการจัดประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมชุมชนระดับหมู่บ้าน โดยมีการชี้แจงแผนงาน หน้าที่ รวมถึงการฝึกปฏิบัติทำน้ำยาอบประสงค์เพื่อการแลกขยะชุมชน ได้แก่ น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า น้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยาล้างรถ น้ำยาล้างห้องน้ำ
- เปิดตลาดนัดขยะชุมชน สองเดือนต่อหนึ่งครั้ง โดยหลังการปิดตลาดนัดชุมชนแต่ละครั้งจะมีการสรุปงาน สรุปบัญชี และผลการดำเนินงานเพื่อค้นหาและปรับปรุงปัญหาที่เกิดขึ้น
- ปัจจุบัน อยู่ในช่วงของการขยายผลไปยังหมู่บ้านอื่นที่มีความพร้อมเพื่อเข้าร่วมโครงการ

การดำเนินงานของโครงการชี้ให้เห็นว่า สามารถลดขยะลงได้ประมาณ 3 ตันต่อเดือน อีกทั้งประชาชนในชุมชนต่างๆ ก็มีความเป็นจิตอาสาเข้าร่วมจัดการ โดยหน่วยงานที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายของโครงการ นอกจากจะมีองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาเป็นศูนย์กลางแล้วยังประกอบด้วยกลุ่มในชุมชนต่างๆ เช่น กลุ่มสตรีแม่บ้านตำบลช่วงเปาซึ่งเป็นหลักในการบริหารจัดการกองทุนขยะของตำบลช่วงเปา และรวมถึงเครือข่ายวิชาการอย่างมหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ร้านนครพาณิชย์ทำหน้าที่ในการรับซื้อของเก่าและให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ และกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 7 (ค่ายพระปิ่นเกล้า) มีหน้าที่ในการทำลายขยะเป็นพิษ

โครงการบริหารจัดการป่าชุมชนตำบลหนองห่าย

โครงการบริหารจัดการป่าชุมชนตำบลหนองห่าย ริเริ่มมาจากชุมชนซึ่งจัดกิจกรรมให้ชาวบ้านมาช่วยกันดูแลและปกป้องป่าจากการบุกรุก และป้องกันไฟป่า จนกระทั่งได้พัฒนามาสู่การตั้งกลุ่มขับเคลื่อนเพื่อการเป็นป่าชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และเกิดจิตสำนึกหวงแหนผืนป่าในชุมชนของตนเอง โดยร่วมมือกันระหว่างรัฐและประชาชน กิจกรรมที่เห็นได้ชัดเจนต่อการ

จัดการป่าชุมชนคือ การแบ่งพื้นที่ดูแลป่าชุมชน การทำพิธีกรรมทางศาสนาตามความเชื่อของคนในท้องถิ่น เช่น การบวชป่า การสืบชะตาป่าชุมชน การทำบุญบังไฟ และกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นการอนุรักษ์ป่า ดิน น้ำ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการทำให้ป่าไม่มีความอุดมสมบูรณ์ เช่น การทำฝายชะลอความชุ่มชื้น การปลูกหญ้าแฝก

จนกระทั่งปัจจุบัน กิจกรรมที่เริ่มมาจากกลุ่มในชุมชนได้ขยายและพัฒนามาสู่การเป็น “เครือข่ายป่าชุมชนบ้านหนองห่าย” โดยมีชาวบ้านร่วมกันดูแลป่ากว่า 800 ไร่ ครอบคลุม 2 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 1 บ้านหนองห่าย และหมู่ที่ 13 บ้านหนองห่ายสามัคคี ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาได้เข้ามาให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมการบริหารจัดการป่าชุมชน ทั้งในส่วนของความรู้ วัสดุ อุปกรณ์ การประสานงาน และการสร้างภาคีเครือข่ายป่าชุมชนในพื้นที่

พัฒนาการของเครือข่ายป่าชุมชนบ้านหนองห่ายเริ่มมีความชัดเจนมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2558 ที่มีการจัดตั้ง “อาสาสมัครป้องกันไฟป่า” เพื่อเฝ้าระวังป้องกันไฟป่า การลาดตระเวนในช่วงฤดูร้อน การดับไฟป่าในเดือนกุมภาพันธ์- เมษายนของ โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องเสียงในชุมชน ซึ่งถือเป็นการรณรงค์เพื่อปลูกสร้างจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมอีกทางหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของโครงการนี้ก็จะพบว่า นอกจากจะเป็นการสร้าง ความเข้าใจเรื่องการรักษาป่าชุมชนแล้ว ยังถือได้ว่าประโยชน์ที่ตามมาจากโครงการนี้มีนัยสำคัญ อีกบางประการ เนื่องจากเมื่อทรัพยากรป่ามีความอุดมสมบูรณ์แล้ว แหล่งอาหาร และการเกษตรของชาวบ้านก็จะอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ตามมาด้วย ทั้งการหาเลี้ยงจากการเกษตร การสร้างสภาพที่เอื้อต่อการขยายพันธุ์กรรมของพืชนานาชนิด การเป็นแหล่งศึกษาทางธรรมชาติของนักเรียน และเยาวชนในชุมชนและนอกชุมชน เป็นต้น

ผลการดำเนินงานของโครงการดังกล่าวอย่างเป็นทางการเป็นเครือข่ายทำให้ คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและการดูแลทรัพยากรป่าไม้ ดังที่เห็นว่าคนในชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมผ่านช่องทางของการรวมตัวแบบเครือข่าย โดยพบว่าทุกครัวเรือนของหมู่ที่ 1 และ 13 ที่เข้าร่วมโครงการและอยู่ในพื้นที่ป่าชุมชนครบทั้ง 407 ครัวเรือน เนื่องจากแต่ละครัวเรือนล้วนแล้วแต่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของป่าชุมชนด้วยการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ผลประการต่อมา คือป่าชุมชนที่สมบูรณ์สามารถเป็นแหล่งอาหารให้กับชุมชน โดยครัวเรือนสามารถลดค่าใช้จ่ายลง หากแต่ยังมีรายได้เสริมมาจากการเก็บหน่อไม้ เห็ดมาประกอบอาหารในครัวเรือนได้อีกด้วย นอกจากนี้แล้ว โครงการดังกล่าวยังสามารถอนุรักษ์สมุนไพรที่ใช้ในการรักษาโรคได้อีก ดังที่ประชาชนชาวบ้านของตำบลช่วงเปาซึ่งมีความเชี่ยวชาญเรื่องสมุนไพรในพื้นที่ระบุว่าป่าชุมชนในตำบลช่วงเปามีหลายพันธุ์พืชที่สามารถนำมารักษาโรคได้ ไม่ว่าจะเป็น ไม้หน่มนางที่ใช้ในการบำรุงสตรีหลังคลอดบุตร ลางจืดที่ใช้ขับพิษในร่างกาย หนุ่ยตัดหมาที่ใช้ใช้การรักษาโรคท้องอืดและท้องเฟ้อ หนุ่ยวงวาย ช่วยในการห้ามเลือด เป็นต้น

โครงการพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉิน

โครงการพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปามีเป้าหมายเพื่อการบูรณาการการทำงานทางสาธารณสุขร่วมกับหน่วยที่เกี่ยวข้อง ทั้งโรงพยาบาลและชุมชนที่เป็นกำลังหลักของการให้ความช่วยเหลือฉุกเฉิน โดย “หน่วยการแพทย์ฉุกเฉิน” ก่อตั้งขึ้นในตำบลช่วงเปาเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2556 เพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนในภาวะฉุกเฉินเบื้องต้น ก่อนที่จะนำส่งไปยังโรงพยาบาล ทำให้ลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุได้

โครงการดังกล่าวได้ยึดหลักการทำงานโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยสามารถให้ความช่วยเหลือได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งการดำเนินงานลักษณะดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีระบบฐานข้อมูล รวมถึงการดำเนินงานประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดีทั้งในและนอกพื้นที่ เช่น เครือข่ายการแพทย์ฉุกเฉินอินทนนท์ เครือข่ายการแพทย์ฉุกเฉินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลหนองห้าย ผู้นำชุมชน ประชาชนในพื้นที่ โดยมีเครือข่ายหลักทางการแพทย์อยู่ที่โรงพยาบาลจอมทอง

อย่างไรก็ตาม หน่วยการแพทย์ฉุกเฉิน ที่ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปามีข้อแตกต่างจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น อันถือได้ว่าเป็นลักษณะเฉพาะคือ การออกบริการของชุดปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องต้น (FR) ซึ่งร่วมกับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทุกครั้ง เพื่อให้บริการสำหรับกรณีฉุกเฉินแล้ว ยังมีบริการชุมชนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง ผู้ด้อยโอกาสที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ กระทั่งการทำแผลจากการบาดเจ็บเล็กน้อยในอุบัติเหตุต่างๆ

เครือข่ายการแพทย์ฉุกเฉินขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงในอำเภอจอมทอง โรงพยาบาลจอมทอง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลหนองห้าย บริษัทซิลเวอร์เรนท์ กรุ๊ป จำกัด และสถานประกอบการรายใหญ่ในตำบลช่วงเปา รวมถึงภาคประชาสังคมในชุมชนต่างๆ ของตำบลช่วงเปาอีกด้วย

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ในปีงบประมาณ 2558 สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุบัติเหตุได้ 68 ราย และผู้ประสบภัยจากกรณีฉุกเฉินอีก 246 ราย รวมแล้วเป็น 314 ราย และในปีงบประมาณ 2558 หน่วยการแพทย์ฉุกเฉินสามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุบัติเหตุได้ 47 ราย และผู้ประสบภัยจากกรณีฉุกเฉินอีก 375 ราย รวมเป็น 422 ราย การให้ความช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉินเช่นนี้ ถือเป็นนวัตกรรมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการปรับใช้นโยบายที่มาจากส่วนกลาง เพราะแม้จะแนวทางปฏิบัติที่มาจากส่วนกลางให้ต้องมีในระดับพื้นที่ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาสามารถบูรณาการภาคเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมเกื้อหนุนงานสาธารณสุขให้เข้าถึงชุมชนด้วยการให้ความช่วยเหลือที่อาศัยฐานของชุมชนในการขับเคลื่อนให้โครงการประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี

องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลสันกลาง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 57120
โทรศัพท์ 053-770-014 โทรสาร 053-770-015

ประชากร

8,552 คน (ชาย 4,182 คน หญิง 4,370 คน)

พื้นที่

77.91 ตารางกิโลเมตร (ครอบคลุมจำนวน 18 หมู่บ้าน)

รายได้

20,325,736.97 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน, เงินกู้ เงินย่ำขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

9,040,702.00 บาท

คณะผู้บริหาร

1. นายณรงค์ ตี๋บแพง	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง
2. นายธนภัทร พรมเอ๋ย	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง
3. นายสมเกียรติ คำแสนยศ	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 28 คน

หญิง จำนวน - คน

องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง มีแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาตำบลสันกลาง โดยมีจุดมุ่งหมายให้ทุกภาคส่วน ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง องค์กรต่างๆ รวมทั้งชุมชน มีทิศทางการทำงานเป็นไปแนวทางเดียวกันและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในลักษณะของเครือข่าย มีการบูรณาการการทำงานไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ บุคลากร ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ จนทำให้ตำบลสันกลางประสบความสำเร็จ เป็นตำบลที่มีความเข้มแข็ง สามารถจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตำบลได้ และยังสามารถเป็นต้นแบบถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับองค์กรต่าง ๆ นำไปเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา และทิศทางการพัฒนาชุมชน ตามบริบทของชุมชนได้

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลางยังได้ยึดหลัก **“Sanklang 5 G + Plus”** ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาตำบลสันกลาง ดังนี้

G ตัวที่ 1 คือ Good Governance ส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี

การดำเนินการบริหารจัดการโครงการ/กิจกรรมในพื้นที่ ตามหลักหลักธรรมาภิบาล คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

G ตัวที่ 2 คือ Good Moral ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

ในส่วนนี้จะเป็นการเสริมสร้าง ปลุกฝัง และพัฒนา ให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ มีความรู้ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกันในสังคม

G ตัวที่ 3 คือ Good Culture ส่งเสริมวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ส่งเสริมการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ สร้างจิตสำนึกของการเป็นคนท้องถิ่นที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

G ตัวที่ 4 คือ Good Environment การส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดภายในชุมชน พัฒนาศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพบ่อน้ำพุเย็น

G ตัวที่ 5 คือ Good Agriculture การส่งเสริมและพัฒนาด้านการเกษตร

จากแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการส่งเสริมชุมชนหรือการพัฒนาชนบทที่สำคัญ คือ การที่ทรงมุ่งช่วยเหลือพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเองได้ของคนในชนบทเป็นหลัก กิจกรรมและโครงการตามแนวพระราชดำริที่ดำเนินการอยู่หลายพื้นที่ทั่วประเทศในปัจจุบันนั้นล้วนแล้วแต่มีเป้าหมายสุดท้าย

อยู่ที่การพึ่งตนเองได้ของราษฎรทั้งสิ้น ในการนี้เพื่อเป็นการสนองตอบตามแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลางจึงได้ดำเนินการพัฒนาทั้งด้าน อาชีพและส่งเสริมการเกษตร ให้เกษตรกรในพื้นที่สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมั่นคงเป็นปึกแผ่น ต่อไป

+ Plus คือ การเสริมแรงในการขับเคลื่อนโดยการบูรณาการร่วมกันแบบมีส่วนร่วมใน การขับเคลื่อนขององค์กรและเครือข่าย โดยมี โรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวฝาย ส่วนราชการ หน่วยงาน ภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคม เป็นหุ้นส่วนในการจัดกิจกรรม ที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน

สำหรับ เครือข่ายและการดำเนินงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านการเสริมสร้าง เครือข่ายรัฐ เอกชน และประชาสังคม ของ องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง ได้แก่

โครงการสันกลางสะอาด อาหารปลอดภัย

อาหารเป็นหนึ่งในปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การบริโภคอาหารที่ไม่สะอาดเป็นสาเหตุ สำคัญของการเกิดโรคภัยไข้เจ็บ โดยมีเชื้อโรคและสารปนเปื้อนหลายชนิดที่เป็นอันตรายถึงชีวิต หลักสำคัญในการเลือกรับประทานอาหารนอกเหนือจากรสชาติอาหารแล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงและ พิจารณาควบคู่ไปด้วย คือ คุณค่าตามหลักโภชนาการ คุณภาพ ความสะอาด และปราศจาก สารปนเปื้อน รวมทั้งพืชผักผลไม้ก็ต้องปลอดภัยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอีกด้วย ซึ่งการได้รับ สารพิษตกค้างในอาหาร พืชผักและผลไม้ แม้ว่าจะได้รับในปริมาณต่ำ แต่การที่ได้รับเป็นประจำ สารพิษอาจสะสมเป็นปัญหาเรื้อรัง และส่งผลกระทบต่อระบบการทำงานต่างๆ ในร่างกาย เช่น ส่งผลกระทบต่อระบบประสาท ซึ่งสารเคมีกำจัดศัตรูพืชจำนวนมากมีอันตรายต่อระบบสมองและ ประสาท โดยจะก่อให้เกิดปัญหาทางด้านความจำเสื่อม สมารถสั้น เป็นต้น

ปัจจุบันสินค้าที่เป็นประเภทอาหาร เช่น พืชผัก ผลไม้ที่จำหน่ายทั่วไปมักมีสารเคมีตกค้าง จากการสุ่มตรวจหาสารเคมีตกค้างในผักผลไม้จากห้างสรรพสินค้า และซูเปอร์มาร์เก็ต ในปี 2557 ผลการวิเคราะห์สารเคมีกำจัดศัตรูพืชพบว่า ผักผลไม้เกินครึ่งหนึ่งที่จำหน่ายอยู่ทั่วไป หรือ คิดเป็นร้อยละ 55.9 มีสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างอยู่ โดยพบการตกค้างที่เกินมาตรฐาน MRL หรือปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุดที่กำหนดในสินค้าเกษตรของไทยมากถึงร้อยละ 46.6 ส่วนแหล่งที่ พบผักผลไม้เกินมาตรฐาน MRL น้อยที่สุดกลับเป็นตลาดทั่วไป สอดคล้องกับข้อมูลการตรวจหา

ปริมาณสารเอนไซม์โคลินเอสเตอเรสในกระแสเลือดในพื้นที่ตำบลสันกลางในปี 2552 และปี 2556 ซึ่งมีอัตราและแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2552 ทั้งหมด 1,798 คน สามารถแปรผลการตรวจโดยพบระดับไม่ปลอดภัยจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22 ระดับมีความเสี่ยง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 11.23 ระดับปลอดภัย จำนวน 907 คน คิดเป็นร้อยละ 50.44 และผลการตรวจระดับปกติ 649 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10

และในปี 2556 มีการตรวจหาสารเอนไซม์โคลินเอสเตอเรสในกระแสเลือด ทั้งหมด 1,401 คน สามารถแปรผลการตรวจโดยพบระดับไม่ปลอดภัยจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 1.21 ระดับมีความเสี่ยง จำนวน 314 คน คิดเป็นร้อยละ 22.41 ระดับปลอดภัย จำนวน 561 คน คิดเป็นร้อยละ 40.04 และผลการตรวจระดับปกติ 509 คน คิดเป็นร้อยละ 36.33 จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ร้อยละประชากรกลุ่มตัวอย่างความเสี่ยงในระดับปกติค่อนข้างคงที่ ถึงแม้ว่าระดับไม่ปลอดภัยจะมีอัตราที่ลดลง แต่ในระดับปลอดภัยกลับมีอัตราที่ลดลง และที่สำคัญในระดับมีความเสี่ยงมีอัตราแนวโน้มที่สูงเพิ่มขึ้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าประชาชนในตำบลสันกลางมีความเสี่ยงในการรับพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชสูงขึ้น นั่นหมายถึงภัยจากสารเคมีดังกล่าวกำลังคุกคามสุขภาพโดยรวมของคนไทยทั่วประเทศ ดังนั้นทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างจริงจัง โดยต้องร่วมกันขับเคลื่อนให้มีการกำหนดนโยบายและมาตรการที่จะทำให้ระบบเกษตรคำนึงถึงสุขภาพและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความปลอดภัย

ผลกระทบที่สำคัญอีกประการของสารเคมีเกษตร คือ ปัญหาการตกค้างของสารเคมีในสิ่งแวดล้อม ซึ่งสาเหตุเกิดจากการแพร่กระจายของสารเคมีในระหว่างการฉีดพ่นลงสู่พื้นและบางส่วนระเหยอยู่ในอากาศทำให้มีการสะสมอยู่ในในพื้นดินและน้ำ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์เลี้ยงและสัตว์ในธรรมชาติ ในที่สุดจะส่งผลทำให้เกิดการสะสมของสารเคมีในห่วงโซ่อาหารและทำให้สิ่งมีชีวิตในระบบห่วงโซ่อาหารทุกระดับได้รับผลกระทบ

จะเห็นได้ว่าจากสภาพปัญหาดังกล่าว ประชาชนที่บริโภคอาหารจะมีความเสี่ยงที่จะได้รับสารเคมีที่ตกค้างอาหารในระดับที่สูง ซึ่งจะมีโอกาสในการเจ็บป่วยจากการได้รับสารเคมีตกค้างและสารปนเปื้อนในอาหาร ตามแต่ประเภทและปริมาณที่ได้รับเข้าสู่ร่างกาย อาจเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ ไปจนถึงขั้นเสียชีวิตได้ องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลางเล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้จัดทำโครงการ “สันกลางสะอาด อาหารปลอดภัย” เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักด้านการบริโภคอาหารปลอดภัย โดยประเด็นสำคัญคือต้องการให้ระบบการผลิตอาหารที่อยู่ในพื้นที่ของ

ตำบลสันกลาง มีการจัดการและผลิตสินค้าเกษตรและประเภทอื่นที่เกี่ยวข้อง หันมาใส่ใจในด้าน การเกษตรแบบปลอดภัย รวมถึงกระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปได้ให้ความสำคัญและใส่ใจต่อ สุขภาพของตนเอง โดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้บริโภคอาหารที่มีความปลอดภัย และมีผลดีกับ สุขภาพ

โครงการสันกลางสะอาด อาหารปลอดภัย เป็นโครงการที่ดำเนินกิจกรรมที่มีความ หลากหลายรูปแบบ มีกิจกรรมย่อยที่สนับสนุนโครงการหลายกิจกรรมด้วยกัน ซึ่งแต่ละกิจกรรม ก็จะมีลักษณะสนับสนุนซึ่งกันและกัน เริ่มตั้งแต่ระบบการผลิตอาหาร โดยได้ดำเนินกิจกรรม ในการลดการใช้สารเคมีในการเกษตร เช่น การส่งเสริมการผลิตและการใช้เชื้อราชีวเวอร์เรียและ ไตรโคเดอร์มา ซึ่งเป็นเชื้อราในการกำจัดแมลงศัตรูพืชแทนการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ซึ่งมักมี สารตกค้างในอาหารจำพวกพืชผักผลไม้ และการส่งเสริมให้เกษตรกรมาใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมัก ชีวภาพมาใช้ด้วย เพื่อลดการใช้สารเคมีจำพวกปุ๋ยและฮอร์โมน นอกจากเป็นการลดต้นทุนในการ ผลิตแล้ว ยังเป็นการลดการใช้สารเคมีอีกทางด้วย สำหรับตัวเกษตรกรผู้ผลิตอาหารเองก็ได้มี โครงการตรวจหาสารพิษตกค้างในร่างกาย เพื่อให้เกษตรกรได้รับทราบถึงระดับสารพิษในร่างกาย ของตนเอง อันจะเป็นการป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกรให้หันมาลดการใช้ สารเคมี หรือการหันมาทำการเกษตรแบบปลอดภัย เพื่อผลิตอาหารในภาคเกษตรที่มีความ ปลอดภัยต่อไป นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนในทุกครัวเรือนได้หันมาปลูกผักสวน ครัวเพื่อบริโภคในครัวเรือน โดยเน้นการปลูกแบบปลอดภัย เน้นเศรษฐกิจแบบพอเพียง รวมทั้งส่งเสริมให้มีการดูแลสุขภาพ การจัดบ้านเรือนให้มีความสะอาดไม่มีโรคติดต่อ การปรับ สภาพแวดล้อมในชุมชนให้มีระเบียบ สวยงาม สะอาด โดยผ่านโครงการประกวดหมู่บ้าน สันกลาง สะอาด ปราศจากโรคภัยฯ ปี 2558 กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ 3 อ. 2 ส. แบบวิถีล้านนา ก็เป็น อีกกิจกรรมหนึ่งที่มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง กองทุน หลักประกันสุขภาพฯ ชมรม อสม.ต.สันกลาง ชมรมฝ่ายปกครองท้องถิ่น และโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพฯ ที่ส่งเสริมให้คน 3 วัย อันประกอบด้วย วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา เข้ามา ร่วมกิจกรรม เพื่อสร้างความตระหนักในการดูแลใส่ใจสุขภาพ การให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ การเลือกบริโภคอาหารที่ปลอดภัย

นอกจากนี้แล้วในการบูรณาการกับหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องในการผลิต อาหารก็มีหลากหลายกิจกรรม เช่น สำนักงานปศุสัตว์ ได้ร่วมโครงการฟาร์มปลอดโรค สำนักงาน

ประมง ได้ร่วมโครงการสมาร์ฟาร์มเมอร์ และสำนักงานเกษตร โครงการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice) ศูนย์บริหารศัตรูพืชชุมชน ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอฟาน ได้ร่วมโครงการส่งเสริมการใช้และขยายเชื้อราชีวเวอร์เรียและเชื้อราไตรโคเดอมาร์ และโครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น

ในด้านประชาสัมพันธ์ องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลางได้มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกโดยมีการรณรงค์เสริมสร้างทัศนคติในการให้ความสำคัญในการเลือกซื้ออาหารและผลิตภัณฑ์อาหารที่ปลอดภัย มีคุณภาพ แก่กลุ่มเป้าหมายทั่วไป และการสร้างทัศนคติในการทำการเกษตรปลอดสารพิษแก่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ Social Media สถานีวิทยุชุมชน เสียงตามสาย สื่อแผ่นพับ และรถประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

จากการดำเนินงานโครงการสันกลางสะอาด อาหารปลอดภัย ส่งผลให้

- ร้อยละ 70 ของประชาชนในตำบลสันกลางมีความตระหนักและใส่ใจเรื่องการบริโภคอาหารปลอดภัย
- ร้อยละ 80 ของครัวเรือนในตำบลสันกลางมีการปลูกผักสวนครัวปลอดสารเคมีเพื่อบริโภคในครัวเรือน
- ร้อยละ 70 ของประชาชนในตำบลสันกลางมีความเข้าใจและสามารถเลือกซื้อและบริโภคอาหารที่มีความปลอดภัย
- ร้อยละ 80 ของเกษตรกรในตำบลสันกลางได้รับทราบข้อมูลสุขภาพของตนเองในเรื่องสารเคมีตกค้างในร่างกาย
- ร้อยละ 80 ของเกษตรกรในตำบลสันกลางได้รับความรู้ และสามารถป้องกันตัวเองจากสารเคมีจากการทำการเกษตรได้อย่างถูกต้องวิธี
- ร้อยละ 60 ของเกษตรกรในตำบลสันกลางได้หันมาใช้สารชีวอินทรีย์ในการกำจัดศัตรูพืชทางการใช้สารเคมีที่อันตราย
- เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต จากการใช้น้ำหมักและปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ลดต้นทุนการผลิตได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 15
- ร้อยละ 80 ของสินค้าเกษตรที่ผลิตในตำบลสันกลางมีความปลอดภัย ไม่มีสารเคมีตกค้างเกินกว่าในระดับที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

และดัชนีชี้วัดผลความสำเร็จของโครงการที่สำคัญที่สุด คือ สุขภาพของประชาชนตำบล
 สันกลาง ผลการตรวจหาระดับโคเลสเตอรอลในกระแสเลือด ในปี 2558 จากประชาชน ทั้งหมด
 1,623 คน พบระดับไม่ปลอดภัยจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.31 ระดับมีความเสี่ยง จำนวน
 151 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 ระดับปลอดภัย จำนวน 707 คน คิดเป็นร้อยละ 43.56 และผล
 การตรวจระดับปกติ 760 คน คิดเป็นร้อยละ 46.83 แสดงให้เห็นว่าประชากรกลุ่มตัวอย่าง
 ความเสี่ยงในระดับปกติมีเพิ่มมากขึ้น ระดับไม่ปลอดภัยก็มีอัตราที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน แต่ใน
 ระดับปลอดภัยมีอัตราที่ลดลง และระดับมีความเสี่ยงมีอัตราลดลงเช่นเดียวกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า
 ประชาชนในตำบลสันกลาง มีสุขภาพร่างกายที่มีความเสี่ยงในการรับพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
 ลดลง เป็นตัวชี้วัดที่ชี้ให้เห็นว่าโครงการสันกลางสะอาด อาหารปลอดภัยประสบความสำเร็จ
 อย่างดียิ่ง

โรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวผาย

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทย ทำให้ประชากรในวัยผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
 ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีผลให้ลักษณะครอบครัวไทยเปลี่ยน
 จากครอบครัวขยายไปสู่ครอบครัวเดี่ยว ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวลดลง จำนวน
 ผู้ที่จะทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวลดลง มีเวลาให้ผู้สูงอายุลดลง ขาดการให้ความรักและ
 ความอบอุ่น ผู้สูงอายุจึงถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว ดำเนินชีวิตเพียงลำพัง

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้สูงอายุต้องเผชิญกับปัญหาในการปรับตัวเพื่อให้
 สอดคล้องกับสังคมในปัจจุบัน ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจ และค่านิยมต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิด
 เกิดความน้อยใจ ความเครียด ความคับข้องใจ แยกตัวออกจากสังคม ขาดสัมพันธ์ภาพกับสมาชิก
 ในครอบครัว ท้อแท้และเบื่อหน่ายในชีวิต ประกอบกับ วัยสูงอายุเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับรูปแบบ
 การดำเนินชีวิตแบบใหม่ ต้องออกจากงาน มีรายได้ลดลง ภาวะสุขภาพเสื่อมลง มีโรคทางกาย
 เพิ่มมากขึ้น มีสารชีวเคมีและฮอร์โมนลดลง การสูญเสียสิ่งสำคัญของชีวิต เช่น การสูญเสียคู่ชีวิต
 เพราะตายจาก การสูญเสียบุตรเพราะแยกไปมีครอบครัว การสูญเสียตำแหน่งหน้าที่การงาน
 การสูญเสียสถานภาพหรือบทบาททางสังคม ตลอดจนจนการสูญเสียการเป็นที่พึ่งของครอบครัว
 สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้สูงอายุและหากผู้สูงอายุไม่ได้รับ
 การดูแลเอาใจใส่จากบุคคลใกล้ชิดด้วยแล้ว จะยิ่งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุว่าเหว่ มีภาวะซึมเศร้าและ

ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลงจนเกิดความรู้สึกสิ้นหวัง แยกตัวออกจากสังคม เป็นผลให้เกิดความผิดปกติทางจิตใจที่รุนแรงและอาจเป็นอันตรายต่อชีวิตได้

ผู้สูงอายุที่อยู่ในโรงเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 9.84 จากประชากรผู้สูงอายุทั้งตำบล จำนวน 1,727 คน

องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว ประกอบกับภายในตำบลสันกลางมีประชากรผู้สูงอายุทั้งตำบล จำนวนมากถึง 1,727 คน จึงได้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวฝายขึ้น โดยประชาคมเพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือจากชุมชน ได้คัดเลือกและแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ จากนั้นจึงได้จัดทำแผนการดำเนินงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวฝาย โดยในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้ใช้หลัก 5 ก ประกอบด้วย

กลุ่ม ต้องสร้างการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุให้เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นกลุ่มแกนนำคณะทำงาน และกลุ่มสมาชิก หรือกลุ่มนักเรียนผู้สูงอายุ การสร้างความเป็นกลุ่มก้อนทำได้หลายวิธี เช่น การเปิดรับสมัครสมาชิกหรือนักเรียนผู้สูงอายุ โดยต่อยอดจากกลุ่มเดิมที่เคยมีอยู่ในชุมชน เช่น ชมรมผู้สูงอายุ การสร้างสัญลักษณ์ของความเป็นกลุ่มสมาชิก อาทิ มีสัญลักษณ์โรงเรียนผู้สูงอายุ มีเสื้อสัญลักษณ์ของนักเรียนผู้สูงอายุ ฯลฯ

กรรมการ ถือเป็นตัวแทนของสมาชิกกลุ่มที่จะทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกลุ่มให้การทำงานประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ ควรมีการคัดเลือกผู้ที่จะทำหน้าที่ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้การบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพ

กติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน ต้องเกิดจากความเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกในโรงเรียนผู้สูงอายุ เหมือนเป็นสัญญาใจที่มีต่อกันว่าจะร่วมกันยึดถือและปฏิบัติตาม ซึ่งจะเป็แนวทางที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจน แม้ว่าเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการชุดใหม่จะยังคงมีแนวทางการทำงานเดิมให้เห็นและพัฒนาต่อยอดได้

กิจกรรม ในระยะเริ่มแรกอาจเน้นไปที่การสร้างกิจกรรมง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เช่น การจัดให้มาพบปะกันอาทิตย์ละ 1 วัน มีกิจกรรมร้องเพลง กิจกรรมนันทนาการรูปแบบต่างๆ กิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับเด็กและเยาวชน หรือการรวมกลุ่มออกกำลังกาย เมื่อมีประสพการณ์

มากขึ้นจึงเคลื่อนไปสู่การทำกิจกรรมที่ตอบสนองปัญหาและความต้องการที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น การบูรณาการโรงเรียนผู้สูงอายุเข้ากับการทำงานของสหประชาชาติ

กองทุน การขับเคลื่อนงานของโรงเรียนผู้สูงอายุให้เป็นอย่างมั่นคงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการหางบประมาณเพื่อการดำเนินงานด้วยตนเอง วิธีการหางบประมาณเข้ากองทุนของกลุ่ม อาจจำแนกได้เป็น การสร้างกองทุนของตนเองการเก็บค่าสมาชิก การขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

โรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวฝายได้ดำเนินกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตัวอย่างเช่น

โครงการกายยบ ปฏิบัติธรรม สร้างจิตสดใส ผู้สูงวัยแข็งแรง โดยได้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่

1. กิจกรรมการออกกำลังกาย โดยการปั่นจักรยาน
2. กิจกรรมนันทนาการ การละเล่นและกีฬาฮาเฮ
3. กิจกรรมการปฏิบัติธรรมในวัด โดยการฟังธรรม ทำสมาธิ

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ในการดูแลตนเองตามหลัก 3 อ. “อาหาร ออกกำลังกาย อารมณ์”

โครงการอบรมให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ ในเรื่องต่างๆ ที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น การอ่าน-เขียนภาษาไทย ภาษาอาเซียน การใช้คอมพิวเตอร์ การใช้โทรศัพท์ การใช้ไลน์ การฝึกอาชีพ ฯลฯ

ประโยชน์ที่ผู้สูงอายุได้รับจากโรงเรียนผู้สูงอายุ มีดังต่อไปนี้

1. ด้านสุขภาพร่างกาย ได้ออกกำลังกายเป็นประจำสม่ำเสมอ ทำให้มีสุขภาพแข็งแรง กระฉับกระเฉง ลดความเสี่ยงจากการเจ็บป่วย ลดระยะเวลาการพึ่งพาผู้อื่น อายุยืน

2. ด้านจิตใจ ช่วยให้คลายเหงา จิตใจกระชุ่มกระชวย สดชื่น อารมณ์แจ่มใสเบิกบาน ไม่หงุดหงิด ไม่ซึมเศร้า วิตกกังวล หรือเครียดง่าย คนในครอบครัวก็รู้สึกดีมีความสุขไปด้วย รู้สึกภาคภูมิใจและตระหนักในคุณค่าความสามารถของตนเอง มีมุมมองเชิงบวกต่อตนเอง

3. ด้านสังคม ช่วยพัฒนาตนให้เป็นคนทันสมัย ทันโลก ทันเหตุการณ์ ติดตามข่าวสาร บ้านเมืองและของโลก สามารถพูดคุยสื่อสารกับสมาชิกภายในบ้านที่ต่างวัยกันได้รู้เรื่อง ลดช่องว่างระหว่างวัย มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนวัยเดียวกันและคนต่างวัย ได้รับการยอมรับในฐานะสมาชิกของกลุ่ม

4. ด้านจิตปัญญา รู้เท่าทันและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามวัย ทำให้ใช้ชีวิตที่เหลืออยู่อย่างไม่ประมาท วางตัวเป็นคุณบุ คุณย่าที่น่าเคารพนับถือ เข้าใจบุตรหลาน เข้าใจในความเปลี่ยนแปลงของตนเองไม่ติดยึดกับความคิดเก่าๆ ไม่คาดหวังให้ลูกหลานเป็นอย่างที่ตนเองต้องการ ได้สอนหรือให้คำแนะนำบุตรหลานอย่างมีเหตุผล

5. ด้านเศรษฐกิจ เรียนรู้ทักษะทางด้านอาชีพ สามารถนำไปประกอบอาชีพสร้างงานสร้างรายได้ ช่วยเหลือตนเองต่อไป

นอกจากนี้ ประโยชน์ที่ชุมชนและสังคมได้รับจากการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวผาย คือโรงเรียนผู้สูงอายุจะเป็นพื้นที่เรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ดนตรี การประกอบอาหาร งานฝีมือ ภาษา หรือทักษะในงานด้านอื่น ๆ ช่วยสอนช่วยฝึกหัดเด็กหรือผู้ที่สนใจในชุมชน ให้ได้มีโอกาสได้เรียนรู้สืบทอดทักษะ วัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งเพื่อดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงไว้สืบต่อไป

และโรงเรียนผู้สูงอายุก็เป็น “เวที” ที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม รวมทั้งอาจเป็นแรงผลักดันให้เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในชุมชนต่อไป

รายชื่อคณะกรรมการ
พิจารณาคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น
เพื่อรับ “รางวัลพระปกเกล้าทองคำ และ รางวัลพระปกเกล้า” ประจำปี 2559

1. รองศาสตราจารย์วุฒิสสาร ตันไชย	กรรมการที่ปรึกษา
2. ศาสตราจารย์พิเศษนรนิติ เศรษฐบุตร	ประธานกรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย กักผล	รองประธานกรรมการคนที่ 1
4. รองศาสตราจารย์ ดร.นิยม รัฐอมฤต	รองประธานกรรมการคนที่ 2
5. อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือผู้แทน	กรรมการ
6. ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้แทน	กรรมการ
7. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
8. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือผู้แทน	กรรมการ
9. ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้แทน	กรรมการ
10. รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทัย พวงงาม	กรรมการ
11. รองศาสตราจารย์ตระกูล มีชัย	กรรมการ
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์	กรรมการ
13. ดร.ถวิลวดี บุรีกุล	กรรมการ
14. ดร.พิริยตม์ วรรณพฤกษ์	กรรมการ
15. ดร.ไพบูลย์ โพธิ์สุวรรณ	กรรมการ
16. ดร.วิชัย รูปขำดี	กรรมการ
17. พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ	กรรมการ
18. นายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์	กรรมการ
19. นายภควัต อัจฉริยะปัญญา	กรรมการ
20. บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์มติชน หรือผู้แทน	กรรมการ
21. บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หรือผู้แทน	กรรมการ
22. บรรณาธิการบริหารหนังสือประชาคมท้องถิ่นหรือผู้แทน	กรรมการ
23. บรรณาธิการบริหารหนังสือผู้นำท้องถิ่น หรือผู้แทน	กรรมการ
24. บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ อปท.นิวส์ หรือผู้แทน	กรรมการ
25. นางสาวสุมาลย์ ชาวนา	กรรมการและเลขานุการ
26. นางสาววิลาวัลย์ หงษ์นคน	ผู้ช่วยเลขานุการ
27. นายชลิต ถาวรนุกิจกุล	ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะทำงานจัดทำเอกสารสรุปงานรางวัลพระปกเกล้า

บุคลากร

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย กิกพล	ผู้อำนวยการ
2. นางสาววิลาวัลย์ ทงษ์นคร	นักวิชาการ
3. นายชลิต ทาวรนุกิจกุล	นักวิชาการ
4. นายภควัต อัจฉริยะปัญญา	พนักงานชำนาญการพิเศษ
5. นางธนิตฐา สุขะวัฒน์	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการชำนาญการ
6. นางสาวสุมาลย์ ชวนา	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการชำนาญการ
7. นางสาวอติพร แก้วเป็ย	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการชำนาญการ
8. นางสาวอภิวรรณ ชักเช็ค	พนักงานฝึกอบรมและบริหารโครงการ
9. นางสาวทักชวดี วิวัฒน์ศิลป์ชัย	พนักงานบริหารงานทั่วไป
10. นายบุรุษกร ละอองทัพ	เจ้าหน้าที่โครงการฯ
11. นายธนศ ชำนาญนา	เจ้าหน้าที่โครงการฯ

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 (โซนทิศใต้)
 เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
 โทรศัพท์ 02-141-9567-76 โทรสาร 02-143-8175

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทรศัพท์ 0-2141-9563-77 โทรสาร 0-2143-8175
เว็บไซต์ www.kpi.ac.th

รางวัลพระปกเกล้า'59

ISBN : 978-974-449-941-7

9 789744 499417